

מהדורת **גבורת עקיבא**

The Daf Yomi Shiur Gemara

A new, free-flowing explanatory translation of the Gemara

Volume Three Dafim 27a - 38b

Other works by this Author

In Lashon Hakodesh

Sefer Gevuras Akiva al HaTorah Sefer P'ninei Gevuras Akiva al HaTorah Kuntrus Gevuras Akiva al HaMoadim (three volumes) Haggadah shel Pesach 'Gevuras Akiva' Sefer Chanukas HaTorah - Pirush Gevuras Akiva Sefer Gevuras Akiva al Hilchos Bishul In English

Haggadah shel Pesach 'Gevuras Akiva' Sefer Chanukas HaTorah (A new translation)

This Gemara and all of the seforim listed can be ordered though Amazon (Search for Gevuras Akiva, Chanukas HaTorah, or The Daf Yomi Shiur Gemara).

Shiurei Torah on the Phone :

Divrei Torah on the Parsha - The Fascinating Shayilos of Rav Yitzchok Zilberstein on the Parsha and on the Daf-Stories for Children and more. Call 951-262-2566.

© Copyright - All rights reserved

Copying is permitted להגדיל תורה אדירה, however copying any part of this sefer for commercial use is strictly forbidden.

Dedication Opportunities

To dedicate future volumes or to sponsor an individual daf, please contact us.

For comments, suggestions, and corrections, please contact Rabbi Mordechai Koster 1269 Medina Ct. Lakewood NJ 08701 thedafyomishiurgemara@gmail.com thedafyomishiurgemara.com

The Translation

The translation is structured in the format of a daf yomi shiur. In a typical shiur, the maggid shiur will first introduce a new topic. He will then read the Gemara inside for a couple of lines and then stop to explain what was just read. He will then continue to read the next Gemara and then stop to explain the new material. And this goes on for the duration of the shiur. This translation mimics this approach, as will quickly become apparent as one reads through the Gemara.

Often in order to understand the translation, words had to be added that are not the actual meaning of the words being translated. These 'extra' words are included in parentheses.

Any explanation that is needed to understand the Gemara is included in the translation. Other information that is not needed in order to understand the actual Gemara is included in the footnotes.

<u>ידוע מאמר החכם כשם שאי אפשר לבר בלי תבן, אי אפשר ספר בלי שגיאות</u>

As this sefer is being printed through Kindle Direct Publishing (an on-demand publishing company), changes and corrections can be easily made in 'real-time' and will be included in all future copies of the Gemara that are printed. As such, if one finds any mistakes, typos, etc., please let us know and they will be corrected in future printings

Note: Due to time and budgetary constraints, the text of the translation was not edited as well as it could have been. This being the case, we were faced with the following choice. Do we publish the Gemara the way it is, or do we wait until it could be perfected? The choice seemed obvious. The advantage of the hundreds of people learning with an unprecedented level of clarity would seem to vastly outweigh the disadvantage of learning with an 'imperfect' product. As was famously quoted at the Siyum Hashas' "We cannot let perfection be the enemy of the good". As such, we have gone ahead with the publication of this meshecta despite any shortcomings it might have. That being said, with the proper funding we do hope to reedit and republish this meshecta in the future.

Nedarim 27A

וְהָיי בְּה And there were in it בְּמִי בְּה 'bnos' shuach (a superior type of figs) A person makes a neder to forbid the figs in a basket and then discovers that there is a superior type of fig among the regular

figs. Now that he has discovered this, he regrets his neder: אָאָמר אָאָמָר And he says

The person only regrets that his neder included the bnos shuach, and as such, the Tanna Kamma (the Chachamim) hold that the bnos shuach are mutur but the rest of the figs in the basket remain assur. R' Akiva, however, argues and he holds that since the neder is batul with regard to the bnos shuach, it is batul with regard to the rest of the figs as well.

The Gemara will now analyze the Mishna and based on what it assumes the case to be, we will have a proof with regard to the machlokes Rabbah and Rava.

> מַאי לָאו (Is it not (the case of the Mishna) דְּאָמַר that he said אַילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ "If I would have known שָׁבְּנוֹת שׁוּחַ בְּתוֹכָה that the bnos shuach were in it הָיִיתִי שׁקַנוֹת אוֹמָר קּגַּנִים שְׁחוֹרוֹת I would have said הָיָבְנוֹת שׁוּחַ the black figs מחd the black figs קּנוֹת שׁוּחַ should be assur מחd the bnos shuach וְהַבְּיַבְּנַן and it is (the shita of) R' Akiva מחd it is (the shita of) R' Akiva

This person made a neder to assur all the figs in the basket, and now that he discovers that there are bnos shuach that are mixed together with them, he regrets his original neder. The Gemara assumes that this means that he is now saying that he would have changed what he said originally that all the figs should be assur and he says that he would have said that the black and white ones are assur and the bnos shuach should be mutur. And the Mishna tells us that this a machlokes between R' Akiva and the Rabbanan. If so, we see like the shita of Rabbah, that even in a case in which the person would have changed his words, there is a machlokes between R' Akiva and the Rabbanan.

According to Rava, in a case that the person is changing his words, everyone agrees that the entire neder is batul, and yet the Mishna says not that way. The Mishna says that indeed even in this case there is a machlokes.

The Gemara answers:

קּאוֹמֵר (The case is) that he says) אִילּוּ הָיִיתִי יוֹדַע שׁׁבְּנוֹת שׁוּחַ בְּתוֹכָה If I would have known שִׁבְנוֹת שׁוּחַ בְּתוֹכָה I would have said הָיִיתִי אוֹמֵר the entire basket is assur כּלְכַּלָה אֲסוּרָה and the bnos shuach are mutur שׁׁנִחַ מוּתָרוֹת

No! לא

The Gemara answers that Rava could say that the case of the Mishna is not one in which the person says that he would have changed his words, rather the person says that he would have kept what he said originally but he would have just added that the bnos shuach should be mutur. And it is in this case that there is a machlokes if we say that since part of the neder becomes batul, the entire neder becomes batul.

Another Case of a Neder Becoming Partially Mutur (making five people assur at once)

שאן תְּנָא to this מַאן תְּנָא to this לְהָא that the Rabbanan learned (in a Baraisa) דְּתָנוּ רְבְנַן Someone who makes a neder (not to benefit) from five people מַחֲמִשֶׁה בְּנֵי אָדָם as one מַחֲמִשֶׁה בְּנֵי אָדָם if he becomes mutur to one of them הוּתַּר לְאָחָד מֵהָם he becomes mutur to all of them חוּץ חוּץ מַהָן מַהָן מַהָן he (i.e., the person that was singled out) is mutur הי

and they (the others) are assur וְהֵן אֲסוּרִין

The Gemara understands that in both the raysha and the sayfa of this Baraisa the person originally said that 'all of you' should be assur and then he is matir one of them. In the raysha, he changes his wording and says that instead saying 'all of you are assur' what

הגרות הביח (h) רשי דיה חון מאחד וכו׳ דככולכם קמיירי : (ג) דיה ושיפא וכו׳ והכי נמי קאמר : (ג) דיה ואי לרכא דאמר לאה ·

וכו׳ : אי לרבה רישה שייך לע"ב (* לכיון כרבי פקיבה וכו' דנדר א' מחמשה משמע שהיה מונה והולך עד חמשה והיינו דאמר פלוני ופלוני ואחזרה קאי שקאמר בסוף הייתי אומר פלוני ופלוני וסיפא דקתני מוץ מאחד מהם היינו שהומר בלשון זה שאמר בסוף הייתי אומר כולכם מוץ מאביו ולכך קאמר דלרכה כוי רישא כר"ע דווקא ושרי בפלוני ופלוני וסיפא דאסר בכולכם מיז מאביו מיהוקמא ואפילו כדברי הכל דלרבא ריבא דברי הכל כדקתני איהו לפיל דהכל מודים בפלוני ופלוני

חורה אבל סיפא ד"ה לא משכתת לם דר"ע שרי בכל פנין : בורגני כדרי אונסים מלה הוא או שמלה בנו וכו' - דמפיקרא לא היה בדפתו שימול הנדר אם יפרבט אונס ודברים שבלב כי האי דמוכחי ווידיפי לכל הויון דברים : גבו' דאתפיס זכותיה כו' מסר כתו וזכיותיו ליד ב"ד מ"ת אאם לא יבא לזמן ב"ד שיהיו בעלים ומחל פל כל זכית שהיה לו בהם : וכי מימא קמלא שאני - דכתיב ושפטו הפדה והצילו הפדה וגו' קטלא מידי דאתי ממילא ולא מסחבר לפטש של האוכת כרטון אבל זה שהתנה ולא פירש בלא טכבת אוכם גמר ואמני בכל פטין : הרי אלו נדרי

מן הייבוס : אמרי · משום הכי הוי גט אע"פ שמת בתוך הזמן : דק"ד דמקעה שאמר הייתי אומר כל הבללים מתני׳ נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אלנו וכו׳ או שחלה בנו-כלומר דאי ונבי כלכלה ס"ד - דאט"ג דלאו אונס גמור הוא: דרי אנו נדרי אונסין - לפי שלא עלה על דעתו לאסור נכסיו על חבירו אם לא יאכל עמו אלא כשיוכל לבא דאמר דמתעביכן שמורות וכל מד דחייה בלא אונם כלל ולא יבא אבל כל שנאנם קלת כנון שחלה בנו ולריך לשמרו מותר דלאו אדעתא דהכי אדריה : גם׳ אם לא אתינא מכאן עד תלחיו לזה ולזה וי"ל דגבי בלל יומין ליבטלן זכותאי האי גברא בקש מב"ר שיתנו לו זמן וכדמנן בסנהדרין (דף לאי) שכל ראות שיש לך להביא הבא מכאן וער לי יוס וב"ד פי' הרא״ש תשמע בלל סהמה ולכך בנות בית המצים חששו שמא לא אמר כן אלא להשמט מהן ועשו עמו שיחפים שטר זכיותיו שיש לו על חבירו בידם ואמר להם אם לא באתי מכאן ועד יום פלוני משמע כל הגללים אבל מונים הם : גבי כלכלה לא אמר כל זכיותי הלנו יבטלו: וכי תימא הטלא באני - כנומר דבמקום הטלא איכא טענת אוגם אבל במידי אחריני לא והתנן גדרי אונסיו וכוי הרי אלו הייתי אומר האנים הכלכלה אלא כלכלה החנים והגים נדרי אונסין לפי שלא עלה [על לב] מדיר להדירו אם יארע לו כך הכא נמי גבי מתפים זכותיה נימא דלא עלה על דעתו דליבעלן זכותיה כל בלא כל והרי לא נדר אסומות ונטת שות היכא דנא מני למיהי ורב הונא דלא שני ליה מידי משמע דלא חש לפרכיה משום דהתם לא ה"ל למדיר לאתטיי דמאי איכפת ליה אבל הכא כיון מן הכלכלה עלמה מותרות י וקשה לרבא דהיל לאתטיי ולא אתני איהו דאפסיד אנפשיה: דלכא שאני הכא דאי הוי ידע דמאית נון אלתר גמר ויהיב גיטא - שהרי לא נתן לה גט אלא שאינה ראויה לאכילה דבהה הפי׳ לבנן שרו: אלא ממה שבתוכה נדר משום דלא ניחא ליה דתיפול קמי יבם וכ"ש דאי ידע דמאית גמר ומגרשה כי היכי דלא תיפול קמי יבם : *)ודלמא אונם דמגלי שאני - כלומר ר"מ לרבה רישה ולכך ס"ד דחמר הייתי ובהמליף דנריו וסיפא דכיון דשכיח טובא ה"ל לאתטיי וה"ה דה"מ לשטיי דהכא הייט טעמא משום דאין אוכם בגיטין משום לטעות ומשום פרוטת כדאיתא בפ"ק אומר האנים בתורות ד"ה ובלא החליף וריש׳ דכתובות (דף כ:) אלא דלפום טעמיה דמקשה דס"ל דיש טענת אונם בגיטין משני לה : ולרב הונא מכדי אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא . ואים דגרסי 101 ד"ה לה משכחם לה בברייתה לה הייתי נודר דהאי גברא לא אתפים זכותיה אלא משום דסמיך אדעתי׳ דליתי וכל כה"ג אפילו בלא אונם לא קני אע"ג דרב הונא אמר בב"מ (דף סוי) דרבנן אסרי בכל פנין : אלא משאר כלכלה לרכא רישא דיה וגלא דאסמכתא קניא קים ליה להש"ם דהדר ביה רב הונא כדהדר ביה רב נחמן התם דמניומי אהדריה: שאני הכא דמתפסן זכותיה - שכיון שילא והשתא ימא דמאל אמר כולכם בשעת מרשותו והתפיסן ביד ב"ד ליכה הסמכתה: והשליש שטרו שנהט ביד שליש רבי יוסי הומר יתן דס"ל הסמכתה קניה רבי יהודה משמע קוח שמפרש הזרה וסיפה רגנו תאנים שתורות ולבנות אומר לא יהן דמבירא לי אסמכתא לא קניא: שאני הכא דאמר ליבטלן זכותי - כלומר שהוא מוחל כל כת וזכות שיש לו באותן שמרות ונהמר כולכם בשעת

לינפען זטרמיה והא אונם דנא שביה כגל לא איבטי להכויי בדמורת בציטין פרק מי שאחזו (דף עני) גדי נפל מן הגג וי"ל דבאני הכא זאתר ליבטלו זכורתיה משם שמודה שהשבת פסול לכך אחר ליבטלו זכורתיה אמי באונס דנא שביח דהודאת בעל דין כמאה עדים דמי והא מודה שבאיותיו שקר הן שהרא אונו מותי לו שום דבר אלא מפעם הודאה : וררבה מ"ש מהא דמני ויא ארפרי לרכה מתמי דגיטין הקשה ליה ארדי אחמי דגיטין בלא כבה וי"ל דפשיטא דנדרים שאני דראי להקל בהם יותר ככל ד' נדרים זמתני שהמירו מכמים ומהא ליחא דלא קשה מתמלי דנדרים להטי שלא ארפי הנא אונא להכני להכאיד שלא מרמי שלא המרמי ביו האחת ליבט לא מרמי לא מרמי לא מרמים לידים אחמי ארדי מרמי לידים אחמי ביו היא ארפין להכא מרמי לגישור מרמי ביו לא מרמים היו באינים לא מרמי לידים אחמי לא מרמי לידים אחמי אוני דגיטין בלא כבה וי"ל דפשיטא דנדרים שלאי דראי להקל בהם יותר ככל ד' נדרים דמתני שהמירו מכמים ומהא למשיט לה קשה מרמני

שבועת הפקדון (שנושות להי) גבי שבועה לא לך לאלך ודוקא בהתרת חכם בתוכה הייתי אומר כל הוא דאמר נדרשהותר מקלהוהותר כולו לפי שחכם עוקר הנדר מעיקרו הכלכלה אסורה וכו׳ אבל בהיתר חרם או נידויאם החרי׳ או נידה י׳ בני אדם והותר אחד מהן וא"ת מיים גבי בלל הוא מותר וכולן אסוריסיוכן הדין בהפרת בעל דקי"ל בעל מיגז גייז :

לזה לזה הותר אחד מהן. הוא מותר וכולן אסורים דכמ"ד קונם לכל אחד ואחר דמי וכדמוכה בפרק האיש מקדש (קדושין מוי) גבי בזו ובזו ובפר׳ לא גאומר אינו הייתי

בתוכה הייתי אומר תאנים שחורות ולבנות אסורות בנות שוח מותרות ור' עקיבא היא ופליגי רבנן לא באומר אילו הייתי יורע שבנות שוח בתוכה הייתי אומר כל הכלכלה אסורה ובנות שוח מותרות מאזתנא להא דתנו רבנן נדר מחמשה בני אדם כאחר הותר לאחר מהם הותרו כולן חוץ מאחר מהן הוא מותר והן אסורין אילרבה רישא רבי עקיבא וסיפא דברי הכל אי לרבא סיפא רבנן ורישא דברי הכל : כותני׳ *נדרי אונסין "הדירו חבירו שיאכל אצלו והלה הוא או שהלה בנו או שעכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין: גמ׳ ההוא גברא דאתפיס זכוותא בבי דינא ואמר אי לא אתינא עד תלתין יומין ליבטלון הני זכוותאי איתנים ולא אתא אמר רב הונא במיל זכוותיה אמר ליה *רבא יאנום הוא *ואנום רחמנא ולוה דברי הכל דהכי כמי אמר דלוה זנניכפטריה דכתיב "ולנערה לא תעשה דבר וכי תימא קטלא שאני והתנן נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אצלו וחלה הוא או שחלה בנו או שעיכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין *ולרבא מאי שנא מהא דתנן *יה"ז גימיד מעכשיו אם לא באתי מכאן עד י״ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה גם אמאי והא מינס איתנים אמרי דלמא שאני התם ראי הימא קטלא שאני - דגבי קטלא חש רחמנא עלה כי אניסה אבל

שבנות שוח בתוכה לא הייתי נודר הכלכלה פלוני ופלוני אסורין ואבא מותר אסורה בנות שוח מותרות עד שבא ר' דכולן מותרין דברי הכל: תריך לה עקיבא ולימד נדר שהותר מקצתו הותר כולו באומר הייתי אומר כל הכלכלה אסורה מאי לאו דאמר אילו הייתי יודע שבנות שוח ובטת שוח מותרות יהייט דומיא דטולכם אסורין חוז מאבא דפליגי ור׳ עקיבה היה ולה רבכן: נדר מחמשה בני אדם הותר א׳ מהן יכגון דאמר פלוני ופלוני אסורין ופלוני מותר הותרו כולן : חוז מאחד מהם י דהיינו דומיא דכולכם אסורים חוץ מאבא הוא מותר וכולן אסורין והכי איכא למשמע מינה דהך סיפא (א) בכולכם קמיירי מדקתני חוך משמע דאמר כולכם ומדסיפה קמיירי בכולכם לה פליגי לפיל כדי אלא בלזה ולזה : רישאי דקתני הותר לאחד מהן הותרו כולן ר׳ עקיבא היא ולה רבנן דלרבי עקיבה נדר שהותר מהלתו הותר כולו : וסיפא · דקתני הוא מותר והן אסורין דברי הכל היא (ג)והכתנמי קאמר רבה דבכולכם כולן אסורות דברי הכל(היא): ואי לרבא (ג)אמר לזה ולזה דברי הכל מוהר [ליל רבה וליה] הנשה] ובכולכם פליגי רישה דקמיירי בלזה ולזה ד"ה מותר וסיפא הוא מותר והן כי אסורין רבנן היא דרבא לטעמיה דאמר בכולכם פליגי ורבנן אוסרים מ"מ בין לרבה בין לרבה רישה בלזה [זיו ולוה וסיפא בכולכס:מתני׳ וחלה הואי המדיר: גמ׳ דאתפים זכוותא י שהביא שטרי זכיותיו לב"ד והיה לריך לחזור לביתו: ואמר לב"ד ולבעל דינו אי לא אתינא וכו׳ : ולנערה לא

תעשה דבר י משום דהנוסה היה : וכי

במוכום

בשאר אונסין דליכא חיוב קטלא לא מפטר משום אונס: והתכן וכו׳ -

ופטור : ולרבא · דאמר אטם הוא ופטור : מאי שנא מהא דתנן וכו׳ ·

דכי מת בתוך שנים עשר חודש דאע"ג דאנסיה מיתה הוי גט ופטורה

נר מצוה בהלכותיו שהוא סובר דאפי׳ כה"ג לא אמר נדר שהותר מהלתו הותר לב א מיי׳ פיג דהייט פלוני ופטני ובטת שוח מותרות דהייט נמי מין תאנים והייט כולו אלא במשנה אבל במעמיד לא וכדבריו נ"ל להכריע דאם איתא כדר שהותר מקצתו ומקצתו אסור דתאנים אסורות ובנות שות דמתני׳ דפותחין כיון דימים טובים מותרין ע״ שאלה אפי׳ מעמיד מותרות : ורבי עקיבא היא - כדקתני עד שבא ר׳ עקיבא ולימד וכו׳ : הרי הוא כמשנה א"כ כי אמר רבא דהכל מודים דבמשנה כולן מותרים אפלוגתא דב"ם וב"ה בלחוד קאי ולאו אפלוגתא דרבי עקיבא ורבנן דהא אמרינן במתניתין דפותחין אפילו מעמיד כמשנה הוא ופליגי רבנן ואי

ר"נ

ממתניתין דכלכלה דרבי עקיבא היא

ופליגי רבכן לימא ליה אין ה"כ דהא

לדידיה ודאי רבנן דפותחין לית להו

אפילו במשנה נדר שהותר מקלתו

הותר כולו דאי אית להו במשנה לגבי

מתני׳ דפותחין הוה להו למשרי אפי׳

במעמיד דהא אמר דמעמיד דפוהחין

במשנה כמתניתין דתאנים אלא ודאי

רבא אפלוגתא דב"ש וב"ה בלתורא

קאי ולאו אפטוגתא דפותחין דרבי

עקיבא אפילו אמשנה פליג ואי הכי

מאי קא מקשה לרבא ר׳ עקיבא היא

ופליגי רבכן לימא ליה אין ה"כ אלא

ודאי מתני' דפותחין כמתני' דתאני'

למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה

ומש"ה כי קאמר רבא דבמשנה הכל

מודים דכולן מותרין אפלוגתא דרבנן

ורבי עקיבא נמי קאי ומשום הכי פריך

ליה רבינא שפיר כנ"ל : וכתב עוד

הרמב"ן ז"ל דאפי׳ במשנה דוקא בנדר

טעות וכיון שיש טעות בכדר בטל כולו

אבל התירוהו בחרטה אין כל הנדר

ניתר אלא מה שהוא מתחרט בו בלבד

אבל בתוספות כתבו דאפילו ניתר

בחרטה כיון דחכם עוקר הנדר

מעיקרו מכיון שהותר מקלתו הותר

דווקא בשכללם כולם כגוודאמר כולכם

או לזה ולזה בר"ז אבל אם אמר

כולו ודאמר הותר מקלתו הותר כולו כי ע"ו לוי

שהותר ע"י פתח שדומה קלת לנדרי [ניק כח: ע"ו נר]

שכועות הל׳ א ופ׳ד מהל׳ כדרים הל׳ א סמג לאוין רמא רמב טור ש"ע ו"ד סימן רלב סעיף יב : לג ב מיי׳ פיז מסלי סנהדרין הלכה ופייא מהלי מכירה הלכה יג יד סמג עשין פנ לד טוש"ע ח"מ פי׳ כה וסימן כד סעי׳ הכי מאי קמקשי ליה רבינא לרבא הושימן הושעיף עו:

לד ג מיי׳ פיט מהל׳

גירוסין כלי ייאסמנ עשיו כ טושים אכים

כימן קמד סעיף ג:

גיעין כפן: ער כתוכות

תוספות

101

יודע שבנות שות

עין משפמ

ארבעה נדרים

בנות בוח - בנות שבע: הייתי אומר תאנים שתורות ולבנות אסורין -

ופליגי רבנן עליה - דחמרי הכלכלה תורה אור

אסורה ובנות שוח מותרות וקשיא

לרבא דאמר דכולי עלמא היכא דאמר

פרק

והיו בה בנות שוח ואמר אילו הייתי יודע

he should have done was to list each person separately. Therefore, since in this case he is changing his words, the entire neder is batul.

And in the sayfa, the person says that he would keep this that he said that 'all of you' should be assur, but he should have added the words 'except for so-and-so'. In this case, since the person is not changing his words, the other people remain assur.

The Gemara now comes to answers its question of who the author of the Mishna is, and answers is as follows.

If (we are going according) to Rabba אִי לְרָבָּה the raysha is R' Akiva רֵישָׁא רַבִּי עֲקִיבָא

and the sayfa וְקֵיפָא

(is in accordance with) everyone דְּבְרֵי הַכּּל

(And) if (we are going according) to Ravaאי לְרָבָא

the sayfa is the Rabbanan קיפא רַבָּנו

and the raysha ורישא

(is in accordance with) everyone דְּבְרֵי הֵכּל

According to Rabba, the only machlokes is in the case in which the person changes his words, but if the person does not change his words, everyone would agree that the neder is not batul. Therefore, the raysha that tells us that since he changes his

¹ The Halacha that Comes Out from this Sugya

At the end of the sugya, the Ran makes the following points:

- With regard to the machlokes R' Akiva and the Chachamim, we pasken like R' Akiva, and therefore we hold that once part of a neder become mutur the entire neder becomes mutur.
- 2. However, with regard to the machlokes between Rabbah and Rava, we don't have a determination as to whom the halacha follows, and as such, we have to be machmir like both of them. That is, in a case that the person changes his words, the halchaha is that the entire neder is batul. This is because in this case, everyone agrees that R' Akiva holds that neder is batul (and as we just said the halacha is like R' Akiva). However, in the case that he does not change his words, then we have to be machmir and say that the neder is not batul. This is because according to Rabbah, everyone agrees that the neder is not batul, and therefore, since we don't know if the halacha is like Rabbah or Rava, we have to be machmir.
- 3. The Ran brings a shita that says that this that we pasken that in a case in which the person does not change his mind, we have to be machmir and say that the neder is not batul, is only in a case that is similar to the Mishna. In the Mishna's case, the person says that had he known that his father was among them, he never would have included him. In this case, since he is keeping his original words, and he is saying that he never had in mind to assur his father, the neder does not become batul. This is true because when we say that the father is mutur, this is not understood to be true because part of the neder became batul but rather we say that the father was never included in the neder in the first place. Therefore, since in a sense none of the neder became batul, the neder stays in effect with regard to the other people. However, in a case in which he made a neder to assur several people and then he finds a pesach to matir one of them, in this case the neder will be batul. In this case, when the neder was made he had in mind everyone, and therefore once he finds a pesach to say that one of them should be mutur, we say that since part of the neder is batul, the entire neder becomes batul.
- 4. The Ran continues and says that although there is such a shita, the Ramban does not hold this way. He holds that it does not make a difference if the one making the neder never had in mind a particular person, of if he only found a pesach afterwards, in both cases if the

words, the entire neder is batul will only be the shita of R' Akiva (as the Rabbanan hold that the neder is not batul). And the sayfa that tells us that since he did not change his words, the neder is not batul will be in accordance with everyone.

And according to Rava that holds that the machlokes is only in a case that he did not change his words, but in the case that he does change his words everyone agrees that the neder is batul, we explain the Mishna as follows. The raysha that tells us that since he changed his words, the neder is batul will be in accordance with everyone. And the sayfa that says that since he did not change his words, the neder is not batul will only be the shita of the Rabbanan (as according to Rava, R' Akiva would argue even in this case).¹

משנה

The Halacha of נְדְרֵי אוֹנְסִין

The Mishna on daf chof listed four groups of nedarim that are not chal. Our Mishna describes the lst group, נְדָרֵי אוֹנָסִין. An

person says that he would not have changed his words, the neder will not be batul, and if he says that he would have changed the words, the neder will be batul. The Ran then brings several different proofs to the shita of the Ramban uv.

- 5. The Ran continues and brings another chiddush of the Ramban that holds that even in a case in which the person changes his words, the only time we say that since part of the neder is mutur, the entire neder is mutur, is in a case in which the Chacham finds a pesach to say that had the person known this, he never would have made the neder. But in a case in which the Chacham is matir the neder through חרטה regret, only the person who he has regrets about becomes mutur but the other people will stay assur. The Ran then quotes those who argues on the Ramban and says that at the end of the day, when the Chacham is matir with 'regret', he is uprooting the neder from the beginning, and is so, once part of the neder becomes mutur, this causes all of the neder to become mutur.
- 6. The Ran continues that this is all true in a case in which a Chacham is matir the neder with either a pesach or regret, but in a case in which several people are put into chairim (or nidui), and they are then matir one of them, the others will stay assur. This is for the simple reason that when the Bais Din (or Rav) is matir a person from chairim, they do not do so retroactively. Rather they say that although until this point the person was in chairim, now he is mutur. Therefore, since we are not saying that the chairim was batul retroactively, the fact that this particular person becomes mutur does not affect the others (i.e., we don't say that once part of the chairim becomes batul, the entire chairim should become batul, because in this case the chairim is not becoming batul but rather we are being matir it from this point and on).
- 7. The Ran concludes with one last halacha. That this last point is true with regard to a husband being matir his wife's nedarim as well. If the husband is mayfer part of his wife's nedarim, the part that he was mayfer will not affect the rest of it. The Ran explains that this is because we pasken that when a husband is matir his wife's nedarim, he is not doing it retroactively but rather he is just 'cutting it off', i.e., he is only being matir the neder from this point and on. Therefore, what the husband now does, does not affect the rest of the neder.

הגרות הביח (h) רשי דיה חון מאחד וכו׳ דככולכם קמיירי : (ג) דיה ושיפא וכו׳ והכי נמי קאמר : (ג) דיה ואי לרכא דאמר לאה ·

וכו׳ : אי לרבה רישה שייך לע"ב (* לכיון כרבי פקיבה וכו' דנדר א' מחמשה משמע שהיה מונה והולך עד חמשה והיינו דאמר פלוני ופלוני ואחזרה קאי שקאמר בסוף הייתי אומר פלוני ופלוני וסיפא דקתני מוץ מאחד מהם היינו שהומר בלשון זה שאמר בסוף הייתי אומר כולכם מוץ מאביו ולכך קאמר דלרכה כוי רישא כר"ע דווקא ושרי בפלוני ופלוני וסיפא דאסר בכולכם מיז מאביו מיהוקמא ואפילו כדברי הכל דלרבא ריבא דברי הכל כדקתני איהו לפיל דהכל מודים בפלוני ופלוני

חורה אבל סיפא ד"ה לא משכתת לם דר"ע שרי בכל פנין : בורגני כדרי אונסים מלה הוא או שמלה בנו וכו' - דמפיקרא לא היה בדפתו שימול הנדר אם יפרבט אונס ודברים שבלב כי האי דמוכחי ווידיפי לכל הויון דברים : גבו' דאתפיס זכותיה כו' מסר כתו וזכיותיו ליד ב"ד מ"ת אאם לא יבא לזמן ב"ד שיהיו בעלים ומחל פל כל זכית שהיה לו בהם : וכי מימא קמלא שאני - דכתיב ושפטו הפדה והצילו הפדה וגו' קטלא מידי דאתי ממילא ולא מסחבר לפטש של האוכת כרטון אבל זה שהתנה ולא פירש בלא טכבת אוכם גמר ואמני בכל פטין : הרי אלו נדרי

מן הייבוס : אמרי · משום הכי הוי גט אע"פ שמת בתוך הזמן : דק"ד דמקעה שאמר הייתי אומר כל הבללים מתני׳ נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אלנו וכו׳ או שחלה בנו-כלומר דאי ונבי כלכלה ס"ד - דאט"ג דלאו אונס גמור הוא: דרי אנו נדרי אונסין - לפי שלא עלה על דעתו לאסור נכסיו על חבירו אם לא יאכל עמו אלא כשיוכל לבא דאמר דמתעביכן שמורות וכל מד דחייה בלא אונם כלל ולא יבא אבל כל שנאנם קלת כנון שחלה בנו ולריך לשמרו מותר דלאו אדעתא דהכי אדריה : גם׳ אם לא אתינא מכאן עד תלחיו לזה ולזה וי"ל דגבי בלל יומין ליבטלן זכותאי האי גברא בקש מב"ר שיתנו לו זמן וכדמנן בסנהדרין (דף לאי) שכל ראות שיש לך להביא הבא מכאן וער לי יוס וב"ד פי' הרא״ש תשמע בלל סהמה ולכך בנות בית המצים חששו שמא לא אמר כן אלא להשמט מהן ועשו עמו שיחפים שטר זכיותיו שיש לו על חבירו בידם ואמר להם אם לא באתי מכאן ועד יום פלוני משמע כל הגללים אבל מונים הם : גבי כלכלה לא אמר כל זכיותי הלנו יבטלו: וכי תימא הטלא באני - כנומר דבמקום הטלא איכא טענת אוגם אבל במידי אחריני לא והתנן גדרי אונסיו וכוי הרי אלו הייתי אומר האנים הכלכלה אלא כלכלה החנים והגים נדרי אונסין לפי שלא עלה [על לב] מדיר להדירו אם יארע לו כך הכא נמי גבי מתפים זכותיה נימא דלא עלה על דעתו דליבעלן זכותיה כל בלא כל והרי לא נדר אסומות ונטת שות היכא דנא מני למיהי ורב הונא דלא שני ליה מידי משמע דלא חש לפרכיה משום דהתם לא ה"ל למדיר לאתטיי דמאי איכפת ליה אבל הכא כיון מן הכלכלה עלמה מותרות י וקשה לרבא דהיל לאתטיי ולא אתני איהו דאפסיד אנפשיה: דלכא שאני הכא דאי הוי ידע דמאית נון אלתר גמר ויהיב גיטא - שהרי לא נתן לה גט אלא שאינה ראויה לאכילה דבהה הפי׳ לבנן שרו: אלא ממה שבתוכה נדר משום דלא ניחא ליה דתיפול קמי יבם וכ"ש דאי ידע דמאית גמר ומגרשה כי היכי דלא תיפול קמי יבם : *)ודלמא אונם דמגלי שאני - כלומר ר"מ לרבה רישה ולכך ס"ד דחמר הייתי ובהמליף דנריו וסיפא דכיון דשכיח טובא ה"ל לאתטיי וה"ה דה"מ לשטיי דהכא הייט טעמא משום דאין אוכם בגיטין משום לטעות ומשום פרוטת כדאיתא בפ"ק אומר האנים בתורות ד"ה ובלא החליף וריש׳ דכתובות (דף כ:) אלא דלפום טעמיה דמקשה דס"ל דיש טענת אונם בגיטין משני לה : ולרב הונא מכדי אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא . ואים דגרסי 101 ד"ה לה משכחם לה בברייתה לה הייתי נודר דהאי גברא לא אתפים זכותיה אלא משום דסמיך אדעתי׳ דליתי וכל כה"ג אפילו בלא אונם לא קני אע"ג דרב הונא אמר בב"מ (דף סוי) דרבנן אסרי בכל פנין : אלא משאר כלכלה לרכא רישא דיה וגלא דאסמכתא קניא קים ליה להש"ם דהדר ביה רב הונא כדהדר ביה רב נחמן התם דמניומי אהדריה: שאני הכא דמתפסן זכותיה - שכיון שילא והשתא ימא דמאל אמר כולכם בשעת מרשותו והתפיסן ביד ב"ד ליכה הסמכתה: והשליש שטרו שנהט ביד שליש רבי יוסי הומר יתן דס"ל הסמכתה קניה רבי יהודה משמע קוח שמפרש הזרה וסיפה רגנו תאנים שתורות ולבנות אומר לא יהן דמבירא לי אסמכתא לא קניא: שאני הכא דאמר ליבטלן זכותי - כלומר שהוא מוחל כל כת וזכות שיש לו באותן שמרות ונהמר כולכם בשעת

לינפען זטרמיה והא אונם דנא שביה כגל לא איבטי להכויי בדמורת בציטין פרק מי שאחזו (דף עני) גדי נפל מן הגג וי"ל דבאני הכא זאתר ליבטלו זכורתיה משם שמודה שהשבת פסול לכך אחר ליבטלו זכורתיה אמי באונס דנא שביח דהודאת בעל דין כמאה עדים דמי והא מודה שבאיותיו שקר הן שהרא אונו מותי לו שום דבר אלא מפעם הודאה : וררבה מ"ש מהא דמני ויא ארפרי לרכה מתמי דגיטין הקשה ליה ארדי אחמי דגיטין בלא כבה וי"ל דפשיטא דנדרים שאני דראי להקל בהם יותר ככל ד' נדרים זמתני שהמירו מכמים ומהא ליחא דלא קשה מתמלי דנדרים להטי שלא ארפי הנא אונא להכני להכאיד שלא מרמי שלא המרמי ביו האחת ליבט לא מרמי לא מרמי לא מרמים לידים אחמי ארדי מרמי לידים אחמי ביו היא ארפין להכא מרמי לגישור מרמי ביו לא מרמים היו באינים לא מרמי לידים אחמי לא מרמי לידים אחמי אוני דגיטין בלא כבה וי"ל דפשיטא דנדרים שלאי דראי להקל בהם יותר ככל ד' נדרים דמתני שהמירו מכמים ומהא למשיט לה קשה מרמני

שבועת הפקדון (שנושות להי) גבי שבועה לא לך לאלך ודוקא בהתרת חכם בתוכה הייתי אומר כל הוא דאמר נדרשהותר מקלהוהותר כולו לפי שחכם עוקר הנדר מעיקרו הכלכלה אסורה וכו׳ אבל בהיתר חרם או נידויאם החרי׳ או נידה י׳ בני אדם והותר אחד מהן וא"ת מיים גבי בלל הוא מותר וכולן אסוריסיוכן הדין בהפרת בעל דקי"ל בעל מיגז גייז :

לזה לזה הותר אחד מהן. הוא מותר וכולן אסורים דכמ"ד קונם לכל אחד ואחר דמי וכדמוכה בפרק האיש מקדש (קדושין מוי) גבי בזו ובזו ובפר׳ לא גאומר אינו הייתי

בתוכה הייתי אומר תאנים שחורות ולבנות אסורות בנות שוח מותרות ור' עקיבא היא ופליגי רבנן לא באומר אילו הייתי יורע שבנות שוח בתוכה הייתי אומר כל הכלכלה אסורה ובנות שוח מותרות מאזתנא להא דתנו רבנן נדר מחמשה בני אדם כאחר הותר לאחר מהם הותרו כולן חוץ מאחר מהן הוא מותר והן אסורין אילרבה רישא רבי עקיבא וסיפא דברי הכל אי לרבא סיפא רבנן ורישא דברי הכל : כותני׳ *נדרי אונסין "הדירו חבירו שיאכל אצלו והלה הוא או שהלה בנו או שעכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין: גמ׳ ההוא גברא דאתפיס זכוותא בבי דינא ואמר אי לא אתינא עד תלתין יומין ליבטלון הני זכוותאי איתנים ולא אתא אמר רב הונא במיל זכוותיה אמר ליה *רבא יאנום הוא *ואנום רחמנא ולוה דברי הכל דהכי כמי אמר דלוה זנניכפטריה דכתיב "ולנערה לא תעשה דבר וכי תימא קטלא שאני והתנן נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אצלו וחלה הוא או שחלה בנו או שעיכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין *ולרבא מאי שנא מהא דתנן *יה"ז גימיד מעכשיו אם לא באתי מכאן עד י״ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה גם אמאי והא מינס איתנים אמרי דלמא שאני התם ראי הימא קטלא שאני - דגבי קטלא חש רחמנא עלה כי אניסה אבל

שבנות שוח בתוכה לא הייתי נודר הכלכלה פלוני ופלוני אסורין ואבא מותר אסורה בנות שוח מותרות עד שבא ר' דכולן מותרין דברי הכל: תריך לה עקיבא ולימד נדר שהותר מקצתו הותר כולו באומר הייתי אומר כל הכלכלה אסורה מאי לאו דאמר אילו הייתי יודע שבנות שוח ובטת שוח מותרות יהייט דומיא דטולכם אסורין חוז מאבא דפליגי ור׳ עקיבה היה ולה רבכן: נדר מחמשה בני אדם הותר א׳ מהן יכגון דאמר פלוני ופלוני אסורין ופלוני מותר הותרו כולן : חוז מאחד מהם י דהיינו דומיא דכולכם אסורים חוץ מאבא הוא מותר וכולן אסורין והכי איכא למשמע מינה דהך סיפא (א) בכולכם קמיירי מדקתני חוך משמע דאמר כולכם ומדסיפה קמיירי בכולכם לה פליגי לפיל כדי אלא בלזה ולזה : רישאי דקתני הותר לאחד מהן הותרו כולן ר׳ עקיבא היא ולה רבנן דלרבי עקיבה נדר שהותר מהלתו הותר כולו : וסיפא · דקתני הוא מותר והן אסורין דברי הכל היא (ג)והכתנמי קאמר רבה דבכולכם כולן אסורות דברי הכל(היא): ואי לרבא (ג)אמר לזה ולזה דברי הכל מוהר [ליל רבה וליה] הנשה] ובכולכם פליגי רישה דקמיירי בלזה ולזה ד"ה מותר וסיפא הוא מותר והן כי אסורין רבנן היא דרבא לטעמיה דאמר בכולכם פליגי ורבנן אוסרים מ"מ בין לרבה בין לרבה רישה בלזה [זיו ולוה וסיפא בכולכס:מתני׳ וחלה הואי המדיר: גמ׳ דאתפים זכוותא י שהביא שטרי זכיותיו לב"ד והיה לריך לחזור לביתו: ואמר לב"ד ולבעל דינו אי לא אתינא וכו׳ : ולנערה לא

תעשה דבר י משום דהנוסה היה : וכי

במוכום

בשאר אונסין דליכא חיוב קטלא לא מפטר משום אונס: והתכן וכו׳ -

ופטור : ולרבא · דאמר אטם הוא ופטור : מאי שנא מהא דתנן וכו׳ ·

דכי מת בתוך שנים עשר חודש דאע"ג דאנסיה מיתה הוי גט ופטורה

נר מצוה בהלכותיו שהוא סובר דאפי׳ כה"ג לא אמר נדר שהותר מהלתו הותר לב א מיי׳ פיג דהייט פלוני ופטני ובטת שוח מותרות דהייט נמי מין תאנים והייט כולו אלא במשנה אבל במעמיד לא וכדבריו נ"ל להכריע דאם איתא כדר שהותר מקצתו ומקצתו אסור דתאנים אסורות ובנות שות דמתני׳ דפותחין כיון דימים טובים מותרין ע״ שאלה אפי׳ מעמיד מותרות : ורבי עקיבא היא - כדקתני עד שבא ר׳ עקיבא ולימד וכו׳ : הרי הוא כמשנה א"כ כי אמר רבא דהכל מודים דבמשנה כולן מותרים אפלוגתא דב"ם וב"ה בלחוד קאי ולאו אפלוגתא דרבי עקיבא ורבנן דהא אמרינן במתניתין דפותחין אפילו מעמיד כמשנה הוא ופליגי רבנן ואי

ר"נ

ממתניתין דכלכלה דרבי עקיבא היא

ופליגי רבכן לימא ליה אין ה"כ דהא

לדידיה ודאי רבנן דפותחין לית להו

אפילו במשנה נדר שהותר מקלתו

הותר כולו דאי אית להו במשנה לגבי

מתני׳ דפותחין הוה להו למשרי אפי׳

במעמיד דהא אמר דמעמיד דפוהחין

במשנה כמתניתין דתאנים אלא ודאי

רבא אפלוגתא דב"ש וב"ה בלתורא

קאי ולאו אפטוגתא דפותחין דרבי

עקיבא אפילו אמשנה פליג ואי הכי

מאי קא מקשה לרבא ר׳ עקיבא היא

ופליגי רבכן לימא ליה אין ה"כ אלא

ודאי מתני' דפותחין כמתני' דתאני'

למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה

ומש"ה כי קאמר רבא דבמשנה הכל

מודים דכולן מותרין אפלוגתא דרבנן

ורבי עקיבא נמי קאי ומשום הכי פריך

ליה רבינא שפיר כנ"ל : וכתב עוד

הרמב"ן ז"ל דאפי׳ במשנה דוקא בנדר

טעות וכיון שיש טעות בכדר בטל כולו

אבל התירוהו בחרטה אין כל הנדר

ניתר אלא מה שהוא מתחרט בו בלבד

אבל בתוספות כתבו דאפילו ניתר

בחרטה כיון דחכם עוקר הנדר

מעיקרו מכיון שהותר מקלתו הותר

דווקא בשכללם כולם כגוודאמר כולכם

או לזה ולזה בר"ז אבל אם אמר

כולו ודאמר הותר מקלתו הותר כולו כי ע"ו לוי

שהותר ע"י פתח שדומה קלת לנדרי [ניק כח: ע"ו נר]

שכועות הל׳ א ופ׳ד מהל׳ כדרים הל׳ א סמג לאוין רמא רמב טור ש"ע ו"ד סימן רלב סעיף יב : לג ב מיי׳ פיז מסלי סנהדרין הלכה ופייא מהלי מכירה הלכה יג יד סמג עשין פנ לד טוש"ע ח"מ פי׳ כה וסימן כד סעי׳ הכי מאי קמקשי ליה רבינא לרבא הושימן הושעיף עו:

לד ג מיי׳ פיט מהל׳

גירוסין כלי ייאסמנ עשיו כ טושים אכים

כימן קמד סעיף ג:

גיעין כפן: ער כתוכות

תוספות

101

יודע שבנות שות

עין משפמ

ארבעה נדרים

בנות בוח - בנות שבע: הייתי אומר תאנים שתורות ולבנות אסורין -

ופליגי רבנן עליה - דחמרי הכלכלה תורה אור

אסורה ובנות שוח מותרות וקשיא

לרבא דאמר דכולי עלמא היכא דאמר

פרק

והיו בה בנות שוח ואמר אילו הייתי יודע

-onus is defined as something that happens that is out of your control. As the Mishna will explain.

The cases of nedarim of onus (are) נְדְרֵי אוֹנָסִין

(if) a person makes a neder הָדְּירוֹ חֵבֶירוֹ

that his friend should eat with him שֶׁיאכַל אֶצְלוֹ

A person makes a neder that unless his friend eats with him, all of his property should become assur for his friend to benefit from. A person makes this neder:

> And he (the friend) became sick וְחָלָה הוּא or his son became sick או עֶחָלָה בְּנו

or the river prevented him from (coming) אוֹ שֵׁעְבְבוֹ נָהָר

these are cases הֵרֵי אָלוּ

of nedarim of onus נְדְרֵי אוֹנָסִין

In all these cases the neder will not be chal. This is true because the only reasons that his friend did not come and eat with him was because of something that happened that was beyond his control (i.e., either he gets sick, or his son gets sick, or the river becomes unpassable).

The Ran explains that the reason why the neder is not chal in these cases is because when the person made the neder, he did so with the intent of making his friend assur only if his friend does not come because he did not want to. But if the reason why he didn't come was because of an onus, even if the onus is not a complete onus, in this case the person never meant to make the neder, and as such it is not chal.

גמרא

The Different Cases in Which a Condition Was Not Met as a Result of an Onus

קהוא גַּבְרָא that 'deposited' his z'chusim דְּאֵתְפֵּיס זְכָוּוֹתָא הַבְּרָי זְכָוּוֹתָא in Bais Din בְּבֵי דִינָא and he said וְאָמַר "If I do not come (back) אִי לָא אָתֵינָא until thirty days עַד הְלַתִין יוֹמֵין be mevatal my z'chusim" לִיבַּטְלוּן הָנֵי זָכְוּוֹתַאי and an onus happened to him לִיבַּטְלוּן הָנֵי זָכְוּוֹתַאי and he did not come וְלָא אֲתָא רָב הוּנָא

The Mefaraish explains that a person came to Bais Din and had various documents that proved that he was correct in a dispute that he was having (the Gemara refers to these as z'chusim (translated as legal rights). After he deposited these documents with the Bais Din, he told them that he is leaving but he will return within thirty days, and if he does not return within this time-frame, he agrees to waive any rights he might have. After he left, an onus happened to him and this prevented him from being able to return to the Bais Din within the thirty-day timeframe. Since he did not return within the required thirty days, Rav Huna ruled that he should lose his rights. And on this the Gemara asks:

> Rava said to him אֲמַר לֵיהּ רָבָא (but) he was an onus אָנוּס הוּא and the Torah exempts an onus וְאָנוּס רַחֲמָנָא פַּטְרֵיה as it is written (Devarim 22:26) דְּכָתִיב (And to the young girl וְלַנְאֲרָה לא תַּצֵשֶׁה דֶבָר

The Torah tells us that although normally a girl who is mezaneh (commits adultery) is chayiv misa, if a girl was forced to do it, she is not punished. And from this we learn the rule that the Torah does not punish someone who does something that is against his will, i.e., an action that happens without your consent is not considered as if you did it. Rava therefore asks that in our case as well, we should say that the person's not coming to Bais Din should not be held against him and he should not lose his z'chusim.

On this question the Gemara points out:

And if you are going to say וְכִי תִּימָא killing is different קַטָלָא שָׁאנֵי

One might have said that in reality the Torah holds that a person's actions are always held against him, even if the action was done against his will. And it is just with regard to Bais Din killing someone that we say that in order to give such a severe punishment, the person 'really' has to deserve it, i.e., his wrong action had to been done with his consent. And if this would really be true, then Rava' question on Rav Huna would not be valid. But to this Rava says:

> אַנְקְעָן But we learned in a Mishna נְדְרֵי אוֹנְסִין נְדְרֵי אוֹנְסִין (the case of) nedarim of onus נְדְרֵי אוֹנְסִין הִדְּירוֹ (is a case in which) one makes a neder חֲבֵירוֹ (with) his friend חְבֵירוֹ that he should he with him אָר אָבָל אָצְלוּ מחd he got sick וְחָלָה הוּא or his son got sick או שְׁעִיכְּבוֹ נָהָר אוֹ שְׁעִיכְּבוֹ נָהָר mese cases

הגרות הביח (h) רשי דיה חון מאחד וכו׳ דככולכם קמיירי : (ג) דיה ושיפא וכו׳ והכי נמי קאמר : (ג) דיה ואי לרכא דאמר לאה ·

וכו׳ : אי לרבה רישה שייך לע"ב (* לכיון כרבי פקיבה וכו' דנדר א' מחמשה משמע שהיה מונה והולך עד חמשה והיינו דאמר פלוני ופלוני ואחזרה קאי שקאמר בסוף הייתי אומר פלוני ופלוני וסיפא דקתני מוץ מאחד מהם היינו שהומר בלשון זה שאמר בסוף הייתי אומר כולכם מוץ מאביו ולכך קאמר דלרכה כוי רישא כר"ע דווקא ושרי בפלוני ופלוני וסיפא דאסר בכולכם מיז מאביו מיהוקמא ואפילו כדברי הכל דלרבא ריבא דברי הכל כדקתני איהו לפיל דהכל מודים בפלוני ופלוני

חורה אבל סיפא ד"ה לא משכתת לם דר"ע שרי בכל פנין : בורגני כדרי אונסים מלה הוא או שמלה בנו וכו' - דמפיקרא לא היה בדפתו שימול הנדר אם יפרבט אונס ודברים שבלב כי האי דמוכחי ווידיפי לכל הויון דברים : גבו' דאתפיס זכותיה כו' מסר כתו וזכיותיו ליד ב"ד מ"ת אאם לא יבא לזמן ב"ד שיהיו בעלים ומחל פל כל זכית שהיה לו בהם : וכי מימא קמלא שאני - דכתיב ושפטו הפדה והצילו הפדה וגו' קטלא מידי דאתי ממילא ולא מסחבר לפטש של האוכת כרטון אבל זה שהתנה ולא פירש בלא טכבת אוכם גמר ואמני בכל פטין : הרי אלו נדרי

מן הייבוס : אמרי · משום הכי הוי גט אע"פ שמת בתוך הזמן : דק"ד דמקעה שאמר הייתי אומר כל הבללים מתני׳ נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אלנו וכו׳ או שחלה בנו-כלומר דאי ונבי כלכלה ס"ד - דאט"ג דלאו אונס גמור הוא: דרי אנו נדרי אונסין - לפי שלא עלה על דעתו לאסור נכסיו על חבירו אם לא יאכל עמו אלא כשיוכל לבא דאמר דמתעביכן שמורות וכל מד דחייה בלא אונם כלל ולא יבא אבל כל שנאנם קלת כנון שחלה בנו ולריך לשמרו מותר דלאו אדעתא דהכי אדריה : גם׳ אם לא אתינא מכאן עד תלחיו לזה ולזה וי"ל דגבי בלל יומין ליבטלן זכותאי האי גברא בקש מב"ר שיתנו לו זמן וכדמנן בסנהדרין (דף לאי) שכל ראות שיש לך להביא הבא מכאן וער לי יוס וב"ד פי' הרא״ש תשמע בלל סהמה ולכך בנות בית המצים חששו שמא לא אמר כן אלא להשמט מהן ועשו עמו שיחפים שטר זכיותיו שיש לו על חבירו בידם ואמר להם אם לא באתי מכאן ועד יום פלוני משמע כל הגללים אבל מונים הם : גבי כלכלה לא אמר כל זכיותי הלנו יבטלו: וכי תימא הטלא באני - כנומר דבמקום הטלא איכא טענת אוגם אבל במידי אחריני לא והתנן גדרי אונסיו וכוי הרי אלו הייתי אומר האנים הכלכלה אלא כלכלה החנים והגים נדרי אונסין לפי שלא עלה [על לב] מדיר להדירו אם יארע לו כך הכא נמי גבי מתפים זכותיה נימא דלא עלה על דעתו דליבעלן זכותיה כל בלא כל והרי לא נדר אסומות ונטת שות היכא דנא מני למיהי ורב הונא דלא שני ליה מידי משמע דלא חש לפרכיה משום דהתם לא ה"ל למדיר לאתטיי דמאי איכפת ליה אבל הכא כיון מן הכלכלה עלמה מותרות י וקשה לרבא דהיל לאתטיי ולא אתני איהו דאפסיד אנפשיה: דלכא שאני הכא דאי הוי ידע דמאית נון אלתר גמר ויהיב גיטא - שהרי לא נתן לה גט אלא שאינה ראויה לאכילה דבהה הפי׳ לבנן שרו: אלא ממה שבתוכה נדר משום דלא ניחא ליה דתיפול קמי יבם וכ"ש דאי ידע דמאית גמר ומגרשה כי היכי דלא תיפול קמי יבם : *)ודלמא אונם דמגלי שאני - כלומר ר"מ לרבה רישה ולכך ס"ד דחמר הייתי ובהמליף דנריו וסיפא דכיון דשכיח טובא ה"ל לאתטיי וה"ה דה"מ לשטיי דהכא הייט טעמא משום דאין אוכם בגיטין משום לטעות ומשום פרוטת כדאיתא בפ"ק אומר האנים בתורות ד"ה ובלא החליף וריש׳ דכתובות (דף כ:) אלא דלפום טעמיה דמקשה דס"ל דיש טענת אונם בגיטין משני לה : ולרב הונא מכדי אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא . ואים דגרסי 101 ד"ה לה משכחם לה בברייתה לה הייתי נודר דהאי גברא לא אתפים זכותיה אלא משום דסמיך אדעתי׳ דליתי וכל כה"ג אפילו בלא אונם לא קני אע"ג דרב הונא אמר בב"מ (דף סוי) דרבנן אסרי בכל פנין : אלא משאר כלכלה לרכא רישא דיה וגלא דאסמכתא קניא קים ליה להש"ם דהדר ביה רב הונא כדהדר ביה רב נחמן התם דמניומי אהדריה: שאני הכא דמתפסן זכותיה - שכיון שילא והשתא ימא דמאל אמר כולכם בשעת מרשותו והתפיסן ביד ב"ד ליכה הסמכתה: והשליש שטרו שנהט ביד שליש רבי יוסי הומר יתן דס"ל הסמכתה קניה רבי יהודה משמע קוח שמפרש הזרה וסיפה רגנו תאנים שתורות ולבנות אומר לא יהן דמבירא לי אסמכתא לא קניא: שאני הכא דאמר ליבטלן זכותי - כלומר שהוא מוחל כל כת וזכות שיש לו באותן שמרות ונהמר כולכם בשעת

לינפען זטרמיה והא אונם דנא שביה כגל לא איבטי להכויי בדמורת בציטין פרק מי שאחזו (דף עני) גדי נפל מן הגג וי"ל דבאני הכא זאתר ליבטלו זכורתיה משם שמודה שהשבת פסול לכך אחר ליבטלו זכורתיה אמי באונס דנא שביח דהודאת בעל דין כמאה עדים דמי והא מודה שבאיותיו שקר הן שהרא אונו מותי לו שום דבר אלא מפעם הודאה : וררבה מ"ש מהא דמני ויא ארפרי לרכה מתמי דגיטין הקשה ליה ארדי אחמי דגיטין בלא כבה וי"ל דפשיטא דנדרים שאני דראי להקל בהם יותר ככל ד' נדרים זמתני שהמירו מכמים ומהא ליחא דלא קשה מתמלי דנדרים להטי שלא ארפי הנא אונא להכני להכאיד שלא מרמי שלא המרמי ביו האחת ליבט לא מרמי לא מרמי לא מרמים לידים אחמי ארדי מרמי לידים אחמי ביו היא ארפין להכא מרמי לגישור מרמי ביו לא מרמים היו באינים לא מרמי לידים אחמי לא מרמי לידים אחמי אוני דגיטין בלא כבה וי"ל דפשיטא דנדרים שלאי דראי להקל בהם יותר ככל ד' נדרים דמתני שהמירו מכמים ומהא למשיט לה קשה מרמני

שבועת הפקדון (שנושות להי) גבי שבועה לא לך לאלך ודוקא בהתרת חכם בתוכה הייתי אומר כל הוא דאמר נדרשהותר מקלהוהותר כולו לפי שחכם עוקר הנדר מעיקרו הכלכלה אסורה וכו׳ אבל בהיתר חרם או נידויאם החרי׳ או נידה י׳ בני אדם והותר אחד מהן וא"ת מיים גבי בלל הוא מותר וכולן אסוריסיוכן הדין בהפרת בעל דקי"ל בעל מיגז גייז :

לזה לזה הותר אחד מהן. הוא מותר וכולן אסורים דכמ"ד קונם לכל אחד ואחר דמי וכדמוכה בפרק האיש מקדש (קדושין מוי) גבי בזו ובזו ובפר׳ לא גאומר אינו הייתי

בתוכה הייתי אומר תאנים שחורות ולבנות אסורות בנות שוח מותרות ור' עקיבא היא ופליגי רבנן לא באומר אילו הייתי יורע שבנות שוח בתוכה הייתי אומר כל הכלכלה אסורה ובנות שוח מותרות מאזתנא להא דתנו רבנן נדר מחמשה בני אדם כאחר הותר לאחר מהם הותרו כולן חוץ מאחר מהן הוא מותר והן אסורין אילרבה רישא רבי עקיבא וסיפא רברי הכל אי לרבא סיפא רבנן ורישא דברי הכל : כותני׳ *נדרי אונסין "הדירו חבירו שיאכל אצלו והלה הוא או שהלה בנו או שעכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין: גמ׳ ההוא גברא דאתפיס זכוותא בבי דינא ואמר אי לא אתינא עד תלתין יומין ליבטלון הני זכוותאי איתנים ולא אתא אמר רב הונא במיל זכוותיה אמר ליה *רבא יאנום הוא *ואנום רחמנא ולוה דברי הכל דהכי כמי אמר דלוה זנניכפטריה דכתיב "ולנערה לא תעשה דבר וכי תימא קטלא שאני והתנן נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אצלו וחלה הוא או שחלה בנו או שעיכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין *ולרבא מאי שנא מהא דתנן *יה"ז גימיד מעכשיו אם לא באתי מכאן עד י״ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה גם אמאי והא מינס איתנים אמרי דלמא שאני התם ראי הימא קטלא שאני - דגבי קטלא חש רחמנא עלה כי אניסה אבל

שבנות שוח בתוכה לא הייתי נודר הכלכלה פלוני ופלוני אסורין ואבא מותר אסורה בנות שוח מותרות עד שבא ר' דכולן מותרין דברי הכל: תריך לה עקיבא ולימד נדר שהותר מקצתו הותר כולו באומר הייתי אומר כל הכלכלה אסורה מאי לאו דאמר אילו הייתי יודע שבנות שוח ובטת שוח מותרות יהייט דומיא דטולכם אסורין חוז מאבא דפליגי ור׳ עקיבה היה ולה רבכן: נדר מחמשה בני אדם הותר א׳ מהן יכגון דאמר פלוני ופלוני אסורין ופלוני מותר הותרו כולן : חוז מאחד מהם י דהיינו דומיא דכולכם אסורים חוץ מאבא הוא מותר וכולן אסורין והכי איכא למשמע מינה דהך סיפא (א) בכולכם קמיירי מדקתני חוך משמע דאמר כולכם ומדסיפה קמיירי בכולכם לה פליגי לפיל כדי אלא בלזה ולזה : רישאי דקתני הותר לאחד מהן הותרו כולן ר׳ עקיבא היא ולה רבנן דלרבי עקיבה נדר שהותר מהלתו הותר כולו : וסיפא · דקתני הוא מותר והן אסורין דברי הכל היא (ג)והכתנמי קאמר רבה דבכולכם כולן אסורות דברי הכל(היא): ואי לרבא (ג)אמר לזה ולזה דברי הכל מוהר [ליל רבה וליה] הנשה] ובכולכם פליגי רישה דקמיירי בלזה ולזה ד"ה מותר וסיפא הוא מותר והן כי אסורין רבנן היא דרבא לטעמיה דאמר בכולכם פליגי ורבנן אוסרים מ"מ בין לרבה בין לרבה רישה בלזה [זיו ולוה וסיפא בכולכס:מתני׳ וחלה הואי המדיר: גמ׳ דאתפים זכוותא י שהביא שטרי זכיותיו לב"ד והיה לריך לחזור לביתו: ואמר לב"ד ולבעל דינו אי לא אתינא וכו׳ : ולנערה לא

תעשה דבר י משום דהנוסה היה : וכי

במוכום

בשאר אונסין דליכא חיוב קטלא לא מפטר משום אונס: והתכן וכו׳ -

ופטור : ולרבא · דאמר אטם הוא ופטור : מאי שנא מהא דתנן וכו׳ ·

דכי מת בתוך שנים עשר חודש דאע"ג דאנסיה מיתה הוי גט ופטורה

נר מצוה בהלכותיו שהוא סובר דאפי׳ כה"ג לא אמר נדר שהותר מהלתו הותר לב א מיי׳ פיג דהייט פלוני ופטני ובטת שוח מותרות דהייט נמי מין תאנים והייט כולו אלא במשנה אבל במעמיד לא וכדבריו נ"ל להכריע דאם איתא כדר שהותר מקצתו ומקצתו אסור דתאנים אסורות ובנות שות דמתני׳ דפותחין כיון דימים טובים מותרין ע״ שאלה אפי׳ מעמיד מותרות : ורבי עקיבא היא - כדקתני עד שבא ר׳ עקיבא ולימד וכו׳ : הרי הוא כמשנה א"כ כי אמר רבא דהכל מודים דבמשנה כולן מותרים אפלוגתא דב"ם וב"ה בלחוד קאי ולאו אפלוגתא דרבי עקיבא ורבנן דהא אמרינן במתניתין דפותחין אפילו מעמיד כמשנה הוא ופליגי רבנן ואי

ר"נ

ממתניתין דכלכלה דרבי עקיבא היא

ופליגי רבכן לימא ליה אין ה"כ דהא

לדידיה ודאי רבנן דפותחין לית להו

אפילו במשנה נדר שהותר מקלתו

הותר כולו דאי אית להו במשנה לגבי

מתני׳ דפותחין הוה להו למשרי אפי׳

במעמיד דהא אמר דמעמיד דפוהחין

במשנה כמתניתין דתאנים אלא ודאי

רבא אפלוגתא דב"ש וב"ה בלתורא

קאי ולאו אפטוגתא דפותחין דרבי

עקיבא אפילו אמשנה פליג ואי הכי

מאי קא מקשה לרבא ר׳ עקיבא היא

ופליגי רבכן לימא ליה אין ה"כ אלא

ודאי מתני' דפותחין כמתני' דתאני'

למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה

ומש"ה כי קאמר רבא דבמשנה הכל

מודים דכולן מותרין אפלוגתא דרבנן

ורבי עקיבא נמי קאי ומשום הכי פריך

ליה רבינא שפיר כנ"ל : וכתב עוד

הרמב"ן ז"ל דאפי׳ במשנה דוקא בנדר

טעות וכיון שיש טעות בכדר בטל כולו

אבל התירוהו בחרטה אין כל הנדר

ניתר אלא מה שהוא מתחרט בו בלבד

אבל בתוספות כתבו דאפילו ניתר

בחרטה כיון דחכם עוקר הנדר

מעיקרו מכיון שהותר מקלתו הותר

דווקא בשכללם כולם כגוודאמר כולכם

או לזה ולזה בר"ז אבל אם אמר

כולו ודאמר הותר מקלתו הותר כולו כי ע"ו לוי

שהותר ע"י פתח שדומה קלת לנדרי [ניק כח: ע"ו נר]

שכועות הל׳ א ופ׳ד מהל׳ כדרים הל׳ א סמג לאוין רמא רמב טור ש"ע ו"ד סימן רלב סעיף יב : לג ב מיי׳ פיז מסלי סנהדרין הלכה ופייא מהלי מכירה הלכה יג יד סמג עשין פנ לד טוש"ע ח"מ פי׳ כה וסימן כד סעי׳ הכי מאי קמקשי ליה רבינא לרבא הושימן הושעיף עו:

לד ג מיי׳ פיט מהל׳

גירוסין כלי ייאסמנ עשיו כ טושים אכים

כימן קמד סעיף ג:

גיעין כפן: ער כתוכות

תוספות

101

יודע שבנות שות

עין משפמ

ארבעה נדרים

בנות בוח - בנות שבע: הייתי אומר תאנים שתורות ולבנות אסורין -

ופליגי רבנן עליה - דחמרי הכלכלה תורה אור

אסורה ובנות שוח מותרות וקשיא

לרבא דאמר דכולי עלמא היכא דאמר

פרק

והיו בה בנות שוח ואמר אילו הייתי יודע

(are the cases of) nedarim of onus נְדְרֵי אוֹנָסִין

The Ran explains that from our Mishna we see that even though the person does not say that he means to exclude the case of onus, we assume that the reason for this omission is not because he means to include onus, but rather the reason is because the case of onus simply didn't occur to him. Therefore, when an onus does occur, the neder is not chal because we assume that he never meant to include the case of onus.

Rava asks that if so, the same should be true in the case of Rav Huna as well. Even though the person did not say that he is excluding the case of onus, we should assume that the reason he didn't do so is simply because the case of an onus did not occur to him. And as such, when an onus does occur, the person should not lose his z'chusim.

The Ran explains that although seemingly this is a valid question on Rav Huna, Rav Huna does not bother to answer it as he holds that there is a fundamental difference between the two cases.

In the Mishna's case, the one making the neder does not stand to lose if the condition is not met, and as such, the fact that he does not say that he is not including the case of onus doesn't tell us anything with regard to whether he is or if he is not including the case of an onus. Therefore, we assume that he would not want to include even an onus.

However, in Rav Huna's case, the one who made the condition is the one who will lose out if the condition is not met, and as such, we say that if he does not say that he is excluding the case of an onus, it is he who caused himself his loss by not mentioning that he doesn't mean the case of an onus, and that is why he will lose his z'chusim even if the reason he did not come back was beyond his control.

The Gemara continues and asks not on Rav Huna but rather on Rava (as explained):

And according to Rava מַאי שְׁנָא מָאי שְׁנָא מַהָּא דְּתְנַן מַהָּא דְּתְנַן מַהָּא דְּתְנַן מַהָּא דְּתְנַן (If a person says) "This is your get from now הְרֵי מַרָּ אָם לא בָּאתִי העד שְׁנִים עָשָׁר הדֶשׁ מקאן until twelve months מַבָּר הדָשׁ מחd he then dies בְּתִוּדְ שְׁנֵים עָשָׂר הדָשׁ (the Mishna says) this is a get אַמַאי within the tweas an onus

The Mishna in meseches Gittin describes a case in which a man gives his wife a get and tells her that the get should take affect now but only if he does not return within the next twelve months. That is, if after twelve months we see that he has not returned, we know that the get had been in effect from the point that the man gave his wife the get twelve months earlier.

The Mishna continues and says that if the man dies within the twelve months then the get is chal. That is, even though the reason the man did not return was obviously due to an onus (he was dead), the Mishna tells us that this does not make a difference. If so, we see not like Rava said. Rava had said that a person is not held accountable for something that is an onus (and that is why he asked his question on R' Huna), and yet we see from this Mishna that a person is held accountable for something that is an onus,

The Gemara answers:

דאפארי They say דּלְמָא maybe שָׁאנֵי הָתָם it is different over there

הגרות הביח (h) רשי דיה חון מאחד וכו׳ דככולכם קמיירי : (ג) דיה ושיפא וכו׳ והכי נמי קאמר : (ג) דיה ואי לרכא דאמר לאה ·

וכו׳ : אי לרבה רישה שייך לע"ב (* לכיון כרבי פקיבה וכו' דנדר א' מחמשה משמע שהיה מונה והולך עד חמשה והיינו דאמר פלוני ופלוני ואחזרה קאי שקאמר בסוף הייתי אומר פלוני ופלוני וסיפא דקתני מוץ מאחד מהם היינו שהומר בלשון זה שאמר בסוף הייתי אומר כולכם מוץ מאביו ולכך קאמר דלרכה כוי רישא כר"ע דווקא ושרי בפלוני ופלוני וסיפא דאסר בכולכם מיז מאביו מיהוקמא ואפילו כדברי הכל דלרבא ריבא דברי הכל כדקתני איהו לפיל דהכל מודים בפלוני ופלוני

חורה אבל סיפא ד"ה לא משכתת לם דר"ע שרי בכל פנין : בורגני כדרי אונסים מלה הוא או שמלה בנו וכו' - דמפיקרא לא היה בדפתו שימול הנדר אם יפרבט אונס ודברים שבלב כי האי דמוכחי ווידיפי לכל הויון דברים : גבו' דאתפיס זכותיה כו' מסר כתו וזכיותיו ליד ב"ד מ"ת אאם לא יבא לזמן ב"ד שיהיו בעלים ומחל פל כל זכית שהיה לו בהם : וכי מימא קמלא שאני - דכתיב ושפטו הפדה והצילו הפדה וגו' קטלא מידי דאתי ממילא ולא מסחבר לפטש של האוכת כרטון אבל זה שהתנה ולא פירש בלא טכבת אוכם גמר ואמני בכל פטין : הרי אלו נדרי

מן הייבוס : אמרי · משום הכי הוי גט אע"פ שמת בתוך הזמן : דק"ד דמקעה שחמר הייתי אומר כל הבללים מתני׳ נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אלנו וכו׳ או שחלה בנו-כלומר דאי ונבי כלכלה ס"ד - דאט"ג דלאו אונס גמור הוא: דרי אנו נדרי אונסין - לפי שלא עלה על דעתו לאסור נכסיו על חבירו אם לא יאכל עמו אלא כשיוכל לבא דאמר דמתעביכן שמורות וכל מד דחייה בלא אונם כלל ולא יבא אבל כל שנאנם קלת כנון שחלה בנו ולריך לשמרו מותר דלאו אדעתא דהכי אדריה : גם׳ אם לא אתינא מכאן עד תלחיו לזה ולזה וי"ל דגבי בלל יומין ליבטלן זכותאי האי גברא בקש מב"ר שיתנו לו זמן וכדמנן בסנהדרין (דף לאי) שכל ראות שיש לך להביא הבא מכאן וער לי יוס וב"ד פי' הרא״ש תשמע בלל סהמה ולכך בנות בית המצים חששו שמא לא אמר כן אלא להשמט מהן ועשו עמו שיחפים שטר זכיותיו שיש לו על חבירו בידם ואמר להם אם לא באתי מכאן ועד יום פלוני משמע כל הגללים אבל מונים הם : גבי כלכלה לא אמר כל זכיותי הלנו יבטלו: וכי תימא הטלא באני - כנומר דבמקום הטלא איכא טענת אוגם אבל במידי אחריני לא והתנן גדרי אונסיו וכוי הרי אלו הייתי אומר האנים הכלכלה אלא כלכלה החנים והגים נדרי אונסין לפי שלא עלה [על לב] מדיר להדירו אם יארע לו כך הכא נמי גבי מתפים זכותיה נימא דלא עלה על דעתו דליבעלן זכותיה כל בלא כל והרי לא נדר אסומות ונטת שות היכא דנא מני למיהי ורב הונא דלא שני ליה מידי משמע דלא חש לפרכיה משום דהתם לא ה"ל למדיר לאתטיי דמאי איכפת ליה אבל הכא כיון מן הכלכלה עלמה מותרות י וקשה לרבא דהיל לאתטיי ולא אתני איהו דאפסיד אנפשיה: דלכא שאני הכא דאי הוי ידע דמאית נון אלתר גמר ויהיב גיטא - שהרי לא נתן לה גט אלא שאינה ראויה לאכילה דבהה הפי׳ לבנן שרו: אלא ממה שבתוכה נדר משום דלא ניחא ליה דתיפול קמי יבם וכ"ש דאי ידע דמאית גמר ומגרשה כי היכי דלא תיפול קמי יבם : *)ודלמא אונם דמגלי שאני - כלומר ר"מ לרבה רישה ולכך ס"ד דחמר הייתי ובהמליף דנריו וסיפא דכיון דשכיח טובא ה"ל לאתטיי וה"ה דה"מ לשטיי דהכא הייט טעמא משום דאין אוכם בגיטין משום לטעות ומשום פרוטת כדאיתא בפ"ק אומר האנים בתורות ד"ה ובלא החליף וריש׳ דכתובות (דף כ:) אלא דלפום טעמיה דמקשה דס"ל דיש טענת אונם בגיטין משני לה : ולרב הונא מכדי אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא . ואים דגרסי 101 ד"ה לה משכחם לה בברייתה לה הייתי נודר דהאי גברא לא אתפים זכותיה אלא משום דסמיך אדעתי׳ דליתי וכל כה"ג אפילו בלא אונם לא קני אע"ג דרב הונא אמר בב"מ (דף סוי) דרבנן אסרי בכל פנין : אלא משאר כלכלה לרכא רישא דיה וגלא דאסמכתא קניא קים ליה להש"ם דהדר ביה רב הונא כדהדר ביה רב נחמן התם דמניומי אהדריה: שאני הכא דמתפסן זכותיה - שכיון שילא והשתא ימא דמאל אמר כולכם בשעת מרשותו והתפיסן ביד ב"ד ליכה הסמכתה: והשליש שטרו שנהט ביד שליש רבי יוסי הומר יתן דס"ל הסמכתה קניה רבי יהודה משמע קוח שמפרש הזרה וסיפה רגנו תאנים שתורות ולבנות אומר לא יהן דמבירא לי אסמכתא לא קניא: שאני הכא דאמר ליבטלן זכותי - כלומר שהוא מוחל כל כת וזכות שיש לו באותן שמרות ונהמר כולכם בשעת

לינפען זטרמיה והא אונם דנא שביה כגל לא איבטי להכויי בדמורת בציטין פרק מי שאחזו (דף עני) גדי נפל מן הגג וי"ל דבאני הכא זאתר ליבטלו זכורתיה משם שמודה שהשבת פסול לכך אחר ליבטלו זכורתיה אמי באונס דנא שביח דהודאת בעל דין כמאה עדים דמי והא מודה שבאיותיו שקר הן שהרא אונו מותי לו שום דבר אלא מפעם הודאה : וררבה מ"ש מהא דמני ויא ארפרי לרכה מתמי דגיטין הקשה ליה ארדי אחמי דגיטין בלא כבה וי"ל דפשיטא דנדרים שאני דראי להקל בהם יותר ככל ד' נדרים זמתני שהמירו מכמים ומהא ליחא דלא קשה מתמלי דנדרים להטי שלא ארפי הנא אונא להכני להכאיד שלא מרמי שלא המרמי ביו האחת ליבט לא מרמי לא מרמי לא מרמים לידים אחמי ארדי מרמי לידים אחמי ביו היא ארפין להכא מרמי לגישור מרמי ביו לא מרמים היו באינים לא מרמי לידים אחמי לא מרמי לידים אחמי אוני דגיטין בלא כבה וי"ל דפשיטא דנדרים שלאי דראי להקל בהם יותר ככל ד' נדרים דמתני שהמירו מכמים ומהא למשיט לה קשה מרמני

שבועת הפקדון (שנושות להי) גבי שבועה לא לך לאלך ודוקא בהתרת חכם בתוכה הייתי אומר כל הוא דאמר נדרשהותר מקלהוהותר כולו לפי שחכם עוקר הנדר מעיקרו הכלכלה אסורה וכו׳ אבל בהיתר חרם או נידויאם החרי׳ או נידה י׳ בני אדם והותר אחד מהן וא"ת מיים גבי בלל הוא מותר וכולן אסוריסיוכן הדין בהפרת בעל דקי"ל בעל מיגז גייז :

לזה לזה הותר אחד מהן. הוא מותר וכולן אסורים דכמ"ד קונם לכל אחד ואחר דמי וכדמוכה בפרק האיש מקדש (קדושין מוי) גבי בזו ובזו ובפר׳ לא גאומר אינו הייתי

בתוכה הייתי אומר תאנים שחורות ולבנות אסורות בנות שוח מותרות ור' עקיבא היא ופליגי רבנן לא באומר אילו הייתי יורע שבנות שוח בתוכה הייתי אומר כל הכלכלה אסורה ובנות שוח מותרות מאזתנא להא דתנו רבנן נדר מחמשה בני אדם כאחר הותר לאחר מהם הותרו כולן חוץ מאחר מהן הוא מותר והן אסורין אילרבה רישא רבי עקיבא וסיפא רברי הכל אי לרבא סיפא רבנן ורישא דברי הכל : כותני׳ *נדרי אונסין "הדירו חבירו שיאכל אצלו והלה הוא או שהלה בנו או שעכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין: גמ׳ ההוא גברא דאתפיס זכוותא בבי דינא ואמר אי לא אתינא עד תלתין יומין ליבטלון הני זכוותאי איתנים ולא אתא אמר רב הונא במיל זכוותיה אמר ליה *רבא יאנום הוא *ואנום רחמנא ולוה דברי הכל דהכי כמי אמר דלוה זנניכפטריה דכתיב "ולנערה לא תעשה דבר וכי תימא קטלא שאני והתנן נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אצלו וחלה הוא או שחלה בנו או שעיכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין *ולרבא מאי שנא מהא דתנן *יה"ז גימיד מעכשיו אם לא באתי מכאן עד י״ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה גם אמאי והא מינס איתנים אמרי דלמא שאני התם ראי הימא קטלא שאני - דגבי קטלא חש רחמנא עלה כי אניסה אבל

שבנות שוח בתוכה לא הייתי נודר הכלכלה פלוני ופלוני אסורין ואבא מותר אסורה בנות שוח מותרות עד שבא ר' דכולן מותרין דברי הכל: תריך לה עקיבא ולימד נדר שהותר מקצתו הותר כולו באומר הייתי אומר כל הכלכלה אסורה מאי לאו דאמר אילו הייתי יודע שבנות שוח ובטת שוח מותרות יהייט דומיא דטולכם אסורין חוז מאבא דפליגי ור׳ עקיבה היה ולה רבכן: נדר מחמשה בני אדם הותר א׳ מהן יכגון דאמר פלוני ופלוני אסורין ופלוני מותר הותרו כולן : חוז מאחד מהם י דהיינו דומיא דכולכם אסורים חוץ מאבא הוא מותר וכולן אסורין והכי איכא למשמע מינה דהך סיפא (א) בכולכם קמיירי מדקתני חוך משמע דאמר כולכם ומדסיפה קמיירי בכולכם לה פליגי לפיל כדי אלא בלזה ולזה : רישאי דקתני הותר לאחד מהן הותרו כולן ר׳ עקיבא היא ולה רבנן דלרבי עקיבה נדר שהותר מהלתו הותר כולו : וסיפא · דקתני הוא מותר והן אסורין דברי הכל היא (ג)והכתנמי קאמר רבה דבכולכם כולן אסורות דברי הכל(היא): ואי לרבא (ג)אמר לזה ולזה דברי הכל מוהר [ליל רבה וליה] הנשה] ובכולכם פליגי רישה דקמיירי בלזה ולזה ד"ה מותר וסיפא הוא מותר והן כי אסורין רבנן היא דרבא לטעמיה דאמר בכולכם פליגי ורבנן אוסרים מ"מ בין לרבה בין לרבה רישה בלזה [זיו ולוה וסיפא בכולכס:מתני׳ וחלה הואי המדיר: גמ׳ דאתפים זכוותא י שהביא שטרי זכיותיו לב"ד והיה לריך לחזור לביתו: ואמר לב"ד ולבעל דינו אי לא אתינא וכו׳ : ולנערה לא

תעשה דבר י משום דהנוסה היה : וכי

במוכום

בשאר אונסין דליכא חיוב קטלא לא מפטר משום אונס: והתכן וכו׳ -

ופטור : ולרבא · דאמר אטם הוא ופטור : מאי שנא מהא דתנן וכו׳ ·

דכי מת בתוך שנים עשר חודש דאע"ג דאנסיה מיתה הוי גט ופטורה

נר מצוה בהלכותיו שהוא סובר דאפי׳ כה"ג לא אמר נדר שהותר מהלתו הותר לב א מיי׳ פיג דהייט פלוני ופטני ובטת שוח מותרות דהייט נמי מין תאנים והייט כולו אלא במשנה אבל במעמיד לא וכדבריו נ"ל להכריע דאם איתא כדר שהותר מקצתו ומקצתו אסור דתאנים אסורות ובנות שות דמתני׳ דפותחין כיון דימים טובים מותרין ע״ שאלה אפי׳ מעמיד מותרות : ורבי עקיבא היא - כדקתני עד שבא ר׳ עקיבא ולימד וכו׳ : הרי הוא כמשנה א"כ כי אמר רבא דהכל מודים דבמשנה כולן מותרים אפלוגתא דב"ם וב"ה בלחוד קאי ולאו אפלוגתא דרבי עקיבא ורבנן דהא אמרינן במתניתין דפותחין אפילו מעמיד כמשנה הוא ופליגי רבנן ואי

ר"נ

ממתניתין דכלכלה דרבי עקיבא היא

ופליגי רבכן לימא ליה אין ה"כ דהא

לדידיה ודאי רבנן דפותחין לית להו

אפילו במשנה נדר שהותר מקלתו

הותר כולו דאי אית להו במשנה לגבי

מתני׳ דפותחין הוה להו למשרי אפי׳

במעמיד דהא אמר דמעמיד דפוהחין

במשנה כמתניתין דתאנים אלא ודאי

רבא אפלוגתא דב"ש וב"ה בלתורא

קאי ולאו אפטוגתא דפותחין דרבי

עקיבא אפילו אמשנה פליג ואי הכי

מאי קא מקשה לרבא ר׳ עקיבא היא

ופליגי רבכן לימא ליה אין ה"כ אלא

ודאי מתני' דפותחין כמתני' דתאני'

למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה

ומש"ה כי קאמר רבא דבמשנה הכל

מודים דכולן מותרין אפלוגתא דרבנן

ורבי עקיבא נמי קאי ומשום הכי פריך

ליה רבינא שפיר כנ"ל : וכתב עוד

הרמב"ן ז"ל דאפי׳ במשנה דוקא בנדר

טעות וכיון שיש טעות בכדר בטל כולו

אבל התירוהו בחרטה אין כל הנדר

ניתר אלא מה שהוא מתחרט בו בלבד

אבל בתוספות כתבו דאפילו ניתר

בחרטה כיון דחכם עוקר הנדר

מעיקרו מכיון שהותר מקלתו הותר

דווקא בשכללם כולם כגוודאמר כולכם

או לזה ולזה בר"ז אבל אם אמר

כולו ודאמר הותר מקלתו הותר כולו כי ע"ו לוי

שהותר ע"י פתח שדומה קלת לנדרי [ניק כח: ע"ו נר]

שכועות הל׳ א ופ׳ד מהל׳ כדרים הל׳ א סמג לאוין רמא רמב טור ש"ע ו"ד סימן רלב סעיף יב : לג ב מיי׳ פיז מסלי סנהדרין הלכה ופייא מהלי מכירה הלכה יג יד סמג עשין פנ לד טוש"ע ח"מ פי׳ כה וסימן כד סעי׳ הכי מאי קמקשי ליה רבינא לרבא הושימן הושעיף עו:

לד ג מיי׳ פיט מהל׳

גירוסין כלי ייאסמנ עשיו כ טושים אכים

כימן קמד סעיף ג:

גיעין כפן: ער כתוכות

תוספות

101

יודע שבנות שות

עין משפמ

ארבעה נדרים

בנות בוח - בנות שבע: הייתי אומר תאנים שתורות ולבנות אסורין -

ופליגי רבנן עליה - דחמרי הכלכלה תורה אור

אסורה ובנות שוח מותרות וקשיא

לרבא דאמר דכולי עלמא היכא דאמר

פרק

והיו בה בנות שוח ואמר אילו הייתי יודע

מסורת הש"ס	*"257	נדרים	שלישי	פרק	נדרים	ארבעה	ר"ג	עין משפט 54 גר מצוה
	בתוך הזמן לאלחר (א) גמר ויהיב מר בלביה למיהוי גט אבל האי זטותיה ולא גמר ומקני : ואמר דאנים והא מינס אנים ולא גיטא: דלמא אונסא דמינליא	הלכך הוי גם ולהכי ג ותנים לא הוה מבטל שמיה מתייא - אע"ג ליהוי	גיטא מעכשיו מ אי הוה ידע דא להו שמואל לא	ך קנה דליכא עת הרמב"ם בי הא דתניא	זכה במה שבידן ניולא בהן וכן דכ (נ"מ דף מח:) גו	לחבירו וחמר ט	חבירו ואמר לו זכתא אלא באומנ ואין כן דעת רש" א הגותן עירבון	גירושין בלי חסמנ ליך עשין ניוזליע אריע סי קמד סעיף א: אסג גערי פיא מהלי ז"ל מכירה כלי כי סמג החנ עשין פצ טושיע חימ
גיטין לי לדי כסובות כי	 ומעברא אונהא דמיגליא הוח נין דלא משתכתא בהאי גיהא גיא ליה לאסוקי אדעתיה (ודלמא ק אדעתיה) ואפי' הכי לא התנה הכי אי מיתנים בהאי זמן אמר 	דו אי לא ^{דזימ} דוי גימא מסיי זוו דאתאי מסיי	מן לאלתר ו זוא דאמר לו לתין יומין ליו אמר להו ה	מ״ש *מהר אן ער תל יה מעברא	ויהיב גימא אתינא מכ אתא ופסקי	חוזר בי אכפול ו התנאים דברי עעמיה] דקסבר	תני חוזר בי חמח ז אומר אם אני ערבונך כתקיימ יוסי [רבי יוסי לי מכתא קניא רב	של עור שיע שם לך שם עור שיע שם לך סימן גד שעיף ה וסיי רו רי סעיי טו:
	ומקני דליהוי גט אפילו עיכבו אונס אבל בעלמא אי איהניס - : ולרב הונא - דאמר בטלן ניה אמאי הא אסמכתא הוא	ה מתייא גמר אונסא שוס זיה ולרב פטוי בתא לא זכווי	אל אלא שמיו אנים דלמא אמיגלי אונס א הניא "ואסמ	א מינס שאני ומעבר	אמאי והא דמיגליא ש	בוט ופירש רש"י ול ולא זה ימחול א אלמא אפילו זכתא והא כמי	שיקנה כנגד ערי שם לא זה יכפ ם דאסמכתא הי חילה שייכא אסנ	לח דמיים שני פיע דיו סמג שס טור שע דיו חימ סימן גד סעיף הי ז׳׳ל למה מיי׳ שס הלכה משן יג יד סמג שם במי
ב"ב קסחי ב"מ קיו:	ים בעלמא וסמך על דעתו כסבור א יכול לבא בזמנו להכי קאמר ואסמכתא לא קניא : שאני הכא - י קני : דאתפיס זסותיה לב"ד -	זתנן *מי ^{שהוו} ארו ואמר והל	מיתפסן זכור כתא היא וז ושליש את שמ	לאו אסמו נת חובון וה	רמיתפסין שפרע מקז	דאי ההוא תנאי דאי לא נהי דס"ל	שפרע מקלת חוז מוך מוכח הכי דוי ורת מחילה הוא ני יוסי דאסמכתא	וסי׳ רו סעיף עו: כו מיי׳ פיג מהלי בנועות הלכה אופיד מת
שם ומכר גיב גית מחי	בוי רמי ולא הוה אהמכתא: מי ע מקצת חובו והשליש את שטרו י ה השער שהיה לו לבעל חוב עליו	יום תן דו דכו. אומר יתן שפו המן אמר שהו	מכאן עד ל׳ נתן *רבי יוסי גן ואמר רב נו	ע זמן ולא נ אומר לא יח	שמרו הגיי ור' יהודה ז	בר נמחל מקלת ווזר וגובה אלא גנה אם לא נתתי	כל השטר והלא כי בודו ושוב איט ר 1י מתחלה כך הר	שמע נחוין למנ עול זה שויע ייד סימן רלב שעיף יד : שע ודל
	נאמן ואמר לו אם איני פורע ב מכאן עד ל' יום תן לו שטרו ה ויחזור ויגבה בו כל מה שכתוב גתחילה : ולא נתן - ולא פרע : רבי	א דאמר החוי קניא והוא למלי חיייור י בו ד	רב ^ר אין הלכה יא שאני הכ תא אסמכתא י מיניה בב״ר	ומכתא קני תיה יוהלכו	דאמר אס לבמלן זכוו	יעון אלא מתנה מר לא יתן אלמא י מתנה ומחילה	ז"ה רבי יהודה או מכתא אפילו גב	יהי ואכ אס
כ"ק קיני	אומר יתן . השליש השטר למלוה "ג דאסמכתא היא דסבור היה ע באותו הזמן קנה המלוה את ר : אין הלכה וכו' . הא הכא	בסיןישהיא ואע נית המלך לפרו כל נודרין השט	ןׂולהרמיןולמוכ יומה שהןשלב זמלך בש״א ב	דרין להרגין פשאינו תר"	מתני׳*ינו תרומהאע׳	אי כלומר שהוא בא לאותו זמן ימר שהם שקר :	קניא אלא ה' מר ליבטלן זכות יה שאם לא איותיו בטלות כל	דא מוז שר
	ג דאתפים השטר ביד [השליש] דרב : שאני הכא דאמר ליבטלן ו תמור מתן לו שטרו : והלכתא והוא דלא אנים - באונכא דמוכחא	ז ולא קניא לטעמיה יהא בהן ממש דזה	זכותיה - שלח	האמר פשיטא	ראי אטס גמור	א קניא והוא מיניה בב"ד חשוב איני אונס גמור ו קאמר דהא מדמינ	א אנים והוא דקטי זיא דחלה בט שי	דלי דוי
	רא : והוא דקט מיניה · שלא זומחה לרבים וכל הני הלת מילי לא קני אלא כולהו ג' בעיכן דלא	דלעיל דפסקיה מעב ב"ד חשוב - שיהא י הוה חד בלא אידך	לאינשי כי האי יחזור בו : ובי בעיכן בה דאי	דו הכא כמי כי וילא לריב : ני ממולא כגון	ולה בנו לא הדיר זיכיח בנו חולה נר אלים לאפקוט	תניתין דאדעתא דח עלה על דעתו ב ב״ד חשוב - כלומ	י היכי דחמר במ ופיס זכותיה לא וא דקט מיניה ב	דכ אה וה
	להרגין - שהוא הורג על עסקי זה שהוא של תרומה ויאמר נדר שאינו של תרומה כדי שלא יטלס והיינו כמי נדרי אוכסין : ולחרמין -	ו להורגו יכול לדור על יט של תרומה אע"פ	ממון שאם בא זה עלי אם אי	ונים ז"ל ב"ר וו:) דכל היכא	ה והקשו הראש נשך (ב״מ דף ס	רב אסי ושלא כדב לומר בב"ד מומח אמר בפרק איזהו אמום אכמכתא	ם כדבריו היה לו ווב למה לי דהא	וחי
	מוכסים • נוסל מכס המלך ורולה כן של תרומהי יכול לידור שהן של אף זו קתני : בכל נודרים • להם :	בעלמא שאינו הורג: ול בע"כ: אף על פי שאי	שהוא ליסטים ז ליטול פירותיו ז	י הודר למריה לאחר לי יום עכשיו(כתובות	א קני דהא הדר 1 תקנה לך אלא ולא היכא דא״ל מי	י בתר הכי נמי לי משוך פרה זו ולא לא קיימא בחזרו א	וי מעכשיו נח קנ "ל כאומר לחברו א קנה כל היכא ד	דת הומפות לל
	מון שך דמשכן לו בית משכן לו שדה ז"ל שכן הדין בטולהו אסמכתות שכתב דהאי פיסקא ליתיה אלא	ב ולפיכך אמר הרב	ך קנין וב"ד חשו	ועכשיו מבטל ו עמו כלום לרי	ז"ל דכי אמר דמ גיד מי שהתנה	הכא שלא מסר ו	ומכתה ב"ד השוב וסר לו שדהו אבל	היא כוה מצי חכ למימר דס"ל לרב הורא שח
	בתנאין שבין אדם לחבירו אלא ז לכך ומש"ה דוקא כי קט מיניה ב"ד חשוב למה לי תיפוק לי דקט	ין עסק לב״ד חשוב י׳ אלא ב״ד הזקיקוה זא אפקוטי ממונא די	דבריו נראה שאי ו אתי לבטלן זכות עי ממונא וכי תינ	ק גט פשוט וכ אמר דאי לא אלים לאפקונ	ולפסי ז״ל בפרי מדעתיה בלבד :שיו דב״ד חשוב	חוד וכתב הרבא ⊐ום דהאי גברא לא נ״ג דלא אמר מעכ	נתפיס זכותיה בל א דוקא קאמר מי ד חשוב מהני אנ	הונא אליבא דהלכסא במ דריע פסיק בסמוך הכ כרבי יהודה : דרוא ביי ממפיס זכווסיהי וכינו
	ז"ל אין ודאי קושטא קאמר שמי ויו אלא לבתר ההוא יומא ונמלא שיו : ונמצא עכשיו פסקן של ומעכשיו לחודיה נמי מהני ביה	משמע דליקני מטכט ממונא והוי כמעכי	אם לא באתי לא אלימי לאפקועי	אבל כי אתני ו שום דב"ד	יז לאלתר קנה בקנין סתמא מ	"ו סתם וקני מיז א מש"ה סגי הכא	זקנה שדה לחביר זיט קונה כלל אמ	וביסל ולה להסמיכו שר בדבר שהיט מטון: שר שאבי הכה ההמר שר
פי' דראיש דאי מהידע דמיים לאמר ההיהיב	יה כלומר דלא הימא כיון דאמר ד היא ולא בעיא קנין דליתא דאילו דאפי' תימא כיון דאיכא מעכשיו	אמר והוא דקט מינ משום דהודאה בב״	אלא הכא הכי ק טת לא זריך קנין	יין למה ליה ון ראיותיו בטי	ד נגעו בה קכ לא בא לאותו זמ	וום אפקעותא דב" שהוא מודה שאם	א ג"ל כן דאי מש טלן זכוחיה כנומו	משעם הזלה ולו כדפרישית לעיל לב והלברוא מסמבטה
גיעא זעיקר נהינת הגע הוא להגילה מעיגון או עלא חזקק	"ג דאי אמר מעכשיו וקט מיניה אמועינן דינא אחרינא דכל היכא דב"ד תשוב הוא מאי דאמר לבטלן	יקני חבריה ואין ה' זיון דבב"ד עסקיט י	קנין כי היכי דל סמכתא אלא דכ	חיו הלכך בעי כא למיחש לאי	ולה שיבטלו זכיוי יה ובמעכשין ליכ	הכי במה יקנה ה ב דבקנין קני חבר	וא אסמכתא אפי׳ ו בעינן ב"ד חשוי	דאמר בלא מעכשיו ליכ דאילו אמר מעכשיו לא מומיל שפיר בלא הגיו
דאונקא דפנית הוא י	ואר דיני אסמכתא והאא דבר נכון לין : ולמוכסין - להפמר מן המכס: מוז	א נשתנה דין זה מש	להפקעת ממון ול	ו לריכים כאן	רוש זה שאין אכ	ויכן ליה וכמלא לפי	הודאה גמורה מש	פר׳ היומי נשך (ב"ת דף כו

מהפשרם שלגים ואי

63

ŢD

אפשר לבכור בו דלא שכיח: מכדי אסתמכא הוא י דאמר תילמא ישיכי ולא אמר כן אלא להסמים שליים איז על דבייו ובשורמ[ניא ובטוס] היה שיוכל לקיים דבייו ולבא ולכן המנה אבל לא ביון להקטת משולה ולסתמכת לא קניא בדתסקינן בש' גם פשים: רבי יוסי אותי ישיר לקיים דבייו ולבא ולכן המנה אבל לא ביון להקטת משולה ולסתמכת מתמסבדי לא שכצר מתא שימביד אלי האוב ושפר שלוה בו ופרש אים שאר ולאה כי שכבר מתא שבודו ואפיי האי האי השב על א שכצר מתא שכבר איז הייום שלא ביו ביו שלו אמצר הייוסי עומד משולה שכבר מתא בשכת חוג מוקדה דאפילו התק שני לא ביו דילמא אמי לא כו ופרש אים שאר ולאה כי שכבר בלאתי בשכת הוג בני מתשכברי להעוד עומד ראשון ממגי שלא לא מעל וממנה וושלה בשבור ברחשלים והמן שני אלא מיר מוש דביו הייוסי או מומד הייוסי או מדמה שני מיו לא לא הייו וושלה בשבור ברחשלים האת מש דביווי או ממגי האחר הנא הייוסי האור הייו

ויבאר השער כבחמינה והאי פיי ניחא ספי דבקנין איטיית בפיא מיינה ותקידה ואמת רב נחתן אמר לבה בר אביה אמר (רבה) (ציל רב) אין הלכה כר' יוסי וותקסומא לא פליג רב הינא אדרב רביה : דאמר ליבמלן זכוחיה: מדלא אמר סט איהה לשכיגרי אלא הזכיר לי בפול כאיט הודה שבן פסולין נפלין כתרם כבשבר אי

מפכטיו מדחמר דקט מיטיטיי וואראי זעט מיניה וחמם קנין נסודר וקנין סודר גלא מפכאיו איט מופיל כלום כדאמר לקמו פרק השופפין (דף מהג) דהא הדר טודרא למחל פירוש כשחל הקנין איט מופיל כלום כגון אם אמר לאחר לי יום איב אין הקנין פד לאחר לי יום וכבר הדרא סידגא למריה ואיב ש"כ מיירי הכא דאמר מפכשיו ואפ"ה קהמר דדוקא נג"ד משוב לאתר לי יום וכבר הדרא טודגא למריה וא"כ שיכ מיידי הכא דאמר מעכשיו ואפ"ה קאמר דדוקא נצ"י אשור קטר מייה אבל גלא קיין בנ"ד משור לא מישיל ממכשיו גלא אסמראא ויאא דיאמים גלאיהי ושך דמשים משטי גלא ביד משור "יא דאסתראא דהסס שאיל לפי שהיא דרך מכר היידי שילהיא של שדרה ואמר ליה אם חיים כי היכי דליהוו ב"ד משור אלא יהא מבטולסמרא ליאלים שלרך ניסגו לאסוף גל גני כשיר בשמת שיור ליה אס היים כי היכי דליהוו ב"ד משור אלא יהא מבטולסמרא לואלים שלרך ניסגו לאסוף גל גני כשיר בשמת שיור ליה אס היים כי היכי דליהוו ב"ד משור אלא יהא מבטולסמרא לואלים שלרך ניסגו לאסוף גל גני כשיר בשמת שיורבי היים כי היכי דליהוו ב"ד משור אלא יהא מבטולסמרא לא שלי ארילים שלרך ניסא דרכי הא דקני שיור גלא קרובים וגם לא סקוים לשם סוום כולא לכ"ג ללמנין ערכון של שיורבין ניסא דרכי הא דקני שיו של א מכשיו וגם לא סקוי בערכון המור בעובו דמיו מוצמו ביוחל גו אדינין מוח לה אריבי ואל איצרי השרהם של המכי אשה מה שיו בדרדים להבנין ומרמים שגואין מתון ומסה כשלות להם שכם על מורמה לא יגוע לאסם דאים מתכונים וא"א האימה הביו ומסור אמור ביו דמי מוצמו באולי ניסא שבי שלה ביר מדל אידר למת כשיו שלי מני לא מרי לאמר המכשו וא"א האימה הגימה כגובין ומרמים שגואין מתון ומסה כשלותי סאלו נגרין מו אם או קסני ז "ארים אים מתכונים כיא לגוגו ולא לאסורא כיון שאינה כאויה להתוכה לאילי מעכשין מא מרוני על שלהים לאים מתכונים כיא לגוגו ולא לאסורא כיון שאינה כאוה לארא ביוא לא מרכוי מומו באלא ביות שאל היום אלא המו שלא המרט ויל שלא היו ביא כנגו ולא לאסורא כיון האינה כאויה לאסולה לא המכון מדווים לבאהים לבינה ביול היו רגילים ליקח מכס זה ממוליכי מרומה לכהנים :

במוכס

דנחומיה הדורח חמד שם מהנה בשביבי הנה הזכיר לי בשור בחיר ארים שביש פשרין נובפרן בוגבן יבאני. עשור שנותי השיר של נמי זה כא להיאא מתון בשנחומי והסנה שיהיו בשלים אם לא יכא או זה גבה בכם שוד אלמבתא כי אאי כי סאא ממאל של מה שיבו גיו גיי אאר קייא אבל אמצמאי דלי מיא להואא לא קניא - בחצרי שרבין ואמדתו אל מרומכאיצייב דקפאי וגולי לא אבלי איסורא אי נמי איזנמשב בביניהם כי בדמים מועפים יקט בדבים כתרומה: של מרומכאיצייב דקפאי וגולי לא אבלי איסורא אי נמי איזנמשב בביניהם כי בדמים מועפים יקט בדבים כתרומה:

דְּאִי הַוָה יָדַע For had he known דְּאִי הַוָה יָדַע that he would die זְמִית מן לְאַלְתַּר immediately הַוָה גְּמֵר (his decision) הַוָה גָמַר and given her the get (unconditionally) וְיָהֵיב גִּיטָא

The Ran explains that the only reason this person gave his wife the get was in order that she should not fall to yibum (if a man dies without children, his wife either has to do yibum (i.e., marry his brother or she has to do chalitzah). Therefore, had he known that he would die, he would have given her the get immediately without any conditions attached. Therefore, now that he died, even though he did make a condition, the fact that it was not fulfilled as a result of his dying will not make a difference.

However, in Rav Huna's case, a case in which this explanation does not apply, we will still say that the person would not have made his condition had he known that an onus would prevent from coming back to Bais Din in time.

The Gemara continues to ask on Rava:

(And) what is the difference between (this) מַאי שְׁנָא from the one מַקהוא

that said to them (i.e., to the witnesses on the get) דַאַמַר להו

"If I do not come back אִי לָא אָתֵינָא

from now until thirty days מִכָּאן עַד תְּלָתִין יוֹמִין

it should be a get" לְיְהֵוי גְּיטָא

The person says that if he does not come back within thirty days, the get should be chal. And then:

אַתָּא He came אַאָּרָא וּפַּסְקֵיה מִעְבָּרָא and the (lack) of a ferry stopped him וּפַסְקֵיה מִעְבָּרָא אַמַרּוּ מַעָבָיָא אַמַירי מַעָבָיא זיי דַּאָתַאי "Look that I have come" חַזּוֹ דַּאֲתַאי And Shmuel said לָא שְׁמֵיה מֵתְיָיא but his is not 'called' coming אַמַּמַייָ אַנִיס but why

The man is trying to come back and the only reason why he can't is because there is no ferry to take him across the reiver, i.e., he is being held back against his will. And yet, despite the fact that he is being held back against his will, Shmuel still says that this is not considered as if he came back (as he is still on the other side of the river), and as such the get is going to be chal. But according to Rava we should say that get is not chal as an onus happened to him, and yet we see that Shmuel said not that way.

The Gemara answers:

דְּלְמָא Maybe אוּנְסָא דְמִיגַּלְיָא'an onus that is 'revealed' שָׁאנֵי is different וּמַעְבָּרָא אוּנְסֵיהוּ and (with regard) to a ferry מִיגַּלֵי אוּנְסֵיהוּ

The Gemara answers that although it is true that when the person comes to the river, the reason he cannot cross it is beyond his control (as the ferry is not there), this is not considered as a regular onus, as this onus was predictable (revealed). That is, since it is common that there will be no ferry there to take him across, this is something that he could have seen, and as such, if he did not want to include this case in his condition, he should have said so.

The Problem of אַסְמַכְתָּא

The Gemara now asks on Rav Huna:

לְרַב הּוּגָא And according) to Rav Huna לְרַב הוּגָא מִכְּדִי אַסְמַכְתָּא הִיא and an asmachta וְאַסְמַכְתָּא is not koneh (acquired) לָא קְנְיָא

An asmachta is a deal in which a person agrees to give someone something but does not really mean to do so. For example, he says that he will give something to his friend if he does not do something. The only reason why this person agrees to this is because he does not think that he will fail to do this thing. And then unexpectedly he is not able to do what he set out to do. In this case, the rule of אַסְמָרָתָּא לָא קְנָיָא (an asmachta is not acquired) says that since the first person never had in mind to give away his object, he does not have to do so.

Seemingly, our case would be a perfect example of an asmachta. When the person said that he should lose his z'chusim if he does not return within thirty days, he definitely thought that he would be able to do so. That is, he never had in mind to actually give up his rights, if so, how can we say that he loses his rights as a result of not coming back on time?

The Gemara answers:

It is different over here שָׁאנֵי הָכָא

that his z'chusim are being held (by Bais Din)דְּמִיתַּפְקו זֶכְוָתֵיה

In our case, Bais Din is holding onto his z'chusim. Tosefos explains that since the person allows Bais Din to hold it, it must

מסורת הש"ס	*"257	נדרים	שלישי	פרק	נדרים	ארבעה	ר"ג	עין משפט 54 גר מצוה
	בתוך הזמן לאלחר (א) גמר ויהיב מר בלביה למיהוי גט אבל האי זטותיה ולא גמר ומקני : ואמר דאנים והא מינס אנים ולא גיטא: דלמא אונסא דמינליא	הלכך הוי גם ולהכי ג ותנים לא הוה מבטל שמיה מתייא - אע"ג ליהוי	גיטא מעכשיו מ אי הוה ידע דא להו שמואל לא	ך קנה דליכא עת הרמב"ם בי הא דתניא	זכה במה שבידן ניולא בהן וכן דכ (נ"מ דף מח:) גו	לחבירו וחמר ט	חבירו ואמר לו זכתא אלא באומנ ואין כן דעת רש" א הגותן עירבון	גירושין בלי חסמנ ליך עשין ניוזליע אריע סי קמד סעיף א: אסג גערי פיא מהלי ז"ל מכירה כלי כי סמג החנ עשין פצ טושיע חימ
גיטין לי לדי כסובות כי	 ומעברא אונהא דמיגליא הוח נין דלא משתכתא בהאי גיהא גיא ליה לאסוקי אדעתיה (ודלמא ק אדעתיה) ואפי' הכי לא התנה הכי אי מיתנים בהאי זמן אמר 	דו אי לא ^{דזימ} דוי גימא מסיי זוו דאתאי מסיי	מן לאלתר ו זוא דאמר לו לתין יומין ליו אמר להו ה	מ״ש *מהר אן ער תל יה מעברא	ויהיב גימא אתינא מכ אתא ופסקי	חוזר בי אכפול ו התנאים דברי עעמיה] דקסבר	תני חוזר בי חמח ז אומר אם אני ערבונך כתקיימ יוסי [רבי יוסי לי מכתא קניא רב	של אין געויי של אין שא לך של עור שיע שא לך סמיי טו : אסטיי אס
	ומקני דליהוי גט אפילו עיכבו אונס אבל בעלמא אי איהניס - : ולרב הונא - דאמר בטלן ניה אמאי הא אסמכתא הוא	ה מתייא גמר אונסא שוס זיה ולרב פטוי בתא לא זכווי	אל אלא שמיו אנים דלמא א מיגלי אונס א הניא ^נ ואסמ	א מינס שאני ומעבר	אמאי והא דמיגליא ש	בוט ופירש רש"י ול ולא זה ימחול א אלמא אפילו זכתא והא כמי	שיקנה כנגד ערי שם לא זה יכפ ם דאסמכתא הי חילה שייכא אסנ	לח דמיים שני פיע דיו סמג שס טור ביע דיו חימ סימן גד סעיף הי ז׳׳ל למה מיי׳ שס הלכה משן יג יד סמג שם במי
ב"ב קסחי ב"מ קיו:	ים בעלמא וסמך על דעתו כסבור א יכול לבא בזמנו להכי קאמר ואסמכתא לא קניא : שאני הכא - י קני : דאתפיס זסותיה לב"ד -	זתנן *מי ^{שהוו} ארו ואמר והל	מיתפסן זכור כתא היא וז ושליש את שמ	לאו אסמו נת חובון וה	רמיתפסין שפרע מקז	דאי ההוא תנאי דאי לא נהי דס"ל	שפרע מקלת חוז מוך מוכח הכי דוי ורת מחילה הוא ני יוסי דאסמכתא	וסי׳ הז סעיף עו: כזו מיי׳ פיג מהלי בכועות הלכה אופיד מת
שם ומכר גיב גית מחי	בוי רמי ולא הוה אהמכתא: מי ע מקצת חובו והשליש את שטרו י ה השער שהיה לו לבעל חוב עליו	יום תן דו דכו. אומר יתן שפו המן אמר שהו	מכאן עד ל׳ נתן *רבי יוסי גן ואמר רב נו	ע זמן ולא נ אומר לא יח	שמרו הגיי ור' יהודה ז	בר נמחל מקלח ווזר וגובה אלא גנה אם לא נתתי	כל השטר והלא כי בודו ושוב איט ר 1י מתחלה כך הר	שמע נחוין למנ עול זה שויע ייד סימן רלב שעיף יד : שע ודל
	נאמן ואמר לו אם איני פורע ב מכאן עד ל' יום תן לו שטרו ה ויחזור ויגבה בו כל מה שכתוב גתחילה : ולא נתן - ולא פרע : רבי	א דאמר החוי קניא והוא למלי חיייור י בו ד	רב ^ר אין הלכה יא שאני הכ תא אסמכתא י מיניה בב״ר	ומכתא קני תיה יוהלכו	דאמר אס לבמלן זכוו	יעון אלא מתנה מר לא יתן אלמא י מתנה ומחילה	ז"ה רבי יהודה או מכתא אפילו גב	יהי ואכ אס
כ"ק קיני	אומר יתן . השליש השטר למלוה "ג דאסמכתא היא דסבור היה ע באותו הזמן קנה המלוה את ר : אין הלכה וכו' . הא הכא	בסיןישהיא ואע נית המלך לפרו כל נודרין השט	ןׂולהרמיןולמוכ יומה שהןשלב זמלך בש״א ב	דרין להרגין פשאינו תר"	מתני׳*ינו תרומהאע׳	אי כלומר שהוא בא לאותו זמן ימר שהם שקר :	קניא אלא ה' מר ליבטלן זכות יה שאם לא איותיו בטלות כל	דא מוז שר
	ג דאתפים השטר ביד [השליש] דרב : שאני הכא דאמר ליבטלן ו תמור מתן לו שטרו : והלכתא והוא דלא אנים - באונכא דמוכחא	ז ולא קניא לטעמיה יהא בהן ממש דזה	זכותיה - שלח	האמר פשיטא	ראי אטס גמור	א קניא והוא מיניה בב"ד חשוב איני אונס גמור ו קאמר דהא מדמינ	א אנים והוא דקטי זיא דחלה בט שי	דלי דוי
	רא : והוא דקט מיניה · שלא זומחה לרבים וכל הני הלת מילי לא קני אלא כולהו ג' בעיכן דלא	דלעיל דפסקיה מעב ב"ד חשוב - שיהא י הוה חד בלא אידך	לאינשי כי האי יחזור בו : ובי בעיכן בה דאי	דו הכא כמי כי וילא לריב : ני ממולא כגון	ולה בנו לא הדיר זיכיח בנו חולה נר אלים לאפקוט	תניתין דאדעתא דח עלה על דעתו ב ב״ד חשוב - כלומ	י היכי דחמר במ ופיס זכותיה לא וא דקט מיניה ב	דכ אה וה
	להרגין - שהוא הורג על עסקי זה שהוא של תרומה ויאמר נדר שאינו של תרומה כדי שלא יטלס והיינו כמי נדרי אוכסין : ולחרמין -	ו להורגו יכול לדור על יט של תרומה אע"פ	ממון שאם בא זה עלי אם אי	ונים ז"ל ב"ר וו:) דכל היכא	ה והקשו הראש נשך (ב״מ דף ס	רב אסי ושלא כדב לומר בב"ד מומח אמר בפרק איזהו אמום אכמכתא	ם כדבריו היה לו ווב למה לי דהא	וחי
	מוכסים • נוסל מכס המלך ורולה כן של תרומהי יכול לידור שהן של אף זו קתני : בכל נודרים • להם :	בעלמא שאינו הורג: ול בע"כ: אף על פי שאי	שהוא ליסטים ז ליטול פירותיו ז	י הודר למריה לאחר לי יום עכשיו(כתובות	א קני דהא הדר 1 תקנה לך אלא ולא היכא דא״ל מי	י בתר הכי נמי לי משוך פרה זו ולא לא קיימא בחזרו א	וי מעכשיו נח קנ "ל כאומר לחברו א קנה כל היכא ד	דת והי דת לל
	מון שך דמשכן לו בית משכן לו שדה ז"ל שכן הדין בטולהו אסמכתות שכתב דהאי פיסקא ליתיה אלא	ב ולפיכך אמר הרב	ך קנין וב"ד חשו	ועכשיו מבטל ו עמו כלום לרי	ז"ל דכי אמר דמ גיד מי שהתנה	הכא שלא מסר ו	ומכתה ב"ד השוב וסר לו שדהו אבל	היא כוה מצי חכ למימר דס"ל לרב הורא שח
	בתנאין שבין אדם לחבירו אלא ז לכך ומש"ה דוקא כי קט מיניה ב"ד חשוב למה לי תיפוק לי דקט	ין עסק לב״ד חשוב י׳ אלא ב״ד הזקיקוה זא אפקוטי ממונא די	דבריו נראה שאי ו אתי לבטלן זכות עי ממונא וכי תינ	ק גט פשוט וכ אמר דאי לא אלים לאפקונ	ולפסי ז״ל בפרי מדעתיה בלבד :שיו דב״ד חשוב	חוד וכתב הרבא ⊐ום דהאי גברא לא נ״ג דלא אמר מעכ	נתפיס זכותיה בל א דוקא קאמר מי ד חשוב מהני אנ	הונא אליבא דהלכסא במ דריע פסיק בסמוך הכ כרבי יהודה : דרוא ביי ממפיס זכווסיהי וכינו
	ז"ל אין ודאי קושטא קאמר שמי ויו אלא לבתר ההוא יומא ונמלא שיו : ונמצא עכשיו פסקן של ומעכשיו לחודיה נמי מהני ביה	משמע דליקני מטכט ממונא והוי כמעכי	אם לא באתי לא אלימי לאפקועי	אבל כי אתני ו שום דב"ד	יז לאלתר קנה בקנין סתמא מ	"ו סתם וקני מיז א מש"ה סגי הכא	זקנה שדה לחביר זיט קונה כלל אמ	וביסל ולה להסמיכו שר בדבר שהיט מטון: שר שאבי הכה ההמר שר
פי' דראיש דאי מהידע דמיים לאמר ההיהיב	יה כלומר דלא הימא כיון דאמר ד היא ולא בעיא קנין דליתא דאילו דאפי' תימא כיון דאיכא מעכשיו	אמר והוא דקט מינ משום דהודאה בב״	אלא הכא הכי ק טת לא זריך קנין	יין למה ליה ון ראיותיו בטי	ד נגעו בה קכ לא בא לאותו זמ	וום אפקעותא דב" שהוא מודה שאם	א ג"ל כן דאי מש טלן זכוחיה כנומו	משעם הזלה ולו כדפרישית לעיל לב והלברוא מסמבטה
גיעא זעיקר נהינת הגע הוא להגילה מעיגון או עלא חזקק	"ג דאי אמר מעכשיו וקט מיניה אמועינן דינא אחרינא דכל היכא דב"ד תשוב הוא מאי דאמר לבטלן	יקני חבריה ואין ה' זיון דבב"ד עסקיט י	קנין כי היכי דל סמכתא אלא דכ	חיו הלכך בעי כא למיחש לאי	ולה שיבטלו זכיוי יה ובמעכשין ליכ	הכי במה יקנה ה ב דבקנין קני חבר	וא אסמכתא אפי׳ ו בעינן ב"ד חשוי	דאמר בלא מעכשיו ליכ דאילו אמר מעכשיו לא מומיל שפיר בלא הגיו
דאונקא דפנית הוא י	ואר דיני אסמכתא והאא דבר נכון לין : ולמוכסין - להפמר מן המכס: מוז	א נשתנה דין זה מש	להפקעת ממון ול	ו לריכים כאן	רוש זה שאין אכ	ויכן ליה וכמלא לפי	הודאה גמורה מש	פר׳ היומי נשך (ב"ת דף כו

מהפשרם שלגים ואי

63

ŢD

אפשר לבכור בו דלא שכיח: מכדי אסתמכא הוא י דאמר תילמא ישיכי ולא אמר כן אלא להסמים שליים איז על דבייו ובשורמ[ניא ובטוס] היה שיוכל לקיים דבייו ולבא ולכן המנה אבל לא ביון להקטת משולה ולסתמכת לא קניא בדתסקינן בש' גם פשים: רבי יוסי אותי ישיר לקיים דבייו ולבא ולכן המנה אבל לא ביון להקטת משולה ולסתמכת מתמסבדי לא שכצר מתא שימביד אלי האוב ושפר שלוה בו ופרש אים שאר ולאה כי שכבר מתא שבודו ואפיי האי האי השב על א שכצר מתא שכבר איז הייום שלא ביו ביו שלו אמצר הייוסי עומד משולה שכבר מתא בשכת חוג מוקדה דאפילו התק שני לא ביו דילמא אמי לא כו ופרש אים שאר ולאה כי שכבר בלאתי בשכת הוג בני מתשכברי להעוד עומד ראשון ממגי שלא לא מעל וממנה וושלה בשבור ברחשלים והמן שני אלא מיר מוש דביו הייוסי או מומד הייוסי או מדמה שני מיו לא לא הייו וושלה בשבור ברחשלים האת מש דביווי או ממגי האחר הנא הייוסי האור הייו

ויבאר השער כבחמינה והאי פיי ניחא ספי דבקנין איטיית בפיא מיינה ותקידה ואמת רב נחתן אמר לבה בר אביה אמר (רבה) (ציל רב) אין הלכה כר' יוסי וותקסומא לא פליג רב הינא אדרב רביה : דאמר ליבמלן זכוחיה: מדלא אמר סט איהה לשכיגרי אלא הזכיר לי בפול כאיט הודה שבן פסולין נפלין כתרם כבשבר אי

מפכטיו מדחמר דקט מיטיטיי וואראי זעט מיניה וחמם קנין נסודר וקנין סודר גלא מפכאיו איט מופיל כלום כדאמר לקמו פרק השופפין (דף מהג) דהא הדר טודרא למחל פירוש כשחל הקנין איט מופיל כלום כגון אם אמר לאחר לי יום איב אין הקנין פד לאחר לי יום וכבר הדרא סידגא למריה ואיב ש"כ מיירי הכא דאמר מפכשיו ואפ"ה קהמר דדוקא נג"ד משוב לאתר לי יום וכבר הדרא טודגא למריה וא"כ שיכ מיידי הכא דאמר מעכשיו ואפ"ה קאמר דדוקא נצ"י אשור קטר מייה אבל גלא קיין בנ"ד משור לא מישיל ממכשיו גלא אסמראא ויאא דיאמים גלאיהי ושך דמשים משטי גלא ביד משור "יא דאסתראא דהסס שאיל לפי שהיא דרך מכר היידי שילהיא של שדרה ואמר ליה אם חיים כי היכי דליהוו ב"ד משור אלא יהא מבטולסמרא ליאלים שלרך ניסגו לאסוף גל גני כשיר בשמת שיור ליה אס היים כי היכי דליהוו ב"ד משור אלא יהא מבטולסמרא לואלים שלרך ניסגו לאסוף גל גני כשיר בשמת שיור ליה אס היים כי היכי דליהוו ב"ד משור אלא יהא מבטולסמרא לואלים שלרך ניסגו לאסוף גל גני כשיר בשמת שיורבי היים כי היכי דליהוו ב"ד משור אלא יהא מבטולסמרא לא שלי ארילים שלרך ניסא דרכי הא דקני שיור גלא קרובים וגם לא סקוים לשם סוום כולא לכ"ג ללמנין ערכון של שיורבין ניסא דרכי הא דקני שיו של א מכשיו וגם לא סקוי בערכון המור בעובו דמיו מוצמו ביוחל גו אדינין מוח לה אריבי ואל איצרי השרהם של המכי אשה מה שיו בדרדים להבנין ומרמים שגואין מתון ומסה כשלות להם שכם על מורמה לא יגוע לאסם דאים מתכונים וא"א האימה הביו ומסור אמור ביו דמי מוצמו באולי ניסא שבי שלה ביר מדל אידר למת כשיו שלי מני לא מרי לאמר המכשו וא"א האימה הגימה כגובין ומרמים שגואין מתון ומסה כשלותי סאלו נגרין מו אם או קסני ז "ארים אים מתכונים כיא לגוגו ולא לאסורא כיון שאינה כאויה להתוכה לאילי מעכשין מא מרוני על שלהים לאים מתכונים כיא לגוגו ולא לאסורא כיון שאינה כאוה לארא ביוא לא מרכוי מומו באלא ביות שאל היום אלא המו שלא המרט ויל שלא היו ביא כנגו ולא לאסורא כיון האינה כאויה לאסולה לא המכון מדווים לבאהים לבינה ביול היו רגילים ליקח מכס זה ממוליכי מרומה לכהנים :

במוכס

דנחומיה הדורח חמד שם מהנה בשביבי הנה הזכיר לי בשור בחיר ארים שביש פשרין נובפרן בוגבן יבאני. עשור שנותי השיר של נמי זה כא להיאא מתון בשנחומי והסנה שיהיו בשלים אם לא יכא או זה גבה בכם שוד אלמבתא כי אאי כי סאא ממאל של מה שיבו גיו גיי אאר קייא אבל אמצמאי דלי מיא להואא לא קניא - בחצרי שרבין ואמדתו אל מרומכאיצייב דקפאי וגולי לא אבלי איסורא אי נמי איזנמשב בביניהם כי בדמים מועפים יקט בדבים כתרומה: של מרומכאיצייב דקפאי וגולי לא אבלי איסורא אי נמי איזנמשב בביניהם כי בדמים מועפים יקט בדבים כתרומה:

be that he has in mind to allow his z'chusim to become batul (because otherwise he would not have given them away).

But on this answer the Gemara asks:

And in a case דְּמִיתָּפְסִין that they are being held לָאו is it (really) not אַסְמַכְתָּא הְיא אַסְמַכְתָּא הִיא One who pays back וְהָעְפָרע מי שָׁפָּרע and he deposited his shtar/the loan document מִקַּצָּת חוֹבו (lit. a third, i.e., he gave the shtar to a third party) and he said וָהָשָׁלִישׁ אֶת שְׁטָרו זון If I do not מִקַּצָּת וַרָּוֹ מַכְּאָן עָד שְׁלָשִׁים יוֹם from now until thirty days מַנָּר וֹ מַנָּר וֹ שָׁטָרוֹ

In this case, a third party was given the shtar after the borrower had paid back part of the loan (see footnote on why this was done²), and the borrower then told the third party that if he does not pay back the rest of the loan within thirty days, the third party should give the shtar back to the lender and this would allow the lender to collect what was already paid for a second time (i.e., the lender will now be able to collect the entire loan even though the borrower had already paid part of the loan back).

The Mishna continues:

If it reaches that time הְגְּיִע זְמַן and he (the borrower) did not give (the rest of the debt) וְלָא נָתָן R' Yosie says רְבָּי יוֹסֵי אוֹמֵר he gives it זָתָן and R' Yehuda says יִתָּן he does not give it לא יִתָּן And Rav Nachman said וְאָמַר רְב נַחְמָן that Rabbah bar Avuha said

that Rav said אַמָר רָב

the halacha is not like R' Yosie אֵין הַלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי

that said asmachta is koneh דְּאָמֵר אַסְמַכְתָּא קָנְיָא

If it reaches the end of the thirty days and the borrower does not pay back the rest of the loan, R' Yosie holds that the third party gives the shtar to the lender and R' Yehuda holds that he does not. And Rav said that the halacha is not like R' Yosie who said that asmachta is koneh. That is, when the borrower told the third party to give the shtar to the lender if he does not pay off the loan within in thirty days, he obviously did not have in mind that this should actually happen, i.e., this is a case of asmachta.

And yet R' Yosie holds that the third party should give the shtar to the lender as R' Yosie holds that even though this is a case of asmachta, he holds that an asmachta is koneh. And on this Rav Nachman said that the halacha is not like R' Yosie as the halacha is that asmachta is not koneh, and this is true even though the borrower gave the shtar to a different person.

If so, we now come to the Gemara's question. How can Rav Huna say that asmachta is koneh if R' Yehuda, his Rebbi, holds not that way? And we can't answer that even though R' Yehuda holds asmachta is not koneh, perhaps Rav Huna's case is different because in Rav Huna's case the person gave the shtar to someone else. We cannot answer this way because we see from the case that the Gemara just brought that R' Yehuda holds that even when the person gives the shtar to someone else, he still says asmachta is not koneh.

The Gemara answers:

It is different here (in Rav Huna's case) שָׁאנֵי הָכָא for he said דָאַמָר

to be mevatul the z'chusim לְבַּטְלָן זָכְוָתֵיה

The Ran explains that the Gemara is answering that the only time there is a problem of asmachta is in a case that a person is giving something to someone else. However, in Rav Huna's case, all he is doing is being mochel (forgoing) the z'chusim that he has, and for this there is no problem of asmachta.

The Ran gives an example of someone who gives his friend an object and says that it should belong to you if I do not return within thirty days. In this case as well there will be no problem of asmachta as the person already has the object. The only problem of asmachta will be in a case that the person has to either give

² Who Holds on to the Shtar in the Case that the Borrower Pays Back Part of the Loan?

Typically, when someone would borrow money, the borrower would sign a document that he owes the money, and the document would then be given to the lender to hold. When the time would come for the debt to be paid, the lender would present the document to prove that the money was still owed. Once the loan would be paid back, the document would be given to the borrower (if the lender would be allowed to keep the document, he would be able to collect for a second time).

If the borrower would pay back part of the loan, then there would be two options that could be done. The first option is for the lender to hold onto the document and to write what is known as a - = a receipt. The lender would

keep the shtar in order to collect the rest of the loan, and the borrower would have to receipt in order to prevent the lender from recollecting the part of the loan that he had already paid.

The second option is for the lender to give the shtar to a third party. The third party would hold onto the shtar and not give it to the borrower until the entire loan would be paid back. This arrangement would benefit both parties as the lender would not be able to collect more than he was entitled to, and the borrower would be forced to pay back the rest of the debt.

מסורת הש"ס	*"257	נדרים	שלישי	פרק	נדרים	ארבעה	ר"ג	עין משפט 54 גר מצוה
	בתוך הזמן לאלחר (א) גמר ויהיב מר בלביה למיהוי גט אבל האי זטותיה ולא גמר ומקני : ואמר דאנים והא מינס אנים ולא גיטא: דלמא אונסא דמינליא	הלכך הוי גם ולהכי ג ותנים לא הוה מבטל שמיה מתייא - אע"ג ליהוי	גיטא מעכשיו מ אי הוה ידע דא להו שמואל לא	ך קנה דליכא עת הרמב"ם בי הא דתניא	זכה במה שבידן ניולא בהן וכן דכ (נ"מ דף מח:) גו	לחבירו וחמר ט	חבירו ואמר לו זכתא אלא באומנ ואין כן דעת רש" א הגותן עירבון	גירושין בלי חסמנ ליך עשין ניוזליע אריע סי קמד סעיף א: אסג גערי פיא מהלי ז"ל מכירה כלי כי סמג החנ עשין פצ טושיע חימ
גיטין לי לדי כסובות כי	 ומעברא אונהא דמיגליא הוח נין דלא משתכתא בהאי גיהא גיא ליה לאסוקי אדעתיה (ודלמא ק אדעתיה) ואפי' הכי לא התנה הכי אי מיתנים בהאי זמן אמר 	דו אי לא ^{דזימ} דוי גימא מסיי זוו דאתאי מסיי	מן לאלתר ו זוא דאמר לו לתין יומין ליו אמר להו ה	מ״ש *מהר אן ער תל יה מעברא	ויהיב גימא אתינא מכ אתא ופסקי	חוזר בי אכפול ו התנאים דברי עעמיה] דקסבר	תני חוזר בי חמח ז אומר אם אני ערבונך כתקיימ יוסי [רבי יוסי לי מכתא קניא רב	של עור שיע שם לך שם עור שיע שם לך סימן גד שעיף ה וסיי רו רי סעיי טו:
	ומקני דליהוי גט אפילו עיכבו אונס אבל בעלמא אי איהניס - : ולרב הונא - דאמר בטלן ניה אמאי הא אסמכתא הוא	ה מתייא גמר אונסא שוס זיה ולרב פטוי בתא לא זכווי	אל אלא שמיו אנים דלמא א מיגלי אונס א הניא ^נ ואסמ	א מינס שאני ומעבר	אמאי והא דמיגליא ש	בוט ופירש רש"י ול ולא זה ימחול א אלמא אפילו זכתא והא כמי	שיקנה כנגד ערי שם לא זה יכפ ם דאסמכתא הי חילה שייכא אסנ	לח דמיים שני פיע דיו סמג שס טור ביע דיו חימ סימן גד סעיף הי ז׳׳ל למה מיי׳ שס הלכה משן יג יד סמג שם במי
ב"ב קסחי ב"מ קיו:	ים בעלמא וסמך על דעתו כסבור א יכול לבא בזמנו להכי קאמר ואסמכתא לא קניא : שאני הכא - י קני : דאתפיס זסותיה לב"ד -	זתנן *מי ^{שהוו} ארו ואמר והר	מיתפסן זכור כתא היא וז ושליש את שמ	לאו אסמו נת חובון וה	רמיתפסין שפרע מקז	דאי ההוא תנאי דאי לא נהי דס"ל	שפרע מקלת חוז מוך מוכח הכי דוי ורת מחילה הוא ני יוסי דאסמכתא	וסי׳ הז סעיף עו: כזו מיי׳ פיג מהלי בכועות הלכה אופיד מת
שם ומכר גיב גית מחי	בוי רמי ולא הוה אהמכתא: מי ע מקצת חובו והשליש את שטרו י ה השער שהיה לו לבעל חוב עליו	יום תן דו דכג. אומר יתן שפר חמן אמר שהנ	מכאן עד ל׳ נתן *רבי יוסי גן ואמר רב נו	ע זמן ולא נ אומר לא יח	שמרו הגיי ור' יהודה ז	בר נמחל מקלח ווזר וגובה אלא גנה אם לא נתתי	כל השטר והלא כי בודו ושוב איט ר 1י מתחלה כך הר	שמע נחוין למנ עול זה שויע ייד סימן רלב שעיף יד : שע ודל
	נאמן ואמר לו אם איני פורע ב מכאן עד ל' יום תן לו שטרו ה ויחזור ויגבה בו כל מה שכתוב גתחילה : ולא נתן - ולא פרע : רבי	א דאמר החוי קניא והוא למלי חיייור י בו ד	רב ^ר אין הלכה יא שאני הכ תא אסמכתא י מיניה בב״ר	ומכתא קני תיה יוהלכו	דאמר אס לבמלן זכוו	יעון אלא מתנה מר לא יתן אלמא י מתנה ומחילה	ז"ה רבי יהודה או מכתא אפילו גב	יהי ואכ אס
כ"ק קיני	אומר יתן . השליש השטר למלוה "ג דאסמכתא היא דסבור היה ע באותו הזמן קנה המלוה את ר : אין הלכה וכו' . הא הכא	בסיןישהיא ואע נית המלך לפרו כל נודרין השט	ןׂולהרמיןולמוכ יומה שהןשלב זמלך בש״א ב	דרין להרגין פשאינו תר"	מתני׳*ינו תרומהאע׳	אי כלומר שהוא בא לאותו זמן ימר שהם שקר :	קניא אלא ה' מר ליבטלן זכות יה שאם לא איותיו בטלות כל	דא מוז שר
	ג דאתפים השטר ביד [השליש] דרב : שאני הכא דאמר ליבטלן ו תמור מתן לו שטרו : והלכתא והוא דלא אנים - באונכא דמוכחא	ז ולא קניא לטעמיה יהא בהן ממש דזה	זכותיה - שלח	האמר פשיטא	ראי אטס גמור	א קניא והוא מיניה בב"ד חשוב איני אונס גמור ו קאמר דהא מדמינ	א אנים והוא דקטי זיא דחלה בט שי	דלי דוי
	רא : והוא דקט מיניה · שלא זומחה לרבים וכל הני הלת מילי לא קני אלא כולהו ג' בעיכן דלא	דלעיל דפסקיה מעב ב"ד חשוב - שיהא י הוה חד בלא אידך	לאינשי כי האי יחזור בו : ובי בעיכן בה דאי	דו הכא כמי כי וילא לריב : ני ממולא כגון	ולה בנו לא הדיר זיכיח בנו חולה נר אלים לאפקוט	תניתין דאדעתא דח עלה על דעתו ב ב״ד חשוב - כלומ	י היכי דחמר במ ופיס זכותיה לא וא דקט מיניה ב	דכ אר וה
	להרגין - שהוא הורג על עסקי זה שהוא של תרומה ויאמר נדר שאינו של תרומה כדי שלא יטלס והיינו כמי נדרי אוכסין : ולחרמין -	ו להורגו יכול לדור על יט של תרומה אע"פ	ממון שאם בא זה עלי אם אי	ונים ז"ל ב"ר וו:) דכל היכא	ה והקשו הראש נשך (ב"מ דף ס	רב אסי ושלא כדב לומר בב"ד מומח אמר בפרק איזהו אמום אכמכתא	ם כדבריו היה לו ווב למה לי דהא	וחי
	מוכסים • נוסל מכס המלך ורולה כן של תרומהי יכול לידור שהן של אף זו קתני : בכל נודרים • להם :	בעלמא שאינו הורג: ול בע"כ: אף על פי שאי	שהוא ליסטים ז ליטול פירותיו ז	י הודר למריה לאחר לי יום עכשיו(כתובות	א קני דהא הדר 1 תקנה לך אלא ולא היכא דא״ל מי	י בתר הכי נמי לי משוך פרה זו ולא לא קיימא בחזרו א	וי מעכשיו נח קנ "ל כאומר לחברו א קנה כל היכא ד	דת והי דת לל
	מון שך דמשכן לו בית משכן לו שדה ז"ל שכן הדין בטולהו אסמכתות שכתב דהאי פיסקא ליתיה אלא	ב ולפיכך אמר הרב	ך קנין וב"ד חשו	ועכשיו מבטל ו עמו כלום לרי	ז"ל דכי אמר דמ גיד מי שהתנה	הכא שלא מסר ו	ומכתה ב"ד השוב וסר לו שדהו אבל	היא כוה מצי חכ למימר דס"ל לרב הורא שח
	בתנאין שבין אדם לחבירו אלא ז לכך ומש"ה דוקא כי קט מיניה ב"ד חשוב למה לי תיפוק לי דקט	ין עסק לב״ד חשוב י׳ אלא ב״ד הזקיקוה זא אפקוטי ממונא די	דבריו נראה שאי ו אתי לבטלן זכות עי ממונא וכי תינ	ק גט פשוט וכ אמר דאי לא אלים לאפקונ	ולפסי ז״ל בפרי מדעתיה בלבד :שיו דב״ד חשוב	חוד וכתב הרבא ⊐ום דהאי גברא לא נ״ג דלא אמר מעכ	נתפיס זכותיה בל א דוקא קאמר מי ד חשוב מהני אנ	הונא אליבא דהלכסא במ דריע פסיק בסמוך הכ כרבי יהודה : דרוא ביי ממפיס זכווסיהי וכינו
	ז"ל אין ודאי קושטא קאמר שמי ויו אלא לבתר ההוא יומא ונמלא שיו : ונמצא עכשיו פסקן של ומעכשיו לחודיה נמי מהני ביה	משמע דליקני מטכט ממונא והוי כמעכי	אם לא באתי לא אלימי לאפקועי	אבל כי אתני ו שום דב"ד	יז לאלתר קנה בקנין סתמא מ	"ו סתם וקני מיז א מש"ה סגי הכא	זקנה שדה לחביר זיט קונה כלל אמ	וביסל ולה להסמיכו שר בדבר שהיט מטון: שר שאבי הכה ההמר שר
פי' דראיש דאי מהידע דמיים לאמר ההיהיב	יה כלומר דלא הימא כיון דאמר ד היא ולא בעיא קנין דליתא דאילו דאפי' תימא כיון דאיכא מעכשיו	אמר והוא דקט מינ משום דהודאה בב״	אלא הכא הכי ק טת לא זריך קנין	יין למה ליה ון ראיותיו בטי	ד נגעו בה קכ לא בא לאותו זמ	וום אפקעותא דב" שהוא מודה שאם	א ג"ל כן דאי מש טלן זכוחיה כנומו	משעם הזלה ולו כדפרישית לעיל לב והלברוא מסמבטה
גיעא זעיקר נהינת הגע הוא להגילה מעיגון או עלא חזקק	"ג דאי אמר מעכשיו וקט מיניה אמועינן דינא אחרינא דכל היכא דב"ד תשוב הוא מאי דאמר לבטלן	יקני חבריה ואין ה' זיון דבב"ד עסקיט י	קנין כי היכי דל סמכתא אלא דכ	חיו הלכך בעי כא למיחש לאי	ולה שיבטלו זכיוי יה ובמעכשין ליכ	הכי במה יקנה ה ב דבקנין קני חבר	וא אסמכתא אפי׳ ו בעינן ב"ד חשוי	דאמר בלא מעכשיו ליכ דאילו אמר מעכשיו לא מומיל שפיר בלא הגיו
דאונקא דפנית הוא י	ואר דיני אסמכתא והאא דבר נכון לין : ולמוכסין - להפמר מן המכס: מוז	א נשתנה דין זה מש	להפקעת ממון ול	ו לריכים כאן	רוש זה שאין אכ	ויכן ליה וכמלא לפי	הודאה גמורה מש	פר׳ היומי נשך (ב"ת דף כו

מהפשרם שלגים ואי

63

ŢD

אפשר לבכור בו דלא שכיח: מכדי אסתמכא הוא י דאמר תילמא ישיכי ולא אמר כן אלא להסמים שליים איז על דבייו ובשורמ[ניא ובטוס] היה שיוכל לקיים דבייו ולבא ולכן הסנה אבל לא ביון להקטת משולה ואסתרים לא לא קניא בדתסקינן בש' גם פשים: רבי יוסי אותי ישיר אסאר לא מסמכת איז איז היצה של מדנו כן אלא להסמים מתכמבדי לא שכמי כאלא שכמר אלא האוב ושפר שלוה בו ופרטו איז שאר ואה יש דביה של מדנו כי אלא ואסיי אלי הסוב עלא משכת איז עובי בעובר שלו אותי ישיר אסאר ביוא בשכת אוג בני מתכמב יר האפיל האוב בער המוכני בעובר ארייועין מאלי נהים של האפור באפר בילאר בשכת אוג בני מתכמביר היום שלו אסר המוכני מסמש לא לא מינל ומדנו וושלה בשכת בגרמאלי באפר האו מש דביו אלא האוב האלא המו ביו האפיל אמני מדי גבי היה לקר לי מסגר וושלה בשכת בגרמאלים איז מש דביו מסמי דביוא איז ארשת המוא האביה המאורה האשר באיו איז אריי אלא היו איז איין איז א

ויבאר השער כבחמינה והאי פיי ניחא ספי דבקנין איטיית בפיא מיינה ותקידה ואמת רב נחתן אמר לבה בר אביה אמר (רבה) (ציל רב) אין הלכה כר' יוסי וותקסומא לא פליג רב הינא אדרב רביה : דאמר ליבמלן זכוחיה: מדלא אמר סט איהה לשכיגרי אלא הזכיר לי בפול כאיט הודה שבן פסולין נפלין כתרם כבשבר אי

מפכטיו מדחמר דקט מיטיטיי וואראי זעט מיניה וחמם קנין נסודר וקנין סודר גלא מסכשיו איט מופיל כלום כדאמר לקמו פרק השוספין (דף מהג) דהא הדר טודרא למחל פירוש כשחל הקנין איט מופיל כלום כגון אם אמר לאחר לי יום איב אין הקנין פד לאחר לי יום וכבר הדרא סידגא למריה ואיב ש"כ מיירי הכא דאמר מטכשיו ואפ"ה קהמר דדוקא נג"ד משוב לאתר לי יום וכבר הדרא טודגא למריה וא"כ שיכ מיידי הכא דאמר מעכשיו ואפ"ה קאמר דדוקא נצ"י אשור קטר מייה אבל גלא קיין בנ"ד משור לא מישיל ממכשיו גלא אסמראא ויאא דיאאמע גאדאיה נשך אממני באיד אמשני משטי גלא ביד משור "יא דאסתראא דהאס שאיל לפי שאא דרך מכי דמיירי שארי השל שדהו ואמר ליה אם אין אחם איט גלא ביד משור איל האסתרא דהאס שאיל ארי איז איז איז בינו לא מקוף גל גני הטיר בשת חידור הייט כי היכי דליהוו ב"ד משור גלא יהא מבטון לאמילית שלכך ניתו לאסוף גל גני הטיר בשת שיוד הייט כי היכי דליהוו ב"ד משור גלא יהא מבטון לאמרי בלא כלי לאילית שלכך ניכון לאחר הכי הא דקני שאיל ארד הייט אלא קרובים הייט כי היכי דליהוו ב"ד משור גלא יהא מבטון למכון ערכון שלחי כאט לאסוף גל גני הטיר בשת שיוד בא וגם לא מקוי לא מער גלא יהא מבטון למכוי בניסו של איזרין נילא דרכי מא דקני שיו שא אמ מעכשו וגם לא מקוי בער דיו דמי משנה ביומר מי שאחר ביו לא מער ביומר משור ביו לא מער לאמני ד אשים גוימא בגרד רים להבנין ומריים שוגיון ממון ומסוי באומר שיו על שירו א אף זו קסני יו צורה שולים אינ מרים או וא"א האימה הגימ הגבין ומריים שוגיון ממון ומסו באמר היים אלמו גריין מיו אם איו מסו אים אימו מיש כיא לגזוו ולו לאיסורא כיון שאינה כאיה לאסו גלא המכשו ויי עלא היו רגילים ליקח מכס זה ממוליכי מרומה לכהנים :

במוכס

דנחומיה הדורח חמד שם מהנה בשביבי הנה הזכיר לי בשור בחיר ארים שביש פשרין נובפרן בוגבן יבאני. עשור שנותי השיר של נמי זה כא להיאא מתון בשנחומי והסנה שיהיו בשלים אם לא יכא או זה גבה בכם שוד אלמבתא כי אאי כי סאא ממאל של מה שיבו גיו גיי אאר קייא אבל אמצמאי דלי מיא להואא לא קניא - בחצרי שרבין ואמדתו אל מרומכאיצייב דקפאי וגולי לא אבלי איסורא אי נמי איזנמשב בביניהם כי בדמים מועפים יקט בדבים כתרומה: של מרומכאיצייב דקפאי וגולי לא אבלי איסורא אי נמי איזנמשב בביניהם כי בדמים מועפים יקט בדבים כתרומה:

something or has to pay something. In this case, since something has to be transferred from person to person, this is the case of asmachta that he said will have no effect.

The Ran then brings the shita of Rashi that says that the reason R' Huna's case is different than the typical of asmachta is because in R' Huna's case, all the person is saying is that the z'chusim should be batul. That is, he says that if I don't come back within thirty days, you should know that the shtar is false. And therefore, since all he is doing is admitting the truth and saying that the shtar is not valid, in this case there will be no problem of asmachta.

The Gemara concludes the sugya by saying:

אַקלְכָּתָא קַנְיָא הַאַרָּתָּא קַנְיָא אַקְמַרְתָּא קַנְיָא קַנְיָא but this is (only in a case) וְהוּא that he was not an onus דְּלָא אֲנִיס and this is (only true in a case) וְהוּא that he was koneh from him דְקַנוֹ מִינֵיה in a 'honorable' Bais Din

The Gemara concludes and says that an asmachta is koneh but only if the following conditions are met.

- 1. He was not an onus.
- 2. He made a kinyan that the person should be koneh the object from now (if the condition was not met). And even if he did not say this, if the kinyan was made in an 'Honorable Bais Din' the kinyan will be chal (as in this case we assume that he wants to make a kinyan from now).

³ When Do We Say that an Asmachta is Koneh?

1) He was not an onus. That is, if a person says that he will give something to his friend if this person does not do a certain action, the person will be obligated to give that object to his friend only if the reason why he didn't do that action was because he didn't want to. But if the reason that he didn't do it was due to circumstances beyond his control, that is the asmachta will not be koneh. The Ran explains that when we say that he can't be an onus, this does not mean that he has to be a complete onus, but rather even if he was only a partial onus, similar to the cases of our Mishna (either he got sick, his son got sick, etc.,). Even in these cases we say that the asmachta will not be koneh (that is, even though technically when he was sick, he could have forced himself to go despite his sickness, if he doesn't do so, he is still considered an onus and the asmachta will not be koneh.)

2) He has to make a kinyan. That is, they make a kinyan sudar which means that he and the other person pick up a sudar (handkerchief) and say that if the person does not do a certain action, this sudar should function as an act of acquisition to allow the person to be koneh the possessions that this person is trying to give his friend. In this case there is no problem of asmachta as the kinyan sudar only works ומעכשיו (from now). That is, the person makes the kinyan sudar and says that if he does not come back within thirty days, the kinyan will make you be koneh this object from now, i.e., right away. Therefore, since the other person is acquiring the object from now, there is no problem of asmachta, as the problem of asmachta is only relevant when he says that if he doesn't do something by a certain time, then at that later

See footnote where each of these conditions are explained at length.³

משנה

The Type of Nedarim that One Can Make In Order to Protect His Property

On can make a neder לָהֶרָגִין to murderers וְלֶהְרָגִין to 'robbers' וְלֶהְרָמִין and to tax collectors יְלָמוֹּרְסִין that this is terumah שְׁהָיא תְּרוּמָה even though it is not terumah אַף עַל בִּי שָׁאֵינוֹ תְּרוּמָה (he can also make a neder) that these שֶׁל שׁל בִּית הַמֶּלָד belong to the king's house שֶׁל בִית הַמֶּלָד that they do not שֶׁל בִּית הַמֶּלָד שֶׁל בִּית הַמֶּלָד

The Mishna tells us that one is allowed to lie and to make a neder in order to protect his property. That is, if either a murderer, a robber, or a tax collector comes and demands that he hand over his crops, he can say that in reality these crops are terumah, and to prove that he is telling the truth, he makes a neder to assur himself to certain objects if the crops are really not terumah.

In the second case of the Mishna, the person says that these crops belong to the king's house, and again he makes a neder to

> time the other person should be koneh this object. The Ran explains that the kinyan sudar cannot affect a kinyan to take effect as a later date for the simple reason that when that later date comes, the kinyan is no longer here (that is, at that later point the sudar will have already been returned to its owner). Therefore, since the kinyan sudar will have to make the kinyan be chal now, there is no problem of asmachta, as there is no problem of asmachta anytime the kinyan is happening now and not at a later date.

We need that the asmachta to be made in an 'Honorable Bais Din'. The 3) Ran defines an 'Honorable Bais Din' as one that has the power to extract money from a person. The Ran clarifies and says that if the person says that the kinyan should happen from now מְעַבְשָׁיו, then the kinyan will work (if the conditions are not met) even without a Bais Din. The Ran explains that the only reason the Gemara says that you need a Bais Din is to tell us that if this 'deal' was made in an 'Honorable Bais Din' then the asmachta will be koneh even if the person did not say that the kinyan should be chal 'from now'. If the 'deal' was made in an 'Honorable Bais Din', we say that since the person is making this 'deal' in a Bais Din, he is obviously serious about it and he is only making the 'deal' because he wants it to work. Therefore, even if he doesn't actually say the words 'from now' it is as if he has said them, as this is the only way the 'deal' that he made will be chal. (In other words, we don't 'really' need an 'honorable Bais Din' but if we have one, then we know that a kinyan was done.

מסורת הש"ס	*"257	נדרים	שלישי	פרק	נדרים	ארבעה	ר"ג	עין משפט 54 גר מצוה
	בתוך הזמן לאלחר (א) גמר ויהיב מר בלביה למיהוי גט אבל האי זטותיה ולא גמר ומקני : ואמר דאנים והא מינס אנים ולא גיטא: דלמא אונסא דמינליא	הלכך הוי גם ולהכי ג ותנים לא הוה מבטל שמיה מתייא - אע"ג ליהוי	גיטא מעכשיו מ אי הוה ידע דא להו שמואל לא	ך קנה דליכא עת הרמב"ם בי הא דתניא	זכה במה שבידן ניולא בהן וכן דכ (נ"מ דף מח:) גו	לחבירו וחמר ט	חבירו ואמר לו זכתא אלא באומנ ואין כן דעת רש" א הגותן עירבון	גירושין בלי חסמנ ליך עשין ניוזליע אריע סי קמד סעיף א: אסג גערי פיא מהלי ז"ל מכירה כלי כי סמג החנ עשין פצ טושיע חימ
גיטין לי לדי כסובות כי	 ומעברא אונהא דמיגליא הוח נין דלא משתכתא בהאי גיהא גיא ליה לאסוקי אדעתיה (ודלמא ק אדעתיה) ואפי' הכי לא התנה הכי אי מיתנים בהאי זמן אמר 	דו אי לא ^{דזימ} דוי גימא מסיי זוו דאתאי מסיי	מן לאלתר ו זוא דאמר לו לתין יומין ליו אמר להו ה	מ״ש *מהר אן ער תל יה מעברא	ויהיב גימא אתינא מכ אתא ופסקי	חוזר בי אכפול ו התנאים דברי עעמיה] דקסבר	תני חוזר בי חמח ז אומר אם אני ערבונך כתקיימ יוסי [רבי יוסי לי מכתא קניא רב	של עור שיע שם לך שם עור שיע שם לך סימן גד שעיף ה וסיי רו רי סעיי טו:
	ומקני דליהוי גט אפילו עיכבו אונס אבל בעלמא אי איתניס ר : ולרב הונא - דאמר בטלן ניה אמאי הא אסמכתא הוא	ה מתייא גמר אונסא שוס זיה ולרב פטוי בתא לא זכווי	אל אלא שמיו אנים דלמא א מיגלי אונס א הניא ^נ ואסמ	א מינס שאני ומעבר	אמאי והא דמיגליא ש	בוט ופירש רש"י ול ולא זה ימחול א אלמא אפילו זכתא והא כמי	שיקנה כנגד ערי שם לא זה יכפ ם דאסמכתא הי חילה שייכא אסנ	לח דמיים שני פיע דיו סמג שס טור ביע דיו חימ סימן גד סעיף הי ז׳׳ל למה מיי׳ שס הלכה משן יג יד סמג שם במי
ב"ב קסחי ב"מ קיו:	ים בעלמא וסמך על דעתו כסבור א יכול לבא בזמנו להכי קאמר ואסמכתא לא קניא : שאני הכא - י קני : דאתפיס זסותיה לב"ד -	זתנן *מי ^{שהוו} ארו ואמר והל	מיתפסן זכור כתא היא וז ושליש את שמ	לאו אסמו נת חובון וה	רמיתפסין שפרע מקז	דאי ההוא תנאי דאי לא נהי דס"ל	שפרע מקלת חוז מוך מוכח הכי דוי ורת מחילה הוא ני יוסי דאסמכתא	וסי׳ הז סעיף עו: כזו מיי׳ פיג מהלי בכועות הלכה אופיד מת
שם ומכר גיב גית מחי	בוי רמי ולא הוה אהמכתא: מי ע מקצת חובו והשליש את שטרו י ה השער שהיה לו לבעל חוב עליו	יום תן דו דכו. אומר יתן שפו המן אמר שהו	מכאן עד ל׳ נתן *רבי יוסי גן ואמר רב נו	ע זמן ולא נ אומר לא יח	שמרו הגיי ור' יהודה ז	בר נמחל מקלת ווזר וגובה אלא גנה אם לא נתתי	כל השטר והלא כי בודו ושוב איט ר 1י מתחלה כך הר	שמע נחוין למנ עול זה שויע ייד סימן רלב שעיף יד : שע ודל
	נאמן ואמר לו אם איני פורע ב מכאן עד ל' יום תן לו שטרו ה ויחזור ויגבה בו כל מה שכתוב גתחילה : ולא נתן - ולא פרע : רבי	א דאמר החוי קניא והוא למלי חיייור י בו ד	רב ^ר אין הלכה יא שאני הכ תא אסמכתא י מיניה בב״ר	ומכתא קני תיה יוהלכו	דאמר אס לבמלן זכוו	יעון אלא מתנה מר לא יתן אלמא י מתנה ומחילה	ז"ה רבי יהודה או מכתא אפילו גב	יהי ואכ אס
כ"ק קיני	אומר יתן . השליש השטר למלוה "ג דאסמכתא היא דסבור היה ע באותו הזמן קנה המלוה את ר : אין הלכה וכו' . הא הכא	בסיןישהיא ואע נית המלך לפרו כל נודרין השט	ןׂולהרמיןולמוכ יומה שהןשלב זמלך בש״א ב	דרין להרגין פשאינו תר"	מתני׳*ינו תרומהאע׳	אי כלומר שהוא בא לאותו זמן ימר שהם שקר :	קניא אלא ה' מר ליבטלן זכות יה שאם לא איותיו בטלות כל	דא מוז שר
	ג דאתפים השטר ביד [השליש] דרב : שאני הכא דאמר ליבטלן ו תמור מתן לו שטרו : והלכתא והוא דלא אנים - באונכא דמוכחא	ז ולא קניא לטעמיה יהא בהן ממש דזה	זכותיה - שלח	האמר פשיטא	ראי אטס גמור	א קניא והוא מיניה בב"ד חשוב איני אונס גמור ו קאמר דהא מדמינ	א אנים והוא דקטי זיא דחלה בט שי	דלי דוי
	רא : והוא דקט מיניה · שלא זומחה לרבים וכל הני הלת מילי לא קני אלא כולהו ג' בעיכן דלא	דלעיל דפסקיה מעב ב"ד חשוב - שיהא י הוה חד בלא אידך	לאינשי כי האי יחזור בו : ובי בעיכן בה דאי	דו הכא כמי כי וילא לריב : ני ממולא כגון	ולה בנו לא הדיר זיכיח בנו חולה נר אלים לאפקוט	תניתין דאדעתא דח עלה על דעתו ב ב״ד חשוב - כלומ	י היכי דחמר במ ופיס זכותיה לא וא דקט מיניה ב	דכ אה וה
	להרגין - שהוא הורג על עסקי זה שהוא של תרומה ויאמר נדר שאינו של תרומה כדי שלא יטלס והיינו כמי נדרי אוכסין : ולחרמין -	ו להורגו יכול לדור על יט של תרומה אע"פ	ממון שאם בא זה עלי אם אי	ונים ז"ל ב"ר וו:) דכל היכא	ה והקשו הראש נשך (ב״מ דף ס	רב אסי ושלא כדב לומר בב"ד מומח אמר בפרק איזהו אמום אכמכתא	ם כדבריו היה לו ווב למה לי דהא	וחי
	מוכסים • נוסל מכס המלך ורולה כן של תרומהי יכול לידור שהן של אף זו קתני : בכל נודרים • להם :	בעלמא שאינו הורג: ול בע"כ: אף על פי שאי	שהוא ליסטים ז ליטול פירותיו ז	י הודר למריה לאחר לי יום עכשיו(כתובות	א קני דהא הדר 1 תקנה לך אלא ולא היכא דא״ל מי	י בתר הכי נמי לי משוך פרה זו ולא לא קיימא בחזרו א	וי מעכשיו נח קנ "ל כאומר לחברו א קנה כל היכא ד	דת והי דת לל
	מון שך דמשכן לו בית משכן לו שדה ז"ל שכן הדין בטולהו אסמכתות שכתב דהאי פיסקא ליתיה אלא	ב ולפיכך אמר הרב	ך קנין וב"ד חשו	ועכשיו מבטל ו עמו כלום לרי	ז"ל דכי אמר דמ גיד מי שהתנה	הכא שלא מסר ו	ומכתה ב"ד השוב וסר לו שדהו אבל	היא כוה מצי חכ למימר דס"ל לרב הורא שח
	בתנאין שבין אדם לחבירו אלא ז לכך ומש"ה דוקא כי קט מיניה ב"ד חשוב למה לי תיפוק לי דקט	ין עסק לב״ד חשוב י׳ אלא ב״ד הזקיקוה זא אפקוטי ממונא די	דבריו נראה שאי ו אתי לבטלן זכות עי ממונא וכי תינ	ק גט פשוט וכ אמר דאי לא אלים לאפקונ	ולפסי ז״ל בפרי 1 מדעתיה בלבד שיו דב״ד חשוב	חוד וכתב הרבא ⊐ום דהאי גברא לא נ״ג דלא אמר מעכ	נתפיס זכותיה בל א דוקא קאמר מי ד חשוב מהני אנ	הונא אליבא דהלכסא במ דריע פסיק בסמוך הכ כרבי יהודה : דרוא ביי ממפיס זכווסיהי וכינו
	ז"ל אין ודאי קושטא קאמר שמי ויו אלא לבתר ההוא יומא ונמלא שיו : ונמצא עכשיו פסקן של ומעכשיו לחודיה נמי מהני ביה	משמע דליקני מטכט ממונא והוי כמעכי	אם לא באתי לא אלימי לאפקועי	אבל כי אתני ו שום דב"ד	יו לאלתר קנה בקנין סתמא מ	"ו סתם וקני מיז א מש"ה סגי הכא	זקנה שדה לחביר זיט קונה כלל אמ	וביסל ולה להסמיכו שר בדבר שהיט מטון: שר שאבי הכה ההמר שר
פי' דראיש דאי מהידע דמיים לאמר ההיהיב	יה כלומר דלא הימא כיון דאמר ד היא ולא בעיא קנין דליתא דאילו דאפי' תימא כיון דאיכא מעכשיו	אמר והוא דקט מינ משום דהודאה בב״	אלא הכא הכי ק טת לא זריך קנין	יין למה ליה ון ראיותיו בטי	ד נגעו בה קכ לא בא לאותו זמ	וום אפקעותא דב" שהוא מודה שאם	א ג"ל כן דאי מש טלן זכוחיה כנומו	משעם הזלה ולו כדפרישית לעיל לב והלברוא מסמבטה
גיעא זעיקר נהינת הגע הוא להגילה מעיגון או עלא חזקק	"ג דאי אמר מעכשיו וקט מיניה אמועינן דינא אחרינא דכל היכא דב"ד תשוב הוא מאי דאמר לבטלן	יקני חבריה ואין ה' זיון דבב"ד עסקיט י	קנין כי היכי דל סמכתא אלא דכ	חיו הלכך בעי כא למיחש לאי	ולה שיבטלו זכיוי יה ובמעכשין ליכ	הכי במה יקנה ה ב דבקנין קני חבר	וא אסמכתא אפי׳ ו בעינן ב"ד חשוי	דאמר בלא מעכשיו ליכ דאילו אמר מעכשיו לא מומיל שפיר בלא הגיו
דאונקא דפנית הוא י	ואר דיני אסמכתא והאא דבר נכון לין : ולמוכסין - להפמר מן המכס: מוז	א נשתנה דין זה מש	להפקעת ממון ול	ו לריכים כאן	רוש זה שאין אכ	ויכן ליה וכמלא לפי	הודאה גמורה מש	פר׳ היומי נשך (ב"ת דף כו

מהפשרם שלגים ואי

63

ŢD

אפשר לבכור בו דלא שכיח: מכדי אסתמכא הוא י דאמר תילמא ישיכי ולא אמר כן אלא להסמים שליים איז על דבייו ובשורמ[ניא ובטוס] היה שיוכל לקיים דבייו ולבא ולכן הסנה אבל לא ביון להקטת משולה ואסתרים לא לא קניא בדתסקינן בש' גם פשים: רבי יוסי אותי ישיר אסאר לא מסמכת איז איז היצה של מדנו כן אלא להסמים מתכמבדי לא שכמי כאלא שכמר אלא האוב ושפר שלוה בו ופרטו איז שאר ואה יש דביה של מדנו כי אלא ואסיי אלי הסוב עלא משכת איז עובי בעובר שלו אותי ישיר אסאר ביוא בשכת אוג בני מתכמב יר האפיל האוב בער המוכני בעובר ארייועין מאלי נהים של האפור באפר בילאר בשכת אוג בני מתכמביר היום שלו אסר המוכני מסמש לא לא מינל ומדנו וושלה בשכת בגרמאלי באפר האו מש דביו אלא האוב האלא המו ביו האפיל אמני מדי גבי היה לקר לי מסגר וושלה בשכת בגרמאלים איז מש דביו מסמי דביוא איז ארשת המוא האביה המאורה האשר באיו איז אריי אלא היו איז איין איז א

ויבאר השער כבחמינה והאי פיי ניחא ספי דבקנין איטיית בפיא מיינה ותקידה ואמת רב נחתן אמר לבה בר אביה אמר (רבה) (ציל רב) אין הלכה כר' יוסי וותקסומא לא פליג רב הינא אדרב רביה : דאמר ליבמלן זכוחיה: מדלא אמר סט איהה לשכיגרי אלא הזכיר לי בפול כאיט הודה שבן פסולין נפלין כתרם כבשבר אי

מפכטיו מדחמר דקט מיטיטיי וואראי זעט מיניה וחמם קנין נסודר וקנין סודר גלא מסכשיו איט מופיל כלום כדאמר לקמו פרק השוספין (דף מהג) דהא הדר טודרא למחל פירוש כשחל הקנין איט מופיל כלום כגון אם אמר לאחר לי יום איב אין הקנין פד לאחר לי יום וכבר הדרא סידגא למריה ואיב ש"כ מיירי הכא דאמר מטכשיו ואפ"ה קהמר דדוקא נג"ד משוב לאתר לי יום וכבר הדרא טודגא למריה וא"כ שיכ מיידי הכא דאמר מעכשיו ואפ"ה קאמר דדוקא נצ"י אשור קטר מייה אבל גלא קיין בנ"ד משור לא מישיל ממכשיו גלא אסמראא ויאא דיאאמע גאדאיה נשך אממני באיד אמשני משטי גלא ביד משור "יא דאסתראא דהאס שאיל לפי שאא דרך מכי דמיירי שארי השל שדהו ואמר ליה אם אין אחם איט גלא ביד משור איל האסתרא דהאס שאיל ארי איז איז איז בינו לא מקוף גל גני הטיר בשת חידור הייט כי היכי דליהוו ב"ד משור גלא יהא מבטון לאמילית שלכך ניתו לאסוף גל גני הטיר בשת שיוד הייט כי היכי דליהוו ב"ד משור גלא יהא מבטון לאמרי בלא כלי לאילית שלכך ניכון לאחר הכי הא דקני שאיל ארד הייט אלא קרובים הייט כי היכי דליהוו ב"ד משור גלא יהא מבטון למכון ערכון שלחי כאט לאסוף גל גני הטיר בשת שיוד בא וגם לא מקוי לא מער גלא יהא מבטון למכוי בניסו של איזרין נילא דרכי מא דקני שיו שא אמ מעכשו וגם לא מקוי בער דיו דמי משנה ביומר מי שאחר ביו לא מער ביומר משור ביו לא מער לאמני ד אשים גוימא בגרד רים להבנין ומריים שוגיון ממון ומסוי באומר שיו על שירו א אף זו קסני יו צורה שולים אינ מרים או וא"א האימה הגימ הגבין ומריים שוגיון ממון ומסו באמר היים אלמו גריין מיו אם איו מסו אים אימו מיש כיא לגזוו ולו לאיסורא כיון שאינה כאיה לאסו גלא המכשו ויי עלא היו רגילים ליקח מכס זה ממוליכי מרומה לכהנים :

במוכס

דנחומיה הדורח חמד שם מהנה בשביבי הנה הזכיר לי בשור בחיר ארים שביש פשרין נובפרן בוגבן יבאני. עשור שנותי השיר של נמי זה כא להיאא מתון בשנחומי והסנה שיהיו בשלים אם לא יכא או זה גבה בכם שוד אלמבתא כי אאי כי סאא ממאל של מה שיבו גיו גיי אאר קייא אבל אמצמאי דלי מיא להואא לא קניא - בחצרי שרבין ואמדתו אל מרומכאיצייב דקפאי וגולי לא אבלי איסורא אי נמי איזנמשב בביניהם כי בדמים מועפים יקט בדבים כתרומה: של מרומכאיצייב דקפאי וגולי לא אבלי איסורא אי נמי איזנמשב בביניהם כי בדמים מועפים יקט בדבים כתרומה:

prove his point. The childush of the Mishna is that although he only made these neder as the result of being forced to do so in order to protect his produce, the nedarim in certain aspects will be chal, as the Gemara will explain.⁴

The Mishna said the one is allowed to make a neder to back up a false claim in order to protect one's property. The Mishna now explains the different shitos of when a person can or cannot do this.

Bais Shammai says בּית שַׁמַאי אוֹמְרִים with all nedarim בָּכּל נוֹדְרִין

The Rosh adds that they will not steal as terumah is worth very little.

Other Rishonim say that they will not eat the terumah as it carries a מיתה.

There is a famous line from the Kotzker Rebbe who said that it is a shame that the Aseres HaDibbros were not included in the tzava (will) of R' Yehuda Chassid. The Kotzker was lamenting the fact that we find those people who are very makpid on certain things and yet when it comes to things that are truly chamor, they are not as makpid (an example might be someone who is makpid on certain segulos but not on shmiras Shabbos).

Although it was the Kotzker who publicized this problem, in reality this distortion of values was already in play during the times of the Mishna, as we see from the previous Rishonim. They explain that there were people who would be willing to kill someone and yet they would not be willing to do other less chamor avayros.

⁴ If One is Willing to Kill, Why Will he Not be Willing to Eat Terumah?

The Rishonim ask the obvious question on the Gemara. If we are dealing with people who are willing to kill people in order to steal from them, how can the issur of eaten terumah be a reason for them not to do so?

Tosefos and the Rosh say simply that even through these people are willing to kill and steal, they are still not going to eat terumah which is assur to a non-Kohen.

"Say אַמור

'Konam קונם

Nedarim 28a

Except for a shevuah חוּץ מִבְּשְׁבוּעָה and Bais Hillel says וּבֵית הְלֵל אוֹמְרִים even with a shevuah אַף בְּשְׁבוּעָה

The Ritva explains that the machlokes Bais Shammai and Bais Hillel is with regard to making a shevuah that he will not eat fruits if the crops are not terumah or belongs to the king, (similar to the case of neder that the person makes a neder that he will not eat any fruits if this is not terumah, as the Gemara will explain). But even Bais Hillel will agree that a person cannot make a shevuah that this is terumah as person cannot swear falsely.

However, the Meiri (in his explanation of our Mishna on daf chof) explains that a person can even make a shevuah that these crops are terumah.

And although it is certainly assur to make a false shevuah in order to protect his property, the reason why this shevuah is mutur is because as the time that he says that these fruits belong to the king, he has in mind the true owner of the crops, that is, in his mind he refers to the owner of the crops as a king, as the Gemara in meseches Megillah (12b) tells us that even the lowly weaver is the ruler of his house (and this will be similar to what the Gemara tells us with regard to a neder. That even if the person makes a neder that he will not eat any of the fruits of the world, he has in mind that this should only be for one day).

The Mishna continues:

בּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים Bais Shammai say לא יִפְתַּח לוּ בְּנָדֶר he cannot 'open' (start) with a neder לא יִפְתַּח לוֹ and Bais Hillel says וּבֵית הְלֵל אוֹמְרִים he can even open (with a neder)אַף יִפְתַּח לוֹ

Although Bais Shammai hold that one can make a neder in order to protect his property, he cannot be the one to propose this. That is, if after this person says that his crops are terumah the other person demands that he backs up his claim with a neder, then he is allowed to do so. But if the other person does not demand the neder, this person is not allowed to initiate the idea of backing up his words with a neder.

The Mishna continues:

Bais Shammai says בּית שַׁמָּאי אוֹמְרִים נּמָּה שָׁמּאי אוֹמְרִים נּמָּה שָׁמּוּא מַדִּירוֹ and Bais Hillel says ובִית הְלֵל אוֹמְרִים also with what אַף בַּמֶּר he does not make him make a neder שָׁאֵינוֹ נַיצַד How is this בִיצַד (If he, the robber) says (to the owner) my wife to benefit from me' אִשְׁתִּי גֶהֲגִית לִי And he (the owner added and) said וְאָמֵר Wonam my wife and children לַיּגָר to benefit from me" נְהֶנִין לִי Bais Shammai says בָּת שַׁמֵּאי אוֹמְרִים his wife is mutur אִשְׁתּו מוּתֶּרֶי and his children are assur וּבָנִיו אֲסוּרִין ind Bais Hillel say וּבִית הְלֵל אוֹמְרִים these and these are mutur

In this case the man only demanded that the owner make a neder with regard to his wife, and he went ahead and made a neder with regard to both his wife and his children. Therefore, Bais Shammai hold that only his wife is mutur but his children are assur, (as there was no reason why he had to make the neder with regard to his children). Bais Hillel disagrees and holds the even the children will be mutur. Bais Hillel hold that even though the person did not have to forbid his children, the only reason he did so was to help prove his claim, and as such, even this part of the neder is going to be mutur.

גמרא

The Parameters of Dina D'malchusa Dina with Regard to Paying Taxes

One of the cases that the Mishna mentioned was the case in which the person is trying to avoid giving his crops to the tax collector. And on this the Gemara asks:

But Shmuel וְהָאָמַר שְׁמוּאֵל

the law of the land is the law דְּמַלְכוּתָא דְינָא דַמַלְכוּתָא דָינָא

Shmuel said the famous rule of דְּיָגָא דְמָלְכוּתָא דְיָמָ, that one must follow the law of the land. If so, if the government is demanding taxes, how is this person allowed to trick the tax collector and not pay this tax?

The Gemara answers:

Rav Chanina said אָמַר רַב חִינְנָא

that Rav Kahana said אָמַר רַב כָּהַנָא

that Shmuel said אָמַר שְׁמוּאֵל

(the Mishna is referring) to a tax collector במוכס

that does not have a set amount שֶׁאֵין לוֹ קַצְבָה

The Rosh (in his second explanation) explains that since this tax collector would collect as much as his heart desired, even more

כא אבנ מיי פינ אם אינו אומר נדור לי: במה שהוא מדירו שאפינו פתח לא הנכי א סמג ואין רמב פושיע ייד סימן רלב סמיף יד

מבר מיי׳ פ׳ה מהלי גזילה מהלכה יא להפטר כיון דמן הדין חייב ניתן ט את המכס: במוכם שאין ט קצבה · מח טור שיע חימ סימן וכיון שכן לאו דינא הוא אלא המסטתא ששט פעיף נוסעי׳ זה ע:

המטעות יוויים אלא במנות ופיג מהנכות שנושת במוכם העומד מאליו י שלא במנות ופיג מהנכות שנושת כנ הו מיי׳ שם כלכהיה רמה טור שיע שם שעיף עובדי כוכבים אמר דדינא דמלכותא ו וטור שיע ייד סימן רלב סעיף יד :

להם אם לא תעשו מלותי אגרש מדוחמיי פיג מכלי שבומות כלכה בג ופ׳ד מהל׳ נדרים הלכה לא לפי שא"י כל ישראל שותפין בה ג סמג לאין רמש למי וכי אמרינן דינא דמלכותא דינא ה"מ רמג מור שיע י׳ד סימן וכי רלב סעיף יד :

ועשיו לר טור ש"ע שסוטור ש"ע הימ סי׳ הו סעיף ד:

כו י מיי פ׳ד מכלי שבועות הלכה א מור ש"ע י"ר סימן רל :

מו כ מיי פיד מכני מעילה הלכה יא :

הוספות

והא אמר שמואל דינה דמלכומה דינה י במוכם שחיולי קלנה וחין כחמל and זה דיכה הלה גזילה של מוכם עלמו ואע"ב לפיל (דף כ:) גני ד' וכבר כתבתי זה בפ׳ שבועות שתים אונם אף פל גב זהוה דברים וייל דהתם היינו מממה משום כאינו פירם בהדיה ולה

לענין שאם קנה אחד מכם זה חייבים ליתן לו את המכס וכן כמי אם לא מה מ מייי שם ושיו ליתן ע חת התכס וכן כתי חט ניו שה של מיי מעינה קנה אותו אלא שהוא ממונה לגבות הלכה א ומיא מהלי את המכם שאינו רשאי ישראל חבירו מכירה הלכה ע סמג שם לישבע שהן תרומה דליכא אונסא כיון דדינה דמלטתה דינה: היכי כדר . לישנא דמתני׳ קשיא ליה דקאמר טדרים שהן תרומה והיכי שייך לדרא בהאי לישנא כלומר אי דאמר יאסרו פירות עולם עלי לעולם אין דברים שבלב מבטלין מה שהוליא בפיו אפיט גבי אונסא כי האי אלא דהכא סתמא קאמר יאסרו פירות עולם עלי ונהי דסתמא לעולם משמע ה"מ היכא דליכה הונסה משום דטפי משמע לעולם מתהיום אבל היכא דאיכא אונהא הך אונהא מפרש ליה לדבוריה דהיום האמר כיון שלא אמר בפירוש בהיפך ומיהו נהי דהכא מסקינן דבלאו אונהא לעולם משמע כיון דסתמת התמר ותפילו תומר בלבו היום לא מהני אפילו הכי מי שנמר בלבו לדור מפח הטים והוליא פח פי׳ בב"ק (דף קיג)*): סתם לא אמרינן כיון דסתמא קאמר וליכא אונסא שיהא אסור בכל פת וליכה תונסה שיהה הסור ככל פת תקום דינה דמלטתה דהכה הייט טעמה מפני שמתכוין היה וייע כיון שאין נומר לשון שיהא משמעותו לעולם דרך המכסיו כך אין ומש"ה כל היכא דליכא אונסא לעולם משמע אבל החם כיון דלהוליא דקניראלן דברים שנלב פת תטים נתסיון אלא דבתר דאמר אין דבריםילגבי אונסין פת איתקיל מילוליה הרי אין פיו שח רננן ואים הא ולבו שוין ואינו אסור אלא בפת תטים נדרים התירו גלא שום

דינאי והיכי שרינן למידר הכי כדי

להפטר כיון דמן הדין חייב ליחן לו

וחמכטתא דמוכם לאו דינא הוא :

המלך וכתבו בתוספות דדוקא במלכי

דינא מפני שהארץ שלו ויסל לומר

אתכם מן הארץ אבל במלכי ישראל

78

חוץ מבשבועה · שלא יאמר יאסרו פירוה שבעולם עלי בשבועה אם חוץ מבשבועה · דחמירא דכתיב בה לא ינקה : לא יפהח לי בנדרי אינן של תרומה: לא יפתח לו בנדר אם הליסטים אינו מוקיקו ידור אלא במה שהוא מדירו: אשרע מותרת ובניו אסורין - כיון שירור לא יפתח לו הוא בעלמו: במה שהוא מדירו - בלבד ידור ולא בדבר אחר כדמפרש: כינד אמר נו וט׳ אשתו מותרת לו י דהייט שלא הדירו בהם אלא מאליו נדר : גמ׳ והאמר שמואל דינא דמלטותא במה שהוא מדירו: ובניו אסורים י חוץ מבשבועה וכ"ה אומרים "אף בשבועה ב"ש אומרים לא יפתח לו בנדר ובה"א יאף יפתח לו ב"ש אומרים במה שהוא מדירו ובה"א יאף במה שאינו מרירו כיצר אמר

לו אמור קונם אשתי נהנית לי ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי בש"א אשתו מותרת ובניו אסורין וב״ה אומרים אלו ואלו מותרין : והאמר שמואל ירינא דמלכותא דינא אמר שמואל ירינא אמר רב חיננא א"ר כהנא אמר שמואל כמוכס שאין לו קצכה רבי ר' ינאי אמר יבמוכם העומר מאליו : שהן של בית המלך ואע״פ שאינן של בית המלך: היכי נרר א״ר עמרם אמר רב 'באומר יאסרו פירות העולם עלי אםאינן של בית המלך כיון דאמר יאסרו איתסרו עליה כל פירי עלמא באומר היום אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכם "באומר בלבו היום ומוציא בשפתיו סתם ואע"ג *דסביראלן דברים שבלב אינן דברים לגבי אונסין שאני: ב"ש אומרים בכל כו' ב"ש אומרים במה שהוא מדירו וב"ה אומרים אף בשאינו מדירו כיצד אמר לו קונם אשתי נהנית לי ואמר קונםאשתי ובני נהנין לי ב"ש אומרים אשתו מותרת ובניו אסורין ובית הלל אומרים אלו ואלו מתרין: אמר רב הונא תנא בש"א לא יפתח לו בשבועה ובית הלל אומרים אף יפתח לו בשבועה לבית שמאי בשבועה הוא דלא יפתח לו הא בנדר יפתח לו והא תנן ב"ש אומרים לא יפתח לו בנדר ותו מיפתח הוא דלא יפתח לו בשבועה הא מירר גרר בשבועה והתגן בית שמאי אומרים בכל נודרין חוץ מכשבועה תנא מתניתין בנדר להודיעך כחן דב״ש תנא ברייתא בשבועה להודיעך כחן דבית הלל רב אשי אמר הכי קתני °ב"ש אומרים אין שאלה בשבועה ובית הלל אומרים ייששאלה בשבועה: מתני יהרי נמיעות האלו קרבן אם אינן נקצצות מלית זו קרבן אם אינה נשרפת יש להןפדיון הרי נטיעות האלו קרבן עד שיקצצו מלית זו קרבן עד שתשרף

דהייט במה שלא מדירו : גם׳ דינא דמלכותה דינה י ולהו נדרי הונכין כינהו ואמאי טדרין למוכסין להבריח המכס של מלטת: שאין לו קלבה -שניטל כל מה שרולה : במוכם העומד מאליו י שאינה של מלכות: כיון דאמר יאסרו - ולא אמר מילתא דהערמה איתסרו ליה : באומר יאסרו היום -ניק קיג: כיכ מי: גישין דהייט הערמה דההוא יומא לחוד אסר נפשיה : אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכס ואיט מניחו בשביל אותו נדר שלא יטול הפירות שהרי שומע דבהערמה נדר : באומר - בלבו היום : (א) אינם דברים בעלמא : לא יפתח לו בשבועה י שלא יאמר לו אם מרלה אשבע לך : הא בנדר יפתח לו . שיאמר לו אם תרלה אדור לך נדר : הא מינדר נדר ליה בשבועה י אם הליסטים מוקיקו לכך (ג) וידור לו כן בלשון שבועה כרחמרן לעיל: והא תכן וכו׳ - ואמאי קתני בברייתא דלא יפתח לו בשבועה : תרין הכי תנא במתני' בנדר להודיעך כחן דבית שמאי דאפיטו בכדר גרידא לא וכ״ש בנדר (ג) שבועה: וברייתא • הנא בשבועה להודיעך כחן דב"ה דאפי׳ בשבועה יפתח לו וברייתא משום ב"ה נשנית ולאו דוקא היא ולא מליח למימר החם בשבועה הוא דלא יפתח וכו׳ ולא מקשינן דב״ש אדב"ש: רב אשי אמר הכי קתני -האי לא יפתח דברייתא לא משמע כדאמריכן דבאונסין קאי אלא האי לא יפתח דב"ש סברי לא יפתח נו החכם פתח לחרטה להשאל עלשבועתו דאין שאלה לשבועה לפני החכם וליכה למידק מינה שום קושיה : כתני׳ אמר הרי נטיעות האט קרבן. כטמר שיהו הקדש: אם אינן נקצאתי היום (ד) מוקי לה בגמרא ועבר נוומימ אםאינ נסחם היום ולא נקלנו ולא נשרף הטליח הרי הן הקדש ויש להן פריון הרבה נידור בטלהו והדמים יכנסו להקדם והם ילאו לחולין : אבל אם אמר הרי הגטיעות האלו קרבן עד שיקללו ph.

קדושין מס: מעילה כה

פי הרא"ש לא יפתה לו בנדר אאייכ אומר לו דור לי קסות תרומה: במה שהות מדיכו י ותפי׳ פתח לו לה יוסיף לו לידור אלא במה שפתח דור לי אף אם הוסיף ב"ם דלא כוי מולו כדר ולא אמר שלא ידור אלא אם כן יפתח דור לי בדבר זה : וכיה אותרים אף בתה שאיט מדירו י דלה מימה הף פותה נו ה"ת היכה דפתח ליה ואמר שלם אין דור לי בזה אבל זה שהוא מוסיף לו ולא

בתרה בס"ד : תנא מתני בנדר דנרים שנלב הוויין להודיעך כחן דבישי דאפילו בכדר לא יפחה: תנא ברייהא בשבועה להודיעך כחן דביה י דאפילו בשבועה יפהח : רב אשי אמר ה"ק פיצ דקאמר ניים שהה ביש אומרים אין שאלה בשבופה ולא מתוקמא הך ברייתא בנשבע להרגין כלל אלא ה"ק מי שנשבע על דבר לא יפחח לו חכם להתיר לו זאט סדי שדמתו לכך שבועתו שחין שחינה בשבועה ובית הלל חומרים יש שחינה: מתני׳ הרי הנטישות החינו קרבן וט׳ יש להם פדיון . כלומר דקדושה חלה וכיון דחט מסיי הר טליהם עד שלריטת פדיון ובנמרא מפרש למה לי למימרא ומפרשינן נמי אמאי הגא האי לישנא דיש להם פדיון ולא תנא בהדיא קדושות: מיי דנרים שנלב אנל pp.

הכא ליכא למימר אנן קהדי אי לאי האונס ובין חלמיד חכם ובין עם הארץ מיחסר בלא אונס כשאמר בלבו היום כיון דלא שייך אנן סהדי וההיא דרני פקינא שנשנפ ומנסלה נלנו (נמסכת כלה) החם נמי הוי אוכם שהיה לורך גדול לידע לברר על אותו עז פנים שהיה ממזר : וב"ה אותרים יש אאלם בשנועה יפי' נזקקין להמיר לו ילדם נצרל כנ חדום מי פנים סיים החזר וביה חותרים ים קמה בשטיםי פי אוקרן איאר ש וגמדי לפיל (דף כב:) אין נוקקו (אלהי ישראל מוקי הך דצ"ה הכאל גנדר נודאי אי נמי בשטבה רק [אל] הזכיר עם שתים: דררי נכויטו האלו קרבי הכא מיירי שמתספים להי ולדי קרבו המוד לא מור קרבו המוד לא מיירי בקונטות מדלא אמר כקרבו ואפילו לר"מ דלא שלא שלא כן הקרבו לקרבן דבלי כנין ישל אסור קונם היית בבאמר האסוכו או בלי חבי הרי בנון שאמר כבר זו קרבו או שלי או שלא כלו לא שלא שלא האור היווים שלא האור או ביי קרבן סמתא חאינו מדכיר קרבן נני שום אדם כלכך שיל לידוי קרבן אתר: אם אינו נקלנים. בגון דאיכא זיקא נפישא בדאמר בגתי וסבור כוא שלא ויכנו לימלם תן הכוח וכן פנים זו אם אינה נשרפת כנון דאיכא דליקה וקנור שלא יוכל לימלם מן האם ואפילו הכי יש להן פדיון כלומר הם קדושים ופדיון מופיל בהם ותבב דקתני בסיפה אין להן פדיון הנה נתי בריצה יע להם פדיון הבל פיקר חידוע מתה שהם קדושים כדפירשתי

כמי לל תוכמי לא הויין דברים: האלו תרן רו מיות לימכר ולבילי גדמיהם קרבן ולא אמר שאסרן פליו כקרבן כיון דלא אמר פלי (הלכך מקחברא בילוי): ") אין להם פדיון ללאח בדמי פדיינן למלין אלא המשוח נחפסין בקדושה והנפיטות מוזרות להיות קדושות דביון דאמר פד שיקלט לשם כך הקדישן שלא ילא למולין פד שיקלט כדאמר בפרק אף פל פי (כמובות נפי) שדה ע שמשכנתי לך לכשאפדנה ממך תקדוש דקדשה: נמרא

אין לעיב (*) איין לעיב (b) רישיי דיס באומר כלכו סום ואינם אלא דברים בעלמא כציל וכדיא וציב כלומר דברים דרברים ถ้าตา בלחוד בלא לב ודפת דאין פיו ולבו שיים: (ב) ד׳ה כא מינדר וכוי לכך ידור לו: (ג) ד׳ה תרין וכוי בנדר

בשנועה : (ר) דיה אם אינן נקצאת סיום ככי מוקי : גליון השים גםי כית שמאי אמרים וטי : עי׳ לעיל ככ ע׳ב כרין ד׳ם אמר רב אסי :

ידע הלה כלום שהוא רולה לידיר בזה אימא נדר הוי קמ"ל : גם׳ והאמר שמאל דינא דמלטוא דינא י

אחד שקנה המכם מאה המלך אסור לגזלו הימנו ואיך יתירו אכמים לגזלן לידור כדי לגזלו : במוכם שחין נו קנכה י והחי לחי דינה הוה דדוקה בדבר בהוה שוה לכל בני המדינה יש נו רשות להקונה לפשות

אבל לא בדבר שאיט שוה לתפע לזה ארבות לזה אי נתי כיון שאין לו קלבה תרבה ליקה יותר מתה שהמלך הפץ הלכך טלו גזל: במוכס הפותד מאליוי בלא דפת המלך: היכי נדר עלא יפצור על נדרו: באומר בלט היום ומוליא בעפמיו סמס י ודברים עבלב המוכימין הויון דברים: מגא ממנימין נדר

כאומר בנש מיום ומימיה בשפמי קסס י ודגדים עבוב בתודמין מיון דגרים. מתו מתורים או להדינים כמן דב"ע י ואם"ג דכה המילה מדיף אבריים אם מחויך האשמופין בה כה דהימילה אן: עאין עאלה נשטעה י מעום מאתר דעוטה אמתו הכמים אאין להמיכי הבי קאמר ביל אלי פכח הכלה מכלה מל להחיר עבופה : בורגרי הרי הנפיעות האלו קרבן אם אינו נקלנית כו' י לאה רוח סברה מנעבת וכל האילנית בספה עלא ימלעו מן הארץ זכן לאם אינו בערפת בעום בליות כמו לכות אל בספק שיפה ומלה לא היהיו קרבן אם אינו נקלו מעלית מהיה הכור ואלי מה לאין הביותי במו בליות אל בכופק שיפה להת לאו היהיו קרבן אם אינו נקלנית ועלים הכיה קרבן אם אינו בערפת דבוי כמו דרי עצבות לאתר אהי אינו היה אינות לא האמי לאמי האלים הכיה היה לאור ולא היה לאו לארכות הא מתח לא דער בער הלא ביה לה

אחדשינהו שהיה סבול שאי אפשר להיות לטלין ולא נתר בלבו להקדישן קא תצמע לן דדברים שבלב כי

רצרור כדריב רגשבורג אן בהרא"ש סד׳ם הנא טיי ליג ובדנרו מנואר זהנא דמהנימין בשמיע לפעמים איזה רצואא וסומן על תנא דנרייתא ששנה רטחא ההיא נכרייתא:

than the king authorized, what he is doing is not considered lawful, and as such, this is why one is allowed to trick him.

An additional answer as to how this person was allowed to evade paying taxes:

D'bei Yannai said אָמַר D'bei Yannai said אָמַר נַבּּי נַיַּאי אָמַר (the Mishna is referring to) a tax-collector בְּמוֹבֵס that 'stood' up by himself הַעּוֹמֵד מֵאֵלֵיו

The tax collector referred to by that Mishna is not one that was appointed by the king to collect taxes, rather he 'appointed himself' to collect taxes, and if so, there is obviously no reason why one would have to pay him anything.

The Exact Wording of Making a Neder to Protect One's Property

The second case of the Mishna described a person who said the following in order to protect his property:

(The person said) that they belong to שֶׁהֵן שֶׁל

the house of the king בֵּית הַמֶּלֶד

and even though אָאַף עַל פּי

they do not belong שֶׁאֵינָן שֶׁל

to the house of the king בֵּית הַמֶּלֶד

The person says that this belongs to the king, and then to prove that he is telling the truth, he says that if they don't belong to him then I am making this neder.

The Gemara now asks:

How does he make the neder הֵיכִי נְדַר

The Mishna just says that the person makes a neder that these fruits are terumah or belong to the king. But as the Ran explains this is not a neder! A neder makes something assur and cannot be used to just say something is true. If so, what is the case of the Mishna?

The Gemara answers:

Rav Amram said that Rav said אָמָר רָב עַמְרָם אָמָר רָב עַמְרָם אָמָר רָב אַמָר רָב אַמָר רָב אַמָר רָב אַמָר (the case is) that he says בְּאוֹמֵר "They should be assur יֵאָקרוּ

⁵ Why is this Different than a Neder of Zerizus?

The Tosefos Ri"d answers that in the case of a neder of zerizus, everyone knows (יש אנן סהדי) that the only reason that he made the neder was to pressure his friend, and everyone also knows that if this person would have known that his friend would refuse to listen to him, then this person would never have made the neder, as he only made his neder to accomplish his goal.

However, in our case the reason that he made neder was in order to protect his property, and that is exactly what happened! Therefore, since the neder

the fruits of the world on me פּירוֹת הָעוֹלָם עָלַי if this does not belong to אָם אָינָן שָׁל

the house of the king בֵּית הַמֶּלֶד

The Gemara answers that the person is not directly making a neder to say that these objects belong to the king rather the person says that if he is lying then all of the fruits of the world should be assur to him. And on this the Gemara asks:

(But) since ביון

he said that they should be assur דְּאָמַר יֵאָסְרוּ it should be assur on him אִיתְּסָרוּ עֲלֵיה all the fruits of the world בל בְּיֵרֵי עֵלְמָא

In the Mishna's case, the property does not belong to the king, and if so, why would this person not be obligated to keep his neder?^{5 6}

The Ritva explains that although the person is being forced to make this neder, the reason he is making the neder is not to protect his life but rather it is to protect his property, and therefore he would be chayiv to keep it, despite the fact that he was forced to make it.

The Gemara answers:

(In the Mishna's case) the person says בְּאוֹמֵר הַיּוֹם"(Today

The Gemara answers that although the person made a neder to assur all of the fruits of the world, and this would seem like something that the person cannot keep, in reality the person said the neder should only be in effect for that day. And on this the Gemara immediately asks:

(But) if he said "Today" אִי דְּאָמַר הַיּוֹם

the tax collector will not accept it לא מְקַבּל מִיגֵיה מוֹכֵסוֹ

If the person makes a neder that is easy to keep (i.e., not to eat the fruits of the world for a day), how would this convince the robber that he is telling the truth?

The Gemara answers:

(The case is that) he says in his heart בְּלְבּוֹ

ידoday" הַיּים

and he lets out ומוציא

accomplished what he wanted it to accomplish, it is going to be chal (if not for the fact that he had in mind that it should last for only one day).

⁶ Why is this Not Considered as a נְדְרֵי הֲבַאי - Non-Sensical Nedarim?

The Ritva brings the shita of Rabbinu Tam that if something makes a shevuah to assur all the fruits of the world, since this is a neder that cannot be fulfilled, the neder would not be chal as it would be considered as a נְדְרֵי הֲבָאי, a non-sensical neder that is not chal. If so, how can our Mishna say that the neder is chal?

The Ritva answers that the case of the Mishna would have that he only made the neder with regard to some specific fruits but not with regard to all the fruits of the world.

The Mishna previously taught us that a neder that is made just to pressure someone to do something is not considered as a neder (as we assume that the person never really meant to make the neder). If so, why is our case different? In our case as well, the person only made the neder in order to save his property and not that he really wanted to.

כא אבנ מיי פינ אם אינו אומר נדור לי: במה שהוא מדירו שאפינו פתח לא הנכי א סמג ואין רמב פושיע ייד סימן רלב סמיף יד

מבר מיי׳ פ׳ה מהלי גזילה מהלכה יא להפטר כיון דמן הדין חייב ניתן ט את המכס: במוכם שאין ט קצבה · מח טור שיע חימ סימן וכיון שכן לאו דינא הוא אלא המסטתא ששט פעיף נוסעי׳ זה ע:

המטעות יוויים אלא במנות ופיג מהנכות שנושת במוכם העומד מאליו י שלא במנות ופיג מהנכות שנושת כנ הו מיי׳ שם כלכהיה רמה טור שיע שם שעיף עובדי כוכבים אמר דדינא דמלכותא ו וטור שיע ייד סימן רלב סעיף יד :

להם אם לא תעשו מלותי אגרש מדוחמיי פי מכלי שבומות כלכה בג ופ׳ד מהל׳ נדרים הלכה לא לפי שא"י כל ישראל שותפין בה ג סמג לאין רמש למי וכי אמרינן דינא דמלכותא דינא ה"מ רמג מור שיע י׳ד סימן וכי רלב סעיף יד :

ועשיו לר טור ש"ע שסוטור ש"ע הימ סי׳ הו סעיף ד:

כו י מיי פ׳ד מכלי שבועות הלכה א מור ש"ע י"ר סימן רל :

מו כ מיי פיד מכני מעילה הלכה יא :

הוספות

והא אמר שמואל דינה דמלכומה דינה י במוכם שחיולי קלנה וחין כחמל and זה דיכה הלה גזילה של מוכם עלמו ואע"ב לפיל (דף כ:) גני ד' וכבר כתבתי זה בפ׳ שבועות שתים אונם אף פל גב זהוה דברים וייל דהתם היינו מממה משום כאינו פירם בהדיה ולה

לענין שאם קנה אחד מכם זה חייבים ליתן לו את המכס וכן כמי אם לא מה מ מייי שם ושיו ליתן ע חת התכס וכן כתי חט ניו שה של מיי מעינה קנה אותו אלא שהוא ממונה לגבות הלכה א ומיא מהלי את המכם שאינו רשאי ישראל חבירו מכירה הלכה ע סמג שם לישבע שהן תרומה דליכא אונסא כיון דדינה דמלטתה דינה: היכי כדר . לישנא דמתני׳ קשיא ליה דקאמר טדרים שהן תרומה והיכי שייך לדרא בהאי לישנא כלומר אי דאמר יאסרו פירות עולם עלי לעולם אין דברים שבלב מבטלין מה שהוליא בפיו אפיט גבי אונסא כי האי אלא דהכא סתמא קאמר יאסרו פירות עולם עלי ונהי דסתמא לעולם משמע ה"מ היכא דליכה הונסה משום דטפי משמע לעולם מתהיום אבל היכא דאיכא אונהא הך אונהא מפרש ליה לדבוריה דהיום האמר כיון שלא אמר בפירוש בהיפך ומיהו נהי דהכא מסקינן דבלאו אונהא לעולם משמע כיון דסתמת התמר ותפילו תומר בלבו היום לא מהני אפילו הכי מי שנמר בלבו לדור מפת הטים והוליא פת פי׳ בב"ק (דף קיג)*): סתם לא אמרינן כיון דסתמא קאמר וליכא אונסא שיהא אסור בכל פת וליכה תונסה שיהה הסור ככל פת תקום דינה דמלטתה דהכה הייט טעמה מפני שמתכוין היה וייע כיון שאין נומר לשון שיהא משמעותו לעולם דרך המכסיו כך אין ומש"ה כל היכא דליכא אונסא לעולם משמע אבל החם כיון דלהוליא דקניראלן דברים שנלב פת תטים נתסיון אלא דבתר דאמר אין דבריםילגבי אונסין פת איתקיל מילוליה הרי אין פיו שח רננן ואים הא ולבו שוין ואיט אסור אלא בפת תטים נדרים התירו גלא שום

דינאי והיכי שרינן למידר הכי כדי

להפטר כיון דמן הדין חייב ליחן לו

וחמכטתא דמוכם לאו דינא הוא :

המלך וכתבו בתוספות דדוקא במלכי

דינא מפני שהארץ שלו ויסל לומר

אתכם מן הארץ אבל במלכי ישראל

78

חוץ מבשבועה · שלא יאמר יאסרו פירוה שבעולם עלי בשבועה אם חוץ מבשבועה · דחמירא דכתיב בה לא ינקה : לא יפהח לי בנדרי אינן של תרומה: לא יפתח לו בנדר אם הליסטים אינו מוקיקו ידור אלא במה שהוא מדירו: אשרע מותרת ובניו אסורין - כיון שירור לא יפתח לו הוא בעלמו: במה שהוא מדירו - בלבד ידור ולא בדבר אחר כדמפרש: כינד אמר נו וט׳ אשתו מותרת לו י דהייט שלא הדירו בהם אלא מאליו נדר : גמ׳ והאמר שמואל דינא דמלטותא במה שהוא מדירו: ובניו אסורים י חוץ מבשבועה וכ"ה אומרים "אף בשבועה ב"ש אומרים לא יפתח לו בנדר ובה"א יאף יפתח לו ב"ש אומרים במה שהוא מדירו ובה"א יאף במה שאינו מרירו כיצר אמר

לו אמור קונם אשתי נהנית לי ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי בש"א אשתו מותרת ובניו אסורין וב״ה אומרים אלו ואלו מותרין : והאמר שמואל ירינא רמלכותא רינא אינא אינא אינא אמר רב חיננא א"ר כהנא אמר שמואל כמוכס שאין לו קצכה רבי ר' ינאי אמר יבמוכם העומר מאליו : שהן של בית המלך ואע״פ שאינן של בית המלך: היכי נרר א״ר עמרם אמר רב 'באומר יאסרו פירות העולם עלי אםאינן של בית המלך כיון דאמר יאסרו איתסרו עליה כל פירי עלמא באומר היום אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכם "באומר בלבו היום ומוציא בשפתיו סתם ואע"ג *דסביראלן דברים שבלב אינן דברים לגבי אונסין שאני: ב"ש אומרים בכל כו' ב"ש אומרים במה שהוא מדירו וב"ה אומרים אף בשאינו מדירו כיצד אמר לו קונם אשתי נהנית לי ואמר קונםאשתי ובני נהנין לי ב"ש אומרים אשתו מותרת ובניו אסורין ובית הלל אומרים אלו ואלו מתרין: אמר רב הונא תנא בש"א לא יפתח לו בשבועה ובית הלל אומרים אף יפתח לו בשבועה לבית שמאי בשבועה הוא דלא יפתח לו הא בנדר יפתח לו והא תנן ב"ש אומרים לא יפתח לו בנדר ותו מיפתח הוא דלא יפתח לו בשבועה הא מירר גרר בשבועה והתגן בית שמאי אומרים בכל נודרין חוץ מכשבועה תנא מתניתין בנדר להודיעך כחן דב״ש תנא ברייתא בשבועה להודיעך כחן דבית הלל רב אשי אמר הכי קתני °ב"ש אומרים אין שאלה בשבועה ובית הלל אומרים ייששאלה בשבועה: מתני יהרי נמיעות האלו קרבן אם אינן נקצצות מלית זו קרבן אם אינה נשרפת יש להןפדיון הרי נטיעות האלו קרבן עד שיקצצו מלית זו קרבן עד שתשרף

דהייט במה שלא מדירו : גם׳ דינא דמלכותה דינה י ולהו נדרי הונכין כינהו ואמאי טדרין למוכסין להבריח המכס של מלטת: שאין לו קלבה -שניטל כל מה שרולה : במוכם העומד מאליו י שאינה של מלכות: כיון דאמר יאסרו - ולא אמר מילתא דהערמה איתסרו ליה : באומר יאסרו היום -ניק קיג: כיכ מי: גישין דהייט הערמה דההוא יומא לחוד אסר נפשיה : אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכס ואיט מניחו בשביל אותו נדר שלא יטול הפירות שהרי שומע דבהערמה נדר : באומר - בלבו היום : (א) אינם דברים בעלמא : לא יפתח לו בשבועה י שלא יאמר לו אם מרלה אשבע לך : הא בנדר יפתח לו י שיאמר לו אם תרלה אדור לך נדר : הא מינדר נדר ליה בשבועה י אם הליסטים מוקיקו לכך (ג) וידור לו כן בלשון שבועה כרחמרן לעיל: והא תכן וכו׳ - ואמאי קתני בברייתא דלא יפתח לו בשבועה : תרין הכי תנא במתני' בנדר להודיעך כחן דבית שמאי דאפיטו בכדר גרידא לא וכ״ש בנדר (ג) שבועה: וברייתא • הנא בשבועה להודיעך כחן דב"ה דאפי׳ בשבועה יפתח לו וברייתא משום ב"ה נשנית ולאו דוקא היא ולא מליח למימר החם בשבועה הוא דלא יפתח וכו׳ ולא מקשינן דב״ש אדב"ש: רב אשי אמר הכי קתני -האי לא יפתח דברייתא לא משמע כדאמריכן דבאונסין קאי אלא האי לא יפתח דב"ש סברי לא יפתח נו החכם פתח לחרטה להשאל עלשבועתו דאין שאלה לשבועה לפני החכם וליכה למידק מינה שום קושיה : כתני׳ אמר הרי נטיעות האט קרבן. כטמר שיהו הקדש: אם אינן נקצאתי היום (ד) מוקי לה בגמרא ועבר נוומימ אםאינ נסחם היום ולא נקצנו ולא נשרף הטליח הרי הן הקדש ויש להן פריון הרבה נידור בטלהו והדמים יכנסו להקדם והם ילאו לחולין : אבל אם אמר הרי הגטיעות האלו קרבן עד שיקללו ph.

קדושין מס: מעילה כה

פי הרא"ש לא יפתה לו בנדר אאייכ אומר לו דור לי קסות תרומה: במה שהות מדיכו י ותפי׳ פתח לו לה יוסיף לו לידור אלא במה שפתח דור לי אף אם הוסיף ב"ם דלא כוי מולו כדר ולא אמר שלא ידור אלא אם כן יפתח דור לי בדבר זה : וכיה אותרים אף בתה שאיט מדירו י דלה מימה הף פותה נו ה"ת היכה דפתח ליה ואמר שלם אין דור לי בזה אבל זה שהוא מוסיף לו ולא

בתרה בס"ד : תנא מתני בנדר דנרים שנלב הוויין להודיעך כחן דבישי דאפילו בכדר לא יפחה: תנא ברייהא בשבועה להודיעך כחן דביה י דאפילו בשבועה יפהח : רב אשי אמר ה"ק פיצ דקאמר ניים שהה ביש אומרים אין שאלה בשבופה ולא מתוקמא הך ברייתא בנשבע להרגין כלל אלא ה"ק מי שנשבע על דבר לא יפחח לו חכם להתיר לו זאט סדי שדמתו לכך שבועתו שחין שחינה בשבועה ובית הלל חומרים יש שחינה: מתני׳ הרי הנטישות החינו קרבן וט׳ יש להם פדיון . כלומר דקדושה חלה וכיון דחט מסיי הר טליהם עד שלריטת פדיון ובנמרא מפרש למה לי למימרא ומפרשינן נמי אמאי הגא האי לישנא דיש להם פדיון ולא תנא בהדיא קדושות: מיי דנרים שנלב אנל pp.

הכא ליכא למימר אנן קהדי אי לאי האונס ובין חלמיד חכם ובין עם הארץ מיחסר בלא אונס כשאמר בלבו היום כיון דלא שייך אנן סהדי וההיא דרני פקינא שנשנפ ומנסלה נלנו (נמסכת כלה) החם נמי הוי אוכם שהיה לורך גדול לידע לברר על אותו עז פנים שהיה ממזר : וב"ה אותרים יש אאלם בשנועה יפי' נזקקין להמיר לו ילדם נצרל כנ חדום מי פנים סיים החזר וביה חותרים ים קמה בשטיםי פי אוקרן איאר ש וגמדי לפיל (דף כב:) אין נוקקו (אלהי ישראל מוקי הך דצ"ה הכאל גנדר נודאי אי נמי בשטבה רק [אל] הזכיר עם שתים: דררי נכויטו האלו קרבי הכא מיירי שמתספים להי ולדי קרבו המוד לא מור קרבו המוד לא מיירי בקונטות מדלא אמר כקרבו ואפילו לר"מ דלא שלא שלא כן הקרבו לקרבן דבלי כנין ישל אסור קונם היית בבאמר האסוכו או בלי חבי הרי בנון שאמר כבר זו קרבו או שלי או שלא כלו לא שלא שלא האור היווים שלא האור או ביי קרבן סמתא חאינו מדכיר קרבן נני שום אדם כלכך שיל לידוי קרבן אתר: אם אינו נקלנים. בגון דאיכא זיקא נפישא בדאמר בגמי וסבור כוא שלא ויכנו לימלם תן הכוח וכן פנים זו אם אינה נשרפת כנון דאיכא דליקה וקנור שלא יוכל לימלם מן האם ואפילו הכי יש להן פדיון כלומר הם קדושים ופדיון מופיל בהם ותבב דקתני בסיפה אין להן פדיון הנה נתי בריצה יע להם פדיון הבל פיקר חידוע מתה שהם קדושים כדפירשתי

כמי לל תוכמי לא הויין דברים: האלו תרן רו מיות לימכר ולבילי גדמיהם קרבן ולא אמר שאסרן פליו כקרבן כיון דלא אמר פלי (הלכך מקחברא בילוי): ") אין להם פדיון ללאח בדמי פדיינן למלין אלא המשוח נחפסין בקדושה והנפיטות מוזרות להיות קדושות דביון דאמר פד שיקלט לשם כך הקדישן שלא ילא למולין פד שיקלט כדאמר בפרק אף פל פי (כמובות נפי) שדה ע שמשכנתי לך לכשאפדנה ממך תקדוש דקדשה: נמרא

אין לעיב (*) איין לעיב (b) רישיי דיס באומר כלכו סום ואינם אלא דברים בעלמא כציל וכדיא וציב כלומר דברים דרברים ถ้าตา בלחוד בלא לב ודפת דאין פיו ולבו שיים: (ב) ד׳ה כא מינדר וכוי לכך ידור לו: (ג) ד׳ה תרין וכוי בנדר

בשנועה : (ר) דיה אם אינן נקצאת סיום ככי מוקי : גליון השים גםי כית שמאי אמרים וטי : עי׳ לעיל ככ ע׳ב כרין ד׳ם אמר רב אסי :

ידע הלה כלום שהוא רולה לידיר בזה אימא נדר הוי קמ"ל : גם׳ והאמר שמאל דינא דמלטוא דינא י

אחד שקנה המכם מאה המלך אסור לגזלו הימנו ואיך יתירו אכמים לגזלן לידור כדי לגזלו : במוכם שחין נו קנכה י והחי לחי דינה הוה דדוקה בדבר בהוה שוה לכל בני המדינה יש נו רשות להקונה לפשות

אבל לא בדבר שאיט שוה לתפע לזה ארבות לזה אי נתי כיון שאין לו קלבה תרבה ליקה יותר מתה שהמלך הפץ הלכך טלו גזל: במוכס הפותד מאליוי בלא דפת המלך: היכי נדר עלא יפצור על נדרו: באומר בלט היום ומוליא בעפמיו סמס י ודברים עבלב המוכימין הויון דברים: מגא ממנימין נדר

כאומר בנש מיום ומימיה בשפמי קסס י ודגדים עבוב בתודמין מיון דגרים. מתו מתורים או להדינים כמן דב"ע י ואם"ג דכה המילה מדיף אבריים אם מחויך האשמופין בה כה דהימילה אן: עאין עאלה נשטעה י מעום מאתר דעוטה אמתו הכמים אאין להמיכי הבי קאמר ביל אלי פכח הכלה מכלה מל להחיר עבופה : בורגרי הרי הנפיעות האלו קרבן אם אינו נקלנית כו' י לאה רוח סברה מנעבת וכל האילנית בספה עלא ימלעו מן הארץ זכן לאם אינו בערפת בעום בליות כמו לכות אל בספק שיפה ומלה לא היהיו קרבן אם אינו נקלו מעלית מהיה הכור ואלי מה לאין הביותי במו בליות אל בכופק שיפה להת לאו היהיו קרבן אם אינו נקלנית ועלים הכיה קרבן אם אינו בערפת דבוי כמו דרי עצבות לאתר אהי אינו היה אינות לא האמי לאמי האלים הכיה היה לאור ולא היה לאו לארכות הא מתח לא דער בער הלא ביה לה

אחדשינהו שהיה סבול שאי אפשר להיות לטלין ולא נתר בלבו להקדישן קא תצמע לן דדברים שבלב כי

רצרור כדריב רגשבורג אן בהרא"ש סד׳ם הנא טיי ליג ובדנרו מנואר זהנא דמהנימין בשמיע לפעמים איזה רצואא וסומן על תנא דנרייתא ששנה רטחא ההיא נכרייתא:

and Bais Hillel say וּבֵית הְלֵל אוֹמְרִים also with what he did not (force)אַף בּשָאינו him to make a neder מדירו How is this כיצד (if he) said to him (say) אַמַר לו "Konam, my wife קונם אשתי to benefit from me"גהנית לי (and this person went ahead) and said ואמר (and this person went ahead) "Konam קונם my wife and children אָשְׁתָּי וּבָנֵי from benefiting from me"גהַנין לי Bais Shammai says בית שַׁמַאי אומרים his wife is mutur אָשְׁתו מותָרָת and his children are assur וּבָנָיו אַסוּרִין and Bais Hillel say וּבֶית הָלֶל אוֹמְרִים these and these are mutur אלו מותרין

Having finished quoting the Mishna, the Gemara now brings a Baraisa that is relevant to the machlokes Bais Shammai and Bais Hillel.

> Rav Huna said אָמָר רָב הּוּנָא we learned in a Baraisa תָּנָא Bais Shammai say בִּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים one cannot be the one to 'open' (propose) לא יִפְתַּח לוֹ with regard to a shevuah ובִּית הְלֵל אוֹמְרִים he can also 'open' (for him) אַן יִפְתַח לוֹ with a shevuah

With regard to protecting one's property, Bais Shammai says that the person cannot be the one to suggest that he make a shevuah in order to prove that he is not lying when he says that this property is either terumah or belongs to the king. Bais Hillel argues and says that the person can be the one to suggest to the robber that he make a shevuah.

The Gemara will now ask that the implications of this Baraisa will seem to contradict the Mishna, as follows.

According to the Baraisa, we can make the following deduction:

According to Bais Shammai לְבֵית שַׁמַאי

with regard to a shevuah בּשְׁבוּעָה

that is what he can't open (propose) הוא דְלא יִפְתַּח

but with regard to a neder הָא בְּנֶדֶר

he can be the one to 'open' (to propose that he make a יְפְתַּח לוֹ).

neder)

with his lips (i.e., he says) אָשְׁפָתָיו stam (an unspecified neder) אָשְׁר עַל גַּב and even though אַל גַּב we hold דְּקְבָירָא לַן words of the 'heart' אַינָן דְבָרִים are not words אַינָן דְבָרִים with regards to onsim אָגָפִי it is different שָׁאַנֵּי

The Gemara answers that in reality when the person made the neder, he had in mind that the neder should only be chal for that day, and yet when he said out the neder, he just said that all fruits of the world should be assur without mentioning any limitations. The robber who hears the neder thinks that the person is forbidding the fruits forever, and as such, the robber thinks that the neder proves that the person must be telling the truth, when in reality he isn't.

The Gemara points out that although normally there is a rule that דְּבָרִים שֶׁבַּלֵב אֵינָן דְּבָרִים considered words, (i.e., when a person says something, he cannot later say that he had other intentions in mind besides for the simple implications of the words he said). Therefore, in this case as well this rule should apply. That since his words imply a neder forever, the fact that he has in mind for one day should not make a difference.

To which the Gemara answers that while this is typically the halacha, that what a person has in mind does not play a role in determining the status of his words, the case of onus is different. The Ran explains that typically the stronger implication of a neder is that the neder is making an issur forever (for if not, why did the person not specify otherwise). However, in the case of an onus, the opposite is true. Since the person is only making the neder in order to protect his property, the stronger implication is that he wants to limit the neder as much as possible, and therefore since the person did not specify otherwise, we say that indeed the neder was for only one day.

The Machlokes Bais Shammai and Bais Hillel with Regard to the Halachos of Making a Shevuah or Neder in Order to Protect One's Property

The Gemara starts the next sugya by quoting the machlokes Bais Shammai and Bais Hillel that is found in the Mishna. Bais Shammai say אימרים

with all etc. בַּכֹּל כּוּ׳

Bais Shammai say בית שַמאי אומרים

with what he forces him to make a neder בַּמֶה שֶׁהוּא מַדְּירוֹ

כא אבנ מיי פינ אם אינו אומר נדור לי: במה שהוא מדירו שאפינו פתח לא הנכי א סמג ואין רמב פושיע ייד סימן רלב סמיף יד

מבר מיי׳ פ׳ה מהלי גזילה מהלכה יא להפטר כיון דמן הדין חייב ניתן ט את המכס: במוכם שאין ט קצבה · מח טור שיע חימ סימן וכיון שכן לאו דינא הוא אלא המסטתא ששט פעיף נוסעי׳ זה ע:

המטעות יוויים אלא במנות ופיג מהנכות שנושת במוכם העומד מאליו י שלא במנות ופיג מהנכות שנושת כנ הו מיי׳ שם כלכהיה רמה טור שיע שם שעיף עובדי כוכבים אמר דדינא דמלכותא ו וטור שיע ייד סימן רלב סעיף יד :

להם אם לא תעשו מלותי אגרש מדוחמיי פי מכלי שבומות כלכה בג ופ׳ד מהל׳ נדרים הלכה לא לפי שא"י כל ישראל שותפין בה ג סמג לאין רמש למי גרים סגכם וכי אמריכן דינא דמלכותא דינא ה"מ רמג מור שיע י׳ד סימן רלב סעיף יד :

ועשיו לר טור ש"ע שסוטור ש"ע הימ סי׳ הו סעיף ד:

כו י מיי פ׳ד מכלי שבועות הלכה א מור ש"ע י"ר סימן רל :

מו כ מיי פיד מכני מעילה הלכה יא :

הוספות

והא אמר שמואל דינה דמלכומה דינה י במוכם שחיולי קלנה וחין כחמל and זה דיכה הלה גזילה של מוכם עלמו ואע"ב לפיל (דף כ:) גני ד' וכבר כתבתי זה בפ׳ שבועות שתים אונם אף פל גב זהוה דברים וייל דהתם היינו מממה משום כאינו פירם בהדיה ולה

לענין שאם קנה אחד מכם זה חייבים ליתן לו את המכס וכן כמי אם לא מה מ מייי שם ושיו ליתן ע חת התכס וכן כתי חט ניו שה של מיי מעינה קנה אותו אלא שהוא ממונה לגבות הלכה א ומיא מהלי את המכם שאינו רשאי ישראל חבירו מכירה הלכה ע סמג שם לישבע שהן תרומה דליכא אונסא כיון דדינה דמלטתה דינה: היכי כדר . לישנא דמתני׳ קשיא ליה דקאמר טדרים שהן תרומה והיכי שייך לדרא בהאי לישנא כלומר אי דאמר יאסרו פירות עולם עלי לעולם אין דברים שבלב מבטלין מה שהוליא בפיו אפיט גבי אונסא כי האי אלא דהכא סתמא קאמר יאסרו פירות עולם עלי ונהי דסתמא לעולם משמע ה"מ היכא דליכה הונסה משום דטפי משמע לעולם מתהיום אבל היכא דאיכא אונהא הך אונהא מפרש ליה לדבוריה דהיום האמר כיון שלא אמר בפירוש בהיפך ומיהו נהי דהכא מסקינן דבלאו אונהא לעולם משמע כיון דסתמת התמר ותפילו תומר בלבו היום לא מהני אפילו הכי מי שנמר בלבו לדור מפת הטים והוליא פת פי׳ בב"ק (דף קיג)*): סתם לא אמרינן כיון דסתמא קאמר וליכא אונסא שיהא אסור בכל פת וליכה תונסה שיהה הסור ככל פת תקום דינה דמלטתה דהכה הייט טעמה מפני שמתכוין היה וייע כיון שאין נומר לשון שיהא משמעותו לעולם דרך המכסיו כך אין ומש"ה כל היכא דליכא אונסא לעולם משמע אבל החם כיון דלהוליא דקניראלן דברים שנלב פת תטים נתסיון אלא דבתר דאמר אין דבריםילגבי אונסין פת איתקיל מילוליה הרי אין פיו שח רננן ואים הא ולבו שוין ואיט אסור אלא בפת תטים נדרים התירו גלא שום

דינאי והיכי שרינן למידר הכי כדי

להפטר כיון דמן הדין חייב ליחן לו

וחמכטתא דמוכם לאו דינא הוא :

המלך וכתבו בתוספות דדוקא במלכי

דינא מפני שהארץ שלו ויסל לומר

אתכם מן הארץ אבל במלכי ישראל

78

חוץ מבשבועה · שלא יאמר יאסרו פירוה שבעולם עלי בשבועה אם חוץ מבשבועה · דחמירא דכתיב בה לא ינקה : לא יפהח לי בנדרי אינן של תרומה: לא יפתח לו בנדר אם הליסטים אינו מוקיקו ידור אלא במה שהוא מדירו: אשרע מותרת ובניו אסורין - כיון שירור לא יפתח לו הוא בעלמו: במה שהוא מדירו - בלבד ידור ולא בדבר אחר כדמפרש: כינד אמר נו וט׳ אשתו מותרת לו י דהייט שלא הדירו בהם אלא מאליו נדר : גמ׳ והאמר שמואל דינא דמלטותא במה שהוא מדירו: ובניו אסורים י חוץ מבשבועה וכ"ה אומרים "אף בשבועה ב"ש אומרים לא יפתח לו בנדר ובה"א יאף יפתח לו ב"ש אומרים במה שהוא מדירו ובה"א יאף במה שאינו מרירו כיצר אמר

לו אמור קונם אשתי נהנית לי ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי בש"א אשתו מותרת ובניו אסורין וב״ה אומרים אלו ואלו מותרין : והאמר שמואל ירינא רמלכותא רינא אינא אינא אינא אמר רב חיננא א"ר כהנא אמר שמואל כמוכס שאין לו קצכה רבי ר' ינאי אמר יבמוכם העומר מאליו : שהן של בית המלך ואע״פ שאינן של בית המלך: היכי נרר א״ר עמרם אמר רב 'באומר יאסרו פירות העולם עלי אםאינן של בית המלך כיון דאמר יאסרו איתסרו עליה כל פירי עלמא באומר היום אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכם "באומר בלבו היום ומוציא בשפתיו סתם ואע"ג *דסביראלן דברים שבלב אינן דברים לגבי אונסין שאני: ב"ש אומרים בכל כו' ב"ש אומרים במה שהוא מדירו וב"ה אומרים אף בשאינו מדירו כיצד אמר לו קונם אשתי נהנית לי ואמר קונםאשתי ובני נהנין לי ב"ש אומרים אשתו מותרת ובניו אסורין ובית הלל אומרים אלו ואלו מתרין: אמר רב הונא תנא בש"א לא יפתח לו בשבועה ובית הלל אומרים אף יפתח לו בשבועה לבית שמאי בשבועה הוא דלא יפתח לו הא בנדר יפתח לו והא תנן ב"ש אומרים לא יפתח לו בנדר ותו מיפתח הוא דלא יפתח לו בשבועה הא מירר גרר בשבועה והתגן בית שמאי אומרים בכל נודרין חוץ מכשבועה תנא מתניתין בנדר להודיעך כחן דב״ש תנא ברייתא בשבועה להודיעך כחן דבית הלל רב אשי אמר הכי קתני °ב"ש אומרים אין שאלה בשבועה ובית הלל אומרים ייששאלה בשבועה: מתני יהרי נמיעות האלו קרבן אם אינן נקצצות מלית זו קרבן אם אינה נשרפת יש להןפדיון הרי נטיעות האלו קרבן עד שיקצצו מלית זו קרבן עד שתשרף

דהייט במה שלא מדירו : גם׳ דינא דמלכותה דינה י ולהו נדרי הונכין כינהו ואמאי טדרין למוכסין להבריח המכס של מלטת: שאין לו קלבה -שניטל כל מה שרולה : במוכם העומד מאליו י שאינה של מלכות: כיון דאמר יאסרו - ולא אמר מילתא דהערמה איתסרו ליה : באומר יאסרו היום -ניק קיג: כיכ מי: גישין דהייט הערמה דההוא יומא לחוד אסר נפשיה : אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכס ואיט מניחו בשביל אותו נדר שלא יטול הפירות שהרי שומע דבהערמה נדר : באומר - בלבו היום : (א) אינם דברים בעלמא : לא יפתח לו בשבועה י שלא יאמר לו אם מרלה אשבע לך : הא בנדר יפתח לו . שיאמר לו אם תרלה אדור לך נדר : הא מינדר נדר ליה בשבועה י אם הליסטים מוקיקו לכך (ג) וידור לו כן בלשון שבועה כרחמרן לעיל: והא תכן וכו׳ - ואמאי קתני בברייתא דלא יפתח לו בשבועה : תרין הכי תנא במתני' בנדר להודיעך כחן דבית שמאי דאפיטו בכדר גרידא לא וכ״ש בנדר (ג) שבועה: וברייתא • הנא בשבועה להודיעך כחן דב"ה דאפי׳ בשבועה יפתח לו וברייתא משום ב"ה נשנית ולאו דוקא היא ולא מליח למימר החם בשבועה הוא דלא יפתח וכו׳ ולא מקשינן דב״ש אדב"ש: רב אשי אמר הכי קתני -האי לא יפתח דברייתא לא משמע כדאמריכן דבאונסין קאי אלא האי לא יפתח דב"ש סברי לא יפתח נו החכם פתח לחרטה להשאל עלשבועתו דאין שאלה לשבועה לפני החכם וליכה למידק מינה שום קושיה : כתני׳ אמר הרי נטיעות האט קרבן. כטמר שיהו הקדש: אם אינן נקצאתי היום (ד) מוקי לה בגמרא ועבר נוומימ אםאינ נסחם היום ולא נקצנו ולא נשרף הטליח הרי הן הקדש ויש להן פריון הרבה נידור בטלהו והדמים יכנסו להקדם והם ילאו לחולין : אבל אם אמר הרי הגטיעות האלו קרבן עד שיקללו ph.

קדושין מס: מעילה כת

פי הרא"ש לא יפתה לו בנדר אאייכ אומר לו דור לי קסות תרומה: במה שהות מדיכו י ותפי׳ פתח לו לה יוסיף לו לידור אלא במה שפתח דור לי אף אם הוסיף ב"ם דלא כוי מולו כדר ולא אמר שלא ידור אלא אם כן יפתח דור לי בדבר זה : וכיה אותרים אף בתה שאיט מדירו י דלה מימה הף פותה נו ה"ת היכה דפתח ליה ואמר שלם אין דור לי בזה אבל זה שהוא מוסיף לו ולא

בתרה בס"ד : תנא מתני בנדר דנרים שנלב הוויין להודיעך כחן דבישי דאפילו בכדר לא יפחה: תנא ברייהא בשבועה להודיעך כחן דביה י דאפילו בשבועה יפהח : רב אשי אמר ה"ק פיצ דקאמר ניים שהה ביש אומרים אין שאלה בשבופה ולא מתוקמא הך ברייתא בנשבע להרגין כלל אלא ה"ק מי שנשבע על דבר לא יפחח לו חכם להתיר לו זאט סדי שדמתו לכך שבועתו שחין שחינה בשבועה ובית הלל חומרים יש שחינה: מתני׳ הרי הנטישות החינו קרבן וט׳ יש להם פדיון . כלומר דקדושה חלה וכיון דחט מסיי הר טליהם עד שלריטת פדיון ובנמרא מפרש למה לי למימרא ומפרשינן נמי אמאי הגא האי לישנא דיש להם פדיון ולא תנא בהדיא קדושות: מיי דנרים שנלב אנל pp.

הכא ליכא למימר אנן קהדי אי לאי האונס ובין חלמיד חכם ובין עם הארץ מיחסר בלא אונס כשאמר בלבו היום כיון דלא שייך אנן סהדי וההיא דרני פקינא שנשנפ ומנסלה נלנו (נמסכת כלה) החם נמי הוי אוכם שהיה לורך גדול לידע לברר על אותו עז פנים שהיה ממזר : וב"ה אותרים יש אאלם בשנועה יפי' נזקקין להמיר לו ילדם נצרל כנ חדום מי פנים סיים החזר וביה חותרים ים קמה בשטיםי פי אוקרן איאר ש וגמדי לפיל (דף כב:) אין נוקקו (אלהי ישראל מוקי הך דצ"ה הכאל גנדר נודאי אי נמי בשטבה רק [אל] הזכיר עם שתים: דררי נכויטו האלו קרבי הכא מיירי שמתספים להי ולדי קרבו המוד לא מור קרבו המוד לא מיירי בקונטות מדלא אמר כקרבו ואפילו לר"מ דלא שלא שלא כן הקרבו לקרבן דבלי כנין ישל אסור קונם היית בבאמר האסוכו או בלי חבי הרי בנון שאמר כבר זו קרבו או שלי או שלא כלו לא שלא שלא האור היווים שלא האור או ביי קרבן סמתא חאינו מדכיר קרבן נני שום אדם כלכך שיל לידוי קרבן אתר: אם אינו נקלנים. בגון דאיכא זיקא נפישא בדאמר בגמי וסבור כוא שלא ויכנו לימלם תן הכוח וכן פנים זו אם אינה נשרפת כנון דאיכא דליקה וקנור שלא יוכל לימלם מן האם ואפילו הכי יש להן פדיון כלומר הם קדושים ופדיון מופיל בהם ותבב דקתני בסיפה אין להן פדיון הנה נתי בריצה יע להם פדיון הבל פיקר חידוע מתה שהם קדושים כדפירשתי

כמי לל תוכמי לא הויין דברים: האלו תרן רו מיות לימכר ולבילי גדמיהם קרבן ולא אמר שאסרן פליו כקרבן כיון דלא אמר פלי (הלכך מקחברא בילוי): ") אין להם פדיון ללאח בדמי פדיינן למלין אלא המשוח נחפסין בקדושה והנפיטות מוזרות להיות קדושות דביון דאמר פד שיקלט לשם כך הקדישן שלא ילא למולין פד שיקלט כדאמר בפרק אף פל פי (כמובות נפי) שדה ע שמשכנתי לך לכשאפדנה ממך תקדוש דקדשה: נמרא

אין לעיב (*) איין לעיב (b) רישיי דיס באומר כלכו סום ואינם אלא דברים בעלמא כציל וכדיא וציב כלומר דברים דרברים ถ้าตา בלחוד בלא לב ודפת דאין פיו ולבו שיים: (ב) ד׳ה כא מינדר וכוי לכך ידור לו: (ג) ד׳ה תרין וכוי בנדר

בשנועה : (ר) דיה אם אינן נקצאת סיום ככי מוקי : גליון השים גםי כית שמאי אמרים וטי : עי׳ לעיל ככ ע׳ב כרין ד׳ם אמר רב אסי :

ידע הלה כלום שהוא רולה לידיר בזה אימא נדר הוי קמ"ל : גם׳ והאמר שמאל דינא דמלטוא דינא י

אחד שקנה המכם מאה המלך אסור לגזלו הימנו ואיך יתירו אכמים לגזלן לידור כדי לגזלו : במוכם שחין נו קנכה י והחי לחי דינה הוה דדוקה בדבר בהוה שוה לכל בני המדינה יש נו רשות להקונה לפשות

אבל לא בדבר שאיט שוה לתפע לזה ארבות לזה אי נתי כיון שאין לו קלבה תרבה ליקה יותר מתה שהמלך הפץ הלכך טלו גזל: במוכס הפותד מאליוי בלא דפת המלך: היכי נדר עלא יפצור על נדרו: באומר בלט היום ומוליא בעפמיו סמס י ודברים עבלב המוכימין הויון דברים: מגא ממנימין נדר

כאומר בנש מיום ומימיה בשפמי קסס י ודגדים עבוב בתודמין מיון דגרים. מתו מתורים או להדינים כמן דב"ע י ואם"ג דכה המילה מדיף אבריים אם מחויך האשמופין בה כה דהימילה אן: עאין עאלה נשטעה י מעום מאתר דעוטה אמתו הכמים אאין להמיכי הבי קאמר ביל אלי פכח הכלה מכלה מל להחיר עבופה : בורגרי הרי הנפיעות האלו קרבן אם אינו נקלנית כו' י לאה רוח סברה מנעבת וכל האילנית בספה עלא ימלעו מן הארץ זכן לאם אינו בערפת בעום בליות כמו לכות אל בספק שיפה ומלה לא היהיו קרבן אם אינו נקלו מעלית מהיה הכור ואלי מה לאין הביותי במו בליות אל בכופק שיפה להת לאו היהיו קרבן אם אינו נקלנית ועלים הכיה קרבן אם אינו בערפת דבוי כמו דרי עצבות לאתר אהי אינו היה אינות לא האמי לאמי האלים הכיה היה לאור ולא היה לאו לארכות הא מתח לא דער בער הלא ביה לה

אחדשינהו שהיה סבול שאי אפשר להיות לטלין ולא נתר בלבו להקדישן קא תצמע לן דדברים שבלב כי

רצרור כדריב רגשבורג אן בהרא"ש סד׳ם הנא טיי ליג ובדנרו מנואר זהנא דמהנימין בשמיע לפעמים איזה רצואא וסומן על מנא דנרייתא ששנה רטחא ההיא נכרייםא:

The Baraisa says that according to Bais Shammai the person is not allowed to offer (i.e., what the Baraisa calls 'to open') the robber that he will make a shevuah to prove that he is not lying. The implication is that it is only a shevuah (that is more chamur) that the person is not allowed to offer, but the person is allowed to offer to make a neder to prove that he is not lying.

And on this the Gemara asks:

But we learned in the Mishna וְהָא תְּנַן Bais Shammai say בֵּית שַׁמֵּאי אוֹמְרִים

a person cannot 'open' with a neder לא יִפְתַּח לוֹ בַּנֶדֶר

The Mishna clearly says that according to Bais Shammai the person cannot be the one to propose the making as a neder as a means to prove that the person is telling the truth, that is, not like the Baraisa implies.

The Gemara continues to ask on the implications of the Baraisa:

את further more אִיפְתָּח (with regard) to 'opening' מִיפְתָּח הוּא דְּלָא יִפְתָּח לוּ this is what he can't 'open' הוּא דְלָא יִפְתָּח לו with a shevuah בִּשְׁבוּעָה but he can make a 'neder' הָא מִידֶר נָדַר with a shevuah בְּשְׁבוּעָה

The Baraisa implies that according to Bais Shammai, the person cannot be the one to propose the idea of making a shevuah in order to prove that he is not lying. But if the robber would demand him to make a shevuah, he would be allowed to do so.

And on this the Gemara asks:

But we learned in the Mishna וְהָתְנַן Bais Shammai say בִּית שַׁמֵּאי אוֹמְרִים with everything you can make a neder בַּכּל נוֹדְרִין except for shevuah חוץ מִבּשְׁבוּעָה

The Mishna says clearly that although Bais Shammai allows one to make a neder in order to protect his property, they do not allow one to make a shevuah to do so. That is, even if he is not the person who is the one to first propose the idea to make a shevuah, the person can still not do so. If so, how could the Baraisa imply otherwise?

To Summarize: The Gemara asks that the implications of the Baraisa contradicts the Mishna in two aspects:

1. The Baraisa says that according to Bais Shammai the person cannot be the one to propose making a shevuah to prove that the person is not lying, this implies that it is just with regard to making a shevuah that the person cannot be the one to offer to do so, but with regard to a neder, he can be the one to propose to make a neder, something that is contradicted by the Mishna.

2. The Baraisa says that according to Bais Shammai the person cannot be the one to propose making a shevuah to prove that the person is not lying. This implies that that if it was the robber who at first proposed it, even Bais Shammai would agree that he could make the shevuah, something that is contradicted by the Mishna that says that according to Bais Shammai one can never make a shevuah to prove himself right.

The Gemara answers that in reality Bais Shammai hold as our Mishna says, that one cannot be the one to propose to make even a neder, and one can never make a shevuah, even if it was the robber who at first proposed the making of the shevuah. And although the implications of the Baraisa would seem not this way, the Gemara will explain why no such implications are warranted, as follows.

The Gemara explains:

תַּנָּא מַתְּנִיתִין The Mishna learned הַנְדָר מַתְּנִיתִין (the case of) neder לְּהוֹדִיעֵד to tell us לְהוֹדִיעֵד the 'strength' of Bais Shammai כֹּחָן דְבֵית שַׁמַּאי the 'strength' סָרָיִתָּא (the case) of shevuah הַשְׁבוּעָה to tells us the 'strength' לְהוֹדִיעֲד of Bais Hillel

The Gemara explains that the reason why the Mishna decided to discuss the case of neder, is to tell us how far the shita of Bais Shammai goes. That is, by choosing to discuss the case of neder, we see that even with regard to making a neder (which is not as chamur as making a shevuah), Bais Shammai hold that the person cannot be the one to propose making the neder.

And the Tanna of the Baraisa choose the case of shevuah to teach us just how far Bais Hillel's shita goes. That Bais Hillel hold that not only can the person be the one to propose making a neder, but he can even be the one to propose making a shevuah.

And once the Baraisa picked the case of shevuah to discuss, we understand very well why Bais Shammai will say that one cannot be the one to propose making a shevuah. The reason why Bais Shammai says this was simply because he was coming to argue on Bais Hillel.

That is, the reason why we thought that Bais Shammai's words imply that one can be the one to propose making a neder and that one is allowed to make a shevuah, is because if this was not the case, why would he make the statement that one cannot 'open' with a shevuah. They should have said that one can never make a shevuah and one cannot propose making a neder to save his property. Why would they talk about being the one to 'open' כא אבנ מיי פינ אם אינו אומר נדור לי: במה שהוא מדירו שאפינו פתח לא הנכי א סמג ואין רמב פושיע ייד סימן רלב סמיף יד

מבר מיי׳ פ׳ה מהלי גזילה מהלכה יא להפטר כיון דמן הדין חייב ניתן ט את המכס: במוכם שאין ט קצבה · מח טור שיע חימ סימן וכיון שכן לאו דינא הוא אלא המסטתא ששט פעיף נוסעי׳ זה ע:

המטעות יוויים אלא במנות ופיג מהנכות שנושת במוכם העומד מאליו י שלא במנות ופיג מהנכות שנושת כנ הו מיי׳ שם כלכהיה רמה טור שיע שם שעיף עובדי כוכבים אמר דדינא דמלכותא ו וטור שיע ייד סימן רלב סעיף יד :

להם אם לא תעשו מלותי אגרש מדוחמיי פי מכלי שבומות כלכה בג ופ׳ד מהל׳ נדרים הלכה לא לפי שא"י כל ישראל שותפין בה ג סמג לאין רמש למי גרים סגכם וכי אמריכן דינא דמלכותא דינא ה"מ רמג מור שיע י׳ד סימן רלב סעיף יד :

ועשיו לר טור ש"ע שסוטור ש"ע הימ סי׳ הו סעיף ד:

כו י מיי פ׳ד מכלי שבועות הלכה א מור ש"ע י"ר סימן רל :

מו כ מיי פיד מכני מעילה הלכה יא :

הוספות

והא אמר שמואל דינה דמלכומה דינה י במוכם שחיולי קלנה וחין כחמל and זה דיכה הלה גזילה של מוכם עלמו ואע"ב לפיל (דף כ:) גני ד' וכבר כתבתי זה בפ׳ שבועות שתים אונם אף פל גב זהוה דברים וייל דהתם היינו מממה משום כאינו פירם בהדיה ולה

לענין שאם קנה אחד מכם זה חייבים ליתן לו את המכס וכן כמי אם לא מה מ מייי שם ושיו ליתן ע חת התכס וכן כתי חט ניו שה של מיי מעינה קנה אותו אלא שהוא ממונה לגבות הלכה א ומיא מהלי את המכם שאינו רשאי ישראל חבירו מכירה הלכה ע סמג שם לישבע שהן תרומה דליכא אונסא כיון דדינה דמלטתה דינה: היכי כדר . לישנא דמתני׳ קשיא ליה דקאמר טדרים שהן תרומה והיכי שייך לדרא בהאי לישנא כלומר אי דאמר יאסרו פירות עולם עלי לעולם אין דברים שבלב מבטלין מה שהוליא בפיו אפיט גבי אונסא כי האי אלא דהכא סתמא קאמר יאסרו פירות עולם עלי ונהי דסתמא לעולם משמע ה"מ היכא דליכה הונסה משום דטפי משמע לעולם מתהיום אבל היכא דאיכא אונהא הך אונהא מפרש ליה לדבוריה דהיום האמר כיון שלא אמר בפירוש בהיפך ומיהו נהי דהכא מסקינן דבלאו אונהא לעולם משמע כיון דסתמת התמר ותפילו תומר בלבו היום לא מהני אפילו הכי מי שנמר בלבו לדור מפת הטים והוליא פת פי׳ בב"ק (דף קיג)*): סתם לא אמרינן כיון דסתמא קאמר וליכא אונסא שיהא אסור בכל פת וליכה תונסה שיהה הסור ככל פת תקום דינה דמלטתה דהכה הייט טעמה מפני שמתכוין היה וייע כיון שאין נומר לשון שיהא משמעותו לעולם דרך המכסיו כך אין ומש"ה כל היכא דליכא אונסא לעולם משמע אבל החם כיון דלהוליא דקניראלן דברים שנלב פת תטים נתסיון אלא דבתר דאמר אין דבריםילגבי אונסין פת איתקיל מילוליה הרי אין פיו שח רננן ואים הא ולבו שוין ואיט אסור אלא בפת תטים נדרים התירו גלא שום

דינאי והיכי שרינן למידר הכי כדי

להפטר כיון דמן הדין חייב ליחן לו

וחמכטתא דמוכם לאו דינא הוא :

המלך וכתבו בתוספות דדוקא במלכי

דינא מפני שהארץ שלו ויסל לומר

אתכם מן הארץ אבל במלכי ישראל

78

חוץ מבשבועה · שלא יאמר יאסרו פירוה שבעולם עלי בשבועה אם חוץ מבשבועה · דחמירא דכתיב בה לא ינקה : לא יפהח לי בנדרי אינן של תרומה: לא יפתח לו בנדר אם הליסטים אינו מוקיקו ידור אלא במה שהוא מדירו: אשרע מותרת ובניו אסורין - כיון שירור לא יפתח לו הוא בעלמו: במה שהוא מדירו - בלבד ידור ולא בדבר אחר כדמפרש: כינד אמר נו וט׳ אשתו מותרת לו י דהייט שלא הדירו בהם אלא מאליו נדר : גמ׳ והאמר שמואל דינא דמלטותא במה שהוא מדירו: ובניו אסורים י חוץ מבשבועה וכ"ה אומרים "אף בשבועה ב"ש אומרים לא יפתח לו בנדר ובה"א יאף יפתח לו ב"ש אומרים במה שהוא מדירו ובה"א יאף במה שאינו מרירו כיצר אמר

לו אמור קונם אשתי נהנית לי ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי בש"א אשתו מותרת ובניו אסורין וב״ה אומרים אלו ואלו מותרין : והאמר שמואל ירינא דמלכותא דינא אמר שמואל ירינא אמר רב חיננא א"ר כהנא אמר שמואל כמוכס שאין לו קצכה רבי ר' ינאי אמר יבמוכם העומר מאליו : שהן של בית המלך ואע״פ שאינן של בית המלך: היכי נרר א״ר עמרם אמר רב 'באומר יאסרו פירות העולם עלי אם אינן של בית המלך כיון דאמר יאסרו איתסרו עליה כל פירי עלמא באומר היום אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכם "באומר בלבו היום ומוציא בשפתיו סתם ואע"ג *דסביראלן דברים שבלב אינן דברים לגבי אונסין שאני: ב"ש אומרים בכל כו' ב"ש אומרים במה שהוא מדירו וב"ה אומרים אף בשאינו מדירו כיצד אמר לו קונם אשתי נהנית לי ואמר קונםאשתי ובני נהנין לי ב"ש אומרים אשתו מותרת ובניו אסורין ובית הלל אומרים אלו ואלו מתרין: אמר רב הונא תנא בש"א לא יפתח לו בשבועה ובית הלל אומרים אף יפתח לו בשבועה לבית שמאי בשבועה הוא דלא יפתח לו הא בנדר יפתח לו והא תנן ב"ש אומרים לא יפתח לו בנדר ותו מיפתח הוא דלא יפתח לו בשבועה הא מירר גרר בשבועה והתגן בית שמאי אומרים בכל נודרין חוץ מכשבועה תנא מתניתין בנדר להודיעך כחן דב״ש תנא ברייתא בשבועה להודיעך כחן דבית הלל רב אשי אמר הכי קתני °ב"ש אומרים אין שאלה בשבועה ובית הלל אומרים ייששאלה בשבועה: מתני יהרי נמיעות האלו קרבן אם אינן נקצצות מלית זו קרבן אם אינה נשרפת יש להןפדיון הרי נטיעות האלו קרבן עד שיקצצו מלית זו קרבן עד שתשרף

דהייט במה שלא מדירו : גם׳ דינא דמלכותה דינה י ולהו נדרי הונכין כינהו ואמאי טדרין למוכסין להבריח המכס של מלטת: שאין לו קלבה -שניטל כל מה שרולה : במוכם העומד מאליו י שאינה של מלכות: כיון דאמר יאסרו - ולא אמר מילתא דהערמה איתסרו ליה : באומר יאסרו היום -ניק קיג: כיכ מי: גישין דהייט הערמה דההוא יומא לחוד אסר נפשיה : אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכס ואיט מניחו בשביל אותו נדר שלא יטול הפירות שהרי שומע דבהערמה נדר : באומר - בלבו היום : (א) אינם דברים בעלמא : לא יפתח לו בשבועה י שלא יאמר לו אם מרלה אשבע לך : הא בנדר יפתח לו . שיאמר לו אם תרלה אדור לך נדר : הא מינדר נדר ליה בשבועה י אם הליסטים מוקיקו לכך (ג) וידור לו כן בלשון שבועה כרחמרן לעיל: והא תכן וכו׳ - ואמאי קתני בברייתא דלא יפתח לו בשבועה : תרין הכי תנא במתני' בנדר להודיעך כחן דבית שמאי דאפיטו בכדר גרידא לא וכ״ש בנדר (ג) שבועה: וברייתא • תנא בשבועה להודיעך כחן דב"ה דאפי׳ בשבועה יפתח לו וברייתא משום ב"ה נשנית ולאו דוקא היא ולא מליח למימר החם בשבועה הוא דלא יפתח וכו׳ ולא מקשינן דב״ש אדב"ש: רב אשי אמר הכי קתני -האי לא יפתח דברייתא לא משמע כדאמריכן דבאונסין קאי אלא האי לא יפתח דב"ש סברי לא יפתח נו החכם פתח לחרטה להשאל עלשבועתו דאין שאלה לשבועה לפני החכם וליכה למידק מינה שום קושיה : כתני׳ אמר הרי נטיעות האט קרבן. כטמר שיהו הקדש: אם אינן נקצאתי היום (ד) מוקי לה בגמרא ועבר נוומימ אםאינ נסחם היום ולא נקצנו ולא נשרף הטליח הרי הן הקדש ויש להן פריון הרבה נידור בטלהו והדמים יכנסו להקדם והם ילאו לחולין : אבל אם אמר הרי הגטיעות האלו קרבן עד שיקללו ph.

קדושין מס: מעילה כה

פי הרא"ש לא יפתה לו בנדר אאייכ אומר לו דור לי קסות תרומה: במה שהות מדיכו י ותפי׳ פתח לו לה יוסיף לו לידור אלא במה שפתח דור לי אף אם הוסיף ב"ם דלא כוי מולו כדר ולא אמר שלא ידור אלא אם כן יפתח דור לי בדבר זה : וכיה אותרים אף בתה שאיט מדירו י דלה מימה הף פותה נו ה"ת היכה דפתח ליה ואמר שלם אין דור לי בזה אבל זה שהוא מוסיף לו ולא

בתרה בס"ד : תנא מתני בנדר דנרים שנלב הוויין להודיעך כחן דבישי דאפילו בכדר לא יפחה: תנא ברייהא בשבועה להודיעך כחן דביה י דאפילו בשבועה יפהח : רב אשי אמר ה"ק פיצ דקאמר ניים שהה ביש אומרים אין שאלה בשבופה ולא מתוקמא הך ברייתא בנשבע להרגין כלל אלא ה"ק מי שנשבע על דבר לא יפחח לו חכם להתיר לו זאט סדי שדמתו לכך שבועתו שחין שחינה בשבועה ובית הלל חומרים יש שחינה: מתני׳ הרי הנטישות החינו קרבן וט׳ יש להם פדיון . כלומר דקדושה חלה וכיון דחט מסיי הר טליהם עד שלריטת פדיון ובנמרא מפרש למה לי למימרא ומפרשינן נמי אמאי הגא האי לישנא דיש להם פדיון ולא תנא בהדיא קדושות: מיי דנרים שנלב אנל pp.

הכא ליכא למימר אנן קהדי אי לאי האונס ובין חלמיד חכם ובין עם הארץ מיחסר בלא אונס כשאמר בלבו היום כיון דלא שייך אנן סהדי וההיא דרני פקינא שנשנפ ומנסלה נלנו (נמסכת כלה) החם נמי הוי אוכם שהיה לורך גדול לידע לברר על אותו עז פנים שהיה ממזר : וב"ה אותרים יש אאלם בשנועה יפי' נזקקין להמיר לו ילדם נצרל כנ חדום מי פנים סיים החזר וביה חותרים ים קמה בשטיםי פי אוקרן איאר ש וגמדי לפיל (דף כב:) אין נוקקו (אלהי ישראל מוקי הך דצ"ה הכאל גנדר נודאי אי נמי בשטבה רק [אל] הזכיר עם שתים: דררי נכויטו האלו קרבי הכא מיירי שמתספים להי ולדי קרבו המוד לא מור קרבו המוד לא מיירי בקונטות מדלא אמר כקרבו ואפילו לר"מ דלא שלא שלא כן הקרבו לקרבן דבלי כנין ישל אסור קונם היית בבאמר האסוכו או בלי חבי הרי בנון שאמר כבר זו קרבו או שלי או שלא כלו לא שלא שלא האור היווים שלא האור או ביי קרבן סמתא חאינו מדכיר קרבן נני שום אדם כלכך שיל לידוי קרבן אתר: אם אינו נקלנים. בגון דאיכא זיקא נפישא בדאמר בגמי וסבור כוא שלא ויכנו לימלם תן הכוח וכן פנים זו אם אינה נשרפת כנון דאיכא דליקה וקנור שלא יוכל לימלם מן האם ואפילו הכי יש להן פדיון כלומר הם קדושים ופדיון מופיל בהם ותבב דקתני בסיפה אין להן פדיון הנה נתי בריצה יע להם פדיון הבל פיקר חידוע מתה שהם קדושים כדפירשתי

כמי לל תוכמי לא הויין דברים: האלו תרן רו מיות לימכר ולבילי גדמיהם קרבן ולא אמר שאסרן פליו כקרבן כיון דלא אמר פלי (הלכך מקחברא בילוי): ") אין להם פדיון ללאח בדמי פדיינן למלין אלא המשוח נחפסין בקדושה והנפיטות מוזרות להיות קדושות דביון דאמר פד שיקלט לשם כך הקדישן שלא ילא למולין פד שיקלט כדאמר בפרק אף פל פי (כמובות נפי) שדה ע שמשכנתי לך לכשאפדנה ממך תקדוש דקדשה: נמרא

אין לעיב (*) איין לעיב (b) רישיי דיס באומר כלכו סום ואינם אלא דברים בעלמא כציל וכדיא וציב כלומר דברים דרברים ถ้าตา בלחוד בלא לב ודפת דאין פיו ולבו שיים: (ב) ד׳ה כא מינדר וכוי לכך ידור לו: (ג) ד׳ה תרין וכוי בנדר

בשנועה : (ר) דיה אם אינן נקצאת סיום ככי מוקי : גליון השים גםי כית שמאי אמרים וטי : עי׳ לעיל ככ ע׳ב כרין ד׳ם אמר רב אסי :

ידע הלה כלום שהוא רולה לידיר בזה אימא נדר הוי קמ"ל : גם׳ והאמר שמאל דינא דמלטוא דינא י

אחד שקנה המכם מאה המלך אסור לגזלו הימנו ואיך יתירו אכמים לגזלן לידור כדי לגזלו : במוכם שחין נו קנכה י והחי לחי דינה הוה דדוקה בדבר בהוה שוה לכל בני המדינה יש נו רשות להקונה לפשות

אבל לא בדבר שאיט שוה לתפע לזה ארבות לזה אי נתי כיון שאין לו קלבה תרבה ליקה יותר מתה שהמלך הפץ הלכך טלו גזל: במוכס הפותד מאליוי בלא דפת המלך: היכי נדר עלא יפצור על נדרו: באומר בלט היום ומוליא בעפמיו סמס י ודברים עבלב המוכימין הויון דברים: מגא ממנימין נדר

כאומר בנש מיום ומימיה בשפמי קסס י ודגדים עבוב בתודמין מיון דגרים. מתו מתורים או להדינים כמן דב"ע י ואם"ג דכה המילה מדיף אבריים אם מחויך האשמופין בה כה דהימילה אן: עאין עאלה נשטעה י מעום מאתר דעוטה אמתו הכמים אאין להמיכי הבי קאמר ביל אלי פכח הכלה מכלה מל להחיר עבופה : בורגרי הרי הנפיעות האלו קרבן אם אינו נקלנית כו' י לאה רוח סברה מנעבת וכל האילנית בספה עלא ימלעו מן הארץ זכן לאם אינו בערפת בעום בליות כמו לכות אל בספק שיפה ומלה לא היהיו קרבן אם אינו נקלו מעלית מהיה הכור ואלי מה לאין הביותי במו בליות אל בכופק שיפה להת לאו היהיו קרבן אם אינו נקלנית ועלים הכיה קרבן אם אינו בערפת דבוי כמו דרי עצבות לאתר אהי אינו היה אינות לא האמי לאמי האלים הכיה היה לאור ולא היה לאו לארכות הא מתח לא דער בער הלא ביה לה

אחדשינהו שהיה סבול שאי אפשר להיות לטלין ולא נתר בלבו להקדישן קא תצמע לן דדברים שבלב כי

רצרור כדריב רגשבורג אן בהרא"ש סד׳ם הנא טיי ליג ובדנרו מנואר זהנא דמהנימין בשמיע לפעמים איזה רצואא וסומן על מנא דנרייתא ששנה רטחא ההיא נכרייםא:

with a shevuah if they could have said a much bigger chiddush that one can never make a shevuah and one cannot even be the one to 'open' even a neder?

The answer the Gemara now gives is that Bais Shammai made the statement with regard to 'opening' with a shevuah, not because they could not have said a bigger chiddush, but rather they made this statement only because they wanted to argue on Bais Hillel. Bais Hillel said that one can even 'open' with a shevuah and Bais Shammai came to say that one cannot (and as such, nothing is implied by this that they specifically made their statement with regard to 'opening' with a shevuah).

The Gemara gives another way to answer the contradiction between the implications of the Baraisa and our Mishna.

רַב אָשֵׁי אָמַר Rav Ashi said הָכִי קָתְנֵי this is what is learned בּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים Bais Shammai say אַין שְׁאֵלָה בִּשְׁבוּעָה and Bais Hillel say וּבֵית הְלֵל אוֹמְרִים there is 'shayla' to a shevuah נֵשׁ שְׁאֵלָה בִּשְׁבוּעָה

Rav Ashi answers that there is no contradiction between the Baraisa and the Mishna as the Baraisa is discussing a totally different halacha than the Mishna.

According to Rav Ashi, the Baraisa is discussing a regular case of shevuah and the question if one can get 'shayla' for it. That is, we know that even once a person makes a neder, he can still go to a Chacham and ask the chacham to be matir it. Bais Shammai hold that while this is true with regard to a neder, it is not true with regard to a shevuah. A shevuah is more chamur than a neder, and therefore, even though a Chacham can be matir a person's neder, he cannot be matir a person's shevuah (i.e., he cannot not get shayla, that is he cannot 'ask' the Chacham to be matir it). And Bais Hillel hold that a Chacham can even be matir a person's shevuah.

And therefore, when the Baraisa brings that Bais Shammai says that one cannot 'open' a shevuah, it is referring to a Chacham

finding a heter for him and has nothing to do with the Mishna's case of someone making a shevuah or neder in order to protect his property.

משנה

Making Something Hekdesh on Condition that They are Not Destroyed

הַרֵי נְטִיעוֹת הָאֵלוּ (If a person says) these young plantings קרְבָּן should be a korban אם אַינָן נִקְצָצוֹת if they are not cut עַלִית זוֹ they ares) this tallis זי עַלִית זוֹ should be a korban קרְבָּוֹש לָהֶן if it is not burned נש לָהֶן pidyon (the ability to be redeemed)

By the Mishna telling us that these objects have pidyon, the Mishna is telling us that they are hekdesh. The Ran tells us that the Gemara will explain why the Mishna didn't just tell us straight that these objects are hekdesh, and the Gemara will explain the chiddush of the Mishna (that is, there seems to be no reason why this neder should not be chal, and if so, we will need to understand why the Mishna tells us something that we would know anyway).

In the first case of the Mishna, the object is hekdesh and you are able to redeem it. If, however, the person said:

These young plantings should be a korban הְרֵי נְטִיעוֹת הָאֵלוּ קרְבָּן

until they are cut עַד שֶׁיּקַצְצוּ טַלִּית זוֹ (or he says) this tallis) should be a korban קרְבָּן until it is burned עַד שֶׁתְּשֶׂרֵן כא אבנ מיי פינ אם אינו אומר נדור לי: במה שהוא מדירו שאפינו פתח לא הנכי א סמג ואין רמב פושיע ייד סימן רלב סמיף יד

מבר מיי׳ פ׳ה מהלי גזילה מהלכה יא להפטר כיון דמן הדין חייב ניתן ט את המכס: במוכם שאין ט קצבה · מח טור שיע חימ סימן וכיון שכן לאו דינא הוא אלא המסטתא ששט פעיף נוסעי׳ זה ע:

המטעות יוויים אלא במנות ופיג מהנכות שנושת במוכם העומד מאליו י שלא במנות ופיג מהנכות שנושת כנ הו מיי׳ שם כלכהיה רמה טור שיע שם שעיף עובדי כוכבים אמר דדינא דמלכותא ו וטור שיע ייד סימן רלב סעיף יד :

להם אם לא תעשו מלותי אגרש מדוחמיי פי מכלי שבומות כלכה בג ופ׳ד מהל׳ נדרים הלכה לא לפי שא"י כל ישראל שותפין בה ג סמג לאין רמש למי גרים סגכם וכי אמריכן דינא דמלכותא דינא ה"מ רמג מור שיע י׳ד סימן רלב סעיף יד :

ועשיו לר טור ש"ע שסוטור ש"ע הימ סי׳ הו סעיף ד:

כו י מיי פ׳ד מכלי שבועות הלכה א מור ש"ע י"ר סימן רל :

מו כ מיי פיד מכני מעילה הלכה יא :

הוספות

והא אמר שמואל דינה דמלכומה דינה י במוכם שחיולי קלנה וחין כחמל and זה דיכה הלה גזילה של מוכם עלמו ואע"ב לפיל (דף כ:) גני ד' וכבר כתבתי זה בפ׳ שבועות שתים אונם אף פל גב זהוה דברים וייל דהתם היינו מממה משום כאינו פירם בהדיה ולה

לענין שאם קנה אחד מכם זה חייבים ליתן לו את המכס וכן כמי אם לא מה מ מייי שם ושיו ליתן ע חת התכס וכן כתי חט ניו שה של מיי מעינה קנה אותו אלא שהוא ממונה לגבות הלכה א ומיא מהלי את המכם שאינו רשאי ישראל חבירו מכירה הלכה ע סמג שם לישבע שהן תרומה דליכא אונסא כיון דדינה דמלטתה דינה: היכי כדר . לישנא דמתני׳ קשיא ליה דקאמר טדרים שהן תרומה והיכי שייך לדרא בהאי לישנא כלומר אי דאמר יאסרו פירות עולם עלי לעולם אין דברים שבלב מבטלין מה שהוליא בפיו אפיט גבי אונסא כי האי אלא דהכא סתמא קאמר יאסרו פירות עולם עלי ונהי דסתמא לעולם משמע ה"מ היכא דליכה הונסה משום דטפי משמע לעולם מתהיום אבל היכא דאיכא אונהא הך אונהא מפרש ליה לדבוריה דהיום האמר כיון שלא אמר בפירוש בהיפך ומיהו נהי דהכא מסקינן דבלאו אונהא לעולם משמע כיון דסתמת התמר ותפילו תומר בלבו היום לא מהני אפילו הכי מי שנמר בלבו לדור מפח הטים והוליא פח פי׳ בב"ק (דף קיג)*): סתם לא אמרינן כיון דסתמא קאמר וליכא אונסא שיהא אסור בכל פת וליכה תונסה שיהה הסור ככל פת תקום דינה דמלטתה דהכה הייט טעמה מפני שמתכוין היה וייע כיון שאין נומר לשון שיהא משמעותו לעולם דרך המכסיו כך אין ומש"ה כל היכא דליכא אונסא לעולם משמע אבל החם כיון דלהוליא דקניראלן דברים שנלב פת תטים נתסיון אלא דבתר דאמר אין דבריםילגבי אונסין פת איתקיל מילוליה הרי אין פיו שח רננן ואים הא ולבו שוין ואיט אסור אלא בפת תטים נדרים התירו גלא שום

דינאי והיכי שרינן למידר הכי כדי

להפטר כיון דמן הדין חייב ליחן לו

וחמכטתא דמוכם לאו דינא הוא :

המלך וכתבו בתוספות דדוקא במלכי

דינא מפני שהארץ שלו ויסל לומר

אתכם מן הארץ אבל במלכי ישראל

78

חוץ מבשבועה · שלא יאמר יאסרו פירוה שבעולם עלי בשבועה אם חוץ מבשבועה · דחמירא דכתיב בה לא ינקה : לא יפהח לי בנדרי אינן של תרומה: לא יפתח לו בנדר אם הליסטים אינו מוקיקו ידור אלא במה שהוא מדירו: אשרע מותרת ובניו אסורין - כיון שירור לא יפתח לו הוא בעלמו: במה שהוא מדירו - בלבד ידור ולא בדבר אחר כדמפרש: כינד אמר נו וט׳ אשתו מותרת לו י דהייט שלא הדירו בהם אלא מאליו נדר : גמ׳ והאמר שמואל דינא דמלטותא במה שהוא מדירו: ובניו אסורים י חוץ מבשבועה וכ"ה אומרים "אף בשבועה ב"ש אומרים לא יפתח לו בנדר ובה"א יאף יפתח לו ב"ש אומרים במה שהוא מדירו ובה"א יאף במה שאינו מרירו כיצר אמר

לו אמור קונם אשתי נהנית לי ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי בש"א אשתו מותרת ובניו אסורין וב״ה אומרים אלו ואלו מותרין : והאמר שמואל ירינא דמלכותא דינא אמר שמואל ירינא אמר רב חיננא א"ר כהנא אמר שמואל כמוכס שאין לו קצכה רבי ר' ינאי אמר יבמוכם העומר מאליו : שהן של בית המלך ואע״פ שאינן של בית המלך: היכי נרר א״ר עמרם אמר רב 'באומר יאסרו פירות העולם עלי אםאינן של בית המלך כיון דאמר יאסרו איתסרו עליה כל פירי עלמא באומר היום אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכם "באומר בלבו היום ומוציא בשפתיו סתם ואע"ג *דסביראלן דברים שבלב אינן דברים לגבי אונסין שאני: ב"ש אומרים בכל כו' ב"ש אומרים במה שהוא מדירו וב"ה אומרים אף בשאינו מדירו כיצד אמר לו קונם אשתי נהנית לי ואמר קונםאשתי ובני נהנין לי ב"ש אומרים אשתו מותרת ובניו אסורין ובית הלל אומרים אלו ואלו מתרין: אמר רב הונא תנא בש"א לא יפתח לו בשבועה ובית הלל אומרים אף יפתח לו בשבועה לבית שמאי בשבועה הוא דלא יפתח לו הא בנדר יפתח לו והא תנן ב"ש אומרים לא יפתח לו בנדר ותו מיפתח הוא דלא יפתח לו בשבועה הא מירר גרר בשבועה והתגן בית שמאי אומרים בכל נודרין חוץ מכשבועה תנא מתניתין בנדר להודיעך כחן דב״ש תנא ברייתא בשבועה להודיעך כחן דבית הלל רב אשי אמר הכי קתני °ב"ש אומרים אין שאלה בשבועה ובית הלל אומרים ייששאלה בשבועה: מתני יהרי נמיעות האלו קרבן אם אינן נקצצות מלית זו קרבן אם אינה נשרפת יש להןפדיון הרי נטיעות האלו קרבן עד שיקצצו מלית זו קרבן עד שתשרף

דהייט במה שלא מדירו : גם׳ דינא דמלכותה דינה י ולהו נדרי הונכין כינהו ואמאי טדרין למוכסין להבריח המכס של מלטת: שאין לו קלבה -שניטל כל מה שרולה : במוכם העומד מאליו י שאינה של מלכות: כיון דאמר יאסרו - ולא אמר מילתא דהערמה איתסרו ליה : באומר יאסרו היום -ניק קיג: כיכ מי: גישין דהייט הערמה דההוא יומא לחוד אסר נפשיה : אי דאמר היום לא מקבל מיניה מוכס ואיט מניחו בשביל אותו נדר שלא יטול הפירות שהרי שומע דבהערמה נדר : באומר - בלבו היום : (א) אינם דברים בעלמא : לא יפתח לו בשבועה י שלא יאמר לו אם מרלה אשבע לך : הא בנדר יפתח לו . שיאמר לו אם תרלה אדור לך נדר : הא מינדר נדר ליה בשבועה י אם הליסטים מוקיקו לכך (ג) וידור לו כן בלשון שבועה כרחמרן לעיל: והא תכן וכו׳ - ואמאי קתני בברייתא דלא יפתח לו בשבועה : תרין הכי תנא במתני' בנדר להודיעך כחן דבית שמאי דאפיטו בכדר גרידא לא וכ״ש בנדר (ג) שבועה: וברייתא • הנא בשבועה להודיעך כחן דב"ה דאפי׳ בשבועה יפתח לו וברייתא משום ב"ה נשנית ולאו דוקא היא ולא מליח למימר החם בשבועה הוא דלא יפתח וכו׳ ולא מקשינן דב״ש אדב"ש: רב אשי אמר הכי קתני -האי לא יפתח דברייתא לא משמע כדאמריכן דבאונסין קאי אלא האי לא יפתח דב"ש סברי לא יפתח נו החכם פתח לחרטה להשאל עלשבועתו דאין שאלה לשבועה לפני החכם וליכה למידק מינה שום קושיה : כתני׳ אמר הרי נטיעות האט קרבן. כטמר שיהו הקדש: אם אינן נקצאתי היום (ד) מוקי לה בגמרא ועבר נוומימ אםאינ נסחם היום ולא נקצנו ולא נשרף הטליח הרי הן הקדש ויש להן פריון הרבה נידור בטלהו והדמים יכנסו להקדם והם ילאו לחולין : אבל אם אמר הרי הגטיעות האלו קרבן עד שיקללו ph.

קדושין מס: מעילה כה

פי הרא"ש לא יפתה לו בנדר אאייכ אומר לו דור לי קסות תרומה: במה שהות מדיכו י ותפי׳ פתח לו לה יוסיף לו לידור אלא במה שפתח דור לי אף אם הוסיף ב"ם דלא כוי מולו כדר ולא אמר שלא ידור אלא אם כן יפתח דור לי בדבר זה : וכיה אותרים אף בתה שאיט מדירו י דלה מימה הף פותה נו ה"ת היכה דפתח ליה ואמר שלם אין דור לי בזה אבל זה שהוא מוסיף לו ולא

בתרה בס"ד : תנא מתני בנדר דנרים שנלב הוויין להודיעך כחן דבישי דאפילו בכדר לא יפחה: תנא ברייהא בשבועה להודיעך כחן דביה י דאפילו בשבועה יפהח : רב אשי אמר ה"ק פיצ דקאמר ניים שהה ביש אומרים אין שאלה בשבופה ולא מתוקמא הך ברייתא בנשבע להרגין כלל אלא ה"ק מי שנשבע על דבר לא יפחח לו חכם להתיר לו זאט סדי שדמתו לכך שבועתו שחין שחינה בשבועה ובית הלל חומרים יש שחינה: מתני׳ הרי הנטישות החינו קרבן וט׳ יש להם פדיון . כלומר דקדושה חלה וכיון דחט מסיי הר טליהם עד שלריטת פדיון ובנמרא מפרש למה לי למימרא ומפרשינן נמי אמאי הגא האי לישנא דיש להם פדיון ולא תנא בהדיא קדושות: מיי דנרים שנלב אנל pp.

הכא ליכא למימר אנן קהדי אי לאי האונס ובין חלמיד חכם ובין עם הארץ מיחסר בלא אונס כשאמר בלבו היום כיון דלא שייך אנן סהדי וההיא דרני פקינא שנשנפ ומנסלה נלנו (נמסכת כלה) החם נמי הוי אוכם שהיה לורך גדול לידע לברר על אותו עז פנים שהיה ממזר : וב"ה אותרים יש אאלם בשנועה יפי' נזקקין להמיר לו ילדם נצרל כנ חדום מי פנים סיים החזר וביה חותרים ים קמה בשטיםי פי אוקרן איאר ש וגמדי לפיל (דף כב:) אין נוקקו (אלהי ישראל מוקי הך דצ"ה הכאל גנדר נודאי אי נמי בשטבה רק [אל] הזכיר עם שתים: דררי נכויטו האלו קרבי הכא מיירי שמתספים להי ולדי קרבו המוד לא מור קרבו המוד לא מיירי בקונטות מדלא אמר כקרבו ואפילו לר"מ דלא שלא שלא כן הקרבו לקרבן דבלי כנין ישל אסור קונם היית בבאמר האסוכו או בלי חבי הרי בנון שאמר כבר זו קרבו או שלי או שלא כלו לא שלא שלא האור היווים שלא האור או ביי קרבן סמתא חאינו מדכיר קרבן נני שום אדם כלכך שיל לידוי קרבן אתר: אם אינו נקלנים. בגון דאיכא זיקא נפישא בדאמר בגמי וסבור כוא שלא ויכנו לימלם תן הכוח וכן פנים זו אם אינה נשרפת כנון דאיכא דליקה וקנור שלא יוכל לימלם מן האם ואפילו הכי יש להן פדיון כלומר הם קדושים ופדיון מופיל בהם ותבב דקתני בסיפה אין להן פדיון הנה נתי בריצה יע להם פדיון הבל פיקר חידוע מתה שהם קדושים כדפירשתי

כמי לל תוכמי לא הויין דברים: האלו תרן רו מיות לימכר ולבילי גדמיהם קרבן ולא אמר שאסרן פליו כקרבן כיון דלא אמר פלי (הלכך מקחברא בילוי): ") אין להם פדיון ללאח בדמי פדיינן למלין אלא המשוח נחפסין בקדושה והנפיטות מוזרות להיות קדושות דביון דאמר פד שיקלט לשם כך הקדישן שלא ילא למולין פד שיקלט כדאמר בפרק אף פל פי (כמובות נפי) שדה ע שמשכנתי לך לכשאפדנה ממך תקדוש דקדשה: נמרא

אין לעיב (*) איין לעיב (b) רישיי דיס באומר כלכו סום ואינם אלא דברים בעלמא כציל וכדיא וציב כלומר דברים דרברים ถ้าตา בלחוד בלא לב ודפת דאין פיו ולבו שיים: (ב) ד׳ה כא מינדר וכוי לכך ידור לו: (ג) ד׳ה תרין וכוי בנדר

בשנועה : (ר) דיה אם אינן נקצאת סיום ככי מוקי : גליון השים גםי כית שמאי אמרים וטי : עי׳ לעיל ככ ע׳ב כרין ד׳ם אמר רב אסי :

ידע הלה כלום שהוא רולה לידיר בזה אימא נדר הוי קמ"ל : גם׳ והאמר שמאל דינא דמלטוא דינא י

אחד שקנה המכם מאה המלך אסור לגזלו הימנו ואיך יתירו אכמים לגזלן לידור כדי לגזלו : במוכם שחין נו קנכה י והחי לחי דינה הוה דדוקה בדבר בהוה שוה לכל בני המדינה יש נו רשות להקונה לפשות

אבל לא בדבר שאיט שוה לתפע לזה ארבות לזה אי נתי כיון שאין לו קלבה תרבה ליקה יותר מתה שהמלך הפץ הלכך טלו גזל: במוכס הפותד מאליוי בלא דפת המלך: היכי נדר עלא יפצור על נדרו: באומר בלט היום ומוליא בעפמיו סמס י ודברים עבלב המוכימין הויון דברים: מגא ממנימין נדר

כאומר בנש מיום ומימיה בשפמי קסס י ודגדים עבוב בתודמין מיון דגרים. מתו מתורים או להדינים כמן דב"ע י ואם"ג דכה המילה מדיף אבריים אם מחויך האשמופין בה כה דהימילה אן: עאין עאלה נשטעה י מעום מאתר דעוטה אמתו הכמים אאין להמיכי הבי קאמר ביל אלי פכח הכלה מכלה מל להחיר עבופה : בורגרי הרי הנפיעות האלו קרבן אם אינו נקלנית כו' י לאה רוח סברה מנעבת וכל האילנית בספה עלא ימלעו מן הארץ זכן לאם אינו בערפת בעום בליות כמו לכות אל בספק שיפה ומלה לא היהיו קרבן אם אינו נקלו מעלית מהיה הכור ואלי מה לאין הביותי במו בליות אל בכופק שיפה להת לאו היהיו קרבן אם אינו נקלנית ועלים הכיה קרבן אם אינו בערפת דבוי כמו דרי עצבות לאתר אהי אינו היה אינות לא האמי לאמי האלים הכיה היה לאור ולא היה לאו לארכות הא מתח לא דער בער הלא ביה לה

אחדשינהו שהיה סבול שאי אפשר להיות לטלין ולא נתר בלבו להקדישן קא תצמע לן דדברים שבלב כי

רצרור כדריב רגשבורג אן בהרא"ש סד׳ם הנא טיי ליג ובדנרו מנואר זהנא דמהנימין בשמיע לפעמים איזה רצואא וסומן על מנא דנרייתא ששנה רטחא ההיא נכרייםא:

היום הערשות הביה (מ) גבוי פולן מחרות וקרושות מדלן מורות וקרישות שר: (ג) רשיי ד"ה לון לגם וכוי שהן לגם לקו שלי וכוי שלא מצעי (ג) ד"ה וליתי ובו' גרישא היכא דאמר היי הנסישות הלגו קרבן אם לינן מצוות קרושות ובי דלאי בסיפא דקאמר נשר גיצ'ל ומינת דההם נמחק: (ד) בא"ד שהיי כן כקרושת הגוף וכו' ש להם פריון וא"כ כי אמר אם: (ה) ד"ה תיין ליון וכו' למיתי כי לאלא : (ו) ד"ה אין כנון וכו' דלא מיתנג ולהכי האמר אם אינה שביתו היהלא נמים והיא"לי ביא אינה מני היה לא ביא היש שהיי ביה מקווש היש להם אינו היי

זייע דא"ב היה ליה לתיתר (נטדר) הרי הנשיעות האנו קרגן עד שנקצע ולא יותר אותי סגבן אלא מד בקלע ואו שניתן אותי אותי דאחר קדושה מניהו מדלא אמר הרי הגשיעות האנו קרגן עד שנקצע ולא יותר אותי סגבן אלא מד בקלע ואו שניתן מזרות וקדושות לילה ומשמע נמי

דקדושה לא פקעה לה בכדי וכיון שכן למה לא הקדישן נחנוטין וחמר שד עונט על שליון שנוי שיש שיש שיש איש איש איש שיש מדיין שליו פד שיקנט קחני והיא עליהן הלכך כי קחני אין להם פדיון לא בא לומר שלא יהו לריכות פדיון כשיקלט דאי אפשר דקדושה לא פקעה בכדי אלא טמר שאין פדם אמד לדין לפדומן פדיוכן דקדושה ג כדי לא פריון דפטיטא ליה דאין להס פריון ר"ל און מומי להם פיון כתקדת וכלים לאין להם פריון: אכור בר פדא פראן מוזרות וקדושות וכן למוכם פקמה: כיון שקצון שוב איט שרן - דהא מד שיקצו אות המני ובמקצו שקפה קדושתו וילאו למולין: מד קיפעים היה קדנו מד שקצו דכו שקצו דכו שלאסדם המתור המול קדמה מלים כל שמה הקצו שרו שמודי שבה אם לא מקמה בכדי לאמדים המתור המול שלי מני כיון שקצו שוב אין שרץ - דלא הקדישן אלא מד שיקצו שרפקה קדושה וציע למול אם (פראן) מוזרו מקרושת אי שרו שמודי שבה אם לא מקמה בכדי לאמדים המתור המול שלי מני ביון שקצו שוב אין שרץ - דלא הקדישן אלא מד שיקצו שלפה מדוו המול אמדים הימו לאו מי שרו שמודי שמודה לאם מלא מתורה וקדושה כל אמד שלא הקצו שלא מתר ביון שרקצו שראי שריים לא מד שיקצו שלא מד שקצו שלא מד לא ויצ' מוזרה לא מדעה לאין להי מלאן מהרות וקדושות ובילה מלי ביו שימים שלי מבות כן מדפרף ולמול משוב לאו מדלאן מארות וקדושות פלים לאור דמשימלי היא מד שיקצו מני המדוו המולא מותרות וקדושות ובילה מלא מימים לא מד שירי שלא מד מור אין ברוי שריים לאימו לא מד מור לאין ברוים לאימו לאור משימל לא מיצו המרכז היא מדים מראון מרורה וקדושות ובילה מלי מדיר שלא מאמד מו מראים ברוים לאימו לא מדיון לאמד מריו לאימור מאור מיויו לאימו לאימור מאור מיויול אימור היו לאימור מיו לאימור מיוות מיוון מרו דמשימלי מריו לאימור מורות הקדושות ובילה מורות הקדושות ובילה מיוו לאימור מור לאימור מוריה לאימור מור לאימור מוריו פקעה: כיון שקוצן שוב איט פודן - דהא עד שיקוצו קאתר וכשנקצו פקעה קדושתן ויצאו לחולין :

דלא קדישי קמ"ל: ומלית לשריפה קיימא בתמיה כלומר והיכי תלי תנאי במידי דלא שייך בה אלא ודאי בדשייך בה עסקינן כגון דאיכא למימני מיפא אין להם דליקה: ולעולם · פירוש בתמיה כלומר היאך אפשר שלא יהא להם פדיון לטולם: אשר בר פדא פדאן חיורת וקדושות וכוי · כלומר כי כפ"ה הנה ריבה נתי קמני אין להם פדיון הייט כ"ז שלא נקלנו ולאו למימרא שלא יהא להם פדיון כלל כלומר שלא יהא פדיונם נתפס בקרושסן דאם כן מאי יש להם פדיון: סיכי תוזרות וקדושות אלא הכי קאמר אין להם פדיון להוליאן מקדושתן לגמרי אלא כיון דאמר עד שיקצנו הרי הוא כאומר בפירוש הרי הגטיעות נדר י דקמני נמחני האלו קרבן מעתה וקרבן לכשיפדו כל זמן שלא יקלנו ונמלא פדיונס קדוש כל שעה לפי שיולאות הן לחולין אלא שלאלתר תוזרות יש לכם פדיון אמת וקדושוס: נקצצו פודן פעם חחת ודיוי דסבירא ליה לבר פרא שאע"ם שלא הקדישן אלא עד שיקצו אפי׳ הכי כי נקצעו לא פקעה אין נקצעם ולא קנע קדושהן בכדי: ועורא אמר כיון שנקצנו שוב אין פודן י דסבירא ליה שאין קדושהן נמשכת אלא עד איתו זמן שהקדישן אבל מאותו זמן לאתה קציה לא וקדושות: נקצצו פודן פעם אחת ודיו - דסבירא ליה לבר פדא שאעים שלא הקדישן אלא עד שיקנצו אפי׳ הכי כי נקצנו לא פקעה קדשי דע"כ סופס ליקלץ : דומיה דעלית זמן ואילך פקעה קדושה בכדי: ובתב הרשב״א ז״ל דעולא לא פליג אדבר פדא אלא בלאחר שיקלט דלבר פדא לא פקעה קדושה בכדי ולעולה פקעה הבל עד שיקלנו לכ"ע פדהן הוזרות וקודשות והיינו דקתני אין להם פדיון וכיון שכן כתב ז"ל דמהה שמטיכן ומלית לשריפה קימת. לדיני ממוטת שהאומר להבירו לך חזק וקני שדה או שתהא נחונה לך מעכשיו עד שאלך לירושלים וחור וקגאה ממט קודם שעלה כאיני דופים כמרים בא לירושלים מוזר חוכה בה מקבל שכך א"ל לעולם יהא שלך עד שאעלה לירושלים ומעכשיו ולאותו זמן שיקנה אותו ממט נותט לו רוח אות אות אות אבל עלית אינו מטי מיהו דוקא בדאמר ליה מעכשיו אבל לא אמר לו מעכשיו לא קני דכיון דקניט בחזקה הוא וחזקה זו שהוא מחזיק עכשיו כבר אבל פלים איט מטי כלהה לאחר שקנאה ממט הוה ליה כמשוך פרה זו ולא תקנה לך אלא לאחר לי יוס דאי לא קיימא ברשותיה לאחר לי יוס לא דליקה במיר וכן אינן קני הכא נמי כיון דאיתו קנין שני לא חייל מהשתא אלא לאחר שיחזור ויקנה אותה ממט וההיא שעתא כבר כלתה חזקה זו ואי נמי מיירי שמא ספנה מנשבת וספק נפילה הוה וסד"ה דליהוי אפשר נו שיקנה מיהו כי אמרינן דכל היכא דלא א"ל מעכשיו לא קנה דוקא בקנה בחזקה אבל בקנה בכסף אע"ב דלא א"ל מעכשו קנה לפי ששעבוד המעות עדיין הוא קיים והוה ליה כאומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום דמקודשת אע"ע שנתאכלו הדר מעות: ולשולם המעות משום דהגי אוזי לאו למלוה דמו ולא לפקרון דמו וכדאיתא בפרין האומר בקידושין (דף נמ.) הלכך מי שהקנה שדהו בכסף עד כא דאמר אין נהם שילך לירושלים בין דחמר ליה מעכשיו בין דלא אמר ליה מעכשיו אי נמי בחזקה ואמר ליה מעכשיו אם חזר וקנאו ממט קודם הא עד שיקנט קאתר: שעלה לירושלים חוזר וזוכה בו מקבל מיהו הלי מילי היכא שקנאו הוא אבל קנאו אחר מן הלוקח אף על פי שחזר והקנהו למוכר לא קנה אמר כר פדה פדהן הוזרות והודשות כו׳ טקח דהא אחר ואפסקיה וכדאמר ר׳ יותנן לקמן (דף נ.) לא שנו אלא שפראן הוא אבל פדאום אחרים אין תוזרות וקדושות ומשמע ודאי דאפיני חזר מקדיש זה וקנאן מן הפודה אינן מוזרות וקדושות דהא אתא אחר ואפסקיה אנו דבריו ז"ל והחכם הגדול ר׳ משה קרטבי ז"ל וכן לטונם מד שיקצי כדמפרש מעמהבתהני": חלה עליו ואמר דבר פדא ועולא בתרמי פליני והא בהא מליא דמשום דסבירא ליה לבר פדא דקדושה לא פקעה לה בכדי קאמר דפראן נקנט פוזן פעם אמת מא שיכול להיות מק שניו וחמד זכו ניתו ושונה למי שני שני ואדובאר איתו ותום ביול אם לומר שלאחר מכאן מהא קרושתן נפקעת ממילא אי אפשר ודיוישוב אינו מוזרת דמינלנ: איז נכם חורות וקדושות דאי לא הכי למה ליה להאי גברא למימר עד שיקצנו אם לומר שלאחר מכאן מהא קרושתן נפקעת ממילא אי אפשר ודיוישוב אינו מוזרת פדיון ונשנים: ממיה דקדושה לא פקעה לה בכדי וכיון שכן למה לא הקרישן לאטריון אמר עד עולם על כרחך לומר שאפינו יפדם קוד שיקצנו תחזור קדושתן לם ימיל מי אמצו מיניו ונשנים. דייו ונשנים: מיני שיקצנו מחזור קדושתן לא משל אי איז לישור היו מוזרת לא משל איז מד שיקצנו המחזור קדושה לא פקעה לה בכדי וכיון שכן למה לא הקרישן לאטריון אמר עד עולם על כרחך לומר שאפינו יפדם קודם

פי' הרא״ש דקרושה חלה עלייהו וכמו שכתבתי למעלה ומפרקינן לא לריכא כנון דאיכא זיקא נפישא ואי לאו דתני במתני דקרושה נחתא בהו ה"א היי וניי תיהות ואיי ה"ג ול"ג קדושות ותיכן קדושות : חיידי דכמי

5"8 דחל קדושה פלייהו כיון שעבר היום ולא נקלנו: לא לריכא כגון ראיכא זיקא נפישא - שמנשבת רוח קשה בעולם דמסיק ארעתיה דמיתכר להו זיהה דהייט נהלטת וסד"ה לא גמר בלבו להקרישו אלא אדעתא דמיתבר להו זיקא אמר הכי ולא לריכי פריון דלא חל עלייהו קדושה וכחולין דמי קמ"ל דחל קדושה עלייהו דלהקדש גמור מתכוין: [והא וכוי] כלומר היכי מצית אמרת דאיכא זיקא נפישא והקתני לה דומיא דטליח וטליח מי קיימא לשרפה בתמיה : אין כנון דאיכא דליקה · ומסיק אדעתיה דלא (ו) מיתלל ולהכי קאמר אם אינה נשרפת : הכי נמי וכו׳ - וסד"א דלא מתכוין להקדש כלל כדפרשינן: קמ"ל - דחל קדושה עלייהו: ולעולם - בחמיה מדקתני אין להן פריון משמע שלעולם אין להם פדיון אפי׳ לאחר קציצה: אמר בר פדאי כל זמן שלא נקצצו עדיין חוזרות וקרושות: נקצצו פודן פעם אחת ודיו י וילאו לתולין ושוב איט פודן דהא תולין הן:

שיקלנו: גמ׳ וליתני · בהאי לישנא ברישא (ג) דהיכא דאמר הרי הפירות האלו קרבן [אם אינם נקללות] קדושות וחיכן קדושות קדושות דחל קרושה עלייהו ואיכן קרושות דיש להן פדיון דלפי ההוא עניין דקתני סיפא הייין קרושות ואיט קרושות דאילו בסיפא דהתם דאמר עד שיקנט הוי קרושה גמורה שהרי הן (ד) בקרושת הגוף שאין להם פדיון כל זמן שחין נקלנות חע"ג דקדושת דמים הוא ואילו כי אמר אם איכן נקנצות ליכא קדושה חמורה שהרי יש להם פדיון ולהכי כי אמר אם אינן נקצות לענין כי אמר עד שיקלט קרושות ואיט קרושות הן: תרין אין הכי נמי הוה ליה למתני (ה) אלא איידי וכו': א"כ למה ליה למימר .

אין להם פריון: 10 וליתני קרושות ואין קרושות אין להם פריון: בעי למיתנא לסיפא אין להם פדיון תנא נמי רישא יש להם פריון היכי נדר אמר אמימר באומר אם אינן נקצצות היום ועבר היום ולא נקצצו אם כן למה לי למימר פשיטא לא צריכא כגון דאיכא זיקא נפישא והא קתני לה גבי מלית ומלית לשריפה קיימא [אין] כגון ראיכא דליקה ה"נ דאיכא זיקא נפישא וס"ר רמסיק ארעתיה רלא מיתנצלן ומשום הכי קא גדר קמ"ל: הרי נמיעות האלו קרבן כו': ולעולם אמר בר פרא "פראן הוזרות (ל) וקודשות פראן הוזרות

וקודשות עד שיקצצו נקצצו פודן פעם אחת

ודיו ועולא אמר יכיון שנקצצו שוב אין פודן

אין להם פריון - לעולם כל זמן שלא נקצנו ואין יולאין לחולין אלא קדושות הן שהן (ג) בקרושת הגוף לעולם ואין להם תקנה עולמית שתפינו פראן תוזרות וקרושות דכיון דחמר עד שיקנט אין להס שייך בקונם פדיון יצ דמתני׳ ר״מ היא דקסבר דכל היכא שהוא פדיון לעולם כל זמן שלא נקלנו משמע דלעולם יהיו קרבן עד

הוא וה"ק הרי הנטיעות הללו אסורות כקרבן וכי תימא א"כ היכי הונם כללי שנאסר על הכל כהקדש יש לו פדיון וכדתני לקמן בפ׳ אין בין המודר (דף לה.) קונם ככר זו וחכלה בין הוא, בין חבירו מעל לפיכך יש לה פדיון ככר זו עלי הקדש חכלה הוא מעל הבירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון: גמ׳ וליתני קדושות - כך

חדושיה דתנה לומר שהע"פ שתלה

קרושתן בתנאי זה של קלילה קרושה

חלה עליהן ואילטריך לאשמועילן הכי

כדמפרש לקמן אם כן ליתני קרושות

וקשה לן תינח למחי דמפרשינן

במתני' דקרבן דקתני כשהקדיש

נטיעות לדמי קרבן עסקיכן וכיון

שכן כל חרושיה דתנא ליתיה אלא

לאשמועיכן דקדושה חלה עליהן דודאי

מילתה פשיטה היה דכיון דקרושות

יש להם פדיון ומש"ה פריך שפיר ליתני קדושות אבל לאירך פירושא

דמפרש דבקונם ממש עסקינן מאי קפריך ליתני קדושות דלמא

אנב אורחיה [תני יש להן פריון] דסתם לן כר׳ מאיר דאמר קונם

כללי יש לו פדיון דהא פליגי רבנן עליה לקמן בפרק אין בין

המודר וניתה לי דודהי תנה לה למסתמה הכה לדר"מ התה דה"כ

למה ליה למתני האי דינא בקלילה לישמעינן הכי גבי קונמות דכיון

דתנא אילטריך לאשמועינן דבכי האי גוונא חיילא קדושה עלייהו

לדמי קרבן מיירי והייט דחמר יש להם פדיון וחיכה דמפרש דקונם

ברישא הוה ליה לאשמועינן הכי ולמתני קדושות ובתר הכי אי סבירא ליה כר״מ לסתום כוותיה הכא או בעלמא אבל מקמי תוספות דלישמעיט דקדושה חלה עליהן לא שייך לאשמועיט דיש להם פדיון דב רביט שמואל וליסני דמשמע דפשיטא ליה דחיילא קרושחייהו עד שלא הולרך להשמיעט קדובות ול"ב וחין אלא שיש להם פדיון ואדרבה לריכה רבה כדמפרש לקמן ומש"ה קדושות דתשמע דפריך וליהני נקיפה דהינה פריך וליתני קדושות ואיכא דגרםי ליתני קדושות ואינם קדושות ולא קדומה וחדרנה נסיפה דייקי ומתרן איידי דבעי למיתנא סיפא אין להם פדיון תנא כמי קדושה עפי דחין להם רישה יש נהם פדיון כנומר דבסיפה נה מלי מתני ליה הין קדושות דהה ודהי קדושות עד שיקלט וכן נמי לה מלי תני קדושות דהם פדיון הייט דאין מופיל כן ה"א דדינא דסיפא כדינא דרישא וליחא כדמפרש לקמן: היכי נדר אמר רב וכו' י פי לישנא קשיא ליה דקתני אם אינם נקלות וכיון שתלה איסורן בתנאי זה היאך יחול עליה איסור והא סופן לקילה הן עומדות וההוא דקשיא ליה אבל טלית אם אינה נשרפת לא להן פדיון כדקאמר בסמוך אלא גרסינן ולימני קדושות ותו קשיא ניה דטלים לאו לשריפה קיימא ואפשר שלא השרף לעולם ומש"ה מהשתא חיילא איסורא עליה ואיכא נסחי דגרסי בהדיא והא לקלילה לה והכישה פריד וכ"י פירם דשפיר גרסינן קיימא : אם כן למה ליה למימר - כלומר דפשיטא דהוי הקדש וכי מימא לאידך פירוש דמפרש דמתגיי ר"מ היא דס"ל דקונם כללי יש לו ליה ותרווייהו קייתי ארישאופריך הכי וליתני פדיון מאי קפריך למה ליה למימר אדרבה לריכה רבה לאפוקי מדרבנן לאו קושיא היא שכבר פירשתי דתנא לאו להכי איכוון אלא לאשמועינן הרי אלו קדושות אם אינם נקננות ואינם קדושות אם נקנט דכיון דמסיק ארעתיה דנא מתצנן ולא גמר בדעתו שיהו קרבן שאינו היה יודע שלא יקנצו לא היה מקדישן וכיון שכן היה סליק ארעתיו ומתילה ידעינודפשיטה דים להן פדיון כשאר כל הרמי דמים: איידי דבמי למיתני בסיפה אין להם פדיוןי כלומר שחיו פריון תומיל בהם ללפולם חוירותוקרושו כדתסיק הנא נתי רישא יש להם פדיון : היכי נדר • פר"י דאי סתם כדקתני ולא נתן זמן לקלילתן א"כ אינס קטטם וחין לך קלולות רחינם נהללות לסוף אלף שנים מחמת שהיא מתיינשת : דאיכא זיקה נפישה י וה"ת מה פנין זה לשאר מדרים דלפיל דקתני ד' מדרים המירו וייל משום דמהו דמימא דהשיב נדרי זרוזין שחין נדר אלא לאמן דבריו שלא יתנצלו ולא משום דדמתו לההדישם אם ינלט קמיל דחפייה הוו קדושות דנתר בלבו להקדיעם [עקצור] הוא עיכול להיות וכי לעולם לא יהא להם

הוא עיקר הגירסא וה"פ ודאי עיקר

56פרק ארבעה נדרים ר"נ

41166

[לקתן עב שבת ל. שירובין עזי פסחים ז: יבמות לה, קב. כתובות לי נדר כלו ביק תע. לד:

בימי סב. סנהדרין מ. זכמים לא:מולין סח. קט:

בכורות מו:]

Nedarim 28b

They do not have pidyon אֵין לָהֶם פִּדְיוֹן

In this case, the person does not just say that they should be hekdesh if they are not cut or burned but he says that they should be hekdesh until they are cut or burned. And because he says this, they do not have pidyon until they are either cut or burned, as the Gemara will explain.⁷

גמרא

Why Does the Mishna Not Just Say that it is Hekdesh?

In the first case of the Mishna, the Mishna is telling us that the person's declaration of hekdesh works and therefore these objects need to be redeemed, because if not they will be hekdesh. And on this halacha the Gemara asks:

> (But) let the Mishna say וְלִיתְנֵי they are hekdesh קְדוֹשׁוֹת

(or) they are not hekdesh וְאֵין קְדוֹשׁוֹת

If the point of the Mishna is to say that the hekdesh is chal or not, why did the Mishna not just say so? Why does the Mishna say the halacha in a roundabout way, i.e., by saying if it needs pidyon or not?

The Gemara answers:

Since it needed to teach אַיְידֵי דְּבָעֵי לְמִיתְנָא the sayfa סֵיפָא that there is no pidyon אַין לָהֶם פִּדְיוֹן it also learned in the raysha תְּנָא נָמֵי רֵישָׁא there is pidyon וֵישָׁלָהֶם פִּדְיוֹן

The point of the second halacha of the Mishna is to say that not only are the objects hekdesh, but they do not have pidyon. If so, in the raysha where the halacha is not this way, the Tanna needed to say that there is pidyon. That is, if the Mishna is contrasting these two cases, it will need to discuss the same halacha by both (i.e., that in the raysha there is pidyon and in the sayfa there is not).

Understanding the Case of the Mishna (in which the person says that these objects should be hekdesh if they are not cut down or burned) In the Mishna's case, the person makes a neder that these young trees should be hekdesh if they are not cut down or that this tallis should be hekdesh if it is not burned. The Gemara will now describe the case.

How did he make the neder הֵיכִי נְדַר

The Ran explains that the Gemara is asking that in the case in which the person says that these young trees should be hekdesh if they are not cut down, the hekdesh should not be chal. Every tree is eventually cut, and if so, there should be no way that the tree should ever become hekdesh.

The Ran points out that this question is only on the first case of the Mishna that discusses making the tree hekdesh. However, on the second case of the Mishna in which the person says that this tallis should be hekdesh if it doesn't get burned, there is no such question. It is certainly possible for a tallis to never be burned, and if so, there is no reason why a neder that is made on condition that the tallis should not be burned, should not be chal.

The Gemara answers:

(we are discussing a case in which) he says בְּאוֹמֵר "If they are not cut today" אִם אֵינָן נִקְצָצוֹת הַיּוֹם and the day passed וְעָבַר הַיוֹם and they were not cut cut נְלָא נִקְצָצוֹ

But on this the Gemara asks:

אָם בּן If so לְמָה לִי לְמֵימֵר why do I need to say it בּשִׁיטַא it is obvious

Amaimar said אמר אמימר

If a person makes an object hekdesh on condition that it is not cut down today, and it is not cut on that day, there seems to be no reason why this this neder should not be chal. If so, how can we say that our Mishna is discussing this case if there would be no need for the Mishna to teach us this halacha?

The Gemara answers:

We don't need it לָא צְרִיכָא

(except) for example כְּגוֹן

that there is a strong wind דְּאִיבָּא זִיקָא נְפִישָא

The Gemara will explain this answer but before it does, the Gemara will prove that our Mishna must be discussing a case in which the object is likely to be uprooted (destroyed).

And we learned it (i.e., this halacha) וְהָא קָתְנֵי לַה

with regard to a tallis גַּבֵּי טַלִית

(but is) a tallis וְטַלִית

explanation the person is not trying to make the trees or tallis into hekdesh but rather he is saying that they should be assur like a korban. See the Ran how he explains the sugya according to this explanation.

⁷ A Second Way to Understand the Gemara

Although the standard understanding of the Gemara is the way we explained above, the Ran brings a second way to understand it. In the second

היום הערשות הביה (מ) גבוי פולן מחרות וקרושות מדלן מורות וקרישות שר: (ג) רשיי ד"ה לון לגם וכוי שהן לגם לקו שלי וכוי שלא מצעי (ג) ד"ה וליתי ובו' גרישא היכא דאמר היי הנסישות הלגו קרבן אם לינן מצוות קרושות ובי דלאי בסיפא דקאמר נשר גיצ'ל ומינת דההם נמחק: (ד) בא"ד שהיי כן כקרושת הגוף וכו' ש להם פריון וא"כ כי אמר אם: (ה) ד"ה תיין ליון וכו' למיתי כי לאלא : (ו) ד"ה אין כנון וכו' דלא מיתנג ולהכי האמר אם אינה שביתו היהלא נמים והיא"לי ביא אינה מני היה לא ביא היש שהיי ביה מקווש היש להם אינו היי

זייע דא"ב היה ליה לתיתר (נטדר) הרי הנשיעות האנו קרגן עד שנקצע ולא יותר אותי סגבן אלא מד בקלע ואו שניתן אותי אותי דאחר קדושה מניהו מדלא אמר הרי הגשיעות האנו קרגן עד שנקצע ולא יותר אותי סגבן אלא מד בקלע ואו שניתן מזרות וקדושות לילה ומשמע נמי

דקדושה לא פקעה לה בכדי וכיון שכן למה לא הקדישן נחנוטין וחמר שד עונט על שליון שנוי שיש שיש שיש איש איש איש שיש מדיין שליו פד שיקנט קחני והיא עליהן הלכך כי קחני אין להם פדיון לא בא לומר שלא יהו לריכות פדיון כשיקלט דאי אפשר דקדושה לא פקעה בכדי אלא טמר שאין פדם אמד לדין לפדומן פדיוכן דקדושה ג כדי לא פריון דפטיטא ליה דאין להס פריון ר"ל און מומי להם פיון כתקדת וכלים לאין להם פריון: אכור בר פדא פראן מוזרות וקדושות וכן למוכם פקמה: כיון שקצון שוב איט שרן - דהא מד שיקצו אות המני ובמקצו שקפה קדושתו וילאו למולין: מד קיפעים היה קדנו מד שקצו דכו שקצו דכו שלאסדם המתור המול קדמה מלים כל שמה הקצו שרו שמודי שבה אם לא מקמה בכדי לאמדים המתור המול שלי מני כיון שקצו שוב אין שרץ - דלא הקדישן אלא מד שיקצו שרפקה קדושה וציע למול אם (פראן) מוזרו מקרושת אי שרו שמודי שבה אם לא מקמה בכדי לאמדים המתור המול שלי מני ביון שקצו שוב אין שרץ - דלא הקדישן אלא מד שיקצו שלפה מדוו המול אמדים הימו לאו מי שרו שמודי שמודה לאם מלא מתורה וקדושה כל אמד שלא הקצו שלא מתר ביון שרקצו שראי שריים לא מד שיקצו שלא מד שקצו שלא מד לא ויצ' מוזרה לא מדעה לאין להי מלאן מהרות וקדושות ובילה מלי ביו שימים שלי מבות כן מדפרף ולמול משוב לאו מדלאן מארות וקדושות פלים לאור דמשימלי היא מד שיקצו מני המדוו המולא מותרות וקדושות ובילה מלא מימים לא מד שירי שלא מד מור אין ברוי שריים לאימו לא מד מור לאין ברוים לאימו לאור משימל לא מיצו המרכז היא מדים מראון מרורה וקדושות ובילה מלי מדיר שלא מאמד מו מראים ברוים לאימו לא מדיון לאמד מריו לאימור מאור מיויו לאימו לאימור מאור מיויול אימור היו לאימור מיו לאימור מיוות מיוון מרו דמשימלי מריו לאימור מורות הקדושות ובילה מורות הקדושות ובילה מיוו לאימור מור לאימור מוריה לאימור מור לאימור מוריו פקעה: כיון שקוצן שוב איט פודן - דהא עד שיקוצו קאתר וכשנקצו פקעה קדושתן ויצאו לחולין :

דלא קדישי קמ"ל: ומלית לשריפה קיימא בתמיה כלומר והיכי תלי תנאי במידי דלא שייך בה אלא ודאי בדשייך בה עסקינן כגון דאיכא למימני מיפא אין להם דליקה: ולעולם · פירוש בתמיה כלומר היאך אפשר שלא יהא להם פדיון לעולם: אשר בר פדא פדאן חוזרת וקדושות וכוי · כלומר כי כפ"ה הנה ריבה נתי קמני אין להם פדיון הייט כ"ז שלא נקלנו ולאו למימרא שלא יהא להם פדיון כלל כלומר שלא יהא פדיונם נתפס בקרושסן דאם כן מאי יש להם פדיון: סיכי תוזרות וקדושות אלא הכי קאמר אין להם פדיון להוליאן מקדושתן לגמרי אלא כיון דאמר עד שיקצנו הרי הוא כאומר בפירוש הרי הגטיעות נדר י דקמני נמחני האלו קרבן מעתה וקרבן לכשיפדו כל זמן שלא יקלנו ונמלא פדיונס קדוש כל שעה לפי שיולאות הן לחולין אלא שלאלתר תוזרות יש לכם פדיון אמת וקדושוס: נקצצו פודן פעם חחת ודיוי דסבירא ליה לבר פרא שאע"ם שלא הקדישן אלא עד שיקצו אפי׳ הכי כי נקצעו לא פקעה אין נקצעם ולא קנע קדושהן בכדי: ועורא אמר כיון שנקצנו שוב אין פודן י דסבירא ליה שאין קדושהן נמשכת אלא עד איתו זמן שהקדישן אבל מאותו זמן לאתה קציה לא וקדושות: נקצצו פודן פעם אחת ודיו - דסבירא ליה לבר פדא שאעים שלא הקדישן אלא עד שיקנצו אפי׳ הכי כי נקצנו לא פקעה קדשי דע"כ סופס ליקלץ : דומיה דעלית זמן ואילך פקעה קדושה בכדי: ובתב הרשב״א ז״ל דעולא לא פליג אדבר פדא אלא בלאחר שיקלט דלבר פדא לא פקעה קדושה בכדי ולעולה פקעה הבל עד שיקלנו לכ"ע פדהן הוזרות וקודשות והיינו דקתני אין להם פדיון וכיון שכן כתב ז"ל דמהה שמטיכן ומלית לשריפה קימת. לדיני ממוטת שהאומר להבירו לך חזק וקני שדה או שתהא נחונה לך מעכשיו עד שאלך לירושלים וחור וקגאה ממט קודם שעלה כאיני דופים כמרים בא לירושלים מוזר חוכה בה מקבל שכך א"ל לעולם יהא שלך עד שאעלה לירושלים ומעכשיו ולאותו זמן שיקנה אותו ממט נותט לו רוח אות אות אות אבל עלית אינו מטי מיהו דוקא בדאמר ליה מעכשיו אבל לא אמר לו מעכשיו לא קני דכיון דקניט בחזקה הוא וחזקה זו שהוא מחזיק עכשיו כבר אבל פלים איט מטי כלהה לאחר שקנאה ממט הוה ליה כמשוך פרה זו ולא תקנה לך אלא לאחר לי יוס דאי לא קיימא ברשותיה לאחר לי יוס לא דליקה במיר וכן אינן קני הכא נמי כיון דאיתו קנין שני לא חייל מהשתא אלא לאחר שיחזור ויקנה אותה ממט וההיא שעתא כבר כלתה חזקה זו ואי נמי מיירי שמא ספנה מנשבת וספק נפילה הוה וסד"ה דליהוי אפשר נו שיקנה מיהו כי אמרינן דכל היכא דלא א"ל מעכשיו לא קנה דוקא בקנה בחזקה אבל בקנה בכסף אע"ב דלא א"ל מעכשו קנה לפי ששעבוד המעות עדיין הוא קיים והוה ליה כאומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום דמקודשת אע"ע שנתאכלו הדר מעות: ולשולם המעות משום דהגי אוזי לאו למלוה דמו ולא לפקרון דמו וכדאיתא בפרין האומר בקידושין (דף נמ.) הלכך מי שהקנה שדהו בכסף עד כא דאמר אין נהם שילך לירושלים בין דחמר ליה מעכשיו בין דלא אמר ליה מעכשיו אי נמי בחזקה ואמר ליה מעכשיו אם חזר וקנאו ממט קודם הא עד שיקנט קאתר: שעלה לירושלים חוזר וזוכה בו מקבל מיהו הלי מילי היכא שקנאו הוא אבל קנאו אחר מן הלוקח אף על פי שחזר והקנהו למוכר לא קנה אמר כר פדה פדהן הוזרות והודשות כו׳ טקח דהא אחר ואפסקיה וכדאמר ר׳ יותנן לקמן (דף נ.) לא שנו אלא שפראן הוא אבל פדאום אחרים אין תוזרות וקדושות ומשמע ודאי דאפיני חזר מקדיש זה וקנאן מן הפודה אינן מוזרות וקדושות דהא אתא אחר ואפסקיה אנו דבריו ז"ל והחכם הגדול ר׳ משה קרטבי ז"ל וכן לטונם מד שיקצי כדמפרש מעמהבתהני": חלה עליו ואמר דבר פדא ועולא בתרמי פליני והא בהא מליא דמשום דסבירא ליה לבר פדא דקדושה לא פקעה לה בכדי קאמר דפראן נקנט פוזן פעם אמת מא שיכול להיות מק שניו וחמד זכו ניתו ושונה למי שני שני ואדובאר איתו ותום ביול אם לומר שלאחר מכאן מהא קרושתן נפקעת ממילא אי אפשר ודיוישוב אינו מוזרת דמינלנ: איז נכם חורות וקדושות דאי לא הכי למה ליה להאי גברא למימר עד שיקצנו אם לומר שלאחר מכאן מהא קרושתן נפקעת ממילא אי אפשר ודיוישוב אינו מוזרת פדיון ונשנים: ממיה דקדושה לא פקעה לה בכדי וכיון שכן למה לא הקרישן לאטריון אמר עד עולם על כרחך לומר שאפינו יפדם קוד שיקצנו תחזור קדושתן לם ימיל מי אמצו מיניו ונשנים. דייו ונשנים: מיני שיקצנו מחזור קדושתן לא משל אי איז לישור היו מוזרת לא משל איז מד שיקצנו המחזור קדושה לא פקעה לה בכדי וכיון שכן למה לא הקרישן לאטריון אמר עד עולם על כרחך לומר שאפינו יפדם קודם

פי' הרא״ש דקרושה חלה עלייהו וכמו שכתבתי למעלה ומפרקינן לא לריכא כנון דאיכא זיקא נפישא ואי לאו דתני במתני דקרושה נחתא בהו ה"א היי וניי תיהות ואיי ה"ג ול"ג קדושות ותיכן קדושות : חיידי דכמי

5"8 דחל קדושה פלייהו כיון שעבר היום ולא נקלנו: לא לריכא כגון ראיכא זיקא נפישא - שמנשבת רוח קשה בעולם דמסיק ארעתיה דמיתכר להו זיהה דהייט נהלטת וסד"ה לא גמר בלבו להקרישו אלא אדעתא דמיתבר להו זיקא אמר הכי ולא לריכי פריון דלא חל עלייהו קדושה וכחולין דמי קמ"ל דחל קדושה עלייהו דלהקדש גמור מתכוין: [והא וכוי] כלומר היכי מצית אמרת דאיכא זיקא נפישא והקתני לה דומיא דטליח וטליח מי קיימא לשרפה בתמיה : אין כנון דאיכא דליקה · ומסיק אדעתיה דלא (ו) מיתלל ולהכי קאמר אם אינה נשרפת : הכי נמי וכו׳ - וסד"א דלא מתכוין להקדש כלל כדפרשינן: קמ"ל - דחל קדושה עלייהו: ולעולם - בחמיה מדקתני אין להן פריון משמע שלעולם אין להם פדיון אפי׳ לאחר קציצה: אמר בר פדאי כל זמן שלא נקצצו עדיין חוזרות וקרושות: נקצצו פודן פעם אחת ודיו י וילאו לתולין ושוב איט פודן דהא תולין הן:

שיקלנו: גמ׳ וליתני · בהאי לישנא ברישא (ג) דהיכא דאמר הרי הפירות האלו קרבן [אם אינם נקללות] קדושות וחיכן קדושות קדושות דחל קרושה עלייהו ואיכן קרושות דיש להן פדיון דלפי ההוא עניין דקתני סיפא הייין קרושות ואיט קרושות דאילו בסיפא דהתם דאמר עד שיקנט הוי קרושה גמורה שהרי הן (ד) בקרושת הגוף שאין להם פדיון כל זמן שחין נקלנות חע"ג דקדושת דמים הוא ואילו כי אמר אם איכן נקנצות ליכא קדושה חמורה שהרי יש להם פדיון ולהכי כי אמר אם אינן נקצות לענין כי אמר עד שיקלט קרושות ואיט קרושות הן: תרין אין הכי נמי הוה ליה למתני (ה) אלא איידי וכו': א"כ למה ליה למימר .

אין להם פריון: 10 וליתני קרושות ואין קרושות אין להם פריון: בעי למיתנא לסיפא אין להם פדיון תנא נמי רישא יש להם פריון היכי נדר אמר אמימר באומר אם אינן נקצצות היום ועבר היום ולא נקצצו אם כן למה לי למימר פשיטא לא צריכא כגון דאיכא זיקא נפישא והא קתני לה גבי מלית ומלית לשריפה קיימא [אין] כגון ראיכא דליקה ה"נ דאיכא זיקא נפישא וס"ר רמסיק ארעתיה רלא מיתנצלן ומשום הכי קא גדר קמ"ל: הרי נמיעות האלו קרבן כו': ולעולם אמר בר פרא "פראן הוזרות (ל) וקודשות פראן הוזרות

וקודשות עד שיקצצו נקצצו פודן פעם אחת

ודיו ועולא אמר יכיון שנקצצו שוב אין פודן

אין להם פריון - לעולם כל זמן שלא נקצנו ואין יולאין לחולין אלא קדושות הן שהן (ג) בקרושת הגוף לעולם ואין להם תקנה עולמית שתפינו פראן תוזרות וקרושות דכיון דאמר עד שיקנט אין להס שייך בקונם פדיון יצ דמתני׳ ר״מ היא דקסבר דכל היכא שהוא פדיון לעולם כל זמן שלא נקלנו משמע דלעולם יהיו קרבן עד

הוא וה"ק הרי הנטיעות הללו אסורות כקרבן וכי תימא א"כ היכי הונם כללי שנאסר על הכל כהקדש יש לו פדיון וכדתני לקמן בפ׳ אין בין המודר (דף לה.) קונם ככר זו וחכלה בין הוא, בין חבירו מעל לפיכך יש לה פדיון ככר זו עלי הקדש חכלה הוא מעל הבירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון: גמ׳ וליתני קדושות - כך

חדושיה דתנה לומר שהע"פ שתלה

קרושתן בתנאי זה של קלילה קרושה

חלה עליהן ואילטריך לאשמועילן הכי

כדמפרש לקמן אם כן ליתני קרושות

וקשה לן תינח למחי דמפרשינן

במתני' דקרבן דקתני כשהקדיש

נטיעות לדמי קרבן עסקיכן וכיון

שכן כל חרושיה דתנא ליתיה אלא

לאשמועיכן דקדושה חלה עליהן דודאי

מילתה פשיטה היה דכיון דקרושות

יש להם פדיון ומש"ה פריך שפיר ליתני קדושות אבל לאירך פירושא

דמפרש דבקונם ממש עסקינן מאי קפריך ליתני קדושות דלמא

אנב אורחיה [תני יש להן פריון] דסתם לן כר׳ מאיר דאמר קונם

כללי יש לו פדיון דהא פליגי רבנן עליה לקמן בפרק אין בין

המודר וניתה לי דודהי תנה לה למסתמה הכה לדר"מ התה דה"כ

למה ליה למתני האי דינא בקלילה לישמעינן הכי גבי קונמות דכיון

דתנא אילטריך לאשמועינן דבכי האי גוונא חיילא קדושה עלייהו

לדמי קרבן מיירי והייט דחמר יש להם פדיון וחיכה דמפרש דקונם

ברישא הוה ליה לאשמועינן הכי ולמתני קדושות ובתר הכי אי סבירא ליה כר״מ לסתום כוותיה הכא או בעלמא אבל מקמי תוספות דלישמעיט דקדושה חלה עליהן לא שייך לאשמועיט דיש להם פדיון דב רביט שמואל וליסני דמשמע דפשיטא ליה דחיילא קרושתייהו עד שלא הולרך להשמיעט קדובות ול"ב וחין אלא שיש להם פדיון ואדרבה לריכה רבה כדמפרש לקמן ומש"ה קדושות דתשמע דפריך וליהני נקיפה דהינה פריך וליתני קדושות ואיכא דגרםי ליתני קדושות ואינם קדושות ולא קדומה וחדרנה נסיפה דייקי ומתרן איידי דבעי למיתנא סיפא אין להם פדיון תנא כמי קדושה עפי דחין להם רישה יש נהם פדיון כנומר דבסיפה נה מלי מתני ליה הין קדושות דהה ודהי קדושות עד שיקלט וכן נמי לה מלי תני קדושות דהם פדיון הייט דאין מופיל כן ה"א דדינא דסיפא כדינא דרישא וליחא כדמפרש לקמן: היכי נדר אמר רב וכו' י פי לישנא קשיא ליה דקתני אם אינם נקלות וכיון שתלה איסורן בתנאי זה היאך יחול עליה איסור והא סופן לקילה הן עומדות וההוא דקשיא ליה אבל טלית אם אינה נשרפת לא להן פדיון כדקאמר בסמוך אלא גרסינן ולימני קדושות ותו קשיא ניה דטלים לאו לשריפה קיימא ואפשר שלא השרף לעולם ומש"ה מהשתא חיילא איסורא עליה ואיכא נסחי דגרסי בהדיא והא לקלילה לה והכישה פריד וכ"י פירם דשפיר גרסינן קיימא : אם כן למה ליה למימר - כלומר דפשיטא דהוי הקדש וכי מימא לאידך פירוש דמפרש דמתגיי ר"מ היא דס"ל דקונם כללי יש לו ליה ותרווייהו קייתי ארישאופריך הכי וליתני פדיון מאי קפריך למה ליה למימר אדרבה לריכה רבה לאפוקי מדרבנן לאו קושיא היא שכבר פירשתי דתנא לאו להכי איכוון אלא לאשמועינן הרי אלו קדושות אם אינם נקננות ואינם קדושות אם נקנט דכיון דמסיק ארעתיה דנא מתצנן ולא גמר בדעתו שיהו קרבן שאינו היה יודע שלא יקנצו לא היה מקדישן וכיון שכן היה סליק ארעתיו ומתילה ידעינודפשיטה דים להן פדיון כשאר כל הרמי דמים: איידי דבמי למיתני בסיפה אין להם פדיוןי כלומר שחיו פריון תומיל בהם ללפולם חוירותוקרושו כדתסיק הנא נתי רישא יש להם פדיון : היכי נדר • פר"י דאי סתם כדקתני ולא נתן זמן לקלילתן א"כ אינס קטטם וחין לך קנונות רחינם נהללות לסוף אלף שנים מחמת שהיא מתיינשת : דאיבא זיקה נפישה י וה"ת מה פנין זה לשאר מדרים דלפיל דקתני ד' מדרים המירו וייל משום דמהו דמימא דהשיב נדרי זרוזין שחין נדר אלא לאמן דבריו שלא יתנצלו ולא משום דדמתו לההדישם אם ינלט קמיל דחפייה הוו קדושות דנתר בלבו להקדיעם [עקצור] הוא עיכול להיות וכי לעולם לא יהא להם

הוא עיקר הגירסא וה"פ ודאי עיקר

56פרק ארבעה נדרים ר"נ

41166

[לקתן עב שבת ל. שירובין עזי פסחים ז: יבמות לה, קב. כתובות לי נדר כלו ביק תע. לד:

בימי סב. סנהדרין מ. זכמים לא:מולין סח. קט:

בכורות מו:]

And forever?!ולעוֹלָם

set to be burned?לְשָׁרֵיפָה קֵיְימָא! Yes [אָין] for example that there is a fire פְּגוּן דְאִיכָּא דְלֵיקָה here also הְכָא נְמֵי there is a strong wind אור זְסָלְקָא דַעְתָּד (there is a strong wind וְסָלְקָא דַעְתָּד there is a strong wind (to say) אור וְסָלְקָא דַעְתָּד (to say) אַדָּאָ that he placed have thought (to say) אַדָּאָתָיה that he placed his mind (he thought) אַדָּעָתָיה that he would not be able to save them ומשׁוּם הכי and because of this

he made his neder קא נדר

the (Mishna) comes to teach us (otherwise) קא מַשְׁמַע לַן

The Mishna describes a person who makes a neder that this tallis should be hekdesh if this tallis is not burned. But what type of condition is that? A tallis is not something that usually gets burned, and if so, why would the person talk about it not getting burned? The Gemara answers that the case of the Mishna must be one in which there is a fire nearby, and as such, we understand very well why the person would say that it should be hekdesh if it is not burned in the approaching fire. And if so, this is the case with regard with the trees as well. There is a strong wind, and as such, it could be that this person assumes that the tree will be uprooted and that is why he made the neder.

That is, in the two cases of the Mishna, one could have thought that the neder should not be chal as the person never thought that his neder would come to be. That is, the person never thought that the tree would survive the storm and that the tallis would survive the fire, and if so, if they do survive the neder should not be chal as the person never had intention to make a real neder.

The Reoccurring Hekdesh – Can Hekdesh Come Off By Itself – The Machlokes Bar Padda and Ullah

The Mishna continues and describes a person that says: הַרֵּי נְטִיעוֹת הָאֵלוּ These young trees הַרֵּי נְטִיעוֹת הָאֵלוּ should be a korban etc.."קרְבָּן בּוּי

The Mishna continues and tells us that the person says that the trees should be hekdesh until they are cut. In this case the Mishna says that they do not have pidyon. And on this the Gemara asks: The implication of the Mishna is that these trees will never have pidyon, and this is something that the Gemara cannot understand. The person said that they should be hekdesh until they are cut, and if so, why are they hekdesh forever?

The Gemara explains:

Rav Padda says אָמָר בַּר פְּדָא he redeems them וּפְּדָאָו and they return and become hekdesh חוֹזְרוֹת וְקוֹדְשׁוֹת (if he then) redeems them (again) (if he then) redeems them (again) (once again) they return חוֹזְרוֹת and become hekdesh וְקוֹדְשׁוֹת until he cuts them hekdesh עִד שָׁיִקּבְצוּ (and once) they are cut יִקְצְצוּ he redeems them one time (more) they are cut וְדָיוֹן שְׁנִקַצְצוּ And Ullah says וְעוּלָא אָמַר since they were cut בִיון שֶׁנְקְצְצוּ he no longer (needs) to redeem them them the motion

The person said that they should be hekdesh until they are cut, therefore even if he redeems them, they automatically become hekdesh again. The Ran explains that this does not mean that the pidyon didn't work, rather it did but the original declaration of making it hekdesh still has the power to make them hekdesh until they are cut. Therefore, even if they are redeemed, they will become hekdesh again. However, once they are cut, if they are then redeemed, they will not become hekdesh anymore.

And on this last point Ullah argues on Bar Padda. Bar Padda said that once the trees are cut, if they are then redeemed, that pidyon will work forever and they will not become hekdesh again. But Ullah holds that they do not need pidyon at all once they are cut. That is, Ullah holds that since the person says that they should be hekdesh until they are cut, once they are cut, the hekdesh falls off on its own. Ullah's reasoning is simple. Since the hekdesh was only put into place until the cutting, once they are cut, they are no longer hekdesh. Bar Padda however holds that hekdesh cannot come off by itself, and therefore once they become hekdesh, they will stay hekdesh until the person redeems them (even if they are already cut). See footnote where we discuss if there is just one machlokes between bar Padda and Ullah or two.⁸

⁸ Understanding the machlokes Between Bar Padda and Ullah (is there one machlokes or two?)

The Ran brings the Rashba who holds that there is just one machlokes between bar Padda and Ullah. That is, they argue just with regard to what happens after the trees are cut. Bar Padda holds that they need pidyon and Ullah holds that they do not (as he holds that the kedusha comes off by itself). But with

regard to what happens before the cutting, they both agree that even if the person redeems the trees, the trees will automatically come hekdesh again.

The Ran then brings the shita of R' Moshe Kartabi who holds that they argue with regard to both halachas. That Ullah argues with bar Padda with regard to what happens after the trees are cut and he argues with bar Padda with regard to what happens before they are cut. According to R' Moshe Kartabi, Ullah holds

היום הערשות הביה (מ) גבוי פולן מחרות וקרושות מדלן מורות וקרישות שר: (ג) רשיי ד"ה לון לגם וכוי שהן לגם לקו שלי וכוי שלא מצעי (ג) ד"ה וליתי ובו' גרישא היכא דאמר היי הנסישות הלגו קרבן אם לינן מצוות קרושות ובי דלאי בסיפא דקאמר נשר גיצ'ל ומינת דההם נמחק: (ד) בא"ד שהיי כן כקרושת הגוף וכו' ש להם פריון וא"כ כי אמר אם: (ה) ד"ה תיין ליון וכו' למיתי כי לאלא : (ו) ד"ה אין כנון וכו' דלא מיתנג ולהכי האמר אם אינה שביתו היהלא נמים והיא"לי ביא אינה מני היה לא ביא היש שהיי ביה מקווש היש להם אינו היי

זייע דא"ב היה ליה לתיתר (נטדר) הרי הנשיעות האנו קרגן עד שנקצע ולא יותר אותי סגבן אלא מד בקלע ואו שניתן אותי אותי דאחר קדושה מניהו מדלא אמר הרי הגשיעות האנו קרגן עד שנקצע ולא יותר אותי סגבן אלא מד בקלע ואו שניתן מזרות וקדושות לילה ומשמע נמי

דקדושה לא פקעה לה בכדי וכיון שכן למה לא הקדישן נחנוטין וחמר שד עונט על שליון שנוי שיש שיש שיש איש איש איש שיש מדיין שליו פד שיקנט קחני והיא עליהן הלכך כי קחני אין להם פדיון לא בא לומר שלא יהו לריכות פדיון כשיקלט דאי אפשר דקדושה לא פקעה בכדי אלא טמר שאין פדם אמד לדין לפדומן פדיוכן דקדושה ג כדי לא פריון דפטיטא ליה דאין להס פריון ר"ל און מומי להם פיון כתקדת וכלים לאין להם פריון: אכור בר פדא פראן מוזרות וקדושות וכן למוכם פקמה: כיון שקצון שוב איט שרן - דהא מד שיקצו אות המני ובמקצו שקפה קדושתו וילאו למולין: מד קיפעים היה קדנו מד שקצו דכו שקצו דכו שלאסדם המתור המול קדמה מלים כל שמה הקצו שרו שמודי שבה אם לא מקמה בכדי לאמדים המתור המול שלי מני כיון שקצו שוב אין שרץ - דלא הקדישן אלא מד שיקצו שרפקה קדושה וציע למול אם (פראן) מוזרו מקרושת אי שרו שמודי שבה אם לא מקמה בכדי לאמדים המתור המול שלי מני ביון שקצו שוב אין שרץ - דלא הקדישן אלא מד שיקצו שלפה מדוו המול אמדים הימו לאו מי שרו שמודי שמודה לאם מלא מתורה וקדושה כל אמד שלא הקצו שלא מתר ביון שרקצו שראי שריים לא מד שיקצו שלא מד שקצו שלא מד לא ויצ' מוזרה לא מדעה לאין להי מלאן מהרות וקדושות ובילה מלי ביו שימים שלי מבות כן מדפרף ולמול משוב לאו מדלאן מארות וקדושות פלים לאור דמשימלי היא מד שיקצו מני המדוו המולא מותרות וקדושות ובילה מלא מימים לא מד שירי שלא מד מור אין ברוי שריים לאימו לא מד מור לאין ברוים לאימו לאור משימל לא מיצו המרכז היא מדים מראון מרורה וקדושות ובילה מלי מדיר שלא מאמד מו מראים ברוים לאימו לא מדיון לאמד מריו לאימור מאור מיויו לאימו לאימור מאור מיויול אימור היו לאימור מיו לאימור מיוות מיוון מרו דמשימלי מריו לאימור מורות הקדושות ובילה מורות הקדושות ובילה מיוו לאימור מור לאימור מוריה לאימור מור לאימור מוריו פקעה: כיון שקוצן שוב איט פודן - דהא עד שיקוצו קאתר וכשנקצו פקעה קדושתן ויצאו לחולין :

דלא קדישי קמ"ל: ומלית לשריפה קיימא בתמיה כלומר והיכי תלי תנאי במידי דלא שייך בה אלא ודאי בדשייך בה עסקינן כגון דאיכא למימני מיפא אין להם דליקה: ולעולם · פירוש בתמיה כלומר היאך אפשר שלא יהא להם פדיון לעולם: אשר בר פדא פדאן חוזרת וקדושות וכוי · כלומר כי כפ"ה הנה ריבה נתי קמני אין להם פדיון הייט כ"ז שלא נקלנו ולאו למימרא שלא יהא להם פדיון כלל כלומר שלא יהא פדיונם נתפס בקרושסן דאם כן מאי יש להם פדיון: סיכי תוזרות וקדושות אלא הכי קאמר אין להם פדיון להוליאן מקדושתן לגמרי אלא כיון דאמר עד שיקצנו הרי הוא כאומר בפירוש הרי הגטיעות נדר י דקמני נמחני האלו קרבן מעתה וקרבן לכשיפדו כל זמן שלא יקלנו ונמלא פדיונס קדוש כל שעה לפי שיולאות הן לחולין אלא שלאלתר תוזרות יש לכם פדיון אמת וקדושוס: נקצצו פודן פעם חחת ודיוי דסבירא ליה לבר פרא שאע"ם שלא הקדישן אלא עד שיקצו אפי׳ הכי כי נקצעו לא פקעה אין נקצעם ולא קנע קדושהן בכדי: ועורא אמר כיון שנקצנו שוב אין פודן י דסבירא ליה שאין קדושהן נמשכת אלא עד איתו זמן שהקדישן אבל מאותו זמן לאתה קציה לא וקדושות: נקצצו פודן פעם אחת ודיו - דסבירא ליה לבר פדא שאעים שלא הקדישן אלא עד שיקנצו אפי׳ הכי כי נקצנו לא פקעה קדשי דע"כ סופס ליקלץ : דומיה דעלית זמן ואילך פקעה קדושה בכדי: ובתב הרשב״א ז״ל דעולא לא פליג אדבר פדא אלא בלאחר שיקלט דלבר פדא לא פקעה קדושה בכדי ולעולה פקעה הבל עד שיקלנו לכ"ע פדהן הוזרות וקודשות והיינו דקתני אין להם פדיון וכיון שכן כתב ז"ל דמהה שמטיכן ומלית לשריפה קימת. לדיני ממוטת שהאומר להבירו לך חזק וקני שדה או שתהא נחונה לך מעכשיו עד שאלך לירושלים וחור וקגאה ממט קודם שעלה כאיני דופים כמרים בא לירושלים מוזר חוכה בה מקבל שכך א"ל לעולם יהא שלך עד שאעלה לירושלים ומעכשיו ולאותו זמן שיקנה אותו ממט נותט לו רוח אות אות אות אבל עלית אינו מטי מיהו דוקא בדאמר ליה מעכשיו אבל לא אמר לו מעכשיו לא קני דכיון דקניט בחזקה הוא וחזקה זו שהוא מחזיק עכשיו כבר אבל פלים איט מטי כלהה לאחר שקנאה ממט הוה ליה כמשוך פרה זו ולא תקנה לך אלא לאחר לי יוס דאי לא קיימא ברשותיה לאחר לי יוס לא דליקה במיר וכן אינן קני הכא נמי כיון דאיתו קנין שני לא חייל מהשתא אלא לאחר שיחזור ויקנה אותה ממט וההיא שעתא כבר כלתה חזקה זו ואי נמי מיירי שמא ספנה מנשבת וספק נפילה הוה וסד"ה דליהוי אפשר נו שיקנה מיהו כי אמרינן דכל היכא דלא א"ל מעכשיו לא קנה דוקא בקנה בחזקה אבל בקנה בכסף אע"ב דלא א"ל מעכשו קנה לפי ששעבוד המעות עדיין הוא קיים והוה ליה כאומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום דמקודשת אע"ע שנתאכלו הדר מעות: ולשולם המעות משום דהגי אוזי לאו למלוה דמו ולא לפקרון דמו וכדאיתא בפרין האומר בקידושין (דף נמ.) הלכך מי שהקנה שדהו בכסף עד כא דאמר אין נהם שילך לירושלים בין דחמר ליה מעכשיו בין דלא אמר ליה מעכשיו אי נמי בחזקה ואמר ליה מעכשיו אם חזר וקנאו ממט קודם הא עד שיקנט קאתר: שעלה לירושלים חוזר וזוכה בו מקבל מיהו הלי מילי היכא שקנאו הוא אבל קנאו אחר מן הלוקח אף על פי שחזר והקנהו למוכר לא קנה אמר כר פדה פדהן הוזרות והודשות כו׳ טקח דהא אחר ואפסקיה וכדאמר ר׳ יותנן לקמן (דף נ.) לא שנו אלא שפראן הוא אבל פדאום אחרים אין תוזרות וקדושות ומשמע ודאי דאפיני חזר מקדיש זה וקנאן מן הפודה אינן מוזרות וקדושות דהא אתא אחר ואפסקיה אנו דבריו ז"ל והחכם הגדול ר׳ משה קרטבי ז"ל וכן לטונם מד שיקצי כדמפרש מעמהבתהני": חלה עליו ואמר דבר פדא ועולא בתרמי פליני והא בהא מליא דמשום דסבירא ליה לבר פדא דקדושה לא פקעה לה בכדי קאמר דפראן נקנט פוזן פעם אמת מא שיכול להיות מק שניו וחמד זכו ניתו ושונה למי שני שני ואדובאר איתו ותום ביול אם לומר שלאחר מכאן מהא קרושתן נפקעת ממילא אי אפשר ודיוישוב אינו מוזרת דמינלנ: איז נכם חורות וקדושות דאי לא הכי למה ליה להאי גברא למימר עד שיקצנו אם לומר שלאחר מכאן מהא קרושתן נפקעת ממילא אי אפשר ודיוישוב אינו מוזרת פדיון ונשנים: ממיה דקדושה לא פקעה לה בכדי וכיון שכן למה לא הקרישן לאטריון אמר עד עולם על כרחך לומר שאפינו יפדם קוד שיקצנו תחזור קדושתן לם ימיל מי אמצו מיניו ונשנים. דייו ונשנים: מיני שיקצנו מחזור קדושתן לא משל אי איז לישור היו מוזרת לא משל איז מד שיקצנו המחזור קדושה לא פקעה לה בכדי וכיון שכן למה לא הקרישן לאטריון אמר עד עולם על כרחך לומר שאפינו יפדם קודם

פי' הרא״ש דקרושה חלה עלייהו וכמו שכתבתי למעלה ומפרקינן לא לריכא כנון דאיכא זיקא נפישא ואי לאו דתני במתני דקרושה נחתא בהו ה"א היי וניי תיהות ואיי ה"ג ול"ג קדושות ותיכן קדושות : חיידי דכמי

5"8 דחל קדושה פלייהו כיון שעבר היום ולא נקלנו: לא לריכא כגון ראיכא זיקא נפישא - שמנשבת רוח קשה בעולם דמסיק ארעתיה דמיתכר להו זיהה דהייט נהלטת וסד"ה לא גמר בלבו להקרישו אלא אדעתא דמיתבר להו זיקא אמר הכי ולא לריכי פדיון דלא חל עלייהו קדושה וכחולין דמי קמ"ל דחל קדושה עלייהו דלהקדש גמור מתכוין: [והא וכוי] כלומר היכי מצית אמרת דאיכא זיקא נפישא והקתני לה דומיא דטליח וטליח מי קיימא לשרפה בתמיה : אין כנון דאיכא דליקה · ומסיק אדעתיה דלא (ו) מיתלל ולהכי קאמר אם אינה נשרפת : הכי נמי וכו׳ - וסד"א דלא מתכוין להקדש כלל כדפרשינן: קמ"ל - דחל קדושה עלייהו: ולעולם - בחמיה מדקתני אין להן פריון משמע שלעולם אין להם פדיון אפי׳ לאחר קציצה: אמר בר פדאי כל זמן שלא נקצצו עדיין חוזרות וקרושות: נקצצו פודן פעם אחת ודיו י וילאו לתולין ושוב איט פודן דהא תולין הן:

שיקלנו: גמ׳ וליתני · בהאי לישנא ברישא (ג) דהיכא דאמר הרי הפירות האלו קרבן [אם אינם נקללות] קדושות וחיכן קדושות קדושות דחל קרושה עלייהו ואיכן קרושות דיש להן פדיון דלפי ההוא עניין דקתני סיפא הייין קרושות ואיט קרושות דאילו בסיפא דהתם דאמר עד שיקנט הוי קרושה גמורה שהרי הן (ד) בקרושת הגוף שאין להם פדיון כל זמן שחין נקלנות חע"ג דקדושת דמים הוא ואילו כי אמר אם איכן נקנצות ליכא קדושה חמורה שהרי יש להם פדיון ולהכי כי אמר אם אינן נקצות לענין כי אמר עד שיקלט קרושות ואיט קרושות הן: תרין אין הכי נמי הוה ליה למתני (ה) אלא איידי וכו': א"כ למה ליה למימר .

אין להם פריון: 10 וליתני קרושות ואין קרושות אין להם פריון: בעי למיתנא לסיפא אין להם פדיון תנא נמי רישא יש להם פריון היכי נדר אמר אמימר באומר אם אינן נקצצות היום ועבר היום ולא נקצצו אם כן למה לי למימר פשיטא לא צריכא כגון דאיכא זיקא נפישא והא קתני לה גבי מלית ומלית לשריפה קיימא [אין] כגון ראיכא דליקה ה"נ דאיכא זיקא נפישא וס"ר רמסיק ארעתיה רלא מיתנצלן ומשום הכי קא גדר קמ"ל: הרי נמיעות האלו קרבן כו': ולעולם אמר בר פרא "פראן הוזרות (6) וקודשות פראן הוזרות

וקודשות עד שיקצצו נקצצו פודן פעם אחת

ודיו ועולא אמר יכיון שנקצצו שוב אין פודן

אין להם פריון - לעולם כל זמן שלא נקצנו ואין יולאין לחולין אלא קדושות הן שהן (ג) בקרושת הגוף לעולם ואין להם תקנה עולמית שתפינו פראן תוזרות וקרושות דכיון דאמר עד שיקנט אין להס שייך בקונם פדיון יצ דמתני׳ ר״מ היא דקסבר דכל היכא שהוא פדיון לעולם כל זמן שלא נקלנו משמע דלעולם יהיו קרבן עד

הוא וה"ק הרי הנטיעות הללו אסורות כקרבן וכי תימא א"כ היכי הונם כללי שנאסר על הכל כהקדש יש לו פדיון וכדתני לקמן בפ׳ אין בין המודר (דף לה.) קונם ככר זו וחכלה בין הוא, בין חבירו מעל לפיכך יש לה פדיון ככר זו עלי הקדש חכלה הוא מעל הבירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון: גמ׳ וליתני קדושות - כך

חדושיה דתנה לומר שהע"פ שתלה

קרושתן בתנאי זה של קלילה קרושה

חלה עליהן ואילטריך לאשמועילן הכי

כדמפרש לקמן אם כן ליתני קרושות

וקשה לן תינח למחי דמפרשינן

במתני' דקרבן דקתני כשהקדיש

נטיעות לדמי קרבן עסקיכן וכיון

שכן כל חרושיה דתנא ליתיה אלא

לאשמועיכן דקדושה חלה עליהן דודאי

מילתה פשיטה היה דכיון דקרושות

יש להם פדיון ומש"ה פריך שפיר ליתני קדושות אבל לאירך פירושא

דמפרש דבקונם ממש עסקינן מאי קפריך ליתני קדושות דלמא

אנב אורחיה [תני יש להן פריון] דסתם לן כר׳ מאיר דאמר קונם

כללי יש לו פדיון דהא פליגי רבנן עליה לקמן בפרק אין בין

המודר וניתה לי דודהי תנה לה למסתמה הכה לדר"מ התה דה"כ

למה ליה למתני האי דינא בקלילה לישמעינן הכי גבי קונמות דכיון

דתנא אילטריך לאשמועינן דבכי האי גוונא חיילא קדושה עלייהו

לדמי קרבן מיירי והייט דחמר יש להם פדיון וחיכה דמפרש דקונם

ברישא הוה ליה לאשמועינן הכי ולמתני קדושות ובתר הכי אי סבירא ליה כר״מ לסתום כוותיה הכא או בעלמא אבל מקמי תוספות דלישמעיט דקדושה חלה עליהן לא שייך לאשמועיט דיש להם פדיון דב רביט שמואל וליסני דמשמע דפשיטא ליה דחיילא קרושחייהו עד שלא הולרך להשמיעט קדובות ול"ב וחין אלא שיש להם פדיון ואדרבה לריכה רבה כדמפרש לקמן ומש"ה קדושות דתשמע דפריך וליהני נקיפה דהינה פריך וליתני קדושות ואיכא דגרםי ליתני קדושות ואינם קדושות ולא קדומה וחדרנה נסיפה דייקי ומתרן איידי דבעי למיתנא סיפא אין להם פדיון תנא כמי קדושה עפי דחין להם רישה יש נהם פדיון כנומר דבסיפה נה מלי מתני ליה הין קדושות דהה ודהי קדושות עד שיקלט וכן נמי לה מלי תני קדושות דהם פדיון הייט דאין מופיל כן ה"א דדינא דסיפא כדינא דרישא וליחא כדמפרש לקמן: היכי נדר אמר רב וכו' י פי לישנא קשיא ליה דקתני אם אינם נקלות וכיון שתלה איסורן בתנאי זה היאך יחול עליה איסור והא סופן לקילה הן עומדות וההוא דקשיא ליה אבל טלית אם אינה נשרפת לא להן פדיון כדקאמר בסמוך אלא גרסינן ולימני קדושות ותו קשיא ניה דטלים לאו לשריפה קיימא ואפשר שלא השרף לעולם ומש"ה מהשתא חיילא איסורא עליה ואיכא נסחי דגרסי בהדיא והא לקלילה לה והכישה פריד וכ"י פירם דשפיר גרסינן קיימא : אם כן למה ליה למימר - כלומר דפשיטא דהוי הקדש וכי מימא לאידך פירוש דמפרש דמתגיי ר"מ היא דס"ל דקונם כללי יש לו ליה ותרווייהו קייתי ארישאופריך הכי וליתני פדיון מאי קפריך למה ליה למימר אדרבה לריכה רבה לאפוקי מדרבנן לאו קושיא היא שכבר פירשתי דתנא לאו להכי איכוון אלא לאשמועינן הרי אלו קדושות אם אינם נקננות ואינם קדושות אם נקנט דכיון דמסיק ארעתיה דנא מתצנן ולא גמר בדעתו שיהו קרבן שאינו היה יודע שלא יקנצו לא היה מקדישן וכיון שכן היה סליק ארעתיו ומתילה ידעינודפשיטה דים להן פדיון כשאר כל הרמי דמים: איידי דבמי למיתני בסיפה אין להם פדיוןי כלומר שחיו פריון תומיל בהם ללפולם חוירותוקרושו כדתסיק הנא נתי רישא יש להם פדיון : היכי נדר • פר"י דאי סתם כדקתני ולא נתן זמן לקלילתן א"כ אינס קטטם וחין לך קנונות רחינם נהללות לסוף אלף שנים מחמת שהיא מתיינשת : דאיבא זיקה נפישה י וה"ת מה פנין זה לשאר מדרים דלפיל דקתני ד' מדרים המירו וייל משום דמהו דמימא דהשיב נדרי זרוזין שחין נדר אלא לאמן דבריו שלא יתנצלו ולא משום דדמתו לההדישם אם ינלט קמיל דחפייה הוו קדושות דנתר בלבו להקדיעם [עקצור] הוא עיכול להיות וכי לעולם לא יהא להם

הוא עיקר הגירסא וה"פ ודאי עיקר

56פרק ארבעה נדרים ר"נ

41166

[לקתן עב שבת ל. שירובין עזי פסחים ז: יבמות לה, קב. כתובות לי נדר כלו ביק תע. לד:

בימי סב. סנהדרין מ. זכמים לא:מולין סח. קט:

בכורות מו:]

In both cases, even if they are cut, they will remain hekdesh until they are redeemed. And in both cases, once you do redeem them, they will not be hekdesh, regardless of if you cut them or not. But this can't be. If the Tanna picked a case in which the person said that the trees should be hekdesh until they are cut, there must be a reason why he did so. That is, these words must change the halacha of the trees in some way, because if not, they would not be included in the case.

R' Moshe Kartabi concludes that this is why Bar Padda was forced to say that if the person would redeem the trees before they are cut, that the kedusha returns. And if so, this is the significance of the person saying that they should be hekdesh until they are cut. Since he said these words, they become hekdesh even after they are redeemed (until they are cut). And if he would not have said these words, once they would be redeemed, they would not become hekdesh again.

But according to Ullah there is no need to say this halacha that the hekdesh comes back after they are redeemed. According to Ullah, we understand very well what the words 'until they are cut' add to the case. According to Ullah, kedusha can come off by itself, and if so, in the case that the person says that they should be hekdesh until they are cut, once they are cut, they will no longer be hekdesh. If so, the addition of the words 'until they are cut' are needed (because if they would not have been said the trees would be hekdesh until they are redeemed but now they will only be hekdesh until they are cut, even if he never redeems them).

And if so, we have no proof that if the trees are redeemed before they are cut that they will become hekdesh again. And indeed, according to R' Moshe Kartabi, Ullah holds that once they are redeemed, they will not become hekdesh again, even if they are not yet cut.

that even before the trees are cut, if the person redeems them, they do not become hekdesh again.

R' Moshe Kartabi explains that in reality these two arguments depend on each other. According to Bar Padda, kedusha cannot leave an object without redeeming it, if so, he must understand the Tanna of the Mishna to mean that if the trees are redeemed before the cutting, they become hekdesh again. The reason he must hold this way is because if he did not hold this way, then this that the Tanna specifically describes the person as saying that the person said that that the trees should be hekdesh until he cuts them is unnecessary and serves no purpose. That is, if you hold that kedusha cannot come off by itself, and you hold that once they are redeemed, they don't become hekdesh again, then even if the person would just say that they should be hekdesh, the halacha of the trees will be identical to a case in which he said that they should be hekdesh until they are cut.

Nedarim 29a

Can Kedusha Come Off By Itself? – The Question with Regard to קדושת הגוף and the Question with Regard to קדושת דַמים

> Rav Memuna said to him אָמַר לֵיהּ רָב הַמְנוּנָא קדוּשָׁה שֶׁבָּהֶן (but) the kedusha in it לְהֵיכָן הָלְכָה where does it go 'And just like' אָמַר if he would say to a woman אַמִי לְאָשָׁה if he would say to a woman הַיּוֹם אַתְּ אִשְׁתָ if he would say to a woman אָי יהיום אַתְ אִשְׁתָ if he would say to a woman אָי יהיום אַתְ אִשְׁתָ if he would say to a woman if h

Once a person marries a woman, there is no way that she could become 'unmarried' without receiving a get. That is, once an object attains a certain status, there is no way that it could lose that statue without doing an action. If so, in our case as well this should be true. Once these trees become hekdesh, how could they become not hekdesh without redeeming them?

The Gemara answers:

Rava said to him אָמִר לֵיהּ רָבָא do you compare מִי קָא מְדַמֵּית קדוּשֶׁת דָמִים (the kedusha of money (value) קדוּשֶׁת דָמִים (to the kedusha הַגּוּף of the guf (the physical object) הַגּוּף קדוּשֶׁת דָמִים (kedusha of money (value) קדוּשֶׁת הַגּוּף goes off with nothing קדוּשֶׁת הַגּוּף does not come off with nothing

When something becomes hekdesh, it can be done in one of two ways. Either it can acquire קדושָׁת דָמִים or it can acquire קדושָׁת הַגוּף. That is, when one makes an animal hekdesh to bring as a korban, the actual physical animal becomes hekdesh, i.e., and that is why it can be brought on the mizbayach. The second way that one can make something hekdesh is to have it acquire קדושָׁת קדושָׁת . That is, the object itself is not understood to have kedusha but rather it is its value that has kedusha. For example, if a person says that trees should become hekdesh, they do not acquire קדושָׁת הַגוּף but rather all they acquire is קדושָׁת הַגוּף. This is because trees are never brought on the mizbayach and the only thing that happens to them is that they become hekdesh in the sense that they now have to be redeemed and its value given to the Bais Hamikdosh.

The kedusha of something that has קדושת הגוף is obviously going to be stronger than something that only has קדושת דַמִים. If so, Rava answers that there is no comparison between the trees that became hekdesh and the woman who got married. As we explained previously, trees never acquire קדושת הַגוּף but rather all they get is קדושת דָמִים. However, when a woman gets married she becomes 'hekdesh' to her husband, similar to הְקְדוּשֵׁת הַגוּף. That is, the status that is conveyed onto the woman is not just with regard to her value but rather her physical being is given over to her husband. If so, we understand very well why the marriage that is chal on her cannot come off with 'nothing'. As opposed to our Mishna that is discussing an object that just has קדושת דָמִים , and if so, that is why the kedusha can come off without an act of pidyon. In other words, there is no contradiction between the case of a woman getting married and our Mishna, as our Mishna is discussing קדושת דָמִים and the case of getting married is discussing a case of קדושת הַגוף.

The rule that Rava laid down was that קדושת הגוף cannot come off with 'nothing', i.e., without an action. And on this the Gemara asks:

Abaye said to him אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי קדוּשַׁת הַגּוּף does not come off with 'nothing' לָא בְּקְעָה בְּכְדִי but we learned in a Baraisa וְהָתַנְיָא בִּכְדִי (if a person says that) this ox should be an olah שׁוֹר זֶה עוֹלָה and after thirty days עוֹלָ מִים יוֹם (it should be) a shelamim בּל שְׁלֹשִׁים יוֹם (the halacha is that it is) an olah לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם and after thirty days

The Baraisa describes a case of a person saying that this animal should be designated as an olah for the next thirty days, and after that it should be a shelamim. That is, a person says that this animal should acquire the kedusha of a korban olah. But he adds that if he does not end up bringing this animal as a korban olah within thirty days, then the kedusha of a korban olah should go off of the animal and it should be replaced with the kedusha of a korban shelamim.

The Mishna teaches us that the person has the ability to do this and on this the Gemara asks on Rava's shita: אמאר (But) why

it is (a case) of kedushas haguf קדושת הַגוף נינהו

גליון השים גם׳ קדושת דמים פקשה בכדי שיין ערובין דף לו עיא רציי דיה היום מהא הקדש וליע י

הגהות הביה (6) גמי איל אניי וקדושת: (כ) שם ואמאי קדושת: (ג) רשיי ד׳ה מי קא וכו׳ קדופת דמים נינהו ולהכי: (ד) ד׳ה אמר לך וכו׳ לאחר שאפדנו אקח נדמיו שולה ולהכי לאחר :

מולה י ומועליו בה כל אותן שלשים יום י אור"י דגרם דתניא שהיא ברייתא ולא משנה: שור זה פולה כל שלשים יום ולאתר ישט וועטפיו שנתים האי דנה קחתר שור זה שלתים ולחתר ל' יום שולה כדאתר לשיל תשום היו בתוכה כל ג'יום שנהי ומשלין בה כל אחתן ל' יום [וב] אם גמי כל אחתן ל' יום מתרים היום מתרים הבוף בדיי דדרישא פתח בעולה החלה פתח נתי הכא בשולה : * תקדושה המרהה לקדושה קלה היום שולה לא דתי להאתר גרמים לדאלין עלתים אלתא פקפה קדושה בוף בדיי דדרישאל פתח בעולה החלה פתח נתי הכא בשולה : * תקדושה המרהה לקדושה קלה היום שולה לא דתי להאתר לי יום דאמור לחיל העלה לא הלא התרים היום שולה לא דתי להאתר גרמים (דף ב') המול או לא חילא דבאני כל אותן ל' יום מתרים לה דתי להאתר כל אותן לי יום ביו שלהיל אתרים הקדושה הגוף בדיי דדרים לכל לשלתים דראללים לורים: תקדושה המרה לריות לא וזאי חזה בקדושת ביו שיהים שולה אלא מתר כל ג'יום דאמור לדתי שלה לחילת בעטשות בש"ק דמים וחדא בקדושה בעוף לתקדוש המורה לכות נתולה דראי הזה בקדושת ביו ליד לחירי הכא דאתר לתי נקבים דראתר בשיטות בש"ק דמים וחדא בקדושה בעוף לקדושה בעוף פקפה ותוכה דרכה ליות היה היה לקדוש קדושה הגוף וייל לחירי הכא דאתר לדתי הכא דאתר לחילי היים ביום בש"ק היית

שלמים והה"ג אם אמר 13 2003 יום מוליו שנפשס חולין דכיון שים הפקפה לקדושת הגוף אין חילוק : ה"ל דאמר לדמי י דאמר שור זה קדוש לימכר זלהביא בדמיו שלה ואם לא נמכר מין לי אמר לי ימכר ויביא בדמיו שלמים וקדושת דמים פקנה לאחר לי

דה"מ בקונם פרטי כי התם שחיט חל אלא על אשתו ומש"ה קליש איסוריה ופקע בכדי אבל קונם כללי כי האי דמתני׳ דנטיעות הללו אסר להו אכולי טלמא כי היכי דאלים דתפים פדיונם כהקדע כדאמר ר' מאיר לקמן בריע פרק אין בין המודר ה"ל סבירא לן דחמירי ולא פקע בכדי : אטר ליה אביי וקדושת הגוף לא פקעה אפשר דאביי דמקשה הכי פליג נמי והבירא ליה דהאומר לאשה היום את אשתי ולמחר אי את אשתי דלמחר נפקא בלא גם ואפשר דנהי דסבירא ליה לאביי דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי בהאומר לאשה מודה דלמחר לא נפקא בלא גט והייט טעמא משום דכל קנין שאיט טולמית קנין פירות בלחוד מיקרי כדמוכה בסוף פ׳ השולה (גיטין מו:) גבי מוכר שדה לחבירו בזמן שהיובל טהג הלכך גבי הקדש כיון דודאי חייל טליה הקדש דמים שאיט טולמית בדין הוא נמי דתיחול קדושת הגוף לזמן ידוע בלבר שאפי׳ לא תהא אותה קדושה אלא קדושת דמים הרי מלינו קדושת דמים גבי הקדש אבל באשה כיון דאי לא הייא אשתו לעולם לא קני ביה קנין הגוף וקנין דמים באבה לא אשכחן אי אפשר שתהיה אשתו לומן ידוע בלבד שכל כיולא בזה איט קנין גוף ויש לוה הוכתה בירושלמי בפי החומר דקידושין דגרם התם ר׳ אבהו בשם רבי יוחנן הרי זו עולה שלשים יום כל שלשים יום הרי זו עולה לאחר שלשים יום ילתה לחולין מאליה הרי את מקודשת לשלשים יום הרי זו מקודשת מה בין הקדש מה בין אשה מליט הקדש יולא בלא פריון ולא מליט אשה שיונאה בלא גט היכן מצינו הקדש יאא בלא פריון הפתר דברי הכל בשדה מקנה אלמא דאפילו למאן דאמר דקדושת הגוף פקעה בכדי באשה תוספות מודה וה"נ מסתברא מאחר דמקשי לעיל בסמוך כל כך בפשיטות אילו האומר לאשה וכו' דאלמא דבהא ליכא מאן דפליג . הרשב"א : היוםאה אשמי ולמחר אי את אשמי הכא נמי דאמר לדמי וכנון דאי בעל מום דאילו תם אפילו אמר לדמי קדוש קדושת הגוף דקי"ל המתפים תמימין לבדק הבית מידי מזבח לא ילאו ואיכא מ"ד דהאי פרוקא סליק לרבא דסבירא ליה דקדושת דמים פקעה בכדי אבל לבר פרא אכתי לא ניתא דהא לדידיה אפילו מי נפהא בלא גמי וא"ת ומכלן דלריך גם ווייל דנפרק המגרש בנסין(דףפג:) מיכטיא קרושת דמים נמי לא פקעה בכדי ואיכא מאן דאמר דאפילו לבר פדא ניחא דכיון דמקדים לדמי עסקיט מוקי לה בר פדא כשפראו ומש"ה חיילא עליה לאחר לי יום קדושת שלמים וכי תימא א"ה פשיטא נראה לי דסד"א שכיון שבשעה שאמר לאחר ל׳ שלמים לא היה ראוי לחול לו גבי האומר לאשתו דקדושת שולה לא פקטה בכדי וכיון שכן נימא דאפי׳ לאחר שפראה לקדושת שולה לא החול קדושת שלמים קמ״ל דקדושת שלמים מחלא היום אי אח אשמי מליא והיימא וכי משכחת רווחא היילא: אי אמרת בשלמא חדא בקדושת הגוף וחדא בקדושת דמים הייט דקתני תרתי וכו׳ כלומר דתנא וגממר אם אשמיבומר סיפא לגלויי רישא שלא תאמר דוקא קדושת דמים פקעה בכדי קדושת הגוף לא פקעה להכי תני תרתי לאשמועינן דאפי׳ קדושת מהא מנורצת היום ולממר לה מהה הגוף פקעה בכדי אלא לדידך דסבירא לך דקדושת הגוף לא פקעה בכדי ומוקמת לה בקדושת דמים תרתי ל"ל ואתותב רבא דודאי מנורפת מהו ופשים שמעיט מהא דאפיט קרושת הגוף פקעה בכדי הלכך לרבא לא הויא ליה לאהדורי לרב המטלא מאי קמדמית קרושת הגוף לקרושת דמים המסכיוודפסקספסקס והויה תנולפת לפולם דאלמא ס"ל דקדושה הגוף דהקדש לא פקעה כקדושת הגוף דאשה אלא הכי הוה ליה למימר דלא דמי אשה להקדש משום דאין אישות ואם כו גבי הדושין נמי לחלאין וכמו שכתבתי למעלה אבל הקדש איתיה לומן ידוע ואפילו קדושת הגוף פקעה ביה בכדי הלכך פירכיה דרב המטולא ליתא הוי מהודפה לפולם דהך ברייתא מסייע ליה לעולא דכיון דברייתא מוכחא דאפיט קדושת הגוף פקעה בכדי כ"ש קדושת דמים ומש"ה אמד לימא תיהוי דאיתקש' הויה ליליאה היוכחיה דבר פרא דאמר לא פקעה קדושה בכדי כלומר דכיון דע"כ ברייתא אפי׳ בקדושת הגוף היא תקשי לבר פרא דלא מצי לאוקמא וס"ד השמה דנהה לה פליג פולא : והתגן כגון שפראו דקדושת הגוף אין לה פדיון אבל אי הוה מטינן למימר דתרוייהו בקדושת דמים לא תקשי ליה דאיכא למימר ולאוקמינהו בפדיון : שור זה פולה כל ל' יום אמר

פקעה בכדי אבל דיני ממוטת כיון דודאי זכייה דממונא פקעה בייכו בכדי וכדאמרינן נכסי לך ואחריך לפלוני אין לשני אלא מה ששייר ראשון ומה ששייר ראשון מיהא אית ליה דפקע זכומיה דראשון בכדי ה"ג כי אמר שדי נתונה לך עד שאעלה לירושלים מכי עלה לירושלים פקע זכוחיה הלכך למאי נימא דכי אמר עד שאעלה שנתכוון לומר שאפינו יקנה אותה ממנו תחזור להיות קנויה למקבל הא ודאי לית לן למימר הכי כיון דאית לן לפרושי לישניה כפשטיה לומר שנתכוין לקטתה לו עד שיעלה לירושלים בלבד ולא לאחר מכן אלו דבריו ז"ל ואף הרשב"א ז"ל היה חוכך בדינו לומר דאין דין זה אלא במקדיש בלבד משום דהקדש חל בקדושת פה ובאמירה בלחוד וה"ה לאומר יהא קרקע זה לעניים עד שאעלה לירושלים דאמירה כמסירה אבל במהנה להבירו בעלמץ לא דבמאי קני הא אפיטי א"ל מעכשיו אי אפשר לו לקנות אלא בכסף בשטר ובחוקה וכסף או שטר או חוקה שנעשה על מכר זה או מתנה זו ראשונה כשחור זה וקנה כבר כלחה קנייהן של אלו ולבסוף במה יקנה : וכי קדושה שבהן להיכן הלכה . דלא סבירא ליה דתפקט בכדי וא"ת הינה למאי דמפרשינן במתני׳ דבהקדש ממש עסקינן איכא למפרך הכי אבל לאידך פירושא דפרישנא דבקונמות עסקינן היכי סליק אדעתיה דקונמות לא פקעה בכדי וההנן בפרק הנודר מן הירק" שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית [לקיון דף ה.] אביך עד החג הלכה לפני הפסח אסורה בהגאתו עד הפסח אלמא דלאחר הפסח פקע איסורא ממילא כך הקשה הרב ר׳ יונה ז"ל ותירץ

- יוחנן אמר פדאן פדויין מתני׳ פליגא היינו טליה דר' יוחנן אין להם פריון פתר לה לכשיקנצו אין להם פדיון כלומר אין לריכות פדיון אלמא בתרתי פליגי והיינו דלקמן בסמוך אמר לבר פדא דאמר פדאן חוזרות וקדושות אלמא בר פדא בלחוד הוא דאמר הכי ולא מודה ליה עולא הלכך אפי׳ תמלא לומר דהלכתא כבר פדא מדשקיל וטרי רבי יוחנן אליביה ואמר לא שט אלא שפראן הוא וכו' ואפ"ה דוקא בהקדש הוא דאמר הכי משום דקדושה לא

תפקע קדושתן והא דלא פליג עולא בהדית תמתי דתמר בר פדת פדתן הוזרות וקדושות משום דלא אילטריך דבר פרא גופיה לא אמר הכי אלא משום דס"ל דאפילו לאחר שיקללו לריכין פדיון וכדפרישית וכיון דפליג עליה עולא אהאי דיכא ואמר דכיון שנקננו שוב אין פודין ממילא אכולה מילתה פליג ולעול׳ כי תכן במתכי׳ אין להם פדיון היא גופא אתא לאשמועיכן שהמקליש דבר עד זמן ידוע מאותו זמן ואילך נפקעה קדושתו ואין לריך פדיון ומלא רגלים לפירושו בירושלמי דתלו פלוגתה דבר פרה ועולא בחזקיה ור׳ יוחנן דגרסי׳ התם חוקיה אמר פדאן חזרו לקדושתן רבי

א"ל רב המנונא קדושה שבהן להיכן הלכה ומה אילו אמר לאשה היום את אשתי ולמחר אי את אשתי מי נפקא בלא גט א"ל רבא מי קא מרמית קרושת דמים לקדושת הגוף [°]קרושת רמים פקעה בכדי קרושת הגוף לא פקעה בכדי א"ל אביי (ל) קרושת הגוף לא פקעה בכדי והתניא שור זהעולה כל ל׳ יום ולאחר ל׳ יום שלמים כל ל' יום עולה לאחר ל' יום שלמים(נ) אמאי קרושת הגוף נינהו ופקעה בכדי הכא במאי עסקינן יראמר לרמי אי הכי אימא סיפא לאחר לי יום עולה ומעכשיו שלמים אא״ב חדא בקדושת הגוף וחדא בקדושת דמים

פריונן מוליאן לחולין עד שיהללו ועולא פליג עליה ואמר דלאחר א"ל רב המטנא · לעולא היאך יולאין לחולין בלא פדייה: וכי קדושה שנקנצו אין צריכין פריון דקרושה פקעה בכדי וכיון שכן לעולא זה שלהן להיכן הלכה · כלומר היכי פקעה בכדי אע"פ שנקללו : והלא שאמר עד שיקנט לא בא לומר שאפילו יפדם יחזרו לקדושתו עד האומר לאשה היום את אשתי - שתהא לי מקודשת היום: ולמחר אי שיקנצו אלא לומר שיהו קדושות עד אותו זמן ומאותו זמן ואילך

את אשתי אע"פ שהתנה כך בשעת קידושין: מי נפקא למחר בלא גטי ה"ל אע"ג דנקללו הייט כמו למחר אין את אשתי ולא נפקי בלא פריון : מי קא מדמית קדושת הגוף וכו׳ הני נטיעות דקדישי לפדייה קדישי קדושת דמים (ג) ולהכי פקעו מאחר שנקננו אבל אשה קדושת הגוף היא ולהכי לא פקעה בכדי: והתניא מי שאמר שור זה עולה כל לי יום. שאם יקרב בתוך ל׳ יום עולה ואם לאחר ל' יום יקרב יהא שלמים: כל ליום הוי עולה י כמו שאמר ולאחר לי ילא מקדושת עולה והוי שלמים : ואמאי • נפקא מקדושת טולה הא קדושתהגוף נינהו ופקעה בכדי וקשיא לעולא דאמר קדושת הגוף לא פקעה בכדי : אמר לך עולא הכא במאי

עסקינןי דפקעה קדושת עולה: דאמר

פי׳ הרא״ש

מי נפקא מיניה כלא נמי דמילהה דפטימה

הית דכיון דנעשית השמו אינה יולאה ממנו

בלא גם והכי אתר בפ׳ המגרש (פג:)לטכיו גם

אם אמל היום אי את

אשתי ולמחר את אשתי

כיון שפסקה פסקה

וה"ה נמי לפנין קדושין דמקשי' הויה ליציאה :

הדופת דמים פהעה

דכי היכי דפקעה ע"י

פדייה פקפה נמי מ"י

קדושת הנוף דלא פקעה

מ"י פדייה לה פקעה

כתי פ"י קביפות זמן:

כל ל׳ יום שולה אם בא

להקריבו תוך עלשים

ואם לא הקריבהו תוך

ני יום אחר ני יום

יקריבהו שלמים דפקעה

ממנו קדושה עולה זהלה עליו הדושת

יקריבהו עולה

קדופת

336

קביעות זמו

511

לדמי - דאמר הכי תורת דמיו עולה כל לי יום לאחר שאפדט (ד) ואקת בדמיו עולה להכי לאתר ל׳ יום פקעה בכדי דקדושת דמים

היא אבל קדושת הגוף אכתי לא פקעה : א"ה י דמוקמת לה לדמי :

אימא סיפא - דההיא אמר שור זה לאחר שלשים יום עולה

ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים הכי הוי כדאמר איהו : אי

אמרה בשלמאי רישא בקרושה הגוף וסיפא בקרושת דמים:

ארבעה נדרים פרק 4"&""

עין משפמ גר מצוה

ההרבטת ರ್ಧಭಾ הלכה ועים בכימ:

כום א ב מיי׳ פט׳ז מהלי

(and yet) it goes off with 'nothing' וּפָקְעָה בְּרָדי

How could the kedusha of a korban olah go off of the animal after thirty days if the person did not do an action? According to Rava, kedushas haguf cannot go off by itself, and yet we see from this Baraisa not that way (the kedusha of an animal is considered kedushas haguf and yet the Baraisa tells us that the kedusha can come off by itself).

The Gemara answers:

Here what are we dealing with הָרָא בְּמַאי עֶסְקִינַן (a case) that he said for its value דְאַמָר לְדָמֵי

The Gemara answers that in the Baraisa's case the person did not say that the animal should acquire kedusha haguf in order to bring it as a korban olah but rather he just said that the value of the animal should become hekdesh. That is, the animal should be sold and the proceeds of the sale should be used to be the korban olah.

The Ran explains that the Baraisa is discussing a case of an animal that is a baal mum (an animal that has a physical blemish that disqualifies it from being brought as a korban). The Ran adds that if the Baraisa is discussing an animal that does not have a mum, then even if the person only makes it hekdesh as הַדְוּשָׁת דָמִי דִקיייל המתפיס (דִקיייל המתפיס).

Therefore, since the case of the Baraisa is discussing something that only has קדושׁת דָּמִים and not אַ דוּשֶׁת הַגוּף, we

understand why the kedusha of being set aside for a korban olah can go off by itself at the end of thirty days.

But on this the Gemara asks:

אַי הָכָי If so אַיִמָא סֵיפָא לְאַחֵר (if a person says) that after שְׁלֹשִׁים יוֹם thirty days עוֹלָה סוֹם יוֹם (this animal should be) an olah וּמֵעַכְשָׁיו and from now שְׁלָמִים (it should be a shelamim)

The raysha of the Baraisa discussed a case in which the person first says that it should be an olah and then after thirty days it should be a shelamim. In the sayfa he says the opposite. At first, he wants it to be a shelamim and after thirty days it should be an olah.⁹

The Gemara now comes to its question on the Gemara's answer that the Baraisa is discussing a case in which the animal acquired קדושׁת דָּמִים and not קדושׁת הַגוּף.

It is good if you say אָאָמְרְתְּ בְּשְׁלָמָא (that) one (of them, i.e., one part of the Baraisa) הַקְדָא is (discussing) kedusha haguf הַגּוּף (and) one (of them, i.e., one part of the Baraisa) וְחַדָּא (is discussing) the kedusha of its value בְּקִדוּשָׁת דְמִים

reason why there is a difference is because the Baraisa wants to stay consistent with regard to always starting with the korban olah. That is, in the raysha the person at first wants the animal to be a korban olah, and therefore that is why he first mentions what should be chal now. And in the sayfa the person only wants the animal to be an olah after thirty days, and that is why he first discuss what he wants to be chal in thirty days. But in reality, it does not make a difference with one he starts with.

⁹ The Difference Between the Wording of the Raysha and the Wording of the Sayfa

The Rosh points out that the wording of the raysha is different from the wording of the sayfa. In the raysha, the person first starts out with what he wants to be chal now, and only then does he say what he wants to be chal after thirty days. And in the sayfa he first says what he wants to be chal in thirty days and only then does he say what he wants to be chal now. The Rosh explains that the

גליון השים גם׳ קדושת דמים פקשה בכדי שיין ערובין דף לו עיא רציי דיה היום מהא הקדש וליע י

הגהות הביה (6) גמי איל אניי וקדושת: (כ) שם ואמאי קדושת: (ג) רשיי ד׳ה מי קא וכו׳ קדופת דמים נינהו ולהכי: (ד) ד׳ה אמר לך וכו׳ לאחר שאפדנו אקח נדמיו שולה ולהכי לאחר :

מולה י ומועליו בה כל אותן שלשים יום י אור"י דגרם דתניא שהיא ברייתא ולא משנה: שור זה פולה כל שלשים יום ולאתר ישט וועטפיו שנתים האי דנה קחתר שור זה שלתים ולחתר ל' יום שולה כדאתר לשיל תשום היו בתוכה כל ג'יום שנהי ומשלין בה כל אחתן ל' יום [וב] אם גמי כל אחתן ל' יום מתרים היום מתרים הבוף בדיי דדרישא פתח בעולה החלה פתח נתי הכא בשולה : * תקדושה המרהה לקדושה קלה היום שולה לא דתי להאתר גרמים לדאלין עלתים אלתא פקפה קדושה בוף בדיי דדרישאל פתח בעולה החלה פתח נתי הכא בשולה : * תקדושה המרהה לקדושה קלה היום שולה לא דתי להאתר לי יום דאמור לחיל העלה לא הלא התרים היום שולה לא דתי להאתר גרמים (דף ב') המול או לא חילא דבאני כל אותן ל' יום מתרים לה דתי להאתר כל אותן לי יום ביו שלהיל אתרים הקדושה הגוף בדיי דדרים לכל לשלתים דראללים לורים: תקדושה המרה לריות לא וזאי חזה בקדושת ביו שיהים שולה אלא מתר כל ג'יום דאמור לדתי שלה לחילת בעטשות בש"ק דמים וחדא בקדושה בעוף לתקדוש המורה לכות נתולה דראי הזה בקדושת ביו ליד לחירי הכא דאתר לתי נקבים דראתר בשיטות בש"ק דמים וחדא בקדושה בעוף לקדושה בעוף פקפה ותוכה דרכה ליות היה היה לקדוש קדושה הגוף וייל לחירי הכא דאתר לדתי הכא דאתר לחילי היים ביום בש"ק היית

שלמים והה"ג אם אמר 13 2003 יום מוליו שנפשס חולין דכיון שים הפקפה לקדושת הגוף אין חילוק : ה"ל דאמר לדמי י דאמר שור זה קדוש לימכר זלהביא בדמיו שלה ואם לא נמכר מין לי אמר לי ימכר ויביא בדמיו שלמים וקדושת דמים פקנה לאחר לי

דה"מ בקונם פרטי כי התם שחיט חל אלא על אשתו ומש"ה קליש איסוריה ופקע בכדי אבל קונם כללי כי האי דמתני׳ דנטיעות הללו אסר להו אכולי טלמא כי היכי דאלים דתפים פדיונם כהקדע כדאמר ר' מאיר לקמן בריע פרק אין בין המודר ה"ל סבירא לן דחמירי ולא פקע בכדי : אטר ליה אביי וקדושת הגוף לא פקעה אפשר דאביי דמקשה הכי פליג נמי והבירא ליה דהאומר לאשה היום את אשתי ולמחר אי את אשתי דלמחר נפקא בלא גם ואפשר דנהי דסבירא ליה לאביי דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי בהאומר לאשה מודה דלמחר לא נפקא בלא גט והייט טעמא משום דכל קנין שאיט טולמית קנין פירות בלחוד מיקרי כדמוכה בסוף פ׳ השולה (גיטין מו:) גבי מוכר שדה לחבירו בזמן שהיובל טהג הלכך גבי הקדש כיון דודאי חייל טליה הקדש דמים שאיט טולמית בדין הוא נמי דתיחול קדושת הגוף לזמן ידוע בלבר שאפי׳ לא תהא אותה קדושה אלא קדושת דמים הרי מלינו קדושת דמים גבי הקדש אבל באשה כיון דאי לא הייא אשתו לעולם לא קני ביה קנין הגוף וקנין דמים באבה לא אשכחן אי אפשר שתהיה אשתו לומן ידוע בלבד שכל כיולא בזה איט קנין גוף ויש לוה הוכתה בירושלמי בפי החומר דקידושין דגרם התם ר׳ אבהו בשם רבי יוחנן הרי זו עולה שלשים יום כל שלשים יום הרי זו עולה לאחר שלשים יום ילתה לחולין מאליה הרי את מקודשת לשלשים יום הרי זו מקודשת מה בין הקדש מה בין אשה מליט הקדש יולא בלא פריון ולא מליט אשה שיונאה בלא גט היכן מצינו הקדש יאא בלא פריון הפתר דברי הכל בשדה מקנה אלמא דאפילו למאן דאמר דקדושת הגוף פקעה בכדי באשה תוספות מודה וה"נ מסתברא מאחר דמקשי לעיל בסמוך כל כך בפשיטות אילו האומר לאשה וכו' דאלמא דבהא ליכא מאן דפליג . הרשב"א : היוםאה אשמי ולמחר אי את אשמי הכא נמי דאמר לדמי וכנון דאי בעל מום דאילו תם אפילו אמר לדמי קדוש קדושת הגוף דקי"ל המתפים תמימין לבדק הבית מידי מזבח לא ילאו ואיכא מ"ד דהאי פרוקא סליק לרבא דסבירא ליה דקדושת דמים פקעה בכדי אבל לבר פרא אכתי לא ניתא דהא לדידיה אפילו מי נפהא בלא גמי וא"ת ומכלן דלריך גם ווייל דנפרק המגרש בנסין(דףפג:) מיכטיא קרושת דמים נמי לא פקעה בכדי ואיכא מאן דאמר דאפילו לבר פדא ניחא דכיון דמקדים לדמי עסקיט מוקי לה בר פדא כשפראו ומש"ה חיילא עליה לאחר לי יום קדושת שלמים וכי תימא א"ה פשיטא נראה לי דסד"א שכיון שבשעה שאמר לאחר ל׳ שלמים לא היה ראוי לחול לו גבי האומר לאשתו דקדושת שולה לא פקטה בכדי וכיון שכן נימא דאפי׳ לאחר שפראה לקדושת שולה לא החול קדושת שלמים קמ״ל דקדושת שלמים מחלא היום אי אח אשמי מליא והיימא וכי משכחת רווחא היילא: אי אמרת בשלמא חדא בקדושת הגוף וחדא בקדושת דמים הייט דקתני תרתי וכו׳ כלומר דתנא וגממר אם אשמיבומר סיפא לגלויי רישא שלא תאמר דוקא קדושת דמים פקעה בכדי קדושת הגוף לא פקעה להכי תני תרתי לאשמועינן דאפי׳ קדושת מהא מנורצת היום ולממר לה מהה הגוף פקעה בכדי אלא לדידך דסבירא לך דקדושת הגוף לא פקעה בכדי ומוקמת לה בקדושת דמים תרתי ל"ל ואתותב רבא דודאי מנורפת מהו ופשים שמעיט מהא דאפיט קרושת הגוף פקעה בכדי הלכך לרבא לא הויא ליה לאהדורי לרב המטלא מאי קמדמית קרושת הגוף לקרושת דמים המסכיוודפסקספסקס והויה תנולפת לפולם דאלמא ס"ל דקדושה הגוף דהקדש לא פקעה כקדושת הגוף דאשה אלא הכי הוה ליה למימר דלא דמי אשה להקדש משום דאין אישות ואם כו גבי הדושין נמי לחלאין וכמו שכתבתי למעלה אבל הקדש איתיה לומן ידוע ואפילו קדושת הגוף פקעה ביה בכדי הלכך פירכיה דרב המטולא ליתא הוי מהודפה לפולם דהך ברייתא מסייע ליה לעולא דכיון דברייתא מוכחא דאפיט קדושת הגוף פקעה בכדי כ"ש קדושת דמים ומש"ה אמד לימא תיהוי דאיתקש' הויה ליליאה היוכחיה דבר פרא דאמר לא פקעה קדושה בכדי כלומר דכיון דע"כ ברייתא אפי׳ בקדושת הגוף היא תקשי לבר פרא דלא מצי לאוקמא וס"ד השמה דנהה לה פליג פולא : והרתגן כגון שפראו דקדושת הגוף אין לה פדיון אבל אי הוה מטינן למימר דתרוייהו בקדושת דמים לא תקשי ליה דאיכא למימר ולאוקמינהו בפדיון: שור זה פולה כל ל' יום אמר

פקעה בכדי אבל דיני ממוטת כיון דודאי זכייה דממונא פקעה בייכו בכדי וכדאמרינן נכסי לך ואחריך לפלוני אין לשני אלא מה ששייר ראשון ומה ששייר ראשון מיהא אית ליה דפקע זכומיה דראשון בכדי ה"ג כי אמר שדי נתונה לך עד שאעלה לירושלים מכי עלה לירושלים פקע זכוחיה הלכך למאי נימא דכי אמר עד שאעלה שנתכוון לומר שאפינו יקנה אותה ממנו תחזור להיות קנויה למקבל הא ודאי לית לן למימר הכי כיון דאית לן לפרושי לישניה כפשטיה לומר שנתכוין לקטתה לו עד שיעלה לירושלים בלבד ולא לאחר מכן אלו דבריו ז"ל ואף הרשב"א ז"ל היה חוכך בדינו לומר דאין דין זה אלא במקדיש בלבד משום דהקדש חל בקדושת פה ובאמירה בלחוד וה"ה לאומר יהא קרקע זה לעניים עד שאעלה לירושלים דאמירה כמסירה אבל במהנה להבירו בעלמץ לא דבמאי קני הא אפיטי א"ל מעכשיו אי אפשר לו לקנות אלא בכסף בשטר ובחוקה וכסף או שטר או חוקה שנעשה על מכר זה או מתנה זו ראשונה כשחור זה וקנה כבר כלחה קנייהן של אלו ולבסוף במה יקנה : וכי קדושה שבהן להיכן הלכה . דלא סבירא ליה דתפקט בכדי וא"ת הינה למאי דמפרשינן במתני׳ דבהקדש ממש עסקינן איכא למפרך הכי אבל לאידך פירושא דפרישנא דבקונמות עסקינן היכי סליק אדעתיה דקונמות לא פקעה בכדי וההנן בפרק הנודר מן הירק" שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית [לקיון דף ה.] אביך עד החג הלכה לפני הפסח אסורה בהגאתו עד הפסח אלמא דלאחר הפסח פקע איסורא ממילא כך הקשה הרב ר׳ יונה ז"ל ותירץ

- יוחנן אמר פדאן פדויין מתני׳ פליגא היינו טליה דר' יוחנן אין להם פריון פתר לה לכשיקנצו אין להם פדיון כלומר אין לריכות פדיון אלמא בתרתי פליגי והיינו דלקמן בסמוך אמר לבר פדא דאמר פדאן חוזרות וקדושות אלמא בר פדא בלחוד הוא דאמר הכי ולא מודה ליה עולא הלכך אפי׳ תמלא לומר דהלכתא כבר פדא מדשקיל וטרי רבי יוחנן אליביה ואמר לא שט אלא שפראן הוא וכו' ואפ"ה דוקא בהקדש הוא דאמר הכי משום דקדושה לא

תפקע קדושתן והא דלא פליג עולא בהדית תמתי דתמר בר פדת פדתן הוזרות וקדושות משום דלא אילטריך דבר פרא גופיה לא אמר הכי אלא משום דס"ל דאפילו לאחר שיקללו לריכין פדיון וכדפרישית וכיון דפליג עליה עולא אהאי דיכא ואמר דכיון שנקננו שוב אין פודין ממילא אכולה מילתה פליג ולעול׳ כי תכן במתכי׳ אין להם פדיון היא גופא אתא לאשמועיכן שהמקליש דבר עד זמן ידוע מאותו זמן ואילך נפקעה קדושתו ואין לריך פדיון ומלא רגלים לפירושו בירושלמי דתלו פלוגתה דבר פרה ועולא בחזקיה ור׳ יוחנן דגרסי׳ התם חוקיה אמר פדאן חזרו לקדושתו רבי

א"ל רב המנונא קדושה שבהן להיכן הלכה ומה אילו אמר לאשה היום את אשתי ולמחר אי את אשתי מי נפקא בלא גט א"ל רבא מי קא מרמית קרושת דמים לקדושת הגוף [°]קרושת רמים פקעה בכדי קרושת הגוף לא פקעה בכדי א"ל אביי (ל) קרושת הגוף לא פקעה בכדי והתניא שור זהעולה כל ל׳ יום ולאחר ל׳ יום שלמים כל ל' יום עולה לאחר ל' יום שלמים(נ) אמאי קרושת הגוף נינהו ופקעה בכדי הכא במאי עסקינן יראמר לרמי אי הכי אימא סיפא לאחר לי יום עולה ומעכשיו שלמים אא״ב חדא בקדושת הגוף וחדא בקדושת דמים

פריונן מוליאן לחולין עד שיהללו ועולא פליג עליה ואמר דלאחר א"ל רב המטנא · לעולא היאך יולאין לחולין בלא פדייה: וכי קדושה שנקנצו אין צריכין פריון דקרושה פקעה בכדי וכיון שכן לעולא זה שלהן להיכן הלכה · כלומר היכי פקעה בכדי אע"פ שנקללו : והלא שאמר עד שיקנט לא בא לומר שאפילו יפדם יחזרו לקדושתו עד האומר לאשה היום את אשתי - שתהא לי מקודשת היום: ולמחר אי שיקנצו אלא לומר שיהו קדושות עד אותו זמן ומאותו זמן ואילך

את אשתי אע"פ שהתנה כך בשעת קידושין: מי נפקא למחר בלא גטי ה"ל אע"ג דנקללו הייט כמו למחר אין את אשתי ולא נפקי בלא פריון : מי קא מדמית קדושת הגוף וכו׳ הני נטיעות דקדישי לפדייה קדישי קדושת דמים (ג) ולהכי פקעו מאחר שנקננו אבל אשה קדושת הגוף היא ולהכי לא פקעה בכדי: והתניא מי שאמר שור זה עולה כל לי יום. שאם יקרב בתוך ל׳ יום עולה ואם לאחר ל' יום יקרב יהא שלמים: כל ליום הוי עולה י כמו שאמר ולאחר לי ילא מקדושת עולה והוי שלמים : ואמאי • נפקא מקדושת טולה הא קדושתהגוף נינהו ופקעה בכדי וקשיא לעולא דאמר קדושת הגוף לא פקעה בכדי : אמר לך עולא הכא במאי

עסקינןי דפקעה קדושת עולה: דאמר

פי׳ הרא״ש

מי נפקא מיניה כלא נמי דמילהה דפטימה

הית דכיון דנעשית השמו אינה יולאה ממנו

בלא גם והכי אתר בפ׳ המגרש (פג:)לטכיו גם

אם אמל היום אי את

אשתי ולמחר את אשתי

כיון שפסקה פסקה

וה"ה נמי לפנין קדושין דמקשי' הויה ליציאה :

הדופת דמים פהעה

דכי היכי דפקעה ע"י

פדייה פקפה נמי מ"י

קדושת הנוף דלא פקעה

מ"י פדייה לה פקעה

כתי פ"י קביפות זמן:

כל ל׳ יום שולה אם בא

להקריבו תוך עלשים

ואם לא הקריבהו תוך

ני יום אחר ני יום

יקריבהו שלמים דפקעה

ממנו קדושה עולה זהלה עליו הדושת

יקריבהו טולה

קדופת

336

קביעות זמו

511

לדמי - דאמר הכי תורת דמיו עולה כל לי יום לאחר שאפדט (ד) ואקת בדמיו עולה להכי לאתר ל׳ יום פקעה בכדי דקדושת דמים

היא אבל קדושת הגוף אכתי לא פקעה : א"ה י דמוקמת לה לדמי :

אימא סיפא - דההיא אמר שור זה לאחר שלשים יום עולה

ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים הכי הוי כדאמר איהו : אי

אמרה בשלמאי רישא בקרושה הגוף וסיפא בקרושת דמים:

ארבעה נדרים פרק 4"&""

עין משפמ גר מצוה

ההרבטת ರ್ಧಭಾ הלכה ועים בכימ:

כום א ב מיי׳ פט׳ז מהלי

אישות סלכה יסמג עשין מא מישיע אהיע סיי מסמיף א:

נא ג מיי׳ פע׳ז מכלי

מעשה הקרנסות הלי א ופים מהלי מכירה הלכה ב : אמר לאחר לי יום טולה בלחוד חייל

ולא תימא כיון דלא קדום השתא לא

קדוש נמי לחתר שעתה דליתה הלה

לבתר זמנא נמי חייל מדעם דהוה

על האומר לאשה וכו׳ וקמ"ל נמי

דדוקה כשלה המר מעכשיו שלמים

הואדהוי לאתר ל׳ יום עולה אבל היכא

תוספות

ליםא מיהוי מיונתה דחמר מעכשיו שלמים לה הויה לחהר דבר פדא דאמר לא פקעה קדועה בכדיי ל יום טולה ומילי טובא קמ"ל בהא חרא דקדושת הגוף לאפקעה בכדי ולא וא"ת אתאי לא פריך למולא כתו לבר פדא תימא ה"מ קדושה תמורה דעולה מקדושת הגוף מהא דליתא אלא אפי׳ קרושה קלה דשלמים דהמ סבירה ליה הדושת לא פקעה בכדי ומש״ה נקט קרושה הגוף לה פקעה בכדי מההיה דהאומר לאשה היום את אשמי וכו' קמייתה בשלמים ולה נקטה בעולה דומיא דרישא ולא תימא ה"מ היכא ויינ דאפיי שהקשה דומיח דרישת ונח תימח ה"מ היכת לכבא וקדושת הגוף לא דאמר שור זה שלמים כל ל'יום דבכגון פקע בכדי וט' כדי זה קדושת שלמים מתפשטת והולכת זה קרושת שלמים מתפשטת והולכת כנה שחין לה מוכע אלה הפילו כשהתפים לסתור דברי אימר דמודה 505 פולא דקדושת הנוף בו לאחר מכן קדושת עולה סר"א חיילא שומי לא פקע נכדי דכי האי גוונא לא מקרי פקעה בכדי נמי לא פקע נכדי דכי האי גוונא לא מקרי פקעה בכדי ורמל מקוס לא קשה דאדרבה קרושה בתרא מעליא טפי ותל מנשול מי של דחדרבה קוושי ביותי שיו שי של עובד על על מסטיל השלי של על מסטיל השלי של אין של אין של אין של אי נאמתי ממש לעל ארוי מן קרושה קלה לחמורה ועוד הייע בבריים א שקרושה שלמים מיד שחלה על בהמה זו מלאה קרושת עולה שהיא אלה מימרה (נשלה) מונעתה מהתפשט לאחר שלשים יום וסד"א דכל כי האי גוונה לא ולכך לא פריך לשולה: מרג המתפשט לאחר שלשים יום וסד"א דכל כי האי גוונה לא תהא בהמה זו נתפסת בקדושת שלמים אלא עד שלשים יום קמ"ל אמר לך נר פרא תהא בהמה זו נתפסת בקדושת שנמים חנח עד שנשים יום קמ כ סיק סיפא אם נא דאפינו כי האי גוונא קדושת שלמים לא פקעה בכדי ולא מימא ה"מ מת מכשיי שלמים כשהקדים קדושת שלמים לקדושת עולה כנון שאמר כל שלשים יום לאחר ל' יום עולה הויי שלמים ואחר שלשים יום עולה דבכי האי גוונא דין הוא שתהא פי' שלה המר [הלה] קדושת שלמים מתפשטת והולכת אלא אפילו היכא שהקדים ואמר לאתר שלשים יום פולה הרי זו עולה ואשמעינן לאחר שלשים יום עולה סד"א קדושת שלמים לא משכחא רווחא אלא מידום אנ"ב שלא אמר שלשים יום ולא תתול יותר קמ"ל דכיון שבתוך כדי דבור אמר מעכשיו דיבורו בפפה פקדופה תנה שלמים חיילא ליה קדושת שלמים ושוב אין מקום לקדושת עולה לחול דמימת הקדומה נאתר שלשים כלל ולאו דמשבשינן לה לברייתא אלא ה"ק מי שאמר לאחר שלשים יום וכדל מתר דיבור יום עולה ומעכשיו שלמים ראוי הוא שתהא לאחר לי יום עולה אלא אפ"ה מלה הקדועה עפירלאמרל׳ יום:בוידי דהיה האומר לאעה אחר שאמר ומעכשיו שלמים זהו שמונע לקדושת עולה שלא תחול משום דקדושת שלמים לא פקטה בכדי שלא האמר שזה שאט אומרים וט׳יוח״ם בשלמה סיפה שקדושת שלמים מתפשמת והולכת היינו משום שזה שאמר לאחר שלשים מתרנה שפיר הלה רישה דהמר שור זה יום עולה אין בדבריו כלום דכיון דקדושת עולה לא חיילא השתא בתר שלשים יום כמי לה חיילה ולה ליהוי טעמה משום דלה פהעה כל ל' יום טולם לאחר בלפים יום פלמים קדושת שלמים בכדי דליתא דאינו לא אמר מעכשיו שלמים לאחר שלשים אלמה דפקעה קדושה יום עולה הויא הלכך ודאי טעמא דמאי דאמר השמא דלא היי עולה בכדי והיכי מתרץ לה וייל דהכיפירומא כל ל' הייט משום דקרושת שלמים לא פקעה בכדי כנ"ל ומנמוקי הרבה יום עולה וה"ה דהוי עולה לחחר ל' יום נתי מן הראשונים למדחיו וכ״ת מאי המ״ל סיפא דלאחר שלשים מהני הא דקדושה נה פקעה הנה ליה רישה כל שלשים עולה ולחחר שלשים יום שלמים י"ל הי מהחם בכדי וזימניו דהוי ה"א דרוקא כי לא הדר ביה קמ"ל סיפא דאפי׳ הדר ביה נמי לא מלי לאת ל׳ יום שלמים כנון דאת לאתר לי כמהדר וכדמסק׳׳ : בודעם דהוה על האומר לאשה וכו׳ · כלומר דכי יום שלמים ומו נא היכי דהתם אני"ג דלא חיילא קדושה השתא חיילא בתר זמנא ה"כ אע"ג וכ"ם מנתי למה לי לה דלה חיילה קדושה השתה חיילה בתר זמנה : פשימאי כלומר פשיטה זו אף זו קמני לא צ דמהני כי החם ולמה ליה לתנא לאשמועינן וא״ת מאי קמקשה פשיטא דקדואת הגוף אלא דמיצי בי הנום דכוה בים מנכו מוכועוביכן אדם מודי צווקה ששיטיו תפינו קדואת דמים אדרבה לריכארבה דמי דמיהתם אע"פ שנחעכלו המעוח מ"מ הא איכא פולה משמם כל ל' יום טולה דוקה מכל להחר ל' יום לה בוי כולה לכ"נ לר׳ אלמנן דרישה שול זה נמי כנון הרי ולחתר ל' יום שלמים סוי וכוי מוך ל' יוס מולה ולחתר שלשים

נ א נ מיין כי מסלי אבר רב פפא הכי קאמר אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר שלשים הייט דאילטריך וכו׳ - (ג) דאמינא להכי תני תרתי דבין קדושת הגוף יום עולה היי וכו׳. פי׳ סיפא אתינן לתרולי אבל רישא כדקיימא קיימא ובין קרושת דמים פקעה בכדי : למה לי למתני תרתי השתא מקדושה ולטולם דאתר לדמי ולא הקשי לבר פדא דמוקי לה בפדיון אבל סיפא חמורה לקדושה קלה פקעה . שולה שהיא חמורה לקדושת שלמים מתרניט דה"ק נאתר לי יום עולה ומעכשיו שלמים לאחר לי יום תהא שהיא קלה : מקדושה קלה - כלומר שלמים דקלה לקדושת עולה שהיא עולה כדבריו אם לא אמר מעכשיו שלמים וקמשמע לן תרתי חדא דכי

היינו דאיצמריך ליה לתנא למיתנא תרתי דס"ד אמינא קרושת (ה)הגוף לא פקעה בכרי קרושת רמים פקעה בכרי אממו להכי תנא תרתי אלא אי אמרת אידי ואידי קרושת דמים למה לילמיתנא תרתי השתא יש לומר מקרושה המורה לקרושה קלה פקעה מקרושה קלה לקרושה חמורה צריכא למימר לימא תיהוי תיובתא דבר פרא דאמר לא פקעה קדושה בכדי אמר רב פפא אמר לך בר פרא הכי קאמר אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר לי יום עולה הוי מירי דהוה *האומר לאשה התקרשי לי לאחר ל' יום "דמקודשת ואע״פ שנתעכלו המעות פשימא לא צריכא דהדר ביה הניחא למ"ד אינה חוורת אלא למ״ד יחוזרת מאי איכא למימר אפי׳ למ״ד התם הוורת הכא שאני *ראמירתו לגבוה כמסירתו להדיוטיתיבר אביןורב יצחק ברבי קמיה דר' ירמיה °וקא מנמנם ר' ירמיה יתבי וקאמרי לבר פראדאמ׳פראו חוזרות והורשות

תיפשום

מקודשת לאחר ל׳ יום ה״נ כי לא אמר מעכשיו אע"ג דהלכו להך שלשים יום שלעולה השתא נמי עולה הוי וסיפא דהתני לאחר שלשים יום עולה ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים דלאחר לי יום הוה טולה ופקט קדושת שלמים אע"ג דלא אמר מעכשיו החם ה"ה לא אמר משום דקדים ואמר ברישא לאחר שלשים יום עולה דכיון שהזכיר עולה מכישיו שלמים לאמר החלה נעשה כאומר מעכשיו הלכך לאחר שלשים יום עולה הוי והכא הוא משום ראמר מעכשיו פקעה קרושה בהרוייהו בין בקרושת דמים נאמר שלשים יום פולה בין בקדושת הגוף אבל בעלמא אפילו קדושת דמים לא פקעה בכדי ומשכשיו שלמים לאחר ולא קשה לבר פדא והיובתא דעולא כדקיימא קיימא: פשיטא - כלומר (אמר) מטכשיו שלמים ולא קשה לבר פדא והיובתא דעולא כדקיימא קיימא: דכיון דמחסרת למתני׳ ותרלת דה"ק בור זה עולה כל שלשים יום אנל השתא דאמר ומעכשיו לאחר שלשים יום שלמים דלאחר שלשים יום שלמים היי שלמים לאפקפה מיניה ולמה לי למימר שוב דה"ק אם לא אמר מעכשיו וכו׳ פשיטא דכיון קדושה שלמים ולבר דאמר לריך למימר מטכשיו ממילא ידענא דאם לא אמר מעכשיו דמים ולרכא לאחר שלשים יום שלמים היי עולה: תריץ לא לריכא · (ד) דהא קמ"ל בקדושת הנוף ורישא אי הדר ביה דאי הוה קתני כדקאמרת דנאתר שאמר שור זה עולה כל שלשים יום (ה) לאתר שלשים יום שלמים אנו"ג דהשתא הדר ביה ולאתר שלשים יום ואמר מעכשיו הואיל ומעיקרא כשאמר כל שלשים יום עולה לא אמר מעכשיו קודם שאמר לאחר שלשים יום שלמים ולא כנום קאמר ואפיי לי יום שולה לאמר לי לחתר ל' יום עולה הוי דהה קמ"ל דדוקה בעינן שיאמר בתחלה המ"עשנתפנו המעות מתר אים שיאמר לאחר שליים יום שלמים כדקאמר לעיל: הגיחא דביי צי לא נפקדון מעכשיו קודם שיאמר לאחר שלשים יום שלמים כדקאמר לעיל: הגיחא דביי צי לא נפקדון למ"ד אינה תוורת - שאם עמדה ונחקדשה לשני בתוך שלשים יום אינה מקודשת לשני מלי למימר מידי דהוה האומר לאשה וכו' : אלא למ"ד תוזרתי שאם עמדה ונתקדשה לשני בתוך לי יום מהודשת לשני היכי מלי יותון וריש לקיש נפרק למימר דכי לא אמר מעכשיו לאחר שלשים יוםעולה הוי-תריץ אפי' למ"ד חוזרת אפי׳ הכי התם אי לא אמר מעכשיו מעיהרא הוי עולה לאחר שלשים יום: דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוע וכיון דאמר מעכשיו מיזרת ורני יותנו אמר עולה ולא אמר מעכשיו שלמים לא פקעה בכדי ולעולם הוי עולה:לבר פדא דאמר פדאן תוזרות וקודשות י ואפי׳ לאתר שנקלט תוזר ופודו : סיפשוט

חמורה מיבעיה אלא לאו חד לקרושת הנוף וחד לקדושת דמים דתרוייהו פהעי ותיובתא דעולא וליכא פירוקא : נימא תיהוי תיובתיה דבר פדאי דהכא אמר דאפי קדושה הגוף פקעה בכדי ובר פרה המר נקלט פודן פעם החת ראפי׳ קרושת דמים לא פקעה בכרי: חסורי מיחסרא והכי קתני - האומר שור זה עולה כל ל׳ יום ומעכשיו לאחר לי יום שלמים כל לי עולה לאחר לי יום שלמים דהואיל ואמר מעכשיו חל עליה שם שלמים מעכשיו ומשום הכי הוי שלמים לאחר לי יום דקדושת הגוף פקעה בהכי בכדי הואיל ואמר מעכשיו אבל אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר ל׳ יום עולה הוי אפילו לאחר ל׳ יום (ג) דמקודשת לחתר ל' יום דהתם לא פקעה קדושת הגוף בכדי: דמקודשתי נאחר ל' יום דכי לא אמר מעכשיו דמיא להא האומר לאשה הילך פרומה זו והתקדשי לי לחתר לי יום דמקודשת לחתר ל׳יום ואע״ג דנתעכנו

המעות של קרושין שאינם בעולם הויא

קדופין נט. בכורות מט.

קדושין כח: ג'ד קלג: ע"ו סני המורה כע: ב"מ וי תוספתה דקדושין 6"D

פי' הרא"ש בלשים יום פולה מי וכו לריך להגיה בסיפא [אמר] מעכשיו שלמים נמי מיפרצה הכי בור זה פולה כל שלשים יום שלמים אם לא אמר כל יום פלמים: דמקודפת הגיחה למ"ד הינה תוזכת פלוגתה דרבי האומר (קדושין כמ.) לא קדעה עלמה וחזרה בה מהו ר"ל אמר אינה מיוכת : שהני דהמירמו לנכוה כמסירתו להדיוס וחייב לקיים דבריו כאילו כדר דכתיב (דברים כג) מולה שפמיך השמור ולה חלי למיהדר ביה : מוזכות וקדושות י כחי דהאמר לבר פדא לאו דוקה דעולה מודה כהה

הלאון לא משמע כן גבוי שיעט היו רכטןי וכרחתרי היום פרק התומר (קדושין נטי) הני זוזי כאן נמנוה דמיין ונא נפקדון דמיין ומשום הכי מקודשת דהא המקדש בשטר דלשון לא משמע כן ונתקרע השטר קודם לי אינה מקודשת משום דכי חיילי קדושי ליכא שטרא והכא נמי כיון דבדיבורא בעלמא אקדשה כי חייל הקדש ליתיה לדיבוריה דמדקאמר כל לי יום מני לא פקום וקשה גבה שיעבודא דכסף וכדאמרי׳ התם פרק האומר (קדושין נמי) הני וזו לא למלוה דמיין ולא לפקדון דמיין ומשום הכי מקודשה דהא המקדש בשטר וייל דאמסקנא סמיך דאמר דאמירמו לגבוה כמסירתו להדיוט הלכך פשיטא ליה דלא גרעה אמירה לגבוה מכסף קדושי דאשה מש"ה מקשי פשיטא. לגר פדא האמר פדא הנידוא למאן דאמר אינה חוזרת • פטגמא (דרב נחמן ורב ששת) [ניע דרי יוחנן וריש לקוש] בפ׳ האומר דקידושין (ד׳מי) : הבא שאני דאמירמו לגבוה כמסירכו להדיוטי הלכך אפיט למ"ד התם תוזרת הכא לא מצי הדר ביה וא"ת ותיהוי נמי כמסירה אכתי אמאי לא מצי הדר ביה כיוו דלא חייל הקדש עד שלשיסיום דנהי דאמרי׳ בכתובות (דף פני)*)ובמליעא משוךפרה זו ולא הקנה לךעד לאחר שלשים דאי קיימא באגם לא קנה ובטומדת אוא משום דנר פדא שלה כל ג׳ יוסתמכשיו בחצרו קנה הייט דוקא בשלא חור בו בינתים אבל חור בו ודאי אפי שומדת בחצרו מצי למיהדר ביה כיון דלא קני עד לאחר ל׳ יום ולגבוה נמי נהי ממרה נהם בר פדמ: דהי כמסירה כיון דהשתא לא חייל אמאי לא מני למיהדר ביה וי"ל דכי אמרי׳ כמסירתו להדיוט בקנין ממש של הדיוט קאמר וכמ"ד מטכשיו ולאמר שלשים [ວະ ຄຳນ ຄຳ] (*

*) [ול מתל אם]

פדאן הדרות הבירת (ה) נכי דכיד למינא קרושת דמים סקטה נכדי קרושת כגוף את פעט כנדי אמט לככי : (ג) רשי ד'ה בייז ד'ה בייז דאי מערי דכיד אמיל אובי אלחים לאמי אלחים יום שלאח דרחס לא ספס וכו' להא דהאומר כיצ' ותיכות דמקודשה לאמר שלשים יום ממחק: (ד) ד'ה מרין א אייכא אי בדר כצ'ל ותיכות דכא קמיל ממחק: (ה) בא"ד כל שלשים יום ולאמר שלשים יום שלאח סה למערא איד מי שלאחר שלשים יום לאמר שלשים יום ממחק: (ד) ד'ה מרין אלאריכא אי בדר כצ'ל ותיכות דכא קמיל ממחק: (ה) בא"ד כל שלשים יום לאמר שלשים יום שלאחר שלשים יום לאמר שלמים היום שלאח סה למערא איד מי המציא לאריכא בעראד לאמר לי יום שלמים לא כיר שלה קמיל לאמיג והשתה הכדר כירא גליון הדערים גבו׳ וקא מממט כי ירמים י געיין, א ע"כי שנת דף סג ע"כ:

מסורת הש"ס

This is (why) הַיִינוּ

the Tanna needed to teach אַמִיתְּגַא לְמִיתְנֵא דְּאִיצְּטְרִידָ לֵיה לְתַנָּא לְמִיתְנֵא two (i.e., both the raysha and the sayfa) דְּסֶלְקָא דֵּעְתָדְ אָמִינָא for I could have thought to say דְּסֶלְקָא דֵּעְתָדְ אָמִינָא kedushas haguf דְּסָלְקָא בְּרָדִי does not come off with 'nothing' לָא פָּקְעָה בְּרָדי (and) the kedusha of its value מָרָא בְּרָדי comes off with 'nothing' קִדוּשִׁת and because of this יקנא בְּרָדי אַמְטוּ לְהָכִי it taught two (cases) אַמְטוּ לְהָכִי but if you say אַמְעַרָתָ לְמָר בָּרָדִי (are talking about) the kedusha of its value קִדְוּשִׁת דְמִים to teach both יַקָמָה לָי The Gemara previously answered that the raysha of the

Baraisa is discussing a case of a person who just made the value of the animal hekdesh but not the actual animal (i.e., he made the קדושַׁת דָמִים). But if so, why would the Tanna need to say two different cases?

The Gemara will now explain that one cannot answer that even if both the raysha and sayfa are discussing קדושת דָמִים perhaps they are both needed as they are discussing different cases. The raysha is discussing a person who first says that the animal should be an olah and then a shelamim and the sayfa is discussing a case in which the person first says that the animal should be a shelamim and then an olah. The Gemara explains that the fact that the Baraisa is discussing two separate cases cannot be the reason that both cases are needed because:

> הַשְׁתָּא יֵשׁ לוֹמַר Now that there is to say מִקְדוּשָׁה that from a kedusha חֲמוּרָה (that is chamur (severe) לקִדוּשָׁה (that is kal (light, i.e., not severe קַלָּה (that is kal goes off פָּקְעָה מִקְדוּשָׁה חָמוּרָה the kedusha goes off לִקְדוּשָׁה חֲמוּרָה to a kedusha that is chamur is it needed to say

The childush of the raysha of the Mishna is to say that a person can at first make his animal to be a korban olah and then after thirty days, it could turn into a shelamim. That is, even though a korban olah has more kedusha than a korban shelamim, a person can still have the animal go from the higher level of kedusha to a lesser one. That is, one could have thought that once this animal attains a higher level of kedusha, it cannot now go to be an animal with less kedusha (i.e., from an olah to a shelamim). The raysha therefore comes to teach us otherwise.

The problem is that once the raysha teaches us this chiddush, the sayfa will no longer be necessary. If a person can say that an animal should go from a higher level of kedusha to a lower level, then certainly a person can make an animal go from a lower lever to a higher level. If so, the sayfa that says that one can make the animal go from being a shelamim the first thirty days to being an olah afterwards is not needed once we know the raysha that a person could make an animal go from being an olah to being a shelamim. If so, we have to understand why both the raysha and sayfa are necessary.

The only answer the Gemara has to explain why both the raysha and sayfa are needed is to say as it did before, that one case is referring to a case of קדושָׁת דָמִים and the second case could be referring to a case of קדושָׁת הַגוּף. And the chiddush will be that even though an animal has קדושָׁת הַגוּף, it goes off by itself after thirty days.

But if this is true:

Let us say that it is a disproof לֵימָא תֶּיהְוֵי תְּיוּבְתָּא זְּבַר פְּדָא of Bar Padda זְּבַר פְּדָא that said זְאָמַר

kedusha does not go off by itself לָא בְּקְעָה קְדוּשָׁה בִּכְדִי

Bar Padda's shita is that kedusha cannot go off by itself, and if so, if the Baraisa is coming to teach us that the kedusha of the animal could come off by itself after thirty days, this would obviously disprove his position.

Bar Padda's Explanation of the Sayfa of the Baraisa – The Ability of an Olah to be Chal After Thirty Days

אַמִּר רָב פָּפָּא Bar Padda would say to you אָמֵר לָדָּ בַּר פְּדָא אַמָּר לָדָּ בַּר פְּדָא Bar Padda would say to you אָמָר לָדָּ בַּר פְּדָא this is what it (the sayfa) means to say הָכִי קָאָמַר עָא if he does not say אָם לא אָמַר שָׁא מעַכְּשָׁיו from now (that) from now מעַכְשָׁיו לוו should be a shelamim לְאַמִר שְׁלָשִׁים יוֹם (then) after thirty days it will be an olah מידֵי דְהָוָה הָתְקַדְּשִׁי לִי Be married to me ילָשָׁים יוֹם מfter thirty days"

אישות סלכה יסמג עשין מא מישיע אהיע סיי מסמיף א:

נא ג מיי׳ פע׳ז מכלי

מעשה הקרנסות הלי א ופים מהלי מכירה הלכה ב : אמר לאחר לי יום טולה בלחוד חייל

ולא תימא כיון דלא קדום השתא לא

קדוש נמי לחתר שעתה דליתה הלה

לבתר זמנא נמי חייל מדעם דהוה

על האומר לאשה וכו׳ וקמ"ל נמי

דדוקה כשלה המר מעכשיו שלמים

הואדהוי לאתר ל׳ יום עולה אבל היכא

תוספות

ליםא מיהוי מיונתה דחמר מעכשיו שלמים לה הויה לחהר דבר פדא דאמר לא פקעה קדועה בכדיי ל יום טולה ומילי טובא קמ"ל בהא חרא דקדושת הגוף לאפקעה בכדי ולא וא"ת אתאי לא פריך למולא כתו לבר פדא תימא ה"מ קדושה תמורה דעולה מקדושת הגוף מהא דליתא אלא אפי׳ קרושה קלה דשלמים דהמ סבירה ליה הדושת לא פקעה בכדי ומש״ה נקט קרושה הגוף לה פקעה בכדי מההיה דהאומר לאשה היום את אשמי וכו' קמייתה בשלמים ולה נקטה בעולה דומיא דרישא ולא תימא ה"מ היכא ויינ דאפיי שהקשה דומיח דרישת ונח תימח ה"מ היכת לכבא וקדושת הגוף לא דאמר שור זה שלמים כל ל'יום דבכגון פקע בכדי וט' כדי זה קדושת שלמים מתפשטת והולכת זה קרושת שלמים מתפשטת והולכת כנה שחין לה מוכע אלה הפילו כשהתפים לסתור דברי אימר דמודה 505 פולא דקדושת הנוף בו לאחר מכן קדושת עולה סר"א חיילא שומי לא פקע נכדי דכי האי גוונא לא מקרי פקעה בכדי נמי לא פקע נכדי דכי האי גוונא לא מקרי פקעה בכדי ורמל מקוס לא קשה דאדרבה קרושה בתרא מעליא טפי ותל מנשול מי של דחדרבה קוושי ביותי שיו שי של עובד על על מסטיל השלי של על מסטיל השלי של אין של אין של אין של אי נאמתי ממש לעל ארוי מן קרושה קלה לחמורה ועוד הייע בבריים א שקרושה שלמים מיד שחלה על בהמה זו מלאה קרושת עולה שהיא אלה מימרה (נשלה) מונעתה מהתפשט לאחר שלשים יום וסד"א דכל כי האי גוונה לא ולכך לא פריך לשולה: מרג המתפשט לאחר שלשים יום וסד"א דכל כי האי גוונה לא תהא בהמה זו נתפסת בקדושת שלמים אלא עד שלשים יום קמ"ל אמר לך נר פרא תהא בהמה זו נתפסת בקדושת שנמים חנח עד שנשים יום קמ כ סיק סיפא אם נא דאפינו כי האי גוונא קדושת שלמים לא פקעה בכדי ולא מימא ה"מ מת מכשיי שלמים כשהקדים קדושת שלמים לקדושת עולה כנון שאמר כל שלשים יום לאחר ל' יום עולה הויי שלמים ואחר שלשים יום עולה דבכי האי גוונא דין הוא שתהא פי' שלה המר [הלה] קדושת שלמים מתפשטת והולכת אלא אפילו היכא שהקדים ואמר לאתר שלשים יום פולה הרי זו עולה ואשמעינן לאחר שלשים יום עולה סד"א קדושת שלמים לא משכחא רווחא אלא מידום אנ"ב שלא אמר שלשים יום ולא תתול יותר קמ"ל דכיון שבתוך כדי דבור אמר מעכשיו דיבורו בפפה פקדופה תנה שלמים חיילא ליה קדושת שלמים ושוב אין מקום לקדושת עולה לחול דמימת הקדומה נאתר שלשים כלל ולאו דמשבשינן לה לברייתא אלא ה"ק מי שאמר לאחר שלשים יום וכדל מתר דיבור יום עולה ומעכשיו שלמים ראוי הוא שתהא לאחר לי יום עולה אלא אפ"ה מלה הקדועה עפירלאמרל׳ יום:בוידי דהיה האומר לאעה אחר שאמר ומעכשיו שלמים זהו שמונע לקדושת עולה שלא תחול משום דקדושת שלמים לא פקטה בכדי שלא האמר שזה שאט אומרים וט׳יוח״ם בשלמה סיפה שקדושת שלמים מתפשמת והולכת היינו משום שזה שאמר לאחר שלשים מתרנה שפיר הלה רישה דהמר שור זה יום עולה אין בדבריו כלום דכיון דקדושת עולה לא חיילא השתא בתר שלשים יום כמי לה חיילה ולה ליהוי טעמה משום דלה פהעה כל ל' יום טולם לאחר בלפים יום פלמים קדושת שלמים בכדי דליתא דאינו לא אמר מעכשיו שלמים לאחר שלשים אלמה דפקעה קדושה יום עולה הויא הלכך ודאי טעמא דמאי דאמר השמא דלא היי עולה בכדי והיכי מתרץ לה וייל דהכיפירומא כל ל' הייט משום דקרושת שלמים לא פקעה בכדי כנ"ל ומנמוקי הרבה יום עולה וה"ה דהוי עולה לחחר ל' יום נתי מן הראשונים למדחיו וכ״ת מאי המ״ל סיפא דלאחר שלשים מהני הא דקדושה נה פקעה הנה ליה רישה כל שלשים עולה ולחחר שלשים יום שלמים י"ל הי מהחם בכדי וזימניו דהוי ה"א דרוקא כי לא הדר ביה קמ"ל סיפא דאפי׳ הדר ביה נמי לא מלי לאת ל׳ יום שלמים כנון דאת לאתר לי כמהדר וכדמסק׳׳ : בודעם דהוה על האומר לאשה וכו׳ · כלומר דכי יום שלמים ומו נא היכי דהתם אנייג דלא חיילא קדושה השתא חיילא בתר זמנא ה"כ אע"ג וכ"ם מנתי למה לי לה דלה חיילה קדושה השתה חיילה בתר זמנה : פשימאי כלומר פשיטה זו אף זו קמני לא צ דמהני כי החם ולמה ליה לתנא לאשמועינן וא״ת מאי קמקשה פשיטא דקדואת הגוף אלא דמיצי בי הנום דכוה בים מנכו מוכועוביכן אדם מודי צווקה ששיטיו תפינו קדואת דמים אדרבה לריכארבה דמי דמיהתם אע"פ שנחעכלו המעוח מ"מ הא איכא פולה משמם כל ל' יום טולה דוקה מכל להחר ל' יום לה בוי כולה לכ"נ לר׳ אלמנן דרישה שול זה נמי כנון הרי ולחתר ל' יום שלמים סוי וכוי מוך ל' יוס מולה ולחתר שלשים

נ א נ מיין כי מסלי אבר רב פפא הכי קאמר אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר שלשים הייט דאילטריך וכו׳ - (ג) דאמינא להכי תני תרתי דבין קדושת הגוף יום עולה היי וכו׳. פי׳ סיפא אתינן לתרולי אבל רישא כדקיימא קיימא ובין קרושת דמים פקעה בכדי : למה לי למתני תרתי השתא מקדושה ולטולם דאתר לדמי ולא הקשי לבר פדא דמוקי לה בפדיון אבל סיפא חמורה לקדושה קלה פקעה . שולה שהיא חמורה לקדושת שלמים מתרניט דה"ק נאתר לי יום עולה ומעכשיו שלמים לאחר לי יום תהא שהיא קלה : מקדושה קלה - כלומר שלמים דקלה לקדושת עולה שהיא עולה כדבריו אם לא אמר מעכשיו שלמים וקמשמע לן תרתי חדא דכי

היינו דאיצמריך ליה לתנא למיתנא תרתי דס"ד אמינא קרושת (ה)הגוף לא פקעה בכרי קרושת רמים פקעה בכרי אממו להכי תנא תרתי אלא אי אמרת אידי ואידי קרושת דמים למה לילמיתנא תרתי השתא יש לומר מקרושה המורה לקרושה קלה פקעה מקרושה קלה לקרושה חמורה צריכא למימר לימא תיהוי תיובתא דבר פרא דאמר לא פקעה קדושה בכדי אמר רב פפא אמר לך בר פרא הכי קאמר אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר לי יום עולה הוי מירי דהוה *האומר לאשה התקרשי לי לאחר ל' יום "דמקודשת ואע״פ שנתעכלו המעות פשימא לא צריכא דהדר ביה הניחא למ"ד אינה חוורת אלא למ״ד יחוזרת מאי איכא למימר אפי׳ למ״ד התם הוורת הכא שאני *ראמירתו לגבוה כמסירתו להדיוטיתיבר אביןורב יצחק ברבי קמיה דר' ירמיה °וקא מנמנם ר' ירמיה יתבי וקאמרי לבר פראדאמ׳פראו חוזרות והורשות

תיפשום

מקודשת לאחר ל׳ יום ה״נ כי לא אמר מעכשיו אע"ג דהלכו להך שלשים יום שלעולה השתא נמי עולה הוי וסיפא דהתני לאחר שלשים יום עולה ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים דלאחר לי יום הוה טולה ופקט קדושת שלמים אע"ג דלא אמר מעכשיו החם ה"ה לא אמר משום דקדים ואמר ברישא לאחר שלשים יום עולה דכיון שהזכיר עולה מכישיו שלמים לאמר החלה נעשה כאומר מעכשיו הלכך לאחר שלשים יום עולה הוי והכא הוא משום ראמר מעכשיו פקעה קרושה בהרוייהו בין בקרושת דמים נאמר שלשים יום פולה בין בקדושת הגוף אבל בעלמא אפילו קדושת דמים לא פקעה בכדי ומשכשיו שלמים לאחר ולא קשה לבר פדא והיובתא דעולא כדקיימא קיימא: פשיטא - כלומר (אמר) מטכשיו שלמים ולא קשה לבר פדא והיובתא דעולא כדקיימא קיימא: דכיון דמחסרת למתני׳ ותרלת דה"ק בור זה עולה כל שלשים יום אנל השתא דאמר ומעכשיו לאחר שלשים יום שלמים דלאחר שלשים יום שלמים היי שלמים לאפקפה מיניה ולמה לי למימר שוב דה"ק אם לא אמר מעכשיו וכו׳ פשיטא דכיון קדושה שלמים ולבר דאמר לריך למימר מטכשיו ממילא ידענא דאם לא אמר מעכשיו דמים ולרכא לאחר שלשים יום שלמים היי עולה: תריץ לא לריכא · (ד) דהא קמ"ל בקדושת הנוף ורישא אי הדר ביה דאי הוה קתני כדקאמרת דנאתר שאמר שור זה עולה כל שלשים יום (ה) לאתר שלשים יום שלמים אנו"ג דהשתא הדר ביה ולאתר שלשים יום ואמר מעכשיו הואיל ומעיקרא כשאמר כל שלשים יום עולה לא אמר מעכשיו קודם שאמר לאחר שלשים יום שלמים ולא כנום קאמר ואפיי לי יום שולה לאמר לי לחתר ל' יום עולה הוי דהה קמ"ל דדוקה בעינן שיאמר בתחלה המ"עשנתפנו המעות מתר אים שיאמר לאחר שליים יום שלמים כדקאמר לעיל: הגיחא דביי צי לא נפקדון מעכשיו קודם שיאמר לאחר שלשים יום שלמים כדקאמר לעיל: הגיחא דביי צי לא נפקדון למ"ד אינה חוזרת - שאם עמדה ונחקדשה לשני בתוך שלשים יום אינה מקודשת לשני מלי למימר מידי דהוה האומר לאשה וכו': אלא למ"ד תוזרתי שאם עמדה ונתקדשה לשני בתוך לי יום מהודשת לשני היכי מלי יותון וריש לקיש נפרק למימר דכי לא אמר מעכשיו לאחר שלשים יוםעולה הוי-תריץ אפי' למ"ד חוזרת אפי׳ הכי התם אי לא אמר מעכשיו מעיהרא הוי עולה לאחר שלשים יום: דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוע וכיון דאמר מעכשיו מיזרת ורני יותנו אמר עולה ולא אמר מעכשיו שלמים לא פקעה בכדי ולעולם הוי עולה:לבר פדא דאמר פדאן תוזרות וקודשות י ואפי׳ לאתר שנקלט תוזר ופודו : סיפשוט

חמורה מיבעיה אלא לאו חד לקרושת הנוף וחד לקדושת דמים דתרוייהו פהעי ותיובתא דעולא וליכא פירוקא : נימא תיהוי תיובתיה דבר פדאי דהכא אמר דאפי קדושה הגוף פקעה בכדי ובר פרה המר נקלט פודן פעם החת ראפי׳ קרושת דמים לא פקעה בכרי: חסורי מיחסרא והכי קתני - האומר שור זה עולה כל לי יום ומעכשיו לאחר לי יום שלמים כל לי עולה לאחר לי יום שלמים דהואיל ואמר מעכשיו חל עליה שם שלמים מעכשיו ומשום הכי הוי שלמים לאחר לי יום דקדושת הגוף פקעה בהכי בכדי הואיל ואמר מעכשיו אבל אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר ל׳ יום עולה הוי אפילו לאחר ל׳ יום (ג) דמקודשת לחתר ל' יום דהתם לא פקעה קדושת הגוף בכדי: דמקודשתי נאחר ל' יום דכי לא אמר מעכשיו דמיא להא האומר לאשה הילך פרומה זו והתקדשי לי לחתר לי יום דמקודשת לחתר ל׳יום ואע״ג דנתעכנו

המעות של קרושין שאינם בעולם הויא

קדופין נט. בכורות מט.

קדושין כח: ג'ד קלג: ע"ו סני המורה כע: ב"מ וי תוספתה דקדושין 6"D

פי' הרא"ש בלשים יום פולה מי וכו לריך להגיה בסיפא [אמר] מעכשיו שלמים נמי מיפרצה הכי בור זה פולה כל שלשים יום שלמים אם לא אמר כל יום פלמים: דמקודפת הגיחה למ"ד הינה תוזכת פלוגתה דרבי האומר (קדושין כמ.) לא קדעה עלמה וחזרה בה מהו ר"ל אמר אינה מיוכת : שהני דהמירמו לנכוה כמסירתו להדיוס וחייב לקיים דבריו כאילו כדר דכתיב (דברים כג) מולה שפמיך השמור ולה חלי למיהדר ביה : מוזכות וקדושות י כחי דהאמר לבר פדא לאו דוקה דעולה מודה כהה

הלאון לא משמע כן גבוי שיעט היו רכטןי וכרחתרי היום פרק התומר (קדושין נטי) הני זוזי כאן נמנוה דמיין ונא נפקדון דמיין ומשום הכי מקודשת דהא המקדש בשטר דלשון לא משמע כן ונתקרע השטר קודם לי אינה מקודשת משום דכי חיילי קדושי ליכא שטרא והכא נמי כיון דבדיבורא בעלמא אקדשה כי חייל הקדש ליתיה לדיבוריה דמדקאמר כל לי יום מני לא פקום וקשה גבה שיעבודא דכסף וכדאמרי׳ התם פרק האומר (קדושין נמי) הני וזו לא למלוה דמיין ולא לפקדון דמיין ומשום הכי מקודשה דהא המקדש בשטר וייל דאמסקנא סמיך דאמר דאמירמו לגבוה כמסירתו להדיוט הלכך פשיטא ליה דלא גרעה אמירה לגבוה מכסף קדושי דאשה מש"ה מקשי פשיטא. לגר פדא האמר פדא הנידוא למאן דאמר אינה חוזרת • פטגמא (דרב נחמן ורב ששת) [ניע דרי יוחנן וריש לקוש] בפ׳ האומר דקידושין (ד׳מי) : הבא שאני דאמירמו לגבוה כמסירכו להדיוטי הלכך אפיט למ"ד התם תוזרת הכא לא מצי הדר ביה וא"ת ותיהוי נמי כמסירה אכתי אמאי לא מצי הדר ביה כיוו דלא חייל הקדש עד שלשיסיום דנהי דאמרי׳ בכתובות (דף פני)*)ובמליעא משוךפרה זו ולא הקנה לךעד לאחר שלשים דאי קיימא באגם לא קנה ובטומדת אוא משום דנר פדא שלה כל ג׳ יוסתמכשיו בחצרו קנה הייט דוקא בשלא חור בו בינתים אבל חור בו ודאי אפי שומדת בחצרו מצי למיהדר ביה כיון דלא קני עד לאחר ל׳ יום ולגבוה נמי נהי ממרה נהם בר פדמ: דהי כמסירה כיון דהשתא לא חייל אמאי לא מני למיהדר ביה וי"ל דכי אמרי׳ כמסירתו להדיוט בקנין ממש של הדיוט קאמר וכמ"ד מטכשיו ולאמר שלשים [ວະ ຄຳນ ຄຳ] (*

*) [ול מתל אם]

פדאן הדרות הבירת (ה) נכי דכיד למינא קרושת דמים סקטה נכדי קרושת כגוף את פעט כנדי אמט לככי : (ג) רשי ד'ה בייז ד'ה בייז דאי מערי דכיד אמיל אובי אלחים לאמי אלחים יום שלאח דרחס לא ספס וכו' להא דהאומר כיצ' ותיכות דמקודשה לאמר שלשים יום ממחק: (ד) ד'ה מרין א אייכא אי בדר כצ'ל ותיכות דכא קמיל ממחק: (ה) בא"ד כל שלשים יום ולאמר שלשים יום שלאח סה למערא איד מי שלאחר שלשים יום לאמר שלשים יום ממחק: (ד) ד'ה מרין אלאריכא אי בדר כצ'ל ותיכות דכא קמיל ממחק: (ה) בא"ד כל שלשים יום לאמר שלשים יום שלאחר שלשים יום לאמר שלמים היום שלאח סה למערא איד מי המציא לאריכא בעראד לאמר לי יום שלמים לא כיר שלה קמיל לאמיג והשתה הכדר כירא גליון הדערים גבו׳ וקא מממט כי ירמים י געיין, א ע"כי שנת דף סג ע"כ:

מסורת הש"ס

that (that halacha is) that he is married דָּמְקוּדֶּשֶׁת and even though וְאַן עֵל בִּי

the money has been consumed שֶׁנְתְעַכְּלוּ הַמָּעוֹת

Rav Puppa explains that according to Bar Padda there is a completely different way to explain the Baraisa. The explanation of the raysha will stay that same that it is discussing קדושֶׁת הַמִּוּף and not קִדוּשֶׁת הַמִּוּף . And the sayfa is teaching us the following halacha. If a person says that this animal should be an olah after thirty days, this will work. That is, even though the animal is not becoming hekdesh at the time that he makes his 'hekdesh proclamation', his proclamation will still have the ability to make the animal hekdesh after thirty days.

And this is similar to a man who gives a women money and says that the giving of money should serve as an act of marriage but the actual marriage should not take place for thirty days. The halacha is that this works and the kiddushin will be chal in thirty days, even if the money has been consumed and is no longer in existence at the time that the kiddushin is taking place.

If so, in our case as well, the act of making it an olah can be made to take effect with a 'thirty-day delay'.

¹⁰ The Many Chiddushim of the Baraisa According to Bar Padda

The Ran explains that this answer contains many Chiddushim, as follows:

- 1. We see that a person can make an animal become a korban with a thirty-day delay.
- 2. This that the animal will become a korban after thirty days is only if he did not make another korban before that. That is, if he says that it should be an olah after thirty days and it should be a shelamim from now, the animal will immediately become a shelamim and stay a shelamim even after thirty days. That is, once the animal is a shelamim, it will not become an olah after thirty days.
- 3. We see that not only a kedusha that is chamur, i.e., the kedusha of a korban olah, cannot come off by itself, but even if it only has the kedusha of a korban olah (a less chamur form of kedusha) this kedusha will not come off by itself either. The Ran explains that this is why the case of the sayfa is that he first says it should be a shelamim and then an olah, to teach us that once it has the kedusha of even a kedusha that is kal, it will not come off by itself.
- 4. We see that the kedusha of the korban shelamim cannot come off by itself, even if it will be replaced by the more chamur kedusha of a korban olah. That is, one could have thought that this that a kedusha cannot come off by itself is only if it is not going to have kedusha afterwards, but in a case that there will be kedusha, i.e., the kedusha of the korban olah, if the kedusha of the shelamim would come off, it would not be considered a case of kedusha coming off by itself. The Baraisa comes to teach us otherwise, that even if the kedusha is going to be replaced with a different kedusha, and even if this new kedusha will be more chamur, it will not make a difference and we will still say that the 'old' kedusha of the korban shelamim cannot come off by itself.
- 5. One could have thought that in our case, since at the time that the animal acquired the kedusha of a korban shelamim the person had already said that it should be an olah for after thirty days, the kedusha of the olah that will be chal after thirty days should prevent the kedusha of the shelamim from being chal for after thirty days. Therefore, one could have through that the kedusha of the shelamim could come off to make room for the kedusha of the shelamim to go off was already in place from the beginning. The Baraisa teaches us

The way that Baraisa says this is by saying that although the person made a declaration that this animal should be an olah after thirty days, and in theory this declaration should have worked, it will not because the person made it a shelamim before then. And since it is a shelamim now, this kedusha cannot come off, and therefore in thirty days, when the kedusha of a korban olah should have been chal, it will not be chal because the animal is already a shelamim (but if not for the fact that it is now a shelamim, it would have become an olah).

In other words, the Baraisa is teaching us two main points. Firstly, that in theory one can declare an animal to be a korban olah with a thirty-day delay, and secondly in our case the kedusha of a korban olah will not be chal, as the animal already has the kedusha of a korban shelamim, and that kedusha cannot come off by itself.

The bottom line of this answer is that not only does the Baraisa not disprove bar Padda, but it also actually states his halacha. The Baraisa tells us that the animal does not become an olah. But why not? The answer is that the kedusha does not come off because the kedusha of the animal cannot come off by itself, i.e., the halacha of Bar Padda, see footnote where we quote the Ran that explains the many chiddushim of this answer.¹⁰

otherwise. That since at the end of the day, at the time that the person declared the animal hekdesh the kedusha of a shelamim was chal and the kedusha of the olah was not chal, the kedusha of the shelamim cannot come off by itself, and therefore, the kedusha of the shelamim will prevent the kedusha of the olah from being chal in the animal.

One could have though that all this is true only if the person first says 6. that the animal should be a shelamim from now and an olah after thirty days. But if the person first says that the animal should be an olah after thirty days and a shelamim from now, perhaps in this case, since he at first mentioned that the olah should become an olah in thirty days, this is chal in the animal, and therefore, even if afterward he says that it should be a shelamim from now, it will be able to become an olah after thirty days, as the 'power' to do that is 'already in the animal'. The Baraisa therefore comes to teach us not that way, that since at the end of the day the animal becomes a shelamim before it becomes an olah, the kedusha of a shelamim cannot come off by itself and that kedusha will prevent the animal from becoming an olah. [The Ran does say that the reason the fact that the chalos of becoming an olah after thirty days does not prevent the animal from becoming a shelamim for even after thirty days, is because immediately (תוך בדי , דיבור) of him saying that it should be an olah after thirty days, he says that it should be a shelamim now. This would seem to imply that if he says that it should be an olah after thirty days, and then after a little time he says that it should be a shelamim from today, in this case, it will only be a shelamim for thirty days and afterwards it will be a korban olah. That is, once he says that it should be an olah after thirty days, if he doesn't immediately qualify it, the chalos of it becoming an olah after thirty days will be chal, and this will prevent a person from making it a shelamim from now and forever. That is, if he waits to make it a shelamim, he will only be able to make it a shelamim for those thirty days but not for more. Seemingly the way to understand this is to say that once the chalos of it becoming an olah after thirty days is chal in the animal, he can no longer make it a shelamim for more than thirty days. What one still has to clarify is why do we not say that once the kedusha of the shelamim is chal in the animal, it cannot come off by itself, and therefore, even after thirty days it should not come off and this kedusha should prevent the kedusha of an olah from being chal. Seemingly, one has to say that the kedusha from the beginning

אישות סלכה יסמג עשין מא מישיע אהיע סיי מסמיף א:

נא ג מיי׳ פע׳ז מכלי

מעשה הקרנסות הלי א ופים מהלי מכירה הלכה ב : אמר לאחר לי יום טולה בלחוד חייל

ולא תימא כיון דלא קדום השתא לא

קדוש נמי לחתר שעתה דליתה הלה

לבתר זמנא נמי חייל מדעם דהוה

על האומר לאשה וכו׳ וקמ"ל נמי

דדוקה כשלה המר מעכשיו שלמים

הואדהוי לאתר ל׳ יום עולה אבל היכא

תוספות

ליםא מיהוי מיונתה דחמר מעכשיו שלמים לה הויה לחהר דבר פדא דאמר לא פקעה קדועה בכדיי ל יום טולה ומילי טובא קמ"ל בהא חרא דקדושת הגוף לאפקעה בכדי ולא וא"ת אתאי לא פריך למולא כתו לבר פדא תימא ה"מ קדושה תמורה דעולה מקדושת הגוף מהא דליתא אלא אפי׳ קרושה קלה דשלמים דהמ סבירה ליה הדושת לא פקעה בכדי ומש״ה נקט קרושה הגוף לה פקעה בכדי מההיה דהאומר לאשה היום את אשמי וכו' קמייתה בשלמים ולה נקטה בעולה דומיא דרישא ולא תימא ה"מ היכא ויינ דאפיי שהקשה דומיח דרישת ונח תימח ה"מ היכת לכבא וקדושת הגוף לא דאמר שור זה שלמים כל ל'יום דבכגון פקע בכדי וט' כדי זה קדושת שלמים מתפשטת והולכת זה קרושת שלמים מתפשטת והולכת כנה שחין לה מוכע אלה הפילו כשהתפים לסתור דברי אימר דמודה 505 פולא דקדושת הנוף בו לאחר מכן קדושת עולה סר"א חיילא שומי לא פקע נכדי דכי האי גוונא לא מקרי פקעה בכדי נמי לא פקע נכדי דכי האי גוונא לא מקרי פקעה בכדי ורמל מקוס לא קשה דאדרבה קרושה בתרא מעליא טפי ותל מנשול מי של דחדרבה קוושי ביותי שיו שי של עובד על על מסטיל השלי של על מסטיל השלי של אין של אין של אין של אי נאמתי ממש לעל ארוי מן קרושה קלה לחמורה ועוד הייע בבריים א שקרושה שלמים מיד שחלה על בהמה זו מלאה קרושת עולה שהיא אלה מימרה (נשלה) מונעתה מהתפשט לאחר שלשים יום וסד"א דכל כי האי גוונה לא ולכך לא פריך לשולה: מרג המתפשט לאחר שלשים יום וסד"א דכל כי האי גוונה לא תהא בהמה זו נתפסת בקדושת שלמים אלא עד שלשים יום קמ"ל אמר לך נר פרא תהא בהמה זו נתפסת בקדושת שנמים חנח עד שנשים יום קמ כ סיק סיפא אם נא דאפינו כי האי גוונא קדושת שלמים לא פקעה בכדי ולא מימא ה"מ מת מכשיי שלמים כשהקדים קדושת שלמים לקדושת עולה כנון שאמר כל שלשים יום לאחר ל' יום עולה הויי שלמים ואחר שלשים יום עולה דבכי האי גוונא דין הוא שתהא פי' שלה המר [הלה] קדושת שלמים מתפשטת והולכת אלא אפילו היכא שהקדים ואמר לאתר שלשים יום פולה הרי זו עולה ואשמעינן לאחר שלשים יום עולה סד"א קדושת שלמים לא משכחא רווחא אלא מידום אנ"ב שלא אמר שלשים יום ולא תתול יותר קמ"ל דכיון שבתוך כדי דבור אמר מעכשיו דיבורו בפפה פקדופה תנה שלמים חיילא ליה קדושת שלמים ושוב אין מקום לקדושת עולה לחול דמימת הקדומה נאתר שלשים כלל ולאו דמשבשינן לה לברייתא אלא ה"ק מי שאמר לאחר שלשים יום וכדל מתר דיבור יום עולה ומעכשיו שלמים ראוי הוא שתהא לאחר לי יום עולה אלא אפ"ה מלה הקדועה עפירלאמרל׳ יום:בוידי דהיה האומר לאעה אחר שאמר ומעכשיו שלמים זהו שמונע לקדושת עולה שלא תחול משום דקדושת שלמים לא פקטה בכדי שלא האמר שזה שאט אומרים וט׳יוח״ם בשלמה סיפה שקדושת שלמים מתפשמת והולכת היינו משום שזה שאמר לאחר שלשים מתרנה שפיר הלה רישה דהמר שור זה יום עולה אין בדבריו כלום דכיון דקדושת עולה לא חיילא השתא בתר שלשים יום כמי לה חיילה ולה ליהוי טעמה משום דלה פהעה כל ל' יום טולם לאחר בלפים יום פלמים קדושת שלמים בכדי דליתא דאינו לא אמר מעכשיו שלמים לאחר שלשים אלמה דפקעה קדושה יום עולה הויא הלכך ודאי טעמא דמאי דאמר השמא דלא היי עולה בכדי והיכי מתרץ לה וייל דהכיפירומא כל ל' הייט משום דקרושת שלמים לא פקעה בכדי כנ"ל ומנמוקי הרבה יום עולה וה"ה דהוי עולה לחחר ל' יום נתי מן הראשונים למדחיו וכ״ת מאי המ״ל סיפא דלאחר שלשים מהני הא דקדושה נה פקעה הנה ליה רישה כל שלשים עולה ולחחר שלשים יום שלמים י"ל הי מהחם בכדי וזימניו דהוי ה"א דרוקא כי לא הדר ביה קמ"ל סיפא דאפי׳ הדר ביה נמי לא מלי לאת ל׳ יום שלמים כנון דאת לאתר לי כמהדר וכדמסק׳׳ : בודעם דהוה על האומר לאשה וכו׳ · כלומר דכי יום שלמים ומו נא היכי דהתם אני"ג דלא חיילא קדושה השתא חיילא בתר זמנא ה"כ אע"ג וכ"ם מנתי למה לי לה דלה חיילה קדושה השתה חיילה בתר זמנה : פשימאי כלומר פשיטה זו אף זו קמני לא צ דמהני כי החם ולמה ליה לתנא לאשמועינן וא״ת מאי קמקשה פשיטא דקדואת הגוף אלא דמיצי בי הנום דכה ביו מנכו משמוביכן אדם מודי צווקה ששירו תפינו קדואת דמים אדרבה לריכארבה דמי דמיהתם אע"פ שנחעכלו המעוח מ"מ הא איכא פולה משמם כל ל' יום טולה דוקה מכל להחר ל' יום לה בוי כולה לכ"נ לר׳ אלמנן דרישה שול זה נמי כנון הרי ולחתר ל' יום שלמים סוי וכוי מוך ל' יוס מולה ולחתר שלשים

נ א נ מיין כי מסלי אבר רב פפא הכי קאמר אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר שלשים הייט דאילטריך וכו׳ - (ג) דאמינא להכי תני תרתי דבין קדושת הגוף יום עולה היי וכו׳. פי׳ סיפא אתינן לתרולי אבל רישא כדקיימא קיימא ובין קרושת דמים פקעה בכדי : למה לי למתני תרתי השתא מקדושה ולטולם דאתר לדמי ולא הקשי לבר פדא דמוקי לה בפדיון אבל סיפא חמורה לקדושה קלה פקעה . שולה שהיא חמורה לקדושת שלמים מתרניט דה"ק נאתר לי יום עולה ומעכשיו שלמים לאחר לי יום תהא שהיא קלה : מקדושה קלה - כלומר שלמים דקלה לקדושת עולה שהיא עולה כדבריו אם לא אמר מעכשיו שלמים וקמשמע לן תרתי חדא דכי

היינו דאיצמריך ליה לתנא למיתנא תרתי דס"ד אמינא קרושת (ה)הגוף לא פקעה בכרי קרושת רמים פקעה בכרי אממו להכי תנא תרתי אלא אי אמרת אידי ואידי קרושת דמים למה לילמיתנא תרתי השתא יש לומר מקרושה המורה לקרושה קלה פקעה מקרושה קלה לקרושה חמורה צריכא למימר לימא תיהוי תיובתא דבר פרא דאמר לא פקעה קדושה בכדי אמר רב פפא אמר לך בר פרא הכי קאמר אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר לי יום עולה הוי מירי דהוה *האומר לאשה התקרשי לי לאחר ל' יום "דמקודשת ואע״פ שנתעכלו המעות פשימא לא צריכא דהדר ביה הניחא למ"ד אינה חוורת אלא למ״ד יחוזרת מאי איכא למימר אפי׳ למ״ד התם הוורת הכא שאני *ראמירתו לגבוה כמסירתו להדיוטיתיבר אביןורב יצחק ברבי קמיה דר' ירמיה °וקא מנמנם ר' ירמיה יתבי וקאמרי לבר פראדאמ׳פראו חוזרות והורשות

תיפשום

מקודשת לאחר ל׳ יום ה״נ כי לא אמר מעכשיו אע"ג דהלכו להך שלשים יום שלעולה השתא נמי עולה הוי וסיפא דהתני לאחר שלשים יום עולה ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים דלאחר לי יום הוה טולה ופקט קדושת שלמים אע"ג דלא אמר מעכשיו החם ה"ה לא אמר משום דקדים ואמר ברישא לאחר שלשים יום עולה דכיון שהזכיר עולה מכישיו שלמים לאמר החלה נעשה כאומר מעכשיו הלכך לאחר שלשים יום עולה הוי והכא הוא משום ראמר מעכשיו פקעה קרושה בהרוייהו בין בקרושת דמים נאמר שלשים יום פולה בין בקדושת הגוף אבל בעלמא אפילו קדושת דמים לא פקעה בכדי ומשכשיו שלמים לאחר ולא קשה לבר פדא והיובתא דעולא כדקיימא קיימא: פשיטא - כלומר (אמר) מטכשיו שלמים ולא קשה לבר פדא והיובתא דעולא כדקיימא קיימא: דכיון דמחסרת למתני׳ ותרלת דה"ק בור זה עולה כל שלשים יום אנל השתא דאמר ומעכשיו לאחר שלשים יום שלמים דלאחר שלשים יום שלמים היי שלמים לאפקפה מיניה ולמה לי למימר שוב דה"ק אם לא אמר מעכשיו וכו׳ פשיטא דכיון קדושה שלמים ולבר דאמר לריך למימר מטכשיו ממילא ידענא דאם לא אמר מעכשיו דמים ולרכא לאחר שלשים יום שלמים היי עולה: תריץ לא לריכא · (ד) דהא קמ"ל בקדושת הנוף ורישא אי הדר ביה דאי הוה קתני כדקאמרת דנאתר שאמר שור זה עולה כל שלשים יום (ה) לאתר שלשים יום שלמים אנו"ג דהשתא הדר ביה ולאתר שלשים יום ואמר מעכשיו הואיל ומעיקרא כשאמר כל שלשים יום עולה לא אמר מעכשיו קודם שאמר לאחר שלשים יום שלמים ולא כנום קאמר ואפיי לי יום שולה לאמר לי לחתר ל' יום עולה הוי דהה קמ"ל דדוקה בעינן שיאמר בתחלה המ"עשנתפנו המעות מתר אים שיאמר לאחר שליים יום שלמים כדקאמר לעיל: הגיחא דביי צי לא נפקדון מעכשיו קודם שיאמר לאחר שלשים יום שלמים כדקאמר לעיל: הגיחא דביי צי לא נפקדון למ"ד אינה חוזרת - שאם עמדה ונחקדשה לשני בתוך שלשים יום אינה מקודשת לשני מלי למימר מידי דהוה האומר לאשה וכו': אלא למ"ד תוזרתי שאם עמדה ונתקדשה לשני בתוך לי יום מהודשת לשני היכי מלי יומון וריש לקיש נפרק למימר דכי לא אמר מעכשיו לאחר שלשים יוםעולה הוי-תריץ אפי' למ"ד חוזרת אפי׳ הכי התם אי לא אמר מעכשיו מעיהרא הוי עולה לאחר שלשים יום: דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוע וכיון דאמר מעכשיו מיזרת ורני יותנו אמר עולה ולא אמר מעכשיו שלמים לא פקעה בכדי ולעולם הוי עולה:לבר פדא דאמר פדאן תוזרות וקודשות י ואפי׳ לאתר שנקלט תוזר ופודו : סיפשוט

חמורה מיבעיה אלא לאו חד לקרושת הנוף וחד לקדושת דמים דתרוייהו פהעי ותיובתא דעולא וליכא פירוקא : נימא תיהוי תיובתיה דבר פדאי דהכא אמר דאפי קדושה הגוף פקעה בכדי ובר פרה המר נקלט פודן פעם החת ראפי׳ קרושת דמים לא פקעה בכרי: חסורי מיחסרא והכי קתני - האומר שור זה עולה כל לי יום ומעכשיו לאחר לי יום שלמים כל לי עולה לאחר לי יום שלמים דהואיל ואמר מעכשיו חל עליה שם שלמים מעכשיו ומשום הכי הוי שלמים לאחר לי יום דקדושת הגוף פקעה בהכי בכדי הואיל ואמר מעכשיו אבל אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר ל׳ יום עולה הוי אפילו לאחר ל׳ יום (ג) דמקודשת לחתר ל' יום דהתם לא פקעה קדושת הגוף בכדי: דמקודשתי נאחר ל' יום דכי לא אמר מעכשיו דמיא להא האומר לאשה הילך פרומה זו והתקדשי לי לחתר לי יום דמקודשת לחתר ל׳יום ואע״ג דנתעכנו

המעות של קרושין שאינם בעולם הויא

קדופין נט. בכורות מט.

קדושין כח: ג'ד קלג: ע"ו סני המורה כע: ב"מ וי תוספתה דקדושין 6"D

פי' הרא"ש בלשים יום פולה מי וכו לריך להגיה בסיפא [אמר] מעכשיו שלמים נמי מיפרצה הכי בור זה פולה כל שלשים יום שלמים אם לא אמר כל יום פלמים: דמקודפת הגיחה למ"ד הינה תוזכת פלוגתה דרבי האומר (קדושין כמ.) לא קדעה עלמה וחזרה בה מהו ר"ל אמר אינה מיוכת : שהני דהמירמו לנכוה כמסירתו להדיוס וחייב לקיים דבריו כאילו כדר דכתיב (דברים כג) מולה שפמיך השמור ולה חלי למיהדר ביה : מוזכות וקדושות י כחי דהאמר לבר פדא לאו דוקה דעולה מודה כהה

הלאון לא משמע כן גבוי שיעט היו רכטןי וכרחתרי היום פרק התומר (קדושין נטי) הני זוזי כאן נמנוה דמיין ונא נפקדון דמיין ומשום הכי מקודשת דהא המקדש בשטר דלשון לא משמע כן ונתקרע השטר קודם לי אינה מקודשת משום דכי חיילי קדושי ליכא שטרא והכא נמי כיון דבדיבורא בעלמא אקדשה כי חייל הקדש ליתיה לדיבוריה דמדקאמר כל לי יום מני לא פקום וקשה גבה שיעבודא דכסף וכדאמרי׳ התם פרק האומר (קדושין נמי) הני וזו לא למלוה דמיין ולא לפקדון דמיין ומשום הכי מקודשה דהא המקדש בשטר וייל דאמסקנא סמיך דאמר דאמירמו לגבוה כמסירתו להדיוט הלכך פשיטא ליה דלא גרעה אמירה לגבוה מכסף קדושי דאשה מש"ה מקשי פשיטא. לגר פדא האמר פדא הנידוא למאן דאמר אינה חוזרת • פטגמא (דרב נחמן ורב ששת) [ניע דרי יוחנן וריש לקוש] בפ׳ האומר דקידושין (ד׳מי) : הבא שאני דאמירמו לגבוה כמסירכו להדיוטי הלכך אפיט למ"ד התם תוזרת הכא לא מצי הדר ביה וא"ת ותיהוי נמי כמסירה אכתי אמאי לא מצי הדר ביה כיוו דלא חייל הקדש עד שלשיסיום דנהי דאמרי׳ בכתובות (דף פני)*)ובמליעא משוךפרה זו ולא הקנה לךעד לאחר שלשים דאי קיימא באגם לא קנה ובטומדת אוא משום דנר פדא שלה כל ג׳ יוסתמכשיו בחצרו קנה הייט דוקא בשלא חור בו בינתים אבל חור בו ודאי אפי שומדת בחצרו מצי למיהדר ביה כיון דלא קני עד לאחר ל׳ יום ולגבוה נמי נהי ממרה נהם בר פדמ: דהי כמסירה כיון דהשתא לא חייל אמאי לא מני למיהדר ביה וי"ל דכי אמרי׳ כמסירתו להדיוט בקנין ממש של הדיוט קאמר וכמ"ד מטכשיו ולאמר שלשים [ວະ ຄຳນ ຄຳ] (*

*) [ול מתל אם]

פדאן הדרות הבירת (ה) נכי דכיד למינא קרושת דמים סקטה נכדי קרושת כגוף את פעט כנדי אמט לככי : (ג) רשי ד'ה בייז ד'ה בייז דאי מערי דכיד אמיל אובי אלחים לאמי אלחים יום שלאח דרחס לא ספס וכו' להא דהאומר כיצ' ותיכות דמקודשה לאמר שלשים יום ממחק: (ד) ד'ה מרין א אייכא אי בדר כצ'ל ותיכות דכא קמיל ממחק: (ה) בא"ד כל שלשים יום ולאמר שלשים יום שלאח סה למערא איד מי שלאחר שלשים יום לאמר שלשים יום ממחק: (ד) ד'ה מרין אלאריכא אי בדר כצ'ל ותיכות דכא קמיל ממחק: (ה) בא"ד כל שלשים יום לאמר שלשים יום שלאחר שלשים יום לאמר שלמים היום שלאח סה למערא איד מי המציא לאריכא בעראד לאמר לי יום שלמים לא כיר שלה קמיל לאמיג והשתה הכדר כירא גליון הדערים גבו׳ וקא מממט כי ירמים י געיין, א ע"כי שנת דף סג ע"כ:

מסורת הש"ס

The Gemara explained that the Baraisa comes to teach us that if a person says that this animal should be an olah after thirty days, if the person does not also make the animal a shelamim from now, his declaration will work to make the animal an olah at the later date.

And on this the Gemara asks:

It is obvious פְּשִׁיטָא

The Gemara now asks that it seems obvious that a person could make an animal become a korban at a later date. Why should this not work? After all, if a person can make an act of kiddushin today to work for a later time, why would one think that a korban should be different?¹¹

If a Person Makes a 'Delayed Chalos', Can He Retract His Words Before the Chalos is to be Chal (the difference between marrying a woman and making an animal a korban)?

The Gemara answers:

It is not needed לָא צְרִיכָא

(except for a case) that he went back (i.e., he changed דַּהַדָר בִּיה his mind)

The Gemara explains that the childush of this halacha is that even if the person would change his mind and say that he does not want the animal to become an olah at the end of the thirty days, he cannot do so. That is, the Baraisa teaches us that once he makes his declaration declaring this animal to be an olah after thirty days, he cannot change his mind even if the kedusha as not yet been chal.

But on this the Gemara asks:

קּנִיחָא This is good לְמַאו דְּאָמַר (according) to the one that says he cannot go back (retract) אֵינָה חוֹזֶרֶת but (according) to the one who says אֶלָא לְמַאן דְאָמַר

But by the case of the korban this is not true. What makes the animal into a korban is his declaration, and his declaration is not in existence thirty days later, and if so, how can the kedusha of the korban be chal then?

he could go back חוֹזֶרָת what is there to say מַאי אִיכָּא לְמֵימָר

In meseches Kiddushin (59a) there is a machlokes between R' Yochanan and Rais Lakish with regard to a person who makes an act of kiddushin to be chal after thirty days. Rais Lakish holds that once this person makes this act of kiddushin, he can no longer retract from it, and therefore, even if this woman would go ahead and marry a different man, that second kiddushin will not be chal. R'Yochanan argues and he holds that a person can retract from the act of kiddushin (as long as it was not yet chal) and therefore if this woman would go ahead and marry someone else, the second kiddushin would be chal and she will remain married to this second person (and once she is married to this second person, when the end of the thirty days comes, the kiddushin that should have taken place then will not be chal as this woman is already married to someone else).

We are now faced with the following problem. The Gemara previously answered that the childush of the Baraisa is to tell us that once a person says that this animal should be an olah after thirty days, the animal will become an olah at that point, even if the person wants to retract what he said before then.

But this will only be true according to Rais Lakish who holds that indeed, once you place a chalos in motion to be chal after a certain amount of time, a person is not able to retract from it.

But according to R' Yochanan the chiddush of the Baraisa cannot be that a person cannot retract from a chalos that he said should be chal after a time because R'Yochanan simply holds that this is not true. With regard to making a 'delayed kiddushin', R' Yochanan said that one has the ability to retract, and if so, the same should be true with regard to our case as well. Even if the person said that the animal should be an olah after thirty days, he should have the ability to retract his words before then.

If so, we come back to the Gemara's question of what is the chiddush of the sayfa?

was never chal for more than thirty days as the with regard the time after the thirty-day time period as the time period for after thirty days was already reserved for the olah, ויש לפלפל ואכמ"ל יותר.

¹¹ How Can the Gemara Compare the Act of Making an Animal a Korban to Giving Money for Kiddushin?

The Gemara assumes that if a person can make a 'delayed' kiddushin then certainly he can make a 'delayed' act of making an animal a korban. But the Ran asks that seemingly there is a tremendous difference between these two cases. In the case of kiddushin the reason why he can make the kiddushin can be chal after thirty days is because when he gave her the money, the is created a that se, once he gave her the money this caused that she 'owes' him something and the way she 'pays' this back is by marring him. Therefore, we understand very well why the kiddushin could be chal at a later time, even if at that time the money is no longer here. This is true because even if the money is no longer here, the 'debt' that she owes him is here, and therefore since that 'debt' is still in existence after thirty days, this is why the kiddushin can be chal then.

The Ran compares this to a man who marries a woman, not with money but with a shtar (marriage contract). If a man gives a shtar kiddushin to a woman and says that this shtar should affect a marriage in thirty days, if at the end of the thirty days the shtar is no longer in existence, the kiddushin will not be chal. This would be true for the simple reason that the kiddushin cannot be chal then, as there is nothing with which to make it chal.

If so, the case of making an animal into a korban should be the same, and since his declaration does not exist in thirty days, there should be no way for the kedushas hakorban to be chal then.

The Ran answers that the Gemara is relying on what it will say at the end of the sugya, that when one says something with regard to hekdesh, it has the status of something that was given, and if so, the act of saying that this should be hekdesh should not be worse than giving money to a woman for kiddushin and that is why the Gemara assumes that there is a comparison between them (and the same way that a 'delayed kiddushin' works, so too a delayed korban should work as well.

אישות סלכה יסמג עשין מא מישיע אהיע סיי מסמיף א:

נא ג מיי׳ פע׳ז מכלי

מעשה הקרנסות הלי א ופים מהלי מכירה הלכה ב : אמר לאחר לי יום טולה בלחוד חייל

ולא תימא כיון דלא קדום השתא לא

קדוש נמי לחתר שעתה דליתה הלה

לבתר זמנא נמי חייל מדעם דהוה

על האומר לאשה וכו׳ וקמ"ל נמי

דדוקה כשלה המר מעכשיו שלמים

הואדהוי לאתר ל׳ יום עולה אבל היכא

תוספות

ליםא מיהוי מיונתה דחמר מעכשיו שלמים לה הויה לחהר דבר פדא דאמר לא פקעה קדועה בכדיי ל יום טולה ומילי טובא קמ"ל בהא חרא דקדושת הגוף לאפקעה בכדי ולא וא"ת אתאי לא פריך למולא כתו לבר פדא תימא ה"מ קדושה תמורה דעולה מקדושת הגוף מהא דליתא אלא אפי׳ קרושה קלה דשלמים דהמ סבירה ליה הדושת לא פקעה בכדי ומש״ה נקט קרושה הגוף לה פקעה בכדי מההיה דהאומר לאשה היום את אשמי וכו' קמייתה בשלמים ולה נקטה בעולה דומיא דרישא ולא תימא ה"מ היכא ויינ דאפיי שהקשה דומיח דרישת ונח תימח ה"מ היכת לכבא וקדושת הגוף לא דאמר שור זה שלמים כל ל'יום דבכגון פקע בכדי וט' כדי זה קדושת שלמים מתפשטת והולכת זה קרושת שלמים מתפשטת והולכת כנה שחין לה מוכע אלה הפילו כשהתפים לסתור דברי אימר דמודה 505 פולא דקדושת הנוף בו לאחר מכן קדושת עולה סר"א חיילא שומי לא פקע נכדי דכי האי גוונא לא מקרי פקעה בכדי נמי לא פקע נכדי דכי האי גוונא לא מקרי פקעה בכדי ורמל מקוס לא קשה דאדרבה קרושה בתרא מעליא טפי ותל מנשול מי של דחדרבה קוושי ביותי שיו שי של עובד על על מסטיל השלי של על מסטיל השלי של אין של אין של אין של אי נאמתי ממש לעל ארוי מן קרושה קלה לחמורה ועוד הייע בבריים א שקרושה שלמים מיד שחלה על בהמה זו מלאה קרושת עולה שהיא אלה מימרה (נשלה) מונעתה מהתפשט לאחר שלשים יום וסד"א דכל כי האי גוונה לא ולכך לא פריך לשולה: מרג המתפשט לאחר שלשים יום וסד"א דכל כי האי גוונה לא תהא בהמה זו נתפסת בקדושת שלמים אלא עד שלשים יום קמ"ל אמר לך נר פרא תהא בהמה זו נתפסת בקדושת שנמים חנח עד שנשים יום קמ כ סיק סיפא אם נא דאפינו כי האי גוונא קדושת שלמים לא פקעה בכדי ולא מימא ה"מ מת מכשיי שלמים כשהקדים קדושת שלמים לקדושת עולה כנון שאמר כל שלשים יום לאחר ל' יום עולה הויי שלמים ואחר שלשים יום עולה דבכי האי גוונא דין הוא שתהא פי' שלה המר [הלה] קדושת שלמים מתפשטת והולכת אלא אפילו היכא שהקדים ואמר לאתר שלשים יום פולה הרי זו עולה ואשמעינן לאחר שלשים יום עולה סד"א קדושת שלמים לא משכחא רווהא אלא מידום אנ"ב שלא אמר שלשים יום ולא תתול יותר קמ"ל דכיון שבתוך כדי דבור אמר מעכשיו דיבורו בפפה פקדופה תנה שלמים חיילא ליה קדושת שלמים ושוב אין מקום לקדושת עולה לחול דמימת הקדומה נאתר שלשים כלל ולאו דמשבשינן לה לברייתא אלא ה"ק מי שאמר לאחר שלשים יום וכדל מתר דיבור יום עולה ומעכשיו שלמים ראוי הוא שתהא לאחר לי יום עולה אלא אפ"ה מלה הקדועה עפירלאמרל׳ יום:בוידי דהיה האומר לאעה אחר שאמר ומעכשיו שלמים זהו שמונע לקדושת עולה שלא תחול משום דקדושת שלמים לא פקטה בכדי שלא האמר שזה שאט אומרים וט׳יוח״ם בשלמה סיפה שקדושת שלמים מתפשמת והולכת היינו משום שזה שאמר לאחר שלשים מתרנה שפיר הלה רישה דהמר שור זה יום עולה אין בדבריו כלום דכיון דקדושת עולה לא חיילא השתא בתר שלשים יום כמי לה חיילה ולה ליהוי טעמה משום דלה פהעה כל ל' יום טולם לאחר בלפים יום פלמים קדושת שלמים בכדי דליתא דאינו לא אמר מעכשיו שלמים לאחר שלשים אלמה דפקעה קדושה יום עולה הויא הלכך ודאי טעמא דמאי דאמר השמא דלא היי עולה בכדי והיכי מתרץ לה וייל דהכיפירומא כל ל' הייט משום דקרושת שלמים לא פקעה בכדי כנ"ל ומנמוקי הרבה יום עולה וה"ה דהוי עולה לחחר ל' יום נתי מן הראשונים למדחיו וכ״ת מאי המ״ל סיפא דלאחר שלשים מהני הא דקדושה נה פקעה הנה ליה רישה כל שלשים עולה ולחחר שלשים יום שלמים י"ל הי מהחם בכדי וזימניו דהוי ה"א דרוקא כי לא הדר ביה קמ"ל סיפא דאפי׳ הדר ביה נמי לא מלי לאת ל׳ יום שלמים כנון דאת לאתר לי כמהדר וכדמסק׳׳ : בודעם דהוה על האומר לאשה וכו׳ · כלומר דכי יום שלמים ומו נא היכי דהתם אני"ג דלא חיילא קדושה השתא חיילא בתר זמנא ה"כ אע"ג וכ"ם מנתי למה לי לה דלה חיילה קדושה השתה חיילה בתר זמנה : פשימאי כלומר פשיטה זו אף זו קמני לא צ דמהני כי החם ולמה ליה לתנא לאשמועינן וא״ת מאי קמקשה פשיטא דקדואת הגוף אלא דמיצי בי הנום דכה ביו מנכו משמוביכן אדם מודי צווקה ששירו תפינו קדואת דמים אדרבה לריכארבה דמי דמיהתם אע"פ שנחעכלו המעוח מ"מ הא איכא פולה משמם כל ל' יום טולה דוקה מכל להחר ל' יום לה בוי כולה לכ"נ לר׳ אלמנן דרישה שול זה נמי כנון הרי ולחתר ל' יום שלמים סוי וכוי מוך ל' יוס מולה ולחתר שלשים

נ א נ מיין כי מסלי אבר רב פפא הכי קאמר אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר שלשים הייט דאילטריך וכו׳ - (ג) דאמינא להכי תני תרתי דבין קדושת הגוף יום עולה היי וכו׳. פי׳ סיפא אתינן לתרולי אבל רישא כדקיימא קיימא ובין קרושת דמים פקעה בכדי : למה לי למתני תרתי השתא מקדושה ולטולם דאתר לדמי ולא הקשי לבר פדא דמוקי לה בפדיון אבל סיפא חמורה לקדושה קלה פקעה . שולה שהיא חמורה לקדושת שלמים מתרניט דה"ק נאתר לי יום עולה ומעכשיו שלמים לאחר לי יום תהא שהיא קלה : מקדושה קלה - כלומר שלמים דקלה לקדושת עולה שהיא עולה כדבריו אם לא אמר מעכשיו שלמים וקמשמע לן תרתי חדא דכי

היינו דאיצמריך ליה לתנא למיתנא תרתי דס"ד אמינא קרושת (ה)הגוף לא פקעה בכרי קרושת רמים פקעה בכרי אממו להכי תנא תרתי אלא אי אמרת אידי ואידי קרושת דמים למה לילמיתנא תרתי השתא יש לומר מקרושה המורה לקרושה קלה פקעה מקרושה קלה לקרושה חמורה צריכא למימר לימא תיהוי תיובתא דבר פרא דאמר לא פקעה קדושה בכדי אמר רב פפא אמר לך בר פרא הכי קאמר אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר לי יום עולה הוי מירי דהוה *האומר לאשה התקרשי לי לאחר ל' יום "דמקודשת ואע"פ שנתעכלו המעות פשימא לא צריכא דהדר ביה הניחא למ"ד אינה חוורת אלא למ״ד יחוזרת מאי איכא למימר אפי׳ למ״ד התם הוורת הכא שאני *ראמירתו לגבוה כמסירתו להדיוטיתיבר אביןורב יצחק ברבי קמיה דר' ירמיה °וקא מנמנם ר' ירמיה יתבי וקאמרי לבר פראדאמ׳פראו חוזרות והורשות

תיפשום

מקודשת לאחר ל׳ יום ה״נ כי לא אמר מעכשיו אע"ג דהלכו להך שלשים יום שלעולה השתא נמי עולה הוי וסיפא דהתני לאחר שלשים יום עולה ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים דלאחר לי יום הוה טולה ופקט קדושת שלמים אע"ג דלא אמר מעכשיו החם ה"ה לא אמר משום דקדים ואמר ברישא לאחר שלשים יום עולה דכיון שהזכיר עולה מכישיו שלמים לאמר החלה נעשה כאומר מעכשיו הלכך לאחר שלשים יום עולה הוי והכא הוא משום ראמר מעכשיו פקעה קרושה בהרוייהו בין בקרושת דמים נאמר שלשים יום פולה בין בקדושת הגוף אבל בעלמא אפילו קדושת דמים לא פקעה בכדי ומשכשיו שלמים לאחר ולא קשה לבר פדא והיובתא דעולא כדקיימא קיימא: פשיטא - כלומר (אמר) מטכשיו שלמים ולא קשה לבר פדא והיובתא דעולא כדקיימא קיימא: דכיון דמחסרת למתני׳ ותרלת דה"ק בור זה עולה כל שלשים יום אנל השתא דאמר ומעכשיו לאחר שלשים יום שלמים דלאחר שלשים יום שלמים היי שלמים לאפקפה מיניה ולמה לי למימר שוב דה"ק אם לא אמר מעכשיו וכו׳ פשיטא דכיון קדושה שלמים ולבר דאמר לריך למימר מטכשיו ממילא ידענא דאם לא אמר מעכשיו דמים ולרכא לאחר שלשים יום שלמים היי עולה: תריץ לא לריכא · (ד) דהא קמ"ל בקדושת הנוף ורישא אי הדר ביה דאי הוה קתני כדקאמרת דנאתר שאמר שור זה עולה כל שלשים יום (ה) לאתר שלשים יום שלמים אנו"ג דהשתא הדר ביה ולאתר שלשים יום ואמר מעכשיו הואיל ומעיקרא כשאמר כל שלשים יום עולה לא אמר מעכשיו קודם שאמר לאחר שלשים יום שלמים ולא כנום קאמר ואפיי לי יום שולה לאמר לי לחתר ל' יום עולה הוי דהה קמ"ל דדוקה בעינן שיאמר בתחלה המ"עשנתטנו המעות מתר אים שיאמר לאחר שליים יום שלמים כדקאמר לעיל: הגיחא דביי צי לא נפקדון מעכשיו קודם שיאמר לאחר שלשים יום שלמים כדקאמר לעיל: הגיחא דביי צי לא נפקדון למ"ד אינה חוזרת - שאם עמדה ונחקדשה לשני בתוך שלשים יום אינה מקודשת לשני מלי למימר מידי דהוה האומר לאשה וכו' : אלא למ"ד תוזרתי שאם עמדה ונתקדשה לשני בתוך לי יום מהודשת לשני היכי מלי יומון וריש לקיש נפרק למימר דכי לא אמר מעכשיו לאחר שלשים יוםעולה הוי-תריץ אפי' למ"ד חוזרת אפי׳ הכי התם אי לא אמר מעכשיו מעיהרא הוי עולה לאחר שלשים יום: דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוע וכיון דאמר מעכשיו מיזרת ורני יותנו אמר עולה ולא אמר מעכשיו שלמים לא פקעה בכדי ולעולם הוי עולה:לבר פדא דאמר פדאן תוזרות וקודשות י ואפי׳ לאתר שנקלט תוזר ופודו : סיפשוט

חמורה מיבעיה אלא לאו חד לקרושת הנוף וחד לקדושת דמים דתרוייהו פהעי ותיובתא דעולא וליכא פירוקא : נימא תיהוי תיובתיה דבר פדאי דהכא אמר דאפי קדושה הגוף פקעה בכדי ובר פרה המר נקלט פודן פעם החת ראפי׳ קרושת דמים לא פקעה בכרי: חסורי מיחסרא והכי קתני - האומר שור זה עולה כל ל׳ יום ומעכשיו לאחר לי יום שלמים כל לי עולה לאחר לי יום שלמים דהואיל ואמר מעכשיו חל עליה שם שלמים מעכשיו ומשום הכי הוי שלמים לאחר לי יום דקדושת הגוף פקעה בהכי בכדי הואיל ואמר מעכשיו אבל אם לא אמר מעכשיו שלמים לאחר ל׳ יום עולה הוי אפילו לאחר ל׳ יום (ג) דמקודשת לחתר ל' יום דהתם לא פקעה קדושת הגוף בכדי: דמקודשתי נאחר ל' יום דכי לא אמר מעכשיו דמיא להא האומר לאשה הילך פרומה זו והתקדשי לי לחתר לי יום דמקודשת לחתר ל׳יום ואע״ג דנתעכנו

המעות של קרושין שאינם בעולם הויא

קדופין נט. בכורות מט.

קדושין כח: ג'ד קלג: ע"ו סני המורה כע: ב"מ וי תוספתה דקדושין 6"D

פי' הרא"ש בלשים יום פולה מי וכו לריך להגיה בסיפא [אמר] מעכשיו שלמים נמי מיפרצה הכי בור זה פולה כל שלשים יום שלמים אם לא אמר כל יום פלמים: דמקודפת הגיחה למ"ד הינה תוזכת פלוגתה דרבי האומר (קדושין כמ.) לא קדעה עלמה וחזרה בה מהו ר"ל אמר אינה מיוכת : שהני דהמירמו לנכוה כמסירתו להדיוס וחייב לקיים דבריו כאילו כדר דכתיב (דברים כג) מולה שפמיך השמור ולה חלי למיהדר ביה : מוזכות וקדושות י כחי דהאמר לבר פדא לאו דוקה דעולה מודה כהה

הלאון לא משמע כן גבוי שיעט היו רכטןי וכרחתרי היום פרק התומר (קדושין נטי) הני זוזי כאן נמנוה דמיין ונא נפקדון דמיין ומשום הכי מקודשת דהא המקדש בשטר דלשון לא משמע כן ונתקרע השטר קודם לי אינה מקודשת משום דכי חיילי קדושי ליכא שטרא והכא נמי כיון דבדיבורא בעלמא אקדשה כי חייל הקדש ליתיה לדיבוריה דמדקאמר כל לי יום מני לא פקום וקשה גבה שיעבודא דכסף וכדאמרי׳ התם פרק האומר (קדושין נמי) הני וזו לא למלוה דמיין ולא לפקדון דמיין ומשום הכי מקודשה דהא המקדש בשטר וייל דאמסקנא סמיך דאמר דאמירמו לגבוה כמסירתו להדיוט הלכך פשיטא ליה דלא גרעה אמירה לגבוה מכסף קדושי דאשה מש"ה מקשי פשיטא. לגר פדא האמר פדא הנידוא למאן דאמר אינה חוזרת • פטגמא (דרב נחמן ורב ששת) [ניע דרי יוחנן וריש לקוש] בפ׳ האומר דקידושין (ד׳מי) : הבא שאני דאמירמו לגבוה כמסירכו להדיוטי הלכך אפיט למ"ד התם תוזרת הכא לא מצי הדר ביה וא"ת ותיהוי נמי כמסירה אכתי אמאי לא מצי הדר ביה כיוו דלא חייל הקדש עד שלשיסיום דנהי דאמרי׳ בכתובות (דף פני)*)ובמליעא משוךפרה זו ולא הקנה לךעד לאחר שלשים דאי קיימא באגם לא קנה ובטומדת אוא משום דנר פדא שלה כל ג׳ יוסתפכשיו בחצרו קנה הייט דוקא בשלא חור בו בינתים אבל חור בו ודאי אפי שומדת בחצרו מצי למיהדר ביה כיון דלא קני עד לאחר ל׳ יום ולגבוה נמי נהי ממרה נהם בר פדמ: דהי כמסירה כיון דהשתא לא חייל אמאי לא מני למיהדר ביה וי"ל דכי אמרי׳ כמסירתו להדיוט בקנין ממש של הדיוט קאמר וכמ"ד מטכשיו ולאמר שלשים [ວະ ຄຳນ ຄຳ] (*

*) [ול מתל אם]

פדאן הדרות הבירת (ה) נכי דכיד למינא קרושת דמים סקטה נכדי קרושת כגוף את פעט כנדי אמט לככי : (ג) רשי ד'ה בייז ד'ה בייז דאי מערי דכיד אמיל אובי אלחים לאמי אלחים יום שלאח דרחס לא ספס וכו' להא דהאומר כיצ' ותיכות דמקודשה לאמר שלשים יום ממחק: (ד) ד'ה מרין א אייכא אי בדר כצ'ל ותיכות דכא קמיל ממחק: (ה) בא"ד כל שלשים יום ולאמר שלשים יום שלאח סה למערא איד מי שלאחר שלשים יום לאמר שלשים יום ממחק: (ד) ד'ה מרין אלאריכא אי בדר כצ'ל ותיכות דכא קמיל ממחק: (ה) בא"ד כל שלשים יום לאמר שלשים יום שלאחר שלשים יום לאמר שלמים היום שלאח סה למערא איד מי המציא לאריכא בעראד לאמר לי יום שלמים לא כיר שלה קמיל לאמיג והשתה הכדר כירא גליון הדערים גבו׳ וקא מממט כי ירמים י געיין, א ע"כי שנת דף סג ע"כ:

מסורת הש"ס

The Gemara answers:

Even according to the one who says אָפִילוּ לְמַאן דְּאָמַר over there (with regard to kiddushin) הָתָם he can retract חוֹזֶרֶת here it is different הָכָא שָׁאנֵי for 'saying to Govahah (hekdesh) הָכָא שָׁאנֵי is like giving to Govahah (hekdesh) לְהָדְיוֹט over to a regular person לְהָדְיוֹט

The Gemara answers that although R' Yochanan holds that with regard to a 'delayed kiddushin', one can change his mind, with regard to hekdesh he cannot. This is based on the rule of אַמְיָרְתוֹ לְגָבוֹהַ כְּמְסִיְרָתוֹ לְהָרָיוֹס – that the mere act of talking with regard to Govahah (i.e., hekdesh) is like giving it over (i.e., making a kinyan) with regard to a regular person). This rule tells us that although typically in order for a 'deal' to be finalized a kinyan must be made, with regard to giving things to hekdesh a mere verbal agreement has the same effect as a kinyan.

Therefore, although with regard to marrying a woman, the person can retract as long as they don't actually get married, with regard to making an animal a korban, this is not true. Even if a person will make a mere declaration that an animal should be a korban, the person will not be able to retract from this commitment. Therefore, although R' Yochanan holds that a

person can retract from a 'delayed kiddushin', he cannot retract from a 'delayed korban', and if so, this is the chiddush of the Baraisa according to everyone. According to everyone, the chiddush of the Baraisa is that the animal will become an olah after thirty days even if the person retracts before then.

A Man Who Gives a Woman Two Perutos and Says that One Should be for Now and One Should be for After I Divorce You

The Gemara continues and tells us that at one point: Reb Avin and Rav Yitzchok Berabi יְתֵיב יִצְּחָק בְּרָבִי אָבִין וְרַב יִצְחָק בְּרָבִי were sitting before R' Yirmiyah defore R' Yirmiyah and R' Yirmiyah was dosing יְמָיָה יְרְמְיָה (and) they were sitting and saying יְתָבִי וְקָאָמְרִי (and) they were sitting and saying יְתָבִי וְקָאָמְרִי לְבָר בְּדָא מַנַמְנֵם רַבִּי יִרְמְיָה if one redeems it יְקָאָמְר it goes back חוֹזְרוֹת and becomes hekdesh (again)

Nedarim 30a

why are you comparing מַאי קָא מִדַּמֵיתון (a case in which) he redeemed it פָּדָאָן הוא (to a case) in which it was redeemed לפָדָאום by others אַחֵרִים (But) like this is what R' Yochanan said הכי אמר רבי יותנן (if) he redeemed it פְּדָאָן it goes back הוא חוזרות and becomes hekdesh (again) וקדושות (but if) others redeem it פָּדָאוּם אֶחֶרִים it does not go back אין חוזרות and become hekdesh (for another time) וקדושות And a woman (getting married) אָאַשָּה is similar to a case of others redeeming ואָקרים דָּמִיאוו (And) it was learned like this as well אית נמי R' Ami said אָמַר רַבִּי אַמֵי that R' Yochanan said אמר רבי יותנן we did not learn (that it becomes hekdesh again) לא שַנו only when he redeems it אַלָא שָׁפְדָאַן הוא but if others redeem it אָבָל פָּדָאוּם אַחֶרִים it does not go back אין חוזרות and become hekdesh (again) וקדושות

The Gemara now tells us that with regard to an object automatically becoming hekdesh after it was redeemed, it depends on who redeems it. If the person who originally made the proclamation to make it hekdesh is the one who redeems it, then the object will automatically become hekdesh again. However, if other people redeem it, then the object will not become hekdesh.

The Ran explains the difference as follows. In the case in which the person himself redeems the object, the reason the original hekdesh can still work is because the object never went out of the reshus of this person or of hekdesh. That is, since the object returns to this person's reshus, his original declaration that was made when the object was in his reshus can still take effect.

However, when others redeem the object, since at that point the object has left the original person's reshus, the original declaration can no longer work. And since this is true, even if the person will then go back and buy the object from these people, the object will not then become hekdesh, as once his original declaration loses its 'power' to make the object hekdesh, it can no longer make the object hekdesh at a later point.

And with regard to marrying a woman, this is true as well. That once the woman goes back to her own reshus, the man's original act of kiddushin can no longer take place, and therefore

עפ can answer דְּבְעִי רַב הוֹשַׁעָיָא דְּבָעִי רַב הוֹשַׁעָיָא קַבְּעִי רַב הוֹשַׁעָיָא if a person gave two perutos to a woman הַנּוֹתֵן שְׁתֵּי פְרוּטוֹת לָאִשָּׁה and he said to her אָמָר לָה "With one הַתְּקַדְּשִׁי לִי הַיּוֹם be married to me today it should be דְּהָתּי a (valid) kiddushin

Bar Padda told us that if a person says that these trees should be hekdesh until they are cut down, even if the person will then redeem them (i.e., he redeems them before they are cut down), after the pidyon the trees will automatically become hekdesh again. This is because it is understood from the person's statement that he wants to the trees to be hekdesh until they are cut. Therefore, even after they are redeemed, the person's original declaration of hekdesh will have the ability to make the trees hekdesh another time.

If so, this should be the same with regard to the question of Rav Oshiya. Rav Oshiya asked the following fascinating question. What happens if a person gives a woman two perutos (a perutah is the minimal amount of money that needs to be given to woman in order to get married to her)? He tells her that one of these should be for now, and one should be for after he divorces her. Can that second perutah work to affect a marriage at that later time?

Reb Avin and Rav Yitzchok Berabi said that seemingly this question is the same as Bar Padda's halacha. The same way a person can make an object hekdesh for after a time that the object becomes hekdesh and then becomes not hekdesh (by being redeemed), so too with regard to kiddushin. The person should be able to make an act of kiddushin for a time after the woman is married and becomes 'unmarried' (by getting divorced).

The Difference Between When the Owner Redeems the Object and When Others Redeem it (with regard to an object automatically becoming hekdesh after it is redeemed)

The Gemara continues:

R' Yirmiyah awoke אִיתְעַר בְּהוּ רַבִּי יִרְמְיָה (and) he said to them אַמַר לְהוּ

פי' הרא"ש

וכחתת התקדשי לי

להחר שהגרשיך. הס

אמר לאפתו המקדעי

לי בפרומה זו לחחר

באגרשיך פשימה דלה

מהכי כיון דהשחת לתו

היא אכל באשה פנויה

רהשתה בת תפיסת

קידושין היא מיכעיא

הכמיפות דמתכי׳

דמתני בהו לחתר

ביפדס יחזרו ויקדשו:

מאי קא מדמיסו פדאן

כוה לפדהו החרים.

פדאן הוא יכול להתנות

לכשיפדם ויהיו ברשותו

שיחזרו ויקדשו חבל

פדחום החרים חין בידו

להתנות על מה שביד אחרים ואפה כאחרים

דמיה דלהחר הגירושיו

אינה ברפותו להתקדש

לו אלא מדעתה וגם

הוא אינו ברפותה

שתתקדש לו בשל כרתו

הלכך אפ"ג שנתרט

הידושין לא חיילא שנית

מתני׳ מותר ביושבי

יבפה אותם שאינם

יוקני ינקה. פסופה

נירד ליבעה : לא כאלו

ההולכים תכט ליפו .

בגמרא מפרש אהיכא

: 100

ההכ

רגיליז שיורדי הים בכלל

הקידוקין:

לירד ביס:

מפיסת קידושין

מידי דהוה

סיים - 13 ואמר

במ

התקדשי

תפשוט דבעי רב הושעיא וכו' ה"כ דהוו קידושי. דכי היכי דהתם אמר לה להחר שאגרשיך שילתה מרשותו שתתקדש היינו דומיא לאחר שנקללו שיוצאין מרשות הקדש דמצריך להו פדייה: פדאן הוא . המהדיש קודם שנהנצו חוזרות וקדושות לאחר שנהנצו דהואיל והוא הקדישן אע"ג

ארבעה נדרים

פרק

דמיא איתמר נמי אמר ר' אמי אמר רבי

יוחנן לא שנו אלא שפראן הוא אבל

פדאום אחרים אין חוזרות וקדושות :

מתני׳ יהנודר מיורדי הים מותר ביושבי

היבשה ^ימיושבי היבשה אסור מיורדי

הים שיורדי הים בכלל יושבי היבשה לא

כאלו שהולכין מעכו ליפו אלא במי שדרכו

לפרש: גמי רב פפא ורב אחא בריה דרב

דחזר ופראן חוזרות וקדושות לאחר קדושין סבי שנקללו : פדאום אחרים. קודם שנקננו אין חוזרות וקדושות לאחר שנקננו וחשה שקנתה פנמה בגמ מדעת עלמה אין חלין עליה הדושין דכפדאוה אחרים דמיא דאין חוזרות וקדושו׳ לגבי אשה נמי אינה מקודשת: מתני׳ הטדר . שלא יהנה מיורדי הים מותר ליהנות מיושבי היבשה והנודר מליהנות מיושבי היבשה אסור ליהנות מיורדי הים שהן נמי מיושבי היבשה הן שסופן לנאת ומה שאמר יורדי הים בכלל יושבי היבשה לא כאלו יורדי הים ההולכים מעכו ליפו נה באחת שאין ביניהם אלא מהלך יום אחד ובאין מהרה ליבשה דהוו בכלל יושבי היכשה: גמ׳ חד מתני ארישא. לא כאלו וכו' ולא כאלו יורדי הים אסור: ההולכים

רש"י

איקא חד מתני ארישא וחד מתני אסיפא מאן דתני ארישא מתני הכי הגודר מיורדי הים מותר ביושבי יבשה הא ביורדי הים אסור ולא כאלו ההולכים

אושעיא וכו׳ ה״כ דהוו קידושי. דכי היכי דחמר במתני׳ שיכול להקדיש נטיעות הללו לחתר שיפדו וחיילה קדושה עלייהו הע"ג דלה הקדשינהו החר פדיון ה"ל חיילי קדושי כי אמר לאחר שאגרשיך אע"פ שאחר שגירשה לא חזר וקדשה: לא שנו אלא שפואם הוא. דכיון דפואם הוא ולטולם לא יצאו נטיטות הלנו מרשות הקדש או מרשותו דין הוא שיהו תוזרות וקדושות אבל פראום אחרים אפיי הכניסום אחר כן לרשותו אין חוזרות וקדושות לפי שמיד שפראום אחרים נסתלק רשות בעלים הראשונים מהן וכיון דההיא שעתא א"א להקדש שיחול עליהן בתר שעתא נמי כשהכניסוס אחרים לרשותו לא חייל: ואשה כמי כפדאוה אחרים דמיא. לפי שמיד שנתגרשה יולאת מרשות הבעל לרשותה ואין קידושין חלין עליה וק"ל אדרצה אשה לפדאן הוא דמיא שכשם שנטיטות הללו לפי שאינן יולאות מרשות הקדש או מרשותו מלי לאקדושינהו לאחר שיפדו כך אשה זו כיון שאינה יולאה מרשות הבעל או מרשות עלמה בדין הוא שתהא יכולה להתקדש מעתה אפילו לאחר שתתגרש וניחא ני דאי מניא אשה לקדש עלמה לאיש ה"ל דהויא היא דומיא דמקדיש נטיעות ממש אלא כיון שהתורה אמרה כי יקח איש אשה ולא אמרה כי תלקח אשה לאיש לא כל הימנה שתכנים עלמה לרשות הבעל ומש"ה אמרי׳ בפ"ק דקידושין (דף ה:) דאי אמרה היא ואינו רגיל לפטר שם הריני מאורסה לך אין בדבריה ממש אלא מכיון שהיא מסכמת לקדושי האיש היא מבטלת דעתה ורצונה ומשוי נפשה אצל הבעל כדבר של הפקר והבעל מכניסה לרשותו הלכך אין אנו דנין בקרושין מלד האשה אלא מלד הבעל ולגבי בעל כפדאוה אחרים דמיא דבקידושין הראשונים היא ברשומו ולאחר גרושין יולאה מרשותו ומש״ה לא מלינן למיפשט גבי קדושין דחיילו מפראן הוא דלא דמיין וכדכתיבנא ומפדאום אחרים נמי לא מצינן למפשט דלא חיילי משום דלא דמי נמי לגמרי דהא הכא האשה ג"כ מכנסת עצמה לרשותו במקצת ואיכא לדמויי לפדאן הוא והייט דליכא למפשטא מהא כלל כנ"ל והרשב"א ז"ל כתב דנהי דבעיין לא איפשיטא הכא אפ"ה איכא שניהם בשכם מסירם למיפשטא מדאמר בכתובות בפרק אע"פ (דף נט:) ובפרק בתרא דמכילתין (דף פו.) נמי אית דאמרי הא לא דמיא אלא לאומר לחבירו בניצין לפבור מדיד שדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך תקדוש דקדשה וטעמא משום דכיון דבידו להקדישה עכשיו אע"פ שיבא זמן שלא יהא רשות בידו בכך יכול עתה הוא להקדישה לכשיהיה הרשות בידו ה"כ גבי אשה הואיל והוא יכול לקדשה עכשיו יכול הוא לקדשה ג"כ לאחר זמן וכ"ת א"כ אמאי לא פשטינן לה מהתם י"ל דהאי רבי אילא הוא דקאמר לה מסברא דנפשיה ורבי ירמיה לא ידע לה ומש"ה מבעיא ליה דלא מלי למיפשטא ממחניחין וממחניהא וכן נראה דעת הרמב"ם ז"ל שכתב דמקודשת משמע דפשיט ליה מההיא הלכך כי אמר הכא דפדאום אחרים אין חוזרות ומתקדשות אם התנה בשעת ההקדש שיחול עליו אם תבא ליד אחר ויקחנה ממנו מהני אבל כל היכא דלא אתני אפילו באה לידו אח"כ אינה קדושה כיון דאפסקה אחר אלו דבריו ז"ל ואינם טחים אללי דשאני התם בדרבי אילא שבידו להקדישה שכשיו וכיון שבידו להקדישה עכשיו יכול הוא ג"כ להקדישה לאחר זמן לפי שאותו הקדש עלמו שהוא מקדיש לאחר זמן אף מעכשיו הוא יכול להקדישה משא"כ בנסיטות ובקדושי אשה שאותה קדושה שניה אי אפשר לה שתחול עכשיו שכיון שהוא מתפיס בהן קדושה ראשונה אי אפשר לאותה קדושה שניה לחול עכשיו וכיון שכן איכא למימר דלאחר שעה נמי דהיינו לאחר פדייה וגירושין לא חיילא כניל: כתני' מותר ביושבי היבשה. באותן שאין רגילין להיות יורדי הים באניות: כיודשבי יבשה אסור ביורדי הים. אפי' הם עכשיו בים שסופן לעלות ליבשה כדמפרש טעמא בגמרא: ולא כאלו ההולכים מעכו ליפו. מפרש בגמרא היכא קאי: "אבור אף שיין ומתני וקמן ע׳ב בסומין. דכי קאמר מרואי חמה לא שיהו הם רואים החמה קאמר דא״כ הל״ל מן הרואין בלחוד שהרי כל הרואין הם רואין ג״כ החמה אלא ודאי מדמדכר חמה שהחמה רואה אותם קאמר ולאפוקי דנים ושוברין נתכוון כדאיתא בגמרא: אכור בקרחין ובבעלי שיבות. אסור בקרחין אט"פ שאין להן שער ובבעלי שיבות ואט"פ ששערן לבן : שאין נקראים שחורי הראש אלא אנשים בנמרא מפרש טעמא : מן הילודים. שטלדים כבר: מותר בטלדין. בעתידין להוולד: מתיר אף בילודים. ופרכינן בגמרא וכ"ש בטלדין א"כ אמאו קאסר: *אסור בישראל ואסור בטומים. שישראל וכומים מצווין על השבת ומקיימין אותו הלכך שפיר מיקרו שובתי שבתות: מאובלי השום. מתקנות טורא היא לאשול שום בלילי שבת לפי שהשום מרבה את הזרע ועונת ת"ח מע"ש לע"ש : ואסור בכותים. דאינהו נמי אוכלי שום בערבי שבתות : מעולי ירושלים אסור בישראל . דמטווין לעלות ועולין : זכורתר בכותים. דנהי דמטוין אינם עולים : גמ׳ חד תני לה ארישא. להא דתנן לא כאלו ההולכים מעכו ליפו דם"ל דארישא קאי ולקולא: דהליון יושבי יבשה נינהו. משום ההוא פורתא דהיינו מעטו ליפו שהן קרובין זה לזה לא מיקרו יורדי הים: וחד מני לה אסיפא. ולחומרא דאפי׳ מי שדרכו לפרש בכלל יושבי יבשה וכן נמי אפילו ההולכים מעכו ליפו בכלל יורדי הים מדלא פירש מידי ארישא וקיי"ל כמאן דמתני לה אסיפא לחומרא וכתב הרשב"א ז"ל דמסתברא דאיע אסור בכל מי שירד פעם אחת מעכו ליפו אלא במי שרגיל לירד שם חדיר אי נמי במי שהיה יורד בשעת נדרו מעכו ליפו ובירושלמי איבעיא להו הטדר מיורדי הים לאחר שלשים יום וקודם שלשים יום נעשו יושבי יבשה אי בתר שעת אמירת הטדר אזלינן והשתא יורדי הים נינהו או בתר חלות הגדר אזלינן דהוו להו יושבי יבשה ויהא מותר בהם ותלי ליה בפלוגתא דר׳ ישמעאל ור״ע דפליגי בפ׳ בתרא דמכילתיו (דף פמ:) באשה שאמרה הריני נזירה לאחר שאנשא דר׳ ישמטאל סבר דבתר חלות הגדר אזלינן ובעל מיפר ור״ע סבר דבתר שעת אמירה אולינו ואין

הבטל מיפר בקודמין וקיימא לן כר״ע הלכך אכור באותן שהן עכשיו יורדי הים אט״ע שבשעת חלות נעשו יושבי יבשה דבתר השתא

תפשוט "דבעי רב הושעיא *הנותן שתי פרומות לאשה ואמר לה באחת התקדשי לי היום ובאחת התקרשי לי שאגרשיך ה"ג דהוו קידושי איתער בהו ר' ירמיה אמר להו מאי קא מרמיתון פראו הוא לפדאום אחרים הכי אמר ר' יוחנן פראן הוא חוזרות וקרושות פראום אחרים אין חיזרות וקרושות ואשה כפראוה אחרים

שלשים יום דמי "כלומר דלא מלי הדר ביה והיינו דמחדשין השתא דמעיקרא נמי הוה סבירא לן דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט דמשוס

דהייט במעכשיו ומהא שמעי׳ דהאומר

סלע זו ללרקה לאחר שלשים יום דלא

מצי הדר ביה דאמירה לגבוה כמסירה

גמורה להדיוט דמי אבל הרשב"א ז"ל

כתב דאפשר דכי אמר הכי הני מילי

אליבא דבר פרא דס"ל דקדושת דמים

לא פקעה בכדי אבל לרבא ואביי דס"ל

דקרושת דמים פקעה בכדי מוקמי

לאחר

נב א מיי׳ פ״ז מהלכות אישות הלי"ד סמג עשין מה מושיע אהיע שיי מ הכי מקשינן פשיטא וכמו שכתבתי למעלה אלא דמעיהרא לא הוה : 1 900 נג ב מיי' [פיד מכל' מעילה כלכה יא] : סבירא לן דעדיפא טפי אמירה לגבוה ממסירה להדיוט אבל במסקנא

עין משפט

גר מצוה

מחדשין דהמירה לגבוה אפילו בלא מעכשיו מהניה כמסירה גמורה להדיוט נדג מיי׳ פיע מהלי נדרים הלייע טוביע יד סימן ריז סעיף לג:

נה ר מיי׳ שם מוש׳ע בם בעי׳ לד :

תוספות

ברייתה כפשטיה ולהי דתקשי לרבה פראן המכים הין תרווייהו בקדושת דמים למה לי אפשר מוזכות והדושו' מוזרות וקדושוי. בידרחיק נפשיה למימר זו ואיצ לומר שהרי פדאן לפלמו והרי שם דחין חדם מהדים ון קתני כדחשכתן דכוותה בהש"ם שטובא * הלכך לדידהו אפשר דנהי דבר שהיכו שלו השה נמי כי אחרים בהונה דחמירה לגבוה כמסירה להדיוט ה"מ עלמה בגם דחין בידו לקדשה עוד בעל כרחה כמסירה גרידא בלא מעכשיו אבל אלא מדעמה והלכך כמסירה דמעכשיו לא דאי אפשר אימה תיבשי מי אמריכן כיין דאי אפשר לו שתקנה יותר אמירה ממסירה הלכך לקדם בפייכ לפדיון לדילהו ההומר הרי זו עולה לחתר לי אחרים דמיא ולא מלי יוסיכול לחזור בו ופלוגתא היא בירושל׳. מקדים לה או דלמא הרשכ"א ז"ל: תפשום דבעי רב השמא מיהא מצי מקדים לה אדפתה וכיון דכהתי גוולת מלי לקדם לה לחתר שיגרשנה השמא נמי יהדבנה לפדחו הוח דמיא הלכך תיכפי : הנודר מיוכדי הים מותר ביושבי היבשה. שחיו עומדיו על שפת הים דחין רגילין לפבור בים ותיהו אדם העובר פעם אחת לזמו מרובה לא מיקרי יורדי הים והטדר מיורדי הים מותר בו ואפי׳ למ"ד בגמ׳ דאותם שהולכים מפכו ליפו מיקרו יורדי הים התם נהי דחין פוהין כה מ"מ לפבור בים נינהו אבל זה העובר פעם אחת לעצרה שנים לא תיהרי יורדי הים כלל דבנדרים הלך אחר לשון בני אדם: לא כאלו הסולכים מעכו ליפו. בגמרא מפרש אמאי קאי: פלרכו אלא נתי לפרש. להיות ימים זבים ביחד:

שייר למסני׳ להמו לה ע׳ה

אוליכו

נליון הש״ם (ד"ה בעמוד בדרין סקודס) הכה שאני וכו׳. עי׳ נהר׳ן כלומר קידושין דף רלא עיב: once he divorces her, his original act of marriage is batul (invalid). $^{12\ 13}$

משנה

Defining a Sea Travers and Land Dwellers (with regard to nedarim)

סָּמּוֹרְדֵי הַיָּם 'from 'sea-travelers מּיּוֹרְדֵי הַיָּם 'from 'sea-travelers מּוּתָר הַיָּבָּשָׁה 'he is mutur בְּיוֹשְׁבֵי הַיַּבָּשָׁה 'land dwellers' בְּיוֹשְׁבֵי הַיַּבָּשָׁה (But if he makes a neder) from 'land dwellers' מּיּוֹשְׁבֵי הַיָּבָּשָׁה 'he is assur מַיּוֹרְדֵי הַיָּם 'for 'sea-travelers) שִׁיּוֹרְדֵי הַיָּם in (the category) of 'land-dwellers' יושְׁבֵי הַיַּבָּשָׁה

Even those who typically travel at sea are included in the category of those who dwell on the land, as eventually they do come ashore.

However, the Ran asks that seemingly the comparison should be to the case in which <u>he</u> redeems it. That is, the Ran understands that the reason when he redeems it, it becomes hekdesh again is because in this case the object never left his reshus or hekdesh's reshus. And if so, since he made it hekdesh and it then went back to his reshus, the object will once again become hekdesh. But if so, this should be the exact same case as the man marrying the woman. When the man marries the woman, she leaves her own reshus and goes into his. And when he divorces her, she goes back to her reshus. In other words, she never goes to a different reshus, and if so, why can the original act of marriage not work again? That is, the same way with regard to making the object hekdesh, we say that it works because the object never left either his reshus or hekdesh's reshus, so too with regard to the woman, we should say that she can be married for a second time as she never left either her reshus or his reshus.

The Ran answers that if we would understand that when a woman gets married, she is the one who does the act of getting married, then we would have the above question. However, as the Ran proves, this is not the case, the woman plays no 'active' role in the marriage process. What the woman does is to allow the man to marry her, i.e., it is as if she makes herself hefker (ownerless) and once she does that, the man can come and marry her, and if so, we understand the Gemara's comparison very well.

When the man married her, she was in his reshus, i.e., the only one involved in the act of acquiring her through marriage was him. If so, when he married her, she was in his reshus, but after he divorced her, she went to her reshus, i.e., she went to a reshus that she was not in before, and therefore, since she went to a different reshus, this case comparable to the case of hekdesh in which other people redeem the object. That just like in that case we say that once the object left his and hekdesh's reshus, the original declaration is batul, so too with regard to this woman. Once she leaves his reshus and goes into her reshus, the original act of kiddushin is batul. The Mishna continues and says that when it comes to defining those who are considered as 'sea-travelers':

It is not like those לא כְּאֵלוּ

who go from Akko to Yaffa שהולכים מעכו ליפו

rather (this refers to) אֵלָא

one whose way is to go out (far into the sea) בְּמִי שֶׁדַּרְכוֹ לְכָרֵשׁ

When it comes to defining someone as a 'sea-traveler', it is not enough for the person to go by boat from Akko to Yaffa (a short distance), rather a 'sea-traveler' is defined as someone who normally goes out far into the sea.

גמרא

Understanding the Halacha of the Sayfa (that those who travel from Akko to Yaffa are not considered 'sea-travelers')

The Mishna mentions that those who only travel great distances are to be considered as 'sea-travelers', but those who just go from Akko to Yaffa are not considered as 'sea-travelers'. The Gemara will now bring a machlokes between Rav Puppa and Rav Acha the son of Rav Ika with regard to this halacha.

Rav Puppa רַב פָּפָא

¹³ According to the Gemara's Final Answer, Do We Have an Answer to the Question with Regard to One Who Attempts to Marry His Wife After He Divorces Her?

The Ran continues and says that although the Gemara now compares the case of kiddushin to the case in which others redeem the object, this does not mean that this is an absolute comparison. That is, if the Gemara thought that it was an absolute comparison, then we would have an answer to the question. The Gemara said that when others redeem the object, the object does not become hekdesh again. Therefore, if the case of kiddushin is compared to the case of others redeeming it, then the kiddushin would not be able to be chal again.

But the Ran says that this is not the case. All the Gemara meant to say was that it is not completely comparable to a case in which <u>he</u> redeems it, and therefore we cannot say we have a proof that the marriage is chal after they get divorced.

Although we are saying that kiddushin is not comparable to the case in which he redeems it, the Ran explains that it is not totally comparable to the case in which others redeem her as well. In the case of kiddushin, although she is not the one making the actual act of kiddushin, she does play a role as she allows the man to marry her. Therefore, when she goes back to her own reshus, this is not totally comparable to a case in which others redeemed the object, because in that case the object went to the reshus of someone who had no connection to the original declaration of kedusha at all. But in the case of kiddushin, we can't say that the original act of kiddushin has to be batul as she is now in a reshus of a person that had no connection to the kiddushin (as she had a part in the kiddushin).

Therefore, since the case of kiddushin is not completely comparable to a case in which the person redeems the object, and it is not completely comparable to a case in which others redeemed it, we are left with our question if the kiddushin works or not.

¹² Understanding the Comparison Between Kiddushin and When Others Redeem the Hekdesh (the woman's non-action in the marriage process)

The Gemara tells us that the case of kiddushin is similar to the case of others who redeem the hekdesh and that is why the man's act of kiddushin will not work for the time after he divorces her.

פי' הרא"ש

וכחתת התקדשי לי

להחר שהגרשיך. הס

אמר לאפתו המקדעי

לי בפרומה זו לחחר

באגרשיך פשימה דלה

מהכי כיון דהשחת לתו

היא אכל באשה פנויה

רהשתה בת תפיסת

קידושין היא מיכעיא

הכמיפות דמתכי׳

דמתני בהו לחתר

ביפדס יחזרו ויקדשו:

מאי קא מדמיסו פדאן

כוה לפדהו החרים.

פדאן הוא יכול להתנות

לכשיפדם ויהיו ברשותו

שיחזרו ויקדשו חבל

פדחום החרים חין בידו

להתנות על מה שביד אחרים ואפה כאחרים

דמיה דלהחר הגירושיו

אינה ברפותו להתקדש

לו אלא מדעתה וגם

הוא אינו ברפותה

שתתקדש לו בשל כרתו

הלכך אפ"ג שנתרט

הידושין לא חיילא שנית

מתני׳ מותר ביושבי

יבפה אותם שאינם

יוקני ינקה. פסופה

נירד ליבעה : לא כאלו

ההולכים תכט ליפו .

בגמרא מפרש אהיכא

: 100

ההכ

רגיליז שיורדי הים בכלל

הקידוקין:

לירד ביס:

מפיסת קידושין

מידי דהוה

סיים - 13 ואמר

במ

התקדשי

תפשוט דבעי רב הושעיא וכו' ה"כ דהוו קידושי. דכי היכי דהתם אמר לה להחר שאגרשיך שילתה מרשותו שתתקדש היינו דומיא לאחר שנקללו שיוצאין מרשות הקדש דמצריך להו פדייה: פדאן הוא . המהדיש קודם שנהנצו חוזרות וקדושות לאחר שנהנצו דהואיל והוא הקדישן אע"ג

ארבעה נדרים

פרק

דמיא איתמר נמי אמר ר' אמי אמר רבי

יוחנן לא שנו אלא שפראן הוא אבל

פדאום אחרים אין חוזרות וקדושות :

מתני׳ יהנודר מיורדי הים מותר ביושבי

היבשה ^ימיושבי היבשה אסור מיורדי

הים שיורדי הים בכלל יושבי היבשה לא

כאלו שהולכין מעכו ליפו אלא במי שדרכו

לפרש: גמי רב פפא ורב אחא בריה דרב

דחזר ופראן חוזרות וקדושות לאחר קדושין סבי שנקללו : פדאום אחרים. קודם שנקננו אין חוזרות וקדושות לאחר שנקננו וחשה שקנתה פנמה בגמ מדעת עלמה אין חלין עליה הדושין דכפדאוה אחרים דמיא דאין חוזרות וקדושו׳ לגבי אשה נמי אינה מקודשת: מתני' הטדר . שלא יהנה מיורדי הים מותר ליהנות מיושבי היבשה והנודר מליהנות מיושבי היבשה אסור ליהנות מיורדי הים שהן נמי מיושבי היבשה הן שסופן לנאת ומה שאמר יורדי הים בכלל יושבי היבשה לא כאלו יורדי הים ההולכים מעכו ליפו נה באחת שאין ביניהם אלא מהלך יום אחד ובאין מהרה ליבשה דהוו בכלל יושבי היכשה: גמ׳ חד מתני ארישא. לא כאלו וכו' ולא כאלו יורדי הים אסור: ההולכים

רש"י

איקא חד מתני ארישא וחד מתני אסיפא מאן דתני ארישא מתני הכי הגודר מיורדי הים מותר ביושבי יבשה הא ביורדי הים אסור ולא כאלו ההולכים

אושעיא וכו׳ ה״כ דהוו קידושי. דכי היכי דחמר במתני׳ שיכול להקדיש נטיעות הללו לחתר שיפדו וחיילה קדושה עלייהו הע"ג דלה הקדשינהו החר פדיון ה"ל חיילי קדושי כי אמר לאחר שאגרשיך אע"פ שאחר שגירשה לא חזר וקדשה: לא שנו אלא שפואם הוא. דכיון דפואם הוא ולטולם לא יצאו נטיטות הלנו מרשות הקדש או מרשותו דין הוא שיהו תוזרות וקדושות אבל פראום אחרים אפיי הכניסום אחר כן לרשותו אין חוזרות וקדושות לפי שמיד שפראום אחרים נסתלק רשות בעלים הראשונים מהן וכיון דההיא שעתא א"א להקדש שיחול עליהן בתר שעתא נמי כשהכניסוס אחרים לרשותו לא חייל: ואשה כמי כפדאוה אחרים דמיא. לפי שמיד שנתגרשה יולאת מרשות הבעל לרשותה ואין קידושין חלין עליה וק"ל אדרצה אשה לפדאן הוא דמיא שכשם שנטיטות הללו לפי שאינן יולאות מרשות הקדש או מרשותו מלי לאקדושינהו לאחר שיפדו כך אשה זו כיון שאינה יולאה מרשות הבעל או מרשות עלמה בדין הוא שתהא יכולה להתקדש מעתה אפילו לאחר שתתגרש וניחא ני דאי מניא אשה לקדש עלמה לאיש ה"ל דהויא היא דומיא דמקדיש נטיעות ממש אלא כיון שהתורה אמרה כי יקח איש אשה ולא אמרה כי תלקח אשה לאיש לא כל הימנה שתכנים עלמה לרשות הבעל ומש"ה אמרי׳ בפ"ק דקידושין (דף ה:) דאי אמרה היא ואינו רגיל לפטר שם הריני מאורסה לך אין בדבריה ממש אלא מכיון שהיא מסכמת לקדושי האיש היא מבטלת דעתה ורצונה ומשוי נפשה אצל הבעל כדבר של הפקר והבעל מכניסה לרשותו הלכך אין אנו דנין בקרושין מלד האשה אלא מלד הבעל ולגבי בעל כפדאוה אחרים דמיא דבקידושין הראשונים היא ברשומו ולאחר גרושין יולאה מרשותו ומש״ה לא מלינן למיפשט גבי קדושין דחיילו מפראן הוא דלא דמיין וכדכתיבנא ומפדאום אחרים נמי לא מצינן למפשט דלא חיילי משום דלא דמי נמי לגמרי דהא הכא האשה ג"כ מכנסת עצמה לרשותו במקצת ואיכא לדמויי לפדאן הוא והייט דליכא למפשטא מהא כלל כנ"ל והרשב"א ז"ל כתב דנהי דבעיין לא איפשיטא הכא אפ"ה איכא שניהם בשכם מסירם למיפשטא מדאמר בכתובות בפרק אע"פ (דף נט:) ובפרק בתרא דמכילתין (דף פו.) נמי אית דאמרי הא לא דמיא אלא לאומר לחבירו בניצין לפבור מדיד שדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך תקדוש דקדשה וטעמא משום דכיון דבידו להקדישה עכשיו אע"פ שיבא זמן שלא יהא רשות בידו בכך יכול עתה הוא להקדישה לכשיהיה הרשות בידו ה"כ גבי אשה הואיל והוא יכול לקדשה עכשיו יכול הוא לקדשה ג"כ לאחר זמן וכ"ת א"כ אמאי לא פשטינן לה מהתם י"ל דהאי רבי אילא הוא דקאמר לה מסברא דנפשיה ורבי ירמיה לא ידע לה ומש"ה מבעיא ליה דלא מלי למיפשטא ממחניחין וממחניהא וכן נראה דעת הרמב"ם ז"ל שכתב דמקודשת משמע דפשיט ליה מההיא הלכך כי אמר הכא דפדאום אחרים אין חוזרות ומתקדשות אם התנה בשעת ההקדש שיחול עליו אם תבא ליד אחר ויקחנה ממנו מהני אבל כל היכא דלא אתני אפילו באה לידו אח"כ אינה קדושה כיון דאפסקה אחר אלו דבריו ז"ל ואינם טחים אללי דשאני התם בדרבי אילא שבידו להקדישה שכשיו וכיון שבידו להקדישה עכשיו יכול הוא ג"כ להקדישה לאחר זמן לפי שאותו הקדש עלמו שהוא מקדיש לאחר זמן אף מעכשיו הוא יכול להקדישה משא"כ בנסיטות ובקדושי אשה שאותה קדושה שניה אי אפשר לה שתחול עכשיו שכיון שהוא מתפיס בהן קדושה ראשונה אי אפשר לאותה קדושה שניה לחול עכשיו וכיון שכן איכא למימר דלאחר שעה נמי דהיינו לאחר פדייה וגירושין לא חיילא כניל: כתני' מותר ביושבי היבשה. באותן שאין רגילין להיות יורדי הים באניות: כיודשבי יבשה אסור ביורדי הים. אפי' הם עכשיו בים שסופן לעלות ליבשה כדמפרש טעמא בגמרא: ולא כאלו ההולכים מעכו ליפו. מפרש בגמרא היכא קאי: "אבור אף שיין ומתני וקמן ע׳ב בסומין. דכי קאמר מרואי חמה לא שיהו הם רואים החמה קאמר דא״כ הל״ל מן הרואין בלחוד שהרי כל הרואין הם רואין ג״כ החמה אלא ודאי מדמדכר חמה שהחמה רואה אותם קאמר ולאפוקי דנים ושוברין נתכוון כדאיתא בגמרא: אכור בקרחין ובבעלי שיבות. אסור בקרחין אט"פ שאין להן שער ובבעלי שיבות ואט"פ ששערן לבן : שאין נקראים שחורי הראש אלא אנשים בנמרא מפרש טעמא : מן הילודים. שטלדים כבר: מותר בטלדין. בעתידין להוולד: מתיר אף בילודים. ופרכינן בגמרא וכ"ש בטלדין א"כ אמאו קאסר: *אסור בישראל ואסור בטומים. שישראל וכומים מצווין על השבת ומקיימין אותו הלכך שפיר מיקרו שובתי שבתות: מאובלי השום. מתקנות טורא היא לאשול שום בלילי שבת לפי שהשום מרבה את הזרע ועונת ת"ח מע"ש לע"ש : ואסור בכותים. דאינהו נמי אוכלי שום בערבי שבתות : מעולי ירושלים אסור בישראל . דמטווין לעלות ועולין : זכורתר בכותים. דנהי דמטוין אינם עולים : גמ׳ חד תני לה ארישא. להא דתנן לא כאלו ההולכים מעכו ליפו דם"ל דארישא קאי ולקולא: דהליון יושבי יבשה נינהו. משום ההוא פורתא דהיינו מעטו ליפו שהן קרובין זה לזה לא מיקרו יורדי הים: וחד מני לה אסיפא. ולחומרא דאפי' מי שדרכו לפרש בכלל יושבי יבשה וכן נמי אפילו ההולכים מעכו ליפו בכלל יורדי הים מדלא פירש מידי ארישא וקיי"ל כמאן דמתני לה אסיפא לחומרא וכתב הרשב"א ז"ל דמסתברא דאיע אסור בכל מי שירד פעם אחת מעכו ליפו אלא במי שרגיל לירד שם חדיר אי נמי במי שהיה יורד בשעת נדרו מעכו ליפו ובירושלמי איבעיא להו הטדר מיורדי הים לאחר שלשים יום וקודם שלשים יום נעשו יושבי יבשה אי בתר שעת אמירת הטדר אזלינן והשתא יורדי הים נינהו או בתר חלות הגדר אזלינן דהוו להו יושבי יבשה ויהא מותר בהם ותלי ליה בפלוגתא דר׳ ישמעאל ור״ע דפליגי בפ׳ בתרא דמכילתיו (דף פמ:) באשה שאמרה הריני נזירה לאחר שאנשא דר׳ ישמטאל סבר דבתר חלות הגדר אזלינן ובעל מיפר ור״ע סבר דבתר שעת אמירה אולינו ואין

הבטל מיפר בקודמין וקיימא לן כר״ע הלכך אכור באותן שהן עכשיו יורדי הים אט"ע שבשעת חלות נעשו יושבי יבשה דבתר השתא

תפשוט "דבעי רב הושעיא *הנותן שתי פרומות לאשה ואמר לה באחת התקדשי לי היום ובאחת התקרשי לי שאגרשיך ה"ג דהוו קידושי איתער בהו ר' ירמיה אמר להו מאי קא מרמיתון פראו הוא לפדאום אחרים הכי אמר ר' יוחנן פראן הוא חוזרות וקרושות פראום אחרים אין חיזרות וקרושות ואשה כפראוה אחרים

שלשים יום דמי "כלומר דלא מלי הדר ביה והיינו דמחדשין השתא דמעיקרא נמי הוה סבירא לן דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט דמשוס

דהייט במעכשיו ומהא שמעי׳ דהאומר

סלע זו ללרקה לאחר שלשים יום דלא

מצי הדר ביה דאמירה לגבוה כמסירה

גמורה להדיוט דמי אבל הרשב"א ז"ל

כתב דאפשר דכי אמר הכי הני מילי

אליבא דבר פרא דס"ל דקדושת דמים

לא פקעה בכדי אבל לרבא ואביי דס"ל

דקרושת דמים פקעה בכדי מוקמי

לאחר

נב א מיי׳ פ״ז מהלכות אישות הלי"ד סמג עשין מה מושיע אהיע שיי מ הכי מקשינן פשיטא וכמו שכתבתי למעלה אלא דמעיהרא לא הוה : 1 900 נג ב מיי' [פיד מכל' מעילה כלכה יא] : סבירא לן דעדיפא טפי אמירה לגבוה ממסירה להדיוט אבל במסקנא

עין משפט

גר מצוה

מחדשין דהמירה לגבוה אפילו בלא מעכשיו מהניה כמסירה גמורה להדיוט נדג מיי׳ פיע מהלי נדרים הלייע טוביע יד סימן ריז סעיף לג:

נה ר מיי׳ שם מוש׳ע בם בעי׳ לד :

תוספות

ברייתה כפשטיה ולהי דתקשי לרבה פראן המכים הין תרווייהו בקדושת דמים למה לי אפשר מוזכות והדושו' מוזרות וקדושוי. בידרחיק נפשיה למימר זו ואיצ לומר שהרי פדאן לפלמו והרי שם דחין חדם מהדים ון קתני כדחשכתן דכוותה בהש"ם שטובא * הלכך לדידהו אפשר דנהי דבר שהיכו שלו השה נמי כי אחרים בהונה דחמירה לגבוה כמסירה להדיוט ה"מ עלמה בגם דחין בידו לקדשה עוד בעל כרחה כמסירה גרידא בלא מעכשיו אבל אלא מדעמה והלכך כמסירה דמעכשיו לא דאי אפשר אימה תיבשי מי אמריכן כיין דאי אפשר לו שתקנה יותר אמירה ממסירה הלכך לקדם בפייכ לפדיון לדילהו ההומר הרי זו עולה לחתר לי אחרים דמיא ולא מלי יוסיכול לחזור בו ופלוגתא היא בירושל׳. מקדים לה או דלמא הרשכ"א ז"ל: תפשום דבעי רב השמא מיהא מצי מקדים לה אדפתה וכיון דכהתי גוולת מלי לקדם לה לחתר שיגרשנה השמא נמי יהדבנה לפדחו הוח דמיא הלכך תיכפי : הנודר מיוכדי הים מותר ביושבי היבשה. שחיו עומדיו על שפת הים דחין רגילין לפבור בים ותיהו אדם העובר פעם אחת לזמו מרובה לא מיקרי יורדי הים והטדר מיורדי הים מותר בו ואפי׳ למ"ד בגמ׳ דאותם שהולכים מפכו ליפו מיקרו יורדי הים התם נהי דחין פוהין כה מ"מ לפבור בים נינהו אבל זה העובר פעם אחת לעצרה שנים לא תיהרי יורדי הים כלל דבנדרים הלך אחר לשון בני אדם: לא כאלו הסולכים מעכו ליפו. בגמרא מפרש אמאי קאי: פלרכו אלא נתי לפרש. להיות ימים זבים ביחד:

שייר למסני׳ להמו לה ע׳ה

אוליכו

נליון הש״ם (ד"ה בעמוד בדרין סקודס) הכה שאני וכו׳. עי׳ נהר׳ן כלומר קידושין דף רלא עיב:

מַאן who learned it on the raysha דְּתָנֵי אַרֵישָׁא דְּתָנֵי אַרֵישָׁא learned it this way מִתְנֵי הָכִי one who makes a neder הַנּוֹדָר from 'sea-travelers' מִיּוֹרְדֵי הָיָם is mutur in 'land-dwellers' מוּתָּר בְּיוֹשְׁבֵי יַבְּשָׁה but with regard to 'sea-travelers' הָא בְּיוֹרְדֵי הָיָם but with regard to 'sea-travelers' הָא בְּיוֹרְדֵי הָיָם he is assur אָסוּר je is and on this the Mishna said) but not

and Rav Acha אָרָב אַהָא the son of Rav Ika בְּרֵיה דְרַב אִיקָא one learned it on the raysha מִד מַתְנֵי אַרְישָׁא and one learned it on the sayfa וְמַד מַתְנֵי אַפֵּיפָא The Mishna said that those who travel from Akko to Yaffa

are not considered as 'sea-travelers', and with regard to this halacha Rav Puppa and Rav Acha the son of Rav Ika had a machlokes. One said that the halacha was said in reference to the raysha and one of them said that it was said with reference to the sayfa (and the Gemara does not know which one said which shita).

The Gemara now explains each one of these shitos.

פי' הרא"ש

וכחתת התקדשי לי

להחר שהגרשיך. הס

אמר לאפתו המקדעי

לי בפרומה זו לחחר

באגרשיך פשימה דלה

מהכי כיון דהשחת לתו

היא אכל באשה פנויה

רהשתה בת תפיסת

קידושין היא מיכעיא

הכמיפות דמתכי׳

דמתני בהו לחתר

ביפדס יחזרו ויקדשו:

מאי קא מדמיסו פדאן

כוה לפדהו החרים.

פדאן הוא יכול להתנות

לכשיפדם ויהיו ברשותו

שיחזרו ויקדשו חבל

פדחום החרים חין בידו

להתנות על מה שביד אחרים ואפה כאחרים

דמיה דלהחר הגירושיו

אינה ברפותו להתקדש

לו אלא מדעתה וגם

הוא אינו ברפותה

שתתקדש לו בשל כרתו

הלכך אפ"ג שנתרט

הידושין לא חיילא שנית

מתני׳ מותר ביושבי

יבפה אותם שאינם

יוקני ינקה. פסופה

נירד ליבעה : לא כאלו

ההולכים תכט ליפו .

בגמרא מפרש אהיכא

: 100

ההכ

רגיליז שיורדי הים בכלל

הקידוקין:

לירד ביס:

מפיסת קידושין

מידי דהוה

סיים - 13 ואמר

במ

התקדשי

תפשוט דבעי רב הושעיא וכו' ה"כ דהוו קידושי. דכי היכי דהתם אמר לה להחר שאגרשיך שילתה מרשותו שתתקדש היינו דומיא לאחר שנקללו שיוצאין מרשות הקדש דמצריך להו פדייה: פדאן הוא . המהדיש קודם שנהנצו חוזרות וקדושות לאחר שנהנצו דהואיל והוא הקדישן אע"ג

ארבעה נדרים

פרק

דמיא איתמר נמי אמר ר' אמי אמר רבי

יוחנן לא שנו אלא שפראן הוא אבל

פדאום אחרים אין חוזרות וקדושות :

מתני׳ יהנודר מיורדי הים מותר ביושבי

היבשה ^ימיושבי היבשה אסור מיורדי

הים שיורדי הים בכלל יושבי היבשה לא

כאלו שהולכין מעכו ליפו אלא במי שדרכו

לפרש: גמי רב פפא ורב אחא בריה דרב

דחזר ופראן חוזרות וקדושות לאחר קדושין סבי שנקללו : פדאום אחרים. קודם שנקננו אין חוזרות וקדושות לאחר שנקננו וחשה שקנתה פנמה בגמ מדעת עלמה אין חלין עליה הדושין דכפדאוה אחרים דמיא דאין חוזרות וקדושו׳ לגבי אשה נמי אינה מקודשת: מתני׳ הטדר . שלא יהנה מיורדי הים מותר ליהנות מיושבי היבשה והנודר מליהנות מיושבי היבשה אסור ליהנות מיורדי הים שהן נמי מיושבי היבשה הן שסופן לנאת ומה שאמר יורדי הים בכלל יושבי היבשה לא כאלו יורדי הים ההולכים מעכו ליפו נה באחת שאין ביניהם אלא מהלך יום אחד ובאין מהרה ליבשה דהוו בכלל יושבי היכשה: גמ׳ חד מתני ארישא. לא כאלו וכו' ולא כאלו יורדי הים אסור: ההולכים

רש"י

איקא חד מתני ארישא וחד מתני אסיפא מאן דתני ארישא מתני הכי הגודר מיורדי הים מותר ביושבי יבשה הא ביורדי הים אסור ולא כאלו ההולכים

אושעיא וכו׳ ה״כ דהוו קידושי. דכי היכי דחמר במתני׳ שיכול להקדיש נטיעות הללו לחתר שיפדו וחיילה קדושה עלייהו הע"ג דלה הקדשינהו החר פדיון ה"ל חיילי קדושי כי אמר לאחר שאגרשיך אע"פ שאחר שגירשה לא חזר וקדשה: לא שנו אלא שפואם הוא. דכיון דפואם הוא ולטולם לא יצאו נטיטות הלנו מרשות הקדש או מרשותו דין הוא שיהו תוזרות וקדושות אבל פראום אחרים אפיי הכניסום אחר כן לרשותו אין חוזרות וקדושות לפי שמיד שפראום אחרים נסתלק רשות בעלים הראשונים מהן וכיון דההיא שעתא א"א להקדש שיחול עליהן בתר שעתא נמי כשהכניסוס אחרים לרשותו לא חייל: ואשה כמי כפדאוה אחרים דמיא. לפי שמיד שנתגרשה יולאת מרשות הבעל לרשותה ואין קידושין חלין עליה וק"ל אדרצה אשה לפדאן הוא דמיא שכשם שנטיטות הללו לפי שאינן יולאות מרשות הקדש או מרשותו מלי לאקדושינהו לאחר שיפדו כך אשה זו כיון שאינה יולאה מרשות הבעל או מרשות עצמה בדין הוא שתהא יכולה להתקדש מעתה אפילו לאחר שתתגרש וניחא ני דאי מניא אשה לקדש עלמה לאיש ה"ל דהויא היא דומיא דמקדיש נטיעות ממש אלא כיון שהתורה אמרה כי יקח איש אשה ולא אמרה כי תלקח אשה לאיש לא כל הימנה שתכנים עלמה לרשות הבעל ומש"ה אמרי׳ בפ"ק דקידושין (דף ה:) דאי אמרה היא ואינו רגיל לפטר שם הריני מאורסה לך אין בדבריה ממש אלא מכיון שהיא מסכמת לקדושי האיש היא מבטלת דעתה ורצונה ומשוי נפשה אצל הבעל כדבר של הפקר והבעל מכניסה לרשותו הלכך אין אנו דנין בקרושין מלד האשה אלא מלד הבעל ולגבי בעל כפדאוה אחרים דמיא דבקידושין הראשונים היא ברשומו ולאחר גרושין יולאה מרשותו ומש״ה לא מלינן למיפשט גבי קדושין דחיילו מפראן הוא דלא דמיין וכדכתיבנא ומפדאום אחרים נמי לא מצינן למפשט דלא חיילי משום דלא דמי נמי לגמרי דהא הכא האשה ג"כ מכנסת עצמה לרשותו במקצת ואיכא לדמויי לפדאן הוא והייט דליכא למפשטא מהא כלל כנ"ל והרשב"א ז"ל כתב דנהי דבעיין לא איפשיטא הכא אפ"ה איכא שניהם בשכם מסירם למיפשטא מדאמר בכתובות בפרק אע"פ (דף נט:) ובפרק בתרא דמכילתין (דף פו.) נמי אית דאמרי הא לא דמיא אלא לאומר לחבירו בניצין לפבור מדיד שדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך תקדוש דקדשה וטעמא משום דכיון דבידו להקדישה עכשיו אע"פ שיבא זמן שלא יהא רשות בידו בכך יכול עתה הוא להקדישה לכשיהיה הרשות בידו ה"כ גבי אשה הואיל והוא יכול לקדשה עכשיו יכול הוא לקדשה ג"כ לאחר זמן וכ"ת א"כ אמאי לא פשטינן לה מהתם י"ל דהאי רבי אילא הוא דקאמר לה מסברא דנפשיה ורבי ירמיה לא ידע לה ומש"ה מבעיא ליה דלא מלי למיפשטא ממחניחין וממחניהא וכן נראה דעת הרמב"ם ז"ל שכתב דמקודשת משמע דפשיט ליה מההיא הלכך כי אמר הכא דפדאום אחרים אין חוזרות ומתקדשות אם התנה בשעת ההקדש שיחול עליו אם תבא ליד אחר ויקחנה ממנו מהני אבל כל היכא דלא אתני אפילו באה לידו אח"כ אינה קדושה כיון דאפסקה אחר אלו דבריו ז"ל ואינם טחים אללי דשאני התם בדרבי אילא שבידו להקדישה שכשיו וכיון שבידו להקדישה עכשיו יכול הוא ג"כ להקדישה לאחר זמן לפי שאותו הקדש עלמו שהוא מקדיש לאחר זמן אף מעכשיו הוא יכול להקדישה משא"כ בנסיטות ובקדושי אשה שאותה קדושה שניה אי אפשר לה שתחול עכשיו שכיון שהוא מתפיס בהן קדושה ראשונה אי אפשר לאותה קדושה שניה לחול עכשיו וכיון שכן איכא למימר דלאחר שעה נמי דהיינו לאחר פדייה וגירושין לא חיילא כניל: כתני' מותר ביושבי היבשה. באותן שאין רגילין להיות יורדי הים באניות: כיודשבי יבשה אסור ביורדי הים. אפי' הם עכשיו בים שסופן לעלות ליבשה כדמפרש טעמא בגמרא: ולא כאלו ההולכים מעכו ליפו. מפרש בגמרא היכא קאי: "אבור אף שיין ומתני וקמן ע׳ב בסומין. דכי קאמר מרואי חמה לא שיהו הם רואים החמה קאמר דא״כ הל״ל מן הרואין בלחוד שהרי כל הרואין הם רואין ג״כ החמה אלא ודאי מדמדכר חמה שהחמה רואה אותם קאמר ולאפוקי דנים ושוברין נתכוון כדאיתא בגמרא: אכור בקרחין ובבעלי שיבות. אסור בקרחין אט"פ שאין להן שער ובבעלי שיבות ואט"פ ששערן לבן : שאין נקראים שחורי הראש אלא אנשים בנמרא מפרש טעמא : מן הילודים. שטלדים כבר: מותר בטלדין. בעתידין להוולד: מתיר אף בילודים. ופרכינן בגמרא וכ"ש בטלדין א"כ אמאו קאסר: *אסור בישראל ואסור בטומים. שישראל וכומים מצווין על השבת ומקיימין אותו הלכך שפיר מיקרו שובתי שבתות: מאובלי השום. מתקנות טורא היא לאשול שום בלילי שבת לפי שהשום מרבה את הזרע ועונת ת"ח מע"ש לע"ש : ואסור בכותים. דאינהו נמי אוכלי שום בערבי שבתות : מעולי ירושלים אסור בישראל . דמטווין לעלות ועולין : זכורתר בכותים. דנהי דמטוין אינם עולים : גמ׳ חד תני לה ארישא. להא דתנן לא כאלו ההולכים מעכו ליפו דם"ל דארישא קאי ולקולא: דהליון יושבי יבשה נינהו. משום ההוא פורתא דהיינו מעטו ליפו שהן קרובין זה לזה לא מיקרו יורדי הים: וחד מני לה אסיפא. ולחומרא דאפי' מי שדרכו לפרש בכלל יושבי יבשה וכן נמי אפילו ההולכים מעכו ליפו בכלל יורדי הים מדלא פירש מידי ארישא וקיי"ל כמאן דמתני לה אסיפא לחומרא וכתב הרשב"א ז"ל דמסתברא דאיע אסור בכל מי שירד פעם אחת מעכו ליפו אלא במי שרגיל לירד שם חדיר אי נמי במי שהיה יורד בשעת נדרו מעכו ליפו ובירושלמי איבעיא להו הטדר מיורדי הים לאחר שלשים יום וקודם שלשים יום נעשו יושבי יבשה אי בתר שעת אמירת הטדר אזלינן והשתא יורדי הים נינהו או בתר חלות הגדר אזלינן דהוו להו יושבי יבשה ויהא מותר בהם ותלי ליה בפלוגתא דר׳ ישמעאל ור״ע דפליגי בפ׳ בתרא דמכילתיו (דף פמ:) באשה שאמרה הריני נזירה לאחר שאנשא דר׳ ישמטאל סבר דבתר חלות הגדר אזלינן ובעל מיפר ור״ע סבר דבתר שעת אמירה אולינו ואין

הבטל מיפר בקודמין וקיימא לן כר״ע הלכך אכור באותן שהן עכשיו יורדי הים אט"ע שבשעת חלות נעשו יושבי יבשה דבתר השתא

תפשוט "דבעי רב הושעיא *הנותן שתי פרומות לאשה ואמר לה באחת התקדשי לי היום ובאחת התקרשי לי שאגרשיך ה"ג דהוו קידושי איתער בהו ר' ירמיה אמר להו מאי קא מרמיתון פראו הוא לפדאום אחרים הכי אמר ר' יוחנן פראן הוא חוזרות וקרושות פראום אחרים אין חיזרות וקרושות ואשה כפראוה אחרים

שלשים יום דמי "כלומר דלא מלי הדר ביה והיינו דמחדשין השתא דמעיקרא נמי הוה סבירא לן דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט דמשוס

דהייט במעכשיו ומהא שמעי׳ דהאומר

סלע זו ללרקה לאחר שלשים יום דלא

מצי הדר ביה דאמירה לגבוה כמסירה

גמורה להדיוט דמי אבל הרשב"א ז"ל

כתב דאפשר דכי אמר הכי הני מילי

אליבא דבר פרא דס"ל דקדושת דמים

לא פקעה בכדי אבל לרבא ואביי דס"ל

דקרושת דמים פקעה בכדי מוקמי

לאחר

נב א מיי׳ פ״ז מהלכות אישות הלי"ד סמג עשין מה מושיע אהיע שיי מ הכי מקשינן פשיטא וכמו שכתבתי למעלה אלא דמעיהרא לא הוה : 1 900 נג ב מיי' [פיד מכל' מעילה כלכה יא] : סבירא לן דעדיפא טפי אמירה לגבוה ממסירה להדיוט אבל במסקנא

עין משפט

גר מצוה

מחדשין דהמירה לגבוה אפילו בלא מעכשיו מהניה כמסירה גמורה להדיוט נדג מיי׳ פיע מהלי נדרים הלייע טוביע יד סימן ריז סעיף לג:

נה ר מיי׳ שם מוש׳ע בם בעי׳ לד :

תוספות

ברייתה כפשטיה ולהי דתקשי לרבה פראן המכים הין תרווייהו בקדושת דמים למה לי אפשר מוזכות והדושו' מוזרות וקדושוי. בידרחיק נפשיה למימר זו ואיצ לומר שהרי פדאן לפלמו והרי שם דחין חדם מהדים ון קתני כדחשכתן דכוותה בהש"ם שטובא * הלכך לדידהו אפשר דנהי דבר שהיכו שלו השה נמי כי אחרים בהונה דחמירה לגבוה כמסירה להדיוט ה"מ עלמה בגם דחין בידו לקדשה עוד בעל כרחה כמסירה גרידא בלא מעכשיו אבל אלא מדעמה והלכך כמסירה דמעכשיו לא דאי אפשר אימה תיבשי מי אמריכן כיין דאי אפשר לו שתקנה יותר אמירה ממסירה הלכך לקדם בפייכ לפדיון לדילהו ההומר הרי זו עולה לחתר לי אחרים דמיא ולא מלי יוסיכול לחזור בו ופלוגתא היא בירושל׳. מקדים לה או דלמא הרשכ"א ז"ל: תפשום דבעי רב השמא מיהא מצי מקדים לה אדפתה וכיון דכהתי גוולת מלי לקדם לה לחתר שיגרשנה השמא נמי יהדבנה לפדחו הוח דמיא הלכך תיכפי : הנודר מיוכדי הים מותר ביושבי היבשה. שחיו עומדיו על שפת הים דחין רגילין לפבור בים ותיהו אדם העובר פעם אחת לזמו מרובה לא מיקרי יורדי הים והטדר מיורדי הים מותר בו ואפי׳ למ"ד בגמ׳ דאותם שהולכים מפכו ליפו מיקרו יורדי הים התם נהי דחין פוהין כה מ"מ לפבור בים נינהו אבל זה העובר פעם אחת לעצרה שנים לא תיהרי יורדי הים כלל דבנדרים הלך אחר לשון בני אדם: לא כאלו הסולכים מעכו ליפו. בגמרא מפרש אמאי קאי: פלרכו אלא נתי לפרש. להיות ימים זבים ביחד:

שייר למסני׳ להמו לה ע׳ה

אוליכו

נליון הש״ם (ד"ה בעמוד בדרין סקודס) הכה שאני וכו׳. עי׳ נהר׳ן כלומר קידושין דף רלא עיב:

מתני׳

לשון בני אדם דאילו בלשון תורה כי היכי דמשמע טלדים כבר כדכתיב כל העם הילודים במדבר הכי נמי משמע ממי שהממה רואה

שאינן מונים לרגל אמיש שמדאוריימה הוא שהם שונאים אם ירושנים והר גריזים במרו להם בתמים ירושנים: מותר בישראל. שנקראים זרע אברהם וילאו מכלל בני נת: ואסור בעובדי כוכבים. אפי׳ אותם הכודר שהם מזרע אברהם : אקור בישראל . וגרים נמי בכלל זרע אברהם נינהו דכל שומרי המורה בכלל זרעו הם כי הוא היה מחילה לגרים וכחיב כי אב המון גוים נחמיך בחאלה אב לארם ועמה אב לכל הגוים (ברטות דף יג.): ומותר בטובדי טכנים. ואפילו הם מזרט אברהם כך תפרש בגמרא: שאיני נהנה לישראל. וישראל לאו דוקא דהמ"ל העדר הגאה מתגירו לוקח תמנו בפתות ט׳ אלא מדנקע ברישא גזרע אברהם נקע דף יג.) ומות בשנדי שכנים. וחפיני הם מדכם ברמהים בנתהה: שחיני הגה טיצראג. ושראל לא דוקא דמיד האחה מתכידו טוקא מתט בפואו לאת מדמסע ברישא לזרם אברסם נקט נמי לדע ישראל: אין שומטין לו. בדי נקטיה ואיה דגרסי אם שומטין לו: ב) מותר בערלי ישראל. אשמח אחו מתחת מילה: מותר במולי שובדי כוכבים. בגון שרבי מהול או בבשני מהאל: אי ברישות נברח שליה. בפרשת מילה שלמת לאברה אבינו ש"א כתוב "אב שניים ביוחה את השבה. כדרשינו בפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנהי ביו שליה כתים או אותר נברח שליה. בפרשת מילה שנאמר לאברה אבינו ש"א כתוב "אב שמים ביוחה את השבה. כדרשינו בפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנת : שהיא דומה את הצבה. כדרשינו צפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנת : שהיא דומה את הגבשים. דרכשינו ימול ואפילו במקום בהכת האין כאן משום קולו ברכתו שהיא בלאו דכתיב השמיד בעם הלופרת: ג) את מיורדי היה אסור ולא לאלו ההאליה מעכו ליש. דמשום ליו מוקרו יורדי הים שראדי הים [מאו] במקום בהכת האין כאן משום קולו ברכתו שהיא בלאו דכתיב השמיד בעם הלפרו גלא אף במי שדרכדי הים לסור ולא לאלו ההאליה מעכו ליש. דמשום ליו מוקרו יורדי הים להאוך להישור בכאו בכלו ישרא יבשה: לא כאלו ההולכים מעכו ליפו בלגד. דבכלל יורד היה כה לאמר או במיו שביי בשה מיקרו: אלא אף במי שדרכדי לפרש. ליש ברלה כיל המנות העבו לא שלא לא קתו הגריה בשלי בעלי בשנה מורדי היה לאון ובלי שינום ניים. בתורות לו אות מעו לאותה לשרה בכיה בילה הלא וכו בנכלי השכורום ביו לגריה לכו לכו אכתו הבשר במלי משמר. כאו שמתא לפרש הכו שנותי לאש לאפטר ולגו מידר הילא שורי בשה בילה כלא וכו היו בעלו השכור לבן מדלה אותרי הלש בעורה לאש במולו אביו שנו הנו המנים הנולו אשור לא מתון אמרי הלא שלא מתחון אביו לאחה הביו איד אלחהות ביו או לאמר מולו אמרים לא המינו המורי הכו שלמרו לא מינו לא מתולו שלא היה הכור המוריה הלא שנו המורים המור הנולו אביו לחדות שנו לאורי הו ברו אור שלא מתו או שנו שלא היו שלא המינו היי דה"מ לחקשויי מאי אף: מן הגולדים אסור אף בילודים. דנין אותם שנולדו ובין אותם השחידים להוולד בכלל גולדים נינהו: הנה בן טלד לבים דוד יאשיהו שמו. בימי ירבשם ראשון למלכי ישראל נאמרה גבואה זו: ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ורכנן הברי דבלשון בני אדם לכולה קרו גולדים ור"מ סבר דוקא בעמידים להוולד: לא נחכוון זה אלא במי שדרכו להוולד. ופליג אחרוייהו ואף מן הילודים אסור בשניהם: לאפוקי דגים ישופות . בהם מבילין בינים: מאי אירא טומיים אפילו שובדי טכבים נמי . אם יש שבדי טכבים או ימידים שנהגו לשמור את השנת יתקרו על שמים דאברהם דכתיב (שעיה מא)) ליל קאמר מבפלי זרע תברהם תוהבי:

לאפוקי

: mh דגים ועופות . שהם מטילין בילים ולא מיתלרו במעי מדלה קהמר מן אפילו הכוחין. וחפי׳ חמר מן הרואין נתכוונתי לה צייתיט ליה דלה נדר אינים אדפתיה דנפשיה היכא דאיכא שיטיא כדאתר לפיל (דף כה.) גבי אסקונדרי : אסור בקרחין כו׳. בנמ׳ מפרט שעמא: מותר בטלדים. באותם שנולדו אתר נדרו דינודים תשמע שכבר טלדו: ר"מ מחיר אף בילודים . בגמרא מפרש: א) מאוכלי השום. מעשרה סקטת שממן עזרא שיהו אוכלים שום בערב שנת שהוא מרבה את הזרע ובליל שבת זמן עונת פ"ת: מותר בכותים

באין נולדים ממעי אמן אלא מטילין בילים ומתחממים ויולאין:

בילודין הסור : להפוקי עופות ודגים.

מתני׳

בתרותם לפתים כשרחשם גלוי ואט"ג דאיכא קרחין ובטלי שיבות מ"מ כמה פטמים מגלין רחשן וגם מותרין לגלות באקראי בפלמא אפי׳ בפני כל הטולם מה שאין כן בנשים : קצונים לטולם מיגלו . ואין חידוש כשהוברר שתרות שלפולם הוין כך ואין נקראין שחורי הראש אלא אותם בלפעמים ניכר שחרותם ועוד יש לפרש קמנים למולם מיגלו בין זכרים בין נקטות ואפילו נקבות קטות שאינו באואת בנילות ישה בגלוי הראש ואין לגילין לקרות עמורי הראש אלא אבשים דטותייהו בנשים אינם שחורי הראש:

דגרות הביח (ה) גמ׳ ה׳נ דמתיילדן הוה : (כ) רש׳י ד׳ה הסורי כו׳ הגולדים מותר גילודים כי היכי :

נתידים להוולד כדכתיב כל הבן הילוד :

סא ז טור י׳ד סי׳ ריו: דזימנין מכסו רישיהון וזימנין מיגלו אי אפשר לתאר אותם לא במכוסי הראש ולא במגולי הראש ונקראים שחורי הרחש לפי שרובן של הנשים ראשן שחור אבל נשים כיון דלעולם מיכסו במכוסי הראש ארם מתאר אותם וקטנים כיון דלעולם מיגלו במגולי הראש אדם מתאר אותם : מדלא קאמר הטודר ולא מיבעיא בנולדים אלא מן מאי כלומר מדלא קאמר אסר. חי שרי בנינדים ובינוים . האיש הגודר שהוא מן הגולדים אסור אף בילודים. דכ"ל לרבנן דנהי דאמר מן הילודים אין הנולדים דהיינו אותם שעתידין להוולד בכלל ה"מ בילודים שהוא לשון מיוחד אבל הכולדים כולל שניהם דהייכו אותן שטלדו ושטתידין להוולד שלא יהיה בכלל יש ור"מ פליג נמי ואמר דכי היכי דנודר מן הילודים אין הנולדים בכלל ה"כ טודר מן הטלדים שאין הילודים בכלל שלא נפרש בהחמה והייט אף דקתני: אלא מעתה ועתה שני בניך וכו׳. והא מנשה ואפרים ככר גולדו: ובנדרים הלך חחר אומן נא מיקרו הואיל לשון בני אדם . ובהכי פליגי רבי ו, מכוסין במים: מאיר ורבנן דרבנן סברי דכי היכי שנולדים בלשון תורה כולל נולדים כבר ועתידין להוולד ה"כ בלשון בני מכוסין במעי אמן אבל אדם והיינו דהדרי רבנן למימר שאר בטלי חיים אסורין בסיפא דמתני׳ לא נתכוון זה אלא וכל דנר שאין כו רוח ממי שדרכו להוולד ולא דעת שלישי הוא אלא דפרושי קמפרשי טעמייהו כואה אומן דכייון דחמרי דהנודר מן הנולדים אסור בכל וקיהבי טעמא למילתייהו שלא היים שעשויים לראות נתכוון אלא ממי שדרכו להוולד בין להבא בין לשעבר לפי שאין במכמעות לשון זה כוונה החת ובעלי שיבות מליאים מיוחדת לשעבר דוקא או להבא דוקא ורבי מאיר סבר דבלשון בני אדם לא מקרו נולדים אלא עתידים להוולד ובילודים נמי דתרוייהו מודו דמותר בהותן שעתידין להוולד טעמייהו משום

בו א מיי׳ פיע מהלכות אזלינן ומהאי ירושלמי איכא למפשט נמי היכא דהוה איפכא להיתרא אבל נראה לי שאין הדין כן ויתבאר בפ׳ בתרא דמכילתין בס״ד ובירושלמי כמי איבעיא להו באלו שיורדים לים כדי לטייל אם הם בכלל בז בג מייי שש טושיע יורדי הים אן לא ולא אפשיטא ולחומרא: מדלא התני מבעלי שער. גט׳ מדלא אמר מן הרואין. דאילו אמר הכי היה מותר בסומין

ההולכים מעכו ליפו דהלין יושבי יבשה נינהו אלא ממי שדרכן לפרש ומאן דמתני אסיפא מתני הכי "הנודר מיושבי יבשה אסור ביורדי הים ולא באלו ההולכים מעכו ליפו בלבד אלא אפילו במי שדרכו לפרש הואיל וסופו ליבשה סליק: כותני׳ יהנודר מרואי החמה אסור אף בסומין שלא נתכוון זה אלא למי שההמה רואה אותן: גמ׳ מ״מ מדלא קאמר מן הרואין ילאפוקי דגים ועוברים: מתני׳ הנודר משרורי הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות ומותר בנשים ובקמנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים : גמ׳ מ"מ מרלא קאמר מבעלי שער: ומותר בנשים ובקמנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים: מ"מ אנשים זימנין דמיכסו רישייהו וזימנין דמגלו רישייהו אבל נשים לעולם מיכסו וקמנים לעולם מיגלו: מתני׳ הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור מן הילודים ר׳ מאיר מתיר אף בילודים וחכ״א לא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד: גמ׳ לר׳ מאיר ולא מיבעיא נולדים אלא ממאן אסור הסורי מיחסרא והכי קתני הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור בילודים ר' מאיר אומר אף הנודר מז הנולדים מותר בילודים כי היבי דנודר מז הילודים מותר בנולדים אמר ליה רב פפא לאביי למימרא דנולדים דמתיילדן משמע אלא מעתה °שני בניך הנולדים לך בארץ ניחשי בחותן שכבר טלדו רבי מחיר חומר מצרים ה"נ (ל) דאיתיילדן הוא ואלא מאי דיילידו משמע אלא מעתה' דכתיב °הנה בן אי היכי וכו': והח עדיין אפי׳ מנשה נולד לבית דוד יאשיהו שמו הכי נמי דהוה והא עדיין מנשה לא בא אלא משמע הכי ומשמע הכי *ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם: וחכ"א לא נתכוין זה אלא ממי שדרכו להוולד : לאפוקי מאי לאפוקי 'דגים ועופות:

ההולכים מעכו ליפו . אסור בלבד : אלא אפי׳ ממי שדרכן לפרש. אסור הואיל וסופן לעלות ליבשה הוו בכלל יושבי היבשה: מתני׳ אסור אף בסומין . דלא נתכוין זה אלא במי שהחמה זורחת עליו:

תורה אור ומדחמר מרוחי חמה משמע ממי שחמה זורחת עליו לאפוקי דגים שבים ועוברין שבמעי אמן שאין חמה רואה אותן שמותר בהן: כתני׳ הטדר משחורי הרחש חסור בקרחים ובעלי שיבות . דשחורי הרחש משמע שטדר מאותן שהיו שחורי הראש: ומותר בנשים . מפרש בגמרה : נמ׳ מאי טעמא . אסור בקרחים: מדלא אמר מבעלי שיער. דאיטו אמר מבעלי שיער היה מותר בקרחין: זימנין מיכסו רישייהו וזימנין מיגלו. והוו שחורי רחש: אבל נשים לעולם מיכסו . שאינם שחורי הראש ועטופות כל שעה בלבנים : וקטנים לעולם מיגלו רישייהו. כלומר איהו כי כדר אדעתא דגדולים כדר והני כיון דלאו גדולים נינהו ולא נהיגי מנהג גדולים להכי ליתנהו בכלל גדולים ומותר בהן: מתני׳ הטדר מן הילודים. משמע שכבר באו לעולם כמה דכתיב הילודים במדבר (יהושע ה): מותר בנולדין . באותן העתידים להוולד: וחכמים אומרים . אסור בשניהן דלא נתכוין זה אלא מכל מי שדרכו להוולד חכמים דסיפא היינו ת"ק: גמ׳ לרבי מאיר . דמתיר אף בילודים : ולח מיבעיה בכולדים. כמי דמתיר: אלא ממאן אסור. כלומר א"כ ממה נדר : הסורי מיהסרא והכי קתני מן הנולדים אסור בילודים. דכיון שנודר באותן שעתידים להוולד כ"ש שאסר עלמו מה אף הטדר מן הטלדים (ג) וכו' כי זקיט של יאשיהו לא בא לעולס: ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם. דדרכן של בני אדם לקרות נולדין לאותן שעדיין לא נולדו ואם נדר מן הטלדין אסור בהן: וחכ"א לא בכורות נה.] כתכוין זה וכו׳ . דבין בטלדין ובין

[לקמן מעי. כאב ריה יב: יומה עוד ערכין עד יעד

Dio

פי' הרא"ש

שלא כסכווך זה אלא

לותו . בגתרא תפרש :

מסורת הש"ם

עין משפמ נר מצוה

60

נדרים הלי"ט טוש"ע יוד סי׳ ריז כעי׳ לג לד:

בס סעיף לו : בח ד מיי׳ בס טוש"ע אלמא אפיט קרחין בכלל וכיון דשחורי הרחש לגבי קרחין לחו דוקח לבעלי בס סעיף לו : נמ ה מויד מי ליו שיבות נמי לאו דוקא ומשום הכי

ם ו מיי׳ פיט מהלכות אמר דכי קאמר שחורי הראש נדרים הליא סמג לאוין לאותם שאדם מתאר אותם בשחורי רמב טוש"ע יד סימן הראש נתכוון דהיינו אנשים דמשום ריז סעיף א :

> תוספות נודר תן הרואים את החמה באז ודאי הוי משמע למעוטי סומיו וא"ם הא דלא קאמר מן הרואים מעום דאז 5553 7513 15 (טוברים) והות רצה לומר דהצהה נחי כשאתר תרואי ההמה הוו דגים בכלל כל כמה רואה אותו האמר שהרי דגים רוחין יפה ההמה אבל חמה רואה לאפוקי דגיטוטוברין. דאין המה כואה אותן דנים כדפי' ועוברים ומיהו בהבואה ופירות חיים ברי אפינג דחמה שהזכיר רוחי החמה משמע דוקא בעלי ההתה: אכור בקרחין וכעלו שיבות . אע"פ שהרח אין לו שערות שיער לבן ואין הראש פפתא בתור במאי מדלא קתני מבעלי שער . כלומר מדלא קאמר הטוזר: אנשים זימנין מיכסו רישייהו וזימנין מגלו . וניכר

ארבעה נדרים פרק שלישי

that go from Akko to Yaffa הַהוֹלְכִים מֵעַכּוֹ לְיָכִוּ for they דְּהָלֵין are as 'land-dwellers יוֹשְׁבֵי הַיָּבָּשְׁה יִייְהוּ rather (it means) from one אֶלָּא מִמִּי that it way is to 'go far out' שִׁדַּרְכָּן לְכָרָשׁ

According to this shita, the point of the last halacha of the Mishna is to be maykil and to say that even if a person will make a neder against those who travel in the sea, this will not include those who just go from Akko to Yaffa, as these people are considered as 'land-dwellers' (since they don't travel that far into the sea).

The Gemara now explains the second shita of how to explain the last halacha of the Mishna.

And the one who learns it ומאן דמתני on the sayfa אַקּיפָא learns it like this מְתָנֵי הַכִי one who makes a neder הַנּוֹדָר from those who dwell on the land מיושבי יבשה is (even) assur אסור from those who travel on the sea ביורדי הים and not just those ולא באלו that go הַהוֹלְכִים from Akko to Yaffa alone מעכו ליפו בלבד rather אֵלָא (he is assur) even אפילו from one במי whose way is to go far out שַׁדַּרְכּוֹ לְפָרֵשׁ since הואיל his end (i.e., he will eventually come) וסופו to land (and) get off לְיָבַּשָׁה סְלֵיק

According to this shita, the point of the Mishna is to say that even if the person only made a neder with regard to those who are considered as 'land-dwellers', he will be assur to those who travel at sea as well. And the last halacha of the Mishna comes to tell us that this does not just refer to those who make the short trip from Akko to Yaffa, but rather even those who travel out far out into the sea can be considered as 'land-dwellers'. And this is true because even they will eventually come to land and get off their ships.

The Ran points out that this shita disagrees with the kula of the first shita. That is, according to this shita, if a person will make a neder with regard to 'sea-travelers', this would include even those who just travel from Akko to Yaffa.

משנה

Making a Neder Not to Benefit from All those Creatures that See the Sun/The Sun Sees

One who makes neder הנודר

from those that see the sun מרואי החמה

he is assur אָסוּר

even with regard to blind people אַף בַּשוֹמִין

for he did not have intent שֶׁלֹא נְתְכַוּון זֶה

only אֶלָא

with regard to those לְמִי

that the sun sees them שֶׁהַחַפָּה רוֹאָה אוֹתָן

גמרא

The Mishna told us that when a person makes a neder not to benefit from any creature that the sun sees, the intent of the person is to say that he will not benefit from any creature that that 'the sun can see', and therefore his neder includes blind people (as the sun 'can see them').

And on this the Gemara asks:

What is the reason מַאי טַעְמָא

Why do we explain his intent this way and why do we not explain simply that he means to assur all those that could see the sun?

The Gemara answers that we know this:

From this that he did not say מִדְּלָא קָאָמַר

"from those who see" מִן הָרוֹאִין

(and as such he is coming) to exclude לאפוקי

fish דּגים

and unborn children וְעוּבָּרִים

The Gemara answers that if the person really wanted to assur those people who can see the sun (i.e., and not blind people), he should have said "from those who see", and he should not have mentioned the sun. Therefore, from the fact that he said, "those who see the sun", we understand him to mean that he wants to assur those who the sun sees, and this comes to include all living things except for fish (as the water covers them) and except for unborn children (as their mother's bodies cover them.¹⁴

The Achronim asks that seemingly there is no way to benefit from unborn children, and if so, what does the Gemara mean that one is allowed to benefit

¹⁴ What Type of Benefit Can One Get from Unborn Children?

מתני׳

לשון בני אדם דאילו בלשון תורה כי היכי דמשמע טלדים כבר כדכתיב כל העם הילודים במדבר הכי נמי משמע ממי שהממה רואה

שאינן מונים לרגל אמיש שמדאוריימה הוא שהם שונאים אם ירושנים והר גריזים במרו להם בתמים ירושנים: מותר בישראל. שנקראים זרע אברהם וילאו מכלל בני נת: ואסור בעובדי כוכבים. אפי׳ אותם הכודר שהם מזרע אברהם : אקור בישראל . וגרים נמי בכלל זרע אברהם נינהו דכל שומרי המורה בכלל זרעו הם כי הוא היה מחילה לגרים וכחיב כי אב המון גוים נחמיך בחאלה אב לארם ועמה אב לכל הגוים (ברטות דף יג.): ומותר בטובדי טכנים. ואפילו הם מזרט אברהם כך תפרש בגמרא: שאיני נהנה לישראל. וישראל לאו דוקא דהמ"ל העדר הגאה מתגירו לוקח תמנו בפתות ט׳ אלא מדנקע ברישא גזרע אברהם נקע דף יג.) ומות בשנדי שכנים. וחפיני הם מדכם ברמהים בנתהה: שחיני הגה טיצראג. ושראל לא דוקא דמיד האחה מתכידו טוקא מתט בפואו לאת מדמסע ברישא לזרם אברסם נקט נמי לדע ישראל: אין שומטין לו. בדי נקטיה ואיה דגרסי אם שומטין לו: ב) מותר בערלי ישראל. אשמח אחו מתחת מילה: מותר במולי שובדי כוכבים. בגון שרבי מהול או בבשני מהאל: אי ברישות נברח שליה. בפרשת מילה שלמת לאברה אבינו ש"א כתוב "אב שניים ביוחה את השבה. כדרשינו בפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנהי ביו שליה כתים או אותר נברח שליה. בפרשת מילה שנאמר לאברה אבינו ש"א כתוב "אב שמים ביוחה את השבה. כדרשינו בפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנת : שהיא דומה את הצבה. כדרשינו צפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנת : שהיא דומה את הגבשים. דרכשינו ימול ואפילו במקום בהכת האין כאן משום קולו ברכתו שהיא בלאו דכתיב השמיד בעם הלופרת: ג) את מיורדי היה אסור ולא לאלו ההאליה מעכו ליש. דמשום ליו מוקרו יורדי הים שראדי הים [מאו] במקום בהכת האין כאן משום קולו ברכתו שהיא בלאו דכתיב השמיד בעם הלפרו גלא אף במי שדרכדי הים לסור ולא לאלו ההאליה מעכו ליש. דמשום ליו מוקרו יורדי הים להאוך להישור בכאו בכלו ישרא יבשה: לא כאלו ההולכים מעכו ליפו בלגד. דבכלל יורד היה כה לאמר או במיו שביי בשה מיקרו: אלא אף במי שדרכדי לפרש. ליש ברלה כיל המנות העבו לא שלא לא קתו הגריה בשלי בעלי בשנה מורדי היה לאון ובלי שינום ניים. בתורות לו אות מעו לאותה לשרה בכיה בילה הלא וכו בנכלי השכורום ביו לגריה לכו לכו אכתו הבשר במלי משמר. כאו שמתא לפרש הכו שנותי לאש לאפטר ולגו מידר הילא שורי בשה בילה כלא וכו היו בעלו השכור לבן מדלה אותרי הלש בעורה לאש במולו אביו שנו הנו המנים הנולו אשור לא מתון אמרי הלא שלא מתחון אביו לאחה הביו איד אלחהות ביו או לאמר מולו אמרים לא המינו המורי הכו שלמרו לא מינו לא מתולו שלא היה הכור המוריה הלא שנו המורים המור הנולו אביו לחדות שנו לאורי הו ברו אור שלא מתו או שנו שלא היו שלא המינו היי דה"מ לחקשויי מאי אף: מן הגולדים אסור אף בילודים. דנין אותם שנולדו ובין אותם השחידים להוולד בכלל גולדים נינהו: הנה בן טלד לבים דוד יאשיהו שמו. בימי ירבשם ראשון למלכי ישראל נאמרה גבואה זו: ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ורכנן הברי דבלשון בני אדם לכולה קרו גולדים ור"מ סבר דוקא בעמידים להוולד: לא נחכוון זה אלא במי שדרכו להוולד. ופליג אחרוייהו ואף מן הילודים אסור בשניהם: לאפוקי דגים ישופות . בהם מבילין בינים: מאי אירא טומיים אפילו שובדי טכבים נמי . אם יש שבדי טכבים או ימידים שנהגו לשמור את השנת יתקרו על שמים דאברהם דכתיב (שעיה מא)) ליל קאמר מבפלי זרע תברהם תוהבי:

לאפוקי

: mh דגים ועופות . שהם מטילין בילים ולא מיתלרו במעי מדלה קהמר מן אפילו הכוחין. וחפי׳ חמר מן הרואין נתכוונתי לה צייתיט ליה דלה נדר אינים אדפתיה דנפשיה היכא דאיכא שיטיא כדאתר לפיל (דף כה.) גבי אסקונדרי : אסור בקרחין כו׳. בנמ׳ מפרט שעמא: מותר בטלדים. באותם שנולדו אתר נדרו דינודים תשמע שכבר טלדו: ר"מ מחיר אף בילודים . בגמרא מפרש: א) מאוכלי השום. מעשרה סקטת שממן עזרא שיהו אוכלים שום בערב שנת שהוא מרבה את הזרע ובליל שבת זמן עונת פ"ת: מותר בכותים

באין נולדים ממעי אמן אלא מטילין בילים ומתחממים ויולאין:

בילודין הסור : להפוקי עופות ודגים.

מתני׳

בתרותם לפתים כשרחשם גלוי ואט"ג דאיכא קרחין ובטלי שיבות מ"מ כמה פטמים מגלין רחשן וגם מותרין לגלות באקראי בפלמא אפי׳ בפני כל הטולם מה שאין כן בנשים : קצונים לטולם מיגלו . ואין חידוש כשהוברר שתרות שלפולם הוין כך ואין נקראין שחורי הראש אלא אותם בלפעמים ניכר שחרותם ועוד יש לפרש קמנים למולם מיגלו בין זכרים בין נקטות ואפילו נקבות קטות שאינו באואת בנילות ישה בגלוי הראש ואין לגילין לקרות עמורי הראש אלא אבשים דטותייהו בנשים אינם שחורי הראש:

דגרות הביח (ה) גמ׳ ה׳נ דמתיילדן הוה : (כ) רש׳י ד׳ה הסורי כו׳ הגולדים מותר גילודים כי היכי :

נתידים להוולד כדכתיב כל הבן הילוד :

סא ז טור י׳ד סי׳ ריו: דזימנין מכסו רישיהון וזימנין מיגלו אי אפשר לתאר אותם לא במכוסי הראש ולא במגולי הראש ונקראים שחורי הרחש לפי שרובן של הנשים ראשן שחור אבל נשים כיון דלעולם מיכסו במכוסי הראש ארם מתאר אותם וקטנים כיון דלעולם מיגלו במגולי הראש אדם מתאר אותם : מדלא קאמר הטודר ולא מיבעיא בנולדים אלא מן מאי כלומר מדלא קאמר אסר. חי שרי בנינדים ובינוים . האיש הגודר שהוא מן הגולדים אסור אף בילודים. דכ"ל לרבנן דנהי דאמר מן הילודים אין הנולדים דהיינו אותם שעתידין להוולד בכלל ה"מ בילודים שהוא לשון מיוחד אבל הכולדים כולל שניהם דהייכו אותן שטלדו ושטתידין להוולד שלא יהיה בכלל יש ור"מ פליג נמי ואמר דכי היכי דנודר מן הילודים אין הנולדים בכלל ה"כ טודר מן הטלדים שאין הילודים בכלל שלא נפרש בהחמה והייט אף דקתני: אלא מעתה ועתה שני בניך וכו׳. והא מנשה ואפרים ככר גולדו: ובנדרים הלך חחר אומן נא מיקרו הואיל לשון בני אדם . ובהכי פליגי רבי ו, מכוסין במים: מאיר ורבנן דרבנן סברי דכי היכי שנולדים בלשון תורה כולל נולדים כבר ועתידין להוולד ה"כ בלשון בני מכוסין במעי אמן אבל אדם והיינו דהדרי רבנן למימר שאר בטלי חיים אסורין בסיפא דמתני׳ לא נתכוון זה אלא וכל דנר שאין כו רוח ממי שדרכו להוולד ולא דעת שלישי הוא אלא דפרושי קמפרשי טעמייהו כואה אומן דכייון דחמרי דהנודר מן הנולדים אסור בכל וקיהבי טעמא למילתייהו שלא היים שעשויים לראות נתכוון אלא ממי שדרכו להוולד בין להבא בין לשעבר לפי שאין במכמעות לשון זה כוונה החת ובעלי שיבות מליאים מיוחדת לשעבר דוקא או להבא דוקא ורבי מאיר סבר דבלשון בני אדם לא מקרו נולדים אלא עתידים להוולד ובילודים נמי דתרוייהו מודו דמותר בהותן שעתידין להוולד טעמייהו משום

בו א מיי׳ פיע מהלכות אזלינן ומהאי ירושלמי איכא למפשט נמי היכא דהוה איפכא להיתרא אבל נראה לי שאין הדין כן ויתבאר בפ׳ בתרא דמכילתין בס״ד ובירושלמי כמי איבעיא להו באלו שיורדים לים כדי לטייל אם הם בכלל בז בג מייי שש טושיע יורדי הים אן לא ולא אפשיטא ולחומרא: מדלא התני מבעלי שער. גט׳ מדלא אמר מן הרואין. דאילו אמר הכי היה מותר בסומין

ההולכים מעכו ליפו דהלין יושבי יבשה נינהו אלא ממי שדרכן לפרש ומאן דמתני אסיפא מתני הכי "הנודר מיושבי יבשה אסור ביורדי הים ולא באלו ההולכים מעכו ליפו בלבד אלא אפילו במי שדרכו לפרש הואיל וסופו ליבשה סליק: כותני׳ יהנודר מרואי החמה אסור אף בסומין שלא נתכוון זה אלא למי שההמה רואה אותן: גמ׳ מ״מ מדלא קאמר מן הרואין ילאפוקי דגים ועוברים: מתני׳ הנודר משרורי הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות ומותר בנשים ובקמנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים : גמ׳ מ"מ מרלא קאמר מבעלי שער: ומותר בנשים ובקמנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים: מ"מ אנשים זימנין דמיכסו רישייהו וזימנין דמגלו רישייהו אבל נשים לעולם מיכסו וקמנים לעולם מיגלו: מתני׳ הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור מן הילודים ר׳ מאיר מתיר אף בילודים וחכ״א לא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד: גמ׳ לר׳ מאיר ולא מיבעיא נולדים אלא ממאן אסור הסורי מיחסרא והכי קתני הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור בילודים ר' מאיר אומר אף הנודר מז הנולדים מותר בילודים כי היבי דנודר מז הילודים מותר בנולדים אמר ליה רב פפא לאביי למימרא דנולדים דמתיילדן משמע אלא מעתה °שני בניך הנולדים לך בארץ ניחשי בחותן שכבר טלדו רבי מחיר חומר מצרים ה"נ (ל) דאיתיילדן הוא ואלא מאי דיילידו משמע אלא מעתה' דכתיב °הנה בן אי היכי וכו': והח עדיין אפי׳ מנשה נולד לבית דוד יאשיהו שמו הכי נמי דהוה והא עדיין מנשה לא בא אלא משמע הכי ומשמע הכי *ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם: וחכ"א לא נתכוין זה אלא ממי שדרכו להוולד : לאפוקי מאי לאפוקי 'דגים ועופות:

ההולכים מעכו ליפו . אסור בלבד : אלא אפי׳ ממי שדרכן לפרש. אסור הואיל וסופן לעלות ליבשה הוו בכלל יושבי היבשה: מתני׳ אסור אף בסומין . דלא נתכוין זה אלא במי שהחמה זורחת עליו:

תורה אור ומדחמר מרוחי חמה משמע ממי שחמה זורחת עליו לאפוקי דגים שבים ועוברין שבמעי אמן שאין חמה רואה אותן שמותר בהן: כתני׳ הטדר משחורי הרחש חסור בקרחים ובעלי שיבות . דשחורי הרחש משמע שטדר מאותן שהיו שחורי הראש: ומותר בנשים . מפרש בגמרה : נמ׳ מאי טעמא . אסור בקרחים: מדלא אמר מבעלי שיער. דאיטו אמר מבעלי שיער היה מותר בקרחין: זימנין מיכסו רישייהו וזימנין מיגלו. והוו שחורי רחש: אבל נשים לעולם מיכסו . שאינם שחורי הראש ועטופות כל שעה בלבנים : וקטנים לעולם מיגלו רישייהו. כלומר איהו כי כדר אדעתא דגדולים כדר והני כיון דלאו גדולים נינהו ולא נהיגי מנהג גדולים להכי ליתנהו בכלל גדולים ומותר בהן: מתני׳ הטדר מן הילודים. משמע שכבר באו לעולם כמה דכתיב הילודים במדבר (יהושע ה): מותר בנולדין . באותן העתידים להוולד: וחכמים אומרים . אסור בשניהן דלא נתכוין זה אלא מכל מי שדרכו להוולד חכמים דסיפא היינו ת"ק: גמ׳ לרבי מאיר . דמתיר אף בילודים : ולח מיבעיה בכולדים. כמי דמתיר: אלא ממאן אסור. כלומר א"כ ממה נדר : הסורי מיהסרא והכי קתני מן הנולדים אסור בילודים. דכיון שנודר באותן שעתידים להוולד כ"ש שאסר עלמו מה אף הטדר מן הטלדים (ג) וכו' כי זקיט של יאשיהו לא בא לעולס: ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם. דדרכן של בני אדם לקרות נולדין לאותן שעדיין לא נולדו ואם נדר מן הטלדין אסור בהן: וחכ"א לא בכורות נה.] כתכוין זה וכו׳ . דבין בטלדין ובין

[לקמן מעי. כאב ריה יב: יומה עוד ערכין עד יעד

Dio

פי' הרא"ש

שלא כסכווך זה אלא

לותו . בגתרא תפרש :

מסורת הש"ם

עין משפמ נר מצוה

60

נדרים הלי"ט טוש"ע יוד סי׳ ריז כעי׳ לג לד:

בס סעיף לו : בח ד מיי׳ בס טוש"ע אלמא אפיט קרחין בכלל וכיון דשחורי הרחש לגבי קרחין לחו דוקח לבעלי בס סעיף לו : נמ ה מויד מי ליו שיבות נמי לאו דוקא ומשום הכי

ם ו מיי׳ פיט מהלכות אמר דכי קאמר שחורי הראש נדרים הליא סמג לאוין לאותם שאדם מתאר אותם בשחורי רמב טוש"ע יד סימן הראש נתכוון דהיינו אנשים דמשום ריז סעיף א :

> תוספות נודר תן הרואים את החמה באז ודאי הוי משמע למעוטי סומיו וא"ם הא דלא קאמר מן הרואים מעום דאז 5553 7513 15 (טוברים) והות רצה לומר דהצהה נחי כשאתר תרואי ההמה הוו דגים בכלל כל כמה רואה אותו האמר שהרי דגים רוחין יפה ההמה אבל חמה רואה לאפוקי דגיטוטוברין. דאין המה כואה אותן דנים כדפי' ועוברים ומיהו בהבואה ופירות חיים ברי אפינג דחמה שהזכיר רוחי החמה משמע דוקא בעלי ההתה: אכור בקרחין וכעלו שיבות . אע"פ שהרח אין לו שערות שיער לבן ואין הראש פפתא בתור במאי מדלא קתני מבעלי שער . כלומר מדלא קאמר הטוזר: אנשים זימנין מיכסו רישייהו וזימנין מגלו . וניכר

ארבעה נדרים פרק שלישי

Tosefos points out that although we are saying that the neder includes everything except for fish and unborn children, this means to say that the neder includes every living thing, but he does not mean to include inanimate objects.

The Tiferes Yisroel points out that the case of the Mishna must be one in which the person only forbade those that the sun sees in a particular place or for a particular time. This is true because the Ran later on will tell us that any neder that cannot possibly be fulfilled is not chal. If so, the neder that says that the person is assur to benefit from all living things is one that he definitely cannot keep, and if so, it should not be chal. And yet, the Mishna says that it is chal. If so, it must be that the person limited the neder to either a specific time or to a specific place.

משנה

Making a Neder with Regard to "Dark-Headed" People

תַּנּוֹדֵר One who makes a neder מִשְׁחוֹרֵי הָראשׁ he is (still) assur from bald people (who have white hair) הַבַּעָלִי שֵׁיבוֹת and from old people (who have white hair) וּבַּעָלִי שֵׁיבוֹת and he is mutur ומותָר with ladies

and with children ובקטנים

for they are not called "dark-headed" שָּׁאַין נִקְרָאִין שְׁחוֹרֵי הָראשׁ people

except for (adult) men אַלָא אַנָשִים

As the Gemara will explain, the term "dark-headed" people refer to all adult men and no one else. Therefore, when the person makes this neder he is assur to benefit from even bald and old people (i.e., people who do not have black hair), and he is mutur to benefit from ladies and children, i.e., even though they do have hair.

גמרא

The Gemara starts by asking:

What is the reason מאי טעמא

The Mishna said that if one makes a neder with "blackheaded" people, he is still assur to benefit from bald and old people. But why do we assume that this is intent? He specifically said that he does not want to benefit from "black-headed" people (i.e., people with hair), and if so, why would he be assur from people who do not have hair?

The Gemara answer that we know that this is his intent:

From this that he did not say מִדְּלָא קָאָמַר "from those with hair" מִבְּעְלֵי שֶׁעָרו

If the person really wanted to assur those who actually have hair, he should have said so explicitly. That is, he should have said that he wants the make the neder with regard to those who have hair, and from the fact that he did not say this, shows us that he means to include bald people, and his intent with saying the words "dark-headed" people is to exclude those who never had dark hair.

The Ran explains that once we know that his neder does not mean to exclude bald people (as they once had dark hair), we know that he does not mean to exclude old people as well. That is, even though presently old people do not have dark hair, they once did, and as such, they are included in the neder.

The Gemara now explains how the implication of the term "dark-headed people comes to include all men and exclude women and children.

The Mishna said:

ניס אָבָקְטַנִּים וּבִקְטַנִּים for they are not called שָׁאִין נִקְרָאִין dark-headed' people שָׁאִין נִקְרָאִין only men (i.e., only men are called as 'dark-headed' מאי טַעְמָא What is the reason אָבָל אָבָלים מיניס וּרַישִׁיִיהוּ that their heads are covered אָבָל נָשִׁים זְיִמְנָין that they are revealed אַבָל נָשִׁים they (their heads) are always covered לעוֹלָם מִיבַסוּ

and children וקטַנים

He is mutur מותר

(their) heads are always revealed לעוֹלָם מיגלו

wide stomach). If a person does this, he will be benefiting from the baby inside the mother.

from them? There are those who answer that this refers to when these children will be born. That is, since they were mutur at the time that the neder was made, they stay mutur even after they are born and fit the criterion of the neder. See the Keren Orah where this question is discussed. Another answer given is based on the Gemara that says that if one wants to stop a bad smell from spreading, he can place a pregnant lady there and this will stop the smell (as a result of her

מתני׳

לשון בני אדם דאילו בלשון תורה כי היכי דמשמע טלדים כבר כדכתיב כל העם הילודים במדבר הכי נמי משמע ממי שהממה רואה

שאינן מונים לרגל אמיש שמדאוריימה הוא שהם שונאים אם ירושנים והר גריזים במרו להם בתמים ירושנים: מותר בישראל. שנקראים זרע אברהם וילאו מכלל בני נת: ואסור בעובדי כוכבים. אפי׳ אותם הכודר שהם מזרע אברהם : אקור בישראל . וגרים נמי בכלל זרע אברהם נינהו דכל שומרי המורה בכלל זרעו הם כי הוא היה מחילה לגרים וכחיב כי אב המון גוים נחמיך בחאלה אב לארם ועמה אב לכל הגוים (ברטות דף יג.): ומותר בטובדי טכנים. ואפילו הם מזרט אברהם כך תפרש בגמרא: שאיני נהנה לישראל. וישראל לאו דוקא דהמ"ל העדר הגאה מתגירו לוקח תמנו בפתות ט׳ אלא מדנקע ברישא גזרע אברהם נקע דף יג.) ומות בשנדי שכנים. וחפיני הם מדכם ברמהים בנתהה: שחיני הגה טיצראג. ושראל לא דוקא דמיד האחה מתכידו טוקא מתט בפואו לאת מדמסע ברישא לזרם אברסם נקט נמי לדע ישראל: אין שומטין לו. בדי נקטיה ואיה דגרסי אם שומטין לו: ב) מותר בערלי ישראל. אשמח אחו מתחת מילה: מותר במולי שובדי כוכבים. בגון שרבי מהול או בבשני מהאל: אי ברישות נברח שליה. בפרשת מילה שלמת לאברה אבינו ש"א כתוב "אב שניים ביוחה את השבה. כדרשינו בפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנהי ביו שליה כתים או אותר נברח שליה. בפרשת מילה שנאמר לאברה אבינו ש"א כתוב "אב שמים ביוחה את השבה. כדרשינו בפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנת : שהיא דומה את הצבה. כדרשינו צפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנת : שהיא דומה את הגבשים. דרכשינו ימול ואפילו במקום בהכת האין כאן משום קולו ברכתו שהיא בלאו דכתיב השמיד בעם הלופרת: ג) את מיורדי היה אסור ולא לאלו ההאליה מעכו ליש. דמשום ליו מוקרו יורדי הים שראדי הים [מאו] במקום בהכת האין כאן משום קולו ברכתו שהיא בלאו דכתיב השמיד בעם הלפרו גלא אף במי שדרכדי הים לסור ולא לאלו ההאליה מעכו ליש. דמשום ליו מוקרו יורדי הים להאוך להישור בכאו בכלו ישרא יבשה: לא כאלו ההולכים מעכו ליפו בלגד. דבכלל יורד היה כה לאמר או במיו שביי בשה מיקרו: אלא אף במי שדרכדי לפרש. ליש ברלה כיל המנות העבו לא שלא לא קתו הגריה בשלי בעלי בשנה מורדי היה לאון ובלי שינום ניים. בתורות לו אות מעו לאותה לשרה בכיה בילה הלא וכו בנכלי השכורום ביו לגריה לכו לכו אכתו הבשר במלי משמר. כאו שמתא לפרש הכו שנותי לאש לאפטר ולגו מידר הילא שורי בשה בילה כלא וכו היו בעלו השכור לבן מדלה אותרי הלש בעורה לאש במולו אביו שנו הנו המנים הנולו אשור לא מתון אמרי הלא שלא מתחון אביו לאחה הביו איד אלחהות ביו או לאמר מולו אמרים לא המינו המורי הכו שלמרו לא מינו לא מתולו שלא היה הכור המוריה הלא שנו המורים המור הנולו אביו לחדות שנו לאורי הו ברו אור שלא מתו או שנו שלא היו שלא המינו היי דה"מ לחקשויי מאי אף: מן הגולדים אסור אף בילודים. דנין אותם שנולדו ובין אותם השחידים להוולד בכלל גולדים נינהו: הנה בן טלד לבים דוד יאשיהו שמו. בימי ירבשם ראשון למלכי ישראל נאמרה גבואה זו: ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ורכנן הברי דבלשון בני אדם לכולה קרו גולדים ור"מ סבר דוקא בעמידים להוולד: לא נחכוון זה אלא במי שדרכו להוולד. ופליג אחרוייהו ואף מן הילודים אסור בשניהם: לאפוקי דגים ישופות . בהם מבילין בינים: מאי אירא טומיים אפילו שובדי טכבים נמי . אם יש שבדי טכבים או ימידים שנהגו לשמור את השנת יתקרו על שמים דאברהם דכתיב (שעיה מא)) ליל קאמר מבפלי זרע תברהם תוהבי:

לאפוקי

: mh דגים ועופות . שהם מטילין בילים ולא מיתלרו במעי מדלה קהמר מן אפילו הכוחין. וחפי׳ חמר מן הרואין נתכוונתי לה צייתיט ליה דלה נדר אינים אדפתיה דנפשיה היכא דאיכא שיטיא כדאתר לפיל (דף כה.) גבי אסקונדרי : אסור בקרחין כו׳. בנמ׳ מפרט שעמא: מותר בטלדים. באותם שנולדו אתר נדרו דינודים תשמע שכבר טלדו: ר"מ מחיר אף בילודים . בגמרא מפרש: א) מאוכלי השום. מעשרה סקטת שממן עזרא שיהו אוכלים שום בערב שנת שהוא מרבה את הזרע ובליל שבת זמן עונת פ"ת: מותר בכותים

באין נולדים ממעי אמן אלא מטילין בילים ומתחממים ויולאין:

בילודין הסור : להפוקי עופות ודגים.

מתני׳

בתרותם לפתים כשרחשם גלוי ואט"ג דאיכא קרחין ובטלי שיבות מ"מ כמה פטמים מגלין רחשן וגם מותרין לגלות באקראי בפלמא אפי׳ בפני כל הטולם מה שאין כן בנשים : קצונים לטולם מיגלו . ואין חידוש כשהוברר שתרות שלפולם הוין כך ואין נקראין שחורי הראש אלא אותם בלפעמים ניכר שחרותם ועוד יש לפרש קמנים למולם מיגלו בין זכרים בין נקטות ואפילו נקבות קטות שאינו באואת בנילות ישה בגלוי הראש ואין לגילין לקרות עמורי הראש אלא אבשים דטותייהו בנשים אינם שחורי הראש:

דגרות הביח (ה) גמ׳ ה׳נ דמתיילדן הוה : (כ) רש׳י ד׳ה הסורי כו׳ הגולדים מותר גילודים כי היכי :

נתידים להוולד כדכתיב כל הבן הילוד :

סא ז טור י׳ד סי׳ ריו: דזימנין מכסו רישיהון וזימנין מיגלו אי אפשר לתאר אותם לא במכוסי הראש ולא במגולי הראש ונקראים שחורי הרחש לפי שרובן של הנשים ראשן שחור אבל נשים כיון דלעולם מיכסו במכוסי הראש ארם מתאר אותם וקטנים כיון דלעולם מיגלו במגולי הראש אדם מתאר אותם : מדלא קאמר הטודר ולא מיבעיא בנולדים אלא מן מאי כלומר מדלא קאמר אסר. חי שרי בנינדים ובינוים . האיש הגודר שהוא מן הגולדים אסור אף בילודים. דכ"ל לרבנן דנהי דאמר מן הילודים אין הנולדים דהיינו אותם שעתידין להוולד בכלל ה"מ בילודים שהוא לשון מיוחד אבל הכולדים כולל שניהם דהייכו אותן שטלדו ושטתידין להוולד שלא יהיה בכלל יש ור"מ פליג נמי ואמר דכי היכי דנודר מן הילודים אין הנולדים בכלל ה"כ טודר מן הטלדים שאין הילודים בכלל שלא נפרש בהחמה והייט אף דקתני: אלא מעתה ועתה שני בניך וכו׳. והא מנשה ואפרים ככר גולדו: ובנדרים הלך חחר אומן נא מיקרו הואיל לשון בני אדם . ובהכי פליגי רבי ו, מכוסין במים: מאיר ורבנן דרבנן סברי דכי היכי שנולדים בלשון תורה כולל נולדים כבר ועתידין להוולד ה"כ בלשון בני מכוסין במעי אמן אבל אדם והיינו דהדרי רבנן למימר שאר בטלי חיים אסורין בסיפא דמתני׳ לא נתכוון זה אלא וכל דנר שאין כו רוח ממי שדרכו להוולד ולא דעת שלישי הוא אלא דפרושי קמפרשי טעמייהו כואה אומן דכייון דחמרי דהנודר מן הנולדים אסור בכל וקיהבי טעמא למילתייהו שלא היים שעשויים לראות נתכוון אלא ממי שדרכו להוולד בין להבא בין לשעבר לפי שאין במכמעות לשון זה כוונה החת ובעלי שיבות מליאים מיוחדת לשעבר דוקא או להבא דוקא ורבי מאיר סבר דבלשון בני אדם לא מקרו נולדים אלא עתידים להוולד ובילודים נמי דתרוייהו מודו דמותר בהותן שעתידין להוולד טעמייהו משום

בו א מיי׳ פיע מהלכות אזלינן ומהאי ירושלמי איכא למפשט נמי היכא דהוה איפכא להיתרא אבל נראה לי שאין הדין כן ויתבאר בפ׳ בתרא דמכילתין בס״ד ובירושלמי כמי איבעיא להו באלו שיורדים לים כדי לטייל אם הם בכלל בז בג מייי שש טושיע יורדי הים אן לא ולא אפשיטא ולחומרא: מדלא התני מבעלי שער. גט׳ מדלא אמר מן הרואין. דאילו אמר הכי היה מותר בסומין

ההולכים מעכו ליפו דהלין יושבי יבשה נינהו אלא ממי שדרכן לפרש ומאן דמתני אסיפא מתני הכי "הנודר מיושבי יבשה אסור ביורדי הים ולא באלו ההולכים מעכו ליפו בלבד אלא אפילו במי שדרכו לפרש הואיל וסופו ליבשה סליק: כותני׳ יהנודר מרואי החמה אסור אף בסומין שלא נתכוון זה אלא למי שההמה רואה אותן: גמ׳ מ״מ מדלא קאמר מן הרואין ילאפוקי דגים ועוברים: מתני׳ הנודר משרורי הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות ומותר בנשים ובקמנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים : גמ׳ מ"מ מרלא קאמר מבעלי שער: ומותר בנשים ובקמנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים: מ"מ אנשים זימנין דמיכסו רישייהו וזימנין דמגלו רישייהו אבל נשים לעולם מיכסו וקמנים לעולם מיגלו: מתני׳ הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור מן הילודים ר׳ מאיר מתיר אף בילודים וחכ״א לא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד: גמ׳ לר׳ מאיר ולא מיבעיא נולדים אלא ממאן אסור הסורי מיחסרא והכי קתני הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור בילודים ר' מאיר אומר אף הנודר מז הנולדים מותר בילודים כי היבי דנודר מז הילודים מותר בנולדים אמר ליה רב פפא לאביי למימרא דנולדים דמתיילדן משמע אלא מעתה °שני בניך הנולדים לך בארץ ניחשי בחותן שכבר טלדו רבי מחיר חומר מצרים ה"נ (ל) דאיתיילדן הוא ואלא מאי דיילידו משמע אלא מעתה' דכתיב °הנה בן אי היכי וכו': והח עדיין אפי׳ מנשה נולד לבית דוד יאשיהו שמו הכי נמי דהוה והא עדיין מנשה לא בא אלא משמע הכי ומשמע הכי *ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם: וחכ"א לא נתכוין זה אלא ממי שדרכו להוולד : לאפוקי מאי לאפוקי 'דגים ועופות:

ההולכים מעכו ליפו . אסור בלבד : אלא אפי׳ ממי שדרכן לפרש. אסור הואיל וסופן לעלות ליבשה הוו בכלל יושבי היבשה: מתני׳ אסור אף בסומין . דלא נתכוין זה אלא במי שהחמה זורחת עליו:

תורה אור ומדחמר מרוחי חמה משמע ממי שחמה זורחת עליו לאפוקי דגים שבים ועוברין שבמעי אמן שאין חמה רואה אותן שמותר בהן: כתני׳ הטדר משחורי הרחש חסור בקרחים ובעלי שיבות . דשחורי הרחש משמע שטדר מאותן שהיו שחורי הראש: ומותר בנשים . מפרש בגמרה : נמ׳ מאי טעמא . אסור בקרחים: מדלא אמר מבעלי שיער. דאיטו אמר מבעלי שיער היה מותר בקרחין: זימנין מיכסו רישייהו וזימנין מיגלו. והוו שחורי רחש: אבל נשים לעולם מיכסו . שאינם שחורי הראש ועטופות כל שעה בלבנים : וקטנים לעולם מיגלו רישייהו. כלומר איהו כי כדר אדעתא דגדולים כדר והני כיון דלאו גדולים נינהו ולא נהיגי מנהג גדולים להכי ליתנהו בכלל גדולים ומותר בהן: מתני׳ הטדר מן הילודים. משמע שכבר באו לעולם כמה דכתיב הילודים במדבר (יהושע ה): מותר בנולדין . באותן העתידים להוולד: וחכמים אומרים . אסור בשניהן דלא נתכוין זה אלא מכל מי שדרכו להוולד חכמים דסיפא היינו ת"ק: גמ׳ לרבי מאיר . דמתיר אף בילודים : ולח מיבעיה בכולדים. כמי דמתיר: אלא ממאן אסור. כלומר א"כ ממה נדר : הסורי מיהסרא והכי קתני מן הנולדים אסור בילודים. דכיון שנודר באותן שעתידים להוולד כ"ש שאסר עלמו מה אף הטדר מן הטלדים (ג) וכו' כי זקיט של יאשיהו לא בא לעולס: ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם. דדרכן של בני אדם לקרות נולדין לאותן שעדיין לא נולדו ואם נדר מן הטלדין אסור בהן: וחכ"א לא בכורות נה.] כתכוין זה וכו׳ . דבין בטלדין ובין

[לקמן מעי. כאב ריה יב: יומה עוד ערכין עד יעד

Dio

פי' הרא"ש

שלא כסכווך זה אלא

לותו . בגתרא תפרש :

מסורת הש"ם

עין משפמ נר מצוה

60

נדרים הלי"ט טוש"ע יוד סי׳ ריז כעי׳ לג לד:

בס סעיף לו : בח ד מיי׳ בס טוש"ע אלמא אפיט קרחין בכלל וכיון דשחורי הרחש לגבי קרחין לחו דוקח לבעלי בס סעיף לו : נמ ה מויד מי ליו שיבות נמי לאו דוקא ומשום הכי

ם ו מיי׳ פיט מהלכות אמר דכי קאמר שחורי הראש נדרים הליא סמג לאוין לאותם שאדם מתאר אותם בשחורי רמב טוש"ע יד סימן הראש נתכוון דהיינו אנשים דמשום ריז סעיף א :

> תוספות נודר תן הרואים את החמה באז ודאי הוי משמע למעוטי סומיו וא"ם הא דלא קאמר מן הרואים מעום דאז 5553 7513 15 (טוברים) והות רצה לומר דהצהה נחי כשאתר תרואי ההמה הוו דגים בכלל כל כמה רואה אותו האמר שהרי דגים רוחין יפה ההמה אבל חמה רואה לאפוקי דגיטוטוברין. דאין המה כואה אותן דנים כדפי' ועוברים ומיהו בהבואה ופירות חיים ברי אפינג דחמה שהזכיר רוחי החמה משמע דוקא בעלי ההתה: אכור בקרחין וכעלו שיבות . אע"פ שהרח אין לו שערות שיער לבן ואין הראש פפתא בתור במאי מדלא קתני מבעלי שער . כלומר מדלא קאמר הטוזר: אנשים זימנין מיכסו רישייהו וזימנין מגלו . וניכר

ארבעה נדרים פרק שלישי

The Ran explains that he could not have referred to men with the term 'those with covered heads' as sometimes their heads are not covered. And he could not refer to them with the term "those with revealed heads" as sometimes they are covered. Therefore, left with no choice, he picked the term "black-headed" people as most men have black hair.

And even though women and children also have black hair, for them he could have used a different term, and as such we don't assume that when he uses the term 'black-headed' people, it refers to them. For women he could have used the term "those with covered-heads" and for children he could have used the term "those with revealed heads".

משנה

The Implication of the Word הַיָלוֹדִים and the word נוֹלָדִים

הַנּוֹדֵר One who makes a neder מִן הַיִלוֹדִים from the yilodim מוּתָּר בְּנוֹלָדִים is mutur from those that will be born

The term yilodim implies a past tense, i.e., those who were already born. Therefore, if a person says that he wants to assur himself from the yilodim, he is only assur to benefit from those who have already been born but not from those who have yet to be born.

The Mishna continues:

מִן (But if he makes a neder) from הַנּוֹלְדָים the noladim he is assur אָסור

from (even) those who were already born מן הַיָלוֹדִים

Although one could have thought that the same way the term yilodim implies a past tense, the term noladim should imply a future tense (as the word noladim seems to imply something that will happen, i.e., they will be born). And therefore, if a person makes a neder to assur himself from the noladim, this should imply that he only wants to assur himself from those who have not yet been born but not from those who have already been born. The Tanna Kamma tells us otherwise. That although the term yilodim implies only a past tense, the term noladim implies both a future and past tense, and therefore, this person will be assur to both those who have not yet been born and from those who have already been born.

R' Meir רַבּּי מֵאִיר

מַתּיר permits

even those who have already been born אַף בּיָלוּדִים

The Tanna Kamma said that if a person uses the term noladim, this will assur everyone (those already born and those who are going to be born). And to this R' Meir says that if a person uses the term noladim, he is even mutur from those who have already been born. The Gemara will ask that the implication of R' Meir's words imply that he holds that not only will this person be mutur to those not yet born but he will even be mutur to those who have already been born. And on this the Gemara will ask the obvious question, that if it is really true like R' Meir is saying, it comes out that this person is not making anyone assur, but if so, what was he trying to accomplish with his neder? That is, why would he make a neder that doesn't assur anyone?

The Mishna continues:

And the Chachamim say וְחָכָמִים אוֹמְרִים לא נְתְּכַּוּון זֶה אָלָא נְתְּכַּוּון זֶה with regard to those שְׁדַרְכּוֹ לְהָוּוֹלֵד whose way is to give birth שֶׁדַּרְכּוֹ

The Ran explains that the Chachamim are coming to explain the shita of the Tanna Kamma. The Tanna Kamma said that if the person uses the term yilodim, this implies the past tense, and as such, will only include those who have already been born. However, when the person uses the term noladim, not only is the person assur in people not yet born (as the term noladim would seem to indicate) but the person is even assur from those who have already been born.

This is true because when the term noladim is used, the intent of this term is not to indicate the future tense as opposed to the past tense, but rather the intent of this term is to indicate all those creatures that are born. As the Gemara will explain, this term comes to exclude birds and fish, as they are not born from mothers but rather they are hatched from eggs.

The Rosh however explains that the Chachamim are not coming to explain the Tanna Kamma but rather they are coming to argue on the Tanna Kamma. The Tanna Kamma holds that it is only the term noladim that will assur both those already born and those not yet born, and the Chachamim argue, and they hold that both the term yilodim and the term noladim do not refer to a particular tense but rather both these terms refer to those whose way it is to be born. Therefore, the Chachamim hold that both in the case that the term yilodim is used and in the case that the term noladim is used, the person would be assur to benefit from both those who have already been born and from those who have not yet been born.

מתני׳

לשון בני אדם דאילו בלשון תורה כי היכי דמשמע טלדים כבר כדכתיב כל העם הילודים במדבר הכי נמי משמע ממי שהממה רואה

שאינן מונים לרגל אמיש שמדאוריימה הוא שהם שונאים אם ירושנים והר גריזים במרו להם בתמים ירושנים: מותר בישראל. שנקראים זרע אברהם וילאו מכלל בני נת: ואסור בעובדי כוכבים. אפי׳ אותם הכודר שהם מזרע אברהם : אקור בישראל . וגרים נמי בכלל זרע אברהם נינהו דכל שומרי המורה בכלל זרעו הם כי הוא היה מחילה לגרים וכחיב כי אב המון גוים נחמיך בחאלה אב לארם ועמה אב לכל הגוים (ברטות דף יג.): ומותר בטובדי טכנים. ואפילו הם מזרט אברהם כך תפרש בגמרא: שאיני נהנה לישראל. וישראל לאו דוקא דהמ"ל העדר הגאה מתגירו לוקח תמנו בפתות ט׳ אלא מדנקע ברישא גזרע אברהם נקע דף יג.) ומות בשנדי שכנים. וחפיני הם מדכם ברמהים בנתהה: שחיני הגה טיצראג. ושראל לא דוקא דמיד האחה מתכידו טוקא מתט בפואו לאת מדמסע ברישא לזרם אברסם נקט נמי לדע ישראל: אין שומטין לו. בדי נקטיה ואיה דגרסי אם שומטין לו: ב) מותר בערלי ישראל. אשמח אחו מתחת מילה: מותר במולי שובדי כוכבים. בגון שרבי מהול או בבשני מהאל: אי ברישות נברח שליה. בפרשת מילה שלמת לאברה אבינו ש"א כתוב "אב שניים ביוחה את השבה. כדרשינו בפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנהי ביו שליה כתים או אותר נברח שליה. בפרשת מילה שנאמר לאברה אבינו ש"א כתוב "אב שמים ביוחה את השבה. כדרשינו בפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנת : שהיא דומה את הצבה. כדרשינו צפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנת : שהיא דומה את הגבשים. דרכשינו ימול ואפילו במקום בהכת האין כאן משום קולו ברכתו שהיא בלאו דכתיב השמיד בעם הלופרת: ג) את מיורדי היה אסור ולא לאלו ההאליה מעכו ליש. דמשום ליו מוקרו יורדי הים שראדי הים [מאו] במקום בהכת האין כאן משום קולו ברכתו שהיא בלאו דכתיב השמיד בעם הלפרו גלא אף במי שדרכדי הים לסור ולא לאלו ההאליה מעכו ליש. דמשום ליו מוקרו יורדי הים להאוך להישור בכאו בכלו ישרא יבשה: לא כאלו ההולכים מעכו ליפו בלגד. דבכלל יורד היה כה לאמר או במיו שביי בשה מיקרו: אלא אף במי שדרכדי לפרש. ליש ברלה כיל המנות העבו לא שלא לא קתו הגריה בשלי בעלי בשנה מורדי היה לאון ובלי שינום ניים. בתורות לו אות מעו לאותה לשרה בכיה בילה הלא וכו בנכלי השכורום ביו לגריה לכו לכו אכתו הבשר במלי משמר. כאו שמתא לפרש הכו שנותי לאש לאפטר ולגו מידר הילא שורי בשה בילה כלא וכו היו בעלו השכור לבן מדלה אותרי הלש בעורה לאש במולו אביו שנו הנו המנים הנולו אשור לא מתון אמרי הלא שלא מתחון אביו לאחה הביו איד אלחהות ביו או לאמר מולו אמרים לא המינו המורי הכו שלמרו לא מינו לא מתולו שלא היה הכור המוריה הלא שנו המורים המור הנולו אביו לחדות שנו לאורי הו ברו אור שלא מתו או שנו שלא היו שלא המינו היי דה"מ לחקשויי מאי אף: מן הגולדים אסור אף בילודים. דנין אותם שנולדו ובין אותם השחידים להוולד בכלל גולדים נינהו: הנה בן טלד לבים דוד יאשיהו שמו. בימי ירבשם ראשון למלכי ישראל נאמרה גבואה זו: ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ורכנן הברי דבלשון בני אדם לכולה קרו גולדים ור"מ סבר דוקא בעמידים להוולד: לא נחכוון זה אלא במי שדרכו להוולד. ופליג אחרוייהו ואף מן הילודים אסור בשניהם: לאפוקי דגים ישופות . בהם מבילין בינים: מאי אירא טומיים אפילו שובדי טכבים נמי . אם יש שבדי טכבים או ימידים שנהגו לשמור את השנת יתקרו על שמים דאברהם דכתיב (שעיה מא)) ליל קאמר מבפלי זרע תברהם תוהבי:

לאפוקי

: mh דגים ועופות . שהם מטילין בילים ולא מיתלרו במעי מדלה קהמר מן אפילו הכוחין. וחפי׳ חמר מן הרואין נתכוונתי לה צייתיט ליה דלה נדר אינים אדפתיה דנפשיה היכא דאיכא שיטיא כדאתר לפיל (דף כה.) גבי אסקונדרי : אסור בקרחין כו׳. בנמ׳ מפרט שעמא: מותר בטלדים. באותם שנולדו אתר נדרו דינודים תשמע שכבר טלדו: ר"מ מחיר אף בילודים . בגמרא מפרש: א) מאוכלי השום. מעשרה סקטת שממן עזרא שיהו אוכלים שום בערב שנת שהוא מרבה את הזרע ובליל שבת זמן עונת פ"ת: מותר בכותים

באין נולדים ממעי אמן אלא מטילין בילים ומתחממים ויולאין:

בילודין הסור : להפוקי עופות ודגים.

מתני׳

בתרותם לפתים כשרחשם גלוי ואט"ג דאיכא קרחין ובטלי שיבות מ"מ כמה פטמים מגלין רחשן וגם מותרין לגלות באקראי בפלמא אפי׳ בפני כל הטולם מה שאין כן בנשים : קצונים לטולם מיגלו . ואין חידוש כשהוברר שתרות שלפולם הוין כך ואין נקראין שחורי הראש אלא אותם בלפעמים ניכר שחרותם ועוד יש לפרש קמנים למולם מיגלו בין זכרים בין נקטות ואפילו נקבות קטות שאינו באואת בנילות ישה בגלוי הראש ואין לגילין לקרות עמורי הראש אלא אבשים דטותייהו בנשים אינם שחורי הראש:

דגרות הביח (ה) גמ׳ ה׳נ דמתיילדן הוה : (כ) רש׳י ד׳ה הסורי כו׳ הגולדים מותר גילודים כי היכי :

נתידים להוולד כדכתיב כל הבן הילוד :

סא ז טור י׳ד סי׳ ריו: דזימנין מכסו רישיהון וזימנין מיגלו אי אפשר לתאר אותם לא במכוסי הראש ולא במגולי הראש ונקראים שחורי הרחש לפי שרובן של הנשים ראשן שחור אבל נשים כיון דלעולם מיכסו במכוסי הראש ארם מתאר אותם וקטנים כיון דלעולם מיגלו במגולי הראש אדם מתאר אותם : מדלא קאמר הטודר ולא מיבעיא בנולדים אלא מן מאי כלומר מדלא קאמר אסר. חי שרי בנינדים ובינוים . האיש הגודר שהוא מן הגולדים אסור אף בילודים. דכ"ל לרבנן דנהי דאמר מן הילודים אין הנולדים דהיינו אותם שעתידין להוולד בכלל ה"מ בילודים שהוא לשון מיוחד אבל הכולדים כולל שניהם דהייכו אותן שטלדו ושטתידין להוולד שלא יהיה בכלל יש ור"מ פליג נמי ואמר דכי היכי דנודר מן הילודים אין הנולדים בכלל ה"כ טודר מן הטלדים שאין הילודים בכלל שלא נפרש בהחמה והייט אף דקתני: אלא מעתה ועתה שני בניך וכו׳. והא מנשה ואפרים ככר גולדו: ובנדרים הלך חחר אומן נא מיקרו הואיל לשון בני אדם . ובהכי פליגי רבי ו, מכוסין במים: מאיר ורבנן דרבנן סברי דכי היכי שנולדים בלשון תורה כולל נולדים כבר ועתידין להוולד ה"כ בלשון בני מכוסין במעי אמן אבל אדם והיינו דהדרי רבנן למימר שאר בטלי חיים אסורין בסיפא דמתני׳ לא נתכוון זה אלא וכל דנר שאין כו רוח ממי שדרכו להוולד ולא דעת שלישי הוא אלא דפרושי קמפרשי טעמייהו כואה אומן דכייון דחמרי דהנודר מן הנולדים אסור בכל וקיהבי טעמא למילתייהו שלא היים שעשויים לראות נתכוון אלא ממי שדרכו להוולד בין להבא בין לשעבר לפי שאין במכמעות לשון זה כוונה החת ובעלי שיבות מליאים מיוחדת לשעבר דוקא או להבא דוקא ורבי מאיר סבר דבלשון בני אדם לא מקרו נולדים אלא עתידים להוולד ובילודים נמי דתרוייהו מודו דמותר בהותן שעתידין להוולד טעמייהו משום

בו א מיי׳ פיע מהלכות אזלינן ומהאי ירושלמי איכא למפשט נמי היכא דהוה איפכא להיתרא אבל נראה לי שאין הדין כן ויתבאר בפ׳ בתרא דמכילתין בס״ד ובירושלמי כמי איבעיא להו באלו שיורדים לים כדי לטייל אם הם בכלל בז בג מייי שש טושיע יורדי הים אן לא ולא אפשיטא ולחומרא: מדלא התני מבעלי שער. גט׳ מדלא אמר מן הרואין. דאילו אמר הכי היה מותר בסומין

ההולכים מעכו ליפו דהלין יושבי יבשה נינהו אלא ממי שדרכן לפרש ומאן דמתני אסיפא מתני הכי "הנודר מיושבי יבשה אסור ביורדי הים ולא באלו ההולכים מעכו ליפו בלבד אלא אפילו במי שדרכו לפרש הואיל וסופו ליבשה סליק: כותני׳ יהנודר מרואי החמה אסור אף בסומין שלא נתכוון זה אלא למי שההמה רואה אותן: גמ׳ מ״מ מדלא קאמר מן הרואין ילאפוקי דגים ועוברים: מתני׳ הנודר משרורי הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות ומותר בנשים ובקמנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים : גמ׳ מ"מ מרלא קאמר מבעלי שער: ומותר בנשים ובקמנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים: מ"מ אנשים זימנין דמיכסו רישייהו וזימנין דמגלו רישייהו אבל נשים לעולם מיכסו וקמנים לעולם מיגלו: מתני׳ הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור מן הילודים ר׳ מאיר מתיר אף בילודים וחכ״א לא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד: גמ׳ לר׳ מאיר ולא מיבעיא נולדים אלא ממאן אסור הסורי מיחסרא והכי קתני הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור בילודים ר' מאיר אומר אף הנודר מז הנולדים מותר בילודים כי היבי דנודר מז הילודים מותר בנולדים אמר ליה רב פפא לאביי למימרא דנולדים דמתיילדן משמע אלא מעתה °שני בניך הנולדים לך בארץ ניחשי בחותן שכבר טלדו רבי מחיר חומר מצרים ה"נ (ל) דאיתיילדן הוא ואלא מאי דיילידו משמע אלא מעתה' דכתיב °הנה בן אי היכי וכו': והח עדיין אפי׳ מנשה נולד לבית דוד יאשיהו שמו הכי נמי דהוה והא עדיין מנשה לא בא אלא משמע הכי ומשמע הכי *ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם: וחכ"א לא נתכוין זה אלא ממי שדרכו להוולד : לאפוקי מאי לאפוקי 'דגים ועופות:

ההולכים מעכו ליפו . אסור בלבד : אלא אפי׳ ממי שדרכן לפרש. אסור הואיל וסופן לעלות ליבשה הוו בכלל יושבי היבשה: מתני׳ אסור אף בסומין . דלא נתכוין זה אלא במי שהחמה זורחת עליו:

תורה אור ומדחמר מרוחי חמה משמע ממי שחמה זורחת עליו לאפוקי דגים שבים ועוברין שבמעי אמן שאין חמה רואה אותן שמותר בהן: כתני׳ הטדר משחורי הרחש חסור בקרחים ובעלי שיבות . דשחורי הרחש משמע שטדר מאותן שהיו שחורי הראש: ומותר בנשים . מפרש בגמרה : נמ׳ מאי טעמא . אסור בקרחים: מדלא אמר מבעלי שיער. דאיטו אמר מבעלי שיער היה מותר בקרחין: זימנין מיכסו רישייהו וזימנין מיגלו. והוו שחורי רחש: אבל נשים לעולם מיכסו . שאינם שחורי הראש ועטופות כל שעה בלבנים : וקטנים לעולם מיגלו רישייהו. כלומר איהו כי כדר אדעתא דגדולים כדר והני כיון דלאו גדולים נינהו ולא נהיגי מנהג גדולים להכי ליתנהו בכלל גדולים ומותר בהן: מתני׳ הטדר מן הילודים. משמע שכבר באו לעולם כמה דכתיב הילודים במדבר (יהושע ה): מותר בנולדין . באותן העתידים להוולד: וחכמים אומרים . אסור בשניהן דלא נתכוין זה אלא מכל מי שדרכו להוולד חכמים דסיפא היינו ת"ק: גמ׳ לרבי מאיר . דמתיר אף בילודים : ולח מיבעיה בכולדים. כמי דמתיר: אלא ממאן אסור. כלומר א"כ ממה נדר : הסורי מיהסרא והכי קתני מן הנולדים אסור בילודים. דכיון שנודר באותן שעתידים להוולד כ"ש שאסר עלמו מה אף הטדר מן הטלדים (ג) וכו' כי זקיט של יאשיהו לא בא לעולס: ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם. דדרכן של בני אדם לקרות נולדין לאותן שעדיין לא נולדו ואם נדר מן הטלדין אסור בהן: וחכ"א לא בכורות נה.] כתכוין זה וכו׳ . דבין בטלדין ובין

[לקמן מעי. כאב ריה יב: יומה עוד ערכין עד יעד

Dio

פי' הרא"ש

שלא כסכווך זה אלא

לותו . בגתרא תפרש :

מסורת הש"ם

עין משפמ נר מצוה

60

נדרים הלי"ט טוש"ע יוד סי׳ ריז כעי׳ לג לד:

בס סעיף לו : בח ד מיי׳ בס טוש"ע אלמא אפיט קרחין בכלל וכיון דשחורי הרחש לגבי קרחין לחו דוקח לבעלי בס סעיף לו : נמ ה מויד מי ליו שיבות נמי לאו דוקא ומשום הכי

ם ו מיי׳ פיט מהלכות אמר דכי קאמר שחורי הראש נדרים הליא סמג לאוין לאותם שאדם מתאר אותם בשחורי רמב טוש"ע יד סימן הראש נתכוון דהיינו אנשים דמשום ריז סעיף א :

> תוספות נודר תן הרואים את החמה באז ודאי הוי משמע למעוטי סומיו וא"ם הא דלא קאמר מן הרואים מעום דאז 5553 7513 15 (טוברים) והות רצה לומר דהצהה נחי כשאתר תרואי ההמה הוו דגים בכלל כל כמה רואה אותו האמר שהרי דגים רוחין יפה ההמה אבל חמה רואה לאפוקי דגיטוטוברין. דאין המה כואה אותן דנים כדפי' ועוברים ומיהו בהבואה ופירות חיים ברי אפינג דחמה שהזכיר רוחי החמה משמע דוקא בעלי ההתה: אכור בקרחין וכעלו שיבות . אע"פ שהרח אין לו שערות שיער לבן ואין הראש פפתא בתור במאי מדלא קתני מבעלי שער . כלומר מדלא קאמר הטוזר: אנשים זימנין מיכסו רישייהו וזימנין מגלו . וניכר

ארבעה נדרים פרק שלישי

גמרא

Understanding R' Meir's Shita

In the case in which makes a neder to assur himself from the 'noladim', R' Meir said that he is even mutur from those who have already been born. And on this the Gemara asks:

According to R' Meir לְרַבִּי מֵאִיר

we don't need (to say) וְלָא מִיבַּעְיָא

that he (is mutur from) those who were are going to be געלדים born

but (if so) from whom is he assur אֶלָא מִמַאן אָסור

In the case that a person makes a neder from the 'noladim', R' Meir says that he is even mutur to benefit from those who have already been born. That is, he is saying that it goes without saying that he is mutur from those who have not yet been born and he is even mutur from those who have already been born. Or in other words, he is mutur to benefit from everyone. But how could that be? If he is making a neder then he obviously wants to assur someone.

The Gemara answers:

It is missing (words) הַסּוֹרֵי מִיחַסְּרָא and this is how it should be learned והכי קתני one who makes a neder הנודר from the yilodim מן הַיָלודִים is mutur מותר from those who will be born בנולדים and if (one makes a neder) from מָן the noladim הַנּוֹלָדָים he is assur with those already born אַסור בּיָלודִים (and) R' Meir says רבי מאיר אומר even if he makes a neder אף הנודר from the noladim מן הַנּוֹלָדִים he is mutur from yilodim מותר בּילודים קי הֵיכִי just like כִּי הֵיכִי the one who makes a neder דְּנוֹדֶר from the yilodim מן הַילודים is mutur with those that will be bornמותר בַּנוֹלָדִים

The term yilodim has the implication of those already born and the term noladim has the implication of those who will be born. If so, this is R' Meir's argument against the Tanna Kamma. The Tanna Kamma holds that if a person uses the term yilodim, he forbids just those who have already been born. And if he uses the term noladim, this includes not only those who will be born but even those who have already been born. And on this R' Meir disagrees. He holds that the same way the term yilodim implies just one tense, i.e., those who have already been born but not those who will be born, so too the term noladim implies just one tense as well, i.e., those who will be born and not those who have already been born.

Understanding the Implication of the Word מֹלְדִים

Rav Puppa said to Abaye אֲמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְאָבָּיֵ does this mean to say לְמֵימְרָא that (the word) noladim דְּנוֹלָדִים implies will be born דְמַתְיֵילְדָן מֵשְׁמַע

From everything we have explained until now, we see that the Gemara assumes that the word נוֹלָדִים implies those who will be born. And on this the Gemara asks:

But now אֶלָא מֵעַתָּה

(when the posuk says) "Your two sons שְׁנֵי בְנֶידְ הַנּוֹלְדִים לְדָ in Eretz Mitzrayim" בְּאֶרֵץ מִצְרֵים

there also הָכִי נְמֵי

Rather what ואלא מאי

Here also הַכִי נְמֵי

(it means) those who will be born! דְאִיתְיֵילְדָן הוא

This posuk (Bereisis 48:5) describes the bracha that Yaakov gave to Efraim and Menashe. Yaakov is obviously describing Yosef's sons that were already born, and yet the posuk uses the word 'noladim'. If so, we see clearly that the word 'noladim' refers to those who were already born.

But on this the Gemara asks:

it implies those who were born אָדִיילִידוּ מַשְׁמַע but now אָלָא מֵעַתָּה this that it is written (Melachim 1 13:2) דְּכְתִיב "Behold געשׁיָהוּ שְׁמו Yoshiyahu is his name" אשׁיָהוּ שְׁמו The posuk describes that Yoshiyahu 'nolad', and on this the Gemara points out:

> (does it really mean) it happened (i.e., he was born) דַהָוָה וְהָא עֲדַיִין Menashe מַנַשָּׁה

that had not yet come (that was not yet born) לא בא

מתני׳

לשון בני אדם דאילו בלשון תורה כי היכי דמשמע טלדים כבר כדכתיב כל העם הילודים במדבר הכי נמי משמע ממי שהממה רואה

שאינן מונים לרגל אמיש שמדאוריימה הוא שהם שונאים אם ירושנים והר גריזים במרו להם בתמים ירושנים: מותר בישראל. שנקראים זרע אברהם וילאו מכלל בני נת: ואסור בעובדי כוכבים. אפי׳ אותם הכודר שהם מזרע אברהם : אקור בישראל . וגרים נמי בכלל זרע אברהם נינהו דכל שומרי המורה בכלל זרעו הם כי הוא היה מחילה לגרים וכחיב כי אב המון גוים נחמיך בחאלה אב לארם ועמה אב לכל הגוים (ברטות דף יג.): ומותר בטובדי טכנים. ואפילו הם מזרט אברהם כך תפרש בגמרא: שאיני נהנה לישראל. וישראל לאו דוקא דהמ"ל העדר הגאה מתגירו לוקח תמנו בפתות ט׳ אלא מדנקע ברישא גזרע אברהם נקע דף יג.) ומות בשנדי שכנים. וחפיני הם מדכם ברמהים בנתהה: שחיני הגה טיצראג. ושראל לא דוקא דמיד האחה מתכידו טוקא מתט בפואו לאת מדמסע ברישא לזרם אברסם נקט נמי לדע ישראל: אין שומטין לו. בדי נקטיה ואיה דגרסי אם שומטין לו: ב) מותר בערלי ישראל. אשמח אחו מתחת מילה: מותר במולי שובדי כוכבים. בגון שרבי מהול או בבשני מהאל: אי ברישות נברח שליה. בפרשת מילה שלמת לאברה אבינו ש"א כתוב "אב שניים ביוחה את השבה. כדרשינו בפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנהי ביו שליה כתים או אותר נברח שליה. בפרשת מילה שנאמר לאברה אבינו ש"א כתוב "אב שמים ביוחה את השבה. כדרשינו בפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנת : שהיא דומה את הצבה. כדרשינו צפרק ר"א דמילה (שבת קלא) וביום אפילו בשנת : שהיא דומה את הגבשים. דרכשינו ימול ואפילו במקום בהכת האין כאן משום קולו ברכתו שהיא בלאו דכתיב השמיד בעם הלופרת: ג) את מיורדי היה אסור ולא לאלו ההאליה מעכו ליש. דמשום ליו מוקרו יורדי הים שראדי הים [מאו] במקום בהכת האין כאן משום קולו ברכתו שהיא בלאו דכתיב השמיד בעם הלפרו גלא אף במי שדרכדי הים לסור ולא לאלו ההאליה מעכו ליש. דמשום ליו מוקרו יורדי הים להאוך להישור בכאו בכלו ישרא יבשה: לא כאלו ההולכים מעכו ליפו בלגד. דבכלל יורד היה כה לאמר או במיו שביי בשה מיקרו: אלא אף במי שדרכדי לפרש. ליש ברלה כיל המנות העבו לא שלא לא קתו הגריה בשלי בעלי בשנה מורדי היה לאון ובלי שינום ניים. בתורות לו אות מעו לאותה לשרה בכיה בילה הלא וכו בנכלי השכורום ביו לגריה לכו לכו אכתו הבשר במלי משמר. כאו שמתא לפרש הכו שנותי לאש לאפטר ולגו מידר הילא שורי בשה בילה כלא וכו היו בעלו השכור לבן מדלה אותרי הלש בעורה לאש במולו אביו שנו הנו המנים הנולו אשור לא מתון אמרי הלא שלא מתחון אביו לאחה הביו איד אלחהות ביו או לאמר מולו אמרים לא המינו המורי הכו שלמרו לא מינו לא מתולו שלא היה הכור המוריה הלא שנו המורים המור הנולו אביו לחדות שנו לאורי הו ברו אור שלא מתו או שנו שלא היו שלא המינו היי דה"מ לחקשויי מאי אף: מן הגולדים אסור אף בילודים. דנין אותם שנולדו ובין אותם השחידים להוולד בכלל גולדים נינהו: הנה בן טלד לבים דוד יאשיהו שמו. בימי ירבשם ראשון למלכי ישראל נאמרה גבואה זו: ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ורכנן הברי דבלשון בני אדם לכולה קרו גולדים ור"מ סבר דוקא בעמידים להוולד: לא נחכוון זה אלא במי שדרכו להוולד. ופליג אחרוייהו ואף מן הילודים אסור בשניהם: לאפוקי דגים ישופות . בהם מבילין בינים: מאי אירא טומיים אפילו שובדי טכבים נמי . אם יש שבדי טכבים או ימידים שנהגו לשמור את השנת יתקרו על שמים דאברהם דכתיב (שעיה מא)) ליל קאמר מבפלי זרע תברהם תוהבי:

לאפוקי

: mh דגים ועופות . שהם מטילין בילים ולא מיתלרו במעי מדלה קהמר מן אפילו הכוחין. וחפי׳ חמר מן הרואין נתכוונתי לה צייתיט ליה דלה נדר אינים אדפתיה דנפשיה היכא דאיכא שיטיא כדאתר לפיל (דף כה.) גבי אסקונדרי : אסור בקרחין כו׳. בנמ׳ מפרט שעמא: מותר בטלדים. באותם שנולדו אתר נדרו דינודים תשמע שכבר טלדו: ר"מ מחיר אף בילודים . בגמרא מפרש: א) מאוכלי השום. מעשרה סקטת שממן עזרא שיהו אוכלים שום בערב שנת שהוא מרבה את הזרע ובליל שבת זמן עונת פ"ת: מותר בכותים

באין נולדים ממעי אמן אלא מטילין בילים ומתחממים ויולאין:

בילודין הסור : להפוקי עופות ודגים.

מתני׳

בתרותם לפתים כשרחשם גלוי ואט"ג דאיכא קרחין ובטלי שיבות מ"מ כמה פטמים מגלין רחשן וגם מותרין לגלות באקראי בפלמא אפי׳ בפני כל הטולם מה שאין כן בנשים : קצונים לטולם מיגלו . ואין חידוש כשהוברר שתרות שלפולם הוין כך ואין נקראין שחורי הראש אלא אותם בלפעמים ניכר שחרותם ועוד יש לפרש קמנים למולם מיגלו בין זכרים בין נקטות ואפילו נקבות קטות שאינו באואת בנילות ישה בגלוי הראש ואין לגילין לקרות עמורי הראש אלא אבשים דטותייהו בנשים אינם שחורי הראש:

דגרות הביח (ה) גמ׳ ה׳נ דמתיילדן הוה : (כ) רש׳י ד׳ה הסורי כו׳ הגולדים מותר גילודים כי היכי :

נתידים להוולד כדכתיב כל הבן הילוד :

סא ז טור י׳ד סי׳ ריו: דזימנין מכסו רישיהון וזימנין מיגלו אי אפשר לתאר אותם לא במכוסי הראש ולא במגולי הראש ונקראים שחורי הרחש לפי שרובן של הנשים ראשן שחור אבל נשים כיון דלעולם מיכסו במכוסי הראש ארם מתאר אותם וקטנים כיון דלעולם מיגלו במגולי הראש אדם מתאר אותם : מדלא קאמר הטודר ולא מיבעיא בנולדים אלא מן מאי כלומר מדלא קאמר אסר. חי שרי בנינדים ובינוים . האיש הגודר שהוא מן הגולדים אסור אף בילודים. דכ"ל לרבנן דנהי דאמר מן הילודים אין הנולדים דהיינו אותם שעתידין להוולד בכלל ה"מ בילודים שהוא לשון מיוחד אבל הכולדים כולל שניהם דהייכו אותן שטלדו ושטתידין להוולד שלא יהיה בכלל יש ור"מ פליג נמי ואמר דכי היכי דנודר מן הילודים אין הנולדים בכלל ה"כ טודר מן הטלדים שאין הילודים בכלל שלא נפרש בהחמה והייט אף דקתני: אלא מעתה ועתה שני בניך וכו׳. והא מנשה ואפרים ככר גולדו: ובנדרים הלך חחר אומן נא מיקרו הואיל לשון בני אדם . ובהכי פליגי רבי ו, מכוסין במים: מאיר ורבנן דרבנן סברי דכי היכי שנולדים בלשון תורה כולל נולדים כבר ועתידין להוולד ה"כ בלשון בני מכוסין במעי אמן אבל אדם והיינו דהדרי רבנן למימר שאר בטלי חיים אסורין בסיפא דמתני׳ לא נתכוון זה אלא וכל דנר שאין כו רוח ממי שדרכו להוולד ולא דעת שלישי הוא אלא דפרושי קמפרשי טעמייהו כואה אומן דכייון דחמרי דהנודר מן הנולדים אסור בכל וקיהבי טעמא למילתייהו שלא היים שעשויים לראות נתכוון אלא ממי שדרכו להוולד בין להבא בין לשעבר לפי שאין במכמעות לשון זה כוונה החת ובעלי שיבות מליאים מיוחדת לשעבר דוקא או להבא דוקא ורבי מאיר סבר דבלשון בני אדם לא מקרו נולדים אלא עתידים להוולד ובילודים נמי דתרוייהו מודו דמותר בהותן שעתידין להוולד טעמייהו משום

בו א מיי׳ פיע מהלכות אזלינן ומהאי ירושלמי איכא למפשט נמי היכא דהוה איפכא להיתרא אבל נראה לי שאין הדין כן ויתבאר בפ׳ בתרא דמכילתין בס״ד ובירושלמי כמי איבעיא להו באלו שיורדים לים כדי לטייל אם הם בכלל בז בג מייי שש טושיע יורדי הים אן לא ולא אפשיטא ולחומרא: מדלא התני מבעלי שער. גט׳ מדלא אמר מן הרואין. דאילו אמר הכי היה מותר בסומין

ההולכים מעכו ליפו דהלין יושבי יבשה נינהו אלא ממי שדרכן לפרש ומאן דמתני אסיפא מתני הכי "הנודר מיושבי יבשה אסור ביורדי הים ולא באלו ההולכים מעכו ליפו בלבד אלא אפילו במי שדרכו לפרש הואיל וסופו ליבשה סליק: כותני׳ יהנודר מרואי החמה אסור אף בסומין שלא נתכוון זה אלא למי שההמה רואה אותן: גמ׳ מ״מ מדלא קאמר מן הרואין ילאפוקי דגים ועוברים: מתני׳ הנודר משרורי הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות ומותר בנשים ובקמנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים : גמ׳ מ"מ מרלא קאמר מבעלי שער: ומותר בנשים ובקמנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים: מ"מ אנשים זימנין דמיכסו רישייהו וזימנין דמגלו רישייהו אבל נשים לעולם מיכסו וקמנים לעולם מיגלו: מתני׳ הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור מן הילודים ר׳ מאיר מתיר אף בילודים וחכ״א לא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד: גמ׳ לר׳ מאיר ולא מיבעיא נולדים אלא ממאן אסור הסורי מיחסרא והכי קתני הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור בילודים ר' מאיר אומר אף הנודר מז הנולדים מותר בילודים כי היבי דנודר מז הילודים מותר בנולדים אמר ליה רב פפא לאביי למימרא דנולדים דמתיילדן משמע אלא מעתה °שני בניך הנולדים לך בארץ ניחשי בחותן שכבר טלדו רבי מחיר חומר מצרים ה"נ (ל) דאיתיילדן הוא ואלא מאי דיילידו משמע אלא מעתה' דכתיב °הנה בן אי היכי וכו': והח עדיין אפי׳ מנשה נולד לבית דוד יאשיהו שמו הכי נמי דהוה והא עדיין מנשה לא בא אלא משמע הכי ומשמע הכי *ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם: וחכ"א לא נתכוין זה אלא ממי שדרכו להוולד : לאפוקי מאי לאפוקי 'דגים ועופות:

ההולכים מעכו ליפו . אסור בלבד : אלא אפי׳ ממי שדרכן לפרש. אסור הואיל וסופן לעלות ליבשה הוו בכלל יושבי היבשה: מתני׳ אסור אף בסומין . דלא נתכוין זה אלא במי שהחמה זורחת עליו:

תורה אור ומדחמר מרוחי חמה משמע ממי שחמה זורחת עליו לאפוקי דגים שבים ועוברין שבמעי אמן שאין חמה רואה אותן שמותר בהן: כתני׳ הטדר משחורי הרחש חסור בקרחים ובעלי שיבות . דשחורי הרחש משמע שטדר מאותן שהיו שחורי הראש: ומותר בנשים . מפרש בגמרה : נמ׳ מאי טעמא . אסור בקרחים: מדלא אמר מבעלי שיער. דאיטו אמר מבעלי שיער היה מותר בקרחין: זימנין מיכסו רישייהו וזימנין מיגלו. והוו שחורי רחש: אבל נשים לעולם מיכסו . שאינם שחורי הראש ועטופות כל שעה בלבנים : וקטנים לעולם מיגלו רישייהו. כלומר איהו כי כדר אדעתא דגדולים כדר והני כיון דלאו גדולים נינהו ולא נהיגי מנהג גדולים להכי ליתנהו בכלל גדולים ומותר בהן: מתני׳ הטדר מן הילודים. משמע שכבר באו לעולם כמה דכתיב הילודים במדבר (יהושע ה): מותר בנולדין . באותן העתידים להוולד: וחכמים אומרים . אסור בשניהן דלא נתכוין זה אלא מכל מי שדרכו להוולד חכמים דסיפא היינו ת"ק: גמ׳ לרבי מאיר . דמתיר אף בילודים : ולח מיבעיה בכולדים. כמי דמתיר: אלא ממאן אסור. כלומר א"כ ממה נדר : הסורי מיהסרא והכי קתני מן הנולדים אסור בילודים. דכיון שנודר באותן שעתידים להוולד כ"ש שאסר עלמו מה אף הטדר מן הטלדים (ג) וכו' כי זקיט של יאשיהו לא בא לעולס: ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם. דדרכן של בני אדם לקרות נולדין לאותן שעדיין לא נולדו ואם נדר מן הטלדין אסור בהן: וחכ"א לא בכורות נה.] כתכוין זה וכו׳ . דבין בטלדין ובין

[לקמן מעי. כאב ריה יב: יומה עוד ערכין עד יעד

Dio

פי' הרא"ש

שלא כסכווך זה אלא

לותו . בגתרא תפרש :

מסורת הש"ם

עין משפמ נר מצוה

60

נדרים הלי"ט טוש"ע יוד סי׳ ריז כעי׳ לג לד:

בס סעיף לו : בח ד מיי׳ בס טוש"ע אלמא אפיט קרחין בכלל וכיון דשחורי הרחש לגבי קרחין לחו דוקח לבעלי בס סעיף לו : נמ ה מויד מי ליו שיבות נמי לאו דוקא ומשום הכי

ם ו מיי׳ פיט מהלכות אמר דכי קאמר שחורי הראש נדרים הליא סמג לאוין לאותם שאדם מתאר אותם בשחורי רמב טוש"ע יד סימן הראש נתכוון דהיינו אנשים דמשום ריז סעיף א :

> תוספות נודר תן הרואים את החמה באז ודאי הוי משמע למעוטי סומיו וא"ם הא דלא קאמר מן הרואים מעום דאז 5553 7513 15 (טוברים) והות רצה לומר דהצהה נחי כשאתר תרואי ההמה הוו דגים בכלל כל כמה רואה אותו האמר שהרי דגים רוחין יפה ההמה אבל חמה רואה לאפוקי דגיטוטוברין. דאין המה כואה אותן דנים כדפי' ועוברים ומיהו בהבואה ופירות חיים ברי אפינג דחמה שהזכיר רוחי החמה משמע דוקא בעלי ההתה: אכור בקרחין וכעלו שיבות . אע"פ שהרח אין לו שערות שיער לבן ואין הראש פפתא בתור במאי מדלא קתני מבעלי שער . כלומר מדלא קאמר הטוזר: אנשים זימנין מיכסו רישייהו וזימנין מגלו . וניכר

ארבעה נדרים פרק שלישי

The posuk describes that Yoshiyahu will be nolad, and at the point in time that this posuk was said Menashe, the grandfather of Yoshiyahu had not yet been born. If so, we see that the term 'nolad' obviously refers not to those who have been born but rather to those who will be born. And this leads to the problem that one posuk indicates that the term 'nolad' refers to those who have already been born and a different posuk indicates that opposite that the term refers to those that will be born.

The Gemara answers:

Rather (the word 'nolad') מַשְׁמַע הָכִי implies like this מַשְׁמַע הָכִי and it implies like this וּמַשְׁמַע הָכִי and with regard to nedarim וּבִּנְדְרִים we go after הַלֵּךְ אַחַר 'the way of talking of people' לִשׁׁוֹן בְּנֵי אָדָם

The Gemara answers that in reality the word 'nolad' can refer to those already born and to those who will be born. And this is why in the pesukim we find the word referring to both these types of people.

However, with regard to nedarim we follow the common usage of the word. That is, even if in reality the word could refer to both, if the way the word is used in common language is only one way, then that will be the determining factor in deciding what the person's neder includes.

And the Ran explains that this is the machlokes between the Chachamim and R' Meir. The Chachamim hold that the same way we find in the Torah that the word can refer to both, so too it is with regard to how this word is used. They hold that this word is used both ways and therefore when a person does use this word to make a neder, it will assur both these who have been born and those that will be born. The Ran continues and explains that this is what the end of the Mishna is telling us. The end of the Mishna is saying that since the word is used both ways, when the word is used, it is not coming to specify a particular tense but rather it is coming to say that he wants to assur all those creates that are born (as opposed to being hatched from an egg).

R' Meir however disagrees. He holds that although it is true that in the pesukim one can find the word being used both was, in common usage the word is used to refer specifically to those who will be born and not to those who have already been born, and as such, his neder will only include those who have not yet been born (the implication of the pesukim notwithstanding).

The Ran concludes that with regard to the word yilodim, everyone agrees that the common practice was to only use this word to refer to those who have already been born and therefore when this word is used in a neder, those who have not yet been born will not be included (despite the fact that in the pesukim we find the word being used both ways).

Understanding the Chachamim's Shita that the Word 'Noladim' Comes to Include those Whose Way is to be Born

The Mishna said :

And the Chachamim say וְחַכְּמִים אוֹמְרִים this one did not have intent לא נְתְכַּוֵין זֶה only (to assur benefit) from those אֶלָּא מְמִי whose way it is to be born שְׁדַרְכּוֹ לְהוּלֵד what is this coming to exclude לְאַפּוֹקֵי מָאי it is coming to exclude דְּגִים וְעוֹפוֹת fish and birds דָּגִים וְעוֹפוֹת

Birds and fish are not born rather they are hatched from eggs, and therefore when a person says that they should be assur from 'noladim', this refers to those who are born and not fish and birds.

גמרא

משנה

The Similarity and Difference Between Yisrayalim and Kusim with Regard to Making a Neder from those Who Keep Shabbos, from those Who Eat Garlic, and from those Who Go Up to Yerusalayim

ָּהַנּוֹדֵר One who makes a neder מִשְׁוֹבְתֵי שְׁבָת מִשְׁוֹבְתֵי שְׁבָת is assur to a Yisroel (i.e., a Jew) אָסוּר בְּכּוּתִים and is (also) assur to Kusim¹⁵ וְאָסוּר בַּכּוּתִים (If one makes a neder) from those who eat garlic מַאוֹכְלֵי שׁוּם אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל and he is (also) assur to a Yisroel אָסוּר בְּכּוּתִים (And one makes a neder) from those who go up מְאַטוּר בְּכּוּתִים to Yerusalayim יְרוּשֶׁלִיִם אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל is assur to a Yisroel אָסוּר בְּיִשְׁרָאֵל

The Mishna lists three cases:

- The Mishna tells us that if someone makes a neder not to benefit from those who keep Shabbos, he is assur to benefit from both Jews and Kusim, as even the Kusim keep Shabbos.
- 2) Ezra made a takana that men should eat garlic on Friday night. Therefore, if one makes a neder not to benefit from those who eat garlic, this is understood to mean that he does not want to benefit from Jewish men as they were accustomed to eating garlic. Kusim are also include in the neder as they were also accustomed to eating garlic then.
- 3) Three times a year there is a chiyuv to be עולה רגל, to go up to Yerusalayim. Therefore, if a person makes a neder not to benefit from those who go up to Yerusalayim, this is understood to include Yisrayalim but not the Kusim (as the Kusim did not go up to Yerusalayim but rather they would go to Har Hagerizim, the place of their avodah zorah).

¹⁵ Who Are the Kusim?

Who Are Considered the שׁוֹבְתֵי שַׁבָּת?

What (was meant when the person said) שׁוֹרְתֵי שָׁבָּת שׁוֹרְתֵי שָׁבָּת if you say אִילֵימָא from those who keep Shabbos מִמְקַיְימֵי שַׁבָּת why do we 'pick' Kusim מַמְקַיִימִי בָּבַוּתִים even goyim also (should be included)

If the person had the intent to forbid those who rest on Shabbos, why are the goyim not included? Even though the goyim are not obligated to keep Shabbos, many of them do, and if so, they should be included in the neder as well.

> Rather (what do you have to say) מִמְשֻׁלָּא (it includes) from those commanded מִמְשֻׁלִוּים on Shabbos עַל הַשָּׁבָּת (But) if so אַי הָכָי say the sayfa (i.e., the case of) אַימָא קַיפָא from those who go up to Yerusalayim מעוֹלֵי יְרוּשָׁלַיִם (and the halacha is) that he is assur אָלָרָאַל and his mutur in Kusim וּמוּתָר בַּכּוּתִים (but) why

> > but they (the Kusim) are obligated וְהָא מְצַוּים נִינְהוּ

The Gemara explained that even though the goyim also rest on Shabbos, they are not included in the term of "those who rest on Shabbos" as they are not obligated to keep Shabbos. But on this the Gemara asks that if the criterion for who is included and who is not included is if they are obligated or not, why are the Kusim not included in the term of 'those who go up to Yerusalayim'? Granted they do not go up to Yerusalayim but they are obligated to do so. If so, why are they not included?

The Gemara answers:

Abaye said אָמַר אַבָּיֵי

we learned those who are obligated and do מְצֵוֶּוּה וְעוֹשֶׁה קָתָנֵי with two (criteria) בְּתַרְתֵּי

Kusim are people who descend from the nation of Kusa. They were brought to Eretz Yisroel by Melech Assur to settle the land after he sent the Aseres HaShevatim into golus. At one point they were attached by lions and as a result they all converted. Although they accepted to become Jews and to do the mitzvohs, they still served avodah zorah. Throughout Shas, we find that Tannaim and Amoraim argue if they are considered what are called ("converts of lions") or ("true converts). גירי אמת to we say that since the only

reason they converted was to save themselves from the lions, their conversion was not valid and they still have the status of non-Jews. Or do we say that even though the reason why they converted was in order to save themselves, they have the status of Jews.

ארבעה נדרים ריש"י

כתני׳ משובתי שבת. מאותן שמשמרין שבת: אסור בטתים. שהן כמו כן משמרין שבת: מאוכלי השום. בלילי שבת: אסור בישראל. דישראל רגילין לאכול שום (ב"ק פב.) מפני'טונה מלווה ועושה קתני. כלומר שאין בכלל דבריו אלא מלווין ועושין : שמקיימין מערב שבת לערב שבת ומרבה להם הזרע כדאמר אשר

פריו יתן בעתו אלו תלמידי חכמים תורה אור המשמשין מטותיהן מערב שבת לערב שבת (כתונות כנ:) : וחכור בכותים. שהם נמי תוכלים שום בלילי שבת: ומותר בכותים. שהן אינן עולין לירושלים אלא להר גריזים : גם׳ אפי׳ עובדי כוכבים נמי. אי משמרין שבת יהא אסור בהן: אלא. מאי שובתי שבת אותן דמלווין על השבת דהייט ישראל וכותים הן מלווין על השבת מפני שהן גרים אבל עובדי כוכבים אע"פ שמשמרין שבת איכן מלווין: ומותר בכותים ואמאי הא מלווין נינהו. נמי לעלות לירושלים: אלא אמר אביי . מאי משובתי שבת מלווה וטושה קתני: בתרתי בבי קמייתא . בשבת ושוס: ישראל וכותים מלווין ועושין . ואסור בהן : ועובדי . כוכבים (ג) עבדי אבל אינן מלווין לפיכך מותר: בהך דעולי ירושלים ישראל מלווין ועושין כותים מלווין ואיכן עושין. להכי מותר בהן: יהנה מכל בני נח שכל העולם ילאו מבני נה: גמ׳ כיון דאיקדש אברהס. בחלקו של הקב"ה: איתקרו. ישראל על שמיה דהברהם ולה על שם בני נח: הה היכה ישמעהל. דורע אברהם הוא והוא מן העובדי כוכבים: יקרא לך זרע. ובאותו זרע קנדר: ולא כל ילחק. ועשו איט נקרא זרע ינחק להכי מותר בעובדי טכבים : מתני׳ שאיני נהנה מישראל לוקח מהן ביתר ומוכר להם בפתות. כלומר בזול וכמלא שאיטו כהנה מהן : שישראל לא יהו נהכין ממט מוכר להן ביוקר דהשתא אין נהגין ממנו : ואין שומעין ט. שלא ימלא אדם שיהא שומע לו בדבר זה שבשביל נדרו (ג) מוכר לו בזול ויקח ממנו ביוקר: גם׳ הטוקח כלי מבית האומן לבקרו. אם יפה יתן לו דמיו ואם לאו שיחזיר לו כליו (ד) כמו כלי זכוכית: ונאנס מידו. שנשבר חייב לוקח לשלם לו: אלמא (ה) הנאת לוקח היא.

מתני הגודר משובתי שבת אסור בישראל ואסור בכותים מאוכלי שום אסור בישראל ואסור בכותים ימעולי ירושלים אסור בישראל ומותר בכותים: גָכַן׳ מאי שובתי שבת אילימא ממקיימי שבת מאי איריא בכותים אפילו עובדי כוכבים נמי אלא ממצווים על השבת אי הכי אימא סיפא מעולי ירושלים אסור בישראל ומותר בכותים אמאי והא מצווים נינהו (6) אמר אביי מצווה ועושה קתני בתרתי בבי קמייתא ישראל וכותים מצווין ועושין עובדי כוכבים ההוא דעבדי עושין ואינם מצוויז בעולי ירושלים ישראל מצווין ועושין כותים מצווין ואינם עושין: מתני יקונם שאיני נהנה לבני נח מותר בישראל ואסור בעובדי כוכבים: גמן׳ וישראל מי נפיק מכלל בני נח כיון דאיקרש אברהם איתקרו על שמיה : כותני ישאיני נהנה לורע אברהם אסור בישראל ומותר בעובדי מתני׳ שחוני נהגה לבני נח. שלחיים כוכבים : גמ׳ והאיכא ישמעאל יהכי ביצחק יקרא לך זרע כתיב והאיכא עשו ביצחק 'ולא כל יצחק: בותני 'שאיני נהנה *מישראל °לוקח ביותר ומוכר בפרות שישראל נהנין לי לוקה בפחות ומוכר ביותר *ואין שומעין לו שאיני נהנה להן והן לי יהנה לעובדי כוכבים: גמ׳ *אמר שמואל "הלוקה כלי מן האומן לבקרו ונאנם בידו חייב אלמא קסבר הנאת לוקח היא תנן שאיני נהנה מישראל מוכר בפרות אבל שוה בשוה לא ואי הנאת לוקח היא אפילו שוה בשוה מתני׳ בזבינא דרמי על אפיה אם כן אימא רישא לוקח ביותר ועוד אימא סיפא שישראל נהנין לי [לוקה בפרות] ומוכר ביותר ואי בזבינא דרמי על אפיה אפילו שוה בשוה סיפא בזבינא חריפא אי הכי לוקח בפחות אפילו שוה בשוה אלא מתני׳

פרק

אפי׳ עובדי כוכבים נמי. כלומר ה"ל למתני אסור במקיימי השבת סב א מיי׳ פיט מהלי כדי שיהו בכלל כל העובדי כוכבים השובחים: אכור אביי לאוין רמב טושיע יד בתרתי קמייתא. דהיינו שביתה שבת ואכילת שום ישראל וכותים סג ב מייי שם מושיע מלווין ועושין: מתני' קונס שאיני מדגדהו מיי שס נהנה לבני נח מותר בישרחל . ואע"ג דישראל נמי בני נח נינהו כיון סה ומיי פיז מהלכות נדרים הלכה ז סמג שם טושיע ייד סי׳ רכז דאיתקדש אברהם אבינו איקרו על שמיה ולא על שם נח: שאיני נהנה לורע הברהם הסור בישראל ומותר סו מעיף 6: גערע הברהם הסור בישראל ומותר סו ח מיי פיז מכירה הלכה יד סמנ עשין פנ טוש"ע ח"מ ס" בעובדי כוכבים. דאפי׳ בני ישמעאל ועשו לא מיקרו זרע אברהם כדמפ׳ קפו וסימן ר סעיף יא בגמרא: שאיני נהנה לישראל לוקח ביתר. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא לוקח : ומוכר בפחות. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא מוכר דמתניתין מוקמינן לה בגמרא בזבינא מליעתא דאיכא הנאת לוקח ומוכר כל שהוא נמכר שוה בשוה וכי אמרי׳ הבפחות וביתר שרי דוקה כשהסר הנודר משונתי שנת על עלמו שלא יהנה מישראל דבכי ה"ג לא מתהני מינייהו אבל אי אסר על עלמו נכסיהם אפי׳ לקח שוה שנת: מאובלי השום מנה במאתים אסור להנות ממקתו מנה במחתים חסור נהנות ממקחו בטחים. פי׳ אותן שנדרו כבר חל על נכסיהם : שמנווין לאטל שום שישראל נהגים לי. כלומר שאסר הגאתו על ישראל: לוקח בפחות ונס הכותים שומרים ומוכר ביתר וחין שומעין לו. כלומר בפ"ש וכה"ג דמפרשין אין לו תקנה ליקת ולמכור לישראל הכא שר"ע מאוכלי ומוכר ביתר ואין שומעין לו. כלומר אלא א"כ יקח בפחות וימכור להם השום מע"ש תנן לקמן כלומר אם שומעים לו אבל בלאו הכי אוסר דבר שלא בא לעולם על הבירו

ביותר כדי שלא יהנו ממנו אבל אין (דף מני) קונש שום בומעין לו בני אדם להפסיד ממונם צאני מועם עד שמהא שומעין כו כי אוים אינט ברוריק שנת אינו אסור הנח ואית דגרסי אי שומעין לו בחיריק שנת אינו אסור הנח עד לילי שנת אלא לית ליה תקנתה והפי׳ בנכסים שקנה שפה שדרך שניי חדם לאתר נדרו דאע"ג דקיי"ל דאין אדם אוכניו שום: מעולי הני מילי כשאוסר בפירוש דבר שלח אוא בהר גריזים היו בא לעולם כפירות דקל או פירות שונדיו : אילימא צח נעונט עליון אין אין ממקיימי שנת חפיי שעתיד לקטת א"ל באומר נכסי עליך מובדי כוכנים נמי שאינו אסור אלא באותן נכסים שהיה פיי אם יש שובדי לו באותה שעה א"נ בתלופיהן משום טובים אסור בהם דכגדולין דמו והיא גופה איבעיא לן לקמן בפרק השותפים (דף מו.) אבל בחוסר הנחתו על חבירו כיון דחיסורה חנל סתם כיתים בהנאה דידיה מליא ואיהו הא איתיה שובחין בשבת וייע בעולם נמלא שאם ימכור למודרים מתקיימישנת ושובתים נכסים שהנה לחתר מכחן שוה בשוה בשנת לה בפי לתימר

הרי הוא מהנה אותן הלכך אסור : שאיני נהנה להם והם לי יהנה לעובדי כוכבים . כתב הר"א ז"ל דהא קמ"ל דלא תימא כיון דהכי בכותים משום דסבירא כדר אי אפשר לו לעמוד בנדרו והוה ליה כי ההיא דאמר לעיל לן כומים גירי אריות בפרק ואלו מותרין (דף טו.) שבועה שלא אישן שלשה ימים מכין אותו קו ואינם מטויין אלא וישן לאלתר והכי נמי נימא דיהגה לאלתר דדבר שאי אפשר לעמוד בו הוא קמ"ל דלא כיון דאיכא הקנתא בעובדי כוכבים אע"פ שהיא ולכך פריך מאי איריא תקנה רחוקה לו: גנו׳ אמר שמואל הלוקח כלי מן התגר ונאנם כומים טקטי למוקד ט. בש ממו עלמת שנות השוקו שי כן שגב ומתט שטמום גיני אריות הן בידו חייב הנאת לוקח היא. אוקמינן התם בפ׳ הספינה (ב״ב פת.) אשית הטובדי טובנים בדקיצי דמיה הלכך סמכא דעתיה דלוקה שאם רלה ללקהן הרשות בכלל הכותים ויש מו בידו וכיון שכן חייב באונסין דבמקח כל הנאה ללוקח היא ולא העובדי למוכר והוה פניה *) כשמואל דמשום דכל הנאה שלו חייב ששונתים בשנת ונהכי באונסין ונהי דהכא לא חש לפרושי דהא דשמואל דוקא בדקיני

ונרג אלפס גימ פית [דף קכב וגראיש שם סימן יג]: תוספות אסור בישראל ותקור בכותים. שנם הכותים מקיימי הסור בישראל והסור מתקנת עזרה בע"ם תקנה דאכילת שום פרק קונם יין וכו' כתכויך זה אלא עד ירושלים מותר בכותים. שלא היו עוליולירושלים

ממקיימי שכת הפילו וא"ת מאי קאמר כא סתם עובדי כוכבים אין דרכם לשבות בשבת דהכי קאמר אילימא ממלווין פל השבת דא"כ לא הוה מיתסר בפי למימר מקיימין אט"ע שאינן **ແ**້ງເມ לכיון שקנר

כוכבים

כוכבים נמי :

דמיה 36150 3"5 (* אלמא הנאם נוקח הוה. הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח ובהכי יכול ליקח מהן דאכתי לית ליה הנאה בהנהו זביני: ועוד אימא סיפא הונס שישראל נהנין לי. כלומר שלא יהו ישראל נהנין (ז) לי ממני לוקח כמו שואל שכל ההנאה בפחות ומוכר ביתר אבל שוה בשוה לא : ואי בובינא דרמי על אפיה אפילו שוה בשוה . נמי יהא יכול למכור דהא הנאת שלו כלימי שאלמו ולה המוכר ולה הנאת לוקת היא: סישא בזבינה מריפא. בסתורה דקפין עלה זבינה דשוה בשוה הוי הנאת לוקת ולה הגאת מוכר למשאיל: ואי היאת רבד מוכר ולה הנאת לוקת היא: סישא בזבינה מריפא. בסתורה דקפין עלה זבינה דשוה בשוה הוי הנאת לוקת ול הלכך מוכר ביוקר: אפילו שוה בשוה נמי. יהא לוקח המדיר דהא הנאת לוקח היא ולא הנאת מוכר ולא (ח) יהא הך נהנה ממט: טוקה היה אפינו שוה מתני' כשוה כמי . שהרי חין

שמים אי עצי ואי ואי שאי ואי שאי ואי שאי שלא וו קופנים וכל הסגאה של מוכר סיא ומיהו כשמוכרו בפאות אינו נהגה דטלי האי לא רמי פל אפיה: אימא רשא ניקת ביותר. דמשמע הא שיה בשוה לא וכיון דסוס זבינא דרמי פל אפיה אפילו שיה בשוה נמי דכל ההגאה של מוכר היא וכן סיפא דקמני שישאל נהנין לי מוכר ביומר אפילו שוה בשוה נמי שאין כאן הגאה ללוקח: סיפא בזבינא חריפא. דכל הכגאה ללוק היא ומיסו כי זבין ביוחר לית ליה הגאה: אפילו שוה בשוה נמי באין כאן הגאה למוכר :

רגרות הביח (ל) גם' והא מנווין ניגהו אלא למר לביי וכו' ושנדי כוכבים היהו דעבדי מושין ואינם מנווין: (ב) רשיי ד׳ה ושנדי כובנים היהו שומשין ובו' שבשביל גדרו יהא מורי: (ד) ד׳ה הלומת ובוי לו כליו פסיד ואמיב מים וגאנם נידו שבשבר כמו כלי וכוביה סביד ואחיב מים מייב לוקח: (ה) ד׳ה הלומא (ביי היה תרין ובוי בשים לא ססיד ואח׳ מים בוביג אובוי הבשה לו הלי הלאת לומי כלי ולא היאת לומי כלי וכוביה השד אימא וביי שבאל גרגין ממני לוקח: (ה) ד׳ה הלומא (נויד היה תרין ובוי בשים לא ססיד

היא הקונה חפץ ולא הנאת המוכר אפי׳ שוה בשוה נמי יהא יכול

למכור דלא היי הנאת מוכר אלא הנאת לוקח: תריך דמתניתין

דמשמע שוה בשוה לא: בזבינא דרמי על אפיה. עיסקא בישא

דלא קפין עליה זבינא ודומה לו כמי שמונחת על פניו ועכשיו

כשמוכרה שוה בשוה הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח (ו)

הלכך מוכר בפחות אבל שוה בשוה לא: אימא רישא. דההיא

לוקח ביותר ודייקינן מינה הכי נמי אבל שוה בשוה לא איט לוקח

[סנהדרין נט:] ניל לישראל כדאיתא [ניל לישראל כדאיתא] נמשניום]

[ככס"מ הני׳ אם]

39 3'3

דהנאה ללוקח במקתו יותר משל מוכר הלכך חייב דגמר ומקני רשיא גניה ולא סוי נפשיה בההיא הנאה שמניחו לבקרו *והוי כטשא שכר ונהחייב באונסין: אבל שוה בשוה. איט יכול [למכור] ואי ס"ד הנאת לוקח

פי' הרא"ש הלוקה כלים תן התגר. לרבותה נהם תגר הף פ"פ דפרנסתו במהח וממכר מיקרי האחת אלמא הנאת לוקח הוי דאי הנאת מוכר אפילו שוה בשוה נמי בכלתו : נוכת ולה ולא הנאת מוכר דמחייבת לו בחונסיו

נדרים הלכה כ סמג

הלי כ וכא טושיע

פיד מהלי

Dນັກ

שם פעיף מ:

סי׳ ריז סעי׳ לה:

did he go out מִי נְפֵיק

from the 'category' of the Bnei Noach מְכָּלָל בְּנֵי נֹחַ

Every person in the world (the Jews included) descends from Noach (as the rest of the world was destroyed during the mabul). If so, why are Jews not included in the term 'the Bnei Noach'.

The Gemara answers:

Since Avrohom was 'made holy' בּיָון דְאִיקַדַשׁ אַבְרָהָם they (the Jews) are called אִיתְקְרוֹ by his name (and not by Noach's name) עַל שְׁמֵיה

משנה

Defining the Zerah (descendants) of Avrohom

If someone makes a neder by saying:

"I will not get benefit from שְׁאַינִי נֶהֱנָה לְאֶרַע אַבְרָהָם the zerah (descendants) of Avrohom לְאֶרַע אַבְרָהָם he is assur to a Yisroel אַסוּר בְּיִשְׂרָאֵל

and he is mutur ומותּר

to the nations of the world באומות העולם

גמרא

The Mishna said that if a person makes a neder not to benefit from the zerah Avrohom, he is only assur to benefit from a Jew but not from a goy. And on this the Gemara asks:

> But there is Yismael וְהָאִיבָּא יִשְׁמָעֵאל דְּרָ בְּיִצְחָק it will be called יִקְרַא to you zera (descendants) יְקָרַע it is written (Bereisis 21:12) כְּרָיב but there is Esav וְהָאִיבָּא עֵשָׂו (the posuk says) with Yitzchok בְּיִצְחָק (which means) and not וְלָא with all of Yitzchok

The Gemara asked that how the term 'Zerah Avrohom' could refer to only Jews if Yismael (a non-Jew) also came from Avrohom. To which the Gemara answers with the posuk that said that only the descendants of Yitzchok will be considered as

But on this the Gemara asks that this will not be sufficient to explain why only Jews are included in the term 'Zerah Avrohom' as Esav (a non-Jew) comes from Yitzchok. To which the Gemara answers that although the words כָּי בְּיָצְחָק imply that the 'Zerah Avrohom' are defined by those who come from Yitzchok-

'Zerah Avrohom'.

Abaye answers that in order to be included is a particular category, one must satisfy two requirements. The person must be obligated to do the mentioned action and he must actually do it. With this the Gemara explains the halachos of the Mishna.

> En the first case בְּבֵי קַמָּיָיתָא (both) Yisrayalim and Kusim יִשְׁרָאֵל וְכוּתִים

> > are obligated and do מצווין ועושין

(but) goyim גויים

the ones that do (i.e., keep Shabbos) הָהוא דְעָבִדִי

they do עושין

but they are not obligated וְאֵינָם מְצֵוּיון

With regard to keeping Shabbos, although Yisrayalim, the Kusim, and some goyim keep Shabbos, only Yisrayalim and Kusim are obligated to do so, and therefore only they are included in the term 'those who rest on Shabbos".

But with regard to the term of:

Those who go up to Yerusalayim אַּעּוֹלֵי יְרוּשָׁלַיִם יִשְׂרָאַל מְצֵוּוּיו וְעוּשִׁין Yisrayalim are obligated and do it יִשְׂרָאַל פּוּתִים (but) Kusim פּוּתִים

they are obligated מְצַוּוין

but they don't do וְאֵינָם עוֹשִׂין

Although Kusim are also obligated to go up to Yerusalayim, they don't, and as such they are not included.

משנה

Defining the 'Bnei Noach'

(If a person makes a neder by saying)"Konam שָׁאַינִי נְהֶנָה שָׁאַינִי נְהֶנָה that will not benefit from the Bnei Noach לְבְנֵי נֹחַ he is mutur (to benefit) from a Yisroel לְבְנֵי נֹחַ מוּתָּר בְּיִשְׂרָאֵל but is assur וְאָסוּר to benefit from someone) from the nations הָעוֹלָם הַעוֹלָם

גמרא

The Mishna told us that if someone makes a neder not to benefit from the Bnei Noach, he is assur to benefit from goyim but he is mutur to benefit from a Jew. And on this the Gemara asks:

And Yisroel (i.e., a Jew) וְיִשְׁרָאֵל

ארבעה נדרים ריש"י

כתני׳ משובתי שבת. מאותן שמשמרין שבת: אסור בטתים. שהן כמו כן משמרין שבת: מאוכלי השום. בלילי שבת: אסור בישראל. דישראל רגילין לאכול שום (ב"ק פב.) מפני'טונה מלווה ועושה קתני. כלומר שאין בכלל דבריו אלא מלווין ועושין : שמקיימין מערב שבת לערב שבת ומרבה להם הזרע כדאמר אשר

פריו יתן בעתו אלו תלמידי חכמים תורה אור המשמשין מטותיהן מערב שבת לערב שבת (כתונות כנ:) : וחכור בכותים. שהם נמי תוכלים שום בלילי שבת: ומותר בכותים. שהן אינן עולין לירושלים אלא להר גריזים : גם׳ אפי׳ עובדי כוכבים נמי. אי משמרין שבת יהא אסור בהן: אלא. מאי שובתי שבת אותן דמלווין על השבת דהייט ישראל וכותים הן מלווין על השבת מפני שהן גרים אבל עובדי כוכבים אע"פ שמשמרין שבת איכן מלווין: ומותר בכותים ואמאי הא מלווין נינהו. נמי לעלות לירושלים: אלא אמר אביי . מאי משובתי שבת מלווה וטושה קתני: בתרתי בבי קמייתא . בשבת ושוס: ישראל וכותים מלווין ועושין . ואסור בהן : ועובדי . כוכבים (ג) עבדי אבל אינן מלווין לפיכך מותר: בהך דעולי ירושלים ישראל מלווין ועושין כותים מלווין ואיכן עושין. להכי מותר בהן: יהנה מכל בני נח שכל העולם ילאו מבני נה: גמ׳ כיון דאיקדש אברהס. בחלקו של הקב"ה: איתקרו. ישראל על שמיה דהברהם ולה על שם בני נח: הה היכה ישמעהל. דורע אברהם הוא והוא מן העובדי כוכבים: יקרא לך זרע. ובאותו זרע קנדר: ולא כל ילחק. ועשו איט נקרא זרע ינחק להכי מותר בעובדי טכבים : מתני׳ שאיני נהנה מישראל לוקח מהן ביתר ומוכר להם בפתות. כלומר בזול וכמלא שאיטו כהנה מהן : שישראל לא יהו נהכין ממט מוכר להן ביוקר דהשתא אין נהגין ממנו : ואין שומעין ט. שלא ימלא אדם שיהא שומע לו בדבר זה שבשביל נדרו (ג) מוכר לו בזול ויקח ממנו ביוקר: גם׳ הטוקח כלי מבית האומן לבקרו. אם יפה יתן לו דמיו ואם לאו שיחזיר לו כליו (ד) כמו כלי זכוכית: ונאנס מידו. שנשבר חייב לוקח לשלם לו: אלמא (ה) הנאת לוקח היא.

מתני הגודר משובתי שבת אסור בישראל ואסור בכותים מאוכלי שום אסור בישראל ואסור בכותים ימעולי ירושלים אסור בישראל ומותר בכותים: גָכַן׳ מאי שובתי שבת אילימא ממקיימי שבת מאי איריא בכותים אפילו עובדי כוכבים נמי אלא ממצווים על השבת אי הכי אימא סיפא מעולי ירושלים אסור בישראל ומותר בכותים אמאי והא מצווים נינהו (6) אמר אביי מצווה ועושה קתני בתרתי בבי קמייתא ישראל וכותים מצווין ועושין עובדי כוכבים ההוא דעבדי עושין ואינם מצוויז בעולי ירושלים ישראל מצווין ועושין כותים מצווין ואינם עושין: מתני יקונם שאיני נהנה לבני נח מותר בישראל ואסור בעובדי כוכבים: גמן׳ וישראל מי נפיק מכלל בני נח כיון דאיקרש אברהם איתקרו על שמיה : כותני ישאיני נהנה לורע אברהם אסור בישראל ומותר בעובדי מתני׳ שחוני נהגה לבני נח. שלחיים כוכבים : גמ׳ והאיכא ישמעאל יהכי ביצחק יקרא לך זרע כתיב והאיכא עשו ביצחק 'ולא כל יצחק: בותני 'שאיני נהנה *מישראל °לוקח ביותר ומוכר בפרות שישראל נהנין לי לוקה בפחות ומוכר ביותר *ואין שומעין לו שאיני נהנה להן והן לי יהנה לעובדי כוכבים: גמ׳ *אמר שמואל "הלוקה כלי מן האומן לבקרו ונאנם בידו חייב אלמא קסבר הנאת לוקח היא תנן שאיני נהנה מישראל מוכר בפרות אבל שוה בשוה לא ואי הנאת לוקח היא אפילו שוה בשוה מתני׳ בזבינא דרמי על אפיה אם כן אימא רישא לוקח ביותר ועוד אימא סיפא שישראל נהנין לי [לוקה בפרות] ומוכר ביותר ואי בזבינא דרמי על אפיה אפילו שוה בשוה סיפא בזבינא חריפא אי הכי לוקח בפחות אפילו שוה בשוה אלא מתני׳

פרק

אפי׳ עובדי כוכבים נמי. כלומר ה"ל למתני אסור במקיימי השבת סב א מיי׳ פיט מהלי כדי שיהו בכלל כל העובדי כוכבים השובחים: אכור אביי לאוין רמב טושיע יד בתרתי קמייתא. דהיינו שביתה שבת ואכילת שום ישראל וכותים סג ב מייי שם מושיע מלווין ועושין: מתני' קונס שאיני מדגדהו מיי שס נהנה לבני נח מותר בישרחל . ואע"ג דישראל נמי בני נח נינהו כיון סה ומיי פיז מהלכות נדרים הלכה ז סמג שם טושיע ייד סי׳ רכז דאיתקדש אברהם אבינו איקרו על שמיה ולא על שם נח: שאיני נהנה לורע הברהם הסור בישראל ומותר סו מעיף 6: גערע הברהם הסור בישראל ומותר סו ח מיי פיז מכירה הלכה יד סמנ עשין פנ טוש"ע ח"מ ס" בעובדי כוכבים. דאפי׳ בני ישמעאל ועשו לא מיקרו זרע אברהם כדמפ׳ קפו וסימן ר סעיף יא בגמרא: שאיני נהנה לישראל לוקח ביתר. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא לוקח : ומוכר בפחות. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא מוכר דמתניתין מוקמינן לה בגמרא בזבינא מליעתא דאיכא הנאת לוקח ומוכר כל שהוא נמכר שוה בשוה וכי אמרי׳ הבפחות וביתר שרי דוקה כשהסר הנודר משונתי שנת על עלמו שלא יהנה מישראל דבכי ה"ג לא מתהני מינייהו אבל אי אסר על עלמו נכסיהם אפי׳ לקח שוה שנת: מאובלי השום מנה במאתים אסור להנות ממקתו מנה במחתים חסור נהנות ממקחו בטחים. פי׳ אותן שנדרו כבר חל על נכסיהם : שמנווין לאטל שום שישראל נהגים לי. כלומר שאסר הגאתו על ישראל: לוקח בפחות ונס הכותים שומרים ומוכר ביתר וחין שומעין לו. כלומר בפ"ש וכה"ג דמפרשין אין לו תקנה ליקת ולמכור לישראל הכא שר"ע מאוכלי ומוכר ביתר ואין שומעין לו. כלומר אלא א"כ יקח בפחות וימכור להם השום מע"ש תנן לקמן כלומר אם שומעים לו אבל בלאו הכי אוסר דבר שלא בא לעולם על הבירו

ביותר כדי שלא יהנו ממנו אבל אין (דף מני) קונש שום בומעין לו בני אדם להפסיד ממונם צאני מועם עד שמהא שומעין כו כי אוים אינט או בחוריק שנת אינו אסור הנח ואית דגרסי אי שומעין לו בחיריק שנת אינו אסור הנח לית ליה תקנתה והפי׳ בנכסים שקנה שפה שדרך שניי חדם לאתר נדרו דאע"ג דקיי"ל דאין אדם אוכניו שום: מעולי הני מילי כשאוסר בפירוש דבר שלח אוא בהר גריזים היו בא לעולם כפירות דקל או פירות שונדיו : אילימא צח נעונט עליון אין אין ממקיימי שנת חפיי שעתיד לקטת א"ל באומר נכסי עליך מובדי כוכנים נמי שאינו אסור אלא באותן נכסים שהיה פיי אם יש שובדי לו באותה שעה א"נ בתלופיהן משום טובים אסור בהם דכגדולין דמו והיא גופה איבעיא לן לקמן בפרק השותפים (דף מו.) אבל בחוסר הנחתו על חבירו כיון דחיסורה חנל סתם כיתים בהנאה דידיה מליא ואיהו הא איתיה שובחין בשבת וייע בעולם נמלא שאם ימכור למודרים מתקיימישנת ושובתים נכסים שהנה לאחר מכאן שוה בשוה בשנה לא בפי לתימר

הרי הוא מהנה אותן הלכך אסור : שאיני נהנה להם והם לי יהנה לעובדי כוכבים . כתב הר"א ז"ל דהא קמ"ל דלא תימא כיון דהכי בכותים משום דסבירא כדר אי אפשר לו לעמוד בנדרו והוה ליה כי ההיא דאמר לעיל לן כומים גירי אריות בפרק ואלו מותרין (דף טו.) שבועה שלא אישן שלשה ימים מכין אותו קו ואינם מטויין אלא וישן לאלתר והכי נמי נימא דיהגה לאלתר דדבר שאי אפשר לעמוד בו הוא קמ"ל דלא כיון דאיכא הקנתא בעובדי כוכבים אע"פ שהיא ולכך פריך מאי איריא תקנה רחוקה לו: גנו׳ אמר שמואל הלוקח כלי מן התגר ונאנם כומים טקטי למוקד ט. בש ממו עלמת שנות השוקו שי כן שגב ומתט שטמום גיני אריות הן בידו חייב הנאת לוקח היא. אוקמינן התם בפ׳ הספינה (ב״ב פת.) אשית הטובדי טובנים בדקיצי דמיה הלכך סמכא דעתיה דלוקה שאם רלה ללקהן הרשות בכלל הכותים ויש מו בידו וכיון שכן חייב באונסין דבמקח כל הנאה ללוקח היא ולא העובדי למוכר והוה פניה *) כשמואל דמשום דכל הנאה שלו חייב ששונתים בשנת ונהכי באונסין ונהי דהכא לא חש לפרושי דהא דשמואל דוקא בדקיני

ונרג אלפס גימ פית [דף קכב וגראיש שם סימן יג]: תוספות אסור בישראל ותקור בכותים. שנם הכותים מקיימי הסור בישראל והסור מתקנת עזרה בע"ם תקנה דאכילת שום פרק קונם יין וכו' כתכויך זה אלא עד ירושלים מותר בכותים. שלא היו עוליולירושלים

ממקיימי שכת הפילו וא"ת מאי קאמר כא סתם עובדי כוכבים אין דרכם לשבות בשבת דהכי קאמר אילימא ממלווין פל השבת דא"כ לא הוה מיתסר בפי למימר מקיימין אט"ע שאינן **ແ**້ງເມ לכיון שקנר

כוכבים

כוכבים נמי :

דמיה 36150 3"5 (* אלמא הנאם נוקח הוה. הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח ובהכי יכול ליקח מהן דאכתי לית ליה הנאה בהנהו זביני: ועוד אימא סיפא הונס שישראל נהנין לי. כלומר שלא יהו ישראל נהנין (ז) לי ממני לוקח כמו שואל שכל ההנאה בפחות ומוכר ביתר אבל שוה בשוה לא : ואי בובינא דרמי על אפיה אפילו שוה בשוה . נמי יהא יכול למכור דהא הנאת שלו כלימי שאלמו ולה המוכר ולה הנאת לוקת היא: סישא בזבינה מריפא. בסתורה דקפין עלה זבינה דשוה בשוה הוי הנאת לוקת ולה הגאת מוכר למשאיל: ואי היאת רבד מוכר ולה הנאת לוקת היא: סישא בזבינה מריפא. בסתורה דקפין עלה זבינה דשוה בשוה הוי הנאת לוקת ול הלכך מוכר ביוקר: אפילו שוה בשוה נמי. יהא לוקח המדיר דהא הנאת לוקח היא ולא הנאת מוכר ולא (ח) יהא הך נהנה ממט: טוקה היה אפינו שוה מתני' כשוה כמי . שהרי חין

שמים אי עצי ואי ואי שאי ואי שאי ואי שאי שלא וו קופנים וכל הסגאה של מוכר סיא ומיהו כשמוכרו בפאות אינו נהגה דטלי האי לא רמי פל אפיה: אימא רשא ניקת ביותר. דמשמע הא שיה בשוה לא וכיון דסוס זבינא דרמי פל אפיה אפילו שיה בשוה נמי דכל ההגאה של מוכר היא וכן סיפא דקמני שישאל נהנין לי מוכר ביומר אפילו שוה בשוה נמי שאין כאן הגאה ללוקח: סיפא בזבינא חריפא. דכל הכגאה ללוק היא ומיסו כי זבין ביוחר לית ליה הגאה: אפילו שוה בשוה נמי באין כאן הגאה למוכר :

רגרות הביח (ל) גם' והא מנווין ניגהו אלא למר לביי וכו' ושנדי כוכבים היהו דעבדי מושין ואינם מנווין: (ב) רשיי ד׳ה ושנדי כובנים היהו שומשין ובו' שבשביל גדרו יהא מורי: (ד) ד׳ה הלומת ובוי לו כליו פסיד ואמיב מים וגאנם נידו שבשבר כמו כלי וכוביה סביד ואחיב מים מייב לוקח: (ה) ד׳ה הלומא (ביי היה תרין ובוי בשים לא ססיד ואח׳ מים בוביג אובוי הבשה לו הלי הלאת לומי כלי ולא היאת לומי כלי וכוביה השד אימא וביי שבאל גרגין ממני לוקח: (ה) ד׳ה הלומא (נויד היה תרין ובוי בשים לא ססיד

היא הקונה חפץ ולא הנאת המוכר אפי׳ שוה בשוה נמי יהא יכול

למכור דלא היי הנאת מוכר אלא הנאת לוקח: תריך דמתניתין

דמשמע שוה בשוה לא: בזבינא דרמי על אפיה. עיסקא בישא

דלא קפין עליה זבינא ודומה לו כמי שמונחת על פניו ועכשיו

כשמוכרה שוה בשוה הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח (ו)

הלכך מוכר בפחות אבל שוה בשוה לא: אימא רישא. דההיא

לוקח ביותר ודייקינן מינה הכי נמי אבל שוה בשוה לא איט לוקח

[סנהדרין נט:] ניל לישראל כדאיתא [ניל לישראל כדאיתא] נמשניום]

[ככס"מ הני׳ אם]

39 3'3

דהנאה ללוקח במקתו יותר משל מוכר הלכך חייב דגמר ומקני רשיא גניה ולא סוי נפשיה בההיא הנאה שמניחו לבקרו *והוי כטשא שכר ונהחייב באונסין: אבל שוה בשוה. איט יכול [למכור] ואי ס"ד הנאת לוקח

פי' הרא"ש הלוקה כלים תן התגר. לרבותה נהם תגר הף פ"פ דפרנסתו במהח וממכר מיקרי האחת אלמא הנאת לוקח הוי דאי הנאת מוכר אפילו שוה בשוה נמי בכלתו : נוכת ולה ולא הנאת מוכר דמחייבת לו בחונסיו

נדרים הלכה כ סמג

הלי כ וכא טושיע

פיד מהלי

Dນັກ

שם פעיף מ:

סי׳ ריז סעי׳ לה:

this also implies that it will not be all those who come from Yitzchok but rather it will be a select group (i.e., only the descendants of Yaakov).

משנה

Selling and Buying from those who are Assur to Benefit from You and from those Whom You are Assur to Benefit from

If a person makes a neder by saying:

שֶׁאַינִי נֶהֶנֶה That I will not benefit מִיִשְׁרָאֵל "That I will not benefit מִיִשְׁרָאֵל "from a Jew לוּקַתַּ (the halacha is that he must) buy הַיּוֹתֵר בְּכָחוֹת for more וּמוֹכֵר בְּכָחוֹת and sell for less

If a person says that he will not benefit from a Jew, then when he buys something from a Jew, he must buy it for more than the market value and when he sells another Jew something, he must sell it for less than market value.

The reason for this is to make sure that this person doesn't benefit from the transaction. That is, if this person will sell or buy something at market value, it comes out that he has benefited from the deal, and if so, this would be considered a violation of his neder (as he is benefiting from the other Jew). In order to ensure that this does not happen, the person who made the neder must lose on the deal. That is, when he sells the object, he must sell it for less and when he buys it, it must buy it for more.

If, however, the person says:

שַׁיּשְׁרָאָל That a Jew שְׁיִשְׁרָאָל נֶהֶנִין לִי "should not) benefit from me) לוֹקַתַ בְּפָחוֹת he buys it for less ממכֵר בְּיוֹתֵר and he sells it for more

If instead of saying that he is assur from others, the person making the neder says that others are assur to benefit from him, then the opposite is true. When he buys an object from a Jew, he must pay less than market value, and when he sells something, he must do so for more than market value. This must be done to make sure that the other person does not benefit from this transaction.

And on this the Mishna points out:

And they will to listen to him וְאֵין שׁוֹמְעִין לוֹ

If the only way that this person can buy from a Jew, is to buy at below the market value, and the only way to sell to a Jew, is to sell at more than market value, then obviously no one will want to do business with him (as they will always be on the losing end of the deal). The Mishna continues and says that if the person makes the neder by saying:

"That I will not give benefit to them שְׁאֵינִי נְהֶנֶה לָהֶן

and they (can't give benefit) to me וְהֵן לִי

he has to give benefit יֵהְנֶה

'to goyim' (the nations of the world) לאומות העולם

If the person makes a neder to forbid himself from giving benefit to Jews and from Jews giving benefit to him, he will be left with no option but to do business with the goyim. He can't sell to Jews or buy from them because no matter how much he would pay, either he or the other Jew will be considered as getting benefit (something that is forbidden by his neder).

גמרא

Who Benefits from a Business Deal that is Done at Market Value – The Seller or the Buyer?

Shmuel said אָמַר שְׁמוּאֵל

one who takes a klei (utensil) הַלּוֹקַתַ כְּלִי

from the craftsman to check it מִן הָאוּמָן לְבַקְרוֹ

and an accident happened to it וְנָאֲנַס

while it was in 'his hand' (possession) בְּיָדוֹ

he is chayiv (obligated to pay) חַיָּיב

(From this) we see אַלְמָא

that he holds קָּקָבַר

it is the benefit of the buyer' הֲנָאַת לוֹקֵה הִיא

With regard to what a person is obligated in while watching someone else's object, there are three levels.

- If the person is a שומר חנם an unpaid watchman, then he is only obligated to pay for the object if something happens to it while he was negligent in his watching.
- 2. If the person is a שומר שכר a paid watchman, then he is obligated not only if he was negligent, but he is also obligated to pay if the object was either lost or stolen. The only case in which he would be patur from paying is the case of an אונס if something happens to the object that was beyond his control.
- 3. If the person is a אואל a borrower, then since he is understood as being the one getting all the benefit (i.e., he gets to use the object without paying for this use), he is obligated to pay for damage, even if an אונס something beyond his control happens to the object.

Shmuel said that if a person takes an object (with the intention of buying it) to a craftsman to have it inspected before the sale, if something happens to damage the object the potential

ארבעה נדרים ריש"י

כתני׳ משובתי שבת. מאותן שמשמרין שבת: אסור בטתים. שהן כמו כן משמרין שבת: מאוכלי השום. בלילי שבת: אסור בישראל. דישראל רגילין לאכול שום (ב"ק פב.) מפני'טונה מלווה ועושה קתני. כלומר שאין בכלל דבריו אלא מלווין ועושין : שמקיימין מערב שבת לערב שבת ומרבה להם הזרע כדאמר אשר

פריו יתן בעתו אלו תלמידי חכמים תורה אור המשמשין מטותיהן מערב שבת לערב שבת (כתונות כנ:) : וחכור בכותים. שהם נמי תוכלים שום בלילי שבת: ומותר בכותים. שהן אינן עולין לירושלים אלא להר גריזים : גם׳ אפי׳ עובדי כוכבים נמי. אי משמרין שבת יהא אסור בהן: אלא. מאי שובתי שבת אותן דמלווין על השבת דהייט ישראל וכותים הן מלווין על השבת מפני שהן גרים אבל עובדי כוכבים אע"פ שמשמרין שבת איכן מלווין: ומותר בכותים ואמאי הא מלווין נינהו. נמי לעלות לירושלים: אלא אמר אביי . מאי משובתי שבת מלווה וטושה קתני: בתרתי בבי קמייתא . בשבת ושוס: ישראל וכותים מלווין ועושין . ואסור בהן : ועובדי . כוכבים (ג) עבדי אבל אינן מלווין לפיכך מותר: בהך דעולי ירושלים ישראל מלווין ועושין כותים מלווין ואיכן עושין. להכי מותר בהן: יהנה מכל בני נח שכל העולם ילאו מבני נה: גמ׳ כיון דאיקדש אברהס. בחלקו של הקב"ה: איתקרו. ישראל על שמיה דהברהם ולה על שם בני נח: הה היכה ישמעהל. דורע אברהם הוא והוא מן העובדי כוכבים: יקרא לך זרע. ובאותו זרע קנדר: ולא כל ילחק. ועשו איט נקרא זרע ינחק להכי מותר בעובדי טכבים : מתני׳ שאיני נהנה מישראל לוקח מהן ביתר ומוכר להם בפתות. כלומר בזול וכמלא שאיטו כהנה מהן : שישראל לא יהו נהכין ממט מוכר להן ביוקר דהשתא אין נהגין ממנו : ואין שומעין ט. שלא ימלא אדם שיהא שומע לו בדבר זה שבשביל נדרו (ג) מוכר לו בזול ויקח ממנו ביוקר: גם׳ הטוקח כלי מבית האומן לבקרו. אם יפה יתן לו דמיו ואם לאו שיחזיר לו כליו (ד) כמו כלי זכוכית: ונאנס מידו. שנשבר חייב לוקח לשלם לו: אלמא (ה) הנאת לוקח היא.

מתני הגודר משובתי שבת אסור בישראל ואסור בכותים מאוכלי שום אסור בישראל ואסור בכותים ימעולי ירושלים אסור בישראל ומותר בכותים: גָכַן׳ מאי שובתי שבת אילימא ממקיימי שבת מאי איריא בכותים אפילו עובדי כוכבים נמי אלא ממצווים על השבת אי הכי אימא סיפא מעולי ירושלים אסור בישראל ומותר בכותים אמאי והא מצווים נינהו (6) אמר אביי מצווה ועושה קתני בתרתי בבי קמייתא ישראל וכותים מצווין ועושין עובדי כוכבים ההוא דעבדי עושין ואינם מצוויז בעולי ירושלים ישראל מצווין ועושין כותים מצווין ואינם עושין: מתני יקונם שאיני נהנה לבני נח מותר בישראל ואסור בעובדי כוכבים: גמן׳ וישראל מי נפיק מכלל בני נח כיון דאיקרש אברהם איתקרו על שמיה : כותני ישאיני נהנה לורע אברהם אסור בישראל ומותר בעובדי מתני׳ שחוני נהגה לבני נח. שלחיים כוכבים : גמ׳ והאיכא ישמעאל יהכי ביצחק יקרא לך זרע כתיב והאיכא עשו ביצחק 'ולא כל יצחק: בותני 'שאיני נהנה *מישראל °לוקח ביותר ומוכר בפרות שישראל נהנין לי לוקה בפחות ומוכר ביותר *ואין שומעין לו שאיני נהנה להן והן לי יהנה לעובדי כוכבים: גמ׳ *אמר שמואל "הלוקה כלי מן האומן לבקרו ונאנם בידו חייב אלמא קסבר הנאת לוקח היא תנן שאיני נהנה מישראל מוכר בפרות אבל שוה בשוה לא ואי הנאת לוקח היא אפילו שוה בשוה מתני׳ בזבינא דרמי על אפיה אם כן אימא רישא לוקח ביותר ועוד אימא סיפא שישראל נהנין לי [לוקה בפרות] ומוכר ביותר ואי בזבינא דרמי על אפיה אפילו שוה בשוה סיפא בזבינא חריפא אי הכי לוקח בפחות אפילו שוה בשוה אלא מתני׳

פרק

אפי׳ עובדי כוכבים נמי. כלומר ה"ל למתני אסור במקיימי השבת סב א מיי׳ פיט מהלי כדי שיהו בכלל כל העובדי כוכבים השובחים: אכור אביי לאוין רמב טושיע יד בתרתי קמייתא. דהיינו שביתה שבת ואכילת שום ישראל וכותים סג ב מייי שם מושיע מלווין ועושין: מתני' קונס שאיני מדנדהו מיי שס נהנה לבני נח מותר בישרחל . ואע"ג דישראל נמי בני נח נינהו כיון סה ומיי פיז מהלכות נדרים הלכה ז סמג שם טושיע ייד סי׳ רכז דאיתקדש אברהם אבינו איקרו על שמיה ולא על שם נח: שאיני נהנה לורע הברהם הסור בישראל ומותר סו מעיף 6: גערע הברהם הסור בישראל ומותר סו ח מיי פיז מכירה הלכה יד סמנ עשין פנ טוש"ע ח"מ ס" בעובדי כוכבים. דאפי׳ בני ישמעאל ועשו לא מיקרו זרע אברהם כדמפ׳ קפו וסימן ר סעיף יא בגמרא: שאיני נהנה לישראל לוקח ביתר. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא לוקח : ומוכר בפחות. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא מוכר דמתניתין מוקמינן לה בגמרא בזבינא מליעתא דאיכא הנאת לוקח ומוכר כל שהוא נמכר שוה בשוה וכי אמרי׳ הבפחות וביתר שרי דוקה כשהסר הנודר משונתי שנת על עלמו שלא יהנה מישראל דבכי ה"ג לא מתהני מינייהו אבל אי אסר על עלמו נכסיהם אפי׳ לקח שוה שנת: מאובלי השום מנה במאתים אסור להנות ממקתו מנה במחתים חסור נהנות ממקחו בטחים. פי׳ אותן שנדרו כבר חל על נכסיהם : שמנווין לאטל שום שישראל נהגים לי. כלומר שאסר הגאתו על ישראל: לוקח בפחות ונס הכותים שומרים ומוכר ביתר וחין שומעין לו. כלומר בפ"ש וכה"ג דמפרשין אין לו תקנה ליקת ולמכור לישראל הכא שר"ע מאוכלי ומוכר ביתר ואין שומעין לו. כלומר אלא א"כ יקח בפחות וימכור להם השום מע"ש תנן לקמן כלומר אם שומעים לו אבל בלאו הכי אוסר דבר שלא בא לעולם על הבירו

ביותר כדי שלא יהנו ממנו אבל אין (דף מני) קונש שום בומעין לו בני אדם להפסיד ממונם צאני מועם עד שמהא שומעין כו כי אוים אינט או בחוריק שנת אינו אסור הנח ואית דגרסי אי שומעין לו בחיריק שנת אינו אסור הנח לית ליה תקנתה והפי׳ בנכסים שקנה שפה שדרך שניי חדם לאתר נדרו דאע"ג דקיי"ל דאין אדם אוכניו שום: מעולי הני מילי כשאוסר בפירוש דבר שלח אוא בהר גריזים היו בא לעולם כפירות דקל או פירות שונדיו : אילימא צח נעונט עליון אין אין ממקיימי שנת חפיי שעתיד לקטת א"ל באומר נכסי עליך מובדי כוכנים נמי שאינו אסור אלא באותן נכסים שהיה פיי אם יש שובדי לו באותה שעה א"נ בתלופיהן משום טובים אסור בהם דכגדולין דמו והיא גופה איבעיא לן לקמן בפרק השותפים (דף מו.) אבל בחוסר הנחתו על חבירו כיון דחיסורה חנל סתם כיתים בהנאה דידיה מליא ואיהו הא איתיה שובחין בשבת וייע בעולם נמלא שאם ימכור למודרים מתקיימישנת ושובתים נכסים שהנה לאחר מכאן שוה בשוה בשנה לא בפי לתימר

הרי הוא מהנה אותן הלכך אסור : שאיני נהנה להם והם לי יהנה לעובדי כוכבים . כתב הר"א ז"ל דהא קמ"ל דלא תימא כיון דהכי בכותים משום דסבירא כדר אי אפשר לו לעמוד בנדרו והוה ליה כי ההיא דאמר לעיל לן כומים גירי אריות בפרק ואלו מותרין (דף טו.) שבועה שלא אישן שלשה ימים מכין אותו קו ואינם מטויין אלא וישן לאלתר והכי נמי נימא דיהגה לאלתר דדבר שאי אפשר לעמוד בו הוא קמ"ל דלא כיון דאיכא הקנתא בעובדי כוכבים אע"פ שהיא ולכך פריך מאי איריא תקנה רחוקה לו: גנו׳ אמר שמואל הלוקח כלי מן התגר ונאנם כומים טקטי למוקד ט. בש ממו עלמת שנות השוקו שי כן שגב ומתט שטמום גיני אריות הן בידו חייב הנאת לוקח היא. אוקמינן התם בפ׳ הספינה (ב״ב פת.) אשית הטובדי טובנים בדקיצי דמיה הלכך סמכא דעתיה דלוקה שאם רלה ללקהן הרשות בכלל הכותים ויש מו בידו וכיון שכן חייב באונסין דבמקח כל הנאה ללוקח היא ולא העובדי למוכר והוה פניה *) כשמואל דמשום דכל הנאה שלו חייב ששונתים בשנת ונהכי באונסין ונהי דהכא לא חש לפרושי דהא דשמואל דוקא בדקיני

ונרג אלפס גימ פית [דף קכב וגראיש שם סימן יג]: תוספות אסור בישראל ותקור בכותים. שנם הכותים מקיימי הסור בישראל והסור מתקנת עזרה בע"ם תקנה דאכילת שום פרק קונס יין וכו׳ כתכויך זה אלא עד ירושלים מותר בכותים. שלא היו עוליולירושלים

ממקיימי שכת הפילו וא"ת מאי קאמר כא סתם עובדי כוכבים אין דרכם לשבות בשבת דהכי קאמר אילימא ממלווין פל השבת דא"כ לא הוה מיתסר בפי למימר מקיימין אט"ע שאינן **ແ**້ງເມ לכיון שקנר

כוכבים

כוכבים נמי :

דמיה 36150 3"5 (* אלמא הנאם נוקח הוה. הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח ובהכי יכול ליקח מהן דאכתי לית ליה הנאה בהנהו זביני: ועוד אימא סיפא הונס שישראל נהנין לי. כלומר שלא יהו ישראל נהנין (ז) לי ממני לוקח כמו שואל שכל ההנאה בפחות ומוכר ביתר אבל שוה בשוה לא : ואי בובינא דרמי על אפיה אפילו שוה בשוה . נמי יהא יכול למכור דהא הנאת שלו כלימי שאלמו ולה המוכר ולה הנאת לוקת היא: סישא בזבינה מריפא. בסתורה דקפין עלה זבינה דשוה בשוה הוי הנאת לוקת ולה הגאת מוכר למשאיל: ואי היאת רבד מוכר ולה הנאת לוקת היא: סישא בזבינה מריפא. בסתורה דקפין עלה זבינה דשוה בשוה הוי הנאת לוקת ול הלכך מוכר ביוקר: אפילו שוה בשוה נמי. יהא לוקח המדיר דהא הנאת לוקח היא ולא הנאת מוכר ולא (ח) יהא הך נהנה ממט: טוקה היה אפינו שוה מתני' כשוה כמי . שהרי חין

שמים אי עצי ואי ואי שאי ואי שאי ואי שאי שלא וו קופנים וכל הסגאה של מוכר סיא ומיהו כשמוכרו בפאות אינו נהגה דטלי האי לא רמי פל אפיה: אימא רשא ניקת ביותר. דמשמע הא שיה בשוה לא וכיון דסוס זבינא דרמי פל אפיה אפילו שיה בשוה נמי דכל ההגאה של מוכר היא וכן סיפא דקמני שישאל נהנין לי מוכר ביומר אפילו שוה בשוה נמי שאין כאן הגאה ללוקח: סיפא בזבינא חריפא. דכל הכגאה ללוק היא ומיסו כי זבין ביוחר לית ליה הגאה: אפילו שוה בשוה נמי באין כאן הגאה למוכר :

רגרות הביח (ל) גם' והא מנווין ניגהו אלא למר לביי וכו' ושנדי כוכבים היהו דעבדי מושין ואינם מנווין: (ב) רשיי ד׳ה ושנדי כובנים היהו שומשין ובו' שבשביל גדרו יהא מורי: (ד) ד׳ה הלומת ובוי לו כליו פסיד ואמיב מים וגאנם נידו שבשבר כמו כלי וכוביה סביד ואחיב מים מייב לוקח: (ה) ד׳ה הלומא (ביי היה תרין ובוי בשים לא ססיד ואח׳ מים בוביג אובוי הבשה לו הלי הלאת לומי כלי ולא היאת לומי כלי וכוביה השד אימא וביי שבאל גרגין ממני לוקח: (ה) ד׳ה הלומא (נויד היה תרין ובוי בשים לא ססיד

היא הקונה חפץ ולא הנאת המוכר אפי׳ שוה בשוה נמי יהא יכול

למכור דלא היי הנאת מוכר אלא הנאת לוקח: תריך דמתניתין

דמשמע שוה בשוה לא: בזבינא דרמי על אפיה. עיסקא בישא

דלא קפין עליה זבינא ודומה לו כמי שמונחת על פניו ועכשיו

כשמוכרה שוה בשוה הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח (ו)

הלכך מוכר בפחות אבל שוה בשוה לא: אימא רישא. דההיא

לוקח ביותר ודייקינן מינה הכי נמי אבל שוה בשוה לא איט לוקח

[סנהדרין נט:] ניל לישראל כדאיתא [ניל לישראל כדאיתא] נמשניום]

[ככס"מ הני׳ אם]

39 3'3

דהנאה ללוקח במקתו יותר משל מוכר הלכך חייב דגמר ומקני רשיא גניה ולא סוי נפשיה בההיא הנאה שמניחו לבקרו *והוי כטשא שכר ונהחייב באונסין: אבל שוה בשוה. איט יכול [למכור] ואי ס"ד הנאת לוקח

פי' הרא"ש הלוקה כלים תן התגר. לרבותה נהם תגר הף פ"פ דפרנסתו במהח וממכר מיקרי האחת אלמא הנאת לוקח הוי דאי הנאת מוכר אפילו שוה בשוה נמי בכלתו : נוכת ולה ולא הנאת מוכר דמחייבת לו בחונסיו

נדרים הלכה כ סמג

הלי כ וכא טושיע

פיד מהלי

Dນັກ

שם פעיף מ:

סי׳ ריז סעי׳ לה:

he buys it for more לוקח ביותר

And furthermore ועוד

The Mishna said that in the case that a person says that he will not benefit from a Jew, if he buys something from a Jew, then he has to buy it for more than the going price. But why? If it is really true that the Mishna is discussing a case in which the seller is having a hard time selling the object, then even if the person will buy the object at the fair-market price, it should be considered that the seller, and not the buyer is the one who is benefiting. If so, why does this person have to pay extra?

The Gemara further asks:

say the sayfa אֵימָא סֵיכָא אַימָא סֵיכָא say the sayfa שָׁישְׁרָאָל שִׁישְׁרָאָל should (be assur to) benefit from me" נְהֵיין לי he has to buy it for less [לוֹקַתַ בְּכָחוֹת] and sell it for more ומוכַר בְּיוֹתַר but if וְאִי but if

it is an "object that is hard to sell" בּּזְבִינָא דְּרְמֵי אַל אַפֵּיה even at the 'market' price אֲפִילוּ שֶׁוֶה בְּשֶׁוֶה

The sayfa deals with a case in which the person makes a neder that another Jew cannot benefit from him. And because of this neder, the Mishna says when he sells the other Jew an object, he must sell it to him at a higher than market price. This is done in order to make sure that the other person does not benefit from him. And on this the Gemara asks that if we are discussing a case in which the object is hard to sell, then even if the person sells it as market price, it is considered as if he, and not the buyer is the one benefitting from the sale (as since this object is hard to sell, a sale will be considered a win for the seller and not the buyer). But if so, why can't he sell it at the regular price?

The Gemara answers that:

The sayfa (is discussing) דְּיָבִינָא 'an in high-demand object' בּזְבִינֶא חֲרִיפָא

The Gemara answers that the sayfa is discussing a case in which the object is in high demand, and as such, in a case in which the price is the fair value of the object, the sale is considered a win for the buyer. Therefore, when this person sells this object to another Jew, he must do it at a higher price in order to make sure that it is not considered as if the buyer is getting benefit from the seller (i.e., the buyer cannot benefit from the seller, the one who made the neder).

But if so אִי הָכִי

buyer will be obliged to pay for the object, even if the thing that happened was beyond his control.

The Gemara understands that the reason that this is true is because in this 'transaction' it is considered as the potential buyer is the one who is receiving all the benefit, from the fact that he is about to buy the object (see footnote¹⁶). That is, since it is the buyer who 'is getting the benefit' from the transaction, that is why he is obligated to pay even for an אונס – something that was beyond his control (i.e., he has the status of a שואל, see footnote).

But on this assumption, that it is the buyer who benefits from the transaction, the Gemara asks:

תּנּן (But) we learned in (our) Mishna שְׁאֵינִי נֶהֶנֶה שְׁאֵינִי נֶהֶנֶה (if a person says) "that I will not benefit מִישְׁרָאֵל מִישְׁרָאֵל "from a Jew (he has to) sell for less מּוֹבֵר בְּכְחוֹת but at the 'market' price (lit. equal for equal) אַבְּל שְׁנֶה בְּשָׁנֶה (he can't) לָא And on this the Gemara asks:

וומים asks. But if ואי

the benefit (of the sale) is the buyer's הֲנָאַת לוֹקֵחַ הִיא even אַפּילו

at the 'market value' (he should be able to sell it) שַׁוָה בְּשָׁוֶה

The Mishna tells us that if a person says that he can't benefit from a Jew, then the person can't sell an object to another Jew for the real price of the object. But why not? If it is really true as Shmuel said, that when a person buys something, it is considered as if the buyer is the one benefiting, even if the person would sell the object at its real value, it should not be considered as if he is benefiting (as he is the seller and not the buyer).

The Gemara answers:

Our Mishna (is dealing with a case) מַתְנִיתִין of 'an object that it hard to sell' בּוְבִינֵא דְרְמֵי עֵל אַפֵּיה

The Gemara answers that although it is true that in a typical sale it is the buyer who is considered as the one getting the benefit, in the Mishna we are dealing with an object that is hard to sell (lit. with a sale that lies on his face). Therefore, since this object is hard to sell, if he does sell it, he is the one who is considered as the one who benefits. Therefore, to offset this benefit, it must be sold at a low price.

But on this the Gemara asks:

אָם כֵּן If so

say the raysha אֵימָא רֵישָׁא

is already considered like a 'buyer', and as such, he is already chayiv if the object gets damaged, even if the reason why it got damaged was out of his control.

 $^{^{\}rm 16}$ Does the Person Actually Have to Buy the Item in Order to be Chayiv for an ${\rm SNR}^2$

The Ran explains that although this person did yet buy the object, since the price has already been set, and now at this point he has the ability to buy it, he

ארבעה נדרים ריש"י

כתני׳ משובתי שבת. מאותן שמשמרין שבת: אסור בטתים. שהן כמו כן משמרין שבת: מאוכלי השום. בלילי שבת: אסור בישראל. דישראל רגילין לאכול שום (ב"ק פב.) מפני'טונה מלווה ועושה קתני. כלומר שאין בכלל דבריו אלא מלווין ועושין : שמקיימין מערב שבת לערב שבת ומרבה להם הזרע כדאמר אשר

פריו יתן בעתו אלו תלמידי חכמים תורה אור המשמשין מטותיהן מערב שבת לערב שבת (כתונות כנ:): וחכור בכותים. שהם נמי תוכלים שום בלילי שבת: ומותר בכותים. שהן אינן עולין לירושלים אלא להר גריזים : גם׳ אפי׳ עובדי כוכבים נמי. אי משמרין שבת יהא אסור בהן: אלא. מאי שובתי שבת אותן דמלווין על השבת דהייט ישראל וכותים הן מלווין על השבת מפני שהן גרים אבל עובדי כוכבים אע"פ שמשמרין שבת איכן מלווין: ומותר בכותים ואמאי הא מלווין נינהו. נמי לעלות לירושלים: אלא אמר אביי . מאי משובתי שבת מלווה וטושה קתני: בתרתי בבי קמייתא . בשבת ושוס: ישראל וכותים מלווין ועושין . ואסור בהן : ועובדי . כוכבים (ג) עבדי אבל אינן מלווין לפיכך מותר: בהך דעולי ירושלים ישראל מלווין ועושין כותים מלווין ואיכן עושין. להכי מותר בהן: יהנה מכל בני נח שכל העולם ילאו מבני נה: גמ׳ כיון דאיקדש אברהס. בחלקו של הקב"ה: איתקרו. ישראל על שמיה דהברהם ולה על שם בני נח: הה היכה ישמעהל. דורע אברהם הוא והוא מן העובדי כוכבים: יקרא לך זרע. ובאותו זרע קנדר: ולא כל ילחק. ועשו איט נקרא זרע ינחק להכי מותר בעובדי טכבים : מתני׳ שאיני נהנה מישראל לוקח מהן ביתר ומוכר להם בפתות. כלומר בזול וכמלא שאיטו כהנה מהן : שישראל לא יהו נהכין ממט מוכר להן ביוקר דהשתא אין נהגין ממנו : ואין שומעין ט. שלא ימלא אדם שיהא שומע לו בדבר זה שבשביל נדרו (ג) מוכר לו בזול ויקח ממנו ביוקר: גם׳ הטוקח כלי מבית האומן לבקרו. אם יפה יתן לו דמיו ואם לאו שיחזיר לו כליו (ד) כמו כלי זכוכית: ונאנס מידו. שנשבר חייב לוקח לשלם לו: אלמא (ה) הנאת לוקח היא.

מתני הגודר משובתי שבת אסור בישראל ואסור בכותים מאוכלי שום אסור בישראל ואסור בכותים ימעולי ירושלים אסור בישראל ומותר בכותים: גָכַן׳ מאי שובתי שבת אילימא ממקיימי שבת מאי איריא בכותים אפילו עובדי כוכבים נמי אלא ממצווים על השבת אי הכי אימא סיפא מעולי ירושלים אסור בישראל ומותר בכותים אמאי והא מצווים נינהו (6) אמר אביי מצווה ועושה קתני בתרתי בבי קמייתא ישראל וכותים מצווין ועושין עובדי כוכבים ההוא דעבדי עושין ואינם מצוויז בעולי ירושלים ישראל מצווין ועושין כותים מצווין ואינם עושין: מתני יקונם שאיני נהנה לבני נח מותר בישראל ואסור בעובדי כוכבים: גמן׳ וישראל מי נפיק מכלל בני נח כיון דאיקרש אברהם איתקרו על שמיה : כותני ישאיני נהנה לורע אברהם אסור בישראל ומותר בעובדי מתני׳ שחוני נהגה לבני נח. שלחיים כוכבים : גמ׳ והאיכא ישמעאל יהכי ביצחק יקרא לך זרע כתיב והאיכא עשו ביצחק 'ולא כל יצחק: בותני 'שאיני נהנה *מישראל °לוקח ביותר ומוכר בפרות שישראל נהנין לי לוקה בפחות ומוכר ביותר *ואין שומעין לו שאיני נהנה להן והן לי יהנה לעובדי כוכבים: גמ׳ *אמר שמואל "הלוקה כלי מן האומן לבקרו ונאנם בידו חייב אלמא קסבר הנאת לוקח היא תנן שאיני נהנה מישראל מוכר בפרות אבל שוה בשוה לא ואי הנאת לוקח היא אפילו שוה בשוה מתני׳ בזבינא דרמי על אפיה אם כן אימא רישא לוקח ביותר ועוד אימא סיפא שישראל נהנין לי [לוקה בפרות] ומוכר ביותר ואי בזבינא דרמי על אפיה אפילו שוה בשוה סיפא בזבינא חריפא אי הכי לוקח בפחות אפילו שוה בשוה אלא מתני׳

פרק

אפי׳ עובדי כוכבים נמי. כלומר ה"ל למתני אסור במקיימי השבת סב א מיי׳ פיט מהלי כדי שיהו בכלל כל העובדי כוכבים השובחים: אכור אביי לאוין רמב טושיע יד בתרתי קמייתא. דהיינו שביתה שבת ואכילת שום ישראל וכותים סג ב מייי שם מושיע מלווין ועושין: מתני' קונס שאיני מדנדהו מיי שס נהנה לבני נח מותר בישרחל . ואע"ג דישראל נמי בני נח נינהו כיון סה ומיי פיז מהלכות נדרים הלכה ז סמג שם טושיע ייד סי׳ רכז דאיתקדש אברהם אבינו איקרו על שמיה ולא על שם נח: שאיני נהנה לורע הברהם הסור בישראל ומותר סו מעיף 6: גערע הברהם הסור בישראל ומותר סו ח מיי פיז מכירה הלכה יד סמנ עשין פנ טוש"ע ח"מ ס" בעובדי כוכבים. דאפי׳ בני ישמעאל ועשו לא מיקרו זרע אברהם כדמפ׳ קפו וסימן ר סעיף יא בגמרא: שאיני נהנה לישראל לוקח ביתר. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא לוקח : ומוכר בפחות. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא מוכר דמתניתין מוקמינן לה בגמרא בזבינא מליעתא דאיכא הנאת לוקח ומוכר כל שהוא נמכר שוה בשוה וכי אמרי׳ הבפחות וביתר שרי דוקה כשהסר הנודר משונתי שנת על עלמו שלא יהנה מישראל דבכי ה"ג לא מתהני מינייהו אבל אי אסר על עלמו נכסיהם אפי׳ לקח שוה שנת: מאובלי השום מנה במאתים אסור להנות ממקתו מנה במחתים חסור נהנות ממקחו בטחים. פי׳ אותן שנדרו כבר חל על נכסיהם : שמנווין לאטל שום שישראל נהגים לי. כלומר שאסר הגאתו על ישראל: לוקח בפחות ונס הכותים שומרים ומוכר ביתר וחין שומעין לו. כלומר בפ"ש וכה"ג דמפרשין אין לו תקנה ליקת ולמכור לישראל הכא שר"ע מאוכלי ומוכר ביתר ואין שומעין לו. כלומר אלא א"כ יקח בפחות וימכור להם השום מע"ש תנן לקמן כלומר אם שומעים לו אבל בלאו הכי אוסר דבר שלא בא לעולם על חבירו

ביותר כדי שלא יהנו ממנו אבל אין (דף מני) קונש שום בומעין לו בני אדם להפסיד ממונם צאני מועם עד שמהא שומעין כו כי אוים אינט או בחוריק שנת אינו אסור הנח ואית דגרסי אי שומעין לו בחיריק שנת אינו אסור הנח לית ליה תקנתה והפי׳ בנכסים שקנה שפה שדרך שניי חדם לאתר נדרו דאע"ג דקיי"ל דאין אדם אוכניו שום: מעולי הני מילי כשאוסר בפירוש דבר שלח אוא בהר גריזים היו בא לעולם כפירות דקל או פירות שונדיו : אילימא צח נעונט עליון אין אין ממקיימי שנת חפיי שעתיד לקטת א"ל באומר נכסי עליך מובדי כוכנים נמי שאינו אסור אלא באותן נכסים שהיה פיי אם יש שובדי לו באותה שעה א"נ בתלופיהן משום טובים אסור בהם דכגדולין דמו והיא גופה איבעיא לן לקמן בפרק השותפים (דף מו.) אבל בחוסר הנחתו על חבירו כיון דחיסורה חנל סתם כיתים בהנאה דידיה מליא ואיהו הא איתיה שובחין בשבת וייע בעולם נמלא שאם ימכור למודרים מתקיימישנת ושובתים נכסים שהנה לחתר מכחן שוה בשוה בשנת לה בפי לתימר

הרי הוא מהנה אותן הלכך אסור : שאיני נהנה להם והם לי יהנה לעובדי כוכבים . כתב הר"א ז"ל דהא קמ"ל דלא תימא כיון דהכי בכותים משום דסבירא כדר אי אפשר לו לעמוד בנדרו והוה ליה כי ההיא דאמר לעיל לן כומים גירי אריות בפרק ואלו מותרין (דף טו.) שבועה שלא אישן שלשה ימים מכין אותו קו ואינם מטויין אלא וישן לאלתר והכי נמי נימא דיהגה לאלתר דדבר שאי אפשר לעמוד בו הוא קמ"ל דלא כיון דאיכא הקנתא בעובדי כוכבים אע"פ שהיא ולכך פריך מאי איריא תקנה רחוקה לו: גנו׳ אמר שמואל הלוקח כלי מן התגר ונאנם כומים טקטי למוקד ט. בש ממו עלמת שנות השוקו שי כן שגב ומתט שטמום גיני אריות הן בידו חייב הנאת לוקח היא. אוקמינן התם בפ׳ הספינה (ב״ב פת.) אשית הטובדי טובנים בדקיצי דמיה הלכך סמכא דעתיה דלוקה שאם רלה ללקהן הרשות בכלל הכותים ויש מו בידו וכיון שכן חייב באונסין דבמקח כל הנאה ללוקח היא ולא העובדי למוכר והוה פניה *) כשמואל דמשום דכל הנאה שלו חייב ששונתים בשנת ונהכי באונסין ונהי דהכא לא חש לפרושי דהא דשמואל דוקא בדקיני

ונרג אלפס גימ פית [דף קכב וגראיש שם סימן יג]: תוספות אסור בישראל ותקור בכותים. שנם הכותים מקיימי הסור בישראל וחסור מתקנת עזרה בע"ם תקנה דאכילת שום פרק קונס יין וכו׳ כתכויך זה אלא עד ירושלים מותר בכותים. שלא היו עוליולירושלים

ממקיימי שכת הפילו וא"ת מאי קאמר כא סתם עובדי כוכבים אין דרכם לשבות בשבת דהכי קאמר אילימא ממלווין פל השבת דא"כ לא הוה מיתסר בפי למימר מקיימין אט"ע שאינן **ແ**້ງເມ לכיון שקנר

כוכבים

כוכבים נמי :

דמיה 36150 3"5 (* אלמא הנאם נוקח הוה. הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח ובהכי יכול ליקח מהן דאכתי לית ליה הנאה בהנהו זביני: ועוד אימא סיפא הונס שישראל נהנין לי. כלומר שלא יהו ישראל נהנין (ז) לי ממני לוקח כמו שואל שכל ההנאה בפחות ומוכר ביתר אבל שוה בשוה לא : ואי בובינא דרמי על אפיה אפילו שוה בשוה . נמי יהא יכול למכור דהא הנאת שלו כלימי שאלמו ולה המוכר ולה הנאת לוקת היא: סישא בזבינה מריפא. בסתורה דקפין עלה זבינה דשוה בשוה הוי הנאת לוקת ולה הגאת מוכר למשאיל: ואי היאת רבד מוכר ולה הנאת לוקת היא: סישא בזבינה מריפא. בסתורה דקפין עלה זבינה דשוה בשוה הוי הנאת לוקת ול הלכך מוכר ביוקר: אפילו שוה בשוה נמי. יהא לוקח המדיר דהא הנאת לוקח היא ולא הנאת מוכר ולא (ח) יהא הך נהנה ממט: טוקה היה אפינו שוה מתני' כשוה כמי . שהרי חין

שמים אי עצי ואי ואי שאי ואי שאי ואי שאי שלא וו קופנים וכל הסגאה של מוכר סיא ומיהו כשמוכרו בפאות אינו נהגה דטלי האי לא רמי פל אפיה: אימא רשא ניקת ביותר. דמשמע הא שיה בשוה לא וכיון דסוס זבינא דרמי פל אפיה אפילו שיה בשוה נמי דכל ההגאה של מוכר היא וכן סיפא דקמני שישאל נהנין לי מוכר ביומר אפילו שוה בשוה נמי שאין כאן הגאה ללוקח: סיפא בזבינא חריפא. דכל הכגאה ללוק היא ומיסו כי זבין ביוחר לית ליה הגאה: אפילו שוה בשוה נמי באין כאן הגאה למוכר :

רגרות הביח (ל) גם' והא מנווין ניגהו אלא למר לביי וכו' ושנדי כוכבים היהו דעבדי מושין ואינם מנווין: (ב) רשיי ד׳ה ושנדי כובנים היהו שומשין ובו' שבשביל גדרו יהא מורי: (ד) ד׳ה הלומת ובוי לו כליו פסיד ואמיב מים וגאנם נידו שבשבר כמו כלי וכוביה סביד ואחיב מים מייב לוקח: (ה) ד׳ה הלומא (ביי היה תרין ובוי בשים לא ססיד ואח׳ מים בוביג אובוי הבשה לו הלי הלאת לומי כלי ולא היאת לומי כלי וכוביה השד אימא וביי שבאל גרגין ממני לוקח: (ה) ד׳ה הלומא (נויד היה תרין ובוי בשים לא ססיד

היא הקונה חפץ ולא הנאת המוכר אפי׳ שוה בשוה נמי יהא יכול

למכור דלא היי הנאת מוכר אלא הנאת לוקח: תריך דמתניתין

דמשמע שוה בשוה לא: בזבינא דרמי על אפיה. עיסקא בישא

דלא קפין עליה זבינא ודומה לו כמי שמונחת על פניו ועכשיו

כשמוכרה שוה בשוה הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח (ו)

הלכך מוכר בפחות אבל שוה בשוה לא: אימא רישא. דההיא

לוקח ביותר ודייקינן מינה הכי נמי אבל שוה בשוה לא איט לוקח

[סנהדרין נט:] ניל לישראל כדאיתא [ניל לישראל כדאיתא] נמשניום]

[ככס"מ הני׳ אם]

39 3'3

דהנאה ללוקח במקתו יותר משל מוכר הלכך חייב דגמר ומקני רשיא גניה ולא סוי נפשיה בההיא הנאה שמניחו לבקרו *והוי כטשא שכר ונהחייב באונסין: אבל שוה בשוה. איט יכול [למכור] ואי ס"ד הנאת לוקח

פי' הרא"ש הלוקה כלים תן התגר. לרבותה נהם תגר הף פ"פ דפרנסתו במהח וממכר מיקרי האחת אלמא הנאת לוקח הוי דאי הנאת מוכר אפילו שוה בשוה נמי בכלתו : נוכת ולה ולא הנאת מוכר דמחייבת לו בחונסיו

נדרים הלכה כ סמג

הלי כ וכא טושיע

פיד מהלי

Dນັກ

שם פעיף מ:

סי׳ ריז סעי׳ לה:

(how do we understand this) that he buys it לוֹקַת

for less בְּפָחוֹת

even אֲפִילּוּ

'at market value' (it should be mutur) שַׁוֶה בְּשָׁוֶה

The sayfa said that in the case that the person made a neder that no other Jew should be able to benefit from him, when he sells it, he must sell it for more, and when he buys it, he must buy it for less. Now, if the sayfa is discussing an object that is in high demand, we understand why he has to sell it for more (as we just explained), but why does he have to buy it for less? Even if he would buy it at fair-market value, it would still be considered a win for him (the buyer) and not the other Jew (the seller). If so, how do we understand why he would have to buy it for less?

The Gemara answers:

Ratherאֶלָא

ארבעה נדרים ריש"י

כתני׳ משובתי שבת. מאותן שמשמרין שבת: אסור בטתים. שהן כמו כן משמרין שבת: מאוכלי השום. בלילי שבת: אסור בישראל. דישראל רגילין לאכול שום (ב"ק פב.) מפני'טונה מלווה ועושה קתני. כלומר שאין בכלל דבריו אלא מלווין ועושין : שמקיימין מערב שבת לערב שבת ומרבה להם הזרע כדאמר אשר

פריו יתן בעתו אלו תלמידי חכמים תורה אור המשמשין מטותיהן מערב שבת לערב שבת (כתונות כנ:) : וחכור בכותים. שהם נמי תוכלים שום בלילי שבת: ומותר בכותים. שהן אינן עולין לירושלים אלא להר גריזים : גם׳ אפי׳ עובדי כוכבים נמי. אי משמרין שבת יהא אסור בהן: אלא. מאי שובתי שבת אותן דמלווין על השבת דהייט ישראל וכותים הן מלווין על השבת מפני שהן גרים אבל עובדי כוכבים אע"פ שמשמרין שבת איכן מלווין: ומותר בכותים ואמאי הא מלווין נינהו. נמי לעלות לירושלים: אלא אמר אביי . מאי משובתי שבת מלווה וטושה קתני: בתרתי בבי קמייתא . בשבת ושוס: ישראל וכותים מלווין ועושין . ואסור בהן : ועובדי . כוכבים (ג) עבדי אבל אינן מלווין לפיכך מותר: בהך דעולי ירושלים ישראל מלווין ועושין כותים מלווין ואיכן עושין. להכי מותר בהן: יהנה מכל בני נח שכל העולם ילאו מבני נה: גמ׳ כיון דאיקדש אברהס. בחלקו של הקב"ה: איתקרו. ישראל על שמיה דהברהם ולה על שם בני נח: הה היכה ישמעהל. דורע אברהם הוא והוא מן העובדי כוכבים: יקרא לך זרע. ובאותו זרע קנדר: ולא כל ילחק. ועשו איט נקרא זרע ינחק להכי מותר בעובדי טכבים : מתני׳ שאיני נהנה מישראל לוקח מהן ביתר ומוכר להם בפתות. כלומר בזול וכמלא שאיטו כהנה מהן : שישראל לא יהו נהכין ממט מוכר להן ביוקר דהשתא אין נהגין ממנו : ואין שומעין ט. שלא ימלא אדם שיהא שומע לו בדבר זה שבשביל נדרו (ג) מוכר לו בזול ויקח ממנו ביוקר: גם׳ הטוקח כלי מבית האומן לבקרו. אם יפה יתן לו דמיו ואם לאו שיחזיר לו כליו (ד) כמו כלי זכוכית: ונאנס מידו. שנשבר חייב לוקח לשלם לו: אלמא (ה) הנאת לוקח היא.

מתני הגודר משובתי שבת אסור בישראל ואסור בכותים מאוכלי שום אסור בישראל ואסור בכותים ימעולי ירושלים אסור בישראל ומותר בכותים: גָכַן׳ מאי שובתי שבת אילימא ממקיימי שבת מאי איריא בכותים אפילו עובדי כוכבים נמי אלא ממצווים על השבת אי הכי אימא סיפא מעולי ירושלים אסור בישראל ומותר בכותים אמאי והא מצווים נינהו (6) אמר אביי מצווה ועושה קתני בתרתי בבי קמייתא ישראל וכותים מצווין ועושין עובדי כוכבים ההוא דעבדי עושין ואינם מצוויז בעולי ירושלים ישראל מצווין ועושין כותים מצווין ואינם עושין: מתני יקונם שאיני נהנה לבני נח מותר בישראל ואסור בעובדי כוכבים: גמן׳ וישראל מי נפיק מכלל בני נח כיון דאיקרש אברהם איתקרו על שמיה : כותני ישאיני נהנה לורע אברהם אסור בישראל ומותר בעובדי מתני׳ שחוני נהגה לבני נח. שלחיים כוכבים : גמ׳ והאיכא ישמעאל יהכי ביצחק יקרא לך זרע כתיב והאיכא עשו ביצחק 'ולא כל יצחק: בותני 'שאיני נהנה *מישראל °לוקח ביותר ומוכר בפרות שישראל נהנין לי לוקה בפחות ומוכר ביותר *ואין שומעין לו שאיני נהנה להן והן לי יהנה לעובדי כוכבים: גמ׳ *אמר שמואל "הלוקה כלי מן האומן לבקרו ונאנם בידו חייב אלמא קסבר הנאת לוקח היא תנן שאיני נהנה מישראל מוכר בפרות אבל שוה בשוה לא ואי הנאת לוקח היא אפילו שוה בשוה מתני׳ בזבינא דרמי על אפיה אם כן אימא רישא לוקח ביותר ועוד אימא סיפא שישראל נהנין לי [לוקה בפרות] ומוכר ביותר ואי בזבינא דרמי על אפיה אפילו שוה בשוה סיפא בזבינא חריפא אי הכי לוקח בפחות אפילו שוה בשוה אלא מתני׳

פרק

אפי׳ עובדי כוכבים נמי. כלומר ה"ל למתני אסור במקיימי השבת סב א מיי׳ פיט מהלי כדי שיהו בכלל כל העובדי כוכבים השובחים: אכור אביי לאוין רמב טושיע יד בתרתי קמייתא. דהיינו שביתה שבת ואכילת שום ישראל וכותים סג ב מייי שם מושיע מלווין ועושין: מתני' קונס שאיני מדנדהו מיי שס נהנה לבני נח מותר בישרחל . ואע"ג דישראל נמי בני נח נינהו כיון סה ומיי פיז מהלכות נדרים הלכה ז סמג שם טושיע ייד סי׳ רכז דאיתקדש אברהם אבינו איקרו על שמיה ולא על שם נח: שאיני נהנה לורע הברהם הסור בישראל ומותר סו מעיף 6: גערע הברהם הסור בישראל ומותר סו ח מיי פיז מכירה הלכה יד סמנ עשין פנ טוש"ע ח"מ ס" בעובדי כוכבים. דאפי׳ בני ישמעאל ועשו לא מיקרו זרע אברהם כדמפ׳ קפו וסימן ר סעיף יא בגמרא: שאיני נהנה לישראל לוקח ביתר. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא לוקח : ומוכר בפחות. כדי שלא יהנה מהם במה שהוא מוכר דמתניתין מוקמינן לה בגמרא בזבינא מליעתא דאיכא הנאת לוקח ומוכר כל שהוא נמכר שוה בשוה וכי אמרי׳ הבפחות וביתר שרי דוקה כשהסר הנודר משונתי שנת על עלמו שלא יהנה מישראל דבכי ה"ג לא מתהני מינייהו אבל אי אסר על עלמו נכסיהם אפי׳ לקח שוה שנת: מאובלי השום מנה במאתים אסור להנות ממקתו מנה במחתים חסור נהנות ממקחו בטחים. פי׳ אותן שנדרו כבר חל על נכסיהם : שמנווין לאטל שום שישראל נהגים לי. כלומר שאסר הגאתו על ישראל: לוקח בפחות ונס הכותים שומרים ומוכר ביתר וחין שומעין לו. כלומר בפ"ש וכה"ג דמפרשין אין לו תקנה ליקת ולמכור לישראל הכא שר"ע מאוכלי ומוכר ביתר ואין שומעין לו. כלומר אלא א"כ יקח בפחות וימכור להם השום מע"ש תנן לקמן כלומר אם שומעים לו אבל בלאו הכי אוסר דבר שלא בא לעולם על חבירו

ביותר כדי שלא יהנו ממנו אבל אין (דף מני) קונש שום בומעין לו בני אדם להפסיד ממונם צאני מועם עד שמהא שומעין כו כי אוים אינט או בחוריק שנת אינו אסור הנח ואית דגרסי אי שומעין לו בחיריק שנת אינו אסור הנח לית ליה תקנתה והפי׳ בנכסים שקנה שפה שדרך שניי חדם לאתר נדרו דאע"ג דקיי"ל דאין אדם אוכניו שום: מעולי הני מילי כשאוסר בפירוש דבר שלח אוא בהר גריזים היו בא לעולם כפירות דקל או פירות שונדיו : אילימא צח נעונט עליון אין אין ממקיימי שנת חפיי שעתיד לקטת א"ל באומר נכסי עליך מובדי כוכנים נמי שאינו אסור אלא באותן נכסים שהיה פיי אם יש שובדי לו באותה שעה א"נ בתלופיהן משום טובים אסור בהם דכגדולין דמו והיא גופה איבעיא לן לקמן בפרק השותפים (דף מו.) אבל בחוסר הנחתו על חבירו כיון דחיסורה חנל סתם כיתים בהנאה דידיה מליא ואיהו הא איתיה שובחין בשבת וייע בעולם נמלא שאם ימכור למודרים מתקיימישנת ושובתים נכסים שהנה לחתר מכחן שוה בשוה בשנת לה בפי לתימר

הרי הוא מהנה אותן הלכך אסור : שאיני נהנה להם והם לי יהנה לעובדי כוכבים . כתב הר"א ז"ל דהא קמ"ל דלא תימא כיון דהכי בכותים משום דסבירא כדר אי אפשר לו לעמוד בנדרו והוה ליה כי ההיא דאמר לעיל לן כומים גירי אריות בפרק ואלו מותרין (דף טו.) שבועה שלא אישן שלשה ימים מכין אותו קו ואינם מטויין אלא וישן לאלתר והכי נמי נימא דיהגה לאלתר דדבר שאי אפשר לעמוד בו הוא קמ"ל דלא כיון דאיכא הקנתא בעובדי כוכבים אע"פ שהיא ולכך פריך מאי איריא תקנה רחוקה לו: גנו׳ אמר שמואל הלוקח כלי מן התגר ונאנם כומים טקטי למוקד ט. גם מנת טנמת האוקא פי עו שגב אמני שמיום גיני אריות הן בידו חייב הנאת לוקח היא. אוקמינן התם בפ׳ הספינה (ב״ב פת.) אשית הטובדי טובנים בדקיצי דמיה הלכך סמכא דעתיה דלוקה שאם רלה ללקהן הרשות בכלל הכותים ויש מו בידו וכיון שכן חייב באונסין דבמקח כל הנאה ללוקח היא ולא העובדי למוכר והוה פניה *) כשמואל דמשום דכל הנאה שלו חייב ששונתים בשנת ונהכי באוכסין ונהי דהכא לא חש לפרושי דהא דשמואל דוקא בדקיני

ונרג אלפס גימ פית [דף קכג וגראיש שם סימן יג]: תוספות אסור בישראל ותקור בכותים. שנם הכותים מקיימי הסור בישראל וחסור מתקנת עזרה בע"ם תקנה דאכילת שום פרק קונם יין וכו' כתכויך זה אלא עד ירושלים מותר בכותים. שלא היו עוליולירושלים

ממקיימי שכת הפילו וא"ת מאי קאמר כא סתם עובדי כוכבים אין דרכם לשבות בשבת דהכי קאמר אילימא ממלווין פל השבת דא"כ לא הוה מיתסר בפי למימר מקיימין אט"ע שאינן **ແ**້ງເປັນ לכיון שקנר

כוכבים

כוכבים נמי :

דמיה 36150 3"5 (* אלמא הנאם נוקח הוה. הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח ובהכי יכול ליקח מהן דאכתי לית ליה הנאה בהנהו זביני: ועוד אימא סיפא הונס שישראל נהנין לי. כלומר שלא יהו ישראל נהנין (ז) לי ממני לוקח כמו שואל שכל ההנאה בפחות ומוכר ביתר אבל שוה בשוה לא : ואי בובינא דרמי על אפיה אפילו שוה בשוה . נמי יהא יכול למכור דהא הנאת שלו כלימי שאלמו ולה המוכר ולה הנאת לוקת היא: סישא בזבינה מריפא. בסתורה דקפין עלה זבינה דשוה בשוה הוי הנאת לוקת ולה הגאת מוכר למשאיל: ואי היאת רבד מוכר ולה הנאת לוקת היא: סישא בזבינה מריפא. בסתורה דקפין עלה זבינה דשוה בשוה הוי הנאת לוקת ול הלכך מוכר ביוקר: אפילו שוה בשוה נמי. יהא לוקח המדיר דהא הנאת לוקח היא ולא הנאת מוכר ולא (ח) יהא הך נהנה ממט: טוקה היה אפינו שוה מתני' כשוה כמי . שהרי חין

שמים אי עצי ואי ואי שאי ואי שאי ואי שאי שלא וו קופנים וכל הסגאה של מוכר סיא ומיהו כשמוכרו בפאות אינו נהגה דטלי האי לא רמי פל אפיה: אימא רשא ניקת ביותר. דמשמע הא שיה בשוה לא וכיון דסוס זבינא דרמי פל אפיה אפילו שיה בשוה נמי דכל ההגאה של מוכר היא וכן סיפא דקמני שישאל נהנין לי מוכר ביומר אפילו שוה בשוה נמי שאין כאן הגאה ללוקח: סיפא בזבינא חריפא. דכל הכגאה ללוק היא ומיסו כי זבין ביוחר לית ליה הגאה: אפילו שוה בשוה נמי באין כאן הגאה למוכר :

רגרות הביח (ל) גם' והא מנווין ניגהו אלא למר לביי וכו' ושנדי כוכבים היהו דעבדי מושין ואינם מנווין: (ב) רשיי ד׳ה ושנדי כובנים היהו שומשין ובו' שבשביל גדרו יהא מורי: (ד) ד׳ה הלומת ובוי לו כליו פסיד ואמיב מים וגאנם נידו שבשבר כמו כלי וכוביה סביד ואחיב מים מייב לוקח: (ה) ד׳ה הלומא (ביי היה תרין ובוי בשים לא ססיד ואח׳ מים בוביג אובוי הבשה לו הלי הלאת לומי כלי ולא היאת לומי כלי וכוביה השד אימא וביי שבאל גרגין ממני לוקח: (ה) ד׳ה הלומא (נויד היה תרין ובוי בשים לא ססיד

היא הקונה חפץ ולא הנאת המוכר אפי׳ שוה בשוה נמי יהא יכול

למכור דלא הוי הנאת מוכר אלא הנאת לוקח: תריך דמתניתין

דמשמע שוה בשוה לא: בזבינא דרמי על אפיה. עיסקא בישא

דלא קפין עליה זבינא ודומה לו כמי שמונחת על פניו ועכשיו

כשמוכרה שוה בשוה הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח (ו)

הלכך מוכר בפחות אבל שוה בשוה לא: אימא רישא. דההיא

לוקח ביותר ודייקינן מינה הכי נמי אבל שוה בשוה לא איט לוקח

[סנהדרין נט:] ניל לישראל כדאיתא [ניל לישראל כדאיתא] נמשניום]

[ככס"מ הני׳ אם]

39 3'3

דהנאה ללוקח במקתו יותר משל מוכר הלכך חייב דגמר ומקני רשיא גניה ולא סוי נפשיה בההיא הנאה שמניחו לבקרו *והוי כטשא שכר ונהחייב באונסין: אבל שוה בשוה. איט יכול [למכור] ואי ס"ד הנאת לוקח

פי' הרא"ש הלוקה כלים תן התגר. לרבותה נהם תגר הף פ"פ דפרנסתו במהח וממכר מיקרי האחת אלמא הנאת לוקח הוי דאי הנאת מוכר אפילו שוה בשוה נמי בכלתו : נוכת ולה ולא הנאת מוכר דמחייבת לו בחונסיו

נדרים הלכה כ סמג

הלי כ וכא טושיע

פיד מהלי

Dນັກ

שם פעיף מ:

סי׳ ריז סעי׳ לה:

חריפא תניא כותיה דשמואל *יהלוקח כלים

מן התגר לשגרן לבית חמיו ואמר לו אם

מקבלין אותן ממני אני נותן לך דמיהם

ואם לאו אני נותן לך לפי מובת הנאה

שבהן נאנסו "בהליכה חייב בחזרה פטור

מפני שהוא כנושא שכר יההוא ספסירא

רשקל המרא לזבוני ולא איזבן בהרי דהדר

איתנים חמרא הייביה רב נחמן לשלומי

איתיביה רבא לרב נחמן נאנסו בהליכה

חייב בחזרה פמור אמר ליה החורה

רספסירא הולכה היא ראילו משכח לזבוני

אפילו אכבא דביתיה מי לא מזבין ליה:

כותני' *יקונם שאני נהנה לערלים מותר

בערלי ישראל ואסור במולי עובדי כוכבים

שאגי גהגה למולים 'אסור בערלי ישראל

ומותר במולי עובדי כוכבים שאין הערלה

הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב ואומר

אומר "מאוסה היא הערלה שנתגנו בה רשעים שנא' כי כל הגוים ערלים רבי

ישמעאל אומר ^פגדולה מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות רבי

יוסי אומר גדולה מילה `שרוחה את השבת (6) המורה רבי יהושע בן

קרחה אומר יגרולה מילה שלא נתלה לו למשה הצדיק עליה (ג) מלא

^מגדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד

שמל שנאמר °התהלך לפני והיה תמים דבר אחר גדולה מילה שאלמלא

יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*: גרו׳ תניא ר׳ יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שכל זכיות שעשה משה רבינו לא עמדו לו

ח"ו שמשה רבינו נתרשל מן המילה אלא כך אמר אמול ואצא

סכנה היא שנאמר °ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו' אמול ואשהא

ר״ג ארבעה נדרים דמיה סמך ליה אסוגיין דבפרק הספינה כי היכי דהתם נמי לא חש לאוקמה דוקא בזבינא חריפא כדמוקי לה בסמוך משום דההיא

כחג מיי׳ פיב מכלי כתני' בזבינא דרמי על אפיה . שלוחין הלכה ח במג עשין פנ טושיע חית הלכך שוה בשוה הנאת מוכר היא סימן קסו סעיף א: הכנן עום כשוה הרחע עובר היה סימן קסו סעיף א: שאינו מולא לוקחין ולאו הנאת לוקח סמג שם מור שיע דכיון דלה קפיך עליה זביכה מלוי שם סעיף ב: ע ה מיי׳ שם טור שיע הוא תמיד ללוקח ואינו נהנה במקחו ודשמואל בזבינא תריפא ומש"ה הנאת לוקח היא שהכל קופלין עליו לאין רמב טושיע יד ואין למוכר שום הנאה במכירתו סי׳ ריז סעיף מא: דרא כל אימת דבנוי חובין ליה: דהא כל אימת דבעי מובין ליה: א״ב אימא רישא לוקח ביתר וכיון דובינה דרמי על תפיה הוה למה ליה ליקח ביתר אפילו לוקח שוה בשוה לא מיתהני ביה איהו כלל אלא מוכר כיון דזבינא דרמי על אפיה הוא ועוד אימא סיפא היכא דאסר הנאתו על ישראל דקתני מוכר ביתר ואי זבינא דרמי על סעיף ב: עו ב מייי שם פיג הלי אפיה הוא אפילו שוה בשוה דליכא הנאה ללוהח כלל אלא למוכר: ע סמג עשון כו סיפא בזבינה חריפה. כלומר רישה סימן רסו אשמועינן דינא דזבינא דרמי על אפיה. סטיף אין אין השמועינן דינה דובינה דרמי על חפיה סטיף א עה מיייי שם פיג וסיפא אשמועינן דינא דובינא הריפא הלכה ח מויד הי׳ ומיהו אכתי לא מפרקא קושיין אמאי ניקה נוקה ביתר אנא לפרוקי קושיא שמיאניוהיה הפלשתי הערל הזה ואומר "פן

דסיפה התיכן : אי הכי לוקה בפחות אפי׳ שוה בשוה נמי . דהאמר שמואל דבזבינה הריפה לוקה מתהני ולה מוכר דמשום הכי חייב באונסין לפי שכל הנאה שלו: פ"כ שייך לע"א מתניתין בזבינה מליעה ודשמוהל בובינה הריפה . כלומר דבובינה מליעה היכה הנאת מוכר ולוקח ומש"ה כשאשר הנאת ישראל עליו לוקח ביתר ומוכר בפחות כי היכי דלא לתהני וכשאסר הנאתו על ישראל לוקח בפחות ומוכר ביתר כי (י) היכי דלא ליתהט אינהו דבוכינא שנות כשנתרשל מן המילה שנאמר °ויפגשהו ה' ויבקש המיתו אמר רבי (י) ברימי אקים את ילחק מליעא כי מזבן ליה שוה בשוה נכור (בראשית יז) יש י"צ ברימוס: הנה דם תרוייהו מתהנו ונראה בעיני דגמרא ודאי כי מוקי מתני׳ בזבינא דרמי על אפיה א"כ בובינא חריפא מידע ידע דמתני' לית לה אוקימתא בהכי אלא

: 55 עאר מיי׳ פיט מסלי נדרים הל׳ כב סמג עב ו מיי׳ שם מושית בס סעיף מב : עג ה מיי' פ"ג מהלי מילה הלי ת טוי׳ד סימן רס : עד ממיי שט כלי ט סמג עשין כה טוי׳ד עה י מייי פיא שם הלי מ סמג עשין כז סושיע ייד סימן רסו ט טוייד סימן רס עודל מייי שם פית לס: עודל מייי שם פית הלי טוש"ע י"ד

תוספות

שנכרתו פליה י"ג בריתות לה והשוב [מואתנה] (את) בריתי ביני וביניך עד הברית אער כרת וכו׳. מע"ג דפשמיה דקרא בהרנחת דמים בדט שנתו משה באנבטו משחפי מ"מ מוקי ליה בדם מילה נמי כשנכנסים לברית כדאמריט (כריתות דף ע.) במה ככנסו אטתיט לברית במילה ומבילה והרללת דחים מליט דם תילה קרי דם ברים דכמיב לשמות כד) הנה דם הברית : יטו אבה

הגהות הב״ת (א)פשנהבשנת החמורה: (כ) שם עליה אפי׳ מלא שפה: (ג) שם חמר ר' בתורה וכו' ולפטור :

מהני׳ בזבינה מילעה . דלה הוי זבינה חריפה ולה זבינה דרמיה ענ אפיה לפיכך שוה בשוה לא דזימנין הוי הנאת מוכר וזימנין הוי הנאת טוגיא דהתם אטוגיא דהכא נמי סמכא: ואי הנאת לוקח היא לוקח: ודשמואל. דאמר חייב: בזבינא חריפא. דודאי הוי הגאת אפילו שוה בשוה נמי. דהא אמרת דבמקח ליכא הנאת מוכר: לוקח לפיכך כי נאגם בידו חייב אפי׳ שה בשוה דהנאת לוקח היא: תורה אור נאנסו בהליכה חייב. (מפני שהוא יש"א מי כנושא שכר) בההיא הנאה דאית ליה מתני׳ בזבינא מיצעא ודשמואל יבזבינא

שמניתו לתוליכו לבית חמיו גמר בימ פא. ומקני נפשיה: בחזרה פטור. דלית ליה הנאה שלא נתקבנו: ספסירא. מי שלוקה בהמה ע"מ למוכרה לאלתר : בחזרה פטור. וה"כ כי אהנים בקזרה אתנים (ד) לפטור: מי לא מזבין ליה . ובחזירה כמי כטשא שכר יהוי: מתני׳ והסור במולי לפי הנהת ושיא ציל

13:63 עובדי כוכבים . דבכלל ערלים הן: ערלי ישראל . בכלל מולים הן כגון שמהו אחיו מחמת המילה: שהיא דוחה שבת המורה. דכתיב וביום השמיני ימול (ויקרא ס) ואפילו בשבת : שכל זכיותיו של משה לא 10 1'p .6p pmm עמדו לו בשעה שנתרשל מן המילה שנאמר ויהי בדרך במלון ויפגשהו ה' ויבקש המיתו (שמות ד): שדוחה את הכגעים. דכחיב וביום השמיני ימול קרויה אלא לשם עובדי כוכבים שנא׳ "כי כלימים ואע"פ שיש שם צהרת יקון: דכתיב יה התהלך לפני והיה תמים. וכתיב בתריה ואתנה בריתי ביני ובינך : גם׳ 6 315 מפני תשמרגה בנות פלשתים פן תעלוונה בנות הערלים רבי אלעזר בן עזריה "

שעה רבי נחמיה אומר גרולה מילה לשרוחה את הנגעים *רבי אומר (יכי יגי׳ י׳ם)

ברהשית יו היא לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר °כה אמר ה' אם לא בריתי יימיס ע

[כע"י עוד הגירסה רבי אומר גדולה מילה שהיא שקולה כנגד כל המצות שנאמר הנה דם ונו'וכ'ס גי'סלין ותוס']

כראשית לר

שמות ל

פי' הרא"ש כסובת הנאה שאני נהנה . במה שמחזיקים לכנדס: פמור תפני שמה כטשה שכר. אחזרה קאי דתו לא הוי שואל דפסקה וחייב בגננה ואבדה דכואיל ונהנם מהנה: ההוא ספסירא. סרסור מקבל החפץ בקוצה אם ימכור ביומר המותר בני ואם לא ימלא קינים ואין עוד סכנכ :

גליון הש"ם נסר"ן פיק דמס' עיודף שלג עיב:

שלשה ימים הקב"ה אמר לי [°]לך שוב *) מצרים אלא מפני מה נענש משה ציג מצרימה. יעלו מפני לגלויי דיני קא בעי ולאשמועינן דובינא דרמי על אפיה הנאת מוכר ולא ליקח וזבינא חריפא הנאת לוקח ולא מיכר וזבינא מליעא הגאת שניהם והגי מילי כשנמכר שוה בשוה אבל כי נמכר ביותר אפילו זבינא חריפא הנאת מוכר ולא לוקח וכי נמכר בפחות אפינו זבינא דרמי על אפיה הגאת לוקח ולא מוכר הדין הוא כללא דשמעתא: ואם לאו אני נותן לך לפי טובת הגאה שבהן. כלומר לפי מה שנהניתי במה שיחזיקו לי טובה כשהן רוחים שאני מחזר לשגר להם כלים: נאנם בהליכה חייב. לפי שכל הגאה ני מונה שהייתי רולה של והיינו סייעתיה דשמואל: ובחזרה פטור מפני שהוא כנושא שכר. ונושא שכר פטור על האונסין ומיהו בנגבה ואבדה חייב כנושא שכר דהא אסיקנא בפרק האומנין שכל שואל לאחר שכנו ימי שאילתו נעשה שומר שכר דהואיל ונהגה מהנה ומוכח לה החס מהך ברייתא דכיון דבהליכה הוה שואל בחורה מיהא נהי דלא הוי שואל שומר שכר היי: ההרוא ספסירא דשקל חמרא לובוני בשוקא. דרכן של אוהן מרסורין היה ליקה בהמה בדמים קטובים והיו מחנים עם הבעלים שאם לא ימלאו לוקחין שיחזירוה להם והכי מוכה בהדיא האמו ומיהו מ"ש היי בפרק האומנין בהאי עובדא גופיה דמייתי לה החם בלישנא אחרינא : חזרה דספסירא כהליכה היא . כלומר כהליכה דמשגר לבית חמיו למי דהכא נמי בחורה אי משכח לזכוני מזבין לה: מתני׳ שאני נהנה לערלים וכו׳ שאין הערלה קרויה אלא לשם העובדי כוכבים. דכולהו אפילו מולים מיקרו ערלים כדכתיב כי כל הגוים ערלים אע"ג דאית בהו מולים: ואוטר והיה הפלשתי הערל. כלומר דאי מקרא קמא איכא לדמויי דכי קאמר כל הגוים ערלים ערלי לב קאמר והייט דקאמר סיפיה דקרא דכל בית ישראל ערני לב כמותם מש"ה אמר ותומר והיה הפלשתי הערל הזה דקה קרי ניה דוד ערל אע"ג דלה ידע אי טלד כשהוה מהול וכ"ת ימזיר המפן נבעניו: טולד כשהוא מהול לא שכיחא ואומר פן תעלוונה בנות הערלים ואי אפשר לעם גדול שלא יהיו בהם כמה אנשים שנילדו כשהם מפני שמתפסק נמלין. מולים ואפילו הכי אמר בנות הערלים: שישלש עשרה בריתות נכרתו עליה. שלש עשרה בריתות נכתבו בפרשת מילה : יקרוב למלים היה יוסי חיו: (ד) רשיי דיה גדולה מילה שהיה דוחה שבת החמורה. דכתיב וביום השמיני ימול ביום ואפילו בשבת : מלא שעה. אלא מיד שנהרשל בקש המלאך להורגו: שהיא דוחה את הנגעים. דכתיב ימול בשר ערלמו ואפילו יש שם בהרת יקוץ: לא נקרא שלם עד שמל. דכשטהו על המילה איל הקב"ה התהלך לפני והיה תמים: שהיא שקולה כנגד כל המנות שבתורה. שנאמר הנה דם הברית ואט"ג דהאי דם לאו דם מילה היא אלא קרבן מ"מ כיון דבטרה כולה כחיב בריח ובמילה נמי כתיב בריח מלותה שרולה כעד כל המלוח: גכי אמול ואלא סכנה היא. אם ילך בדרך תוך ג' ימים דכל ג' ימים כאיב ליה : דכתיב ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ולאו למימרא דביום השלישי כאיב נמי נהליכה מינ. עי ליה ספי מיומא קמא אלא לכך המתינו שמעון ולוי עד יום השלישי כדי שיהו חלושין ביותר שנכאבו ג' ימים והכי מוכח בפי ר"א דמילה (שבח קלה) :

שנהנוסה

עין משפט נר מצוה

62

לה ב מיי ס׳ז הבי לה נדרים כלכה ז סמג לאוין רמב טושיע ייד כיי רכו כעיף ה:

מְתָּנִיתִין Our Mishna בּזְבִינָא מִיצְעָא (is) a 'middle (ground type) of sale בּזְבִינָא מִיצְעָא and (the case) of Shmuel וְדַשְׁמוּאֵל is a 'high-demand object' בּזְבִינָא תֵרִיפָא

The Gemara answers that the case of the Mishna is discussing a case in which the object being sold is not an easy object to sell and it is not a hard object to sell, rather it is a sale similar to all others. Therefore, it can be said that both the seller and the buyer benefit when the sale takes place. Therefore, in order to make sure that the person who made the neder is not benefiting from the other person, he will have to adjust the price accordingly. That is, if he can't benefit from the Yisroel, then when he sells the object, he will have to sell it for less and when he buys it, he will have to buy it for more. And when it comes to the case that the Yisroel can't benefit from him, he will have to do the reverse. When he sells the object, he will have to sell it for more and when he buys it, he will have to buy it for less.

However, the case of Shmuel's halacha is discussing an object that is easy to sell and therefore it is considered as 'all the benefit' is going to the buyer and that is why he will be responsible for any damage that happens to it, even if the cause of the damage was beyond his control (i.e., he is chayiv for an אונס similar to the borrower).

To Summarize: In a case of a typical object, when it is sold it is considered as if both the seller and the buyer benefit from the transaction, but if the object is an object that is in high demand (easy to sell), it is considered as if all of the benefit goes to the buyer, and if the object is a hard to sell object then it is considered that the seller is the one that benefits.

Shmuel's halacha says that in the case of someone buying an in-demand object, all of the benefit of the transaction is considered the buyer's and this results in the buyer being chayiv to pay for damages to the object in the same manner as a borrower, i.e., they are both chayiv if an אונס happens to it. And with regard to this the Gemara says:

As Long is a Person Considered as a Buyer with Regard to Determining if He is a שומר שכר or a שומר שכר

from a merchant מן התגר (in order) to send it לשַׁגְרַן to his father-in-law's house לְבֵית חַמִיו and he said to him (to the merchant) ואמר לו "If they accept it from me אָם מְקַבּלִין אוֹתָן מְמֵנִי I will give you its money אַני נוֹתֵן לְדָ דְמֵיהֵם and if not ואם לאו I will give you אַני נותן לף in accordance with לפי the 'benefit' (that I got) from them" טוֹבַת הַנָאָה שֶׁבָּהֵן and an accident happened to them נאנסו on the way (to the father-in-law) בַּהַלִיכָה he is obligated (to pay) חַיָּיב (but if it broke) with its returning בחזרה he is patur (from paying) פטור because מפני

he is like a paid watchman שֶׁהוּא בְּנוֹשֵׂא שָׂכָר

A person buys merchandise from a merchant and tells the merchant that the reason that he is buying these things is in order to send them to his father-in-law as a gift. The man makes up with the merchant that if his father-in-law accepts the gifts, the man will pay for them. And if his father-in-law does not accept them, although he will then return the merchandise, he will still pay for the benefit that this person received from the fact that his father-in-law knows that his son-in-law wanted to give these gifts to him.

The Baraisa says that the halacha in this case is as follows. If the object gets broken on the way to the father-in-law, then this person will have to pay for it, even if it was an אונס that happened to it. And this is in accordance with what Shmuel said. That any time a person is a buyer or is on the way to buy something (in the case that the object is in high demand), it is considered as if all the benefit is his, and therefore he will be chayiv for even an אונס.

However, on the way back he will not be chayiv for an *אונס*, because on the way back he is only considered as a paid watchman and not as a borrower. This is because once he is on his way back, we know that the person will not be buying the object (as his father-in-law did not want it), and as such, it is no longer considered that all the benefit is his, (see footnote for the explanation of why he is considered as a paid watchman if he is not being paid). ¹⁷

¹⁷ Why is He Considered as a Paid Watchman on the Way Back?

The Ran explains that the reason that he is considered as a paid watchman and not as someone who is watching the object for free (i.e., a שומר חנם) is because this is similar to every time someone borrows something.

The halacha is that a borrower is considers a borrower for the length of the time-period that he is allowed to borrow it, and afterwards he is considered as a paid watchman. For example, if the person borrows an object for thirty days, for the first thirty days he has the status of a borrower (who is chayiv for an U) (אונס

חריפא תניא כותיה דשמואל *יהלוקח כלים

מן התגר לשגרן לבית חמיו ואמר לו אם

מקבלין אותן ממני אני נותן לך דמיהם

ואם לאו אני נותן לך לפי מובת הנאה

שבהן נאנסו "בהליכה חייב בחזרה פטור

מפני שהוא כנושא שכר יההוא ספסירא

רשקל המרא לזבוני ולא איזבן בהרי דהדר

איתנים חמרא הייביה רב נחמן לשלומי

איתיביה רבא לרב נחמן נאנסו בהליכה

חייב בחזרה פמור אמר ליה החורה

רספסירא הולכה היא ראילו משכח לזבוני

אפילו אכבא דביתיה מי לא מזבין ליה:

כותני' *יקונם שאני נהנה לערלים מותר

בערלי ישראל ואסור במולי עובדי כוכבים

שאגי גהגה למולים 'אסור בערלי ישראל

ומותר במולי עובדי כוכבים שאין הערלה

הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב ואומר

אומר "מאוסה היא הערלה שנתגנו בה רשעים שנא' כי כל הגוים ערלים רבי

ישמעאל אומר ^פגדולה מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות רבי

יוסי אומר גדולה מילה `שרוחה את השבת (6) המורה רבי יהושע בן

קרחה אומר יגרולה מילה שלא נתלה לו למשה הצדיק עליה (ג) מלא

^מגדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד

שמל שנאמר °התהלך לפני והיה תמים דבר אחר גדולה מילה שאלמלא

יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*: גרו׳ תניא ר׳ יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שכל זכיות שעשה משה רבינו לא עמדו לו

ח"ו שמשה רבינו נתרשל מן המילה אלא כך אמר אמול ואצא

סכנה היא שנאמר °ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו' אמול ואשהא

ר״ג ארבעה נדרים דמיה סמך ליה אסוגיין דבפרק הספינה כי היכי דהתם נמי לא חש לאוקמה דוקא בזבינא חריפא כדמוקי לה בסמוך משום דההיא

כחג מיי׳ פיב מכלי כתני' בזבינא דרמי על אפיה . שלוחין הלכה ח במג עשין פנ טושיע חית הלכך שוה בשוה הנאת מוכר היא סימן קסו סעיף א: הכנן עום כשוה הרחע עובר היה סימן קסו סעיף א: שאינו מולא לוקחין ולאו הנאת לוקח סמג שם מור שיע דכיון דלה קפיך עליה זביכה מלוי שם סעיף ב: ע ה מיי׳ שם טור שיע הוא תמיד ללוקח ואינו נהנה במקחו ודשמואל בזבינא תריפא ומש"ה הנאת לוקח היא שהכל קופלין עליו לאין רמב טושיע יד ואין למוכר שום הנאה במכירתו סי׳ ריז סעיף מא: דרא כל אימת דבנוי חובין ליה: דהא כל אימת דבעי מובין ליה: א״ב אימא רישא לוקח ביתר וכיון דובינה דרמי על תפיה הוה למה ליה ליקח ביתר אפילו לוקח שוה בשוה לא מיתהני ביה איהו כלל אלא מוכר כיון דזבינא דרמי על אפיה הוא ועוד אימא סיפא היכא דאסר הנאתו על ישראל דקתני מוכר ביתר ואי זבינא דרמי על סעיף ב: עו ב מייי שם פיג הלי אפיה הוא אפילו שוה בשוה דליכא הנאה ללוהח כלל אלא למוכר: ע סמג עשון כו סיפא בזבינה חריפה. כלומר רישה סימן רסו אשמועינן דינא דזבינא דרמי על אפיה. סטיף אין אין השמועינן דינה דובינה דרמי על חפיה סטיף א עה מיייי שם פיג וסיפא אשמועינן דינא דובינא הריפא הלכה ח מויד הי׳ ומיהו אכתי לא מפרקא קושיין אמאי ניקה נוקה ביתר אנא לפרוקי קושיא שמיאניוהיה הפלשתי הערל הזה ואומר "פן

דסיפה התיכן : אי הכי לוקה בפחות אפי׳ שוה בשוה נמי . דהאמר שמואל דבזבינה הריפה לוקה מתהני ולה מוכר דמשום הכי חייב באונסין לפי שכל הנאה שלו: פ"כ שייך לע"א מתניתין בזבינה מליעה ודשמוהל בובינה הריפה . כלומר דבובינה מליעה היכה הנאת מוכר ולוקח ומש"ה כשאשר הנאת ישראל עליו לוקח ביתר ומוכר בפחות כי היכי דלא לתהני וכשאסר הנאתו על ישראל לוקח בפחות ומוכר ביתר כי (י) היכי דלא ליתהט אינהו דבוכינא שנות כשנתרשל מן המילה שנאמר °ויפגשהו ה' ויבקש המיתו אמר רבי (י) ברימי אקים את ילחק מליעא כי מזבן ליה שוה בשוה נכור (בראשית יז) יש י"צ ברימוס: הנה דם תרוייהו מתהנו ונראה בעיני דגמרא ודאי כי מוקי מתני׳ בזבינא דרמי על אפיה א"כ בובינא חריפא מידע ידע דמתני' לית לה אוקימתא בהכי אלא

: 55 עאר מיי׳ פיט מסלי נדרים הל׳ כב סמג עב ו מיי׳ שם מושית בס סעיף מב : עג ה מיי' פ"ג מהלי מילה הלי ת טוי׳ד סימן רס : עד ממיי שט כלי ט סמג עשין כה טוי׳ד עה י מייי פיא שם הלי מ סמג עשין כז סושיע ייד סימן רסו ט טוייד סימן רס עודל מייי שם פית לס: עודל מייי שם פית הלי טוש"ע י"ד

תוספות

שנכרתו פליה י"ג בריתות לה והשוב [מואתנה] (את) בריתי ביני וביניך עד הברית אער כרת וכו׳. מע"ג דפשמיה דקרא בהרנחת דמים בדט שנתו משה באנבטו משחפי מ"מ מוקי ליה בדם מילה נמי כשנכנסים לברית כדאמריט (כריתות דף ע.) במה ככנסו אטתיט לברית במילה ומבילה והרללת דחים מליט דם תילה קרי דם ברים דכמיב לשמות כד) הנה דם הברית : יטו אבה

הגהות הב״ת (א)פשנהבשנת החמורה: (כ) שם עליה אפי׳ מלא שפה: (ג) שם חמר ר' בתורה וכו' ולפטור :

מהני׳ בזבינה מילעה . דלה הוי זבינה חריפה ולה זבינה דרמיה ענ אפיה לפיכך שוה בשוה לא דזימנין הוי הנאת מוכר וזימנין הוי הנאת טוגיא דהתם אטוגיא דהכא נמי סמכא: ואי הנאת לוקח היא לוקח: ודשמואל. דאמר חייב: בזבינא חריפא. דודאי הוי הגאת אפילו שוה בשוה נמי. דהא אמרת דבמקח ליכא הנאת מוכר: לוקח לפיכך כי נאגם בידו חייב אפי׳ שה בשוה דהנאת לוקח היא: תורה אור נאנסו בהליכה חייב. (מפני שהוא יש"א מי כנושא שכר) בההיא הנאה דאית ליה מתני׳ בזבינא מיצעא ודשמואל יבזבינא

שמניתו לתוליכו לבית חמיו גמר בימ פא. ומקני נפשיה: בחזרה פטור. דלית ליה הנאה שלא נתקבנו: ספסירא. מי שלוקה בהמה ע"מ למוכרה לאלתר : בחזרה פטור. וה"כ כי אהנים בקזרה אתנים (ד) לפטור: מי לא מזבין ליה . ובחזירה כמי כטשא שכר יהוי: מתני׳ והסור במולי לפי הנהת ושיא ציל

13:63 עובדי כוכבים . דבכלל ערלים הן: ערלי ישראל . בכלל מולים הן כגון שמהו אחיו מחמת המילה: שהיא דוחה שבת המורה. דכתיב וביום השמיני ימול (ויקרא ס) ואפילו בשבת : שכל זכיותיו של משה לא 10 1'p .6p pmm עמדו לו בשעה שנתרשל מן המילה שנאמר ויהי בדרך במלון ויפגשהו ה' ויבקש המיתו (שמות ד): שדוחה את הכגעים. דכחיב וביום השמיני ימול קרויה אלא לשם עובדי כוכבים שנא׳ "כי כלימים ואע"פ שיש שם צהרת יקון: דכתיב יה התהלך לפני והיה תמים. וכתיב בתריה ואתנה בריתי ביני ובינך : גם׳ 6 315 מפני תשמרגה בנות פלשתים פן תעלוונה בנות הערלים רבי אלעזר בן עזריה "

שעה רבי נחמיה אומר גרולה מילה לשרוחה את הנגעים *רבי אומר (יכי יגי׳ י׳ם)

ברהשית יו היא לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר °כה אמר ה' אם לא בריתי יימיס ע

[כע"י עוד הגירסה רבי אומר גדולה מילה שהיא שקולה כנגד כל המצות שנאמר הנה דם ונו'וכ'ס גי'סלין ותוס']

כראשית לר

שמות ל

פי' הרא"ש כסובת הנאה שאני נהנה . במה שמחזיקים לכנדס: פמור תפני שמה כטשה שכר. אחזרה קאי דתו לא הוי שואל דפסקה וחייב בגננה ואבדה דכואיל ונהנם מהנה: ההוא ספסירא. סרסור מקבל החפץ בקוצה אם ימכור ביומר המותר בני ואם לא ימלא קינים ואין עוד סכנכ :

גליון הש"ם נסר"ן פיק דמס' עיודף שלג עיב:

שלשה ימים הקב"ה אמר לי [°]לך שוב *) מצרים אלא מפני מה נענש משה ציג מצרימה. יעלו מפני לגלויי דיני קא בעי ולאשמועינן דובינא דרמי על אפיה הנאת מוכר ולא ליקח וזבינא חריפא הנאת לוקח ולא מיכר וזבינא מליעא הגאת שניהם והגי מילי כשנמכר שוה בשוה אבל כי נמכר ביותר אפילו זבינא חריפא הנאת מוכר ולא לוקח וכי נמכר בפחות אפינו זבינא דרמי על אפיה הגאת לוקח ולא מוכר הדין הוא כללא דשמעתא: ואם לאו אני נותן לך לפי טובת הגאה שבהן. כלומר לפי מה שנהניתי במה שיחזיקו לי טובה כשהן רוחים שאני מחזר לשגר להם כלים: נאנם בהליכה חייב. לפי שכל הגאה ני מונה שהייתי רולה של והיינו סייעתיה דשמואל: ובחזרה פטור מפני שהוא כנושא שכר. ונושא שכר פטור על האונסין ומיהו בנגבה ואבדה חייב כנושא שכר דהא אסיקנא בפרק האומנין שכל שואל לאחר שכנו ימי שאילתו נעשה שומר שכר דהואיל ונהגה מהנה ומוכח לה החס מהך ברייתא דכיון דבהליכה הוה שואל בחורה מיהא נהי דלא הוי שואל שומר שכר היי: ההרוא ספסירא דשקל חמרא לובוני בשוקא. דרכן של אוהן מרסורין היה ליקה בהמה בדמים קטובים והיו מחנים עם הבעלים שאם לא ימלאו לוקחין שיחזירוה להם והכי מוכה בהדיא האמו ומיהו מ"ש היי בפרק האומנין בהאי עובדא גופיה דמייתי לה החם בלישנא אחרינא : חזרה דספסירא כהליכה היא . כלומר כהליכה דמשגר לבית חמיו למי דהכא נמי בחורה אי משכח לזכוני מזבין לה: מתני׳ שאני נהנה לערלים וכו׳ שאין הערלה קרויה אלא לשם העובדי כוכבים. דכולהו אפילו מולים מיקרו ערלים כדכתיב כי כל הגוים ערלים אע"ג דאית בהו מולים: ואוטר והיה הפלשתי הערל. כלומר דאי מקרא קמא איכא לדמויי דכי קאמר כל הגוים ערלים ערלי לב קאמר והייט דקאמר סיפיה דקרא דכל בית ישראל ערני לב כמותם מש"ה אמר ותומר והיה הפלשתי הערל הזה דקה קרי ניה דוד ערל אע"ג דלה ידע אי טלד כשהוה מהול וכ"ת ימזיר המפן נבעניו: טולד כשהוא מהול לא שכיחא ואומר פן תעלוונה בנות הערלים ואי אפשר לעם גדול שלא יהיו בהם כמה אנשים שנילדו כשהם מפני שמתפסק נמלין. מולים ואפילו הכי אמר בנות הערלים: שישלש עשרה בריתות נכרתו עליה. שלש עשרה בריתות נכתבו בפרשת מילה : יקרוב למלים היה יוסי חיו: (ד) רשיי דיה גדולה מילה שהיה דוחה שבת החמורה. דכתיב וביום השמיני ימול ביום ואפילו בשבת : מלא שעה. אלא מיד שנהרשל בקש המלאך להורגו: שהיא דוחה את הנגעים. דכתיב ימול בשר ערלמו ואפילו יש שם בהרת יקוץ: לא נקרא שלם עד שמל. דכשטהו על המילה איל הקב"ה התהלך לפני והיה תמים: שהיא שקולה כנגד כל המנות שבתורה. שנאמר הנה דם הברית ואט"ג דהאי דם לאו דם מילה היא אלא קרבן מ"מ כיון דבטרה כולה כחיב בריח ובמילה נמי כתיב בריח מלותה שרולה כעד כל המלוח: גכי אמול ואלא סכנה היא. אם ילך בדרך תוך ג' ימים דכל ג' ימים כאיב ליה : דכתיב ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ולאו למימרא דביום השלישי כאיב נמי נהליכה מינ. עי ליה ספי מיומא קמא אלא לכך המתינו שמעון ולוי עד יום השלישי כדי שיהו חלושין ביותר שנכאבו ג' ימים והכי מוכח בפי ר"א דמילה (שבח קלה) :

שנהנוסה

עין משפט נר מצוה

62

לה ב מיי ס׳ז הבי לה נדרים כלכה ז סמג לאוין רמב טושיע ייד כיי רכו כעיף ה:

The Gemara brings another story dealing with this topic. There was a middleman הָּהְוּא סַבְּסְירָא לְזִבּוֹנֵי that took a donkey to sell זי קלא איּזּבּן זַבְּרָא לְזַבּוֹנֵי (and) on the way back בְּבַדִי דָבְדִי דְבַרָר an accident happened to the donkey איתִיבִיה רָב נַחְמָן and Rav Nachman obligated him חַיִיבִיה רָב עַחְמָן Rav asked Rav Nachman if an 'accident' (onus) happens נָאָגִיסִי הַרָבָא לְרַב נַחְמָן (but we learned) if an 'accident' (onus) happens נָאָגִיסִי he is chayiv (to pay) קטור (but if it happens) on the way back בְּחַזָרָה we previously learned that once a person makes up his mind

to buy something, then he is chayiv for an אונס אווס but if at a later point he decides not to buy it, then he will no longer be chayiv for an אונס. If so, how could Rav Nachman say that this middleman is chayiv both on his way to make the sale and even after he realizes that the sale will not take place. This middleman agrees to buy the donkey from this man if he is able to find a buyer. Therefore, we understand that while he is on the way to selling it, he is chayiv for an אונס, because since he is on the way to sell it, he is considered as a buyer (as when he sells the donkey, he will first buy it from this person). But why should he be chayiv on the way back? At this point, he will no longer be selling the donkey, and if so, why is he still considered as a buyer?

The Gemara answers:

He said (answered) to him הַזָּרָה דְסַכְּסִירָא the return of the middleman הַזָּרָה דְסַכְּסִירָא is (considered) as 'a going' הוֹלָכָה הִיא for if he would be to sell it אַבְּיָא רְזַבּיֹנֵי even on the door of his house אָבִילוּ אַבָּבָא דְבֵיתֵיה would he not sell it to him מִי לָא מְזַבֵּין לֵיה

The Gemara answers that while it is true that this middleman had a particular place that he wanted to sell this donkey, this does not mean that he will only agree to sell it there. At any time and in any place that he could sell the donkey he would be willing to do so. Therefore, at all times, until he actually returns the donkey, it is considered that he is benefiting from this that he has the donkey and therefore he will still be chayiv for an אונס.

משנה

Who is Considered an אָרָל and Who is Considered as a מַל?

(Someone who says) "Konam קונם that I will give benefit שאני נהגה to the uncircumcised לערלים He is mutur מותר to the uncircumcised of Yisroel בּעַרְלֵי יְשָׁרָאֵל and he is assur ואסור to the 'goyim' that have a bris במולי אומות העולם (And if he says "Konam) that I שָׁאַני will benefit to those who have a bris נהנה למולים he is assur אָסוּר to the Jews who do not have a bris הְעַרְלֵי יִשְׂרָאֵל and he is mutur ומותר to the govim who do have a bris במולי אומות העולם for the term 'orlah-uncircumcised is not שֶׁאֶין הַעָרְלָה called (upon) קרויה only אֵלָא with reference to לשׁם the nations of the world אומות העולם as it says (Yirmiyah 9:25) שַׁנָּאַמַר "for all of the nations are uncircumcised בִּי כָל הַגּוֹיִם עַרַלִים all of the Bais Yisroel וְכָל בְּית יִשְׁרָאֵל have uncircumcised ערלי

hearts (i.e., they have unpure thoughts) לב

The Ran explains that from this posuk we see that the goyim are called araylim (uncircumcised people) even if they have a bris. This is seen from the fact that the posuk calls all of them araylim, even though there are certainly some goyim who have a bris. If so, it must be that the term araylim is used to describe goyim, even if they have a bris.

The Mishna brings another proof that the term araylim refers to goyim even if they have a bris.

and after the thirty days, he has the status of a paid watchman. That is, he is not chayiv for an אונס but he is chayiv if the object is lost or stolen (this would not be the case if he had the status as an unpaid watchman, as an unpaid watchman is only chayiv for negligence).

The Ran explains that the reason that the person is chayiv as a paid watchman after the thirty days even though he is not being paid at that point is because this is the deal that is made every time someone borrows something. Since this person is benefiting from the use of the object, he agrees to be

obligated as a paid watchman, even after he is no longer allowed to use the object.

If so, in our case as well. Since this person has the status as a borrower on the way to his father-in-law's house, he as the status of a paid watchman on the way back.

חריפא תניא כותיה דשמואל *יהלוקח כלים

מן התגר לשגרן לבית חמיו ואמר לו אם

מקבלין אותן ממני אני נותן לך דמיהם

ואם לאו אני נותן לך לפי מובת הנאה

שבהן נאנסו "בהליכה חייב בחזרה פטור

מפני שהוא כנושא שכר יההוא ספסירא

רשקל המרא לזבוני ולא איזבן בהרי דהדר

איתנים חמרא הייביה רב נחמן לשלומי

איתיביה רבא לרב נחמן נאנסו בהליכה

חייב בחזרה פמור אמר ליה החורה

רספסירא הולכה היא ראילו משכח לזבוני

אפילו אכבא דביתיה מי לא מזבין ליה:

כותני' *יקונם שאני נהנה לערלים מותר

בערלי ישראל ואסור במולי עובדי כוכבים

שאגי גהגה למולים 'אסור בערלי ישראל

ומותר במולי עובדי כוכבים שאין הערלה

הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב ואומר

אומר "מאוסה היא הערלה שנתגנו בה רשעים שנא' כי כל הגוים ערלים רבי

ישמעאל אומר ^פגדולה מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות רבי

יוסי אומר גדולה מילה `שרוחה את השבת (6) המורה רבי יהושע בן

קרחה אומר יגרולה מילה שלא נתלה לו למשה הצדיק עליה (ג) מלא

^מגדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד

שמל שנאמר °התהלך לפני והיה תמים דבר אחר גדולה מילה שאלמלא

יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*: גרו׳ תניא ר׳ יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שכל זכיות שעשה משה רבינו לא עמדו לו

ח"ו שמשה רבינו נתרשל מן המילה אלא כך אמר אמול ואצא

סכנה היא שנאמר °ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו' אמול ואשהא

ר״ג ארבעה נדרים דמיה סמך ליה אסוגיין דבפרק הספינה כי היכי דהתם נמי לא חש לאוקמה דוקא בזבינא חריפא כדמוקי לה בסמוך משום דההיא

כה ג מיי׳ פיצ מכלי כתני' בזבינא דרמי על אפיה . שלוחין הלכה ח במג עשין פנ טושיע חית הלכך שוה בשוה הנאת מוכר היא סימן קסו סעיף א: הכנן עום כשוה הרחע עובר היה סימן קסו סעיף א: שאינו מולא לוקחין ולאו הנאת לוקח סמג שם מור שיע דכיון דלה קפיך עליה זביכה מלוי שם סעיף ב: ע ה מיי׳ שם טור שיע הוא תמיד ללוקח ואינו נהנה במקחו ודשמואל בזבינא תריפא ומש"ה הנאת לוקח היא שהכל קופלין עליו לאין רמב טושיע יד ואין למוכר שום הנאה במכירתו סי׳ ריז סעיף מא: דרא כל אימת דבנוי חובין ליה: דהא כל אימת דבעי מובין ליה: א״ב אימא רישא לוקח ביתר וכיון דובינה דרמי על תפיה הוה למה ליה ליקח ביתר אפילו לוקח שוה בשוה לא מיתהני ביה איהו כלל אלא מוכר כיון דזבינא דרמי על אפיה הוא ועוד אימא סיפא היכא דאסר הנאתו על ישראל דקתני מוכר ביתר ואי זבינא דרמי על סעיף ב: עו ב מייי שם פיג הלי אפיה הוא אפילו שוה בשוה דליכא הנאה ללוהח כלל אלא למוכר: ע סמג עשון כו סיפא בזבינה חריפה. כלומר רישה סימן רסו אשמועינן דינא דזבינא דרמי על אפיה. סטיף אין אין השמועינן דינה דובינה דרמי על חפיה סטיף א עה מיייי שם פיג וסיפא אשמועינן דינא דובינא הריפא הלכה ח מויד הי׳ ומיהו אכתי לא מפרקא קושיין אמאי ניקה נוקה ביתר אנא לפרוקי קושיא שמיאניוהיה הפלשתי הערל הזה ואומר "פן

דסיפה התיכן : אי הכי לוקה בפחות אפי׳ שוה בשוה נמי . דהאמר שמואל דבזבינה הריפה לוקה מתהני ולה מוכר דמשום הכי חייב באונסין לפי שכל הנאה שלו: פ"כ שייך לע"א מתניתין בזבינה מליעה ודשמוהל בובינה הריפה . כלומר דבובינה מליעה היכה הנאת מוכר ולוקח ומש"ה כשאשר הנאת ישראל עליו לוקח ביתר ומוכר בפחות כי היכי דלא לתהני וכשאסר הנאתו על ישראל לוקח בפחות ומוכר ביתר כי (י) היכי דלא ליתהט אינהו דבוכינא שנות כשנתרשל מן המילה שנאמר °ויפגשהו ה' ויבקש המיתו אמר רבי (י) ברימי אקים את ילחק מליעא כי מזבן ליה שוה בשוה נכור (בראשית יז) יש י"צ ברימוס: הנה דם תרוייהו מתהנו ונראה בעיני דגמרא ודאי כי מוקי מתני׳ בזבינא דרמי על אפיה א"כ בובינא חריפא מידע ידע דמתני' לית לה אוקימתא בהכי אלא

: 55 עאר מיי׳ פיט מסלי נדרים הל׳ כב סמג עב ו מיי׳ שם מושית בס סעיף מב : עג ה מיי' פ"ג מהלי מילה הלי ת טוי׳ד סימן רס : עד ממיי שט כלי ט סמג עשין כה טוי׳ד עה י מייי פיא שם הלי מ סמג עשין כז סושיע ייד סימן רסו ט טוייד סימן רס עודל מייי שם פית לס: עודל מייי שם פית הלי טוש"ע י"ד

תוספות

שנכרתו פליה י"ג בריתות לה והשוב [מואתנה] (את) בריתי ביני וביניך עד הברית אער כרת וכו׳. מע"ג דפשמיה דקרא בהרנחת דמים בדט שנתו משה באנבטו משחפי מ"מ מוקי ליה בדם מילה נמי כשנכנסים לברית כדאמריט (כריתות דף ע.) במה ככנסו אטתיט לברית במילה ומבילה והרללת דחים מליט דם תילה קרי דם ברים דכמיב לשמות כד) הנה דם הברית : יטו אבה

הגהות הב״ת (א)פשנהבשנת החמורה: (כ) שם עליה אפי׳ מלא שפה: (ג) שם חמר ר' בתורה וכו' ולפטור :

מהני׳ בזבינה מילעה . דלה הוי זבינה חריפה ולה זבינה דרמיה ענ אפיה לפיכך שוה בשוה לא דזימנין הוי הנאת מוכר וזימנין הוי הנאת טוגיא דהתם אטוגיא דהכא נמי סמכא: ואי הנאת לוקח היא לוקח: ודשמואל. דאמר חייב: בזבינא חריפא. דודאי הוי הגאת אפילו שוה בשוה נמי. דהא אמרת דבמקח ליכא הנאת מוכר: לוקח לפיכך כי נאגם בידו חייב אפי׳ שה בשוה דהנאת לוקח היא: תורה אור נאנסו בהליכה חייב. (מפני שהוא יש"א מי כנושא שכר) בההיא הנאה דאית ליה מתני׳ בזבינא מיצעא ודשמואל יבזבינא

שמניתו לתוליכו לבית חמיו גמר בימ פא. ומקני נפשיה: בחזרה פטור. דלית ליה הנאה שלא נתקבנו: ספסירא. מי שלוקה בהמה ע"מ למוכרה לאלתר : בחזרה פטור. וה"כ כי אהנים בקזרה אתנים (ד) לפטור: מי לא מזבין ליה . ובחזירה כמי כטשא שכר יהוי: מתני׳ והסור במולי לפי הנהת ושיא ציל

13:63 עובדי כוכבים . דבכלל ערלים הן: ערלי ישראל . בכלל מולים הן כגון שמהו אחיו מחמת המילה: שהיא דוחה שבת המורה. דכתיב וביום השמיני ימול (ויקרא ס) ואפילו בשבת : שכל זכיותיו של משה לא 10 1'p .6p pmm עמדו לו בשעה שנתרשל מן המילה שנאמר ויהי בדרך במלון ויפגשהו ה' ויבקש המיתו (שמות ד): שדוחה את הכגעים. דכחיב וביום השמיני ימול קרויה אלא לשם עובדי כוכבים שנא׳ "כי כלימים ואע"פ שיש שם צהרת יקון: דכתיב יה התהלך לפני והיה תמים. וכתיב בתריה ואתנה בריתי ביני ובינך : גם׳ 6 315 מפני תשמרגה בנות פלשתים פן תעלוונה בנות הערלים רבי אלעזר בן עזריה "

שעה רבי נחמיה אומר גרולה מילה לשרוחה את הנגעים *רבי אומר (יכי יגי׳ י׳ם)

ברהשית יו היא לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר °כה אמר ה' אם לא בריתי יימיס ע

[כע"י עוד הגירסה רבי אומר גדולה מילה שהיא שקולה כנגד כל המצות שנאמר הנה דם ונו'וכ'ס גי'סלין ותוס']

כראשית לר

שמות ל

פי' הרא"ש כסובת הנאה שאני נהנה . במה שמחזיקים לכנדס: פמור תפני שמה כטשה שכר. אחזרה קאי דתו לא הוי שואל דפסקה וחייב בגננה ואבדה דכואיל ונהנם מהנה: ההוא ספסירא. סרסור מקבל החפץ בקוצה אם ימכור ביומר המותר בני ואם לא ימלא קינים ואין עוד סכנכ :

גליון הש"ם נסר"ן פיק דמס' עיודף שלג עיב:

שלשה ימים הקב"ה אמר לי [°]לך שוב *) מצרים אלא מפני מה נענש משה ציג מצרימה. יעלו מפני לגלויי דיני קא בעי ולאשמועינן דובינא דרמי על אפיה הנאת מוכר ולא ליקח וזבינא חריפא הנאת לוקח ולא מיכר וזבינא מליעא הגאת שניהם והגי מילי כשנמכר שוה בשוה אבל כי נמכר ביותר אפילו זבינא חריפא הנאת מוכר ולא לוקח וכי נמכר בפחות אפינו זבינא דרמי על אפיה הגאת לוקח ולא מוכר הדין הוא כללא דשמעתא: ואם לאו אני נותן לך לפי טובת הגאה שבהן. כלומר לפי מה שנהניתי במה שיחזיקו לי טובה כשהן רוחים שאני מחזר לשגר להם כלים: נאנם בהליכה חייב. לפי שכל הגאה ני מונה שהייתי רולה של והיינו סייעתיה דשמואל: ובחזרה פטור מפני שהוא כנושא שכר. ונושא שכר פטור על האונסין ומיהו בנגבה ואבדה חייב כנושא שכר דהא אסיקנא בפרק האומנין שכל שואל לאחר שכנו ימי שאילתו נעשה שומר שכר דהואיל ונהגה מהנה ומוכח לה החס מהך ברייתא דכיון דבהליכה הוה שואל בחורה מיהא נהי דלא הוי שואל שומר שכר היי: ההרוא ספסירא דשקל חמרא לובוני בשוקא. דרכן של אוהן מרסורין היה ליקה בהמה בדמים קטובים והיו מחנים עם הבעלים שאם לא ימלאו לוקחין שיחזירוה להם והכי מוכה בהדיא האמו ומיהו מ"ש היי בפרק האומנין בהאי עובדא גופיה דמייתי לה החם בלישנא אחרינא : חזרה דספסירא כהליכה היא . כלומר כהליכה דמשגר לבית חמיו למי דהכא נמי בחורה אי משכח לזכוני מזבין לה: מתני׳ שאני נהנה לערלים וכו׳ שאין הערלה קרויה אלא לשם העובדי כוכבים. דכולהו אפילו מולים מיקרו ערלים כדכתיב כי כל הגוים ערלים אע"ג דאית בהו מולים: ואוטר והיה הפלשתי הערל. כלומר דאי מקרא קמא איכא לדמויי דכי קאמר כל הגוים ערלים ערלי לב קאמר והייט דקאמר סיפיה דקרא דכל בית ישראל ערני לב כמותם מש"ה אמר ותומר והיה הפלשתי הערל הזה דקה קרי ניה דוד ערל אע"ג דלה ידע אי טלד כשהוה מהול וכ"ת ימזיר המפן נבעניו: טולד כשהוא מהול לא שכיחא ואומר פן תעלוונה בנות הערלים ואי אפשר לעם גדול שלא יהיו בהם כמה אנשים שנילדו כשהם מפני שמתפסק נמלין. מולים ואפילו הכי אמר בנות הערלים: שישלש עשרה בריתות נכרתו עליה. שלש עשרה בריתות נכתבו בפרשת מילה : יקרוב למלים היה יוסי חיו: (ד) רשיי דיה גדולה מילה שהיה דוחה שבת החמורה. דכתיב וביום השמיני ימול ביום ואפילו בשבת : מלא שעה. אלא מיד שנהרשל בקש המלאך להורגו: שהיא דוחה את הנגעים. דכתיב ימול בשר ערלמו ואפילו יש שם בהרת יקוץ: לא נקרא שלם עד שמל. דכשלוהו על המילה איל הקב"ה התהלך לפני והיה תמים: שהיא שקולה כנגד כל המנות שבתורה. שנאמר הנה דם הברית ואט"ג דהאי דם לאו דם מילה היא אלא קרבן מ"מ כיון דבטרה כולה כחיב בריח ובמילה נמי כתיב בריח מלותה שרולה כעד כל המלוח: גכי אמול ואלא סכנה היא. אם ילך בדרך תוך ג' ימים דכל ג' ימים כאיב ליה : דכתיב ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ולאו למימרא דביום השלישי כאיב נמי נהליכה מינ. עי ליה ספי מיומא קמא אלא לכך המתינו שמעון ולוי עד יום השלישי כדי שיהו חלושין ביותר שנכאבו ג' ימים והכי מוכח בפי ר"א דמילה (שבח קלה) :

שנהנוסה

עין משפט נר מצוה

62

לה ב מיי ס׳ז הבי לה נדרים כלכה ז סמג לאוין רמב טושיע ייד כיי רכו כעיף ה:

And it says (Shmuel 1 1:20) אָאוֹמֵר "And the Plishtie וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי this uncircumcised one הַעַרָל הַזָּה

In this posuk, Dovid refers to Golias as an עָרָל. The Ran explains that Dovid had no way of knowing if Golias was indeed an עָרָל or not because it could be that he was born with a bris. And yet, Dovid still used this term. If so, we see that it must be that the term was appropriate as all goyim can be referred to as an עָרָל.

The Mishna brings one more proof that all goyim are called araylim.

And it says (Shmuel 2 1:20) אַאַמָר פּן תּשְׁמַחְנָה "Lest they be happy בְּנוֹת בְּלִשְׁתִּים the daughters of the Plisthim פּן תַּצְלוֹנָה the daughters of the araylim" בְּנוֹת הַצֶרְלִים

The Ran explains that from this posuk as well we see that all of the Plisthim are categorized as araylim, even though it is possible that some of them were really not (as some people are born without the orlah (foreskin). If so, it must be that the term araylim can refer to the goyim, regardless of if they are technically an עָרָל or not (see footnote for explanation as why the Mishna needed three sources for this concept)¹⁸.

R' Elazar ben Azaria says רַבָּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר

it is disgusting מאוסָה הִיא

the orlah (foreskin) הָעָרְלָה

for the reshayim (evil people) are denigrated שֶׁנְתְנַנּוּ בָּה רְשָׁעִים through it

as it says (Yirmiyah 9:25) שַׁנָּאַמַר

"For all of the Goyim כי כָל הַגּויים

are araylim" עַרַלִים

This is the posuk that was brought previously in the Mishna. The posuk ends off by calling the Bnei Yisroel as araylim of the heart, i.e., the posuk is denigrating the Bnei Yisroel. If so, we can assume that when the beginning of the posuk calls the goyim with the term araylim, the intent is to denigrate them. From here we see that if one wants to denigrate someone else, he does so by calling him an אָרָל, which means that the orlah must be a disgusting thing.

The Greatness of Milah

R' Yismael says רְבִּי יִשְׁמְעֵאל אוֹמֵר great is milah גְּדוֹלָה מִילָה for it was 'made' with it שֵׁנְכַרְתוּ עֵלֵיתָ

thirteen treaties שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת

The Ran explains that this refers to the thirteen times the word ברית – bris is written in the parsha of milah (Bereisis 17 1-22).

R' Yosie says רַבּי יוֹסֵי אוֹמֵר

great is milah גדולה מילה

for it 'pushes away' שְׁדּוֹחָה

the Shabbos which is chamor (strict) אֶת הַשְׁבָּת חֵמוּרָה

Although normally it is assur to make a wound on Shabbos, one is allowed to give a child a bris on Shabbos. If so, we see the greatness of bris milah. That although it is a great avayra to do forbidden work on Shabbos, one is allowed to make a wound in order to get the great mitzvah of bris milah.

says R' Yehoshua ben Korcha רַבּי יְהוֹשֶׁעַ בֶּן קָרְחָה אוֹמֵר

great is milah גִּדוֹלָה מִילָה

for Moshe Hatzaddik was not שָׁלֹא נְתְלָה לוֹ לְמֹשֶׁה הַצַּדְּיק עָלֶיהָ 'spared' from it

(for even) a 'one' hour מִלא שָׁעָה

The Ran explains that when Moshe was lax is doing his son's milah, the malach immediately wanted to kill him (as will be explained later on in the Gemara).

R' Nechemia says רַבּּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר

great is milah גְּדוֹלָה מִילָה

for it 'pushes off' negayim שַׁדּוֹחָה אֶת הַנְגָעִים

Negayim are blemishes that one gets as a result of contracting tzaras. Normally it is assur to cut these off, but if a person has these negayim on the place of the milah, they are allowed to be cut off. That is, although it is normally assur to cut them, the greatness of the mitzvah of milah allows them to be cut off.

Rebbi says רַבָּי אוֹמֵר

¹⁸ Why Does the Mishna Need to Bring Three Separate Sources to Teach that the Goyim Can be Referred to as Araylim Even if they Are Not Technically Araylim?

¹⁾ The Ran explains that the Mishna could not just bring the first posuk that it quoted because one could argue that when the posuk refers to the goyim as araylim, it just means that they are araylim of the heart (i.e., they have impure thoughts). And indeed, the end of the posuk describes Klal Yisroel as araylim. Not as actual araylim but rather as arayil of the heart. And if, it could be possible that when the posuk describes the goyim as araylim, this is its intent as well.

²⁾ The Ran continues and says that the Gemara could not just bring the posuk with regard to Golias because it could be that the reason that Dovid called Golias an עָרֵל is because although it is possible for a person to be born as a non-עָרָל, it is not common, and as such, this is why Dovid was able to describe golias as an עָרֵל, even if he was not totally sure that this was true.

³⁾ The Ran concludes and says that from the last posuk we have a good proof. This posuk refers to the entire nation as araylim, even though there were certainly those among them that were not araylim.

חריפא תניא כותיה דשמואל *יהלוקח כלים

מן התגר לשגרן לבית חמיו ואמר לו אם

מקבלין אותן ממני אני נותן לך דמיהם

ואם לאו אני נותן לך לפי מובת הנאה

שבהן נאנסו "בהליכה חייב בחזרה פטור

מפני שהוא כנושא שכר יההוא ספסירא

רשקל המרא לזבוני ולא איזבן בהרי דהדר

איתנים חמרא הייביה רב נחמן לשלומי

איתיביה רבא לרב נחמן נאנסו בהליכה

חייב בחזרה פמור אמר ליה החורה

רספסירא הולכה היא ראילו משכח לזבוני

אפילו אכבא דביתיה מי לא מזבין ליה:

כותני' *יקונם שאני נהנה לערלים מותר

בערלי ישראל ואסור במולי עובדי כוכבים

שאגי גהגה למולים 'אסור בערלי ישראל

ומותר במולי עובדי כוכבים שאין הערלה

הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב ואומר

אומר "מאוסה היא הערלה שנתגנו בה רשעים שנא' כי כל הגוים ערלים רבי

ישמעאל אומר ^פגדולה מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות רבי

יוסי אומר גדולה מילה `שרוחה את השבת (6) המורה רבי יהושע בן

קרחה אומר יגרולה מילה שלא נתלה לו למשה הצדיק עליה (ג) מלא

^מגדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד

שמל שנאמר °התהלך לפני והיה תמים דבר אחר גדולה מילה שאלמלא

יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי*: גרו׳ תניא ר׳ יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שכל זכיות שעשה משה רבינו לא עמדו לו

ח"ו שמשה רבינו נתרשל מן המילה אלא כך אמר אמול ואצא

סכנה היא שנאמר °ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו' אמול ואשהא

ר״ג ארבעה נדרים דמיה סמך ליה אסוגיין דבפרק הספינה כי היכי דהתם נמי לא חש לאוקמה דוקא בזבינא חריפא כדמוקי לה בסמוך משום דההיא

כה ג מיי׳ פיצ מכלי כתני' בזבינא דרמי על אפיה . שלוחין הלכה ח במג עשין פנ טושיע חית הלכך שוה בשוה הנאת מוכר היא סימן קסו סעיף א: הכנן עום כשוה הרחע עובר היה סימן קסו סעיף א: שאינו מולא לוקחין ולאו הנאת לוקח סמג שם מור שיע דכיון דלה קפיך עליה זביכה מלוי שם סעיף ב: ע ה מיי׳ שם טור שיע הוא תמיד ללוקח ואינו נהנה במקחו ודשמואל בזבינא תריפא ומש"ה הנאת לוקח היא שהכל קופלין עליו לאין רמב טושיע יד ואין למוכר שום הנאה במכירתו סי׳ ריז סעיף מא: דרא כל אימת דבנוי חובין ליה: דהא כל אימת דבעי מובין ליה: א״ב אימא רישא לוקח ביתר וכיון דובינה דרמי על תפיה הוה למה ליה ליקח ביתר אפילו לוקח שוה בשוה לא מיתהני ביה איהו כלל אלא מוכר כיון דזבינא דרמי על אפיה הוא ועוד אימא סיפא היכא דאסר הנאתו על ישראל דקתני מוכר ביתר ואי זבינא דרמי על סעיף ב: עו ב מייי שם פיג הלי אפיה הוא אפילו שוה בשוה דליכא הנאה ללוהח כלל אלא למוכר: ע סמג עשון כו סיפא בזבינה חריפה. כלומר רישה סימן רסו אשמועינן דינא דזבינא דרמי על אפיה. סטיף אין אין השמועינן דינה דובינה דרמי על חפיה סטיף א עה מיייי שם פיג וסיפא אשמועינן דינא דובינא הריפא הלכה ח מויד הי׳ ומיהו אכתי לא מפרקא קושיין אמאי ניקה נוקה ביתר אנא לפרוקי קושיא שמיאניוהיה הפלשתי הערל הזה ואומר "פן

דסיפה התיכן : אי הכי לוקה בפחות אפי׳ שוה בשוה נמי . דהאמר שמואל דבזבינה הריפה לוקה מתהני ולה מוכר דמשום הכי חייב באונסין לפי שכל הנאה שלו: פ"כ שייך לע"א מתניתין בזבינה מליעה ודשמוהל בובינה הריפה . כלומר דבובינה מליעה היכה הנאת מוכר ולוקח ומש"ה כשאשר הנאת ישראל עליו לוקח ביתר ומוכר בפחות כי היכי דלא לתהני וכשאסר הנאתו על ישראל לוקח בפחות ומוכר ביתר כי (י) היכי דלא ליתהט אינהו דבוכינא שנות כשנתרשל מן המילה שנאמר °ויפגשהו ה' ויבקש המיתו אמר רבי (י) ברימי אקים את ילחק מליעא כי מזבן ליה שוה בשוה נכור (בראשית יז) יש י"צ ברימוס: הנה דם תרוייהו מתהנו ונראה בעיני דגמרא ודאי כי מוקי מתני׳ בזבינא דרמי על אפיה א"כ בובינא חריפא מידע ידע דמתני' לית לה אוקימתא בהכי אלא

: 55 עאר מיי׳ פיט מסלי נדרים הל׳ כב סמג עב ו מיי׳ שם מושית בס סעיף מב : עג ה מיי' פ"ג מהלי מילה הלי ת טוי׳ד סימן רס : עד ממיי שט כלי ט סמג עשין כה טוי׳ד עה י מייי פיא שם הלי מ סמג עשין כז סושיע ייד סימן רסו ט טוייד סימן רס עודל מייי שם פית לס: עודל מייי שם פית הלי טוש"ע י"ד

תוספות

שנכרתו פליה י"ג בריתות לה והשוב [מואתנה] (את) בריתי ביני וביניך עד הברית אער כרת וכו׳. מע"ג דפשמיה דקרא בהרנחת דמים בדט שנתו משה באנבטו משחפי מ"מ מוקי ליה בדם מילה נמי כשנכנסים לברית כדאמריט (כריתות דף ע.) במה ככנסו אטתיט לברית במילה ומבילה והרללת דחים מליט דם תילה קרי דם ברים דכמיב לשמות כד) הנה דם הברית : יטו אבה

הגהות הב״ת (א)פשנהבשנת החמורה: (כ) שם עליה אפי׳ מלא שפה: (ג) שם חמר ר' בתורה וכו' ולפטור :

מהני׳ בזבינה מילעה . דלה הוי זבינה חריפה ולה זבינה דרמיה ענ אפיה לפיכך שוה בשוה לא דזימנין הוי הנאת מוכר וזימנין הוי הנאת טוגיא דהתם אטוגיא דהכא נמי סמכא: ואי הנאת לוקח היא לוקח: ודשמואל. דאמר חייב: בזבינא חריפא. דודאי הוי הגאת אפילו שוה בשוה נמי. דהא אמרת דבמקח ליכא הנאת מוכר: לוקח לפיכך כי נאגם בידו חייב אפי׳ שה בשוה דהנאת לוקח היא: תורה אור נאנסו בהליכה חייב. (מפני שהוא יש"א מי כנושא שכר) בההיא הנאה דאית ליה מתני׳ בזבינא מיצעא ודשמואל יבזבינא

שמניתו לתוליכו לבית חמיו גמר בימ פא. ומקני נפשיה: בחזרה פטור. דלית ליה הנאה שלא נתקבנו: ספסירא. מי שלוקה בהמה ע"מ למוכרה לאלתר : בחזרה פטור. וה"כ כי אהנים בקזרה אתנים (ד) לפטור: מי לא מזבין ליה . ובחזירה כמי כטשא שכר יהוי: מתני׳ והסור במולי לפי הנהת ושיא ציל

13:63 עובדי כוכבים . דבכלל ערלים הן: ערלי ישראל . בכלל מולים הן כגון שמהו אחיו מחמת המילה: שהיא דוחה שבת המורה. דכתיב וביום השמיני ימול (ויקרא ס) ואפילו בשבת : שכל זכיותיו של משה לא 10 1'p .6p pmm עמדו לו בשעה שנתרשל מן המילה שנאמר ויהי בדרך במלון ויפגשהו ה' ויבקש המיתו (שמות ד): שדוחה את הכגעים. דכחיב וביום השמיני ימול קרויה אלא לשם עובדי כוכבים שנא׳ "כי כלימים ואע"פ שיש שם צהרת יקון: דכתיב יה התהלך לפני והיה תמים. וכתיב בתריה ואתנה בריתי ביני ובינך : גם׳ 6 315 מפני תשמרגה בנות פלשתים פן תעלוונה בנות הערלים רבי אלעזר בן עזריה "

שעה רבי נחמיה אומר גרולה מילה לשרוחה את הנגעים *רבי אומר (ימי יגי׳ י׳ם)

ברהשית יו היא לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר °כה אמר ה' אם לא בריתי יימיס ע

[כע"י עוד הגירסה רבי אומר גדולה מילה שהיא שקולה כנגד כל המצות שנאמר הנה דם ונו'וכ'ס גי'סלין ותוס']

כראשית לר

שמות ל

פי' הרא"ש כסובת הנאה שאני נהנה . במה שמחזיקים לכנדס: פמור תפני שמה כטשה שכר. אחזרה קאי דתו לא הוי שואל דפסקה וחייב בגננה ואבדה דכואיל ונהנם מהנה: ההוא ספסירא. סרסור מקבל החפץ בקוצה אם ימכור ביומר המותר בני ואם לא ימלא קינים ואין עוד סכנכ :

גליון הש"ם נסר"ן פיק דמס' עיודף שלג עיב:

שלשה ימים הקב"ה אמר לי [°]לך שוב *) מצרים אלא מפני מה נענש משה ציג מצרימה. יעלו מפני לגלויי דיני קא בעי ולאשמועינן דובינא דרמי על אפיה הנאת מוכר ולא ליקח וזבינא חריפא הנאת לוקח ולא מיכר וזבינא מליעא הגאת שניהם והגי מילי כשנמכר שוה בשוה אבל כי נמכר ביותר אפילו זבינא חריפא הנאת מוכר ולא לוקח וכי נמכר בפחות אפינו זבינא דרמי על אפיה הגאת לוקח ולא מוכר הדין הוא כללא דשמעתא: ואם לאו אני נותן לך לפי טובת הגאה שבהן. כלומר לפי מה שנהניתי במה שיחזיקו לי טובה כשהן רוחים שאני מחזר לשגר להם כלים: נאנם בהליכה חייב. לפי שכל הגאה ני מונה שהייתי רולה של והיינו סייעתיה דשמואל: ובחזרה פטור מפני שהוא כנושא שכר. ונושא שכר פטור על האונסין ומיהו בנגבה ואבדה חייב כנושא שכר דהא אסיקנא בפרק האומנין שכל שואל לאחר שכנו ימי שאילתו נעשה שומר שכר דהואיל ונהגה מהנה ומוכח לה החס מהך ברייתא דכיון דבהליכה הוה שואל בחורה מיהא נהי דלא הוי שואל שומר שכר היי: ההרוא ספסירא דשקל חמרא לובוני בשוקא. דרכן של אוהן מרסורין היה ליקה בהמה בדמים קטובים והיו מחנים עם הבעלים שאם לא ימלאו לוקחין שיחזירוה להם והכי מוכה בהדיא האמו ומיהו מ"ש היי בפרק האומנין בהאי עובדא גופיה דמייתי לה החם בלישנא אחרינא : חזרה דספסירא כהליכה היא . כלומר כהליכה דמשגר לבית חמיו למי דהכא נמי בחורה אי משכח לזכוני מזבין לה: מתני׳ שאני נהנה לערלים וכו׳ שאין הערלה קרויה אלא לשם העובדי כוכבים. דכולהו אפילו מולים מיקרו ערלים כדכתיב כי כל הגוים ערלים אע"ג דאית בהו מולים: ואוטר והיה הפלשתי הערל. כלומר דאי מקרא קמא איכא לדמויי דכי קאמר כל הגוים ערלים ערלי לב קאמר והייט דקאמר סיפיה דקרא דכל בית ישראל ערני לב כמותם מש"ה אמר ותומר והיה הפלשתי הערל הזה דקה קרי ניה דוד ערל אע"ג דלה ידע אי טלד כשהוה מהול וכ"ת ימזיר המפן נבעניו: טולד כשהוא מהול לא שכיחא ואומר פן תעלוונה בנות הערלים ואי אפשר לעם גדול שלא יהיו בהם כמה אנשים שנילדו כשהם מפני שמתפסק נמלין. מולים ואפילו הכי אמר בנות הערלים: שישלש עשרה בריתות נכרתו עליה. שלש עשרה בריתות נכתבו בפרשת מילה : יקרוב למלים היה יוסי חיו: (ד) רשיי דיה גדולה מילה שהיה דוחה שבת החמורה. דכתיב וביום השמיני ימול ביום ואפילו בשבת : מלא שעה. אלא מיד שנהרשל בקש המלאך להורגו: שהיא דוחה את הנגעים. דכתיב ימול בשר ערלמו ואפילו יש שם בהרת יקוץ: לא נקרא שלם עד שמל. דכשלוהו על המילה איל הקב"ה התהלך לפני והיה תמים: שהיא שקולה כנגד כל המנות שבתורה. שנאמר הנה דם הברית ואט"ג דהאי דם לאו דם מילה היא אלא קרבן מ"מ כיון דבטרה כולה כחיב בריח ובמילה נמי כתיב בריח מלותה שרולה כעד כל המלוח: גכי אמול ואלא סכנה היא. אם ילך בדרך תוך ג' ימים דכל ג' ימים כאיב ליה : דכתיב ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ולאו למימרא דביום השלישי כאיב נמי נהליכה מינ. עי ליה ספי מיומא קמא אלא לכך המתינו שמעון ולוי עד יום השלישי כדי שיהו חלושין ביותר שנכאבו ג' ימים והכי מוכח בפי ר"א דמילה (שבח קלה) :

שנהנוסה

עין משפט נר מצוה

62

לה ב מיי ס׳ז הבי לה נדרים כלכה ז סמג לאוין רמב טושיע ייד כיי רכו כעיף ה:

from (doing the mitzvah) of milah מן הַמִּילָה as it says (Shemos 4:24) שַׁנָאַמַר "And Hashem met him ויפגשהו ה׳ and he wanted to kill him" ויבקש המיתו Rebbi said אמר רבי chas v'shalom (G-d forbid) חס ושלום (to say) that Moshe Rabbinu שַמשה רַבֵּינוּ was lax from milah נְתַרַשֵּׁל מִן הַמִּילָה rather this is what he said אַלָא כָּדָ אַמִר "(Should) I give him a milah אָמוּל and go (to Mitzrayim) אַצָּא (but) this is a danger" סְכָּנָה הָיא as it says (Bereisis 34:25) שַׁנָאֵמָר "And it was ויהי on the third day בַּיּום הַשָּׁלִישִי that they were in pain etc." בהיותם כאבים וגו׳ (And if) I give him a bris (now) אמול and I wait three days אַשָּׁהָא שְׁלשָׁה יָמִים (but) Hashem said to me הַקַּדוֹשׁ בָּרוּדָ הוּא אַמַר לִי "Go, return to Mitzrayim לַדְ שָׁב מִצְרַיָם

Hashem told Moshe to go to Mitzrayim. But now Moshe was faced with the following dilemma. If he gives his son a bris and then proceeds to go to Mitzrayim, this would put his son in danger. As we see from the posuk (see footnote).¹⁹ But if he waits three days for the bris to heal, he will not be listening to what Hashem told him with regard to going back to Mitzrayim. Because of this problem, Moshe did not give him a bris.

But on this the Gemara asks:

יBut if so' אֶלָא מִפְנֵי מָה מִפְנֵי מָה

was Moshe punished גֶאֶנַשׁ מֹשֶׁה

If Moshe really had a legitimate reason why he could not do the bris then, why would he be punished?

great is milah גְּדוֹלָה מִילָה for (despite) all the mitzvohs שֶׁכָּל הַמְצִוֹת that Avrohom Avinu did שַׁעָשָה אַבְרָהֶם אָבְינוּ he was not called a 'complete' (person) לא נקרא שָׁלָם until he had a bris עד שמל as it says (Bereisis 17:1) שנאמר "Go before me התהלך לפני and be complete" והיה תמים Something else (a different interpretation) דָּבָר אַחֶר great is milah גדולה מילה for if not for it שָאלמלא היא Hashem would not have created לא בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָרוּדָ הוא His world אֶת עוֹלָמוֹ as it says (Yirmiyah 33:25) שַׁנָּאַמַר "So says Hashem 'פה אַמָר ה' if not for my bris אם לא בריתי day and night יומם ולילה the laws of the heavens and earth חקות שמים וארץ

I would not have placed לא שָׁמְתִּי

גמרא

Understanding the Complaint Against Moshe Rabbinu for Not Giving His Son a Bris

> תַּנְיָא Bearned in a Baraisa תַּנְיָא רַבִּי יְהוּשָׁעַ בֶּן קָרְחָה אוֹמֵר R' Yehoshua ben Korcha says גְּדוֹלָה מִילָה Minerita נְּדוֹלָה מִילָה for all the z'chusim (merits) שָׁבָל זְרָיּוֹת that Moshe Rabbinu did (had) (bad) שְׁעשָׁה מֹשֶׁה רַבֵּינוּ לא עָמְדוּ לוֹ

when he was lax בְּשֶׁנְתְרַשֵׁל

rather that they waited until then, as at that point they would be at their weakest from that fact that they had already gone through three days of pain.

¹⁹ The Third Day After a Bris

The posuk describes how Shimon and Lavi waited for three days after the people of Shechem gave themselves a bris before attacking. The Ran explains that this does not mean to say that the third day is the hardest after the bris but

R' Yehuda bar Bizna darshined דְרַשׁ רָבָּי יְהוּדָה בַּר בְּיוָנָא

(expounded)

at the time בְּשָׁעָה

that Moshe Rabbinu was lax שֶׁנְתְרַשֵּׁל משֶׁה רַבֵּינוּ

from the mitzvah of milah מִן הַמִּילָה

'Af and 'Chaima' came באו אף וחימה

and swallowed him ובלעוהו

and they did not leave over from him ולא שִׁירו ממנו

except for his legs אלא רגליו

Immediately מיד

"and Tzipporah took a sharp stone וַתְּקָח צִפֹּרָה צֹר

and she cut וַתְּכִרֹת

the orlah (foreskin) of her son" אֶת עָרְלַת בְּנָה

(and) immediately מְיָד

"he let him go" ויּרֶף מִמֶּנוּ

At that time, two melachim, one named 'Af (anger), and one named 'Chaima' (Rage) came and completely swallowed Moshe to the point that only his legs remained outside the malach. The term legs refer to the place of the milah, and as such, when Tzipporah (Moshe's wife) saw what was happening, she realized that the reason Moshe was being punished was because he had not given his son a milah. She therefore grabbed a sharp stone and did the milah herself. Once the milah was complete, the malach let Moshe go.

The Gemara continues:

בּאוֹתָה שְׁעָה At that time בְּאוֹתָה שְׁעָה אַיְקַשׁ משֶׁה רַבִּינוּ Moshe wanted לְהוֹרְגָן (to kill them (the two malachim) מs it says (Tehillim 37:8) שְׁנֶאֲמַר (Stop from anger and leave rage "בַּרַף מַאַף וַעָזב הַמָה"

The Ran explains that this posuk is telling us that Hashem told Moshe to leave these two malachim (Af and Chaima) alone. If Hashem needed to tell Moshe to leave them, we see that if not for the fact that Hashem told them this, indeed, he would have killed them.

And some say ויש אומרים

(that) he did kill Chaima לְחֵימָה הֲרָגוֹ

as it says (Yeshaya 27:4) שֶׁנְאֱמַר

"מָמָה אֵין לִי "But) Chaima I do not have" חֵמָה אֵין לִי

The Ran explains that the reason Chaima was no longer here was because Moshe had killed him.

And on this the Gemara asks:

But it is written (Devorim 9:19) וְהָכְתִיב

"For I shuddered (i.e., was scared) כִּי יָגְרְתִּי

Nedarim 32a

Because מִפְּגַי שְׁנְּתְעַסֵּק בַּמְלוּן תְּחְלָה as it says (Shemos 4:24) שֶׁנָּאֲמָר נְיָהִי בַּדֶּרֶך בַּמְלוּן "And he was on the way at the inn

The posuk describes how when Moshe was on the way to Mitzrayim, he stopped at an inn in order to spend the night there and it was at this point that there was a complaint against him.

As the Ran explains, at that point he was close to Mitzrayim and if he would have given his son a bris at that point, it would not have been considered a danger to then continue to Mitzrayim with the baby, as the distance from that inn to Mitzrayim was very short.

And yet, the first thing that Moshe did when he arrived at the inn was not to give his son a bris but rather he arranged his lodgings for the night. And this was something wrong. Moshe should have first given his son a bris and only then should he have planned for his night stay, and it is for this reason that the malach came to kill him.

> רַבְּן שִׁמְעוֹן Ben Gamliel says בֶּן גַמְלִיאֵל אוֹמֵר ben Gamliel says it was not Moshe Rabbinu לא לְמֹשֶׁה רַבִּינוּ that the Satan wanted to kill בִּכְּשׁ שָׁטָן לַהְרוֹג rather it was that child בִּכְּשׁ שָׁטָן לַהְרוֹג as it says (Shemos 4:25) שְׁנָאֲמֶר (For a 'chosson' of blood' בָּר חְתָן דָמִים (For a 'chosson' of blood' אַתָּה לִי "For a 'chosson' of blood אַתָּה לִי "For a 'chosson of blood מי קרוי חָתָן who is called a chosson (bridegroom) הַוֵּי אוֹמֵר bis is the child

The Maharsha explains that the Gemara did not want to say that when Tzipporah used the word 'chosson' she was referring to Moshe because seemingly this would be an inappropriate title for him, as Moshe was her husband and not just her chosson (the Maharsha refers to a chosson as a man who just did אירוסין – the first part of marriage, and it does not refer to someone's husband).

The Maharsha (and similarly the Rosh) explains that the baby who gets a bris is called a chosson as this is his first mitzvah.

The Ran seems to say that the baby who gets a bris is called a chosson not just because this is his first mitzvah but rather the title comes from the fact that he is doing the mitzvah of milah specifically, עיי שם.

בסורת הש"ם

רש"י ארבעה נדרים

p.

32

מפני שנתעסק במלון תחלה . ואח"כ במילה והיה לו להתעסק במילה תחלה ואותו מלון סמוך למלרים (ג) דלא היה סכנה ואותו התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים: להורגן. לאותן שני מלאכים: גונדא דחימה . חיל שלו אבל איהו גופיה נהרג : שהיא שקולה כנגד כל המלות תורה אור

הברית אשר כרת ה׳ עמכם על כל י

הדברים האלה וכתיב במילה (בראשית

יי) ואתנה בריתי וגו׳ כרתי ברית

וגו' וכתיב להלן (שם) ואתנה בריתי

מה להלן ברית (ד) אף כאן ברית:

אם לא בריתי יומס ולילה. מה

להלן תורה אף כאן תורה והייט

פליגה דהכה מוקי לה להאי קרא

במילה והתם מוקי לה בתורה: שמא

כמלא בי דבר מגונה . *(עד) עכשיו

בלמ"ד אל"ף. דמשמע דאין רודפין

אחריו: מדה כנגד מדה . דבמדה

מקרא: שנאמר כי לא נחש. כל

זמן שחינו מנחש מה כתיב בתריה

כעת יאמר ליעקב כלומר עדיין יהא

אותו שאינו מנחש מה פעל אל לפי

יכולין ליכנס: שהפריז על מדוחיו .

שהגדיל לישאל על מדותיו של הקב"ה

שאמר במה אדע : חן לי הנפש

כן שהיה לו לגיירם : שהוריקן בתורה.

שלימדם תורה כאדם שמריק מכלי

זה לתוך כלי זה כך הוא לימדן תורה:

שהוריקן . לשון ליהוב שנא׳ (תהלים סח)

והברותיה בירקרק חרוץ שנתן להם

בגימטריא שמונה עשר ושלש מאות

שלא היה עמו אלא אליעזר לחוד :

מאה ושבעים ותרתין. דהכי משמע

עקב כמנין עק"ב שנים שמע אברהם

בן עלע שנים הכיר את בוראו:

[שנת קנו.] כולן : אליעזר הוא חושבניה. דאליעזר

שנתעסק במלון תחלה. שנאמר בדרך במלון דמשמע דמיד שבא עש אטושיע יד שימן מן הדרך נתעסק במלון והיה לו למול מתחלה וכ"ת

נדרים

שלישי

פרק

היאך ימול כיון שהיה לו עדיין ללאת בדרך י"ל דתותו מלון סמוך למלרים היה ובאורחא פורתא ליכא ככנתא: הוי אומר זה התינוק. שנעשה חתן ע"י ברית: ולא שירו

ר"נ

שנחורה. דכתוב (שמות כד) הנה דם שמות מפני שנתעסק במלון תחלה שנאמר °ויהי ממנו אלא רגליו. מקום המילה כדכתיב (שמ"ב יט) ולא עשה רגליו: בדרך במלון רשב"ג אומר לא למשה רבינו שנאמר הרף מאף ועזוב חמה . כלומר בקש *שמן להרוג אלא לאותו תינוק שנאמר הקב"ה אמר לו שיעובס אלמא רולה יי [°]כי התן דמים אתה לי צא וראה מי קרוי היה להרגם : שנאמר חמה אין לי. התן הוי אומר זה התינוק דרש רבי יהודה אלמא נהרג: גונדא דחימה. חיל בר ביזנא בשעה שנתרשל משה רבינו מן של חימה : כי על פי הדברים החלה כרתי אתך ברית . כלומר ברית מילה המילה באו אף וחימה ובלעוהו ולא שיירו ששקולה ככל הדברים דהיינו כל הוי אומר זה התינוק. ממנו אלא רגליו מיד ותקח צפורה צור המלות : צא מאלטגניטת שלך . ותכרות את ערלת בנה מיד וירף ממנו ממשפט הכמת מזלות שלך והייט באותה שעה ביקש משה רבינו להורגן דכתיב (נראשית טו) ויולא אותו שרלה להרגם אלא שלא המר לו והיה המים עד עכשיו: באורור שעור ביקש בשור דביבו לרוור בן [עיי זום׳ נ׳נ ע: ד׳ה כל המהמים . מהמים עמו : כל מי מושראבר "הרף באף ועזוב חבוה ויש החולה: שעה עומדת לו . שעולה שנוטווה להרפות ידיו המנחש . כלומר שרודף אחרי ישייהאומרים (6) *לחימה הרגו שנא׳ °חמה אין לי לגדולה : כל המנחש לו נחש. המנחשים: לו נחש . אחריו רודפין זנרים והכתיב לבי יגורתי מפני האף והרמה תרי שהנחשים והקשמים רודפין אחריו ישי מוס׳ שנמ לה. כיחושין דכל דקפיד קפדי בהדיה : מ *חימה הוו ואיבעית אימא גונדא דרוימה שנזוק בכל דבר וכדחמרינן בפרק חשונה ככל הדברים תניא רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי ערבי פסחים (פסחים קי:) מאן דקפיד קפדין ליה שנאמר כי לא נחש וגו׳: שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא שאדס מודד בה מודדין לו ולא נפיק בראשיתמים אלא על שם מילה שנאמר °התהלך כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. שמלאכי השרת ישאלו לישראל לפני והיה תמים וכתיב ואתנה בריתי ביני מה פעל אל לפי שמתוך שאינן מנחשין ובינך ד"א גדולה מילה ששקולה כנגרכל מכניסין אותן למחילה שאין מלאכי אותו עת דמלאכי השרת יהיו שואנין שמות המצות שבתורה שנאמר °כי על פי הדברים השרת יכולין ליכנס בה ונראה בעיני ע"ה ונצחענדו בניו ^{לי} האלה וגו' דבר אחר גדולה מילה *שאילמלא להכי נמי מדה כנגד מדה שמתוך שחינו הולך לקרחת נחשים לידע אומרו במה אדע מ"מ שהוא נכנס למקום שאין מלאכי השרת יניייםילה לא נתקייםו שמים וארץ שנאמר °אם לא בריתי יומם ולילה וגו׳ופליגא דר׳ *אליעור העתידות אלא בוטח בהקב"ה משום פנירה זו הפנישתו הכי הקב"ה מגלה לו רזי עולם דאמר ר' *אליעזר גדולה תורה שאילמלא* שאינם גלויים למלאכי השרת : גזטת התורה ובשבילה תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר *אם שעשה הנגרייה בתלמידי הכמים. לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שהוליכן למלחמה כדכתיב וירק את שמתי וגו' אמר רב יהודה אמר רב בשעה חניכיו דהיינו בני אדם שחנך לתורה: ממו בנפש חפוה : שאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו התהלך שהפריז על מדותיו. שהרבה להרהר על מדותיו של הקב"ה . הפריז ויתר לפני והיה תמים אחזתו רעדה אמר שמא והפקיר: שנאמר תן לי הנפש . יש בי רבר מגונה כיון שאמר לו ואתנה זהב הרבה: אליעור. היה שקול כעד נהשי בריתי ביני ובינך נתקררה דעתו "ויוצא אותו ואברהם אבינו נתנם לו ואילו עכבן לעלמו היה מכניסן תחת כנפי שכינה : החוצה *אמר לפניו רבש"ע הסתכלתי במול שהוריכן בתורה . זרזן בתורה לשון שלי (ג) (*ואין לי אלא בן אחד) אמר לו צא אחר הריקן מן התורה מלשון והבור מאיצפגנינות שלך אין מזל לישראל אמר רק שעשה בהן אנגריי׳:הוריכן בזהב. רבי יצחק כל המתמים עצמו הקב״ה מתמים כדכתיב בירקרק תרון דהיינו זהב (ה) גמ׳ ויש אומרים בקולי וכל שטתיו היו קע"ה אלמא^{בת ב}עמו שנאמר [°]עם חסיד תתחסד עם גבר כלומר שנתן להם זהב הרבה כדי שילטו: שנאת מיט האב יא ביא ני (ג) שם נמול שי (וחין שילטו: שנאמר נקב אשר שמע. וכי אהד) האימ וניב כמנין נקב שמע ואברהם חיה קע"ה סיא ואין לי כן את תמים תתמם א״ר הושעיא כל המתמים

פי׳ הרא״ש שמחתנין אותו נמצוה ראשונה: שנאמר הרף מאף ועזוב המה. אלמא מהם: על פי הדברים האלה כרמי אתך ברית. אלמא ברים מילה האלה : אלא מדה כנגד מדה . מאן דקפיד קפדי בהדיה: כעת יאמר ליפקב . שאין נחש לישראל אז אפילו המלאכים צריכין לישאל מה פעל אל: מפני מה נענש אברהם אבינו כו׳. אע"פ פענירת העונש מפורשת על להיות כופל בבמה אדע: פהוריקן בתורה . זרזן נלחו בתלחתה:שהוריקן בזהב. פתח להס תולרותיו כדי שילכו

עין משפט

גר מצוה

קעט [ושיע אית סיי

הרסד סעיף א בהג׳ה]

הגהות הכ״ח הרגו לחימה שנאמר אלא ישמעאל : (ג) רשיי דיה מפני וכו׳ סמוך למלרים היה דלא: (ד) ד"ה שהיה וכו' מה להלן ברית מילה אף כאן ברית מילה הס׳ד :

נהמני אמר]

[27703 623

השמו

עצמו שעה עומדת לו שנא' °התהלך לפני שס"ר נמלא שבן שלש הכיר את בוראו: [נשיי אימא וני איו] והיה תמים וכתיב והיית לאב המון גוים אמר *רבי "כל המנחש לו נחש השמו שנאמר "כי לא נחש ביעקב והא "בלמ"ד אל"ף כתיב אלא משום מרה כנגד מדה תני אהבה בריה דרבי זירא כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו במחיצה שאפי׳ מלאכי השרת אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא נהש ביעקב ולא קסם בישראל ונו׳ אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני שעשה אנגרייא בת"ח שנאמר ניאטיין " "וירק את הניכיו ילידי ביתו *ושמואל אמר מפני שהפריז על מדותיו של הקב"ה שנא "במה אדע כי אירשנה ני מי ובי שמואל בר יי ורבי יוהנן אמר שהפריש בני אדם מלהכנס תרת כנפי השכינה שנאמר °תן לי הנפש והרכוש קח לך וירק נייעי יב שמאל היה את הניכיו ילידי ביתו *רב אמר *שהוריקן בתורה ושמואל אמר שהוריקן בוהב °) שמנה עשר ושלש מאות (שי, פיי נכון נכוס: אשר של ייד אשר איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אא איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר איר איר איין איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר שיי שסני הכיר אברהםאת בוראו שנא׳ °עקב אשר שמע אברהם בקולי תושבניה מאה ושבעין ותרין ואמר *) רמי בר אבא גא דיס פינוק [ל"ל רבי אמי ול"ה לע"י] (* י) ברחשית יד

יאיני ראוי להוליד בן

3.55

ברחשית יו

במדבר כג

[עי׳ סוטה (א.]

(פסמים סת:) ע"ז ג. ע"ש ועי׳ שנת לג. ואין ברית אלא והרכוש קחלך. ולא היה לו לעשות מולה וכי"ן כז שהיה לו לגיירם: שהוריהו בחורה.

[95p 3"7

[שבת קלו:]

המה וכו' מה שהניהו

בהימה]

יענ"ן מיז

כית אותו מלאך

from the anger and rage" מִפְּגֵי הָאַף וְהַחֵמָה

From this posuk we see that the malach 'Chaima' was still around at that point (when Moshe is speaking to Klal Yisroel at the end of his life) and not that it was killed when this story took place.

The Gemara answers:

תְּרֵי There were two חֵימָה הְוֹוּ (malachim named) Chaima און אִיבְּעֵית אֵימָא And if you want to say גוּוְדָא דְחֵימָה (that it was) the armies of Chaima (that Moshe was scared of)

The Gemara answers that although it was true that Moshe had killed the malach Chaima, its army was still in existence, and it was from them that Moshe was scared of.

Additional Examples of How We See the Greatness of Milah

We learned in a Baraisa תּנְיָא Rebbi says רַבָּי אומר great is milah גְּדוֹלָה מִילָה for you do not have שֶׁאֵין לָד someone מי who was 'busy' with mitzvohs שַּׁנְתַעָסֶק בְּמִצְוֹת like Avrohom Avinu כָּאַבְרָהָם אַבְינוּ and (even he) was not called ולא נקרא 'complete' תַּמִים except on account of milah אַלָא עַל שָם מִילָה as it says (Bereisis 17:1) שנאמר יהתהלך לפני Go before me התהלך and be complete" וְהָיֶה תָמִים and it is written (right afterwards) וכתיב "And I will place אַתּנָה my bris between me and you" בְּרִיְתָי בֵּינֶי וּבֵינֶד -complete From here we see that Avrohom's being called תמים-complete depended on his bris. A different thing (a different explanation) דָּבָר אַחָר great is milah גְּדוֹלָה מִילָה for it is equal שֵׁשְׁקוּלָה corresponding קְּנֶגֶד (to) all the mitzvohs of the Torah כל המצות שבתורה as it says (Shemos 34:27) שׁנאמר "For with these words etc." כִּי עַל פִּי הַדְּבַרִים הַאֵּלֶה וְגוֹי

The next words of the posuk say "I will make a bris with you". If so, we see that the bris is equal to "these words", i.e., all of the Torah.

A different thing (a different explanation) אָדְּדָר אַחַר great is milah אָדְזֹלָה מִילָה for if not for milah שְׁאִילְמְלֵא מִילָה it would not 'have been made' שְׁאַיְמִים וָאָרְץ the heavens and the land שְׁמֵיִם וָאָרֶץ as it says (Yirmiyah 33:25) שְׁנָאֲמָר it not for my bris אִם לא בְּרִיתִי day and night etc." יוֹמָם וָלָיְלָה וְגוֹי

The complete posuk says that if not for My bris, day and night, all the laws of heaven and earth I would not have placed (i.e., I would not have made). From this posuk we see the greatness of milah, as Hashem says, if not for the fact that there is the mitzvah of milah, Hashem would not have created the world.

On this drasha the Gemara points out:

R' Eliezer holds that the word bris in this posuk does not refer to the bris milah but rather to the Torah (which is also called a bris and is learned day and night). And if so, the posuk is telling us that the determining factor if Hashem would have made the world or not, was not the mitzvah of bris milah but rather it was the Torah.

> Rav Yehuda said that Rav said אָמָר רָב יְהוּדָה אָמָר רָב יְהוּדָה אָמָר רָב יְהוּדָה אָמָר רָב גַּשְּׁעָה מו the time אָאָמָר לו that he said to him שָּׁאָמָר לו to Avrohom Avinu הַקִּדוֹשׁ בָּרוּדָ הוּא to Avrohom Avinu יְּקַרָה שָׁבִינוּ and be complete עַמִים a trembling grabbed ahold of him אָחָזַתּוּ רְעָדָה

בסורת הש"ם

רש"י ארבעה נדרים

p.

32

מפני שנתעסק במלון תחלה . ואח"כ במילה והיה לו להתעסק במילה תחלה ואותו מלון סמוך למלרים (ג) דלא היה סכנה ואותו התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים: להורגן. לאותן שני מלאכים: גונדא דחימה . חיל שלו אבל איהו גופיה נהרג : שהיא שקולה כנגד כל המלות תורה אור

הברית אשר כרת ה׳ עמכם על כל י

הדברים האלה וכתיב במילה (בראשית

יי) ואתנה בריתי וגו׳ כרתי ברית

וגו' וכתיב להלן (שם) ואתנה בריתי

מה להלן ברית (ד) אף כאן ברית:

אם לא בריתי יומס ולילה. מה

להלן תורה אף כאן תורה והייט

פליגה דהכה מוקי לה להאי קרא

במילה והתם מוקי לה בתורה: שמא

כמלא בי דבר מגונה . *(עד) עכשיו

בלמ"ד אל"ף. דמשמע דאין רודפין

אחריו: מדה כנגד מדה . דבמדה

מקרא: שנאמר כי לא נחש. כל

זמן שחינו מנחש מה כתיב בתריה

כעת יאמר ליעקב כלומר עדיין יהא

אותו שאינו מנחש מה פעל אל לפי

יכולין ליכנס: שהפריז על מדוחיו .

שהגדיל לישאל על מדותיו של הקב"ה

שאמר במה אדע : חן לי הנפש

כן שהיה לו לגיירם : שהוריקן בתורה.

שלימדם תורה כאדם שמריק מכלי

זה לתוך כלי זה כך הוא לימדן תורה:

שהוריקן . לשון ליהוב שנא׳ (תהלים סח)

והברותיה בירקרק חרוץ שנתן להם

בגימטריא שמונה עשר ושלש מאות

שלא היה עמו אלא אליעזר לחוד :

מאה ושבעים ותרתין. דהכי משמע

עקב כמנין עק"ב שנים שמע אברהם

בן עלע שנים הכיר את בוראו:

[שנת קנו.] כולן : אליעזר הוא חושבניה. דאליעזר

שנתעסק במלון תחלה. שנאמר בדרך במלון דמשמע דמיד שבא עש אטושיע יד שימן מן הדרך נתעסק במלון והיה לו למול מתחלה וכ"ת

נדרים

שלישי

פרק

היאך ימול כיון שהיה לו עדיין ללאת בדרך י"ל דתותו מלון סמוך למלרים היה ובאורחא פורתא ליכא ככנתא: הוי אומר זה התינוק. שנעשה חתן ע"י ברית: ולא שירו

ר"נ

שנחורה. דכתוב (שמות כד) הנה דם שמות מפני שנתעסק במלון תחלה שנאמר °ויהי ממנו אלא רגליו. מקום המילה כדכתיב (שמ"ב יט) ולא עשה רגליו: בדרך במלון רשב"ג אומר לא למשה רבינו שנאמר הרף מאף ועזוב חמה . כלומר בקש *שמן להרוג אלא לאותו תינוק שנאמר הקב"ה אמר לו שיעובס אלמא רולה יי [°]כי התן דמים אתה לי צא וראה מי קרוי היה להרגם : שנאמר חמה אין לי. התן הוי אומר זה התינוק דרש רבי יהודה אלמא נהרג: גונדא דחימה. חיל בר ביזנא בשעה שנתרשל משה רבינו מן של חימה : כי על פי הדברים החלה כרתי אתך ברית . כלומר ברית מילה המילה באו אף וחימה ובלעוהו ולא שיירו ששקולה ככל הדברים דהיינו כל הוי אומר זה התינוק. ממנו אלא רגליו מיד ותקח צפורה צור המלות : צא מאלטגניטת שלך . ותכרות את ערלת בנה מיד וירף ממנו ממשפט הכמת מזלות שלך והייט באותה שעה ביקש משה רבינו להורגן דכתיב (נראשית טו) ויולא אותו שרלה להרגם אלא שלא המר לו והיה המים עד עכשיו: באורור שעור ביקש בשור דביבו לרוור בן [עיי זום׳ נ׳נ ע: ד׳ה כל המהמים . מהמים עמו : כל מי מושראבר "הרף באף ועזוב חבוה ויש החולה: שעה עומדת לו . שעולה שנוטווה להרפות ידיו המנחש . כלומר שרודף אחרי ישייהאומרים (6) *לחימה הרגו שנא׳ °חמה אין לי לגדולה : כל המנחש לו נחש. המנחשים: לו נחש . אחריו רודפין זנרים והכתיב לבי יגורתי מפני האף והרמה תרי שהנחשים והקשמים רודפין אחריו ישי מוס׳ שנמ לה. כיחושין דכל דקפיד קפדי בהדיה : מ *חימה הוו ואיבעית אימא גונדא דרוימה שנזוק בכל דבר וכדחמרינן בפרק חשונה ככל הדברים תניא רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי ערבי פסחים (פסחים קי:) מאן דקפיד קפדין ליה שנאמר כי לא נחש וגו׳: שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא שאדס מודד בה מודדין לו ולא נפיק בראשיתמים אלא על שם מילה שנאמר °התהלך כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. שמלאכי השרת ישאלו לישראל לפני והיה תמים וכתיב ואתנה בריתי ביני מה פעל אל לפי שמתוך שאינן מנחשין ובינך ד"א גדולה מילה ששקולה כנגרכל מכניסין אותן למחילה שאין מלאכי אותו עת דמלאכי השרת יהיו שואנין שמות המצות שבתורה שנאמר °כי על פי הדברים השרת יכולין ליכנס בה ונראה בעיני ע"ה ונצחענדו בניו ^{לי} האלה וגו' דבר אחר גדולה מילה *שאילמלא להכי נמי מדה כנגד מדה שמתוך שחינו הולך לקרחת נחשים לידע אומרו במה אדע מ"מ שהוא נכנס למקום שאין מלאכי השרת יניייםילה לא נתקייםו שמים וארץ שנאמר °אם לא בריתי יומם ולילה וגו׳ופליגא דר׳ *אליעור העתידות אלא בוטח בהקב"ה משום פנירה זו הפנישתו הכי הקב"ה מגלה לו רזי עולם דאמר ר' *אליעזר גדולה תורה שאילמלא* שאינם גלויים למלאכי השרת : גזטת התורה ובשבילה תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר *אם שעשה אנגרייא בתלמידי חכמים. לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שהוליכן למלחמה כדכתיב וירק את שמתי וגו' אמר רב יהודה אמר רב בשעה חניכיו דהיינו בני אדם שחנך לתורה: ממו בנפש חפוה : שאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו התהלך שהפריז על מדותיו. שהרבה להרהר על מדותיו של הקב"ה . הפריז ויתר לפני והיה תמים אחזתו רעדה אמר שמא והפקיר: שנאמר תן לי הנפש . יש בי רבר מגונה כיון שאמר לו ואתנה זהב הרבה: אליעור. היה שקול כעד נהשי בריתי ביני ובינך נתקררה דעתו "ויוצא אותו ואברהם אבינו נתנם לו ואילו עכבן לעלמו היה מכניסן תחת כנפי שכינה : החוצה *אמר לפניו רבש"ע הסתכלתי במול שהוריכן בתורה . זרזן בתורה לשון שלי (ג) (*ואין לי אלא בן אחד) אמר לו צא אחר הריקן מן התורה מלשון והבור מאיצפגנינות שלך אין מזל לישראל אמר רק שעשה בהן אנגריי׳:הוריכן בזהב. רבי יצחק כל המתמים עצמו הקב״ה מתמים כדכתיב בירקרק תרון דהיינו זהב (ה) גמ׳ ויש אומרים בקולי וכל שטתיו היו קע"ה אלמא^{בת ב}עמו שנאמר [°]עם חסיד תתחסד עם גבר כלומר שנתן להם זהב הרבה כדי שילטו: שנאת מיט האב יא ביא ני (ג) שם נמול שי (וחין שילטו: שנאמר נקב אשר שמע. וכי אהד) האימ וניב כמנין נקב שמע ואברהם חיה קע"ה סיא ואין לי כן את תמים תתמם א״ר הושעיא כל המתמים

פי׳ הרא״ש שמחתנין אותו במצוה ראשונה: שנאמר הרף מאף ועזוב המה. אלמא מהם: על פי הדברים האלה כרמי אתך ברית. אלמא ברים מילה האלה : אלא מדה כנגד מדה . מאן דקפיד קפדי בהדיה: כעת יאמר ליפקב . שאין נחש לישראל אז אפילו המלאכים צריכין לישאל מה פעל אל: מפני מה נענש אברהם אבינו כו׳. אע"פ פענירת העונש מפורשת על להיות כופל בבמה אדע: פהוריקן בתורה . זרזן נלחו בתלחתה:שהוריקן בזהב. פתח להס תולרותיו כדי שילכו

עין משפט

גר מצוה

קעט [ושיע אית סיי

הרסד סעיף א בהג׳ה]

הגהות הכ״ח הרגו לחימה שנאמר אלא ישמעאל : (ג) רשיי דיה מפני וכו׳ סמוך למלרים היה דלא: (ד) ד"ה שהיה וכו' מה להלן ברית מילה אף כאן ברית מילה הס׳ד :

נהמני אמר]

[27703 623

השמו

עצמו שעה עומדת לו שנא' °התהלך לפני שס"ר נמלא שבן שלש הכיר את בוראו: [נשיי אימא וני איו] והיה תמים וכתיב והיית לאב המון גוים אמר *רבי "כל המנחש לו נחש השמו שנאמר "כי לא נחש ביעקב והא "בלמ"ד אל"ף כתיב אלא משום מרה כנגד מדה תני אהבה בריה דרבי זירא כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו במחיצה שאפי׳ מלאכי השרת אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא נהש ביעקב ולא קסם בישראל ונו׳ אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני שעשה אנגרייא בת"ח שנאמר ניאטיין " "וירק את הניכיו ילידי ביתו *ושמואל אמר מפני שהפריז על מדותיו של הקב"ה שנא "במה אדע כי אירשנה ני מי ובי שמואל בר יי ורבי יוהנן אמר שהפריש בני אדם מלהכנס תרת כנפי השכינה שנאמר °תן לי הנפש והרכוש קח לך וירק נייעי יב שמאל היה את הניכיו ילידי ביתו *רב אמר *שהוריקן בתורה ושמואל אמר שהוריקן בוהב °) שמנה עשר ושלש מאות (שי, פיי נכון נכוס: אשר של ייד אשר איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אא איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר איר איר איין איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר שיי שסני הכיר אברהםאת בוראו שנא׳ °עקב אשר שמע אברהם בקולי תושבניה מאה ושבעין ותרין ואמר *) רמי בר אבא גא דיס פינוק [ל"ל רבי אמי ול"ה לע"י] (* י) ברחשית יד

יאיני ראוי להוליד בן

3.55

ברחשית יו

במדבר כג

[עי׳ סוטה (א.]

(פסמים סת:) ע"ז ג. ע"ש ועי׳ שנת לג. ואין ברית אלא והרכוש קחלך. ולא היה לו לעשות מולה וכי"ן כז שהיה לו לגיירם: שהוריהו בחורה.

[95p 3"7

[שבת קלו:]

המה וכו' מה שהניהו

בהימה]

יענ"ן מיז

כית אותו מלאך

that is, he is not busy with trying to figure out the future because he has full trust in Hashem that Hashem will do whatever is good for him. The Gemara tells us that since this person has this faith in Hashem, Hashem will act in kind and reward him by acting with temimus as well. That is, Hashem will act with only good with him, in accordance with the faith that this person had in him **R' Oshiya said**

יָּשָּׁל הַמְתַמֵּים עַצְמוֹ 'whoever acts with temimus' בְּל הַמְתַמֵּים עַצְמוֹ

the hour שָׁעָה

will stand with him (will be good to him) עוּמֶדֶת לו שְׁנֶאֲמֵר (Bereisis 17:1) הַתְּהֵלֶךְ לְפָנִי and be complete נְהְנֵיב וּכְתִיב (and it is written (ibid. 4)

יְהָיִיתָ And you be וְהָיִיתָ

a father to many nations" לְאַב הַמון גוים

R' Oshiya said that if someone acts with תְּמִימוֹת, then the hour will be good to him which the Ran explains to mean that this person will reach greatness. And this is what we see from Avrohom Avinu. Hashem told him to walk with תְּמִימוֹת, and the next posuk tells us that if he will do this then he will be the father to many nations (that is, he will achieve greatness).

The Danger of Using ניחוש

Rebbi said אַמָר רַבָּי

all who use nichush כל הַמְנַחֵשׁ

the nicush will be to him (i.e., against him) לי גַּחַשׁ

as it says (Bamidbar 23:23) שֶׁנְאֲמַר

"For there is no nichush to Yaakov הילא נחש ביעקב

The Gemara asks rhetorically:

But (with the letters) lamed alef וְהָא בְּלָמֶד אָלֶף

it is written בְּתִיב

rather אֵלָא

(we know this) because משום

of (the rule of) 'a measure מִדָּה

for a measure כְּגֶגֶד מִדְּה

Rebbi said that anyone who uses nichush ('super-natural forces', i.e., certain spells and chants) to tell the future will suffer from these 'super-natural forces'. The Ran explains this idea with the Gemara in meseches Pesachim that tells us that those that are makpid (concerned) on zuggos (the idea that shaydim – 'demons' come when things are done in pairs) those are the ones who suffer from zuggos. The Ran says that this idea applies to using nichush

he (Avrohom) said אָמַר שְׁמָא maybe שְׁמָא יֵשׁ בִּי I have in me יֵשׁ

something disgusting" דָּבָר מְגוּנֶה

The Mefaraish explains that Avrohom was concerned on account of this that Hashem did not ask him to walk with him until now. Avrohom thought that perhaps the reason for this was because of something that was wrong with Avrohom. The Gemara continues: Since He said to him בָּיָון שָׁאָמֵר לוֹ

"And I will place my bris וְאֶתְּנָה בְרִיתִי

between me and your children" בּינִי וּבֵינֶד

his mind (concern) was cooled off נְתְקֶרְרָה דֵּעְתוֹ

There is No Mazel to Yisroel (Hashem's response to Avrohom Avinu)

The posuk (Bereisis 15:5) continues and says: יַרְיוֹצֵא אתוֹ הָחוּצָה "And he went outside" אָמָר לְפָנָיו He said before רְבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם "Hashem רְבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם I looked in my mazal הְסְתּכַּלְתִי בַּמַיָּל שֶׁלי and I do not have (i.e., I will not have) וְאֵין לִי but one son" אָאָלָא בַּן אֶחָד (In response) He (Hashem) said to him אָמָר לו צא out ou מַאִיצְטַגְיִניוּת שֶׁלָך

(for) there is no mazal to Yisroel" אֵין מַזָּל לְיִשְׁרָאֵל

The Advantage of Going with המימות

R' Yitzchok said אָמָר רָבָּי יִצְחָק 'any who acts with temimus' כָּל הַמְתַמֵּים עַצְמוּ Hashem הַקָּדוֹשׁ בָּרוּדָ הוּא acts with temimus with him הַתְּמֵים עַמוּ wysear (Shmuel 2 22:26) עם הָסִיד With the righteous one תְּתְמָסָד with the one strong in his righteousness you act with temimus

The word תָּמִים is generally understood to mean complete, and in this context, when we say that the person acts with temimus it means that he acts with complete faith in Hashem,

בסורת הש"ם

רש"י ארבעה נדרים

p.

32

מפני שנתעסק במלון תחלה . ואח"כ במילה והיה לו להתעסק במילה תחלה ואותו מלון סמוך למלרים (ג) דלא היה סכנה ואותו התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים: להורגן. לאותן שני מלאכים: גונדא דחימה . חיל שלו אבל איהו גופיה נהרג : שהיא שקולה כנגד כל המלות תורה אור

הברית אשר כרת ה׳ עמכם על כל י

הדברים האלה וכתיב במילה (בראשית

יי) ואתנה בריתי וגו׳ כרתי ברית

וגו' וכתיב להלן (שם) ואתנה בריתי

מה להלן ברית (ד) אף כאן ברית:

אם לא בריתי יומס ולילה. מה

להלן תורה אף כאן תורה והייט

פליגה דהכה מוקי לה להאי קרא

במילה והתם מוקי לה בתורה: שמא

כמלא בי דבר מגונה . *(עד) עכשיו

בלמ"ד אל"ף. דמשמע דאין רודפין

אחריו: מדה כנגד מדה . דבמדה

מקרא: שנאמר כי לא נחש. כל

זמן שחינו מנחש מה כתיב בתריה

כעת יאמר ליעקב כלומר עדיין יהא

אותו שאינו מנחש מה פעל אל לפי

יכולין ליכנס: שהפריז על מדוחיו .

שהגדיל לישאל על מדותיו של הקב"ה

שאמר במה אדע : חן לי הנפש

כן שהיה לו לגיירם : שהוריקן בתורה.

שלימדם תורה כאדם שמריק מכלי

זה לתוך כלי זה כך הוא לימדן תורה:

שהוריקן . לשון ליהוב שנא׳ (תהלים סח)

והברותיה בירקרק חרוץ שנתן להם

בגימטריא שמונה עשר ושלש מאות

שלא היה עמו אלא אליעזר לחוד :

מאה ושבעים ותרתין. דהכי משמע

עקב כמנין עק"ב שנים שמע אברהם

בן עלע שנים הכיר את בוראו:

[שנת קנו.] כולן : אליעזר הוא חושבניה. דאליעזר

שנתעסק במלון תחלה. שנאמר בדרך במלון דמשמע דמיד שבא עש אטושיע יד שימן מן הדרך נתעסק במלון והיה לו למול מתחלה וכ"ת

נדרים

שלישי

פרק

היאך ימול כיון שהיה לו עדיין ללאת בדרך י"ל דתותו מלון סמוך למלרים היה ובאורחא פורתא ליכא ככנתא: הוי אומר זה התינוק. שנעשה חתן ע"י ברית: ולא שירו

ר"נ

שנחורה. דכתוב (שמות כד) הנה דם שמות מפני שנתעסק במלון תחלה שנאמר °ויהי ממנו אלא רגליו. מקום המילה כדכתיב (שמ"ב יט) ולא עשה רגליו: בדרך במלון רשב"ג אומר לא למשה רבינו שנאמר הרף מאף ועזוב חמה . כלומר בקש *שמן להרוג אלא לאותו תינוק שנאמר הקב"ה אמר לו שיעובס אלמא רולה יי [°]כי התן דמים אתה לי צא וראה מי קרוי היה להרגם : שנאמר חמה אין לי. התן הוי אומר זה התינוק דרש רבי יהודה אלמא נהרג: גונדא דחימה. חיל בר ביזנא בשעה שנתרשל משה רבינו מן של חימה : כי על פי הדברים החלה כרתי אתך ברית . כלומר ברית מילה המילה באו אף וחימה ובלעוהו ולא שיירו ששקולה ככל הדברים דהיינו כל הוי אומר זה התינוק. ממנו אלא רגליו מיד ותקח צפורה צור המלות : צא מאלטגניטת שלך . ותכרות את ערלת בנה מיד וירף ממנו ממשפט הכמת מזלות שלך והייט באותה שעה ביקש משה רבינו להורגן דכתיב (נראשית טו) ויולא אותו שרלה להרגם אלא שלא המר לו והיה המים עד עכשיו: באורור שעור ביקש בשור דביבו לרוור בן [עיי זום׳ נ׳נ ע: ד׳ה כל המהמים . מהמים עמו : כל מי מושראבר "הרף באף ועזוב חבוה ויש החולה: שעה עומדת לו . שעולה שנוטווה להרפות ידיו המנחש . כלומר שרודף אחרי ישייהאומרים (6) *לחימה הרגו שנא׳ °חמה אין לי לגדולה : כל המנחש לו נחש. המנחשים: לו נחש . אחריו רודפין זנרים והכתיב לבי יגורתי מפני האף והרמה תרי שהנחשים והקשמים רודפין אחריו ישי מוס׳ שנמ לה. כיחושין דכל דקפיד קפדי בהדיה : מ *חימה הוו ואיבעית אימא גונדא דרוימה שנזוק בכל דבר וכדחמרינן בפרק חשונה ככל הדברים תניא רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי ערבי פסחים (פסחים קי:) מאן דקפיד קפדין ליה שנאמר כי לא נחש וגו׳: שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא שאדס מודד בה מודדין לו ולא נפיק בראשיתמים אלא על שם מילה שנאמר °התהלך כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. שמלאכי השרת ישאלו לישראל לפני והיה תמים וכתיב ואתנה בריתי ביני מה פעל אל לפי שמתוך שאינן מנחשין ובינך ד"א גדולה מילה ששקולה כנגרכל מכניסין אותן למחילה שאין מלאכי אותו עת דמלאכי השרת יהיו שואנין שמות המצות שבתורה שנאמר °כי על פי הדברים השרת יכולין ליכנס בה ונראה בעיני ע"ה ונצחענדו בניו ^{לי} האלה וגו' דבר אחר גדולה מילה *שאילמלא להכי נמי מדה כנגד מדה שמתוך שחינו הולך לקרחת נחשים לידע אומרו במה אדע מ"מ שהוא נכנס למקום שאין מלאכי השרת יניייםילה לא נתקייםו שמים וארץ שנאמר °אם לא בריתי יומם ולילה וגו׳ופליגא דר׳ *אליעור העתידות אלא בוטח בהקב"ה משום פנירה זו הפנישתו הכי הקב"ה מגלה לו רזי עולם דאמר ר' *אליעזר גדולה תורה שאילמלא* שאינם גלויים למלאכי השרת : גזטת התורה ובשבילה תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר *אם שעשה הנגרייה בתלמידי הכמים. לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שהוליכן למלחמה כדכתיב וירק את שמתי וגו׳ אמר רב יהודה אמר רב בשעה חניכיו דהיינו בני אדם שחנך לתורה: ממו בנפש חפוה : שאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו התהלך שהפריז על מדותיו. שהרבה להרהר על מדותיו של הקב"ה . הפריז ויתר לפני והיה תמים אחזתו רעדה אמר שמא והפקיר: שנאמר תן לי הנפש . יש בי רבר מגונה כיון שאמר לו ואתנה זהב הרבה: אליעור. היה שקול כעד נהשי בריתי ביני ובינך נתקררה דעתו "ויוצא אותו ואברהם אבינו נתנם לו ואילו עכבן לעלמו היה מכניסן תחת כנפי שכינה : החוצה *אמר לפניו רבש"ע הסתכלתי במול שהוריכן בתורה . זרזן בתורה לשון שלי (ג) (*ואין לי אלא בן אחד) אמר לו צא אחר הריקן מן התורה מלשון והבור מאיצפגנינות שלך אין מזל לישראל אמר רק שעשה בהן אנגריי׳:הוריכן בזהב. רבי יצחק כל המתמים עצמו הקב״ה מתמים כדכתיב בירקרק תרון דהיינו זהב (ה) גמ׳ ויש אומרים בקולי וכל שטתיו היו קע"ה אלמא^{בת ב}עמו שנאמר [°]עם חסיד תתחסד עם גבר כלומר שנתן להם זהב הרבה כדי שילטו: שנאת מיט האב יא ביא ני (ג) שם נמול שי (וחין שילטו: שנאמר נקב אשר שמע. וכי אהד) האימ וניב כמנין נקב שמע ואברהם חיה קע"ה סיא ואין לי כן את תמים תתמם א״ר הושעיא כל המתמים

פי׳ הרא״ש שמחתנין אותו במצוה ראשונה: שנאמר הרף מאף ועזוב המה. אלמא מהם: על פי הדברים האלה כרמי אתך ברית. אלמא ברים מילה האלה : אלא מדה כנגד מדה . מאן דקפיד קפדי בהדיה: כעת יאמר ליפקב . שאין נחש לישראל אז אפילו המלאכים צריכין לישאל מה פעל אל: מפני מה נענש אברהם אבינו כו׳. אע"פ פענירת העונש מפורשת על להיות כופל בבמה אדע: פהוריקן בתורה . זרזן נלחו בתלחתה:שהוריקן בזהב. פתח להס תולרותיו כדי שילכו

עין משפט

גר מצוה

קעט [ושיע אית סיי

הרסד סעיף א בהג׳ה]

הגהות הכ״ח הרגו לחימה שנאמר אלא ישמעאל : (ג) רשיי דיה מפני וכו׳ סמוך למלרים היה דלא: (ד) ד"ה שהיה וכו' מה להלן ברית מילה אף כאן ברית מילה הס׳ד :

נהמני אמר]

[27703 623

השמו

עצמו שעה עומדת לו שנא' °התהלך לפני שס"ר נמלא שבן שלש הכיר את בוראו: [נשיי אימא וני איו] והיה תמים וכתיב והיית לאב המון גוים אמר *רבי "כל המנחש לו נחש השמו שנאמר "כי לא נחש ביעקב והא "בלמ"ד אל"ף כתיב אלא משום מרה כנגד מדה תני אהבה בריה דרבי זירא כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו במחיצה שאפי׳ מלאכי השרת אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא נהש ביעקב ולא קסם בישראל ונו׳ אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני שעשה אנגרייא בת"ח שנאמר ניאטיין " "וירק את הניכיו ילידי ביתו *ושמואל אמר מפני שהפריז על מדותיו של הקב"ה שנא "במה אדע כי אירשנה ני מי ובי שמואל בר יי ורבי יוהנן אמר שהפריש בני אדם מלהכנס תרת כנפי השכינה שנאמר °תן לי הנפש והרכוש קח לך וירק נייעי יב שמאל היה את הניכיו ילידי ביתו *רב אמר *שהוריקן בתורה ושמואל אמר שהוריקן בוהב °) שמנה עשר ושלש מאות (שי, פיי נכון נכוס: אשר של ייד אשר איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אא איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר איר איר איין איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר שיי שסני הכיר אברהםאת בוראו שנא׳ °עקב אשר שמע אברהם בקולי תושבניה מאה ושבעין ותרין ואמר *) רמי בר אבא גא דיס פינוק [ל"ל רבי אמי ול"ה לע"י] (* י) ברחשית יד

יאיני ראוי להוליד בן

3.55

ברחשית יו

במדבר כג

[עי׳ סוטה (א.]

(פסמים סת:) ע"ז ג. ע"ש ועי׳ שנת לג. ואין ברית אלא והרכוש קחלך. ולא היה לו לעשות מולה וכי"ן כז שהיה לו לגיירם: שהוריהו בחורה.

[95p 3"7

[שבת קלו:]

המה וכו' מה שהניהו

בהימה]

יענ"ן מיז

כית אותו מלאך

as well. If a person gives credence to these 'super-natural' forces then these forces will affect him (i.e., causes him harm).

The Gemara at first wants to learn this out of the posuk that Bilam Harasha said in reference to Klal Yisroel. The posuk says לא נַחָשׁ בְּיַשָׁקֹב , the Gemara understands this to mean 'To him there will be nichush'. That is, because this person uses the nichush, the nichush will be to him, that is, it will go after him and cause him harm. And on this the Gemara asks that the word is spelled with a lamed and an alef, not a lamed and a vov. That is, the word vov means to him, and if this would have been the word of the posuk, we would have understood the darsha very well.

But that is not the way the word is spelled, the word is spelled $\forall n$ – lamed alef, which means no, that is there is no nichush among them. But if so, we have lost our drasha that the ones who use nichush will have nichucsh follow them.

The Gemara answers that this is true, that there is no drasha to this idea from the posuk, but we know that this is true from the rule of מדה כנגד מדה - the rule that tells us that the way a person acts, that is how he is dealt with. Therefore, since this person believes in nichush, he gives the nichush the ability to act upon him (see footnote for how the Maharsha explains the Gemara).²⁰

The Gemara continues:

Ahava the son of R' Zayra learned אָדָר דְּרָבְּי זְיָרָא הָשָרָה דְרַבְּי זְיָרָא אַקָבָה בְּרִיה דְרַבְי זֵייָרָא קּלָ אָדָם that does not use nichush שָׁאִינוֹ מְנַחָּשׁ they bring him minitian accive מַרְנִיסִין אוֹתוֹ that even שָׁאָבִי הַשְׁרַת the malachi hashareis ('ministering angels') אַין יְכוֹלִין the malachi hashareis ('ministering angels') אַין יְכוֹלִין to enter into it אַיָרָעָרָת לִיכְּנֵס בְּתוֹכָה as it says (ibid.) שֶׁנֶאֶמַר for there is not nichush שָׁנָק

and no magic with Yisroel" וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל וְגוֹי

The posuk continues and says that they will ask Klal Yisroel what is happening. The Ran explains that this refers to a time in which the malachim will ask Klal Yisroel what Hashem is doing. That is, because Klal Yisroel is not involved in nichush, this will result in them being in a place that even the malachim will not be able to enter (and that is why the malachim will need to ask Klal Yisroel what is happening with Hashem).

Why Was Avrohom Avinu Punished that His Descendants Would Have to be Enslaved in Mitzrayim for Two Hundred Ten Years?

> R' Avahu said אָמָר רָבִּי אֲבָהוּ that R' Elazar said אָמָר רַבִּי אֶלְעָזָר because of what מְבְּנֵי מָה was Avrohom Avinu punished גֶעֲנַשׁ אַבְרָהֶם אָבִינוּ and his children were enslaved וּוִשְׁתַּעְבְּדּו בָּנָיו to Mitzrayim לְמִצְרָיִם two hundred ten years מְמָנִים וְעֶשֶׁר שְׁנִים (it was) because מְמָנִי מְמָנִי חֲכָמִים with Talmidei Chachamim שְׁנָאֶמֵר (14:14) מְגָיָרָק "And he armed" ניָרֶק "those educated by him"

and those born in his house" יְלִידֵי בֵיתוֹ

When Avrohom went to war with the four kings, he brought those in his household with him. That is, even though these people were talmidei chachamim, Avrohom brought them to war with him, and for this he was punished.

> וּשְׁמוּאֵל אָמַר Shmuel said מִפְּנֵי because שָׁהַפְרִיז עַל מִדּוֹתָיו 'he 'questioned the ways' שָׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּדָ הוּא as it says (Bereisis 15:8) שֶׁנֶאֱמַר בַּמָה אֵדַע With what will I know הַי אִירַשְׁנַה "With what will I know

Secondly, what the Gemara does is not the way of the Gemara normally acts. We don't find that the Gemara will at first attempt to use a posuk to prove a halacha and then as the result of a question say that the source for the halacha is only a shevara.

²⁰ The Maharsha's Explanation of the Gemara (the source for the rule of מדה)

According to the basic understanding of the Gemara, although the Gemara at first thought that this rule could be learned out of a posuk, in the end the Gemara says that it is a shevara. But on this the Maharsha asks two questions. Firstly, what is the chiddush of the Gemara that nichush works specifically against those who believe in it because of the rule of הדה כנדד מדה? This is a rule that we find all over, and if so, why should this case be any different?

Because of these questions the Maharsha explains that even in the end, the Gemara is still saying that the posuk is the source for Rebbi's statement. The Maharsha explains that at first Bilam wanted to curse Klal Yisroel by using nichush. But then when he realized that they do not engage in using nichush, he said that if so, he cannot use nichush either, and the reason for this is because of the rule הנדד מדה כנדד מדה that the Maharsha says that this very posuk is the source for the rule of מדה כנדד מדה that we find all over.

בסורת הש"ם

רש"י ארבעה נדרים

p.

32

מפני שנתעסק במלון תחלה . ואח"כ במילה והיה לו להתעסק במילה תחלה ואותו מלון סמוך למלרים (ג) דלא היה סכנה ואותו התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים: להורגן. לאותן שני מלאכים: גונדא דחימה . חיל שלו אבל איהו גופיה נהרג : שהיא שקולה כנגד כל המלות תורה אור

הברית אשר כרת ה׳ עמכם על כל י

הדברים האלה וכתיב במילה (בראשית

יי) ואתנה בריתי וגו׳ כרתי ברית

וגו' וכתיב להלן (שם) ואתנה בריתי

מה להלן ברית (ד) אף כאן ברית:

אם לא בריתי יומס ולילה. מה

להלן תורה אף כאן תורה והייט

פליגה דהכה מוקי לה להאי קרא

במילה והתם מוקי לה בתורה: שמא

כמלא בי דבר מגונה . *(עד) עכשיו

בלמ"ד אל"ף. דמשמע דאין רודפין

אחריו: מדה כנגד מדה . דבמדה

מקרא: שנאמר כי לא נחש. כל

זמן שחינו מנחש מה כתיב בתריה

כעת יאמר ליעקב כלומר עדיין יהא

אותו שאינו מנחש מה פעל אל לפי

יכולין ליכנס: שהפריז על מדוחיו .

שהגדיל לישאל על מדותיו של הקב"ה

שאמר במה אדע : חן לי הנפש

כן שהיה לו לגיירם : שהוריקן בתורה.

שלימדם תורה כאדם שמריק מכלי

זה לתוך כלי זה כך הוא לימדן תורה:

שהוריקן . לשון ליהוב שנא׳ (תהלים סח)

והברותיה בירקרק חרוץ שנתן להם

בגימטריא שמונה עשר ושלש מאות

שלא היה עמו אלא אליעזר לחוד :

מאה ושבעים ותרתין. דהכי משמע

עקב כמנין עק"ב שנים שמע אברהם

בן עלע שנים הכיר את בוראו:

[שנת קנו.] כולן : אליעזר הוא חושבניה. דאליעזר

שנתעסק במלון תחלה. שנאמר בדרך במלון דמשמע דמיד שבא עש אטושיע יד שימן מן הדרך נתעסק במלון והיה לו למול מתחלה וכ"ת

נדרים

שלישי

פרק

היאך ימול כיון שהיה לו עדיין ללאת בדרך י"ל דתותו מלון סמוך למלרים היה ובאורחא פורתא ליכא ככנתא: הוי אומר זה התינוק. שנעשה חתן ע"י ברית: ולא שירו

ר"נ

שנחורה. דכתוב (שמות כד) הנה דם שמות מפני שנתעסק במלון תחלה שנאמר °ויהי ממנו אלא רגליו. מקום המילה כדכתיב (שמ"ב יט) ולא עשה רגליו: בדרך במלון רשב"ג אומר לא למשה רבינו שנאמר הרף מאף ועזוב חמה . כלומר בקש *שמן להרוג אלא לאותו תינוק שנאמר הקב"ה אמר לו שיעובס אלמא רולה יי [°]כי התן דמים אתה לי צא וראה מי קרוי היה להרגם : שנאמר חמה אין לי. התן הוי אומר זה התינוק דרש רבי יהודה אלמא נהרג: גונדא דחימה. חיל בר ביזנא בשעה שנתרשל משה רבינו מן של חימה : כי על פי הדברים החלה כרתי אתך ברית . כלומר ברית מילה המילה באו אף וחימה ובלעוהו ולא שיירו ששקולה ככל הדברים דהיינו כל הוי אומר זה התינוק. ממנו אלא רגליו מיד ותקח צפורה צור המלות : צא מאלטגניטת שלך . ותכרות את ערלת בנה מיד וירף ממנו ממשפט הכמת מזלות שלך והייט באותה שעה ביקש משה רבינו להורגן דכתיב (נראשית טו) ויולא אותו שרלה להרגם אלא שלא המר לו והיה המים עד עכשיו: באורור שעור ביקש בשור דביבו לרוור בן [עיי זום׳ נ׳נ ע: ד׳ה כל המהמים . מהמים עמו : כל מי מושראבר "הרף באף ועזוב חבוה ויש החולה: שעה עומדת לו . שעולה שנוטווה להרפות ידיו המנחש . כלומר שרודף אחרי ישייהאומרים (6) *לחימה הרגו שנא׳ °חמה אין לי לגדולה : כל המנחש לו נחש. המנחשים: לו נחש . אחריו רודפין זנרים והכתיב לבי יגורתי מפני האף והרמה תרי שהנחשים והקשמים רודפין אחריו ישי מוס׳ שנמ לה. כיחושין דכל דקפיד קפדי בהדיה : מ *חימה הוו ואיבעית אימא גונדא דרוימה שנזוק בכל דבר וכדחמרינן בפרק חשונה ככל הדברים תניא רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי ערבי פסחים (פסחים קי:) מאן דקפיד קפדין ליה שנאמר כי לא נחש וגו׳: שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא שאדס מודד בה מודדין לו ולא נפיק בראשיתמים אלא על שם מילה שנאמר °התהלך כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. שמלאכי השרת ישאלו לישראל לפני והיה תמים וכתיב ואתנה בריתי ביני מה פעל אל לפי שמתוך שאינן מנחשין ובינך ד"א גדולה מילה ששקולה כנגרכל מכניסין אותן למחילה שאין מלאכי אותו עת דמלאכי השרת יהיו שואנין שמות המצות שבתורה שנאמר °כי על פי הדברים השרת יכולין ליכנס בה ונראה בעיני ע"ה ונצחענדו בניו ^{לי} האלה וגו' דבר אחר גדולה מילה *שאילמלא להכי נמי מדה כנגד מדה שמתוך שחינו הולך לקרחת נחשים לידע אומרו במה אדע מ"מ שהוא נכנס למקום שאין מלאכי השרת יניייםילה לא נתקייםו שמים וארץ שנאמר °אם לא בריתי יומם ולילה וגו׳ופליגא דר׳ *אליעור העתידות אלא בוטח בהקב"ה משום פנירה זו הפנישתו הכי הקב"ה מגלה לו רזי עולם דאמר ר' *אליעזר גדולה תורה שאילמלא* שאינם גלויים למלאכי השרת : גזטת התורה ובשבילה תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר *אם שעשה הנגרייה בתלמידי הכמים. לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שהוליכן למלחמה כדכתיב וירק את שמתי וגו׳ אמר רב יהודה אמר רב בשעה חניכיו דהיינו בני אדם שחנך לתורה: ממו בנפש חפוה : שאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו התהלך שהפריז על מדותיו. שהרבה להרהר על מדותיו של הקב"ה . הפריז ויתר לפני והיה תמים אחזתו רעדה אמר שמא והפקיר: שנאמר תן לי הנפש . יש בי רבר מגונה כיון שאמר לו ואתנה זהב הרבה: אליעור. היה שקול כעד נהשי בריתי ביני ובינך נתקררה דעתו "ויוצא אותו ואברהם אבינו נתנם לו ואילו עכבן לעלמו היה מכניסן תחת כנפי שכינה : החוצה *אמר לפניו רבש"ע הסתכלתי במול שהוריכן בתורה . זרזן בתורה לשון שלי (ג) (*ואין לי אלא בן אחד) אמר לו צא אחר הריקן מן התורה מלשון והבור מאיצפגנינות שלך אין מזל לישראל אמר רק שעשה בהן אנגריי׳:הוריכן בזהב. רבי יצחק כל המתמים עצמו הקב״ה מתמים כדכתיב בירקרק תרון דהיינו זהב (ה) גמ׳ ויש אומרים בקולי וכל שטתיו היו קע"ה אלמא^{בת ב}עמו שנאמר [°]עם חסיד תתחסד עם גבר כלומר שנתן להם זהב הרבה כדי שילטו: שנאת מיט האב יא ביא ני (ג) שם נמול שי (וחין שילטו: שנאמר נקב אשר שמע. וכי אהד) האימ וניב כמנין נקב שמע ואברהם חיה קע"ה סיא ואין לי כן את תמים תתמם א״ר הושעיא כל המתמים

פי׳ הרא״ש שמחתנין אותו נמצוה ראשונה: שנאמר הרף מאף ועזוב המה. אלמא מהם: על פי הדברים האלה כרמי אתך ברית. אלמא ברים מילה האלה : אלא מדה כנגד מדה . מאן דקפיד קפדי בהדיה: כעת יאמר ליפקב . שאין נחש לישראל אז אפילו המלאכים צריכין לישאל מה פעל אל: מפני מה נענש אברהם אבינו כו׳. אע"פ פענירת העונש מפורשת על להיות כופל בבמה אדע: פהוריקן בתורה . זרזן נלחו בתלחתה:שהוריקן בזהב. פתח להס תולרותיו כדי שילכו

עין משפט

גר מצוה

קעט [ושיע אית סיי

הרסד סעיף א בהג׳ה]

הגהות הכ״ח הרגו לחימה שנאמר אלא ישמעאל : (ג) רשיי דיה מפני וכו׳ סמוך למלרים היה דלא: (ד) ד"ה שהיה וכו' מה להלן ברית מילה אף כאן ברית מילה הס׳ד :

נהמני אמר]

[27703 623

השמו

עצמו שעה עומדת לו שנא' °התהלך לפני שס"ר נמלא שבן שלש הכיר את בוראו: [נשיי אימא וני איו] והיה תמים וכתיב והיית לאב המון גוים אמר *רבי "כל המנחש לו נחש השמו שנאמר "כי לא נחש ביעקב והא "בלמ"ד אל"ף כתיב אלא משום מרה כנגד מדה תני אהבה בריה דרבי זירא כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו במחיצה שאפי׳ מלאכי השרת אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא נהש ביעקב ולא קסם בישראל ונו׳ אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני שעשה אנגרייא בת"ח שנאמר ניאטיין " "וירק את הניכיו ילידי ביתו *ושמואל אמר מפני שהפריז על מדותיו של הקב"ה שנא "במה אדע כי אירשנה ני מי ובי שמואל בר יי ורבי יוהנן אמר שהפריש בני אדם מלהכנס תרת כנפי השכינה שנאמר °תן לי הנפש והרכוש קח לך וירק נייעי יב שמאל היה את הניכיו ילידי ביתו *רב אמר *שהוריקן בתורה ושמואל אמר שהוריקן בוהב °) שמנה עשר ושלש מאות (שי, פיי נכון נכוס: אשר של ייד אשר איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אא איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר איר איר איין איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר שיי שסני הכיר אברהםאת בוראו שנא׳ °עקב אשר שמע אברהם בקולי תושבניה מאה ושבעין ותרין ואמר *) רמי בר אבא גא דיס פינוק [ל"ל רבי אמי ול"ה לע"י] (* י) ברחשית יד

יאיני ראוי להוליד בן

3.55

ברחשית יו

במדבר כג

[עי׳ סוטה (א.]

(פסמים סת:) ע"ז ג. ע"ש ועי׳ שנת לג. ואין ברית אלא והרכוש קחלך. ולא היה לו לעשות מולה וכי"ן כז שהיה לו לגיירם: שהוריהו בחורה.

[95p 3"7

[שבת קלו:]

המה וכו' מה שהניהו

בהימה]

יענ"ן מיז

כית אותו מלאך

After Hashem promised Avrohom Avinu that his children will inherit Eretz Yisroel, Avrohom asked how he would know that this will be true. This showed a certain lack of trust on his part and for this he was punished.

וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר R' Yochanan said

ּשָׁהְפְרִישׁ בְּגֵי אָדָם for he separated people מִלְהַכְּגַס תַּחַת כַּנְפֵי הַשְׁכִינָה under the 'wings' of the Shechina תַּחַת כַּנְפֵי הַשְׁכִינָה as it says (Bereisis 14:21) שְׁנֶאֱמַר תֶּן לִי הַנֶּפֶשׁ and the booty take for yourself" וְהָרְכֵשׁ מַח לָדָּ

After the war with the four kings, the king of Sodom asked Avrohom to give him the prisoners and he would let Avrohom keep the booty. Avrohom did not want to do this and he said that the king of Sodom could have everything. The Ran explains that Avrohom should have insisted that he keep the prisoners, and if Avrohom would have done so, he would have been able to teach them about mitzvohs and to bring them close to Hashem.

The Gemara will now discuss the meaning of the word וַיָּרָק

The posuk (ibid.) said:

וֹיֶרָק 'And he 'armed' וַיָּרָק

'those who he educated' אֶת חֲנִיכָיו'

those born in his house" יְלִידֵי בֵיתוֹ

Rav said (that this means רַב אָמַר

(that) he 'emptied' them from Torah שֶׁהוֹרִיקָן בַּתוֹרָה

In his first pshat (explanation) the Ran explains that Avrohom was encouraging them with Torah. According to this the word איין has the connotation of filling up. That is, although the word means to empty, the intent here is to say that he will fill them with Torah, similar to one who fills a pail of water by emptying water from another pail into it.

The Ran then gives another pshat and explains that the posuk is saying that Avrohom caused them to be empty from Torah. The Ran explains that the word וְיָרֶק אוֹן has the meaning of empty, as in the posuk וְיָרָק אֵין בּוֹ מָיִם has the meaning of empty, as in the posuk און הַכָּבוֹר רַק אַין בּוֹ מָיִם – the pit was empty it had no water. That is, since Avrohom took them as soldiers, he caused them to be empty from Torah.

And Shmuel said ושְׁמוּאֵל אָמַר

he made them 'yellow/golden שֶׁהוֹרִיקָן אָרָיקו with gold בַּזָהָב

The Ran explains that Avrohom gave them a lot of gold in order to convince them to go to war with him.

Who Went with Avrohom when He Went to War (three hundred eighteen men or just Eliezer)?

The posuk (ibid.) continues and says that when Avrohom went to war, he did so with:

שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלשׁ מֵאוֹת Three hundred eighteen (men)

With regard to this posuk: R' Ami bar Aba said אָמָר רַבָּי אַמֵי בָּר אַבָּא

Eliezer אַליעזר

corresponded (was equal) to all of them כְּנֵגֶד כּוּלָם

There are those who say אִיכָּא דְּאָמִרִי

it is Eliezer (that the posuk refers to) אַליעור הוא

that his gematria (numerical of his name is דְּחוּשְׁבָּגֵיה הָכִי הָוֵי such)

This second pshat in the posuk says that in reality Avrohom only went with Eliezer. And even though the posuk says that he went with three hundred eighteen, this does not refer to an amount of men, but rather to the value of Eliezer's name – אליעזר Alef = 1, lamed = 30, yud = 10, ayin = 70, zayin = 7, and Rais = 200. Add all these together and they come to 318.

How Do We Know that Avrohom Was Three Years Old when He Recognized Hashem?

And R' Ami bar Aba said אָאָמַר רַבָּי אַמֵּי בַּר אַבָּא בַּן שָׁלשׁ שָׁנִים (at) three years old הְכִּיר אַבְרָהָם Avrohom recognized his creator אָת בּוֹרְאוֹ bis creator שֶׁנְאֲמַר (Bereisis 26:5) עַקָּב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי Because Avrohom listened to my

voice"

(And) its gematria (of the word aikev) חוּשְׁבָּגִיה is one hundred seventy two מָאָה וְשְׁבְעִין וּתְרֵין

בסורת הש"ם

רש"י ארבעה נדרים

p.

32

מפני שנתעסק במלון תחלה . ואח"כ במילה והיה לו להתעסק במילה תחלה ואותו מלון סמוך למלרים (ג) דלא היה סכנה ואותו התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים: להורגן. לאותן שני מלאכים: גונדא דחימה . חיל שלו אבל איהו גופיה נהרג : שהיא שקולה כנגד כל המלות תורה אור

הברית אשר כרת ה׳ עמכם על כל י

הדברים האלה וכתיב במילה (בראשית

יי) ואתנה בריתי וגו׳ כרתי ברית

וגו' וכתיב להלן (שם) ואתנה בריתי

מה להלן ברית (ד) אף כאן ברית:

אם לא בריתי יומס ולילה. מה

להלן תורה אף כאן תורה והייט

פליגה דהכה מוקי לה להאי קרא

במילה והתם מוקי לה בתורה: שמא

כמלא בי דבר מגונה . *(עד) עכשיו

בלמ"ד אל"ף. דמשמע דאין רודפין

אחריו: מדה כנגד מדה . דבמדה

מקרא: שנאמר כי לא נחש. כל

זמן שחינו מנחש מה כתיב בתריה

כעת יאמר ליעקב כלומר עדיין יהא

אותו שאינו מנחש מה פעל אל לפי

יכולין ליכנס: שהפריז על מדוחיו .

שהגדיל לישאל על מדותיו של הקב"ה

שאמר במה אדע : חן לי הנפש

כן שהיה לו לגיירם : שהוריקן בתורה.

שלימדם תורה כאדם שמריק מכלי

זה לתוך כלי זה כך הוא לימדן תורה:

שהוריקן . לשון ליהוב שנא׳ (תהלים סח)

והברותיה בירקרק חרוץ שנתן להם

בגימטריא שמונה עשר ושלש מאות

שלא היה עמו אלא אליעזר לחוד :

מאה ושבעים ותרתין. דהכי משמע

עקב כמנין עק"ב שנים שמע אברהם

בן עלע שנים הכיר את בוראו:

[שנת קנו.] כולן : אליעזר הוא חושבניה. דאליעזר

שנתעסק במלון תחלה. שנאמר בדרך במלון דמשמע דמיד שבא עש אטושיע יד שימן מן הדרך נתעסק במלון והיה לו למול מתחלה וכ"ת

נדרים

שלישי

פרק

היאך ימול כיון שהיה לו עדיין ללאת בדרך י"ל דתותו מלון סמוך למלרים היה ובאורחא פורתא ליכא ככנתא: הוי אומר זה התינוק. שנעשה חתן ע"י ברית: ולא שירו

ר"נ

שנחורה. דכתוב (שמות כד) הנה דם שמות מפני שנתעסק במלון תחלה שנאמר °ויהי ממנו אלא רגליו. מקום המילה כדכתיב (שמ"ב יט) ולא עשה רגליו: בדרך במלון רשב"ג אומר לא למשה רבינו שנאמר הרף מאף ועזוב חמה . כלומר בקש *שמן להרוג אלא לאותו תינוק שנאמר הקב"ה אמר לו שיעובס אלמא רולה יי [°]כי התן דמים אתה לי צא וראה מי קרוי היה להרגם : שנאמר חמה אין לי. התן הוי אומר זה התינוק דרש רבי יהודה אלמא נהרג: גונדא דחימה. חיל בר ביזנא בשעה שנתרשל משה רבינו מן של חימה : כי על פי הדברים החלה כרתי אתך ברית . כלומר ברית מילה המילה באו אף וחימה ובלעוהו ולא שיירו ששקולה ככל הדברים דהיינו כל הוי אומר זה התינוק. ממנו אלא רגליו מיד ותקח צפורה צור המלות : צא מאלטגניטת שלך . ותכרות את ערלת בנה מיד וירף ממנו ממשפט הכמת מזלות שלך והייט באותה שעה ביקש משה רבינו להורגן דכתיב (נראשית טו) ויולא אותו שרלה להרגם אלא שלא המר לו והיה המים עד עכשיו: באורור שעור ביקש בשור דביבו לרוור בן [עיי זום׳ נ׳נ ע: ד׳ה כל המהמים . מהמים עמו : כל מי מושראבר "הרף באף ועזוב חבוה ויש החולה: שעה עומדת לו . שעולה שנוטווה להרפות ידיו המנחש . כלומר שרודף אחרי ישייהאומרים (6) *לחימה הרגו שנא׳ °חמה אין לי לגדולה : כל המנחש לו נחש. המנחשים: לו נחש . אחריו רודפין זנרים והכתיב לבי יגורתי מפני האף והרמה תרי שהנחשים והקשמים רודפין אחריו ישי מוס׳ שנמ לה. כיחושין דכל דקפיד קפדי בהדיה : מ *חימה הוו ואיבעית אימא גונדא דרוימה שנזוק בכל דבר וכדחמרינן בפרק חשונה ככל הדברים תניא רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי ערבי פסחים (פסחים קי:) מאן דקפיד קפדין ליה שנאמר כי לא נחש וגו׳: שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא שאדס מודד בה מודדין לו ולא נפיק בראשיתמים אלא על שם מילה שנאמר °התהלך כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. שמלאכי השרת ישאלו לישראל לפני והיה תמים וכתיב ואתנה בריתי ביני מה פעל אל לפי שמתוך שאינן מנחשין ובינך ד"א גדולה מילה ששקולה כנגרכל מכניסין אותן למחילה שאין מלאכי אותו עת דמלאכי השרת יהיו שואנין שמות המצות שבתורה שנאמר °כי על פי הדברים השרת יכולין ליכנס בה ונראה בעיני ע"ה ונצחענדו בניו ^{לי} האלה וגו' דבר אחר גדולה מילה *שאילמלא להכי נמי מדה כנגד מדה שמתוך שחינו הולך לקרחת נחשים לידע אומרו במה אדע מ"מ שהוא נכנס למקום שאין מלאכי השרת יניייםילה לא נתקייםו שמים וארץ שנאמר °אם לא בריתי יומם ולילה וגו׳ופליגא דר׳ *אליעור העתידות אלא בוטח בהקב"ה משום פנירה זו הפנישתו הכי הקב"ה מגלה לו רזי עולם דאמר ר' *אליעזר גדולה תורה שאילמלא* שאינם גלויים למלאכי השרת : גזטת התורה ובשבילה תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר *אם שעשה הנגרייה בתלמידי הכמים. לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שהוליכן למלחמה כדכתיב וירק את שמתי וגו׳ אמר רב יהודה אמר רב בשעה חניכיו דהיינו בני אדם שחנך לתורה: ממו בנפש חפוה : שאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו התהלך שהפריז על מדותיו. שהרבה להרהר על מדותיו של הקב"ה . הפריז ויתר לפני והיה תמים אחזתו רעדה אמר שמא והפקיר: שנאמר תן לי הנפש . יש בי רבר מגונה כיון שאמר לו ואתנה זהב הרבה: אליעור. היה שקול כעד נהשי בריתי ביני ובינך נתקררה דעתו "ויוצא אותו ואברהם אבינו נתנם לו ואילו עכבן לעלמו היה מכניסן תחת כנפי שכינה : החוצה *אמר לפניו רבש"ע הסתכלתי במול שהוריכן בתורה . זרזן בתורה לשון שלי (ג) (*ואין לי אלא בן אחד) אמר לו צא אחר הריקן מן התורה מלשון והבור מאיצפגנינות שלך אין מזל לישראל אמר רק שעשה בהן אנגריי׳:הוריכן בזהב. רבי יצחק כל המתמים עצמו הקב״ה מתמים כדכתיב בירקרק תרון דהיינו זהב (ה) גמ׳ ויש אומרים בקולי וכל שטתיו היו קע"ה אלמא^{בת ב}עמו שנאמר [°]עם חסיד תתחסד עם גבר כלומר שנתן להם זהב הרבה כדי שילטו: שנאת מיט האב יא ביא ני (ג) שם נמול שי (וחין שילטו: שנאמר נקב אשר שמע. וכי אהד) האימ וניב כמנין נקב שמע ואברהם חיה קע"ה סיא ואין לי כן את תמים תתמם א״ר הושעיא כל המתמים

פי׳ הרא״ש שמחתנין אותו נמצוה ראשונה: שנאמר הרף מאף ועזוב המה. אלמא מהם: על פי הדברים האלה כרמי אתך ברית. אלמא ברים מילה האלה : אלא מדה כנגד מדה . מאן דקפיד קפדי בהדיה: כעת יאמר ליפקב . שאין נחש לישראל אז אפילו המלאכים צריכין לישאל מה פעל אל: מפני מה נענש אברהם אבינו כו׳. אע"פ פענירת העונש מפורשת על להיות כופל בבמה אדע: פהוריקן בתורה . זרזן נלחו בתלחתה:שהוריקן בזהב. פתח להס תולרותיו כדי שילכו

עין משפט

גר מצוה

קעט [ושיע אית סיי

הרסד סעיף א בהג׳ה]

הגהות הכ״ח הרגו לחימה שנאמר אלא ישמעאל : (ג) רשיי דיה מפני וכו׳ סמוך למלרים היה דלא: (ד) ד"ה שהיה וכו' מה להלן ברית מילה אף כאן ברית מילה הס׳ד :

נהמני אמר]

[27703 623

השמו

עצמו שעה עומדת לו שנא' °התהלך לפני שס"ר נמלא שבן שלש הכיר את בוראו: [נשיי אימא וני איו] והיה תמים וכתיב והיית לאב המון גוים אמר *רבי "כל המנחש לו נחש השמו שנאמר "כי לא נחש ביעקב והא "בלמ"ד אל"ף כתיב אלא משום מרה כנגד מדה תני אהבה בריה דרבי זירא כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו במחיצה שאפי׳ מלאכי השרת אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא נהש ביעקב ולא קסם בישראל ונו׳ אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני שעשה אנגרייא בת"ח שנאמר ניאטיין " "וירק את הניכיו ילידי ביתו *ושמואל אמר מפני שהפריז על מדותיו של הקב"ה שנא "במה אדע כי אירשנה ני מי ובי שמואל בר יי ורבי יוהנן אמר שהפריש בני אדם מלהכנס תרת כנפי השכינה שנאמר °תן לי הנפש והרכוש קח לך וירק נייעי יב שמאל היה את הניכיו ילידי ביתו *רב אמר *שהוריקן בתורה ושמואל אמר שהוריקן בוהב °) שמנה עשר ושלש מאות (שי, פיי נכון נכוס: אשר של ייד אשר איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אא איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר איר איר איין איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר שיי שסני הכיר אברהםאת בוראו שנא׳ °עקב אשר שמע אברהם בקולי תושבניה מאה ושבעין ותרין ואמר *) רמי בר אבא גא דיס פינוק [ל"ל רבי אמי ול"ה לע"י] (* י) ברחשית יד

יאיני ראוי להוליד בן

3.55

ברחשית יו

במדבר כג

[עי׳ סוטה (א.]

(פסמים סת:) ע"ז ג. ע"ש ועי׳ שנת לג. ואין ברית אלא והרכוש קחלך. ולא היה לו לעשות מולה וכי"ן כז שהיה לו לגיירם: שהוריהו בחורה.

[95p 3"7

[שבת קלו:]

המה וכו' מה שהניהו

בהימה]

יענ"ן מיז

כית אותו מלאך

בסורת הש"ם

רש"י ארבעה נדרים

p.

32

מפני שנתעסק במלון תחלה . ואח"כ במילה והיה לו להתעסק במילה תחלה ואותו מלון סמוך למלרים (ג) דלא היה סכנה ואותו התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים: להורגן. לאותן שני מלאכים: גונדא דחימה . חיל שלו אבל איהו גופיה נהרג : שהיא שקולה כנגד כל המלות תורה אור

הברית אשר כרת ה׳ עמכם על כל י

הדברים האלה וכתיב במילה (בראשית

יי) ואתנה בריתי וגו׳ כרתי ברית

וגו' וכתיב להלן (שם) ואתנה בריתי

מה להלן ברית (ד) אף כאן ברית:

אם לא בריתי יומס ולילה. מה

להלן תורה אף כאן תורה והייט

פליגה דהכה מוקי לה להאי קרא

במילה והתם מוקי לה בתורה: שמא

כמלא בי דבר מגונה . *(עד) עכשיו

בלמ"ד אל"ף. דמשמע דאין רודפין

אחריו: מדה כנגד מדה . דבמדה

מקרא: שנאמר כי לא נחש. כל

זמן שחינו מנחש מה כתיב בתריה

כעת יאמר ליעקב כלומר עדיין יהא

אותו שאינו מנחש מה פעל אל לפי

יכולין ליכנס: שהפריז על מדוחיו .

שהגדיל לישאל על מדותיו של הקב"ה

שאמר במה אדע : חן לי הנפש

כן שהיה לו לגיירם : שהוריקן בתורה.

שלימדם תורה כאדם שמריק מכלי

זה לתוך כלי זה כך הוא לימדן תורה:

שהוריקן . לשון ליהוב שנא׳ (תהלים סח)

והברותיה בירקרק חרוץ שנתן להם

בגימטריא שמונה עשר ושלש מאות

שלא היה עמו אלא אליעזר לחוד :

מאה ושבעים ותרתין. דהכי משמע

עקב כמנין עק"ב שנים שמע אברהם

בן עלע שנים הכיר את בוראו:

[שנת קנו.] כולן : אליעזר הוא חושבניה. דאליעזר

שנתעסק במלון תחלה. שנאמר בדרך במלון דמשמע דמיד שבא עש אטושיע יד שימן מן הדרך נתעסק במלון והיה לו למול מתחלה וכ"ת

נדרים

שלישי

פרק

היאך ימול כיון שהיה לו עדיין ללאת בדרך י"ל דתותו מלון סמוך למלרים היה ובאורחא פורתא ליכא ככנתא: הוי אומר זה התינוק. שנעשה חתן ע"י ברית: ולא שירו

ר"נ

שנחורה. דכתוב (שמות כד) הנה דם שמות מפני שנתעסק במלון תחלה שנאמר °ויהי ממנו אלא רגליו. מקום המילה כדכתיב (שמ"ב יט) ולא עשה רגליו: בדרך במלון רשב"ג אומר לא למשה רבינו שנאמר הרף מאף ועזוב חמה . כלומר בקש *שמן להרוג אלא לאותו תינוק שנאמר הקב"ה אמר לו שיעובס אלמא רולה יי [°]כי התן דמים אתה לי צא וראה מי קרוי היה להרגם : שנאמר חמה אין לי. התן הוי אומר זה התינוק דרש רבי יהודה אלמא נהרג: גונדא דחימה. חיל בר ביזנא בשעה שנתרשל משה רבינו מן של חימה : כי על פי הדברים החלה כרתי אתך ברית . כלומר ברית מילה המילה באו אף וחימה ובלעוהו ולא שיירו ששקולה ככל הדברים דהיינו כל הוי אומר זה התינוק. ממנו אלא רגליו מיד ותקח צפורה צור המלות : צא מאלטגניטת שלך . ותכרות את ערלת בנה מיד וירף ממנו ממשפט הכמת מזלות שלך והייט באותה שעה ביקש משה רבינו להורגן דכתיב (נראשית טו) ויולא אותו שרלה להרגם אלא שלא המר לו והיה המים עד עכשיו: באורור שעור ביקש בשור דביבו לרוור בן [עיי זום׳ נ׳נ ע: ד׳ה כל המהמים . מהמים עמו : כל מי מושראבר "הרף באף ועזוב חבוה ויש החולה: שעה עומדת לו . שעולה שנוטווה להרפות ידיו המנחש . כלומר שרודף אחרי ישייהאומרים (6) *לחימה הרגו שנא׳ °חמה אין לי לגדולה : כל המנחש לו נחש. המנחשים: לו נחש . אחריו רודפין זנרים והכתיב לבי יגורתי מפני האף והרמה תרי שהנחשים והקשמים רודפין אחריו ישי מוס׳ שנמ לה. כיחושין דכל דקפיד קפדי בהדיה : מ *חימה הוו ואיבעית אימא גונדא דרוימה שנזוק בכל דבר וכדחמרינן בפרק חשונה ככל הדברים תניא רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי ערבי פסחים (פסחים קי:) מאן דקפיד קפדין ליה שנאמר כי לא נחש וגו׳: שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא שאדס מודד בה מודדין לו ולא נפיק בראשיתמים אלא על שם מילה שנאמר °התהלך כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. שמלאכי השרת ישאלו לישראל לפני והיה תמים וכתיב ואתנה בריתי ביני מה פעל אל לפי שמתוך שאינן מנחשין ובינך ד"א גדולה מילה ששקולה כנגרכל מכניסין אותן למחילה שאין מלאכי אותו עת דמלאכי השרת יהיו שואנין שמות המצות שבתורה שנאמר °כי על פי הדברים השרת יכולין ליכנס בה ונראה בעיני ע"ה ונצחענדו בניו ^{לי} האלה וגו' דבר אחר גדולה מילה *שאילמלא להכי נמי מדה כנגד מדה שמתוך שחינו הולך לקרחת נחשים לידע אומרו במה אדע מ"מ שהוא נכנס למקום שאין מלאכי השרת יניייםילה לא נתקייםו שמים וארץ שנאמר °אם לא בריתי יומם ולילה וגו׳ופליגא דר׳ *אליעור העתידות אלא בוטח בהקב"ה משום פנירה זו הפנישתו הכי הקב"ה מגלה לו רזי עולם דאמר ר' *אליעזר גדולה תורה שאילמלא* שאינם גלויים למלאכי השרת : גזטת התורה ובשבילה תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר *אם שעשה הנגרייה בתלמידי הכמים. לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שהוליכן למלחמה כדכתיב וירק את שמתי וגו' אמר רב יהודה אמר רב בשעה חניכיו דהיינו בני אדם שחנך לתורה: ממו בנפש חפוה : שאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו התהלך שהפריז על מדותיו. שהרבה להרהר על מדותיו של הקב"ה . הפריז ויתר לפני והיה תמים אחזתו רעדה אמר שמא והפקיר: שנאמר תן לי הנפש . יש בי רבר מגונה כיון שאמר לו ואתנה זהב הרבה: אליעור. היה שקול כעד נהשי בריתי ביני ובינך נתקררה דעתו "ויוצא אותו ואברהם אבינו נתנם לו ואילו עכבן לעלמו היה מכניסן תחת כנפי שכינה : החוצה *אמר לפניו רבש"ע הסתכלתי במול שהוריכן בתורה . זרזן בתורה לשון שלי (ג) (*ואין לי אלא בן אחד) אמר לו צא אחר הריקן מן התורה מלשון והבור מאיצפגנינות שלך אין מזל לישראל אמר רק שעשה בהן אנגריי׳:הוריכן בזהב. רבי יצחק כל המתמים עצמו הקב״ה מתמים כדכתיב בירקרק תרון דהיינו זהב (ה) גמ׳ ויש אומרים בקולי וכל שטתיו היו קע"ה אלמא^{בת ב}עמו שנאמר [°]עם חסיד תתחסד עם גבר כלומר שנתן להם זהב הרבה כדי שילטו: שנאת מיט האב יא ביא ני (ג) שם נמול שי (וחין שילטו: שנאמר נקב אשר שמע. וכי אהד) האימ וניב כמנין נקב שמע ואברהם חיה קע"ה סיא ואין לי כן את תמים תתמם א״ר הושעיא כל המתמים

פי׳ הרא״ש שמחתנין אותו נמצוה ראשונה: שנאמר הרף מאף ועזוב המה. אלמא מהם: על פי הדברים האלה כרמי אתך ברית. אלמא ברים מילה האלה : אלא מדה כנגד מדה . מאן דקפיד קפדי בהדיה: כעת יאמר ליפקב . שאין נחש לישראל אז אפילו המלאכים צריכין לישאל מה פעל אל: מפני מה נענש אברהם אבינו כו׳. אע"פ פענירת העונש מפורשת על להיות כופל בבמה אדע: פהוריקן בתורה . זרזן נלחו בתלחתה:שהוריקן בזהב. פתח להס תולרותיו כדי שילכו

עין משפט

גר מצוה

קעט [ושיע אית סיי

הרסד סעיף א בהג׳ה]

הגהות הכ״ח הרגו לחימה שנאמר אלא ישמעאל : (ג) רשיי דיה מפני וכו׳ סמוך למלרים היה דלא: (ד) ד"ה שהיה וכו' מה להלן ברית מילה אף כאן ברית מילה הס׳ד :

נהמני אמר]

[27703 623

השמו

עצמו שעה עומדת לו שנא' °התהלך לפני שס"ר נמלא שבן שלש הכיר את בוראו: [נשיי אימא וני איו] והיה תמים וכתיב והיית לאב המון גוים אמר *רבי "כל המנחש לו נחש השמו שנאמר "כי לא נחש ביעקב והא "בלמ"ד אל"ף כתיב אלא משום מרה כנגד מדה תני אהבה בריה דרבי זירא כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו במחיצה שאפי׳ מלאכי השרת אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא נהש ביעקב ולא קסם בישראל ונו׳ אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני שעשה אנגרייא בת"ח שנאמר ניאטיין " "וירק את הניכיו ילידי ביתו *ושמואל אמר מפני שהפריז על מדותיו של הקב"ה שנא "במה אדע כי אירשנה ני מי ובי שמואל בר יי ורבי יוהנן אמר שהפריש בני אדם מלהכנס תרת כנפי השכינה שנאמר °תן לי הנפש והרכוש קח לך וירק נייעי יב שמאל היה את הניכיו ילידי ביתו *רב אמר *שהוריקן בתורה ושמואל אמר שהוריקן בוהב °) שמנה עשר ושלש מאות (שי, פיי נכון נכוס: אשר של ייד אשר איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אא איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר איר איר איין איר אמי בר אבא בן ג׳ שנים נחולין מו: ד׳ס אישר שיי שסני הכיר אברהםאת בוראו שנא׳ °עקב אשר שמע אברהם בקולי תושבניה מאה ושבעין ותרין ואמר *) רמי בר אבא גא דיס פינוק [ל"ל רבי אמי ול"ה לע"י] (* י) ברחשית יד

יאיני ראוי להוליד בן

3.55

ברחשית יו

במדבר כג

[עי׳ סוטה (א.]

(פסמים סת:) ע"ז ג. ע"ש ועי׳ שנת לג. ואין ברית אלא והרכוש קחלך. ולא היה לו לעשות מולה וכי"ן כז שהיה לו לגיירם: שהוריהו בחורה.

[95p 3"7

[שבת קלו:]

המה וכו' מה שהניהו

בהימה]

יענ"ן מיז

כית אותו מלאך

אאב מיי׳ פרק ו מסצי השטן בהושבנה תלת מחה ושיחין וארבע הוו. וימות החמה שס"ה ה"כ איכא חד יומא דלית ליה רשותא למשטן דהייט יוה"כ : סימן רכא פעיף א: שתי עינים ושתי אונים. שבתחלה המליכו הקב"ה על אבריו שהם ברשותו ליזהר מעבירה אבל עיניו ואזניו של אדם אינם ברשותו

שהרי על כרתו יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבסוף כשנמול המליכו הקב״ה אפי׳ על אלו שלא יסתכל ולא ישמע [לל רבי אמי ול"ה כע"י] כי אם דבר מטה: ראש הגוייה. שנמול: מעשרה שליטים. שולטים באדם שרוב מעשי האדם נעשין על ידיהם: ומלבי לדק. הוא שם בן נח: לפיכך הוליאה מאברהם. ואע"פ [דל רבי אמי ול"ה נע"ו] שאברהם מורעו של שם לא וכה בכהונה מחמת שם אלא מחמת עלמו והיינו דאמריכן הוא כהן ואין זרטו כהן כלומר שלא זכה זרטו בכהונה מחמתו מש"ה נטלה מכל שתר זרטו של שם ונתנה לאברהם: נאם ה׳ לאדני. דוד הוא דקאמר דנאם ה׳ היה לאדני דהייט אברהם שב לימיני שהבטיהן במלחמת ארבעה מלכים שישב לימין השם כלומר שיהא בעזרו לשית הויביו הדום רגליו וכתיב בההוא מומור אתה כהן לעולם:

הדרן עלך ארבעה נדרים

גרי בין המודר הנאה וכו׳ אלא דריסת הרגל. שהמודר הנאה שתי פינים וצ׳ חזנים חסור לעבור דרך חלרו ומודר ממנו וראם הגוייה. ראש מאכל שרי: וכלים שאין עושין בהן האבר שנימול ושמע אוכל נפש. דשרו במודר מאכל כל ולאה ושלם בעיניו שאין משכירין כיולא בהם כדמפרש מפקחות את העינים ואזיל ובמודר הנאה אסור : וה אזנים כדכתיב לא ישאילטו נפה וכברה רחים (דברים כמ) ולא נמן ותטר. אילטריך למיתני הני כי היכי ועינים לראות ואזנים דלא תיסק אדעתין דכי אמר דכלים לשמוע פד היום הזה שעושין בהם אוכל נפש אסירי נמי אבל הכא לא קחשיב לב במודר מאכל ה"מ קדרה שמבשלין בה א"נ שפור שלולין בו בשר אבל לפניך וכרות פמו הני גורם לגורם נינהו ולישרו במודר הברים ונדר של המילה מחכל קמ"ל: אבל משחילו חלוק אמת קדם המינה היה כבר לבו שלם וטלית נאמים וטבעות.בגמ׳ שקלי וטרי לשמים : להוציא אי אשמועינן רבותא בהני או לא אלא דתנינהו אגב רישא: בכי׳ מאן תנא. דאברהם נמי היה למודר הנחה אסור בדריסת הרגל: מזנטו של שם וויע דמודר הנחה אסור בדריסת הרגל: דתכל בניו של שם אפי׳ ויתור. מה שדרכן של מוכרים האמר ולנסוף ניטל לוותר ללוקחיןשמוסיפין להם כשלוקחין

נדרים הלכה ג בעוג

לחוין רמב טושיע ייר

תוספות

בהמנות ה' לכם לב לדעת דהא כתיב (נחמיה ט) ותלאת את לבכו נאמן אלמא קודם המילה כהונה משם. תימה

שס"ד ימים אית ליה (ג) וכו׳. וימי השנה שס"ה ימים : המליכו . השליטו : אלו הן שתי עינים. דלאחר שמל היה שלם בכל אבריו : ראש הגוייה. הוא אבר: מעשרה שליטים. שהן מועילין לגוף יותר מעשרה שליטים ואלו הן כו׳: הוליאה. לכהונה : על דיבורו של תורה אור מלכי לדק. ניטלה ממט הכהונה :

השמן בחושבניה תלת מאה ושיתין וארבעה

ואמר *רמי בר אבא כתיב אברם וכתיב

אברהם בתחלה המליכו הקב"ה על מאתים

וארבעים ושלשה אברים ולבסוף המליכו

על מאתים וארבעים ושמונה אברים אלו הז

שתי עינים ושתי אזנים וראש הגוייה ואמר

וגו׳ עיר קמנה זה הגוף ואנשים בה מעמ אלו

אברים ובא אליה מלך גדול וסבב אותה זה

יצר הרע ובנה עליה מצודים וחרמים אלו

עונות ומצא בה איש מסכן וחכם זה יצר

מוב ומלמ הוא את העיר בחכמתו זו תשובה

ומעשים מובים ואדם לא זכר את האיש

המסכן ההוא רבשעת יצר הרע לית

מעשרה שלימים החכמה תעוז לחכם זו

(ה) תשובה ומעשים מובים מעשרה שלימים

שתי עינים ושתי אזנים ושתי ידים ושתי

רגלים וראש הגוייה ופה אמר רבי זכריה

משום רבי ישמעאל ביקש הקב״ה להוציא

כיון שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום

הדרן עלך ארבעה נדרים

. בין המודר הנאה מחבירו שהבירו הדירו שלא יהנה ממט בשום ענין : למודר ממט מאכל. שלא הדירו אלא הנאת מאכל : אלא דריסת הרגל . לעבור בחלרו ולקלר דרכו: רמי בר אבא מאי דכתי' [°]עיר קמנה ואנשים יהלים ולנים. (ג) ולהשתמש בכלים של מדיר שאין עושין בהם מאכל דמודר הנאה אסור בדריסת הרגל דהיינו הנאה שמקצר דרכו ולהשתמש בכליו אבל מודר ממט מאכל מותר בשתיהן לפי שזה לא הדיר ממנו אלא מאכל: גמ׳ מאן תנא. דמודר הנאה אסור בדריסת הרגל ובכלים וכו' אע"ג דלא מיחזי הנאה : רבי אליעזר היא דמדבר ליה ליצ"מ "החבמה תעוז לחכם ששו דממר אפינו ויתור כו׳. ויתור זהו כגון שלקח מדה של תפוחים בפרוטה ולאחר שמדד לו המדה מוסיף לו שתים או שלשה וזהו דרך של הנוונין להוסיף על המדות משלהן הואיל ובלא תנאי נותן לו לא מיחזי כמקח אלא כמתנה ואליבא דרבי אליעזר כהונה משם שנאמר [°]והוא כהן לאל עליון נהאשי אל אסור המודר באומו הויתור של מדידת פירות הכא נמי אף עלגב דדריסת הוציאה מאברהם שנאמר °ויברכהו ויאמר שם הרגל לא הויא הנאה גמורה אסור: 551

[כעיי הני׳ לברכת המו לפיכך הוציאה מאברהם וכו'ו

ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ וברוך אל עליון אמר לו אברהסוכי מקדימין ברכת עבד לברכת *קונו מיד נתנה לאברהם שנאמר [°]נאם ה' לאדני שב לימיני עד אשית אויביך הדום לרגליך ובתריה כתיב נשבע ה׳ ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק על דיבורו של מלכי צדק והיינו דכתיב והוא כהן לאל עליון

הוא כהן ואין זרעו כהן :

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין *בין *המודר הגאה מחבירו למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל מילה מ וכלים שאין עושין בהם אוכל נפש המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו

נפה וכברה וריחים ותנור אבל משאיל לו הלוק ומבעת ומלית ונומים: מאן תנא אמר רב ארא בר אהבה רבי אליעזר היא דתניא *ר׳ אליעזר (מגיוק שס ל׳נ עד 🕻 להמו לנ. מה: } אומר יאפי׳ ויתור אסור במודר הנאה : המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו כו׳ :

871

משאר בניו ונימנה נאברהם לבדו איני ייצ פירות אחד או שנים אפילו אותו ויתור אסור במודר הנאה ואע"ג דהוי זבינא דרמי על אפיה הלכך דריסת הרגל אסור אע"ג דלא קפדי בה פי' הרא"ש הפתן בגימטריה שס"ד לפי עלא היה בכור אינשי **הוי וימות החמה**

נכל נניו ולה היה לו ליוש הכהונה מן הדין אלה דוקה הנכור : הדרן עלך ארבעה נדרים

י בין המודר הנאה וכו׳ אלא דריסת הרגל . במקום דלא קפדי אינשי כגון בקעה בימות החמה : ולא ישאילנו נפה וכנרה אבל לא נקט מחבת ופיטפוט שלא ישאילנו דהא פשיטא שלא ישאיל דהנאה המביאה לידי מאכל הוא אלא אפי׳ נפה ובברה שאיט יכול לאכול אחר תיקון זה בכלי זה אלא לריך תיקון אחר אפייה ונישול אפ"ה אסור לשאול לו נפה: מקום שמשכירים אסור. הבשיב הנאת מאכל ממה שנהנה השוכר וראוי לקטות מן המשום מאכל: כובי ר"א היא. ומיירי בנקעה בימות החמה דלה קפדי כדפרישית וא"ח ולוקמה הכה בחלר דקפדי וכ"ע וי"ל דא"כ הוה ליה מקום במשכירין טמנט זכו עבו שומי שומי אות אות אות אות לו כדרך המוכרין ומתני׳ דלפיל דמוכר צפחות והיה אסור במודר מאכל: אפי׳ ויהור. שמוותר לו כדרך המוכרין ומתני׳ דלפיל דמוכר צפחות והיה אסור במודר מהכל דאמי כר"א :

אין בין המודר הנאה וט׳ אלא דריסת הרגל . לפבור דרך ארצו או להשאיל כלים שאין פושין בהן אוכל נפש במותרין במודר הימנו מהכל והקור במודר הימנו הנחה : נפה וכברה רחים ותטר . שמתקנין בהן אוכל נפש ואילשריך לאשמושינן כלים הללו דלא מימא דוקא קדרה ושפוד שהאוכל שומד בתוכו לאכילה

שמ"ה רמז שכל השנה יש לו רשות להערג חוץ מיום אחד והיינו יוה"כ: שתי מינים ושתי אנים וראש

הגוייה . והם אברים המסרסרים בעבירה ואינן מסורין ביד האדם ומרוב לדקתו מסרם בידו כדכתיב

(ש"א ב) רגלי השידיו ישמור כשאדם מתגבר על יצרו סוף שהקב"ה מוסרו בידו: זה יצר הרע. כדכתיב מלך זקן וכסיל: איש מסכן וחכם זה ילה"ם. כדכתיב עוב ילד מסכן וחכם וזהו יל"ע שהוא ילד בשנים

כנגד ילה"ר שהוח פתות ממנו י"ג שנה ותכמתו בזויה שחין האברים נשמעין לו: נאם ה׳ לחדני.

אדוני הוא אברהם אבינו שקראו [ראשון] להקב"ה אדון כדאימא בברכות (דף ז:) למפן אדני למפן אנרים שקראו אדון: הדרן עלך ארבעה נדרים

לימל אבל הגי גורם דגורם מיקרו קמ"ל דם"ה רחיים ותנור: אבל משאיל לו הלוק וט׳. מילהא דפסיקא נקט: גמ׳ מאן תנא. דמחמיר במודר הנאה לאסור אף דריסת הרגל: אשי׳ ויתור אסור במודר הנאה. מה שדרך אדם לוומר משלו וחינו מקפיד פליו כנון המגווני אחר שנתן המנין או המדה שרגילין ליתן בפונדיון הוא רגיל להוסיף משלו כדי להרגילו לנא אלו אותו ויתור אסור למודר הנאה כיון שהוא מווחר שלו אכל שוה בשוה מותר דהיינו זבינא דרמי על אפיה וכיון דמממיר כולי האי הלכך אפי׳ דריסת הרגל שאין דרך להתביד עליו אסור במודר:

הגרות הביח (א) נמי מעשרם שליטים אלו הן שתי עינים: (כ) רשיי דים שמיד ימים אית ליה רשוה להמרג וימי השנה שמים בכלים: לית ליה רשוה הסיד: (ג) רשיי דיה וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש ולהשתמש בכלים:

מסורת השים

Nedarim 32b

הַשְּׁטָן The sotan בְּחוּשְׁבָּגֵיה with its gematria תְּלֵת מְאָה וְשִׁיתִין וְאָרְבְּעֵה is three hundred and sixty four

The Gemara tells us that the gematria of sotan is three hundred sixty-four. The Ran explains that the Gemara is telling us that the sotan only has 'permission (the ability) to have attack us on 364 days. The solar year has 365 days and the sotan can only attack us on 364 of them because on Yom Kippur he is unable to come against us.

(The mefarshim point out that seemingly it is hard to understand the Gemara. The day of Yom Kippur is determined by the lunar year, not the solar year, and if so, it needs to be explained how we can say that 364 days out of 365 days comes to exclude Yom Kippur, עיי במפרשים ואכמייל לאחר שדבריהם אינם מבונים לי כייך)

The Difference Between אַבְרָהָם and אַבְרָהָ

And Rami bar Abba said וְאָמֵר רְמֵי בַּר אַבָּא it is written Avrom בְּתִיב אַבְרָם and it is written Avrohom וּכְתִיב אַבְרָהֵם

It some places in the Torah, the name is written as אברם -Avrom without a hay. And yet in other places, the name is written with a hay, as אברהם – Avrohom. The Gemara now comes to explain why sometimes it is written this way and why at times it is written a different way.

> In the beginning (before Avrohom had a milah) הַמְּלִיכוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּדָ הוא Hashem ruled הִמְלִיכוֹ הַקָּדוֹשׁ בָרוּדָ הוא over 243 of his limbs על מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁלשֶׁה אֵבָרִים and in the end (when he had his bris milah) וּלְבַסּוֹף He ruled הַמְלִיכוֹ

over 248 limbs עַל מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה אֵבָרִים

The gematria of the name אברם equals 243. This represents that Hashem at this point only ruled over 243 of his limbs. However, once he received his milah, Hashem now ruled over his five remaining limbs, for a total of 248. And this is why he was now called אברהם, as the gematria of אברהם is 248.

The Gemara now tells us which were the five additional limbs that Hashem now had control over.

אַלּוּ הֵן These are they שְׁתֵּי עֵינַיִם two eyes וּשְׁתֵּי אָזְנַיִם and the two ears

and the head of the aver (the place of the milah) וראש הַגְוְיָיה (ראש הַגְוְיָיה

The Ran explains that at first Hashem only ruled over the 243 limbs of a person, as these are the limbs that are in a person's control. However, with regard to seeing and hearing, these are things that are done against a person's will, and as such, even if the person would want to be careful, he would not be able to do so. But once Hashem gave the mitzvah of milah, this gave the person the ability to be careful even with regard to seeing and hearing.

The Mashal that is Written in Sefer Koheles with Regard to a Person's Spiritual Struggles

The Gemara will now explain a posuk in Koheles. The posuk is a mashal (parable) and the Gemara will explain its intent.

And Rami bar Abba said וְאָמֵר רְמֵי בַּר אַבָּא what (is the meaning) of this מַאי

that is written (Koheles 9:14) דְרָתִיב

"There was a small city איר קטנה

and its men (were few) etc." ואַנשים וגוי

The small city אִיר קַטַנָּה

this (refers) to the body זֶה הַגוּף

and the men were few ואַנָשִים בָּה מעט

these are the limbs (of the person) אַלוּ אָבָרִים

The posuk continues:

"And a big king came upon it וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל

and surrounded it" וְסָבַב אֹתָה

this (refers) to the yetzer hara זֶה יֵצֶר הָרָע

The posuk continues:

"אָבְנָה עָלֶיהָ And built on it וּבָנָה עָלֶיהָ מצוֹדִים וְחֵרְמִים "traps and nets these are the avayros אָלוּ עֵוֹנוֹת

The posuk continues:

"And it was found in it וּמָצָא בָה a poor and wise man" אִישׁ מִקְבֵּן וְחָכָם this refers to the yetzer tov זֵה יֵצֵר טוֹב

The posuk continues:

"And he saved the city וּמִלַט הוא אֶת הָעִיר

with his wisdom" בְּחָכִמָתוֹ

this refers to teshuva (repentance) זו תשובה

and good actions (mitzvohs) ומַעַשִים טוֹבִים

The posuk continues:

"But man וְאָדָם

does not remember לא זַכָר

that poor man אֶת הָאִישׁ הַמִּסְכֵּן הַהוּא

(this refers to the fact) that at the time דְּבְשְׁעַת

אאב מיי׳ פרק ו מסצי השטן בהושבנה תלת מחה ושיחין וארבע הוו. וימות החמה שס"ה ה"כ איכא חד יומא דלית ליה רשותא למשטן דהייט יוה"כ : סימן רכא פעיף א: שתי עינים ושתי אונים. שבתחלה המליכו הקב"ה על אבריו שהם ברשותו ליזהר מעבירה אבל עיניו ואזניו של אדם אינם ברשותו

שהרי על כרתו יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבסוף כשנמול המליכו הקב״ה אפי׳ על אלו שלא יסתכל ולא ישמע [לל רבי אמי ול"ה כע"י] כי אם דבר מטה: ראש הגוייה. שנמול: מעשרה שליטים. שולטים באדם שרוב מעשי האדם נעשין על ידיהם: ומלבי לדק. הוא שם בן נח: לפיכך הוליאה מאברהם. ואע"פ [דל רבי אמי ול"ה נע"ו] שאברהם מורעו של שם לא וכה בכהונה מחמת שם אלא מחמת עלמו והיינו דאמריכן הוא כהן ואין זרטו כהן כלומר שלא זכה זרטו בכהונה מחמתו מש"ה נטלה מכל שתר זרטו של שם ונתנה לאברהם: נאם ה׳ לאדני. דוד הוא דקאמר דנאם ה׳ היה לאדני דהייט אברהם שב לימיני שהבטיהן במלחמת ארבעה מלכים שישב לימין השם כלומר שיהא בעזרו לשית הויביו הדום רגליו וכתיב בההוא מומור אתה כהן לעולם:

הדרן עלך ארבעה נדרים

גרי בין המודר הנאה וכו׳ אלא דריסת הרגל. שהמודר הנאה שתי פינים וצ׳ חזנים חסור לעבור דרך חלרו ומודר ממנו וראם הגוייה. ראש מאכל שרי: וכלים שאין עושין בהן האבר שנימול ושמע אוכל נפש. דשרו במודר מאכל כל ולאה ושלם בעיניו שאין משכירין כיולא בהם כדמפרש מפקחות את העינים ואזיל ובמודר הנאה אסור : וה אזנים כדכתיב לא ישאילטו נפה וכברה רחים (דברים כמ) ולא נמן ותטר. אילטריך למיתני הני כי היכי ועינים לראות ואזנים דלא תיסק אדעתין דכי אמר דכלים לשמוע פד היום הזה שעושין בהם אוכל נפש אסירי נמי אבל הכא לא קחשיב לב במודר מאכל ה"מ קדרה שמבשלין בה א"נ שפור שלולין בו בשר אבל לפניך וכרות פמו הני גורם לגורם נינהו ולישרו במודר הברית ונדר על המילה מחכל קמ"ל: אבל משחילו חלוק אמת קדם המינה היה כבר לבו שלם וטלית נומים וטבעות.בגמ׳ שקלי וטרי לשמים : להוציא אי אשמועינן רבותא בהני או לא אלא דתנינהו אגב רישא: בכי׳ מאן תנא. דאברהם נמי היה למודר הנחה אסור בדריסת הרגל: מזנטו של שם וויע דמודר הנחה אסור בדריסת הרגל: דתכל בניו של שם אפי׳ ויתור. מה שדרכן של מוכרים האמר ולנסוף ניטל לוותר ללוקחיןשמוסיפין להם כשלוקחין

נדרים הלכה ג בעוג

לחוין רמב טושיע ייר

תוספות

בהמנות ה' לכם לב לדעת דהא כתיב (נחמיה ט) ותלאת את לבכו נאמן אלמא קודם המילה כהונה משם. תימה

שס"ד ימים אית ליה (ג) וכו׳. וימי השנה שס"ה ימים : המליכו . השליטו : אלו הן שתי עינים. דלאחר שמל היה שלם בכל אבריו : ראש הגוייה. הוא אבר: מעשרה שליטים. שהן מועילין לגוף יותר מעשרה שליטים ואלו הן כו׳: הוליאה. לכהונה : על דיבורו של תורה אור מלכי לדק. ניטלה ממט הכהונה :

השמן בחושבניה תלת מאה ושיתין וארבעה

ואמר *רמי בר אבא כתיב אברם וכתיב

אברהם בתחלה המליכו הקב"ה על מאתים

וארבעים ושלשה אברים ולבסוף המליכו

על מאתים וארבעים ושמונה אברים אלו הז

שתי עינים ושתי אזנים וראש הגוייה ואמר

וגו׳ עיר קמנה זה הגוף ואנשים בה מעמ אלו

אברים ובא אליה מלך גדול וסבב אותה זה

יצר הרע ובנה עליה מצודים וחרמים אלו

עונות ומצא בה איש מסכן וחכם זה יצר

מוב ומלמ הוא את העיר בחכמתו זו תשובה

ומעשים מובים ואדם לא זכר את האיש

המסכן ההוא רבשעת יצר הרע לית

מעשרה שלימים החכמה תעוז לחכם זו

(ה) תשובה ומעשים מובים מעשרה שלימים

שתי עינים ושתי אזנים ושתי ידים ושתי

רגלים וראש הגוייה ופה אמר רבי זכריה

משום רבי ישמעאל ביקש הקב״ה להוציא

כיון שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום

הדרן עלך ארבעה נדרים

. בין המודר הנאה מחבירו שהבירו הדירו שלא יהנה ממט בשום ענין : למודר ממט מאכל. שלא הדירו אלא הנאת מאכל : אלא דריסת הרגל . לעבור בחלרו ולקלר דרכו: רמי בר אבא מאי דכתי' [°]עיר קמנה ואנשים יהלים ולנים. (ג) ולהשתמש בכלים של מדיר שאין עושין בהם מאכל דמודר הנאה אסור בדריסת הרגל דהיינו הנאה שמקצר דרכו ולהשתמש בכליו אבל מודר ממט מאכל מותר בשתיהן לפי שזה לא הדיר ממנו אלא מאכל: גמ׳ מאן תנא. דמודר הנאה אסור בדריסת הרגל ובכלים וכו' אע"ג דלא מיחזי הנאה : רבי אליעזר היא דמדבר ליה ליצ"מ "החבמה תעוז לחכם ששו דממר אפינו ויתור כו׳. ויתור זהו כגון שלקח מדה של תפוחים בפרוטה ולאחר שמדד לו המדה מוסיף לו שתים או שלשה וזהו דרך של הנוונין להוסיף על המדות משלהן הואיל ובלא תנאי נותן לו לא מיחזי כמקח אלא כמתנה ואליבא דרבי אליעזר כהונה משם שנאמר [°]והוא כהן לאל עליון נהאשי אל אסור המודר באומו הויתור של מדידת פירות הכא נמי אף עלגב דדריסת הוציאה מאברהם שנאמר °ויברכהו ויאמר שם הרגל לא הויא הנאה גמורה אסור: 551

[כעיי הני׳ לברכת המו לפיכך הוציאה מאברהם וכו'ו

ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ וברוך אל עליון אמר לו אברהסוכי מקדימין ברכת עבד לברכת *קונו מיד נתנה לאברהם שנאמר [°]נאם ה' לאדני שב לימיני עד אשית אויביך הדום לרגליך ובתריה כתיב נשבע ה׳ ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק על דיבורו של מלכי צדק והיינו דכתיב והוא כהן לאל עליון

הוא כהן ואין זרעו כהן :

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין *בין *המודר הגאה מחבירו למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל מילה מ וכלים שאין עושין בהם אוכל נפש המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו

נפה וכברה וריחים ותנור אבל משאיל לו הלוק ומבעת ומלית ונומים: מאן תנא אמר רב ארא בר אהבה רבי אליעזר היא דתניא *ר׳ אליעזר (מגיוק שס ל׳נ עד 🕻 להמו לנ. מה: } אומר יאפי׳ ויתור אסור במודר הנאה : המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו כו׳ :

871

משאר בניו ונימנה נאברהם לבדו איני ייצ פירות אחד או שנים אפילו אותו ויתור אסור במודר הנאה ואע"ג דהוי זבינא דרמי על אפיה הלכך דריסת הרגל אסור אע"ג דלא קפדי בה פי' הרא"ש הפתן בגימטריה שס"ד לפי עלא היה בכור אינשי **הוי וימות החמה**

נכל נניו ולה היה לו ליוש הכהונה מן הדין אלה דוקה הנכור : הדרן עלך ארבעה נדרים

י בין המודר הנאה וכו׳ אלא דריסת הרגל . במקום דלא קפדי אינשי כגון בקעה בימות החמה : ולא ישאילנו נפה וכנרה אבל לא נקט מחבת ופיטפוט שלא ישאילנו דהא פשיטא שלא ישאיל דהנאה המביאה לידי מאכל הוא אלא אפי׳ נפה ובברה שאיט יכול לאכול אחר תיקון זה בכלי זה אלא לריך תיקון אחר אפייה ונישול אפ"ה אסור לשאול לו נפה: מקום שמשכירים אסור. הבשיב הנאת מאכל ממה שנהנה השוכר וראוי לקטות מן המשום מאכל: כובי ר"א היא. ומיירי בנקעה בימות החמה דלה קפדי כדפרישית וא"ח ולוקמה הכה בחלר דקפדי וכ"ע וי"ל דא"כ הוה ליה מקום במשכירין טמנט זכו עבו שומי שומי אות אות אות אות לו כדרך המוכרין ומתני׳ דלפיל דמוכר צפחות והיה אסור במודר מאכל: אפי׳ ויהור. שמוותר לו כדרך המוכרין ומתני׳ דלפיל דמוכר צפחות והיה אסור במודר מהכל דאמי כר"א :

אין בין המודר הנאה וט׳ אלא דריסת הרגל . לפבור דרך ארצו או להשאיל כלים שאין פושין בהן אוכל נפש במותרין במודר הימנו מהכל והקור במודר הימנו הנחה : נפה וכברה רחים ותטר . שמתקנין בהן אוכל נפש ואילשריך לאשמושינן כלים הללו דלא מימא דוקא קדרה ושפוד שהאוכל שומד בתוכו לאכילה

שמ"ה רמז שכל השנה יש לו רשות להערג חוץ מיום אחד והיינו יוה"כ: שתי מינים ושתי אנים וראש

הגוייה . והם אברים המסרסרים בעבירה ואינן מסורין ביד האדם ומרוב לדקתו מסרם בידו כדכתיב

(ש"א ב) רגלי השידיו ישמור כשאדם מתגבר על יצרו סוף שהקב"ה מוסרו בידו: זה יצר הרע. כדכתיב מלך זקן וכסיל: איש מסכן וחכם זה ילה"ם. כדכתיב עוב ילד מסכן וחכם וזהו יל"ע שהוא ילד בשנים

כנגד ילה"ר שהוח פתות ממנו י"ג שנה ותכמתו בזויה שחין האברים נשמעין לו: נאם ה׳ לחדני.

אדוני הוא אברהם אבינו שקראו [ראשון] להקב"ה אדון כדאימא בברכות (דף ז:) למפן אדני למפן אנרים שקראו אדון: הדרן עלך ארבעה נדרים

לימל אבל הגי גורם דגורם מיקרו קמ"ל דם"ה רחיים ותנור: אבל משאיל לו הלוק וט׳. מילהא דפסיקא נקט: גמ׳ מאן תנא. דמחמיר במודר הנאה לאסור אף דריסת הרגל: אשי׳ ויתור אסור במודר הנאה. מה שדרך אדם לוומר משלו וחינו מקפיד פליו כנון המגווני אחר שנתן המנין או המדה שרגילין ליתן בפונדיון הוא רגיל להוסיף משלו כדי להרגילו לנא אלו אותו ויתור אסור למודר הנאה כיון שהוא מווחר שלו אכל שוה בשוה מותר דהיינו זבינא דרמי על אפיה וכיון דמממיר כולי האי הלכך אפי׳ דריסת הרגל שאין דרך להתביד עליו אסור במודר:

הגרות הביח (א) נמי מעשרם שליטים אלו הן שתי עינים: (כ) רשיי דים שמיד ימים אית ליה רשוה להמרג וימי השנה שמים בכלים: לית ליה רשוה הסיד: (ג) רשיי דיה וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש ולהשתמש בכלים:

מסורת השים

from Avrohom מֵאַבְרָהָם

of the yetzer harah יֵצֵר הָרָע

there is no one who remembers לית דְמִדְכַר לֵיה

the yetzer hatov לְיֵצֶר טוֹב

That is, just like the poor, wise man who saved the city is forgotten, so too the yetzer hatov is forgotten at the time that the yetzer harah comes to get him to do avayros.

The Gemara brings and explains another mashal. The posuk (Koheles 7:19) says:

"Wisdom הַתְּכְמָה gives strength to the wise תַּעּז לֶחָכָם more than ten rulers" מֵעַשָּׁרָה שַׁלִּיטִים The Gemara explains what each one of these words refers to. החכמה Wisdom gives strength to the wise' תְּעֹז לֵחָכָם this refers to teshuva זו תשובה and good acts ומַעַשִים טוֹבִים 'More than ten rulers' מַעַשַרה שַליטים (this refers to a person's) two eyes שָׁתָּי עֵינֵים and two ears ושתי אזנים and two hands ושתי ידים and two feet ושתי רגלים and the head of the aver (the milah) וראש הַגּויִיה and the mouth ופה The Ran explains that most of a person's actions come about

The Ran explains that most of a person's actions come about through these ten limbs, and as such, the posuk is telling us that through teshuva and mitzvohs, a person will be able to control his actions and use them in the service of Hashem.

The Cause of the Kahuna Coming from Avrohom and not Shaim

R' Zechariah said אָמָר רַבְּי זְכַרְיָה in the name of R' Yismael מְשׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּיקַשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּדָ הוּא (at first) Hashem wanted בִּיקָשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּדָ to bring out the Kahuna מְשׁם from Shaim (the son of Noach) מְשׁם מs it says (Bereisis 14:18) מיש מs it says (Bereisis 14:18) שְׁנָאֲמֶר (For he was Kohen וְהוּא כֹהַן וְהוּא כֹהַן to Hashem up high (but) since he put first בִּיְנָת אַבְרָהָם the bracha of Avrohom בְּרַבְּת הַמָּקוֹם He (Hashem now) brought it (the Kahuna) After Shamim did the avayra of putting Avrohom's bracha before Hashem's bracha, Hashem took away the kahuna from Shaim and gave it to Avrohom (or as the Gemara says, now the kahuna would come out of Avrohom and not Shaim).

The Gemara now brings the pesukim that show how Shaim gave precedence to Avrohom's bracha.

As it says (Bereisis 14 19-20) שנאמר "And he (Shaim) blessed him (Avrohom) ויברכהו and he said ויאמר blessed is Avrohom בָּרוּדָ אַבְרָם to Hashem 'up high' לְקָל עֵלִיון the 'maker' of heaven and earth קֹנָה שָׁמַיִם וָאָרֵץ and blessed is Hashem up high וּבָרוּך לְקַל עֵלִיוֹן After Shaim gave Avrohom this bracha: Avrohom said to him אַמָּר לוֹ אַבְרָהָם Does a person put first וָכִי מַקָדִימִין the bracha of a slave בּרַכַּת עֲבֵד before the bracha of his master לברבת קונו (because of this) immediately (afterwards) מיד He (Hashem) gave it (the kahuna) נְתַנָה to Avrohom לאַבְרָהָם as it says (Tehillim 110:1) שנאמר "The word of Hashem נאם הי to my master (to Avrohom) לאדני wait at my right שָׁב לִימִינִי until I make your enemies עד אָשִׁית איבִיך a stool for your feet" הַדם לרַגְלֵיף and afterwards it is written וּבָתְרִיהּ כְּתִיב "Hashem swore נְשָׁבַּע ה׳ and he will not rest וְלֹא יְנֶחֵם you (Avrohom) are a Kohen forever אַתּה כהן לעוֹלָם according to my word עַל דְּבְרַתִּי you are a king forever" מַלָּכָּי צֶדֶק Another name for Shaim was מַלְכִּי צֶדֶק, and as such the

of Malkie Tzedek (you are a Kohen) שֵׁל מַלְכִּי צֶדֶק

Because of the words על דיבורו

According to this interpretation of the end of the posuk, the posuk is saying that the reason why Avrohom is a Kohen is because of the words of Malkie Tzedek. That is, since Shaim said the words of putting the bracha for Avrohom before the bracha of Hashem, Avrohom became the Kohen instead of him.

Gemara interprets the last part of the posuk as follows.

The Gemara concludes:

אאב מיי׳ פרק ו מסצי השטן בהושבנה תלת מחה ושיחין וארבע הוו. וימות החמה שס"ה ה"כ איכא חד יומא דלית ליה רשותא למשטן דהייט יוה"כ : סימן רכא פעיף א: שתי עינים ושתי אונים. שבתחלה המליכו הקב"ה על אבריו שהם ברשותו ליזהר מעבירה אבל עיניו ואזניו של אדם אינם ברשותו

שהרי על כרתו יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבסוף כשנמול המליכו הקב״ה אפי׳ על אלו שלא יסתכל ולא ישמע [לל רבי אמי ול"ה כע"י] כי אם דבר מטה: ראש הגוייה. שנמול: מעשרה שליטים. שולטים באדם שרוב מעשי האדם נעשין על ידיהם: ומלבי לדק. הוא שם בן נח: לפיכך הוליאה מאברהם. ואע"פ [דל רבי אמי ול"ה נע"ו] שאברהם מורעו של שם לא וכה בכהונה מחמת שם אלא מחמת עלמו והיינו דאמריכן הוא כהן ואין זרטו כהן כלומר שלא זכה זרטו בכהונה מחמתו מש"ה נטלה מכל שתר זרטו של שם ונתנה לאברהם: נאם ה׳ לאדני. דוד הוא דקאמר דנאם ה׳ היה לאדני דהייט אברהם שב לימיני שהבטיהן במלחמת ארבעה מלכים שישב לימין השם כלומר שיהא בעזרו לשית הויביו הדום רגליו וכתיב בההוא מומור אתה כהן לעולם:

הדרן עלך ארבעה נדרים

גרי בין המודר הנאה וכו׳ אלא דריסת הרגל. שהמודר הנאה שתי פינים וצ׳ חזנים חסור לעבור דרך חלרו ומודר ממנו וראם הגוייה. ראש מאכל שרי: וכלים שאין עושין בהן האבר שנימול ושמע אוכל נפש. דשרו במודר מאכל כל ולאה ושלם בעיניו שאין משכירין כיולא בהם כדמפרש מפקחות את העינים ואזיל ובמודר הנאה אסור : וה אזנים כדכתיב לא ישאילטו נפה וכברה רחים (דברים כמ) ולא נמן ותטור. אילטריך למיתני הני כי היכי ועינים לראות ואזנים דלא תיסק אדעתין דכי אמר דכלים לשמוע פד היום הזה שעושין בהם אוכל נפש אסירי נמי אבל הכא לא קחשיב לב במודר מאכל ה"מ קדרה שמבשלין בה א"נ שפור שלולין בו בשר אבל לפניך וכרות פמו הני גורם לגורם נינהו ולישרו במודר הברים ונדר של המילה מחכל קמ"ל: אבל משחילו חלוק אמת קדם המינה היה כבר לבו שלם וטלית נומים וטבעות.בגמ׳ שקלי וטרי לשמים : להוציא אי אשמועינן רבותא בהני או לא אלא דתנינהו אגב רישא: בכי׳ מאן תנא. דאברהם נמי היה למודר הנחה אסור בדריסת הרגל: מזנטו של שם וויע דמודר הנחה אסור בדריסת הרגל: דתכל בניו של שם אפי׳ ויתור. מה שדרכן של מוכרים האמר ולנסוף ניטל לוותר ללוקחיןשמוסיפין להם כשלוקחין

נדרים הלכה ג בעוג

לחוין רמב טושיע ייר

תוספות

בהמנות ה' לכם לב לדעת דהא כתיב (נחמיה ט) ותלאת את לבכו נאמן אלמא קודם המילה כהונה משם. תימה

שס"ד ימים אית ליה (ג) וכו׳. וימי השנה שס"ה ימים : המליכו . השליטו : אלו הן שתי עינים. דלאחר שמל היה שלם בכל אבריו : ראש הגוייה. הוא אבר: מעשרה שליטים. שהן מועילין לגוף יותר מעשרה שליטים ואלו הן כו׳: הוליאה. לכהונה : על דיבורו של תורה אור מלכי לדק. ניטלה ממט הכהונה :

השמן בחושבניה תלת מאה ושיתין וארבעה

ואמר *רמי בר אבא כתיב אברם וכתיב

אברהם בתחלה המליכו הקב"ה על מאתים

וארבעים ושלשה אברים ולבסוף המליכו

על מאתים וארבעים ושמונה אברים אלו הז

שתי עינים ושתי אזנים וראש הגוייה ואמר

וגו׳ עיר קמנה זה הגוף ואנשים בה מעמ אלו

אברים ובא אליה מלך גדול וסבב אותה זה

יצר הרע ובנה עליה מצודים וחרמים אלו

עונות ומצא בה איש מסכן וחכם זה יצר

מוב ומלמ הוא את העיר בחכמתו זו תשובה

ומעשים מובים ואדם לא זכר את האיש

המסכן ההוא רבשעת יצר הרע לית

מעשרה שלימים החכמה תעוז לחכם זו

(ה) תשובה ומעשים מובים מעשרה שלימים

שתי עינים ושתי אזנים ושתי ידים ושתי

רגלים וראש הגוייה ופה אמר רבי זכריה

משום רבי ישמעאל ביקש הקב״ה להוציא

כיון שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום

הדרן עלך ארבעה נדרים

. בין המודר הנאה מחבירו שהבירו הדירו שלא יהנה ממט בשום ענין : למודר ממט מאכל. שלא הדירו אלא הנאת מאכל : אלא דריסת הרגל . לעבור בחלרו ולקלר דרכו: רמי בר אבא מאי דכתי' [°]עיר קמנה ואנשים יהלים ולנים. (ג) ולהשתמש בכלים של מדיר שאין עושין בהם מאכל דמודר הנאה אסור בדריסת הרגל דהיינו הנאה שמקצר דרכו ולהשתמש בכליו אבל מודר ממט מאכל מותר בשתיהן לפי שזה לא הדיר ממנו אלא מאכל: גמ׳ מאן תנא. דמודר הנאה אסור בדריסת הרגל ובכלים וכו' אע"ג דלא מיחזי הנאה : רבי אליעזר היא דמדבר ליה ליצ"מ "החבמה תעוז לחכם ששו דממר אפינו ויתור כו׳. ויתור זהו כגון שלקח מדה של תפוחים בפרוטה ולאחר שמדד לו המדה מוסיף לו שתים או שלשה וזהו דרך של הנוונין להוסיף על המדות משלהן הואיל ובלא תנאי נותן לו לא מיחזי כמקח אלא כמתנה ואליבא דרבי אליעזר כהונה משם שנאמר [°]והוא כהן לאל עליון נהאשי אל אסור המודר באומו הויתור של מדידת פירות הכא נמי אף עלגב דדריסת הוציאה מאברהם שנאמר °ויברכהו ויאמר שם הרגל לא הויא הנאה גמורה אסור: 551

[כעיי הני׳ לברכת המו לפיכך הוציאה מאברהם וכו'ו

ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ וברוך אל עליון אמר לו אברהסוכי מקדימין ברכת עבד לברכת *קונו מיד נתנה לאברהם שנאמר [°]נאם ה' לאדני שב לימיני עד אשית אויביך הדום לרגליך ובתריה כתיב נשבע ה׳ ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק על דיבורו של מלכי צדק והיינו דכתיב והוא כהן לאל עליון

הוא כהן ואין זרעו כהן :

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין *בין *המודר הגאה מחבירו למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל מילה מ וכלים שאין עושין בהם אוכל נפש המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו

נפה וכברה וריחים ותנור אבל משאיל לו הלוק ומבעת ומלית ונומים: מאן תנא אמר רב ארא בר אהבה רבי אליעזר היא דתניא *ר׳ אליעזר (מגיוק שס ל׳נ עד 🕻 להמו לנ. מה: } אומר יאפי׳ ויתור אסור במודר הנאה : המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו כו׳ :

871

משאר בניו ונימנה נאברהם לבדו איני ייצ פירות אחד או שנים אפילו אותו ויתור אסור במודר הנאה ואע"ג דהוי זבינא דרמי על אפיה הלכך דריסת הרגל אסור אע"ג דלא קפדי בה פי' הרא"ש הפתן בגימטריה שס"ד לפי עלא היה בכור אינשי **הוי וימות החמה**

נכל נניו ולה היה לו ליוש הכהונה מן הדין אלה דוקה הנכור : הדרן עלך ארבעה נדרים

י בין המודר הנאה וכו׳ אלא דריסת הרגל . במקום דלא קפדי אינשי כגון בקעה בימות החמה : ולא ישאילנו נפה וכנרה אבל לא נקט מחבת ופיטפוט שלא ישאילנו דהא פשיטא שלא ישאיל דהנאה המביאה לידי מאכל הוא אלא אפי׳ נפה ובברה שאיט יכול לאכול אחר תיקון זה בכלי זה אלא לריך תיקון אחר אפייה ונישול אפ"ה אסור לשאול לו נפה: מקום שמשכירים אסור. הבשיב הנאת מאכל ממה שנהנה השוכר וראוי לקטות מן המשום מאכל: כובי ר"א היא. ומיירי בנקעה בימות החמה דלה קפדי כדפרישית וא"ח ולוקמה הכה בחלר דקפדי וכ"ע וי"ל דא"כ הוה ליה מקום במשכירין טמנט זכו עבו שומי שומי אות אות אות אות לו כדרך המוכרין ומתני׳ דלפיל דמוכר צפחות והיה אסור במודר מאכל: אפי׳ ויהור. שמוותר לו כדרך המוכרין ומתני׳ דלפיל דמוכר צפחות והיה אסור במודר מהכל דאמי כר"א :

אין בין המודר הנאה וט׳ אלא דריסת הרגל . לפבור דרך ארצו או להשאיל כלים שאין פושין בהן אוכל נפש במותרין במודר הימנו מהכל והקור במודר הימנו הנחה : נפה וכברה רחים ותטר . שמתקנין בהן אוכל נפש ואילשריך לאשמושינן כלים הללו דלא מימא דוקא קדרה ושפוד שהאוכל שומד בתוכו לאכילה

שמ"ה רמז שכל השנה יש לו רשות להערג חוץ מיום אחד והיינו יוה"כ: שתי מינים ושתי אנים וראש

הגוייה . והם אברים המסרסרים בעבירה ואינן מסורין ביד האדם ומרוב לדקתו מסרם בידו כדכתיב

(ש"א ב) רגלי השידיו ישמור כשאדם מתגבר על יצרו סוף שהקב"ה מוסרו בידו: זה יצר הרע. כדכתיב מלך זקן וכסיל: איש מסכן וחכם זה ילה"ם. כדכתיב עוב ילד מסכן וחכם וזהו יל"ע שהוא ילד בשנים

כנגד ילה"ר שהוח פתות ממנו י"ג שנה ותכמתו בזויה שחין האברים נשמעין לו: נאם ה׳ לחדני.

אדוני הוא אברהם אבינו שקראו [ראשון] להקב"ה אדון כדאימא בברכות (דף ז:) למפן אדני למפן אנרים שקראו אדון: הדרן עלך ארבעה נדרים

לימל אבל הגי גורם דגורם מיקרו קמ"ל דם"ה רחיים ותנור: אבל משאיל לו הלוק וט׳. מילהא דפסיקא נקט: גמ׳ מאן תנא. דמחמיר במודר הנאה לאסור אף דריסת הרגל: אשי׳ ויתור אסור במודר הנאה. מה שדרך אדם לוומר משלו וחינו מקפיד פליו כנון המגווני אחר שנתן המנין או המדה שרגילין ליתן בפונדיון הוא רגיל להוסיף משלו כדי להרגילו לנא אלו אותו ויתור אסור למודר הנאה כיון שהוא מווחר שלו אכל שוה בשוה מותר דהיינו זבינא דרמי על אפיה וכיון דמממיר כולי האי הלכך אפי׳ דריסת הרגל שאין דרך להתביד עליו אסור במודר:

הגרות הביח (א) נמי מעשרם שליטים אלו הן שתי עינים: (כ) רשיי דים שמיד ימים אית ליה רשוה להמרג וימי השנה שמים בכלים: לית ליה רשוה הסיד: (ג) רשיי דיה וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש ולהשתמש בכלים:

מסורת השים

אָהָיְינוּ And this is the meaning of אָהָיְינּר דְּרָתִיב what is written זְהוּא כֹהֵן for he was a Kohen לְקַל עֶלְיוּן to Hashem up high לְקַל עֶלְיוּן The Gemara says that this implies: הוא כֹהֵן He was a Kohen

but his descendants are not Kohanim ואין זרעו להן

The posuk says that he (Shaim) was a Kohen, which seems to imply that it was only he who was a Kohen but not his descendants, and this is in accordance with what the Gemara says that the kahuna was taken away from Shaim and given to Avrohom.

The Ran points out that although Avrohom was also a descendant of Shaim, the reason he was a Kohen was not because he was a descendant of Shaim but rather Avrohom became a Kohen only as the result of his own merit.

הַדְרָן אַלָדְ כָּל אַרְבָּעָה נְדָרִים

משנה

The Difference Between A Regular Neder and a Neder that Just Forbids Food

There is no difference between אַאַין בּין הַמּוּדָּר הְנָאָה מַחֲבִירוֹ from his friend מַחֲבֵירוֹ and one who makes a neder to (forbid) לַמּוּדָר (food from him לַמּוּדָר אָכָלִים food from him אָכָלִים exempt for 'the right to walk' אָבָלִים and utensils שָׁאֵין עוּשִׁין בָּהֶם אוֹכֶל נֶפֶשׁ

The halacha is that even if one forbids only the benefit of food from someone, the other person is assur to benefit from anything that this person has, even with regard to objects that are not food related. This is true because if a person's uses his friend's object for free, that saved money that normally would have been needed to rent this object, will be available to use to buy food.

Therefore, any benefit that is normally paid for, is considered a 'food-related' benefit. And this is what the Mishna tells us, that in reality there is no difference between someone who forbids all benefit and someone who forbids just 'food-related' benefit except for הָרְיָסַת הָרֶגָל (lit. trampling with the foot, i.e., the right of passage, something that a person does not normally charge for) and those kaylim that are not used for food and are not commonly rented out. These two benefits are not considered as 'food-related' as one cannot get money for them. Therefore, they are only assur to one who is assur to benefit as a result of a general neder not to benefit.

The Mishna said that if one makes a neder to assur 'foodrelated' benefit, then it would be assur to lend him kaylim that are needed for food preparation, even if they are not normally rented out.. The Mishna now explains which kaylim (utensils)are considered as kaylim that are needed for food.

> סַמּוּדָּר (to assur) מַאָּכָל מֵחֲבֵירוֹ food from his friend מַאָּכָל מֵחֲבֵירוֹ he cannot lend him לא יַשְׁאִילֶנּוּ a sieve (to shift flour) נָכָּרָ or a sieve (to sift grain) וּרְבָרָה וּרְכָרָה or a mill וְרַיחַיִם but he can lend him אָבָל מַשְׁאִיל לוּ but he can lend him וְחַנּוּר and a ring וְטַבַּעַת ind a tallis

The Ran explains that the Mishna needs to tell us that it is assur to lend him a sieve etc., as one could have thought that if the person made a neder with regard to food, then this should only assur kaylim that are directly used to eat food, for example a fork or knife (or the spit that meat is roasted on). But with regard to these kaylim, since they are not used to actually eat the food, but rather they are used to prepare the food, they should not be assur. The Mishna therefore comes to teach us otherwise.

גמרא

Who is the Tanna that Evens Assurs Benefit that is Given Away (אָפִילוּ וִיתּוֹר)?

Who is the Tanna (of our Mishna) מַאן הְּנָא

Our Mishna says that if someone assurs benefit from someone, then that person cannot pass through his property. That is, even though this benefit is considered as a very small benefit, and a person does not charge for it, the Tanna of our Mishna still says that it is considered benefit and is therefore assur.

אאב מיי׳ פרק ו מסצי השטן בהושבנה תלת מחה ושיחין וארבע הוו. וימות החמה שס"ה ה"כ איכא חד יומא דלית ליה רשותא למשטן דהייט יוה"כ : סימן רכא פעיף א: שתי עינים ושתי אונים. שבתחלה המליכו הקב"ה על אבריו שהם ברשותו ליזהר מעבירה אבל עיניו ואזניו של אדם אינם ברשותו

שהרי על כרתו יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבסוף כשנמול המליכו הקב״ה אפי׳ על אלו שלא יסתכל ולא ישמע [לל רבי אמי ול"ה כע"י] כי אם דבר מטה: ראש הגוייה. שנמול: מעשרה שליטים. שולטים באדם שרוב מעשי האדם נעשין על ידיהם: ומלבי לדק. הוא שם בן נח: לפיכך הוליאה מאברהם. ואע"פ [דל רבי אמי ול"ה נע"ו] שאברהם מורעו של שם לא וכה בכהונה מחמת שם אלא מחמת עלמו והיינו דאמריכן הוא כהן ואין זרטו כהן כלומר שלא זכה זרטו בכהונה מחמתו מש"ה נטלה מכל שתר זרטו של שם ונתנה לאברהם: נאם ה׳ לאדני. דוד הוא דקאמר דנאם ה׳ היה לאדני דהייט אברהם שב לימיני שהבטיהן במלחמת ארבעה מלכים שישב לימין השם כלומר שיהא בעזרו לשית הויביו הדום רגליו וכתיב בההוא מומור אתה כהן לעולם:

הדרן עלך ארבעה נדרים

גרי בין המודר הנאה וכו׳ אלא דריסת הרגל. שהמודר הנאה שתי פינים וצ׳ חזנים חסור לעבור דרך חלרו ומודר ממנו וראם הגוייה. ראש מאכל שרי: וכלים שאין עושין בהן האבר שנימול ושמע אוכל נפש. דשרו במודר מאכל כל ולאה ושלם בעיניו שאין משכירין כיולא בהם כדמפרש מפקחות את העינים ואזיל ובמודר הנאה אסור : וה אזנים כדכתיב לא ישאילטו נפה וכברה רחים (דברים כמ) ולא נמן ותטר. אילטריך למיתני הני כי היכי ועינים לראות ואזנים דלא תיסק אדעתין דכי אמר דכלים לשמוע פד היום הזה שעושין בהם אוכל נפש אסירי נמי אבל הכא לא קחשיב לב במודר מאכל ה"מ קדרה שמבשלין בה א"נ שפור שלולין בו בשר אבל לפניך וכרות פמו הני גורם לגורם נינהו ולישרו במודר הברים ונדר של המילה מחכל קמ"ל: אבל משחילו חלוק אמת קדם המינה היה כבר לבו שלם וטלית נומים וטבעות.בגמ׳ שקלי וטרי לשמים : להוציא אי אשמועינן רבותא בהני או לא אלא דתנינהו אגב רישא: בכי׳ מאן תנא. דאברהם נמי היה למודר הנחה אסור בדריסת הרגל: מזנטו של שם וויע דמודר הנחה אסור בדריסת הרגל: דתכל בניו של שם אפי׳ ויתור. מה שדרכן של מוכרים האמר ולנסוף ניטל לוותר ללוקחיןשמוסיפין להם כשלוקחין

נדרים הלכה ג בעוג

לחוין רמב טושיע ייר

תוספות

בהמנות ה' לכם לב לדעת דהא כתיב (נחמיה ט) ותלאת את לבכו נאמן אלמא קודם המילה כהונה משם. תימה

שס"ד ימים אית ליה (ג) וכו׳. וימי השנה שס"ה ימים : המליכו . השליטו : אלו הן שתי עינים. דלאחר שמל היה שלם בכל אבריו : ראש הגוייה. הוא אבר: מעשרה שליטים. שהן מועילין לגוף יותר מעשרה שליטים ואלו הן כו׳: הוליאה. לכהונה : על דיבורו של תורה אור מלכי לדק. ניטלה ממט הכהונה :

השמן בחושבניה תלת מאה ושיתין וארבעה

ואמר *רמי בר אבא כתיב אברם וכתיב

אברהם בתחלה המליכו הקב"ה על מאתים

וארבעים ושלשה אברים ולבסוף המליכו

על מאתים וארבעים ושמונה אברים אלו הז

שתי עינים ושתי אזנים וראש הגוייה ואמר

וגו׳ עיר קמנה זה הגוף ואנשים בה מעמ אלו

אברים ובא אליה מלך גדול וסבב אותה זה

יצר הרע ובנה עליה מצודים וחרמים אלו

עונות ומצא בה איש מסכן וחכם זה יצר

מוב ומלמ הוא את העיר בחכמתו זו תשובה

ומעשים מובים ואדם לא זכר את האיש

המסכן ההוא רבשעת יצר הרע לית

מעשרה שלימים החכמה תעוז לחכם זו

(ה) תשובה ומעשים מובים מעשרה שלימים

שתי עינים ושתי אזנים ושתי ידים ושתי

רגלים וראש הגוייה ופה אמר רבי זכריה

משום רבי ישמעאל ביקש הקב״ה להוציא

כיון שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום

הדרן עלך ארבעה נדרים

. בין המודר הנאה מחבירו שהבירו הדירו שלא יהנה ממט בשום ענין : למודר ממט מאכל. שלא הדירו אלא הנאת מאכל : אלא דריסת הרגל . לעבור בחלרו ולקלר דרכו: רמי בר אבא מאי דכתי' [°]עיר קמנה ואנשים יהלים ולנים. (ג) ולהשתמש בכלים של מדיר שאין עושין בהם מאכל דמודר הנאה אסור בדריסת הרגל דהיינו הנאה שמקצר דרכו ולהשתמש בכליו אבל מודר ממט מאכל מותר בשתיהן לפי שזה לא הדיר ממנו אלא מאכל: גמ׳ מאן תנא. דמודר הנאה אסור בדריסת הרגל ובכלים וכו' אע"ג דלא מיחזי הנאה : רבי אליעזר היא דמדבר ליה ליצ"מ "החבמה תעוז לחכם ששו דממר אפינו ויתור כו׳. ויתור זהו כגון שלקח מדה של תפוחים בפרוטה ולאחר שמדר לו המדה מוסיף לו שתים או שלשה וזהו דרך של הנוונין להוסיף על המדות משלהן הואיל ובלא תנאי נותן לו לא מיחזי כמקח אלא כמתנה ואליבא דרבי אליעזר כהונה משם שנאמר [°]והוא כהן לאל עליון נהאשי אל אסור המודר באומו הויתור של מדידת פירות הכא נמי אף עלגב דדריסת הוציאה מאברהם שנאמר °ויברכהו ויאמר שם הרגל לא הויא הנאה גמורה אסור: 551

[כעיי הני׳ לברכת המו לפיכך הוציאה מאברהם וכו'ו

ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ וברוך אל עליון אמר לו אברהסוכי מקדימין ברכת עבד לברכת *קונו מיד נתנה לאברהם שנאמר [°]נאם ה' לאדני שב לימיני עד אשית אויביך הדום לרגליך ובתריה כתיב נשבע ה׳ ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק על דיבורו של מלכי צדק והיינו דכתיב והוא כהן לאל עליון

הוא כהן ואין זרעו כהן :

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין *בין *המודר הגאה מחבירו למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל מילה מ וכלים שאין עושין בהם אוכל נפש המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו

נפה וכברה וריחים ותנור אבל משאיל לו חלוק ומבעת ומלית ונומים: מאן תנא אמר רב ארא בר אהבה רבי אליעזר היא דתניא *ר׳ אליעזר (מגיוק שס ל׳נ עד 🕻 להמו לנ. מה: } אומר יאפי׳ ויתור אסור במודר הנאה : המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו כו׳ :

871

משאר בניו ונימנה נאברהם לבדו איני ייצ פירות אחד או שנים אפילו אותו ויתור אסור במודר הנאה ואע"ג דהוי זבינא דרמי על אפיה הלכך דריסת הרגל אסור אע"ג דלא קפדי בה פי' הרא"ש הפתן בגימטריה שס"ד לפי עלא היה בכור אינשי **הוי וימות החמה**

נכל נניו ולה היה לו ליוש הכהונה מן הדין אלה דוקה הנכור : הדרן עלך ארבעה נדרים

י בין המודר הנאה וכו׳ אלא דריסת הרגל . במקום דלא קפדי אינשי כגון בקעה בימות החמה : ולא ישאילנו נפה וכנרה אבל לא נקט מחבת ופיטפוט שלא ישאילנו דהא פשיטא שלא ישאיל דהנאה המביאה לידי מאכל הוא אלא אפי׳ נפה ובברה שאיט יכול לאכול אחר תיקון זה בכלי זה אלא לריך תיקון אחר אפייה ונישול אפ"ה אסור לשאול לו נפה: מקום שמשכירים אסור. הבשיב הנאת מאכל ממה שנהנה השוכר וראוי לקטות מן המשום מאכל: כובי ר"א היא. ומיירי בנקעה בימות החמה דלה קפדי כדפרישית וא"ח ולוקמה הכה בחלר דקפדי וכ"ע וי"ל דא"כ הוה ליה מקום במשכירין טמנט זכו עבו שומי שומי אות אות אות אות לו כדרך המוכרין ומתני׳ דלפיל דמוכר צפחות והיה אסור במודר מאכל: אפי׳ ויהור. שמוותר לו כדרך המוכרין ומתני׳ דלפיל דמוכר צפחות והיה אסור במודר מהכל דאמי כר"א :

אין בין המודר הנאה וט׳ אלא דריסת הרגל . לפבור דרך ארצו או להשאיל כלים שאין פושין בהן אוכל נפש במותרין במודר הימנו מהכל והקור במודר הימנו הנחה : נפה וכברה רחים ותטר . שמתקנין בהן אוכל נפש ואילשריך לאשמושינן כלים הללו דלא מימא דוקא קדרה ושפוד שהאוכל שומד בתוכו לאכילה

שמ"ה רמז שכל השנה יש לו רשות להערג חוץ מיום אחד והיינו יוה"כ: שתי מינים ושתי אנים וראש

הגוייה . והם אברים המסרסרים בעבירה ואינן מסורין ביד האדם ומרוב לדקתו מסרם בידו כדכתיב

(ש"א ב) רגלי השידיו ישמור כשאדם מתגבר על יצרו סוף שהקב"ה מוסרו בידו: זה יצר הרע. כדכתיב מלך זקן וכסיל: איש מסכן וחכם זה ילה"ם. כדכתיב עוב ילד מסכן וחכם וזהו יל"ע שהוא ילד בשנים

כנגד ילה"ר שהוח פתות ממנו י"ג שנה ותכמתו בזויה שחין האברים נשמעין לו: נאם ה׳ לחדני.

אדוני הוא אברהם אבינו שקראו [ראשון] להקב"ה אדון כדאימא בברכות (דף ז:) למפן אדני למפן אנרים שקראו אדון: הדרן עלך ארבעה נדרים

לימל אבל הגי גורם דגורם מיקרו קמ"ל דם"ה רחיים ותנור: אבל משאיל לו הלוק וט׳. מילהא דפסיקא נקט: גמ׳ מאן תנא. דמחמיר במודר הנאה לאסור אף דריסת הרגל: אשי׳ ויתור אסור במודר הנאה. מה שדרך אדם לוומר משלו וחינו מקפיד פליו כנון המגווני אחר שנתן המנין או המדה שרגילין ליתן בפונדיון הוא רגיל להוסיף משלו כדי להרגילו לנא אלו אותו ויתור אסור למודר הנאה כיון שהוא מווחר שלו אכל שוה בשוה מותר דהיינו זבינא דרמי על אפיה וכיון דמממיר כולי האי הלכך אפי׳ דריסת הרגל שאין דרך להתביד עליו אסור במודר:

הגרות הביח (א) נמי מעשרם שליטים אלו הן שתי עינים: (כ) רשיי דים שמיד ימים אית ליה רשוה להמרג וימי השנה שמים בכלים: לית ליה רשוה הסיד: (ג) רשיי דיה וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש ולהשתמש בכלים:

מסורת השים

The Gemara answers:

Rav Ada bar Ahava said אָמָר רַב אָדָא בָּר אַהָבָה וֹנ is R' Eliezer רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא as we learned in a Baraisa דְּתַנְיָא R' Eliezer saysרעַזָר אימר even 'visitor' אָבִילוּ וִיתּוּר

is assur אָסוּר

for one 'who has a neder of benefit' (against him) במודר הַנָאָה

In those times it was the custom of sellers to add a little extra for their customers at no cost to them. This was referred to as 'vitor' from the word to forgive, i.e., they would forgive this little extra. R' Eliezer says that if a person is forbidden to get benefit from a seller, then the seller would not be allowed to give him this small amount of merchandise, and this is true even though this benefit is not considered a 'real benefit'. If so, we understand why the Tanna of our Mishna says that the person cannot even pass through this person's yard. The Tanna of the Mishna is the shita of R' Eliezer who holds that all benefit is assur, even these types of small benefits.

The Ran explains that the Rabbanan disagree with R' Eliezer and they hold that in a case in which the person does not mind if people pass through his property, and in the case in which the seller does not mind given the buyer a little extra, these two cases are not considered cases that the person gets 'real benefit' and therefore they will be mutur even to a person who is assur to get benefit.

(In the case of the seller adding on, the Ran points out that it must be discussing a case in which the merchandise is not in high demand. Because if the merchandise would be in high demand, then the actual sale itself would be considered as a benefit to the buyer, and for this reason alone it would be assur for this person to buy from the seller.)

Which Neder Will Assur Even Kaylim that are Used in the Preparation of Food?

The next part of the Mishna said: One who makes a neder (forbidding benefit) הַמּוּדָר from food מַאַכָּל

Nedarim 33a

The Mishna said that if a person makes a neder to forbid food, not only is the food assur, but all the kaylim that are used to prepare the food are assur as well.

And on this the Gemara asks: But it was from the food וְהָא מִן מֵאָכָל that he made the neder נדר

If a person makes a neder not to benefit from food, why is he even assur from the kaylim that are used to prepare the food? Although these kaylim have a connection to food, they are not food, and as such, they should not be included in a neder that just said that food should be assur.

The Gemara answers:

R' Shimon ben Lakish said אָמַר רַבָּי שָׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ (the case is one in which) he said בְּאוֹמֵר "The benefit of your food נַכָּי (should be assur) on me" עַלָי

Since the person did not just say that the food should be assur, but he said the benefit of the food should be assur, we understand this to mean that this comes to include even the kaylim that are used in the food's preparation.

But on this the Gemara asks:

(But) I should say אֵימָא שָׁלא (that because of this neder) he should not שֶׁלא

chew wheat יִלְעוֹס חִיטִין

and place it on his wound ויתן על מַכָּתוֹ

This person did not just say that the food should be assur but rather he said that the benefit of the food should be assur as well. The Gemara assumes that by the person adding that the benefit should also be assur, this comes to include even the kaylim used in the food's preparation. But on this the Gemara asks that seemingly there is a much better way to explain the person's intent. If a person says that he wants not only the food to be assur, but he also wants the benefit of the food to be assur, this should come to include benefit from the actual food, that is, it should forbid even non-eating benefit. The classic case of non-eating benefit of food is someone who chews wheat in order to put in on his wound. In this case the person is benefitting from the actual food without eating it. This would seem to be a better explanation of a person's intent when he assurs 'the benefit of food', and if so, we will still need to find a case of a neder that will assur not only the food but even the kaylim that are used in the food's preparation.

The Gemara answers:

Rava said אָמָר רָבָא הְאַמָר רָבָא (the case is) that he said הְאַוֹמֵר (that he is assuring) the benefit הְנָאָה that brings to your food הַמְבִיאָה לִידֵי מַאֲכָלְדָ is on me (should be assur) עֶלַי

In this case, the person says explicitly that he wants to assur those things that bring to the eating of food, and if so, we understand very well why this neder assurs not only the food itself but even the kaylim that are used in the food's preparation.

What is Included in the Category of those Things that Bring to the Eating of the Food?

The Mishna listed various kaylim that are considered as foodrelated, and the Gemara will now explore other possibilities as to which kaylim can be considered as food-related.

> Rav Pappa said אָמַר רַב פָּפָּא שַׁק לְהָבִיא פִּירוֹת a sack to bring the fruits and a donkey וַחְמוֹר to bring the fruits on it to bring the fruits on it נס bring the fruits on it וַהְמָבִיאָה לְיִדֶי מַאַכָּל הוּא that brings to food

All of these kaylim are used in order to allow the person to eat the food, and therefore, they are all assur to the one who made a neder to assur benefit that leads to food.

The Gemara asks:

Rav Pappa asked בְּעֵי רַב פְּפָא a horse to ride on it סוּס לְרְכּוֹב עָלָיו and a ring to 'show off' with it וְטַבַּעַת לֵירָאוֹת בָּה what is the halachair מַהוּאַ

The Ran explains that this person wants to borrow a horse or (fancy) ring in order to go to a certain feast, and by arriving with such expensive items, the host will be impressed with him and offer him more food then he normally would have. What is the status of these items? Are they also considered as kaylim that bring to food, and as such, they should be assur? Or do we say that since these items only bring about the ability to eat this extra food in an indirect manner, they are not assur under the neder that was made.

The Gemara continues by asking with regard to another type of indirect benefit.

To cut through and go (as a shortcut) מִיפְסָק וּמֵיזָל in his land בָּאַרְעֵיה עין משפט נר מצוה

קנ

מהלי נדרים היא ב שמג לאוין רמכ טוש׳ע

גוז מיי׳ פיו שם הליד ופיז הלי ה סמג שם

21010 תוספות חימין. מכום הנאת תאכל לפיסתך להרחות עו. כחדם פעיר בבית המעחה תכן הדה זימנה ברישה האי הוה מוקמינן ליה

הנהות הב״ח (h) רש׳י ד׳ה שוקל וכו׳ כלום הס׳ד ואח׳כ ז׳ל פיסקא גמ׳ ואח׳כ מ״ה מדקתני וכו׳ בידים ממש אלמא כליל והד"א:

חזקת הבתים (ג"ב דף נו:) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חזקה שוו שיע שם סער נג: ואמריכן הכא בחלר של שותפות עסקינן דאהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי וכיון שכן ליתסר אפילו לרבכן. תירך הרמב"ן ז"ל דהעמדה דאמר התם הייט להתעכב ולישב בחלר דומיא דהעמדת בהמה דתנן התם במתני׳ ובכי האי אימא שלא ילפוס גוונא הוא דאמר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי אבל ואפי׳ מחמין של מדיל הכא בדריסת הרגל בעלמא עסקינן פלמו: ומבעת דהייט לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי׳ אינשי דעלמא דלא וע"י כך יתנו לו תנה שותפין לה קפדי ומש"ה שרו רבנן: יפה: מאן הנה המר ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כרי רבא נ"א סיא. וא"ת אליעזר דאמר ויתור אסור כיון דסתם ליה וויינ דמכה הד לן תנא הכא כוותיה ועוד דסוגיין דהכא מדקדק לפיל דפי השותפין שנדרו (לקמן מח.) כוותיה דאתי כר"א דאי לאו אולא אבל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת בתלר ודכ"ע ולכך הבתים [גבי] אנו דברים שאין להם מדקדק הכא מסיפא : חזקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והא מן מחכל כדר. וכיון שכן למה יאסר : דאמר הנאת מאכלך עלי. דכיון שהוסיף ואמר הנאת המאכל הרי אסר על עלמו כל מה שגורם אותו וקרי ליה מאכלך משום דבגרמת הנאה שלו הוא מתוקן והוה סלקא דעתך הכי דאי לא מאי מיקרי

> דהנאת מאכל לא משמע אלא שלא יהנה מגוף המאכל עלמו ולאסור אפי׳ הנאת המאכל אמר הנאת מאכלך ואכתי לישתרי : אטר רבא

> באומר הנאה המביאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דאמר דבכה"ג

אסור בין בלעיסת חטים על גבי מכתו בין בנפה בין בכברה ואין

טח לי דבכלל הנאה המביאה לידי מאכל לא משמע נתינת חטים

ר״נ

יש״ אין בין המודר פרק רביעי דלא אסר עליו אלא הנאתו כה"ג לא מקרי הנאה דכיון דמידי דלא

נדרים

והא מן מאכל נדר אמר רשב"ל באומר הנאת מאכלך עלי אימא שלא ילעוס חימין ויתן על מכתו אמר רבא יבאומר הנאה המביאה לידי מאכלך עלי אמר רב פפא ישק להביא פירות וחמור להביא עליו פירות ואפי׳ צנא בעלמא הנאה המביאה לידי מאכל הוא יבעי רב פפא סוס לרכוב עליו ומבעת ליראות בה מהו מיפסק ומיזל בארעיה מאי תא שמע אבל משאיל לו חלוק ומלית נזמים ומבעות היכי דמי אילימא שלא ליראות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא לעולם שלא ליראות ואיידי דקתני רישא לא ישאילנו תנא סיפא משאילו: **כותני**י ^הוכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור : גם׳ מכלל דרישא אף על פי שאין משכירין מאן תנא *אמר רב אדא בר אהבה ר' אליעזר היא: כותני' *'המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום שנומלין עליה שכר תפול הגאה להקרש: אלמא *אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי מאן תנא *'אמר רב הושעיא זו רברי

זהא מן מאכל עלמו נדר. ואמאי אסור להשאילו נפה והני לאו מאכל אינשי אסור במודר הנאה אבל רבט דפליגי עליה סברי דכל היכא באבג המייי סיז נינהו: הנאת מאכלך עלי. יהא אסור : ואימא. מאי הנאת מאכלך שלא ילטום חיטין שנו ויהן על גבי מכתו והיינו נמי הגאת מאכלך קפדי בה אינשי הוא אין זה קרוי נהנה מחבירו ואם תאמר דהכא יד פיי רכא סעיף א: ואכתי אמאי לא ישאילט נפה וכברה: המביאה לידי מאכלך עלי . משמע דבדריסת הרגל לא קפדי אינשי ומש"ה שרו רבנן ואילו בפי

> ונפה וכברה מביא מאכלו למאכל ולהכי לא ישאילט לו: אפי׳ שק וכו׳ ואפי׳ לנא בעלמא. של מדיר אסור למודר ליתן בה פירות דהנאה המביאה לידי מאכל הוא ואסור: סוס לרכוב עליו. לילך לבית המשתה : או טבעת ליראות בה . בבית המשתה כדי שינהגו בו כבוד והיינו הנאה : מיפסק ומיזל בארעיה. שהולך דרך קרקעו לבית המשתה ומקלר דרכו: מהו מי הוי הכאה המביאה לידי מאכל בכל הני או לא: לריכא למימר. דשרי הא ליכא הנאה כלל : וקתני משאילו . וס"מ דשרי: לא לעולם. אפי׳ שלא ליראות בה ובדין הוא דלא היה לריך למיתני משאילו : אלא איידי וכו׳ . ומהא ליכא למשמע מינה: בתני׳ מקום שמשכירין. שטהגין להשאיל כל אלו הדברים על ידי שכירות אסור למדיר להשאילו דכיון שנוהגים [לעיל לב: ושם נסמן] להשכיר מיחזי כהגאה המביאה לידי . מאכל ואסור : גמ׳ מכלל דרישא דקתני לא ישאילנו נפה וכברה הוי אע״פ שאין משכירין כלומר שאין טהגין להשאיל בשכירות אע"ג דלא הוי הגאה גמורה דכיון שאין משכירין [כיק נח. ב"ב נג.] מחי קח מהכי ליה חס זה לח ישחילנו [כהוטת קת. עיש] שכנו אחר משאילו בחנם שהרי מקום שאין משכירין הוא : מאן תנא . דאפילו הכי אסור : ר' אליעזר

היא. אבל סיפא דקתני מהום שמשכירין אסור דברי הכל היא הנאת מאכל: ואימא שלא ילטוס חיטים ויחן על גבי מכתו. דהגאה גמורה היא: מתני׳ שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מחלית השקל שטתנין לתרומת הלשכה ויכול לפרוט חובו ואין מהנה לו כלום (א) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ׳ אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא . שמבריה חובו מעליו ושרי : מאן תנא . דאברוחי שרי : 1737

לעוסין ע"ג מכתו אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי כדר ממאכל איט אסור אלא באכילה בלבד ומותר בכל דבר אחר אמר הנאת מאכלך עלי אסור באכילה ואסור ללעוס חטים על גבי מכתו אבל לשאול ממט נפה וכברה שרי אמר הנאה המביאה לידי מאכל עלי אסור באכילה ואסור לשאול נפה וכברה מיהו ללעוס חיטין וליחן על גבי מכתו שרי כך נראה בעיני: שק להביא עליו פירות וכו' הנאה המביאה לידי מאכל הוא . דלא תימא לא מקריא הגאה המביאה לידי מאכל אלה להקן המחכל בנפה וכברה אבל להביא אליו המחכל בלבד בשק וחמור שרי קמ"ל רב פפא: צנא. סל: סום לרכוב עליו וטבעת ליראות בה מיפסק ומיזיל בארעיה מאי. דמי אמרינן נהי דהקרבת המאכל אליו מקרי הנאה המביאה לידי מאכל אפי׳ הכי להקריב עלמו למאכל כמפסק ומיזיל בארעיה כדי שיהיה שם מהרה לאו הנאה המביאה לידי מאכל היא דשאני התם שעשה במאכל עלמו וכן נמי סום לרכוב טלין ליראות בה כדי שיראה כאדם חשוב כשירכוב על סום ותהא טבעת על ידו ובשביל זה יתנו לו מנה יפה כי האי גוונא גרמא בעלמא הוא: [נא ומנפת ניואות] המניאה נידי מאכל איליטא שלא ליראות בהן לריכא למימר . דשרי במודר מאכל כיון דאין משכירין בהן כיולא בהן פשיטא אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו אלמא גרמא דמאכל שרי וכל הני דבעי רב פפא גרמא בעלמא נינהו: איידי דקחני רישא לא ישאילט. לאשמועינן דנפה וכברה כלים שעושין בהם אוכל נפש הן וכמו שפירשתי במשנתנו תנא סיפא משאילו: ולענין הלכה בעיא דרב פפא לא איפשיטא הלכך נקטיטן בה לחומרא: מתני׳ מהום שמשכירין כיולא בהן אסור. אפי׳ במודר מאכל דהאי מודר מאכל דמתני׳ הא מוקמת ליה בגמרא באומר הגאה זוקה הקון מחכל קמיצ המביאה לידי מאכל עלי והני כיון דרגילין להשכירן וזה משאילו בלא שכר הנאה המביאה לידי מאכל היא שהרי בדמי השכירות שמחל לו יקח מאכל: גמ׳ מכלל דרישא. דהייט לא ישאילט נפה וכברה אף על פי שאין משכירין דמאי דשרי בחטק וטלית נזמים וטבעות אסריט בנפה וכברה: מתני׳ שוקל לו את שקלי. המדיר למודר וכן פורע לו חובו ובגמרא מפרש טעמא: ומחזיר לו אבידתו. דלא מידי יהיב ליה אלא מידעם דנפשיה קמהדר ליה: מכום שטטלים טליה שכר. דהייט אם היה מחזיר בטל מן הסלע דברי האי גוונא מחייב בעל אבידה ליתן לו שכר כדאיתא באלו מליאות (נ"מ דף נ:) : תפול הנאה להקדש . אם אין מחזיר רוצה לקבל השכר יתנט מודר להקדש שאינו היה מנות: מיפסק ומיזל מוחל לו מדיר נמלא מהנהו: גם׳ אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי. אשוקל לו שקלו ופורע לו חובו קאי דלהכי שרי משום דלאו מידי בארפיה. לקצר דרט יהיב ליה אלא שמסלק המלוה מעליו ומש"ה נמי שוקל לו שקלו דהא לא מהני דבלאו הכי יש לו חלק בקרבנות לבור כדתנן (כתובות קח. צ"מ נת.) לילך לבים מתשמה: תורמין על האבוד ועל הגבוי ועל העתיד לגבות מאי אמרת הא קא מהני ליה דפרע חובו אברותי ארי הוא ושרי : אבור ר׳ אושעיה הא ישאינט . דנא מייחט היא מיי חט היא . דס"ל שהמפרנם אשת הבירו שפורע לו חוב מזוטהיו הניח מעותיו על קרן הלבי משום דלא חשיב מהני אלא מבריה ארי בעלמא: אפילו דומה שפוד והדלה:

בתני מקום שמשכירין כיונא בהן אסור. דכיון דדרך להשכיר כיונא בזה והוא מוחל לו השכירות באותן הדמים הוא יכול לקטת אוכל נפש והוא הדירו מהגאה המביאה לידי מאכל: בכי מכלל דרישא אכים שאין משכירין. כלים שפושין נהם אוכל נפש למודר ממנו [מאכל]: כותניי שוקל לו שקלו. ממליח השקל חייב כל אחד מישראל בכל שנה לגורך קרבנות ציבור *) והמודר יכול לשקלו בשבילו דמליה בשלמא הוא דמבד ואין דיט כפורט שאר חובותיו: ופורע חובו. בגמרא חפרש לה: ומחזיר לו אבידתו. בגמרא תפרש לה: תפול הנאה להקדש , שאין יכול לעכנו שאו היה נהגה ממנו וצריך ליתנו להקדש לפי שאתר מליו הנאתו בהקדש הלכך כל הנאה הנאה לידו ממנו הקדש הוא ולא מני להוליכה לים המלח דלאו כל כמיניה להפסיד להקדש והיינו דדייק מהכא בגמרא דיש מעילה בקונמות: בכו׳ אלמא אברומי ארי בעלמא הוא. השרע מוני של הבירו משוב כמגריה ארי ממדר הבירו שאינו הייב ליתן לו פל זה שכר כדאיהה בפרק הטול לאן לדיר (ב"ק נה.) פורמ חובי נמי אינו אייב לשלם ומחיל לו דאי לא נמלא מהנהו:

*) זיל והמדיר

כתוכות קו.

פי' הרא"ש

והה מן מהכל נדר דמשמע דוקה הוכל האד האית בנה ילפוס חיטין פל מכתו. דרפואה למכה היא כדתנן בפרק [שני דפסחים] (ד׳ למ:) לא ילפוס אדם העים ויתן על גבי מכתו מפני שהם מחמינות דהנאת מאכלד משמע שהוא הנאה מגוף המאכל כלא אכילה : הנאה פלי . הייט תקון או דבר שיכול לקטת כו מאכל : בק להכיא ט פירות כו׳ . דלא תימא דהך נמי מקרי הנחה המכיאה לידי מאכל: קום לרכוב עליו . לבית התשתה : ועבעת ליראות בה כדי שיכבדוהו להוסיף לו ואיידי דתנא רישא לא

he can lend them מַשָּׁאִילוֹ

what (is the halacha) מָאי

What is the halacha with regard to this person using his friend's property in order to go get food? Do we say that this is also included under his neder not to get any food-related benefit from him? Or do we say that the benefit of using his shortcut is only considered as being indirectly related to his getting food and is therefore not included in his neder.

The Gemara brings a proof from our Mishna.

Come and hear תָּא שְׁמַע

but he can lend him אַבָל מַשְׁאִיל לו

a shirt and tallis חַלוּק וְטַלִית

(or) earrings and rings נְזָמִים וְטַבְּעוֹת

שירי דָמי What is the case הֵירִי דְמֵי

If you say (that his objective) אִילֵימָא

is not to show them off (in order to get more שֶׁלֹא לֵירָאוֹת בְּהֶן food)

does it need to be said! צְרִיכָא לְמֵימֵר

Rather not (are we not forced to say) אַלָא לָאו

(that the case is) even אָפילו

(if he borrows them) to show off with them לֵיָרָאוֹת בָּהֶן

and we learned וְקָתְנֵי

he can lend them (i.e., the other person can lend them to מַשְׁאִילוֹ) the person that made the neder)

The Mishna said that if a person makes a neder to assur all food-related benefit, he can still use the person's shirt, etc. The Gemara says that it cannot be that the person just wants to borrow the shirt in order to wear it, because if this is the reason why he is borrowing it, it would be obvious that it would be mutur (as it is not food-related) and the Mishna would not have to tell us that it is mutur.

The Gemara concludes that it must be that indeed the reason the person is borrowing these items is in order to show them off in order to get more food. And yet the Mishna still says that it is mutur to borrow them. If so, we have an answer to our question if items that are used to pressure people to give more food are considered as food-related benefit or not. Our Mishna clearly says that the person is allowed to borrow these items, the neder notwithstanding.

The Gemara answers:

No לָא

really לְעוֹלָם

(he borrowed them) not to be seen in themשׁלא לֵירָאוֹת and since we learned the raysha אְאַיְידֵי דְּקָתָנֵי רֵישָׁא that he cannot lend them לא יַשְׁאִילֶנּוּ we learn in the sayfa קַּנָא קַיפָא The Gemara answers that it could very well be that the person did not borrow these items for food-related purposes (i.e., he borrowed the shirt to just wear and not that he should be seen by his potential host). And even though it is true that if this is really the case, there would be no reason the Mishna would have to tell us that this case is mutur, the reason the Mishna does mention it, is in order to contrast it with the raysha. That is, the Mishna mentions the cases of the raysha in order to teach us the halacha that even though these items are not used in the actual preparation (i.e., the cooking etc.) of the food, they are still assur. And once the Mishna mentions cases that are assur, the Mishna mentions a case in which it is mutur to borrow these items (even if intrinsically there is no need to do so).

משנה

Under Which Circumstances are Even Non-Food-related Kaylim Assur to Someone Who Cannot Get Food-related Benefit?

The previous Mishna told us that if a person is assur to get food-related benefit, he is allowed to borrow kaylim that are not used in food preparation. And on this the Mishna says:

And anything וכל דְּבָר

that is not used to make food שֶׁאֵין עוֹשִׂין בּוֹ אוֹכֶל נֶפֶשׁ

in a locationמָקוֹם

that they rent (kaylim) שֶׁמַשְׂבִּירִין

similar to these כְּיוֹצֵא בְּהֶן

it will (still) be assur אָסוּר

The Ran explains that since the Gemara said the case of the previous Mishna is one in which the person says that he wants to forbid any benefit that leads to food, this person will now be assur to borrow anything that is normally rented out, even if it is not food related.

The reason for this is that even though this particular object might not be food-related, if he would not borrow it from this person, he would have to rent it from someone else. But now that he borrows this object from this person, he saves that rental fee and he can now use the saved money to buy food. Therefore, even the borrowing of this nonfood-related item is considered as a benefit that leads to food.

גמרא

עין משפט נר מצוה

קנ

מהלי נדרים היא ב שמג לאוין רמכ טוש׳ע

גוז מיי׳ פיו שם הליד ופיז הלי ה סמג שם

21010 תוספות חימין. מכום הנאת תאכל לפיסתך להרחות עו. כחדם פעיר בבית המעחה תכן הדה זימנה ברישה האי הוה מוקמינן ליה

הנהות הב״ח (h) רש׳י ד׳ה שוקל וכו׳ כלום הס׳ד ואח׳כ ז׳ל פיסקא גמ׳ ואח׳כ מ״ה מדקתני וכו׳ בידים ממש אלמה כליל והד"ה :

חזקת הבתים (ג"ב דף נו:) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חזקה שוו שיע שם סער נג: ואמריכן הכא בחלר של שותפות עסקינן דאהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי וכיון שכן ליתסר אפילו לרבכן. תירך הרמב"ן ז"ל דהעמדה דאמר התם הייט להתעכב ולישב בחלר דומיא דהעמדת בהמה דתנן התם במתני׳ ובכי האי אימא שלא ילפוס גוונא הוא דאמר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי אבל ואפי׳ מחמין של מדיל הכא בדריסת הרגל בעלמא עסקינן פלמו: ומבעת דהייט לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי׳ אינשי דעלמא דלא וע"י כך יתנו לו תנה שותפין לה קפדי ומש"ה שרו רבנן: יפה: מאן הנה המר ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כרי רבא נ"א סיא. וא"ת אליעזר דאמר ויתור אסור כיון דסתם ליה וויינ דמכה הד לן תנא הכא כוותיה ועוד דסוגיין דהכא מדקדק לפיל דפי השותפין שנדרו (לקמן מח.) כוותיה דאתי כר"א דאי לאו אולא אבל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת בתלר ודכ"ע ולכך הבתים [גבי] אנו דברים שאין להם מדקדק הכא מסיפא : חזקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והא מן מחכל כדר. וכיון שכן למה יאסר : דאמר הנאת מאכלך עלי. דכיון שהוסיף ואמר הנאת המאכל הרי אסר על עלמו כל מה שגורם אותו וקרי ליה מאכלך משום דבגרמת הנאה שלו הוא מתוקן והוה סלקא דעתך הכי דאי לא מאי מיקרי

> דהנאת מאכל לא משמע אלא שלא יהנה מגוף המאכל עלמו ולאסור אפי׳ הנאת המאכל אמר הנאת מאכלך ואכתי לישתרי : אטר רבא

> באומר הנאה המביאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דאמר דבכה"ג

אסור בין בלעיסת חטים על גבי מכתו בין בנפה בין בכברה ואין

טח לי דבכלל הנאה המביאה לידי מאכל לא משמע נתינת חטים

ר״נ

יש״ אין בין המודר פרק רביעי דלא אסר עליו אלא הנאתו כה"ג לא מקרי הנאה דכיון דמידי דלא

נדרים

והא מן מאכל נדר אמר רשב"ל באומר הנאת מאכלך עלי אימא שלא ילעוס חימין ויתן על מכתו אמר רבא יבאומר הנאה המביאה לידי מאכלך עלי אמר רב פפא ישק להביא פירות וחמור להביא עליו פירות ואפי׳ צנא בעלמא הנאה המביאה לידי מאכל הוא יבעי רב פפא סוס לרכוב עליו ומבעת ליראות בה מהו מיפסק ומיזל בארעיה מאי תא שמע אבל משאיל לו חלוק ומלית נזמים ומבעות היכי דמי אילימא שלא ליראות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא לעולם שלא ליראות ואיידי דקתני רישא לא ישאילנו תנא סיפא משאילו: **כותני**י ^הוכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור : גם׳ מכלל דרישא אף על פי שאין משכירין מאן תנא *אמר רב אדא בר אהבה ר' אליעזר היא: כותני' *'המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום שנומלין עליה שכר תפול הגאה להקרש: אלמא *אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי מאן תנא *'אמר רב הושעיא זו רברי

זהא מן מאכל עלמו נדר. ואמאי אסור להשאילו נפה והני לאו מאכל אינשי אסור במודר הנאה אבל רבט דפליגי עליה סברי דכל היכא באבג המייי סיז נינהו: הנאת מאכלך עלי. יהא אסור : ואימא. מאי הנאת מאכלך שלא ילטום חיטין שנו ויהן על גבי מכתו והיינו נמי הגאת מאכלך קפדי בה אינשי הוא אין זה קרוי נהנה מחבירו ואם תאמר דהכא יד פיי רכא סעיף א: ואכתי אמאי לא ישאילט נפה וכברה: המביאה לידי מאכלך עלי . משמע דבדריסת הרגל לא קפדי אינשי ומש"ה שרו רבנן ואילו בפי

> ונפה וכברה מביא מאכלו למאכל ולהכי לא ישאילט לו: אפי׳ שק וכו׳ ואפי׳ לנא בעלמא. של מדיר אסור למודר ליתן בה פירות דהנאה המביאה לידי מאכל הוא ואסור: סוס לרכוב עליו. לילך לבית המשתה : או טבעת ליראות בה . בבית המשתה כדי שינהגו בו כבוד והיינו הנאה : מיפסק ומיזל בארעיה. שהולך דרך קרקעו לבית המשתה ומקלר דרכו: מהו מי הוי הכאה המביאה לידי מאכל בכל הני או לא: לריכא למימר. דשרי הא ליכא הנאה כלל : וקתני משאילו . וס"מ דשרי: לא לעולם. אפי׳ שלא ליראות בה ובדין הוא דלא היה לריך למיתני משאילו : אלא איידי וכו׳ . ומהא ליכא למשמע מינה: בתני׳ מקום שמשכירין. שטהגין להשאיל כל אלו הדברים על ידי שכירות אסור למדיר להשאילו דכיון שנוהגים [לעיל לב: ושם נסמן] להשכיר מיחזי כהגאה המביאה לידי . מאכל ואסור : גמ׳ מכלל דרישא דקתני לא ישאילנו נפה וכברה הוי אע"פ שאין משכירין כלומר שאין טהגין להשאיל בשכירות אע"ג דלא הוי הגאה גמורה דכיון שאין משכירין [כיק נח. ב"ב נג.] מחי קח מהכי ליה חס זה לח ישחילנו [כהוטת קת. עיש] שכנו אחר משאילו בחנם שהרי מקום שאין משכירין הוא : מאן תנא . דאפילו הכי אסור : ר' אליעזר

היא. אבל סיפא דקתני מהום שמשכירין אסור דברי הכל היא הנאת מאכל: ואימא שלא ילטוס חיטים ויחן על גבי מכתו. דהגאה גמורה היא: מתני׳ שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מחלית השקל שטתנין לתרומת הלשכה ויכול לפרוט חובו ואין מהנה לו כלום (א) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ׳ אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא . שמבריה חובו מעליו ושרי : מאן תנא . דאברוחי שרי : 1737

לעוסין ע"ג מכתו אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי כדר ממאכל איט אסור אלא באכילה בלבד ומותר בכל דבר אחר אמר הנאת מאכלך עלי אסור באכילה ואסור ללעוס חטים על גבי מכתו אבל לשאול ממט נפה וכברה שרי אמר הנאה המביאה לידי מאכל עלי אסור באכילה ואסור לשאול נפה וכברה מיהו ללעוס חיטין וליחן על גבי מכתו שרי כך נראה בעיני: שק להביא עליו פירות וכו' הנאה המביאה לידי מאכל הוא . דלא תימא לא מקריא הגאה המביאה לידי מאכל אלה להקן המחכל בנפה וכברה אבל להביא אליו המחכל בלבד בשק וחמור שרי קמ"ל רב פפא: צנא. סל: סום לרכוב עליו וטבעת ליראות בה מיפסק ומיזיל בארעיה מאי. דמי אמרינן נהי דהקרבת המאכל אליו מקרי הנאה המביאה לידי מאכל אפי׳ הכי להקריב עלמו למאכל כמפסק ומיזיל בארעיה כדי שיהיה שם מהרה לאו הנאה המביאה לידי מאכל היא דשאני התם שעשה במאכל עלמו וכן נמי סום לרכוב טלין ליראות בה כדי שיראה כאדם חשוב כשירטוב על סום ותהא טבעת על ידו ובשביל זה יתנו לו מנה יפה כי האי גוונא גרמא בעלמא הוא: [נא ומנפת ניואות] המניאה נידי מאכל איליטא שלא ליראות בהן לריכא למימר . דשרי במודר מאכל כיון דאין משכירין בהן כיולא בהן פשיטא אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו אלמא גרמא דמאכל שרי וכל הני דבעי רב פפא גרמא בעלמא נינהו: איידי דקחני רישא לא ישאילט. לאשמועינן דנפה וכברה כלים שעושין בהם אוכל נפש הן וכמו שפירשתי במשנתנו תנא סיפא משאילו: ולענין הלכה בעיא דרב פפא לא איפשיטא הלכך נקטיטן בה לחומרא: מתני׳ מהום שמשכירין כיולא בהן אסור. אפי׳ במודר מאכל דהאי מודר מאכל דמתני׳ הא מוקמת ליה בגמרא באומר הגאה זוקה הקון מחכל קמיצ המביאה לידי מאכל עלי והני כיון דרגילין להשכירן וזה משאילו בלא שכר הנאה המביאה לידי מאכל היא שהרי בדמי השכירות שמחל לו יקח מאכל: גמ׳ מכלל דרישא. דהייט לא ישאילט נפה וכברה אף על פי שאין משכירין דמאי דשרי בחטק וטלית נזמים וטבעות אסריט בנפה וכברה: מתני׳ שוקל לו את שקלי. המדיר למודר וכן פורע לו חובו ובגמרא מפרש טעמא: ומחזיר לו אבידתו. דלא מידי יהיב ליה אלא מידעם דנפשיה קמהדר ליה: מכום שטטלים טליה שכר. דהייט אם היה מחזיר בטל מן הסלע דברי האי גוונא מחייב בעל אבידה ליתן לו שכר כדאיתא באלו מליאות (נ"מ דף נ:) : תפול הנאה להקדש . אם אין מחזיר רוצה לקבל השכר יתנט מודר להקדש שאינו היה מנות: מיפסק ומיזל מוחל לו מדיר נמלא מהנהו: גם׳ אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי. אשוקל לו שקלו ופורע לו חובו קאי דלהכי שרי משום דלאו מידי בארפיה. לקצר דרט יהיב ליה אלא שמסלק המלוה מעליו ומש"ה נמי שוקל לו שקלו דהא לא מהני דבלאו הכי יש לו חלק בקרבנות לבור כדתנן (כתובות קח. צ"מ נת.) לילך לבים מתשמה: תורמין על האבוד ועל הגבוי ועל העתיד לגבות מאי אמרת הא קא מהני ליה דפרע חובו אברותי ארי הוא ושרי : אבור ר׳ אושעיה הא ישאינט . דנא מייחט היא מיי חט היא . דס"ל שהמפרנם אשת הבירו שפורע לו חוב מזוטהיו הניח מעותיו על קרן הלבי משום דלא חשיב מהני אלא מבריה ארי בעלמא: אפילו דומה שפוד והדלה:

בתני מקום שמשכירין כיונא בהן אסור. דכיון דדרך להשכיר כיונא בזה והוא מוחל לו השכירות באותן הדמים הוא יכול לקטת אוכל נפש והוא הדירו מהגאה המביאה לידי מאכל: בכי מכלל דרישא אכים שאין משכירין. כלים שפושין נהם אוכל נפש למודר ממנו [מאכל]: כותניי שוקל לו שקלו. ממליח השקל חייב כל אחד מישראל בכל שנה לגורך קרבנות ציבור *) והמודר יכול לשקלו בשבילו דמליה בשלמא הוא דמבד ואין דיט כפורט שאר חובותיו: ופורע חובו. בגמרא חפרש לה: ומחזיר לו אבידתו. בגמרא תפרש לה: תפול הנאה להקדש , שאין יכול לעכנו שאו היה נהגה ממנו וצריך ליתנו להקדש לפי שאתר מליו הנאתו בהקדש הלכך כל הנאה הנאה לידו ממנו הקדש הוא ולא מני להוליכה לים המלח דלאו כל כמיניה להפסיד להקדש והיינו דדייק מהכא בגמרא דיש מעילה בקונמות: בכו׳ אלמא אברומי ארי בעלמא הוא. השרע מוני של הבירו משוב כמגריה ארי ממדר הבירו שאינו הייב ליתן לו פל זה שכר כדאיהה בפרק הטול לאן לדיר (ב"ק נה.) פורמ חובי נמי אינו אייב לשלם ומחיל לו דאי לא נמלא מהנהו:

*) זיל והמדיר

כתוכות קו.

פי' הרא"ש

והה מן מהכל נדר דמשמע דוקה הוכל האד האית בנה ילפוס חיטין פל מכתו. דרפואה למכה היא כדתנן בפרק [שני דפסחים] (ד׳ למ:) לא ילפוס אדם העים ויתן על גבי מכתו מפני שהם מחמינות דהנאת מאכלד משמע שהוא הנאה מגוף המאכל כלא אכילה : הנאה פלי . הייט תקון או דבר שיכול לקטת כו מאכל : בק להכיא ט פירות כו׳ . דלא תימא דהך נמי מקרי הנחה המכיאה לידי מאכל: קום לרכוב עליו . לבית התשתה : ועבעת ליראות בה כדי שיכבדוהו להוסיף לו ואיידי דתנא רישא לא

Establishing the Tanna of Our Mishna that Holds that it is Assur to Borrow Food-Related Kaylim Even if they Are Not Rented Out

The Mishna said that one who makes a neder not to benefit from anything that brings to food is assur to use even non-food related kaylim as long as these types of kaylim are normally rented out. On this the Gemara says:

מְבְּלָל This implies

(that the case) of the raysha דְּרֵישָׁא (is true) even though אַרְ עַל בִּי they are not שֶׁאֵין (typically) rented out מַשְׂבִירִין

Our Mishna tells us that non-food related kaylim are assur in the case that they are normally rented out. This would seem to imply that it only non-food related kaylim that need to be rented out in order to be assur, but in the case of kaylim that are used for food, these kaylim would be assur even in the case that they are not rented out (i.e., the owner of these kaylim would let other people use them for free).

And on this the Gemara asks:

Who is the Tanna (that learns this way) מַאן תַּנָא

The Gemara wants to know which Tanna holds that even benefit that a person is not מפקיד on will be assur to someone who is assur to receive benefit.

The Gemara answers:

Rav Ada bar Ahava said אָמָר רָב אַדָּא בָּר אַהָבָה it is R' Eliezer רָרָיא

We previously explained that R' Eliezer is the one who holds that a storekeeper cannot give 'the extra' to someone who is assur to receive benefit from him. That is, even though this 'extra' is not something that the person normally charges for, it is still considered as benefit and it is therefore assur. Rav Ada bar Ahava says that he is the Tanna of our Mishna. That is, in our Mishna as well all benefit is assur, even the benefit that people freely allow others to have without payment

משנה

The Various Actions that One is Allowed to Do for Someone Who is Forbidden to Receive Benefit from Him (paying his shekel, paying back his loan, and returning his lost object)

One who makes a neder (to forbid) הַמוּדָר

benefitהַנָּאָה

from his friend (his friend is assur to benefit from him) מֶחַבֵּירוֹ

he can still 'pay' his 'friend's shekel' שׁוֹקֵל לוֹ אֶת שִׁקְלוֹ וּפּוֹרֵע אֶת חוֹבוֹ and pay back his loan וּפּוֹרֵע אֶת חוֹבוֹ וּמְחַזִּיר לוֹ his lost object וּמַחַזִּיר לוֹ אֶת אֲבִידָתוֹ his lost object (and in a place) מָקּוֹם that they take payment for it אֶבּוֹל הַנָּאָר שָׁכָר that they take payment for it קבּוֹל הַנָּאָר

Even if a person says that his friend is assur to benefit from him, the person making the neder is still allowed to do all of the actions mentioned:

- He is allowed to pay his shekel. During the time of the Bais Hamikdosh, once a year every Jewish man would have to pay a half-shekel to the Bais Hamikdosh. The Mishna tells us that the person who made the neder is allowed to pay this half-shekel for the other person. The Gemara will explain why this is so.
- 2. This person who made the neder is allowed to pay back the other person's loan (the Gemara will explain why this is so).
- 3. The one who made the neder is allowed to return the other person's lost object to him. And if the custom of this location was for the owner of the object to compensate the finder for the time that it took for him to return the object, the one who made the neder (i.e., the finder) must accept this payment. If the finder will refuse this payment, then it will come out that the owner of the object (the one who the neder was made against) is benefiting from the finder, something that is not allowed to happen. The Mishna concludes that if the finder refuses to accept this payment, the owner must give the money to hekdesh (in order to ensure that he doesn't benefit from the finder). That is, although that actual returning is not considered a benefit.

גמרא

The Sugya of אַבְרוֹחֵי אֲרִי (when is repaying a loan not considered a benefit?)

The Mishna said that even if one says that it should be assur for a particular person to benefit from him, the one making the neder is still allowed to pay back that person's loan (this will obviously require explanation as it would seem that the other עין משפט נר מצוה

קנ

מהלי נדרים היא ב שמג לאוין רמכ טוש׳ע

גוז מיי׳ פיו שם הליד ופיז הלי ה סמג שם

21010 תוספות חימין. מכום הנאת תאכל לפיסתך להרחות עו. כחדם פעיר בבית המעחה תכן הדה זימנה ברישה האי הוה מוקמינן ליה

הנהות הב״ח (h) רש׳י ד׳ה שוקל וכו׳ כלום הס׳ד ואח׳כ ז׳ל פיסקא גמ׳ ואח׳כ מ״ה מדקתני וכו׳ בידים ממש אלמה כליל והד"ה :

חזקת הבתים (ג"ב דף נו:) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חזקה שוו שיע שם סער נג: ואמריכן הכא בחלר של שותפות עסקינן דאהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי וכיון שכן ליתסר אפילו לרבכן. תירך הרמב"ן ז"ל דהעמדה דאמר התם הייט להתעכב ולישב בחלר דומיא דהעמדת בהמה דתנן התם במתני׳ ובכי האי אימא שלא ילפוס גוונא הוא דאמר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי אבל ואפי׳ מחמין של מדיל הכא בדריסת הרגל בעלמא עסקינן פלמו: ומבעת דהייט לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי׳ אינשי דעלמא דלא וע"י כך יתנו לו תנה שותפין לה קפדי ומש"ה שרו רבנן: יפה: מאן הנה המר ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כרי רבא נ"א סיא. וא"ת אליעזר דאמר ויתור אסור כיון דסתם ליה וויינ דמכה הד לן תנא הכא כוותיה ועוד דסוגיין דהכא מדקדק לפיל דפי השותפין שנדרו (לקמן מח.) כוותיה דאתי כר"א דאי לאו אולא אבל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת בתלר ודכ"ע ולכך הבתים [גבי] אנו דברים שאין להם מדקדק הכא מסיפא : חזקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והא מן מחכל כדר. וכיון שכן למה יאסר : דאמר הנאת מאכלך עלי. דכיון שהוסיף ואמר הנאת המאכל הרי אסר על עלמו כל מה שגורם אותו וקרי ליה מאכלך משום דבגרמת הנאה שלו הוא מתוקן והוה סלקא דעתך הכי דאי לא מאי מיקרי

> דהנאת מאכל לא משמע אלא שלא יהנה מגוף המאכל עלמו ולאסור אפי׳ הנאת המאכל אמר הנאת מאכלך ואכתי לישתרי : אטר רבא

> באומר הנאה המביאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דאמר דבכה"ג

אסור בין בלעיסת חטים על גבי מכתו בין בנפה בין בכברה ואין

טח לי דבכלל הנאה המביאה לידי מאכל לא משמע נתינת חטים

ר״נ

יש״ אין בין המודר פרק רביעי דלא אסר עליו אלא הנאתו כה"ג לא מקרי הנאה דכיון דמידי דלא

נדרים

והא מן מאכל נדר אמר רשב"ל באומר הנאת מאכלך עלי אימא שלא ילעוס חימין ויתן על מכתו אמר רבא יבאומר הנאה המביאה לידי מאכלך עלי אמר רב פפא ישק להביא פירות וחמור להביא עליו פירות ואפי׳ צנא בעלמא הנאה המביאה לידי מאכל הוא יבעי רב פפא סוס לרכוב עליו ומבעת ליראות בה מהו מיפסק ומיזל בארעיה מאי תא שמע אבל משאיל לו חלוק ומלית נזמים ומבעות היכי דמי אילימא שלא ליראות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא לעולם שלא ליראות ואיידי דקתני רישא לא ישאילנו תנא סיפא משאילו: **כותני**י ^הוכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור : גם׳ מכלל דרישא אף על פי שאין משכירין מאן תנא *אמר רב אדא בר אהבה ר' אליעזר היא: כותני' *'המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום שנומלין עליה שכר תפול הגאה להקרש: אלמא *אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי מאן תנא *'אמר רב הושעיא זו רברי

זהא מן מאכל עלמו נדר. ואמאי אסור להשאילו נפה והני לאו מאכל אינשי אסור במודר הנאה אבל רבט דפליגי עליה סברי דכל היכא באבג המייי סיז נינהו: הנאת מאכלך עלי. יהא אסור : ואימא. מאי הנאת מאכלך שלא ילטום חיטין שנו ויהן על גבי מכתו והיינו נמי הגאת מאכלך קפדי בה אינשי הוא אין זה קרוי נהנה מחבירו ואם תאמר דהכא יד פיי רכא סעיף א: ואכתי אמאי לא ישאילט נפה וכברה: המביאה לידי מאכלך עלי . משמע דבדריסת הרגל לא קפדי אינשי ומש"ה שרו רבנן ואילו בפי

> ונפה וכברה מביא מאכלו למאכל ולהכי לא ישאילט לו: אפי׳ שק וכו׳ ואפי׳ לנא בעלמא. של מדיר אסור למודר ליתן בה פירות דהנאה המביאה לידי מאכל הוא ואסור: סוס לרכוב עליו. לילך לבית המשתה : או טבעת ליראות בה . בבית המשתה כדי שינהגו בו כבוד והיינו הנאה : מיפסק ומיזל בארעיה. שהולך דרך קרקעו לבית המשתה ומקלר דרכו: מהו מי הוי הכאה המביאה לידי מאכל בכל הני או לא: לריכא למימר. דשרי הא ליכא הנאה כלל : וקתני משאילו . וס"מ דשרי: לא לעולם. אפי׳ שלא ליראות בה ובדין הוא דלא היה לריך למיתני משאילו : אלא איידי וכו׳ . ומהא ליכא למשמע מינה: בתני׳ מקום שמשכירין. שטהגין להשאיל כל אלו הדברים על ידי שכירות אסור למדיר להשאילו דכיון שנוהגים [לעיל לב: ושם נסמן] להשכיר מיחזי כהגאה המביאה לידי . מאכל ואסור : גמ׳ מכלל דרישא דקתני לא ישאילנו נפה וכברה הוי אע"פ שאין משכירין כלומר שאין טהגין להשאיל בשכירות אע"ג דלא הוי הגאה גמורה דכיון שאין משכירין [כיק נח. ב"ב נג.] מחי קח מהכי ליה חס זה לח ישחילנו [כהוטת קת. עיש] שכנו אחר משאילו בחנם שהרי מקום שאין משכירין הוא : מאן תנא . דאפילו הכי אסור : ר' אליעזר

היא. אבל סיפא דקתני מהום שמשכירין אסור דברי הכל היא הנאת מאכל: ואימא שלא ילטוס חיטים ויחן על גבי מכתו. דהגאה גמורה היא: מתני׳ שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מחלית השקל שטתנין לתרומת הלשכה ויכול לפרוט חובו ואין מהנה לו כלום (א) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ׳ אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא . שמבריה חובו מעליו ושרי : מאן תנא . דאברוחי שרי : 1737

לעוסין ע"ג מכתו אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי כדר ממאכל איט אסור אלא באכילה בלבד ומותר בכל דבר אחר אמר הנאת מאכלך עלי אסור באכילה ואסור ללעוס חטים על גבי מכתו אבל לשאול ממט נפה וכברה שרי אמר הנאה המביאה לידי מאכל עלי אסור באכילה ואסור לשאול נפה וכברה מיהו ללעוס חיטין וליחן על גבי מכתו שרי כך נראה בעיני: שק להביא עליו פירות וכו' הנאה המביאה לידי מאכל הוא . דלא תימא לא מקריא הגאה המביאה לידי מאכל אלה להקן המחכל בנפה וכברה אבל להביא אליו המחכל בלבד בשק וחמור שרי קמ"ל רב פפא: צנא. סל: סום לרכוב עליו וטבעת ליראות בה מיפסק ומיזיל בארעיה מאי. דמי אמרינן נהי דהקרבת המאכל אליו מקרי הנאה המביאה לידי מאכל אפי׳ הכי להקריב עלמו למאכל כמפסק ומיזיל בארעיה כדי שיהיה שם מהרה לאו הנאה המביאה לידי מאכל היא דשאני התם שעשה במאכל עלמו וכן נמי סום לרכוב טלין ליראות בה כדי שיראה כאדם חשוב כשירטוב על סום ותהא טבעת על ידו ובשביל זה יתנו לו מנה יפה כי האי גוונא גרמא בעלמא הוא: [נא ומנפת ניואות] המניאה נידי מאכל איליטא שלא ליראות בהן לריכא למימר . דשרי במודר מאכל כיון דאין משכירין בהן כיולא בהן פשיטא אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו אלמא גרמא דמאכל שרי וכל הני דבעי רב פפא גרמא בעלמא נינהו: איידי דקחני רישא לא ישאילט. לאשמועינן דנפה וכברה כלים שעושין בהם אוכל נפש הן וכמו שפירשתי במשנתנו תנא סיפא משאילו: ולענין הלכה בעיא דרב פפא לא איפשיטא הלכך נקטיטן בה לחומרא: מתני׳ מהום שמשכירין כיולא בהן אסור. אפי׳ במודר מאכל דהאי מודר מאכל דמתני׳ הא מוקמת ליה בגמרא באומר הגאה זוקה הקון מחכל קמיצ המביאה לידי מאכל עלי והני כיון דרגילין להשכירן וזה משאילו בלא שכר הנאה המביאה לידי מאכל היא שהרי בדמי השכירות שמחל לו יקח מאכל: גמ׳ מכלל דרישא. דהייט לא ישאילט נפה וכברה אף על פי שאין משכירין דמאי דשרי בחטק וטלית נזמים וטבעות אסריט בנפה וכברה: מתני׳ שוקל לו את שקלי. המדיר למודר וכן פורע לו חובו ובגמרא מפרש טעמא: ומחזיר לו אבידתו. דלא מידי יהיב ליה אלא מידעם דנפשיה קמהדר ליה: מכום שטטלים טליה שכר. דהייט אם היה מחזיר בטל מן הסלע דברי האי גוונא מחייב בעל אבידה ליתן לו שכר כדאיתא באלו מליאות (נ"מ דף נ:) : תפול הנאה להקדש . אם אין מחזיר רוצה לקבל השכר יתנט מודר להקדש שאינו היה מנות: מיפסק ומיזל מוחל לו מדיר נמלא מהנהו: גם׳ אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי. אשוקל לו שקלו ופורע לו חובו קאי דלהכי שרי משום דלאו מידי בארפיה. לקצר דרט יהיב ליה אלא שמסלק המלוה מעליו ומש"ה נמי שוקל לו שקלו דהא לא מהני דבלאו הכי יש לו חלק בקרבנות לבור כדתנן (כתובות קח. צ"מ נת.) לילך לבים מתשמה: תורמין על האבוד ועל הגבוי ועל העתיד לגבות מאי אמרת הא קא מהני ליה דפרע חובו אברותי ארי הוא ושרי : אבור ר׳ אושעיה הא ישאינט . דנא מייחט היא מיי חט היא . דס"ל שהמפרנם אשת הבירו שפורע לו חוב מזוטהיו הניח מעותיו על קרן הלבי משום דלא חשיב מהני אלא מבריה ארי בעלמא: אפילו דומה שפוד והדרה:

בתני מקום שמשכירין כיונא בהן אסור. דכיון דדרך להשכיר כיונא בזה והוא מוחל לו השכירות באותן הדמים הוא יכול לקטת אוכל נפש והוא הדירו מהגאה המביאה לידי מאכל: בכי מכלל דרישא אכים שאין משכירין. כלים שפושין נהם אוכל נפש למודר ממנו [מאכל]: כותניי שוקל לו שקלו. ממליח השקל חייב כל אחד מישראל בכל שנה לגורך קרבנות ציבור *) והמודר יכול לשקלו בשבילו דמליה בשלמא הוא דמבד ואין דיט כפורט שאר חובותיו: ופורע חובו. בגמרא חפרש לה: ומחזיר לו אבידתו. בגמרא תפרש לה: תפול הנאה להקדש , שאין יכול לעכנו שאו היה נהגה ממנו וצריך ליתנו להקדש לפי שאתר מליו הנאתו בהקדש הלכך כל הנאה הנאה לידו ממנו הקדש הוא ולא מני להוליכה לים המלח דלאו כל כמיניה להפסיד להקדש והיינו דדייק מהכא בגמרא דיש מעילה בקונמות: בכו׳ אלמא אברומי ארי בעלמא הוא. השרע מוני של הבירו משוב כמגריה ארי ממדר הבירו שאינו הייב ליתן לו פל זה שכר כדאיהה בפרק הטול לאן לדיר (ב"ק נה.) פורמ חובי נמי אינו אייב לשלם ומחיל לו דאי לא נמלא מהנהו:

*) זיל והמדיר

כתוכות קו.

פי' הרא"ש

והה מן מהכל נדר דמשמע דוקה הוכל האד האית בנה ילפוס חיטין פל מכתו. דרפואה למכה היא כדתנן בפרק [שני דפסחים] (ד׳ למ:) לא ילפוס אדם העים ויתן על גבי מכתו מפני שהם מחמינות דהנאת מאכלד משמע שהוא הנאה מגוף המאכל כלא אכילה : הנאה פלי . הייט תקון או דבר שיכול לקטת כו מאכל : בק להכיא ט פירות כו׳ . דלא תימא דהך נמי מקרי הנחה המכיאה לידי מאכל: קום לרכוב עליו . לבית התשתה : ועבעת ליראות בה כדי שיכבדוהו להוסיף לו ואיידי דתנא רישא לא

person most certainly does benefit from having his loan paid back).

On this halacha the Gemara says: אַלְמָא We see (from this halacha)

הוא בְּעָלְמָא אֲרִי אַבְרוֹחֵי (this this is just considered) as 'one just chasing away a lion'

ישָׁרַי and is (therefore) mutur²¹ אָבָּא מַאן Who is this Tanna (that holds this way) הושַׁעְיָא רַב אָמַר Rav Oshiya said זוthis is

The Ran continues and says that the same is true with regard to paying someone else's shekel as well. Here too also the only benefit the other person has is that the gizbar (one in charge of collecting the shekel) will not come to him, and if so, when one pays someone else's shekel, he is not benefitting the other person but rather all he is doing is that he is preventing the other person from having a loss.

One could have thought that with regard to paying someone's else's shekel this is not true. Because with regard to paying someone else's shekel, not only does his payment prevent the gizbar from collecting from him, but the payment of the shekel allows this person to have a portion in the korbanos. After all, the reason why Klal Yisroel was chayiv to give the half-shekel was in order that the korban tzibbur should belong to every member of Klal Yisroel. Therefore, if the person has his chiyuv shekel paid, not only will the gizbar not come to him, but he has also received a portion in the korban tzibbur. If so, how can we say that the payment of the shekel is not considered a benefit if the person receives his portion in the korban tzibbur.

The answer is that even if there will be a person who does not end up giving the half-shekel, the halacha is that the korban will still include this person. Therefore, since even if the other person would not pay this half-shekel on this person's behalf, he would still have a portion in the korban tzibbur, the payment of the half-shekel is not considered a benefit.

²¹ Understanding this that Repayment of a Loan is Not Considered a Benefit The Gemara tells us that the reason repayment of one's loan is not considered as a benefit is because it is similar to the case of אַבְרוֹחֵי אַרִי "the chasing away of the lion".

The halacha is that if one goes down to his friend's field and plants crops there (or does a different improvement to the field), he can demand payment for the amount of benefit. However, if a lion comes to attack a person's flock and this person saves the flock, he cannot demand compensation from the owner. This is because the understanding of what happened was not that this person benefitted the owner but rather he just prevented a loss to the person. Therefore, since he only prevented him from getting a loss but did not actually benefit him, this is not considered a benefit that has to be paid for.

The childush of Chanan is that paying back a loan is similar to the case of chasing away a lion. When someone pays back a loan, he is not benefiting the borrower but rather he is just preventing the lender from hurting him. If so, that is why in our Mishna's case it would be mutur for this person to pay back his friend's debt, even though his friend is assur to benefit from this person.

עין משפט נר מצוה

קנ

מהלי נדרים היא ב שמג לאוין רמכ טוש׳ע

גוז מיי׳ פיו שם הליד ופיז הלי ה סמג שם

21010 תוספות חימין. מכום הנאת תאכל לפיסתך להרחות עו. כחדם פעיר בבית המעחה תכן הדה זימנה ברישה האי הוה מוקמינן ליה

הנהות הב״ח (h) רש׳י ד׳ה שוקל וכו׳ כלום הס׳ד ואח׳כ ז׳ל פיסקא גמ׳ ואח׳כ מ״ה מדקתני וכו׳ בידים ממש אלמא כליל והד"א:

חזקת הבתים (ג"ב דף נו:) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חזקה שוו שיע שם סער נג: ואמריכן הכא בחלר של שותפות עסקינן דאהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי וכיון שכן ליתסר אפילו לרבכן. תירך הרמב"ן ז"ל דהעמדה דאמר התם הייט להתעכב ולישב בחלר דומיא דהעמדת בהמה דתנן התם במתני׳ ובכי האי אימא שלא ילפוס גוונא הוא דאמר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי אבל ואפי׳ מחמין של מדיל הכא בדריסת הרגל בעלמא עסקינן פלמו: ומבעת דהייט לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי׳ אינשי דעלמא דלא וע"י כך יתנו לו תנה שותפין לה קפדי ומש"ה שרו רבנן: יפה: מאן הנה המר ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כרי רבא נ"א סיא. וא"ת אליעזר דאמר ויתור אסור כיון דסתם ליה וויינ דמכה הד לן תנא הכא כוותיה ועוד דסוגיין דהכא מדקדק לפיל דפי השותפין שנדרו (לקמן מח.) כוותיה דאתי כר"א דאי לאו אולא אבל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת בתלר ודכ"ע ולכך הבתים [גבי] אנו דברים שאין להם מדקדק הכא מסיפא : חזקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והא מן מחכל כדר. וכיון שכן למה יאסר : דאמר הנאת מאכלך עלי. דכיון שהוסיף ואמר הנאת המאכל הרי אסר על עלמו כל מה שגורם אותו וקרי ליה מאכלך משום דבגרמת הנאה שלו הוא מתוקן והוה סלקא דעתך הכי דאי לא מאי מיקרי

> דהנאת מאכל לא משמע אלא שלא יהנה מגוף המאכל עלמו ולאסור אפי׳ הנאת המאכל אמר הנאת מאכלך ואכתי לישתרי : אטר רבא

> באומר הנאה המביאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דאמר דבכה"ג

אסור בין בלעיסת חטים על גבי מכתו בין בנפה בין בכברה ואין

טח לי דבכלל הנאה המביאה לידי מאכל לא משמע נתינת חטים

ר״נ

יש״ אין בין המודר פרק רביעי דלא אסר עליו אלא הנאתו כה"ג לא מקרי הנאה דכיון דמידי דלא

נדרים

והא מן מאכל נדר אמר רשב"ל באומר הנאת מאכלך עלי אימא שלא ילעוס חימין ויתן על מכתו אמר רבא יבאומר הנאה המביאה לידי מאכלך עלי אמר רב פפא ישק להביא פירות וחמור להביא עליו פירות ואפי׳ צנא בעלמא הנאה המביאה לידי מאכל הוא יבעי רב פפא סוס לרכוב עליו ומבעת ליראות בה מהו מיפסק ומיזל בארעיה מאי תא שמע אבל משאיל לו חלוק ומלית נזמים ומבעות היכי דמי אילימא שלא ליראות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא לעולם שלא ליראות ואיידי דקתני רישא לא ישאילנו תנא סיפא משאילו: **כותני**י ^הוכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור : גם׳ מכלל דרישא אף על פי שאין משכירין מאן תנא *אמר רב אדא בר אהבה ר' אליעזר היא: כותני' *'המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום שנומלין עליה שכר תפול הגאה להקרש: אלמא *אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי מאן תנא *'אמר רב הושעיא זו רברי

זהא מן מאכל עלמו נדר. ואמאי אסור להשאילו נפה והני לאו מאכל אינשי אסור במודר הנאה אבל רבט דפליגי עליה סברי דכל היכא באבג המייי סיז נינהו: הנאת מאכלך עלי. יהא אסור : ואימא. מאי הנאת מאכלך שלא ילטום חיטין שנו ויהן על גבי מכתו והיינו נמי הגאת מאכלך קפדי בה אינשי הוא אין זה קרוי נהנה מחבירו ואם תאמר דהכא יד פיי רכא סעיף א: ואכתי אמאי לא ישאילט נפה וכברה: המביאה לידי מאכלך עלי . משמע דבדריסת הרגל לא קפדי אינשי ומש"ה שרו רבנן ואילו בפי

> ונפה וכברה מביא מאכלו למאכל ולהכי לא ישאילט לו: אפי׳ שק וכו׳ ואפי׳ לנא בעלמא. של מדיר אסור למודר ליתן בה פירות דהנאה המביאה לידי מאכל הוא ואסור: סוס לרכוב עליו. לילך לבית המשתה : או טבעת ליראות בה . בבית המשתה כדי שינהגו בו כבוד והיינו הנאה : מיפסק ומיזל בארעיה. שהולך דרך קרקעו לבית המשתה ומקלר דרכו: מהו מי הוי הכאה המביאה לידי מאכל בכל הני או לא: לריכא למימר. דשרי הא ליכא הנאה כלל : וקתני משאילו . וס"מ דשרי: לא לעולם. אפי׳ שלא ליראות בה ובדין הוא דלא היה לריך למיתני משאילו : אלא איידי וכו׳ . ומהא ליכא למשמע מינה: בתני׳ מקום שמשכירין. שטהגין להשאיל כל אלו הדברים על ידי שכירות אסור למדיר להשאילו דכיון שנוהגים [לעיל לב: ושם נסמן] להשכיר מיחזי כהגאה המביאה לידי . מאכל ואסור : גמ׳ מכלל דרישא דקתני לא ישאילנו נפה וכברה הוי אע״פ שאין משכירין כלומר שאין טהגין להשאיל בשכירות אע"ג דלא הוי הגאה גמורה דכיון שאין משכירין [כיק נח. ב"ב נג.] מחי קח מהכי ליה חס זה לח ישחילנו [כהוטת קת. עיש] שכנו אחר משאילו בחנם שהרי מקום שאין משכירין הוא : מאן תנא . דאפילו הכי אסור : ר' אליעזר

היא. אבל סיפא דקתני מהום שמשכירין אסור דברי הכל היא הנאת מאכל: ואימא שלא ילעום חיטים ויחן על גבי מכתו. דהגאה גמורה היא: מתני׳ שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מחלית השקל שטתנין לתרומת הלשכה ויכול לפרוט חובו ואין מהנה לו כלום (א) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ׳ אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא . שמבריה חובו מעליו ושרי : מאן תנא . דאברוחי שרי : 1737

לעוסין ע"ג מכתו אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי כדר ממאכל איט אסור אלא באכילה בלבד ומותר בכל דבר אחר אמר הנאת מאכלך עלי אסור באכילה ואסור ללעוס חטים על גבי מכתו אבל לשאול ממט נפה וכברה שרי אמר הנאה המביאה לידי מאכל עלי אסור באכילה ואסור לשאול נפה וכברה מיהו ללטוס חיטין וליחן על גבי מכתו שרי כך נראה בעיני: שק להביא עליו פירות וכו' הנאה המביאה לידי מאכל הוא . דלא תימא לא מקריא הגאה המביאה לידי מאכל אלה להקן המחכל בנפה וכברה אבל להביא אליו המחכל בלבד בשק וחמור שרי קמ"ל רב פפא: צנא. סל: סום לרכוב עליו וטבעת ליראות בה מיפסק ומיזיל בארעיה מאי. דמי אמרינן נהי דהקרבת המאכל אליו מקרי הנאה המביאה לידי מאכל אפי׳ הכי להקריב עלמו למאכל כמפסק ומיזיל בארעיה כדי שיהיה שם מהרה לאו הנאה המביאה לידי מאכל היא דשאני התם שעשה במאכל עלמו וכן נמי סום לרכוב טלין ליראות בה כדי שיראה כאדם חשוב כשירטוב על סום ותהא טבעת על ידו ובשביל זה יתנו לו מנה יפה כי האי גוונא גרמא בעלמא הוא: [נא ומנפת ניואות] המניאה נידי מאכל איליטא שלא ליראות בהן לריכא למימר . דשרי במודר מאכל כיון דאין משכירין בהן כיולא בהן פשיטא אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו אלמא גרמא דמאכל שרי וכל הני דבעי רב פפא גרמא בעלמא נינהו: איידי דקחני רישא לא ישאילט. לאשמועינן דנפה וכברה כלים שעושין בהם אוכל נפש הן וכמו שפירשתי במשנתנו תנא סיפא משאילו: ולענין הלכה בעיא דרב פפא לא איפשיטא הלכך נקטיטן בה לחומרא: מתני׳ מהום שמשכירין כיולא בהן אסור. אפי׳ במודר מאכל דהאי מודר מאכל דמתני׳ הא מוקמת ליה בגמרא באומר הגאה זוקה הקון מחכל קמיצ המביאה לידי מאכל עלי והני כיון דרגילין להשכירן וזה משאילו בלא שכר הנאה המביאה לידי מאכל היא שהרי בדמי השכירות שמחל לו יקח מאכל: גמ׳ מכלל דרישא. דהייט לא ישאילט נפה וכברה אף על פי שאין משכירין דמאי דשרי בחטק וטלית נזמים וטבעות אסריט בנפה וכברה: מתני׳ שוקל לו את שקלי. המדיר למודר וכן פורע לו חובו ובגמרא מפרש טעמא: ומחזיר לו אבידתו. דלא מידי יהיב ליה אלא מידעם דנפשיה קמהדר ליה: מכום שטטלים טליה שכר. דהייט אם היה מחזיר בטל מן הסלע דברי האי גוונא מחייב בעל אבידה ליתן לו שכר כדאיתא באלו מליאות (נ"מ דף נ:) : תפול הנאה להקדש . אם אין מחזיר רוצה לקבל השכר יתנט מודר להקדש שאינו היה מנות: מיפסק ומיזל מוחל לו מדיר נמלא מהנהו: גם׳ אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי. אשוקל לו שקלו ופורע לו חובו קאי דלהכי שרי משום דלאו מידי בארפיה. לקצר דרט יהיב ליה אלא שמסלק המלוה מעליו ומש"ה נמי שוקל לו שקלו דהא לא מהני דבלאו הכי יש לו חלק בקרבנות לבור כדתנן (כתובות קח. צ"מ נת.) לילך לבים מתשמה: תורמין על האבוד ועל הגבוי ועל העתיד לגבות מאי אמרת הא קא מהני ליה דפרע חובו אברותי ארי הוא ושרי : אבור ר׳ אושעיה הא ישאינט . דנא מייחט היא מיי חט היא . דס"ל שהמפרנם אשת הבירו שפורע לו חוב מזוטהיו הניח מעותיו על קרן הלבי משום דלא חשיב מהני אלא מבריה ארי בעלמא: אפילו דומה שפוד והדרה:

בתני מקום שמשכירין כיונא בהן אסור. דכיון דדרך להשכיר כיונא בזה והוא מוחל לו השכירות באותן הדמים הוא יכול לקטת אוכל נפש והוא הדירו מהגאה המביאה לידי מאכל: בכי מכלל דרישא אכים שאין משכירין. כלים שפושין נהם אוכל נפש למודר ממנו [מאכל]: כותניי שוקל לו שקלו. ממליח השקל חייב כל אחד מישראל בכל שנה לגורך קרבנות ציבור *) והמודר יכול לשקלו בשבילו דמליה בשלמא הוא דמבד ואין דיט כפורט שאר חובותיו: ופורע חובו. בגמרא חפרש לה: ומחזיר לו אבידתו. בגמרא תפרש לה: תפול הנאה להקדש , שאין יכול לעכנו שאו היה נהגה ממנו וצריך ליתנו להקדש לפי שאתר מליו הנאתו בהקדש הלכך כל הנאה הנאה לידו ממנו הקדש הוא ולא מני להוליכה לים המלח דלאו כל כמיניה להפסיד להקדש והיינו דדייק מהכא בגמרא דיש מעילה בקונמות: בכו׳ אלמא אברומי ארי בעלמא הוא. השרע מוצו של הבירו משוב כמגריה ארי ממדר הבירו שאינו הייב ליתן לו פל זה שכר כדאיהה בפרק הטול לאן לדיר (ב"ק נה.) פורמ חוצו נתי אינו אייב לשלם ומחיל לו דאי לא נתלא תהנהו:

*) זיל והמדיר

כתוכות קו.

פי' הרא"ש

והה מן מהכל נדר דמשמע דוקה הוכל האד האית בנה ילפוס חיטין פל מכתו. דרפואה למכה היא כדתנן בפרק [שני דפסחים] (ד׳ למ:) לא ילפוס אדם העים ויתן על גבי מכתו מפני שהם מחמינות דהנאת מאכלד משמע שהוא הנאה מגוף המאכל כלא אכילה : הנאה פלי . הייט תקון או דבר שיכול לקטת כו מאכל : בק להכיא ט פירות כו׳ . דלא תימא דהך נמי מקרי הנחה המכיאה לידי מאכל: קום לרכוב עליו . לבית התשתה : ועבעת ליראות בה כדי שיכבדוהו להוסיף לו ואיידי דתנא רישא לא

פסורת הש"פ	רש״י	רביעי נדו	המודר פרק	ר"נ אין בין	עין משפט 66 גר מצוה
כמונות הד.	מעותיו שאין למלוה על בעלה של זו א הבריח ארי מעליו שפירכם אח אשתו יע חובו אברוחי ארי הוא שאין לו יע חובו אברוחי ארי הוא שאין לו יע סרי דאי כהנים גדולים דפליגי עליה דרמן היא כיון דאמרי ישבע כמה הוליא ויעול מן הבעל הכא כמי כמורה אם אין הפורע חוזר וגובה גמורה אם אין הפורע חוזר וגובה ממט ואסור: דיהיב ליה ע"מ שלא לפרוע. מזה דהשתא כי פורעו זה לא הוי הגלה הוליל ואי בעי לא	כלום הואיל ולא נמן בידו אלא שהוא חייב לזונה ה״כ כי פי לפרוע (ג) על החוב כלום ולהכ ביר אפי׳ תיכוא דברי דר היב (א) על כוגת זר ופירנם את אשתו כועותיו גחלקו עליו	בי מודר הנאה דהייט מתני' - דכשהלוהו התנה עמו שלא	ה כיון דאי בעי לא פרע מדי ורוג ליה למידה ור"ח	אשות כלי ען וכדיז לא מכלי מלוה כלי סמנ עשין מח ולארין פח טודצי דריהיב כעל מח ולארין פח טודצי דריהיב כעל האיע סימן פר מעיף חי הא כח ועושיע חימ סימן קרח להיע סימן ליה אפ"י רמנ טודע ידי סימן ליה אפ"י רמל סעיף ג: ליה לאן את שקלו את שקלו משכחת כל
	מצי למיגבא מיניה כלום ושוקל לו את שקלו כמי מוקמינן ליה לדברי הכל כה"ג שאיט מהנה לו כלום כגון שהוא עצמו שקל את שקלו ושגרו לירושלים ונגנב או אבד לאחר שנתרמה הלשכה והאי לא נתחייב באחריותו ולא היה לו לפורעו דהכי קיי"ל (צ"מ מו) בני העיר ששיגרו את	בן הרכינס כרבריהם "יפה אמר חנן הניח רבא לא אמר כרב לה למתניתין כד"ה כרבא גזירה שלא : מחזיר לו את ר' אמי ור' אסי חד	הוציא וימול א"ר דוסא אמר ר' יותנן בן זכאי מעותיו על קרן הצבי הושעיא דקא מוקים רב הושעיא לא אמר ליפרע משום ליפרע אבידתו : פליגי בה	אבד משנתרמה תרומה לכי ר מלשלם כדתניא בהזהב בני העיר ששקלו את שקליהם או אבדו אם משנתרמה שבעין לגזברים הלכך כי שוקל שקלו מידי דלא מחייב בה היב וקמ"ל שאע"פ שהיה רוע אותו שרי כיון שאין	ונגכב או תוספות ה"ג פטו הגן או מר אידד (ג"מ נז:) הגן או מר אידד (ג"מ נז:) הכוא איד משואי, משוא ונגנבו א גבליח אשייג דאייב תרומה נג בכלתא אשייג דאייב תרומה נג בכלתא אשייג דאייב המוכת שאיה מודר קיי איז הא פרק העוכר דרכן לפ
ב'ק נו: ב'מ כט. פכ שכועוה מד:	שקליהן ונגנבו או שאבדו אם נתרמה התרומה נשבעין השלוחין לגזברים שאבדו ובעלים פטורים דתורמין על האבוד ואם קודם שנתרמה הלשכה נשבעין לבני העיר לפיכך כי חזר הגודר ופרע שקלו מותר דלא מהנה ליה כלל: משום לפרוע. דהתם אי הוה פרע חובו הוה מהגי ליה: תפול הגאה להקדש. מפ׳ בגמרא:	מהדר ליה מידעם ליה אבל נכסי בעל זיר לא קא מהדר ליה זידרב יוסף וחד אמר ה אסורין על מחזיר ה דרב יוסף לא שכיח תגן	אמר לא שנו אלא ב על בעל אבידה רכי דנפשיה קא מהרר אבידה אסורין על מר דקא(י)מהני ליה פרומר יאפי׳ נכסי בעל אביר מהרר ליה ומשום פרומ	יכולין לכופו: גזירה שלא אמו לפרוע. כלומר האי מדיר פורע לו חובו של זלוה ע"מ שלא לפרוע איכא ילמא פרע ליה אע"פ שלוה זורר ע"מ שיכפט המלוה זלכך אי מתוני רבנן ליכא ער אלא ודא מנן היא ומותר נברק שני דייני גזירות.	לנ:) דרושה שהקדים לפרוע ברומים ובמקלות מרוי ד מותרי וגופלין שכה מתרי ד מככל הנית ומתיי מודר כב ויייל דלאו מבריח היא מינגזר ד ויייל דלאו מבריח היא מוגזר ד נא הקדים הארי היה לפרוע ה להכל הבהמות והילא גוונא דש אינ בני הייוקא שהארי בכל ענין
פי׳ הרא״ש מין היא. דאמר איבד אמ מעומיו ואינו יטול לומר את מובך פרעתי	אלא כשנכסי מחזיר אסורין על בעל וסיו: דכי מהדר ליה מידעם דנפשיה שאינו מהנהו מנכסיו כלום: אבל ל מחזיר. דמחזיר מודר מבעל אבידה משום דאי מהדר ליה הוה מתהני	אבידה שהמחזיר הדירו מנכ קמהדר ליה וליכא הנאה נכסי בעל אבידה אסורין עו	ינס את אשתו דאמר דלחנן שב"א ז"ל דדוקא במפרש נותן לה דבכה"ג אמר חנן	ןת.) מסקינן בגוונא אחרינא דאמ מי ליח ליה והאי עמד א' ופיר עותיו על קרן הלבי כתב הר מזוטת שחייב לה בעלה הוא י בל פרנס סחס מוזר וגובה לפי	אם מפחד הארי לא כסופא היי גרי כסופא היי ברי היזיקא וא"ת מני בפורע חובי מבריח מיניה והלא ידוע לכל שמחמת
שלם לי וה"ה ה"ל לכל מוב שפליו ופתר זה ופרטו וזה לא אתר לו הלויני איש מייב לו כלום וכיון דאילו פרטיה לשם הלואה לאו הלוה כי פרטיה נתי	יוסף - דאמר רב יוסף העוסק בעוסק בעי למיתב ליה פרוטה לעניא בשביל בעי למיתב ליה פרוטה לעניא בשביל מחזיר לו אבידתו : פרוטה לעניא בשביל הישביק ולא יהיב פרוטה לעניא בשביל ויניה כלל לפיכך מחזיר לו אבידתו :	מבעל אבידה: פרוטה דרג במלוה פטור מן המלוה ולא אותה מלוה שמקיים הלכך אין לא שכיח . דלא שכיח כה"ג דלי	אה ונמצא שהיא חייבת לו בה מבעלה וכמו שפרש"י גלה מאי דאמר דאכלה והיא ביא ראיה דהמפרנס סתם הלוואה מיורד לתוך שדה	בתורת מתנה אלא בתורת הלול נס אותה גובה ממנה והיא גונ ק שני דייני גזירות גבי לוותה ואכ מבטלה ובטל חוב גובה ממנה והנ די' במתנה קיהיב אלא לשם	וא"כ מהכהו וי"ל מפרכס ד דפורע מוצו הייני זן מפרכס ד אמנו וגניו איפשר ומי שפרו שיהפרכסו ממעשה ו"ל בפרו ידיהם ולא ברי היוקא כפרעת כ אבל לא כר היוקא למרעת לאמי
לשם ממילה לא מידי קיהיב ליה: מ"מ שלא לפרוע. עד שירלה לפרוע מעלמו אבל לא יכול ללוחלו הלכך לא מההי ליה מידי. כך	מקום בר גם אישאל לחבריה דינרין אשריתיה ת ומריקו ליה מאי דהוה חמי למשרייה ור ליה אידך הב לי כל דינרי דהוה הוה ליה למימר נכה לי אגר ביתי	שלמי בפרק איזהו נשך חד ט ובדא קמיה דר' אבא בר זביט וש בשכר דא"כ לא הוה אני	ז לי ועוד ראיה מדגרם בירו ליה הב לי אגר ביתי אתא ע זו מיירי ולא בשהעמידו בפיר	אמר ליה הב לי דינרי אמר ל אי בשהעמידו סתס בתוך בית	וזן את בניו ואת בטתיו תבירו וט אלמא משמע דמה לשלם ולם שאמר זן בניו לאו פורע גו ביתיה תובו וי"ל דרישא מיירי גו ביתיה שע אשתו ואת בניו והכא ודי

יכול יבתי 325 ຈາ ນັ່ ນັ່ אינו 163 100 תידי იან רנה 65 65 , כר פרע ליה מה שהתנה עמו נתת נו בשכירותו וכן נמי ניכח נמימר דמשום רבית קחמו וחד או ני נוינו עם בי חות כי או בפי במנח אלמא המשרה חבירו בתוך ביתו סתם לא למתנה איכוון אלה לשכירות וכיון שכן המפרנס אשת חבירו סתם חות וגובה ממנו אלו דכמונות : מידמם בפניו ואין מוחהו אפיה דבריו ז"ל. ואינם מחוורים לדעתי דנהי דהני מוכחי דהמהנה את חבירו סהם לאו לשם מתנה קא מכוון אפילו הכי המפרנם את אשת דנששיה קמהדר ניה. השנינולטו מנריח פייע חבירו סתם לחנן הניח מעותיו על קרן הלבי מסום דנהי דלאו בתורת מתנה קעביד מיהו סתמא זו אדעתא דבעל נחית ולאו אדעתא משה בעלתא קעניד דידה שכבר הוא יודע שאין לאשה זו נכסים שיהא נפרע מהן אלא מבעלה ולא מסיק אדעתיה לומר שתתחייב היא בהן כדי שתוכל ולא מהיי ליה מידי: [צח] הנכיח ארי יינ עבות מכעלה ולהגבותו דלאו כולהו אינשי דינא גמירי אלא סחמא אדעתא דבעל נחית ומש״ה נהי דלאי בתורת מתנה קעביד כדמוכחי יוסף. דאמר בפרק דיכול לומר בפימלטופי הגך ראיות דאייתי הרשביא ז"ל אפילו הכי לחנן הניח מטותיו על קרן הלבי דמסתמא אדעתא דבעל קעביד: ולעניץ הלכה קיי"ל במפקיד (בימ בין) כחנן הלכך פורע חובו של חבירו הניח מטומיו על קרן הצבי ואפילו בבעל חוב דוחק נמי דליכא למימר דטעמא דחנן משום דמלי דשומי הציה כשיש בההות הנתה דנת אמר ליה מפיים הוינא ליה והוה מחיל לי דהא מתני׳ דשוקל לו את שקלו אתיא לן שפיר כתנן אף על גב דלא מלי אמר שימחלו קבעי לתיתב ריפא נו הגוברים. ומסתברא לי דבמלוה שיש עליה משכון נמי אבד מעותיו דהא אמרינן הכי בירושלמי אליבא דבני כהנים גדולים דאמר לפני אם יודמן לו פני לא ברי היזיקא ולכך החם דאפינו לבני כהנים גדולים דאמרי במפרנם את אשתו דישבע כמה הוליא ויטול החם היינו טעמא משום דלא עלה על בשנה שמוא מסוק בשמירת האבידה כגון אי מנדית מרי בעות איי ביי אמרים מו האות ברעב אבל בפורע חובו מודו לחכן דפטור דמלי אמר מפיים הוינא ליה והוה מחיל לי ואמרינן התם הגע לשמה השוסק נמוה דבורני ליה פרומה דעיתו שתמות חשתו ברעב ווכר כעות עונו מוון מיון ושעות זמי אות אות אות אות היו אות היו אות היו ה דרב יוסף. פי׳ בשמה עלמך שהיה בידו משכון מפיים הויכא ליה ומהדר לי משכוני וכהי דבגמרא דילן לא סבירא לן הכי אליבא דבני כהנים גדולים דא"כ פמור מן המליה וכן שמסק במטת אנידה לא הוה מנטריך לאוקמא למתניתין בשניה על מנת שלא לפרוע אפינו הכי נקטינן מהא דירושלמי דחנן אפיני מלה שיש עליה וא"ת ישיב נו אכילה מוליך האבידה לביחו הגמה שבים משכון אמר דכיו/ דבירושלמי אמר בפשיטות דמודו ליה רבכן 6) דחנן בהכי אלמא שמיע להו דחנן אמר הכי ונהי דלפום גמרא דילן פטור מו הגדקה: במקום בני כהגים גדולים לא מודו אפילו הכי גמרינן מירושלמי דחנן אמר אפילו במלוה שיש עליה משכון ובהא לא אשכחן איפכא בגמרא פרומה דרב יוסף לא שטופלין פליה שכר דילן כן נראה לי: נוידעם דנפשיה קא מהדר ליה. ולא מהגי ליה מידי אלא שמבריח נזק אבידתו מעליו: דקא מהני ליה פריטה דרב שנית שיזדתו לו פני באותה שעה:*) בשלמא יוסף. דכי מהדר ליה אבידתו מיפטר מלמיתב ליה פרוטה לעני שהעוסק במלוה פטור מן המלוה ותלי לה בדרב יוסף משום דפליגי לנותך דחתר פמור הוא מל ידה רבה ורב יוסף פ׳ הכונס לאן לדיר (ב׳ק מו:) בשומר אבידה אי הוי כשומר שכר וסבירא ליה לרב יוסף דכיון דמיפטר מלמיחב פרוטה לטני בשנכםי בפל אבידה ממימב ריפתא למניא שומר שכר הוי: פרומה דרב יוסף לא שכיח. שיבא עני לישאל ממנו באותה שעה דנימא לא מהדר משום דמחהני מידי דכי האי אסרין על המחיר. פירוש כששניהם מודריו ומים ואל מעדומי מדי העדומי מדי גוונא כיון דלא שכיח לא הוי בכלל איסור הנאה ומיהו כיון דאפשר דאתי ומתהני מינה שומר שכר הוא עליה וחייב בגניבה ואבידה: זה מזה הייט דקתני מפול כנחה להקדש

[[2" (f מעליו העני דחפי' גני פורם חוב חשבינן ליה מבריח חרי משום דמלי למימר מפייםיי ליה לפיכך לח ברי היזיקח כ"ש הכח גבי פרומה שחינה מלויה כ"ב והח לח חשיב הנחה וו"ל דפורת חובו היינו חותו שפורת חובו פנורו מנריח ארי מפליו הלכך לאו ברי היזיקא ולכך היו כמבריח ארי אבל הכא המחזיר פלמו כמבריח הארי מפל פלמו פ"ד שמתפסק באבידת חבירו והרי הוא כאילו נופל מכיקו של נפל אבידה ונותנה לפני ה"נ גלי פורע מובו אם הבעל מוכ נועל מעות מזה לפטור תובו כמו כן היה אסור:

מיירי בפניו וזהו תידום ואף על גב שתפרנסם

דפורע מובו היינו פורע ממש וא"ת א"כ ודאי

חובו מפייסיכן ליה דמחיל לי וחפילו

במשכון תפייסנא ליה

והדר לי משכוני הלכך

כוי מבריה חרי

וי"ל דלא מלי לדיין

לדעת כתה פעמים

וא"ת והא אברוחי ארי

פרופה

שהמחזיר אינו יכול לקבל ממנו שכר ובעל אבידה אסור לעכבו : אלא למאן דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה דוקה בהכי היירי מחנימין אמאי חפול הנאה להקדע: אחדה. על דכך אחד כנון אם אין המחזיר רולה לקבל שכר ובפל אבידה אינו יכול לפכבו הלכך חפול הנאה להקדש והא דלא קאני יקבל המחזיר שכרו משום דכולה מחניחין איירי במחזיר בחנם דהא קחני ברישא מחזיר לו אבידתו היינו בחנם דחי בעכר פעיעה דהה נכסי בעל הנידה מותרים למחזיר הלכך בסיפה נמי היירי במחזיר בחנם ולהכי תנא תפול הנאה להקדש:

בשלמה

ונספריס

תכן

פסורת הש"פ	רש״י	רביעי נדו	המודר פרק	ר"נ אין בין	עין משפט 66 גר מצוה
כמונות הד.	מעותיו שאין למלוה על בעלה של זו א הבריח ארי מעליו שפירכם אח אשתו יע חובו אברוחי ארי הוא שאין לו יע חובו אברוחי ארי הוא שאין לו יע סרי דאי כהנים גדולים דפליגי עליה דרמן היא כיון דאמרי ישבע כמה הוליא ויעול מן הבעל הכא כמי כמורה אם אין הפורע חוזר וגובה גמורה אם אין הפורע חוזר וגובה ממט ואסור: דיהיב ליה ע"מ שלא לפרוע. מזה דהשתא כי פורעו זה לא הוי הגלה הוליל ואי בעי לא	כלום הואיל ולא נמן בידו אלא שהוא חייב לזונה ה״כ כי פי לפרוע (ג) על החוב כלום ולהכ ביר אפי׳ תיכוא דברי דר היב (א) על כוגת וגן דתגן *כוי שהלך זר ופירגם את אשתו כועותיו גחלקו עליו	בי מודר הנאה דהייט מתני' - דכשהלוהו התנה עמו שלא	ה כיון דאי בעי לא פרע מדי ורוג ליה למידה ור"ח	אשות כלי ען וכדיז לא מכלי מלוה כלי סמנ עשין מח ולארין פח טודצי דריהיב כעל מח ולארין פח טודצי דריהיב כעל האיע סימן פר מעיף חי הא כח ועושיע חימ סימן קרח להיע סימן ליה אפ"י רמנ טודע ידי סימן ליה אפ"י רמל סעיף ג: ליה לאן את שקלו את שקלו משכחת כל
	מצי למיגבא מיניה כלום ושוקל לו את שקלו כמי מוקמינן ליה לדברי הכל כה"ג שאיט מהנה לו כלום כגון שהוא עצמו שקל את שקלו ושגרו לירושלים ונגנב או אבד לאחר שנתרמה הלשכה והאי לא נתחייב באחריותו ולא היה לו לפורעו דהכי קיי"ל (צ"מ מו) בני העיר ששיגרו את	בן הרכינס כרבריהם "יפה אמר חנן הניח רבא לא אמר כרב לה למתניתין כד"ה כרבא גזירה שלא : מחזיר לו את ר' אמי ור' אסי חד	הוציא וימול א"ר דוסא אמר ר' יוחנן בן זכאי מעותיו על קרן הצבי הושעיא דקא מוקים רב הושעיא לא אמר ליפרע משום ליפרע אבידתו : פליגי בה	אבד משנתרמה תרומה לכי ר מלשלם כדתניא בהזהב בני העיר ששקלו את שקליהם או אבדו אם משנתרמה שבעין לגזברים הלכך כי שוקל שקלו מידי דלא מחייב בה היב וקמ"ל שאע"פ שהיה רוע אותו שרי כיון שאין	ונגכב או תוספות ה"ג פטו הגן או מר אידד (ג"מ נז:) הגן או מר אידד (ג"מ נז:) הכוא איד משואי, משוא ונגנבו א גבליח אשייג דאייב תרומה נג בכלתא אשייג דאייב תרומה נג בכלתא אשייג דאייב המוכת שאיה מודר קיי איז הא פרק העוכר דרכן לפ
ב'ק נו: ב'מ כט. פכ שכועוה מד:	שקליהן ונגנבו או שאבדו אם נתרמה התרומה נשבעין השלוחין לגזברים שאבדו ובעלים פטורים דתורמין על האבוד ואם קודם שנתרמה הלשכה נשבעין לבני העיר לפיכך כי חזר הגודר ופרע שקלו מותר דלא מהנה ליה כלל: משום לפרוע. דהתם אי הוה פרע חובו הוה מהגי ליה: תפול הגאה להקדש. מפ׳ בגמרא:	מהדר ליה מידעם ליה אבל נכסי בעל זיר לא קא מהדר ליה זידרב יוסף וחד אמר ה אסורין על מחזיר ה דרב יוסף לא שכיח תגן	אמר לא שנו אלא ב על בעל אבידה רכי דנפשיה קא מהרר אבידה אסורין על מר דקא(י)מהני ליה פרומר יאפי׳ נכסי בעל אביר מהרר ליה ומשום פרומ	יכולין לכופו: גזירה שלא אמו לפרוע. כלומר האי מדיר פורע לו חובו של זלוה ע"מ שלא לפרוע איכא ילמא פרע ליה אע"פ שלוה זורר ע"מ שיכפט המלוה זלכך אי מתוני רבנן ליכא ער אלא ודאי מכן היא ומותר נביק שני דייני גזירות.	לנ:) דרושה שהקדים לפרוע ברומים ובמקלות מרוי ד מותרי וגופלין שכה מתרי ד מככל הנית ומתיי מודר כב ויייל דלאו מבריח היא מינגזר ד ויייל דלאו מבריח היא מוגזר ד נא הקדים הארי היה לפרוע ה להכל הבהמות והילא גוונא דש אינ בני הייוקא שהארי בכל ענין
פי׳ הרא״ש מין היא. דאמר איבד אמ מעומיו ואינו יטול לומר את מובך פרעתי	אלא כשנכסי מחזיר אסורין על בעל וסיו: דכי מהדר ליה מידעם דנפשיה שאינו מהנהו מנכסיו כלום: אבל ל מחזיר. דמחזיר מודר מבעל אבידה משום דאי מהדר ליה הוה מתהני	אבידה שהמחזיר הדירו מנכ קמהדר ליה וליכא הנאה נכסי בעל אבידה אסורין עו	יכם את אשתו דאמר דלחנן שב"א ז"ל דדוקא במפרש נותן לה דבכה"ג אמר חנן	ןת.) מסקינן בגוונא אחרינא דאמ מי ליח ליה והאי עמד א' ופיר עותיו על קרן הלבי כתב הר מזוטת שחייב לה בעלה הוא י בל פרנס סחס מוזר וגובה לפי	אם מפחד הארי לא כסופא היי גרי כסופא היי ברי היזיקא וא"ת מני בפורע חובי מבריח מיניה והלא ידוע לכל שמחמת
שלם לי וה"ה ה"ל לכל מוב שפליו ופתר זה ופרטו וזה לא אתר לו הלויני איש מייב לו כלום וכיון דאילו פרטיה לשם הלואה לאו הלוה כי פרטיה נתי	יוסף - דאמר רב יוסף העוסק בעוסק בעי למיתב ליה פרוטה לעניא בשביל בעי למיתב ליה פרוטה לעניא בשביל מחזיר לו אבידתו : פרוטה לעניא בשביל הישביק ולא יהיב פרוטה לעניא בשביל ויניה כלל לפיכך מחזיר לו אבידתו :	מבעל אבידה: פרוטה דרג במאוה פטור מן המאוה ולא אותה מאוה שמקיים הלכך אין לא שכיח . דלא שכיח כה"ג דלי	אה ונמצא שהיא חייבת לו בה מבעלה וכמו שפרש"י גלה מאי דאמר דאכלה והיא ביא ראיה דהמפרנס סתם הלוואה מיורד לתוך שדה	בתורת מתנה אלא בתורת הלול נס אותה גובה ממנה והיא גונ ק שני דייני גזירות גבי לוותה ואכ מבטלה ובטל חוב גובה ממנה והנ די' במתנה קיהיב אלא לשם	וא"כ מהכהו וי"ל מפרכס ד דפורע מוצו הייני זן מפרכס ד אמנו וגניו איפשר ומי שפרו שיהפרכסו ממעשה ו"ל בפרו ידיהם ולא ברי היוקא כפרעת כ אבל לא כר היוקא למרעת לאמי
לשם ממילה לא מידי קיהיב ליה: מ"מ שלא לפרוע. עד שירלה לפרוע מעלמו אבל לא יכול ללוחלו הלכך לא מההי ליה מידי. כך	מקום בר גם אישאל לחבריה דינרין אשריתיה ת ומריקו ליה מאי דהוה חמי למשרייה ור ליה אידך הב לי כל דינרי דהוה הוה ליה למימר נכה לי אגר ביתי	שלמי בפרק איזהו נשך חד ט ובדא קמיה דר' אבא בר זביט וש בשכר דא"כ לא הוה אני	ז לי ועוד ראיה מדגרם בירו ליה הב לי אגר ביתי אתא ע זו מיירי ולא בשהעמידו בפיר	אמר ליה הב לי דינרי אמר ל אי בשהעמידו סתס בתוך בית	וזן את בניו ואת בטתיו תבירו וט אלמא משמע דמה לשלם ולם שאמר זן בניו לאו פורע גו ביתיה תובו וי"ל דרישא מיירי גו ביתיה שע אשתו ואת בניו והכא ודי

יכול יבתי 325 ຈາ ນັ່ ນັ່ אינו 163 100 תידי იან רנה 65 65 , כר פרע ליה מה שהתנה עמו נתת נו בשכירותו וכן נמי ניכח נמימר דמשום רבית קחמו וחד או ני נוינו עם בי חות כי או בפי במנח אלמא המשרה חבירו בתוך ביתו סתם לא למתנה איכוון אלה לשכירות וכיון שכן המפרנס אשת חבירו סתם חות וגובה ממנו אלו דכמונות : מידמם בפניו ואין מוחהו אפיה דבריו ז"ל. ואינם מחוורים לדעתי דנהי דהני מוכחי דהמהנה את חבירו סהם לאו לשם מתנה קא מכוון אפילו הכי המפרנם את אשת דנששיה קמהדר ניה. השנינולטו מנריח פייע חבירו סתם לחנן הניח מעותיו על קרן הלבי מסום דנהי דלאו בתורת מתנה קעביד מיהו סתמא זו אדעתא דבעל נחית ולאו אדעתא משה בעלתא קעניד דידה שכבר הוא יודע שאין לאשה זו נכסים שיהא נפרע מהן אלא מבעלה ולא מסיק אדעתיה לומר שתתחייב היא בהן כדי שתוכל ולא מהיי ליה מידי: [צח] הנכיח ארי יינ עבות מכעלה ולהגבותו דלאו כולהו אינשי דינא גמירי אלא סחמא אדעתא דבעל נחית ומש״ה נהי דלאי בתורת מתנה קעביד כדמוכחי יוסף. דאמר בפרק דיכול לומר בפימלטופי הגך ראיות דאייתי הרשביא ז"ל אפילו הכי לחנן הניח מטותיו על קרן הלבי דמסתמא אדעתא דבעל קעביד: ולעניץ הלכה קיי"ל במפקיד (בימ בין) כחנן הלכך פורע חובו של חבירו הניח מטומיו על קרן הצבי ואפילו בבעל חוב דוחק נמי דליכא למימר דטעמא דחנן משום דמלי דשומי הציה כשיש בההות הנתה דנת אמר ליה מפיים הוינא ליה והוה מחיל לי דהא מתני׳ דשוקל לו את שקלו אתיא לן שפיר כתנן אף על גב דלא מלי אמר שימחלו קבעי לתיתב ריפא נו הגוברים. ומסתברא לי דבמלוה שיש עליה משכון נמי אבד מעותיו דהא אמרינן הכי בירושלמי אליבא דבני כהנים גדולים דאמר לפני אם יודמן לו פני לא ברי היזיקא ולכך החם דאפינו לבני כהנים גדולים דאמרי במפרנם את אשתו דישבע כמה הוליא ויטול החם היינו טעמא משום דלא עלה על בשנה שמוא מסוק בשמירת האבידה כגון אי מנדית מרי בעות איי ביי אמרים מו האות ברעב אבל בפורע חובו מודו לחכן דפטור דמלי אמר מפיים הוינא ליה והוה מחיל לי ואמרינן התם הגע לשמה השוסק נמוה דבורני ליה פרומה דעיתו שתמות חשתו ברעב ווכר כעות עונו מוון מיון ושעות זמי אות אות אות אות היו אות היו אות היו ה דרב יוסף. פי׳ בשמה עלמך שהיה בידו משכון מפיים הויכא ליה ומהדר לי משכוני וכהי דבגמרא דילן לא סבירא לן הכי אליבא דבני כהנים גדולים דא"כ פמור מן המליה וכן שמסק במטת אנידה לא הוה מנטריך לאוקמא למתניתין בשניה על מנת שלא לפרוע אפינו הכי נקטינן מהא דירושלמי דחנן אפיני מלה שיש עליה וא"ת ישיב נו אכילה מוליך האבידה לביחו הגמה שבים משכון אמר דכיו/ דבירושלמי אמר בפשיטות דמודו ליה רבכן 6) דחנן בהכי אלמא שמיע להו דחנן אמר הכי ונהי דלפום גמרא דילן פטור מו הגדקה: במקום בני כהגים גדולים לא מודו אפילו הכי גמרינן מירושלמי דחנן אמר אפילו במלוה שיש עליה משכון ובהא לא אשכחן איפכא בגמרא פרומה דרב יוסף לא שטופלין פליה שכר דילן כן נראה לי: נוידעם דנפשיה קא מהדר ליה. ולא מהגי ליה מידי אלא שמבריח נזק אבידתו מעליו: דקא מהני ליה פריטה דרב שנית שיזדתו לו פני באותה שעה:*) בשלמא יוסף. דכי מהדר ליה אבידתו מיפטר מלמיתב ליה פרוטה לעני שהעוסק במלוה פטור מן המלוה ותלי לה בדרב יוסף משום דפליגי לנותך דחתר פמור הוא מל ידה רבה ורב יוסף פ׳ הכונס לאן לדיר (ב׳ק מו:) בשומר אבידה אי הוי כשומר שכר וסבירא ליה לרב יוסף דכיון דמיפטר מלמיחב פרוטה לטני בשנכםי בפל אבידה ממימב ריפתא למניא שומר שכר הוי: פרומה דרב יוסף לא שכיח. שיבא עני לישאל ממנו באותה שעה דנימא לא מהדר משום דמחהני מידי דכי האי אסרין על המחיר. פירוש כששניהם מודריו ומים ואל מעדומי מדי העדומי מדי גוונא כיון דלא שכיח לא הוי בכלל איסור הנאה ומיהו כיון דאפשר דאתי ומתהני מינה שומר שכר הוא עליה וחייב בגניבה ואבידה: זה מזה הייט דקתני מפול כנחה להקדש

[[2" (f מעליו העני דחפי' גני פורם חוב חשבינן ליה מבריח חרי משום דמלי למימר מפייםיי ליה לפיכך לח ברי היזיקח כ"ש הכח גבי פרומה שחינה מלויה כ"ב והח לח חשיב הנחה וו"ל דפורת חובו היינו חותו שפורת חובו פנורו מנריח ארי מפליו הלכך לאו ברי היזיקא ולכך היו כמבריח ארי אבל הכא המחזיר פלמו כמבריח הארי מפל פלמו פ"ד שמתפסק באבידת חבירו והרי הוא כאילו נופל מכיקו של נפל אבידה ונותנה לפני ה"נ גלי פורע מובו אם הבעל מוכ נועל מעות מזה לפטור תובו כמו כן היה אסור:

מיירי בפניו וזהו תידום ואף על גב שתפרנסם

דפורע מובו היינו פורע ממש וא"ת א"כ ודאי

חובו מפייסיכן ליה דמחיל לי וחפילו

במשכון תפייסנא ליה

והדר לי משכוני הלכך

כוי מבריה חרי

וי"ל דלא מלי לדיין

לדעת כתה פעמים

וא"ת והא אברוחי ארי

פרופה

שהמחזיר אינו יכול לקבל ממנו שכר ובעל אבידה אסור לעכבו : אלא למאן דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה דוקה בהכי היירי מחנימין אמאי חפול הנאה להקדע: אחדה. על דכך אחד כנון אם אין המחזיר רולה לקבל שכר ובפל אבידה אינו יכול לפכבו הלכך חפול הנאה להקדש והא דלא קאני יקבל המחזיר שכרו משום דכולה מחניחין איירי במחזיר בחנם דהא קחני ברישא מחזיר לו אבידתו היינו בחנם דחי בעכר פעיעה דהה נכסי בעל הנידה מותרים למחזיר הלכך בסיפה נמי היירי במחזיר בחנם ולהכי תנא תפול הנאה להקדש:

בשלמה

ונספריס

תכן

²³חקאָבי קרן על on the horn of a deer

R' Dosa ben Harkinas holds that the halacha is like the Chachamim and the person can demand his money back. R' Yochanan ben Zakkai, however, holds that the halacha is like Chanan that the person cannot recoup the money he spent to support his friend's wife. R' Yochanan ben Zakkai compares this person to someone who places his money on the horn of a deer. The same way that someone who places his money on the horn of a deer will not get it back, so too this person as well. Although he paid to support his friend's wife, he cannot expect to get his money returned to him.

Why Did Rava Not Want to Say Like Rav Oshiya and Why Did Rav Oshiya Not Want to Say Like Rava?

With regard to the question of who the author of our Mishna is, Rava and Rav Oshiya disagreed. Rav Oshiya had said that the Mishna is only in accordance with the shita of Chanan. Rava, however, said that in reality the Mishna could even be in accordance with the shita of the Chachamim as well. The Gemara now explains why each one of them held the way they did.

Rava רְבָא

²³ When Does the Halacha of Chanan Apply?

The Ran quotes the Rashba as saying that this that Chanan holds that the person cannot demand payment from the husband is only in the case in which the person said explicitly that the reason he is giving the woman the money is in order to satisfy the husband's chiyuv to her. But if the man would just give her the money without specifying why he is doing so, then it would be considered as if the man is lending money to the woman (i.e., and not that he is giving her a gift), and the woman would have to repay the money to the man. The woman, however, would be able to then go ahead and demand the money back from her husband.

The Rashba then brings proof to this point, that when a person gives someone money without saying why he is doing so, we do not assume that he is giving the person a gift. And therefore, this is what we say in our case as well. When the man gave the woman the money without specifying why, we do not assume that it is meant as a gift and that is why he has the right to demand it back.

The Ran argues and says that while it is true that when a person gives someone else money, the assumed intent is not that it should be a gift but that will not be relevant in our case. In our case as well, we do not assume that he meant to give the woman a gift, but rather we assume that the reason that he did not say anything to her is because he plans on demanding the money back from the husband.

And if this is true, that he plans to demand the money back from the husband, we understand why he did not say anything to her. He knows that she doesn't have anything, and as such he does not say anything to her. His plan all along is to demand the money from the husband, and as such, according to Chanan it is as if he placed his money on the horn of the deer as he does not have the right to demand the money back from the husband.

Is there a Difference if the Lender is Demanding his Money Back?

The Ran brings that there are those that explain that the reason why the person who pays back the borrower's debt cannot not demand the borrower to pay him back is because the borrower can always say that if he would have been there, he would have been able to convince the lender to forgive the debt. Therefore, even though this person did pay back his debt, this is not considered a benefit.

did not say like Rav Oshiya אָמַר כְּרֵב הוֹשַׁעְיָא for he establishes זְּקָא מוֹקֵים לָה our Mishna לְמַתְנִיתִין

like everyone כְּדְבְרֵי הַכֹּל

Rava did not want to say like Rav Oshiya for the simple reason that Rava wanted to establish our Mishna in accordance with everyone and not as Rav Oshiya said that our Mishna is only like Chanan.

> רַב הוֹשַׁעְיָא (And) Rav Oshiya רַב הוֹשַׁעְיָא did not say like Rava אָמַר כְּרָבָא for there is a gezirah (degree) וְגַוֹירָה (of the case) that he does not have to pay שֶׁלֹא לִיפְּרַע because (of the case) that he has to pay מְשׁוּם לִיפְּרַע

Rav Oshiya holds that even in the case in which the borrower does not have to pay back the loan, it would still be assur for the other person to pay it back. This is because although in theory in this case it is not considered a benefit to have the loan paid, we are concerned that being maykil in this case will lead people to be maykil even in the case in which the loan does have to be repaid. Therefore, since in the case in which the loan has to be repaid it is assur, so too in the case in which the loan does not have to be repaid, it would be assur to for the third-party to repay the loan if it is assur for the borrower to benefit from this third party.²⁴

If this would be true, there would be a difference with regard to halacha l'maaseh (practical halacha). If the lender would be demanding his money back, then if the third-party would then go ahead and pay the debt back, this would be a debt that the borrower would have to compensate the third-party for (as the previous shevara would not apply).

The Ran says that this cannot be the correct pshat in Chanan's shita because if this would be the correct explanation, then there would be no way to explain the Mishna. The Mishna said that the paying back of another's person's chiyuv shekel is also not considered a benefit. But why not? In the case of paying the shekel, the person whose obligation was paid for can obviously not claim that he could have gotten out of this chiyuv to pay! Even though it is true that we find that a lender might forgive the money owed to him, the gizbar (one in charge of collecting the half-shekels) does not have that ability. Therefore, the previous shevara cannot apply to the case of paying someone else's chiyuv shekel, and yet the Mishna still says that the paying of the chiyuv shekel is not considered a benefit.

The Ran says that the explanation for Chanan's shita must be as he explained previously. That Chanan holds that paying back a debt is not considered as a benefit but rather it is only considered as preventing a loss. And if so, it would not make a difference if the lender is demanding the money back of not. In either case, the repayment of the loan is not considered a benefit and is therefore mutur even to the person to whom it is assur to benefit from.

²⁴ Another Reason to Explain Why Our Mishna Cannot be Explained to be in Accordance with the Rabbanan

Our Gemara explains why our Mishna cannot be in accordance with those who argue with Chanan. The Ran points out that the Gemara in meseches Kesubos gives a different reason why one cannot answer that the case of the Mishna is one in which the lender said that the borrower does not have to pay back. The Gemara there explains that even if there is no chiyuv for the borrower to pay back the loan, it is certainly beneficial for him to do so. It is embarrassing not to pay back one's loan, and therefore even if there would be no chiyuv to

פסורת הש"פ	רש״י	רביעי נדו	המודר פרק	ר"נ אין בין	עין משפט 66 גר מצוה
כמונות הד.	מעותיו שאין למלוה על בעלה של זו א הבריח ארי מעליו שפירכם אח אשתו יע חובו אברוחי ארי הוא שאין לו יע חובו אברוחי ארי הוא שאין לו יע סרי דאי כהנים גדולים דפליגי עליה דרמן היא כיון דאמרי ישבע כמה הוליא ויעול מן הבעל הכא כמי כמורה אם אין הפורע חוזר וגובה גמורה אם אין הפורע חוזר וגובה ממט ואסור: דיהיב ליה ע"מ שלא לפרוע. מזה דהשתא כי פורעו זה לא הוי הגלה הוליל ואי בעי לא	כלום הואיל ולא נמן בידו אלא שהוא חייב לזונה ה״כ כי פי לפרוע (ג) על החוב כלום ולהכ ביר אפי׳ תיכוא דברי דר היב (א) על כוגת וגן דתגן *כוי שהלך זר ופירגם את אשתו כועותיו גחלקו עליו	בי מודר הנאה דהייט מתני' - דכשהלוהו התנה עמו שלא	ה כיון דאי בעי לא פרע מדי ורוג ליה למידה ור"ח	אשות כלי ען וכדיז לא מכלי מלוה כלי סמנ עשין מח ולארין פח טודצי דריהיב כעל מח ולארין פח טודצי דריהיב כעל האיע סימן פר מעיף חי הא כח ועושיע חימ סימן קרח להיע סימן ליה אפ"י רמנ טודע ידי סימן ליה אפ"י רמל סעיף ג: ליה לאן את שקלו את שקלו משכחת כל
	מצי למיגבא מיניה כלום ושוקל לו את שקלו כמי מוקמינן ליה לדברי הכל כה"ג שאיט מהנה לו כלום כגון שהוא עצמו שקל את שקלו ושגרו לירושלים ונגנב או אבד לאחר שנתרמה הלשכה והאי לא נתחייב באחריותו ולא היה לו לפורעו דהכי קיי"ל (צ"מ מו) בני העיר ששיגרו את	בן הרכינס כרבריהם "יפה אמר חנן הניח רבא לא אמר כרב לה למתניתין כד"ה כרבא גזירה שלא : מחזיר לו את ר' אמי ור' אסי חד	הוציא וימול א"ר דוסא אמר ר' יותנן בן זכאי מעותיו על קרן הצבי הושעיא דקא מוקים רב הושעיא לא אמר ליפרע משום ליפרע אבידתו : פליגי בה	אבד משנתרמה תרומה לכי ר מלשלם כדתניא בהזהב בני העיר ששקלו את שקליהם או אבדו אם משנתרמה שבעין לגזברים הלכך כי שוקל שקלו מידי דלא מחייב בה היב וקמ"ל שאע"פ שהיה רוע אותו שרי כיון שאין	ונגכב או תוספות ה"ג פטו הגן או מר אידד (ג"מ נז:) הגן או מר אידד (ג"מ נז:) הכוא איד משואי, משוא ונגנבו א גבליח אשייג דאייב תרומה נג בכלתא אשייג דאייב תרומה נג בכלתא אשייג דאייב המוכת שאיה מודר קיי איז הא פרק העוכר דרכן לפ
ב'ק נו: ב'מ כט. פכ שכועוה מד:	שקליהן ונגנבו או שאבדו אם נתרמה התרומה נשבעין השלוחין לגזברים שאבדו ובעלים פטורים דתורמין על האבוד ואם קודם שנתרמה הלשכה נשבעין לבני העיר לפיכך כי חזר הגודר ופרע שקלו מותר דלא מהנה ליה כלל: משום לפרוע. דהתם אי הוה פרע חובו הוה מהגי ליה: תפול הגאה להקדש. מפ׳ בגמרא:	מהדר ליה מידעם ליה אבל נכסי בעל זיר לא קא מהדר ליה זידרב יוסף וחד אמר ה אסורין על מחזיר ה דרב יוסף לא שכיח תגן	אמר לא שנו אלא ב על בעל אבידה רכי דנפשיה קא מהרר אבידה אסורין על מר דקא(י)מהני ליה פרומר יאפי׳ נכסי בעל אביר מהרר ליה ומשום פרומ	יכולין לכופו: גזירה שלא אמו לפרוע. כלומר האי מדיר פורע לו חובו של זלוה ע"מ שלא לפרוע איכא ילמא פרע ליה אע"פ שלוה זורר ע"מ שיכפט המלוה זלכך אי מתוני רבנן ליכא ער אלא ודאי מכן היא ומותר נביק שני דייני גזירות.	לנ:) דרושה שהקדים לפרוע ברומים ובמקלות מרוי ד מותרי וגופלין שכה מתרי ד מככל הנית ומתיי מודר כב ויייל דלאו מבריח היא מינגזר ד ויייל דלאו מבריח היא מוגזר ד נא הקדים הארי היה לפרוע ה להכל הבהמות והילא גוונא דש אינ בני הייוקא שהארי בכל ענין
פי׳ הרא״ש מין היא. דאמר איבד אמ מעומיו ואינו יטול לומר את מובך פרעתי	אלא כשנכסי מחזיר אסורין על בעל וסיו: דכי מהדר ליה מידעם דנפשיה שאינו מהנהו מנכסיו כלום: אבל ל מחזיר. דמחזיר מודר מבעל אבידה משום דאי מהדר ליה הוה מתהני	אבידה שהמחזיר הדירו מנכ קמהדר ליה וליכא הנאה נכסי בעל אבידה אסורין עו	ינס את אשתו דאמר דלחנן שב"א ז"ל דדוקא במפרש נותן לה דבכה"ג אמר חנן	ןת.) מסקינן בגוונא אחרינא דאמ מי ליח ליה והאי עמד א' ופיר עותיו על קרן הלבי כתב הר מזוטת שחייב לה בעלה הוא י בל פרנס סחס מוזר וגובה לפי	אם מפחד הארי לא כסופא היי גרי כסופא היי ברי היזיקא וא"ת מני בפורע חובי מבריח מיניה והלא ידוע לכל שמחמת
שלם לי וה"ה ה"ל לכל מוב שפליו ופתר זה ופרטו וזה לא אתר לו הלויני איש מייב לו כלום וכיון דאילו פרטיה לשם הלואה לאו הלוה כי פרטיה נתי	יוסף - דאמר רב יוסף העוסק בעוסק בעי למיתב ליה פרוטה לעניא בשביל בעי למיתב ליה פרוטה לעניא בשביל מחזיר לו אבידתו : פרוטה לעניא בשביל הישביק ולא יהיב פרוטה לעניא בשביל ויניה כלל לפיכך מחזיר לו אבידתו :	מבעל אבידה: פרוטה דרג במאוה פטור מן המאוה ולא אותה מאוה שמקיים הלכך אין לא שכיח . דלא שכיח כה"ג דלי	אה ונמצא שהיא חייבת לו בה מבעלה וכמו שפרש"י גלה מאי דאמר דאכלה והיא ביא ראיה דהמפרנס סתם הלוואה מיורד לתוך שדה	בתורת מתנה אלא בתורת הלול נס אותה גובה ממנה והיא גונ ק שני דייני גזירות גבי לוותה ואכ מבטלה ובטל חוב גובה ממנה והנ די' במתנה קיהיב אלא לשם	וא"כ מהכהו וי"ל מפרכס ד דפורע מוצו הייני זן מפרכס ד אמנו וגניו איפשר ומי שפרו שיהפרכסו ממעשה ו"ל בפרו ידיהם ולא ברי היוקא כפרעת כ אבל לא כר היוקא למרעת לאמי
לשם ממילה לא מידי קיהיב ליה: מ"מ שלא לפרוע. עד שירלה לפרוע מעלמו אבל לא יכול ללוחלו הלכך לא מההי ליה מידי. כך	מקום בר גם אישאל לחבריה דינרין אשריתיה ת ומריקו ליה מאי דהוה חמי למשרייה ור ליה אידך הב לי כל דינרי דהוה הוה ליה למימר נכה לי אגר ביתי	שלמי בפרק איזהו נשך חד ט ובדא קמיה דר' אבא בר זביט וש בשכר דא"כ לא הוה אני	ז לי ועוד ראיה מדגרם בירו ליה הב לי אגר ביתי אתא ע זו מיירי ולא בשהעמידו בפיר	אמר ליה הב לי דינרי אמר ל אי בשהעמידו סתס בתוך בית	וזן את בניו ואת בטתיו תבירו וט אלמא משמע דמה לשלם ולם שאמר זן בניו לאו פורע גו ביתיה תובו וי"ל דרישא מיירי גו ביתיה שע אשתו ואת בניו והכא ודי

יכול יבתי 325 ຈາ ນັ່ ນັ່ אינו 163 100 תידי იან רנה 65 65 , כר פרע ליה מה שהתנה עמו נתת נו בשכירותו וכן נמי ניכח נמימר דמשום רבית קחמו וחד או ני נוינו עם בי חות כי או בפי במנח אלמא המשרה חבירו בתוך ביתו סתם לא למתנה איכוון אלה לשכירות וכיון שכן המפרנס אשת חבירו סתם חות וגובה ממנו אלו דכמונות : מידמם בפניו ואין מוחהו אפיה דבריו ז"ל. ואינם מחוורים לדעתי דנהי דהני מוכחי דהמהנה את חבירו סהם לאו לשם מתנה קא מכוון אפילו הכי המפרנם את אשת דנששיה קמהדר ניה. השנינולטו מנריח פייע חבירו סתם לחנן הניח מעותיו על קרן הלבי מסום דנהי דלאו בתורת מתנה קעביד מיהו סתמא זו אדעתא דבעל נחית ולאו אדעתא משה בעלתא קעניד דידה שכבר הוא יודע שאין לאשה זו נכסים שיהא נפרע מהן אלא מבעלה ולא מסיק אדעתיה לומר שתתחייב היא בהן כדי שתוכל ולא מהיי ליה מידי: [צח] הנכיח ארי יינ עבות מכעלה ולהגבותו דלאו כולהו אינשי דינא גמירי אלא סחמא אדעתא דבעל נחית ומש״ה נהי דלאי בתורת מתנה קעביד כדמוכחי יוסף. דאמר בפרק דיכול לומר בפימלטופי הגך ראיות דאייתי הרשביא ז"ל אפילו הכי לחנן הניח מטותיו על קרן הלבי דמסתמא אדעתא דבעל קעביד: ולעניץ הלכה קיי"ל במפקיד (בימ בין) כחנן הלכך פורע חובו של חבירו הניח מטומיו על קרן הצבי ואפילו בבעל חוב דוחק נמי דליכא למימר דטעמא דחנן משום דמלי דשומי הציה כשיש בההות הנתה דנת אמר ליה מפיים הוינא ליה והוה מחיל לי דהא מתני׳ דשוקל לו את שקלו אתיא לן שפיר כתנן אף על גב דלא מלי אמר שימחלו קבעי לתיתב ריפא נו הגוברים. ומסתברא לי דבמלוה שיש עליה משכון נמי אבד מעותיו דהא אמרינן הכי בירושלמי אליבא דבני כהנים גדולים דאמר לפני אם יודמן לו פני לא ברי היזיקא ולכך החם דאפינו לבני כהנים גדולים דאמרי במפרנם את אשתו דישבע כמה הוליא ויטול החם היינו טעמא משום דלא עלה על בשנה שמוא מסוק בשמירת האבידה כגון אי מנדית מרי בעות איי ביי אמרים מו האות ברעב אבל בפורע חובו מודו לחכן דפטור דמלי אמר מפיים הוינא ליה והוה מחיל לי ואמרינן התם הגע לשמה השוסק נמוה דבורני ליה פרומה דעיתו שתמות חשתו ברעב ווכר כעות עונו מוון מיון ושעות זמי אות אות אות אות היו אות היו אות היו ה דרב יוסף. פי׳ בשמה עלמך שהיה בידו משכון מפיים הויכא ליה ומהדר לי משכוני וכהי דבגמרא דילן לא סבירא לן הכי אליבא דבני כהנים גדולים דא"כ פמור מן המליה וכן שמסק במטת אנידה לא הוה מנטריך לאוקמא למתניתין בשניה על מנת שלא לפרוע אפינו הכי נקטינן מהא דירושלמי דחנן אפיני מלה שיש עליה וא"ת ישיב נו אכילה מוליך האבידה לביחו הגמה שבים משכון אמר דכיו/ דבירושלמי אמר בפשיטות דמודו ליה רבכן 6) דחנן בהכי אלמא שמיע להו דחנן אמר הכי ונהי דלפום גמרא דילן פטור מו הגדקה: במקום בני כהגים גדולים לא מודו אפילו הכי גמרינן מירושלמי דחנן אמר אפילו במלוה שיש עליה משכון ובהא לא אשכחן איפכא בגמרא פרומה דרב יוסף לא שטופלין פליה שכר דילן כן נראה לי: נוידעם דנפשיה קא מהדר ליה. ולא מהגי ליה מידי אלא שמבריח נזק אבידתו מעליו: דקא מהני ליה פריטה דרב שנית שיזדתו לו פני באותה שעה:*) בשלמא יוסף. דכי מהדר ליה אבידתו מיפטר מלמיתב ליה פרוטה לעני שהעוסק במלוה פטור מן המלוה ותלי לה בדרב יוסף משום דפליגי לנותך דחתר פמור הוא מל ידה רבה ורב יוסף פ׳ הכונס לאן לדיר (ב׳ק מו:) בשומר אבידה אי הוי כשומר שכר וסבירא ליה לרב יוסף דכיון דמיפטר מלמיחב פרוטה לטני בשנכםי בפל אבידה ממימב ריפתא למניא שומר שכר הוי: פרומה דרב יוסף לא שכיח. שיבא עני לישאל ממנו באותה שעה דנימא לא מהדר משום דמחהני מידי דכי האי אסרין על המחיר. פירוש כששניהם מודריו ומים ואל מעדומי מדי העדומי מדי גוונא כיון דלא שכיח לא הוי בכלל איסור הנאה ומיהו כיון דאפשר דאתי ומתהני מינה שומר שכר הוא עליה וחייב בגניבה ואבידה: זה מזה הייט דקתני מפול כנחה להקדש

[[2" (f מעליו העני דחפי' גני פורם חוב חשבינן ליה מבריח חרי משום דמלי למימר מפייםיי ליה לפיכך לח ברי היזיקח כ"ש הכח גבי פרומה שחינה מלויה כ"ב והח לח חשיב הנחה וו"ל דפורת חובו היינו חותו שפורת חובו פנורו מנריח ארי מפליו הלכך לאו ברי היזיקא ולכך היו כמבריח ארי אבל הכא המחזיר פלמו כמבריח הארי מפל פלמו פ"ד שמתפסק באבידת חבירו והרי הוא כאילו נופל מכיקו של נפל אבידה ונותנה לפני ה"נ גלי פורע מובו אם הבעל מוכ נועל מעות מזה לפטור תובו כמו כן היה אסור:

מיירי בפניו וזהו תידום ואף על גב שתפרנסם

דפורע מובו היינו פורע ממש וא"ת א"כ ודאי

חובו מפייסיכן ליה דמחיל לי וחפילו

במשכון תפייסנא ליה

והדר לי משכוני הלכך

כוי מבריה חרי

וי"ל דלא מלי לדיין

לדעת כתה פעמים

וא"ת והא אברוחי ארי

פרופה

שהמחזיר אינו יכול לקבל ממנו שכר ובעל אבידה אסור לעכבו : אלא למאן דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה דוקה בהכי היירי מחנימין אמאי חפול הנאה להקדע: אחדה. על דכך אחד כנון אם אין המחזיר רולה לקבל שכר ובפל אבידה אינו יכול לפכבו הלכך חפול הנאה להקדש והא דלא קאני יקבל המחזיר שכרו משום דכולה מחניחין איירי במחזיר בחנם דהא קחני ברישא מחזיר לו אבידתו היינו בחנם דחי בעכר פעיעה דהה נכסי בעל הנידה מותרים למחזיר הלכך בסיפה נמי היירי במחזיר בחנם ולהכי תנא תפול הנאה להקדש:

בשלמה

ונספריס

תכן

The Mishna said: You can return his lost object מַחַזִיר לוֹ אֶת אֲבֵידָתוֹ they argue in this (i.e., with regard to this halacha) פּליגי בה R' Ami and R' Asi רַבָּי אַמִי וְרַבָּי אַמָי one says חַד אַמַר we did not learn (that it is mutur) לא שנו only אֵלָא when the returner's property בְּשֵׁנְכְסֵי מֵחְזִיר are assur אסורין on the owner of the lost object אַל אַבִידָה for when he returns it דְּכִי מַהְדֵּר לֵיה his own thing מידַעם דְּנַפְשֵׁיה he is returning to him קא מַהְדַּר לֵיה but אַבַל (if) the property נְכְקֵי of the owner of the lost object בַּעָל אֲבֵידָה is assur on the returner אָסוּרִין עַל מַחָזָיר he cannot return it לַא קא מַהָדֶר לֵיה for he is benefiting him דְּקָא מְהַנֵּי לֵיה with the perutah of Rav Yosef פרוטה דרב יוסף And one said וחד אמר even if אפילו the property of נְכָקֵי the owner of the lost object בַּעַל אַבֵידָה is assur on the returner אַסוּרִין עַל מַחָזִיר he can (still) return it מַהָדַר לֵיה (and with regard to forbidding it) because ומשום (of) the perutah of Rav Yosef פרוטה דרב יוסף it is not common לא שכית The Mishna told us that even if a person makes a neder with

The Mishna told us that even if a person makes a neder with regard to his friend, he can still return his friend's aveida (his lost object). What exactly is the case that this is permitted? The Gemara brings that this was the subject of a machlokes between Rav Ami and Rav Asi.

One of them said that it is mutur in the case in which the owner of the lost object is the one who is assur to get benefit. The reason why in this case it would be mutur for the returner to give the aveida to the owner is because the returner is not giving the owner of the object anything that was not already his. As the Ran explains, even though the owner of the aveida now has his object back, it is only considered as if the returner just prevented a loss to the owner but not that the returner actually benefitted him.

But in the case in which it is the returner who is assur to benefit from the owner, then we say that the returner cannot give back the object. This is because the actual returning of the object is considered as benefit to the returner. This is based on what is called 'Perutah D'Rav Yosef. Rav Yosef holds that every person who returns an aveida is considered as a שוֹמֶר שָׁכָר a paid watchman. This is because even though he is not being paid, he still benefits from this that he is returning the object, and because he has this benefit, it is considered as if he is being paid. The benefit that he gets while returning the lost object is this that he does not have to give tzeddakah to a poor person who would ask him for tzeddakah at that time. This is based on the rule that when a person is busy doing one mitzvah, he is patur from doing other mitzvohs (הַעוֹסֵק בְּמִצְוָה פָּטוּר מִן הַמִצְוָה). Since this person is busy doing the mitzvah of hashavas aveida, he saves himself a perutah that he would otherwise have to give the poor person.

Therefore, one of the previous Amoraim hold that in the case that the returner is assur to benefit, he will not be able to return the object. If he returns the object, it would be considered that he has benefited from the owner, and it is therefore assur to do so.

The other Amora holds that even if the returner is the one who is assur to benefit, he would still be allowed to return the object as the chance that he will end of benefiting from this returning is very small as it is unlikely that a poor person would come at the same time that he is returning the object).

See footnote where we discuss the question of why the fact that the 'Perutah D'Rav Yosef" is unlikely only says that the benefit is not considered as a benefit with regard to allowing the returner to return the object, but it does not say that returner is only an unpaid watchman (why do we differentiate between the halachos of someone who is assur to benefit from someone and the halachos of who is considered a paid or unpaid watchman).²⁵

pay it back, if someone else does pay back the loan, that would certainly be considered as a benefit to the borrower.

²⁵ If the 'Perutah D'Rav Yosef' is Uncommon, Why is Shomer Aveida Considered a Shomer Shachor (the answer of the Mishna L'melech and R' Leib Malin)?

The Ran points out that even though our Gemara is saying that since the benefit of Perutah D'Rav Yosef is uncommon, since there is a possibility that the returner will receive this benefit, this is enough to make him a paid watchman.

But the Ran does not explain the difference. Why is it that with regard to a person making a neder to ban benefit from someone, this is not considered a benefit but with regard to determining what type of watchman he is, this is

פסורת הש"פ	רש״י	רביעי נדו	המודר פרק	ר"נ אין בין	עין משפט 66 גר מצוה
כמונות הד.	מעותיו שאין למלוה על בעלה של זו א הבריח ארי מעליו שפירכם אח אשתו יע חובו אברוחי ארי הוא שאין לו יע חובו אברוחי ארי הוא שאין לו יע סרי דאי כהנים גדולים דפליגי עליה דרמן היא כיון דאמרי ישבע כמה הוליא ויעול מן הבעל הכא כמי כמורה אם אין הפורע חוזר וגובה גמורה אם אין הפורע חוזר וגובה ממט ואסור: דיהיב ליה ע"מ שלא לפרוע. מזה דהשתא כי פורעו זה לא הוי הגלה הוליל ואי בעי לא	כלום הואיל ולא נמן בידו אלא שהוא חייב לזונה ה״כ כי פי לפרוע (ג) על החוב כלום ולהכ ביר אפי׳ תיכוא דברי דר היב (א) על כוגת וגן דתגן *כוי שהלך זר ופירגם את אשתו כועותיו גחלקו עליו	בי מודר הנאה דהייט מתני' - דכשהלוהו התנה עמו שלא	ה כיון דאי בעי לא פרע מדי ורוג ליה למידה ור"ח	אשות כלי ען וכדיז לא מכלי מלוה כלי סמנ עשין מח ולארין פח טודצי דריהיב על מח ולארין פח טודצי דריהיב על האיע סימן פר מעיף חי הא כח ועושי אי סימן פר עליה לחבער ז רמב מושי סיז מכלבות דאפשר ז ליה לארן תינח פור את שקלו את שקלו משכחת כל
	מצי למיגבא מיניה כלום ושוקל לו את שקלו כמי מוקמינן ליה לדברי הכל כה"ג שאיט מהנה לו כלום כגון שהוא עצמו שקל את שקלו ושגרו לירושלים ונגנב או אבד לאחר שנתרמה הלשכה והאי לא נתחייב באחריותו ולא היה לו לפורעו דהכי קיי"ל (צ"מ מו) בני העיר ששיגרו את	בן הרכינס כרבריהם "יפה אמר חנן הניח רבא לא אמר כרב לה למתניתין כד"ה כרבא גזירה שלא : מחזיר לו את ר' אמי ור' אסי חד	הוציא וימול א"ר דוסא אמר ר' יותנן בן זכאי מעותיו על קרן הצבי הושעיא דקא מוקים רב הושעיא לא אמר ליפרע משום ליפרע אבידתו : פליגי בה	אבד משנתרמה תרומה לכי ר מלשלם כדתניא בהזהב בני העיר ששקלו את שקליהם או אבדו אם משנתרמה שבעין לגזברים הלכך כי שוקל שקלו מידי דלא מחייב בה היב וקמ"ל שאע"פ שהיה רוע אותו שרי כיון שאין	ונגנב או תוספות ה"ג פטו הגן או מר איד (ג"מ נז:) הגן או מר איד (ג"מ נז:) מטומיו משומי משומי וכגנבו מ דהוי מגריח אלי בכלמא ואפייג דחייב תרומה נז בכלמא ואפייג דחייב מסומקת מתשה ידי מסומק אורעשה ידי אוליג ואמר באוכר ליק ואייג ואא פרק השוכר לרכן לפ ואייגואא פרק השוכר לרכן לפ
ב'ק נו: ב'מ כט. פכ שכועוה מד:	שקליהן ונגנבו או שאבדו אם נתרמה התרומה נשבעין השלוחין לגזברים שאבדו ובעלים פטורים דתורמין על האבוד ואם קודם שנתרמה הלשכה נשבעין לבני העיר לפיכך כי חזר הגודר ופרע שקלו מותר דלא מהנה ליה כלל: משום לפרוע. דהתם אי הוה פרע חובו הוה מהגי ליה: תפול הגאה להקדש. מפ׳ בגמרא:	מהדר ליה מידעם ליה אבל נכסי בעל זיר לא קא מהדר ליה זידרב יוסף וחד אמר ה אסורין על מחזיר ה דרב יוסף לא שכיח תגן	אמר לא שנו אלא ב על בעל אבידה רכי דנפשיה קא מהרר אבידה אסורין על מר דקא(י)מהני ליה פרומר יאפי׳ נכסי בעל אביר מהרר ליה ומשום פרומ	יכולין לכופו: גזירה שלא אמו לפרוע. כלומר האי מדיר פורע לו חובו של זלוה ע"מ שלא לפרוע איכא ילמא פרע ליה אע"פ שלוה זורר ע"מ שיכפט המלוה זלכך אי מתוני רבנן ליכא ער אלא ודאי מכן היא ומותר נביק שני דייני גזירות.	לנ:) דרושה שהקדים לפרוע ברומים ובמקלות מרוי ד מותרי וגופלין שכם למריי ד מככל הבית ואחאי מודר כב מכניח ארי בפלתא למיגזר ד וייל דלאו מבריח היא למיגזר ד יייל הכדי היזיקא שאם לארגו הש ארכל הבהמות והיכא גוונא דש אינו שמוש שהארי בכל ענין
פי׳ הרא״ש מין היא. דאמר איבד אמ מעומיו ואינו יטול לומר את מובך פרעתי	אלא כשנכסי מחזיר אסורין על בעל וסיו: דכי מהדר ליה מידעם דנפשיה שאינו מהנהו מנכסיו כלום: אבל ל מחזיר. דמחזיר מודר מבעל אבידה משום דאי מהדר ליה הוה מתהני	אבידה שהמחזיר הדירו מנכ קמהדר ליה וליכא הנאה נכסי בעל אבידה אסורין עו	יכם את אשתו דאמר דלחנן שב"א ז"ל דדוקא במפרש נותן לה דבכה"ג אמר חנן	ןת.) מסקינן בגוונא אחרינא דאמ מי ליח ליה והאי עמד א' ופיר עותיו על קרן הלבי כתב הר מזוטת שחייב לה בעלה הוא י בל פרנס סחס מוזר וגובה לפי	אם מפחד הארי לא כסופא היי גרי כסופא היי ברי היזיקא וא"ת מני בפורע חובי מבריח מיניה והלא ידוע לכל שמחמת
שלם לי וה"ה ה"ל לכל מוב שפליו ופתר זה ופרטו וזה לא אתר לו הלויני איש מייב לו כלום וכיון דאילו פרטיה לשם הלואה לאו הלוה כי פרטיה נתי	יוסף - דאמר רב יוסף העוסק בעוסק בעי למיתב ליה פרוטה לעניא בשביל בעי למיתב ליה פרוטה לעניא בשביל מחזיר לו אבידתו : פרוטה לעניא בשביל הישביק ולא יהיב פרוטה לעניא בשביל ויניה כלל לפיכך מחזיר לו אבידתו :	מבעל אבידה: פרוטה דרג במאוה פטור מן המאוה ולא אותה מאוה שמקיים הלכך אין לא שכיח . דלא שכיח כה"ג דלי	אה ונמצא שהיא חייבת לו בה מבעלה וכמו שפרש"י גלה מאי דאמר דאכלה והיא ביא ראיה דהמפרנס סתם הלוואה מיורד לתוך שדה	בתורת מתנה אלא בתורת הלוא גם אותה גובה ממנה והיא גונ ק שני דייני גזירות גבי לוותה ואכ מבטלה ובטל חוב גובה ממנה והנ דיי במתנה קיהיב אלא לשם	וא"כ מהכהו וי"ל מפרכס ד דפורע מוצו הייני זן מפרכס ד אמנו וגניו איפשר ומי שפרו שיהפרכסו ממעשה ו"ל בפרו ידיהם ולא ברי היוקא כפרעת כ אבל לא כר היוקא למרעת לאמי
לשם ממילה לא מידי קיהיב ליה: מ"מ שלא לפרוע. עד שירלה לפרוע מעלמו אבל לא יכול ללוחלו הלכך לא מההי ליה מידי. כך	מקום בר גם אישאל לחבריה דינרין אשריתיה ת ומריקו ליה מאי דהוה חמי למשרייה ור ליה אידך הב לי כל דינרי דהוה הוה ליה למימר נכה לי אגר ביתי	שלמי בפרק איזהו נשך חד ט ובדא קמיה דר' אבא בר זביט וש בשכר דא"כ לא הוה אני	ז לי ועוד ראיה מדגרם בירו ליה הב לי אגר ביתי אתא ע זו מיירי ולא בשהעמידו בפיר	אמר ליה הב לי דינרי אמר ל אי בשהעמידו סתס בתוך בית	וזן את בניו ואת בטתיו תבירו וט אלמא משמע דמה לשלם ולם שאמר זן בניו לאו פורע גו ביתיה תובו וי"ל דרישא מיירי גו ביתיה שע אשתו ואת בניו והכא ודי

יכול יבתי 325 ຈາ ນັ່ ນັ່ אינו 163 100 תידי იან רנה 65 65 , כר פרע ליה מה שהתנה עמו נתת נו בשכירותו וכן נמי ניכח נמימר דמשום רבית קחמו וחד או ני נוינו עם בי חות כי או בפי במנח אלמא המשרה חבירו בתוך ביתו סתם לא למתנה איכוון אלה לשכירות וכיון שכן המפרנס אשת חבירו סתם חות וגובה ממנו אלו דכמונות : מידמם בפניו ואין מוחהו אפיה דבריו ז"ל. ואינם מחוורים לדעתי דנהי דהני מוכחי דהמהנה את חבירו סהם לאו לשם מתנה קא מכוון אפילו הכי המפרנם את אשת דנששיה קמהדר ניה. השנינולטו מנריח פייע חבירו סתם לחנן הניח מעותיו על קרן הלבי מסום דנהי דלאו בתורת מתנה קעביד מיהו סתמא זו אדעתא דבעל נחית ולאו אדעתא משה בעלתא קעניד דידה שכבר הוא יודע שאין לאשה זו נכסים שיהא נפרע מהן אלא מבעלה ולא מסיק אדעתיה לומר שתתחייב היא בהן כדי שתוכל ולא מהיי ליה מידי: [צח] הנכיח ארי יינ עבות מכעלה ולהגבותו דלאו כולהו אינשי דינא גמירי אלא סחמא אדעתא דבעל נחית ומש״ה נהי דלאי בתורת מתנה קעביד כדמוכחי יוסף. דאמר בפרק דיכול לומר בפימלטופי הגך ראיות דאייתי הרשביא ז"ל אפילו הכי לחנן הניח מטותיו על קרן הלבי דמסתמא אדעתא דבעל קעביד: ולעניץ הלכה קיי"ל במפקיד (בימ בין) כחנן הלכך פורע חובו של חבירו הניח מטומיו על קרן הצבי ואפילו בבעל חוב דוחק נמי דליכא למימר דטעמא דחנן משום דמלי דשומי הציה כשיש בההות הנתה דנת אמר ליה מפיים הוינא ליה והוה מחיל לי דהא מתני׳ דשוקל לו את שקלו אתיא לן שפיר כתנן אף על גב דלא מלי אמר שימחלו קבעי לתיתב ריפא נו הגוברים. ומסתברא לי דבמלוה שיש עליה משכון נמי אבד מעותיו דהא אמרינן הכי בירושלמי אליבא דבני כהנים גדולים דאמר לפני אם יודמן לו פני לא ברי היזיקא ולכך החם דאפינו לבני כהנים גדולים דאמרי במפרנם את אשתו דישבע כמה הוליא ויטול החם היינו טעמא משום דלא עלה על בשנה שמוא מסוק בשמירת האבידה כגון אי מנדית מרי בעות איי ביי אמרים מו האות ברעב אבל בפורע חובו מודו לחכן דפטור דמלי אמר מפיים הוינא ליה והוה מחיל לי ואמרינן התם הגע לשמה השוסק נמוה דבורני ליה פרומה דעיתו שתמות חשתו ברעב ווכר כעות עונו מוון מיון ושעות זמי אות אות אות אות היו אות היו אות היו ה דרב יוסף. פי׳ בשמה עלמך שהיה בידו משכון מפיים הויכא ליה ומהדר לי משכוני וכהי דבגמרא דילן לא סבירא לן הכי אליבא דבני כהנים גדולים דא"כ פמור מן המליה וכן שמסק במטת אנידה לא הוה מנטריך לאוקמא למתניתין בשניה על מנת שלא לפרוע אפינו הכי נקטינן מהא דירושלמי דחנן אפיני מלה שיש עליה וא"ת ישיב נו אכילה מוליך האבידה לביחו הגמה שבים משכון אמר דכיו/ דבירושלמי אמר בפשיטות דמודו ליה רבכן 6) דחנן בהכי אלמא שמיע להו דחנן אמר הכי ונהי דלפום גמרא דילן פטור מו הגדקה: במקום בני כהגים גדולים לא מודו אפילו הכי גמרינן מירושלמי דחנן אמר אפילו במלוה שיש עליה משכון ובהא לא אשכחן איפכא בגמרא פרומה דרב יוסף לא שטופלין פליה שכר דילן כן נראה לי: נוידעם דנפשיה קא מהדר ליה. ולא מהגי ליה מידי אלא שמבריח נזק אבידתו מעליו: דקא מהני ליה פריטה דרב שנית שיזדתו לו פני באותה שעה:*) בשלמא יוסף. דכי מהדר ליה אבידתו מיפטר מלמיתב ליה פרוטה לעני שהעוסק במלוה פטור מן המלוה ותלי לה בדרב יוסף משום דפליגי לנותך דחתר פמור הוא מל ידה רבה ורב יוסף פ׳ הכונס לאן לדיר (ב׳ק מו:) בשומר אבידה אי הוי כשומר שכר וסבירא ליה לרב יוסף דכיון דמיפטר מלמיחב פרוטה לטני בשנכםי בפל אבידה ממימב ריפתא למניא שומר שכר הוי: פרומה דרב יוסף לא שכיח. שיבא עני לישאל ממנו באותה שעה דנימא לא מהדר משום דמחהני מידי דכי האי אסרין על המחיר. פירוש כששניהם מודריו ומים ואל מעדומי מדי העדומי מדי גוונא כיון דלא שכיח לא הוי בכלל איסור הנאה ומיהו כיון דאפשר דאתי ומתהני מינה שומר שכר הוא עליה וחייב בגניבה ואבידה: זה מזה הייט דקתני מפול כנחה להקדש

[[2" (f מעליו העני דחפי' גני פורם חוב חשבינן ליה מבריח חרי משום דמלי למימר מפייםיי ליה לפיכך לח ברי היזיקח כ"ש הכח גבי פרומה שחינה מלויה כ"ב והח לח חשיב הנחה וו"ל דפורת חובו היינו חותו שפורת חובו פנורו מנריח ארי מפליו הלכך לאו ברי היזיקא ולכך היו כמבריח ארי אבל הכא המחזיר פלמו כמבריח הארי מפל פלמו פ"ד שמתפסק באבידת חבירו והרי הוא כאילו נופל מכיקו של נפל אבידה ונותנה לפני ה"נ גלי פורע מובו אם הבעל מוכ נועל מעות מזה לפטור תובו כמו כן היה אסור:

מיירי בפניו וזהו תידום ואף על גב שתפרנסם

דפורע מובו היינו פורע ממש וא"ת א"כ ודאי

חובו מפייסיכן ליה דמחיל לי וחפילו

במשכון תפייסנא ליה

והדר לי משכוני הלכך

כוי מבריה חרי

וי"ל דלא מלי לדיין

לדעת כתה פעמים

וא"ת והא אברוחי ארי

פרופה

שהמחזיר אינו יכול לקבל ממנו שכר ובעל אבידה אסור לעכבו : אלא למאן דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה דוקה בהכי היירי מחנימין אמאי חפול הנאה להקדע: אחדה. על דכך אחד כנון אם אין המחזיר רולה לקבל שכר ובפל אבידה אינו יכול לפכבו הלכך חפול הנאה להקדש והא דלא קאני יקבל המחזיר שכרו משום דכולה מחניחין איירי במחזיר בחנם דהא קחני ברישא מחזיר לו אבידתו היינו בחנם דחי בעכר פעיעה דהה נכסי בעל הנידה מותרים למחזיר הלכך בסיפה נמי היירי במחזיר בחנם ולהכי תנא תפול הנאה להקדש:

בשלמה

ונספריס

תכן

To Summarize: The Mishna said that even if a neder is made to assur benefit one from the other, it is mutur to return a lost object. R' Ami and R' Asi argue when this halacha applies.

- 1. One of them holds that this is only true if it is the owner that is assur to benefit from the returner but if the return is assur, he cannot return it because he will be getting the benefit of 'Perutah D'Rav Yosef.
- 2. The second opinion holds even if the returner is assur to benefit he will still be allowed to return the lost object as the case of 'Perutah D'Rav Yosef' is not considered a benefit as it is not common.

Based on these two shitos, the Gemara will try to understand the next case of the Mishna.

However, in the typical case of a person finding an object, the finder does not know who the owner is, and as such, the finder has to bring to the object to his home and wait until the owner can be located. This process takes time and therefore we say that since there is a significant enough possibility that a poor person will come during that time, the benefit of being exempt from giving tzedakah is great enough to make him a paid watchman.

However, the notes on the Ritva (Mossad Rav Kook) asks that seemingly this is not like the shita of most Rishonim that hold that this that a person is patur from giving a poor person tzeddakah is only at the time that the finder is 'busy' with the lost object. But if the object is just resting in the finder's house, then the finder would not be patur. Therefore, according to this logic we should say that since the possibility of a poor person coming at the time that he is "busy' with the lost object is small, the benefit of being patur from tzedakah should not be considered a significant benefit.

A second question that is asked is that according to the Mishna L'Melech in a case in which the finder is forbidden to receive benefit from the owner, if the finder knows that it will take a long time to return the object (for ex. if the owner is out of town), then it should be assur for the returner to return the object as it will take a long time to do so (and therefore it will be likely that a poor person will come during that time). Seemingly the question can be asked in reverse as well. According to the Mishna L'Melech, it should come out that if a person finds an object and know who the owner is (i.e., and as such he will be able to return it within a short time) the finder should not be considered as a paid watchman (and seemingly this is not the halacha).

Reb Leib Malin (סוף סימן ע"ח) gives a fascinating explanation, that the difference between our case and the regular case of determining if a finder is a paid watchman or not, is not a partial difference but rather it is a 'lomdishe' difference.

He explains that when it comes to determining if this person is allowed to return the object to the one that he is forbidden to get benefit from, we have to judge each one of his actions separately (i.e., is he allowed to pick it up, is he then allowed to walk with it, is he then allowed to put it down in his house, etc.). And since with regard to each one of these actions there is only a small chance that a poor person would come then, the benefit for being patur for that small time period is not considered a benefit and therefore that action is mutur for him to do.

However, when it comes to determining whether to consider a returner as a paid watchman or an unpaid watchman, we have to look at 'the entire job' at once. That is, when he picks up the object in order to return it, at that point we look at what the person will be doing (the entire job of returning it) and since over the entire time that he will be involved with this object there is a significant chance that a poor person would come, that is enough to say that he should be considered as a paid watchman אויש לפלפל ואבמ"ל.

considered a benefit? The Ran just states that there is a difference between the two halachos, but he does not say what it is. וויש לפלפל ואכמ"ל.

The Mishna L'Melech (Nedarim 7:1) explains with a practical answer, that our case is one in which the person finds that lost object and now wants to return it, something that does not take a long time (as the finder knows who the owner is). Therefore, since the returning does not take a long time, it is not likely that a poor person will come at that exact moment and ask for tzeddakah. Therefore, since the likelihood of a poor person coming then is small, the benefit that he gets is not considered as a 'significant' benefit.

Nedarim 34a

Understanding When and Why a "Returner's Fee" Has to be Given to Hekdesh

> תְּנַן We learned in a Mishna תְּנַן מִקּוֹם שֶׁנּוֹטְלִין עָלֶיהָ in a place that they take for it שָׁכָּר (payment (for the returning) תְּפּוֹל הַנָּאָה לַהֶקְדֵּשׁ תְּפּוֹל הֲנָאָה לַהֶקְדֵּשׁ

The Mishna said that even though it is mutur to return the lost object, if in this location it is the custom for the owner to give a 'finder's fee' i.e., compensation for the income the returner lost as a result of spending the time returning the object, this 'finder fee' has to be given to hekdesh (i.e., even if the returner declines to take it, the owner has to give it to hekdesh, because if he doesn't, it will come out that the owner has benefitted from the returner).

The Gemara now tries to figure out the case in which this halacha is true. The Gemara says:

It is good בְּשָׁלָמָא בְּשָׁלָמָא לְמַאן דְּאָמַר אַבּילוּ אַבּילוּ גַמַּי מָהְדָר the owner of the aveida is assur בַּעַל אֲבֵידָה אֲסוּרִים the owner of the aveida is assur בַּעַל אֲבֵידָה אֲסוּרִים the owner of the aveida is assur בַּעַל אָבֵידָה אָסוּרִים on the returner it can also be returned נמי מַהְדַר this is (understandable) what is taught קיינוי דְּקָתְנֵי that they take payment קנפול הַנָּאָה לַהְקַדְּשׁׁלָר you "give" it to hekdesh The Mishna stated that one is allowed to return the lost

The Mishna stated that one is allowed to return the lost object, and with regard to this there was a machlokes with regard to which case the Mishna is referring to. According to one opinion, the heter of the Mishna applies both in the case that the owner is assur to benefit and in the case that the return is the one who can't benefit. If so, we can say that the case in which the fee has to be given to hekdesh is the case in which both the owner and the returner are assur to benefit from each other. And in this case we understand very well why in both these cases the 'returner's fee' has to be given to hekdesh. If the owner gives the returner the fee, the returner has benefitted. And if he does not give the fee, the owner has benefitted (as he got his object back without having to pay for it). Therefore, the only option is to give the fee to hekdesh, and by doing so, no one benefits, and we understand the Mishna very well. The Gemara continues and asks: But according to the one who holds אָלָא לְמַאן דְּאָמַר that when the property of בְּעָל אֲבֵידָה the owner of the lost object בְּעַל אֲבִידָה is assur on the returner אָסוּרִים עַל מַחְזִיר he cannot return it לָא מַהְדֵּר why אַמַאי should you 'give' the benefit הָנָאָה to hekdesh לָהֶקְדֵּשׁ

According to the opinion that holds that if the returner is the one who is assur to benefit, the object cannot be returned, the Mishna is obviously not referring to such a case as the Mishna clearly says that the object can be returned. If so, according to this opinion, the Mishna must only be referring to a case in which the owner is the one who is assur to benefit from the returner. But if so, why does the 'finder fee' not be given to the returner. He is not the one who is assur to benefit, and if so, there should be nothing wrong with him taking the fee.

The Gemara answers: אָמָדָא קַתָּנָיOn one of them it was learned

The Gemara answers that this halacha that the 'finder's fee' must be given to hekdesh was only said in reference to one of the two parties involved, that is, it was said with reference to the owner but not the returner. If the owner wants to give the fee to the returner, he is allowed to do so (that is the returner is allowed to benefit from this fee). However, if the returner declines to take it (and by doing so he benefits the owner), in this case the owner must give the fee to hekdesh in order to prevent himself from benefitting from the returner.

Another Version of the Machlokes R' Ami and R' Asi (when is one allowed to return a lost object to someone that he is assur to benefit from)?

The Gemara now brings the opposite version of the machlokes between Rav Ami and Rav Asi.

There are those that learn אִיבָּא דְמַתְנֵי לַה

יֹנָאי לִישָׁנָא 'this way' בְּהַאי לִישָׁנָא

(that) they argue in this regard פּליגי בה

R' Ami and R' Asi רַבִּי אַמֵּי וְרַבִּי אַמָי

one said חַד אָמַר

we didn't learn (the heter of the Mishna) לא שְׁנו

only אֶלָא

when the property of בְּשֶׁנְכְסֵי

the owner of the aveida בַּעַל אֲבֵידָה

פיי הרא״ש

בשלמה למ"ד בשנכסי

פרק רביעי נדרים ר״נ אין בין המודר 1127

עין משפמ מצוה <u>ن</u>ר

נדרים כלכה א סמג לאוין רמב עושיע ייד ובספרים נמנא נ"א מקום שנוטלין עליה שכרי (ג)חזרת אבידה שכר: תפול הנאה להקדשי דכיון דמודר ממנו הנאה לא מלי האי למיתב ליה שכר: בשלמא למ"ד אבידה אבו דנעו אפי׳ בשנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר נמי מהדר ליה אבידתו אנידה אם וכין על היינו דקתני מקום שנוטלין עליה שכר תפול הנאה [להקדש] כיון

דמחזיר לא מצי למישקל מיניה השכר לפי שזה בעל אבידה הדירו מנכסיו איט יכול להשתייר השכר בידו דמקום שנוטלים עליה שכר הוא(ד) לא מצי בעל אבידה למימר הואיל ואינו יכול ליטול השכר יהא שלי לפיכך תפול הנאה להקדש ואי נכסי מחזיר אסורי׳ על בעל אבידה והאי מחזיר אדם עשיר הוא ואינו רולה לקבל שכרו דזיטותא הוא לקבל השכר מכל מקום האי בעל אבידה לא מצי תפים לשלרו משום דמודר הוא מנכסי מחזיר ושכרו איתיה גביה דמקום שנוטלין עליה שכר הוא לפיכך חפול הגאה להקדש : אלא למ"ד י כשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה מהדר והתם איכא למימר תפול הנאה להקדש אבל נכסי בעל אבידה אהורים על מחזיר לא מהדר הואיל ולא מהדר ליה לא יהיב ליה אגרא אם כן מאי תפול הנאה להקדש איכא למימר הכא הואיל ולאו בר אגרא הוא : תריז אחדא קתני אחד לחוד מיירי תפול הנאה להקדש בשנכסי מחזיר

אסורין על בעל אבידה דבעל אבידה לא מלי תפים אגריה דמחזיר דלא מצי למיתהני מיניה ומתזיר כמי לא בעי ליטול שכר דעשיר הוא להכי תפול הנאה להקדש: לא שכיחא - וליכא הנאה כלל: משום דהא מהני ליה · דאע"ג דמידעם דנפשיה מהדר ליה אפ"ה מהני ליה דדמי כמאן דמהני ליה מנכסיו : מהדר ליה · משום דמידעם דנפשיה מהדר ליה ולא מהני ליה כלום: בשלמא למ"ד אף בשנכסי מחזיר אסוריו על בעל אבידה מהדר: היינו דמתרן מקום - כלומר דמשכחת ליה מהום שנוטלים עליה שכר תפול הנחה לההדש דכיון דנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מלי בעל אבידה לשייר השכר לעלמו דהא נכסי מחזיר הן ואסורין עליו ולריך לו ליתן השכר והמחזיר אי אדם עשיר (ה) ואינו רולה לקבל השכר להכי תפול הגאה להקדש: אלא למאן דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מהדר היכי מתרץ מקום · שנוטלין עליה שכר הא ליכא (ו) שכרו כלל דלא מהדר והכא ליכא לתרולי אחדא התני דהתם דכיון דקאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה קא מוקי ביה תפול הנאה להקדש דכופין לבעל אבידה שיתן השכר להקדש ואין יכול להחזיק בו דנכסי מחזיר אסורין הו עליו הבל הכא ליכא לתרולי אחדא קתני אנכסי בעל אבידה אסורין עליה דכיון דנכסי מחזיר אין אסורין על בעל אבידה מלי האי בעל אבידה מחזיר מוחרין לגעל למיתפס השכר לנפשיה ולא נפיל להקדש והיכי מתרץ מקום קשיא :

מחזיר אסורין על בעל מחזיר לא מהדר הייט דקתני מקום שנושלין עליה עכר תפול הנחה להקדם אסאין התחזיר רולה לקבל שכר אלא אמ"ד אף נכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר כמי מהדר ומתני׳ איירי נתי בכל פנין בין כשנכסי בעל אבידה אסורין על המחזיר אבל נכסי המחזיר מותרין לבעל האכידה ובין כשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה אבל נכסי בעל אבידה מותרין למחזיר התהי תפול הנהה להקדם היכא דנכסי מחזיר מומרין: החדה קתני האי תפול כנאה להקדע לא קאי אדנכסי מחזיר מוחרין לבפל אבידה אלא אדנכסי בעל אבידה מומריך למחזיר והמחזיר חינו רולה לקבל שכר וליכה למימר כמי דקאי אהיכא דנכסי בעל אבידה אסורין לתחזיר ותפול הנחה להקדע אם אין בעל אבידה רונה לפכב השכר דהא לא אילפריך למיתני דכיון דאין המחזיר יכול לימול שכר הרי הוא של בעל האבידה ואם ירצה יתוכל מתונו להקדם אבל כשאינו יכול למכב השכר הולרך לפרש מה יפשה בו : תשום דקא תהני ליהיולית ליה הרסברא מדפס דנפטיה קח מהדר ליה: חפבשנכסי מחזיר אסורין על בעל תבידה היינו דמתרן מקוס - דכיון דפניהס מודרין זה מזה מחזיר איט יכול לימול ובעל אבידהאינו יכול לפכב: בשנכסי מחזיר אסורין לא מהדרי ולא איירי מתניתין אלא בשנכסי בפל אבידה אסורין פל המחזיר אבל נכסי ממכד אבידה היכי מקום המחי לה מעכב כשכר לפותו :

רען מקום שנוטלין עליה שכר תפול הנאה להקדש בשלמא למאן וא מיי׳ פ׳ז מהלפת דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה אבל דבעל אבידה אסוריוטל מחזיר לא מהדר היינו דקתני מקום שטטליוטליה שכר תפול סימן רכא פעיף ג: הנאה להקדע אלא למאן דאמר אפילו נכסי בעל אבידה אסורים על

> תנן מקום שנומלין עליה שבר תפול הנאה להקדש בשלמא למ״ד אפילו בשנכסי בעל אבידה אסורים על מחזיר נמי מהדר היינו דקתני מקום שנומלין עליה שכר תפול הנאה להקדש אלא למ״ר כשנכסי בעל אבידה אסורים על מחזיר לא מהדר אמאי תפול הנאה להקרש אחרא קתני איכא רמתני לה בהאי לישנא פליגי בה ר׳אמי ור׳ אסי חד אמר לא שנואלא בשנכסי בעלאבירה אסורין על מחזיר ומשום פרומה דרב יוסף לא שכיח אבל נכסי מחזיר אסורים על בעל אבדה לא מהדר ליה משום רקא מהני ליה וחר אמר (6) אפי׳ נכסי מחזיר אסורים על בעל אבידה מותר דכי מהדר ליה מידי רנפישיה קמהדר ליה תנן מקום שנומלין עליה שכר תפול הנאה להקרש בשלמא למ״ר אפילו בשנכסי מחזיר אסוו ים על בעל אבידה מהדר (י) היינו רמתרץ מקום אלא למ״ד בשנכסי מחזיר אסוריז ולא מהדר היכי מתרץ מקום קשיא

מאזיר כמי מהדר אמאי תפול הנאה להקדש - כך היא עיקר הגירסא וה"פ בשלמה למ"ר דמתני׳ בשנכסי מחזיר בשלמא למהן דחמר אסורין על בעל אבידה דוקא היא בביכסי כו׳ פירוש דאילו נכסי בעל אבידה אסורין על נקרופול האה להקדש מחזיר לה מהדר משום פרוטה דרב אלה מ"ד וכו' המהי יוסףמש"ה קתני סיפא דמקום שנוטלין תפול הנאה להקדש יתן עליה שכר אם זה המחזיר גברא שלו נתחיר ביוי יקרנה וחינו רולה לקבל שכרו לה ה"ג החדה יפי׳ לגני ישהנו בעל אבידה לאותו בכר אללו חדא מינייהו קתני דהא מתהני מיניה אלא תפול הנאה חפול (עלי) הנאה להקדש אלא למ"ד דאפינו נכסי בעל אנידה שאם המחויל אבידה אכורין על המחזיר מהדר אם אינו רולה לקבל השכר כן רישה דקתני ומחזיר לו אבידהו א"כ נהנה מן המחזיר אפי׳ בשנכסי בעל אבידה אסורין על אמתני׳ בתתני׳ שלריך מחזיר כמי היה וסיפה להתני תפול שיתן הנעל אנידה הנאה להקדע אכולא מילתא קאי שכרויפול הנאה להקדע הגחה נהקדש חכונה מינחנו קנו וח"ם איכפל הנא ובשלמא בנכסי מחזיר אסורין אתי נאשמופינן באם היכא שפיר אי מחזיר גברא יקרנא הוא שאין התחזיר רולה כדפרישית הבל בשנכסי בעל הבידה לקנל וייע דהורחה אסוריןעל מחזיר למה לי דתפול הנאה חושב לקבל שכר הואיל להקדש יעכבנו בעל החבידה לעלמו דמניה הוחחש"פ שחינו

שהרי לא נאסרו נכסי מהזיר וליכא מחוייג לעשות כיון שהרי לח לחסלו לכטי מוחד וזינין למימר דהכא כשבעל אבידה גברא שהוא בעל ממלאכתו: NON יקרנא ורוצה ליחן שכר ומקבל לא מני שקיל דהא נכסי בעל אבידה קשים - ואיים ולישני אסורין עליו ומשום הכי תפול הנאה להקדש דבכהאי גוונא לא כדלעיל דמדא קחני שייך יקרנא לקבל אבידתו בחנם כך פירשו רבותי ולי נראה דהכי ורישא מייני שאין נעל האמר אמאי תפול הנאה להקדש יתן שכרו בעל אבידה למחזיר השכר לפומו ואז זריך דנהי דנכסי בעל אבידה אסורין על המחזיר אפילו הכי מותר ליקח בתפול הנאה להקדם דנהי דנכסי צעו חבידה הטורין על אניות אשש אי אייא אין המחזיר רצאי ממנו שכרו דהא *)הש"ם זבינה דרמי על אפיה אמר לעיל דהגאת שמין המחזיר רצאי מוכר הוא ולא לוקח ונפקא מינה דאי לוקח מודר ממוכר מותר ממע ישלומר דלא דמי ליקח ממנו זבינה דרמי על אפיה מהי טעמה דהה מכל מקום מודר בשלמה לשיל רגילות מיתהני מההוא מידי דמוכר אלא ודאי היינו טעמא דכיון דובינא מא באין המסזיר דרמי על אפי׳ הא משכח מינה לוקה טובא וכל כה"ג אע"ג דאתי השנת אנידה משום לידיה ממדיר לא מקריא הנאה הכא נמי במקום שנותנין עליה מנוה דנואי הוא אבל שכר דהיינו בבטל מן הסלע אע"ג דיהיב ליה כי ההוא אגרא בעל הכא לאו אור מא דמלהה שהרי הין גואי אבידה למחזיר לא מיתהני מחזיר מיניה דבעל אבידה כלל שאותו מלפכנו לפלמו : שכר כבר היה מלוי בידו וכיון שכן אמאי תפול הגאה להקדש הא מלי בעל אבידה למתביה למחזיר כנ"ל ונכון הוא: ומשני אחדא קתני - כלומר רישה דמחזיר הבידתו בין בנכסי מחזיר הכורין על בעל אבידה בין בנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר אבל סיפא (א) גם׳ על געל אנידה במקום שנותנין עליה שכר תפול הנאה להקדש אחדא בלחוד קאי מהר ליה דני מהדר דהיינו אנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה: איבא דמהני לה בהדין (כ) שם מהזר ליה היינו לישנא וכו׳ לא שנו אלא בנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר . דמתרן וכו׳ אסורים לא

ומתני׳ ללדדין קתני שוקל לו את שקלו ופורע לו את חובו מדיר (ג) רשיי ד"ה מקום ככר למודר ומחזיר לו אבידתו ")מדיר למודר ותורם לו את תרומותיו מדיר למודר ומשום דבעי תנא למיתני כולהו גווני דשרי בין מדיר למודר שנוטליו פליה שכר תנא הכי כך נראה בעיני אבל בנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מהדר ליה משום דקא מהגי ליה ועדיף טפי מפורע לו חובו שני המי י דהא קא ממטי ליה בידיה ואי לא דקא מהדר ליה אפשר דפסדא מיניה לגמרי: בשלמא למ"ד אף בשנכסי מחזיר אסורין מהדר. כלומר בשלמא וכוי ולא מי דמודר מחזיר למדיר ומדיר למודר היינו דמתרץ מקום דאיכא לתרולי דאחדא קתני כלומר היכא דמהדר מדיר למודר אלא למ"ד בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מהדר וא"כ מתני דמחזיר לו אבידתו בשככסי בעל אבידה אסורין על מחזיר בלחוד היא וא"כ היכי מתרץ מקום דבכה"ג ליכא למימר תפול הנאה להקדש וכמו שכתבתי למעלה : ולטנין הלכה קיי"ל דבין בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה בין בסנכסי בטל אבידה אהורין טל המחזיר מהדר דהא מ"ד דבנכסי מחזיר אסורין טל בעל אבידה לא מהדר אהותב ואע"ג דמ"ד בלישלא להמילי אחוא קאני קמא רנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר לא מהדר לא אתותב דאדרבה אתיא לדידיה מתניתין טפי שפיר אפ"ה כיון דהאי לישנא בתרא כדלמיל דסק ס ייחא הא והך סברא דבין בנכסי מחזיר אסורין בין בנכסי בעל אבידה אסורין מהדר איתמרא בתרתי לישני טותיה נקטינן וכן פסק הרמב"ס ז"ל : וכוי אסורין עליה) ליל מודר למדיר זכינה . זכינה יענין (* אמר

הוספות

להקדם לנבי במל והוא מודר הנאה ממנו דמילמה כוה בהיטו אבידה רולה לעכב רולה ליטול שכר על

הגהות הב״ח מהדר היכי מתרז: טוטלין על הזרת אבידה בעל: (ה) ד"ה הייט כוא ואיטי: וכו' עביר (ו) ר״ה אלא למ״ד וכו׳ הא ליכא בכר כלל כיון דלה מהדר והכה ליכה דקאמר כבוכסי מתגיר דמתאיר דכיון דנכסי :

in a place מָקוֹם that they take payment for it שְׁנּוֹטָלִין עַלֵיהַ שָּׁכָר you should 'give' it to hekdesh תפול הַנַאָה לַהַקְדֵּשׁ The Gemara now asks: It is good בִּשָׁלָמָא according to the one who holds למאן דאמר that even אָפִילוּ when the property of the returner בְּשֵׁנְכְסֵי מַחוֹיר is assur אַסוּרִים to the owner of the aveida על בעל אבידה he can return it מהדר this is how אייני we can answer (the halacha) of 'place' זְּמְתָרָץ מָקוֹם' יְּמְתָרָץ But according to the one who says אַלָא למאן דָאָמַר that when the property of the returner בְּשֵׁנְכְסֵי מֵחְזִיר is assur (to the owner) אַסוּרִין he cannot return (the aveida) וְלָא מְהָדֶר how can it be answered היכי מתרץ (the halacha of) 'place' מקום (indeed) it is difficult) קשיא

The Gemara asks a similar question to the one that was asked previously but in a different manner. The Mishna said that the 'returner's fee' has to be given to hekdesh. The Gemara now tries to find the case for this halacha. The Gemara starts by saying that according to the one that holds that the Mishna is discussing both a case in which the owner is assur and a case in which the returner is assur, we can understand the halacha of 'place' very well. (When the Gemara refers to the halacha of 'place' it is referring to the halacha that says that in a place that the custom is to give a 'finder's fee', this 'finder's fee must be given to hekdesh.)

If the Mishna is discussing a case in which the owner is forbidden to get benefit, then if the returner forgoes this fee, the owner will benefit as he got his object back without the need to

is assur to the returner אָשָּוּרִין עַל מַחְזִיר (and the reason that it is mutur) is because וּמִשׁוּם פּרוּטָה דְּרַב יוֹסֵף הַאַשְׁרָים דְרַב יוֹסֵף is not common אָבָל נְרָסֵי מַחְזִיר but when the property of the returner אָבָל נְרָסֵי מַחְזִיר אָבָל נְרָסֵי עַל בְּעַל אֲבֵדָה he cannot return it לָא מַהְדֵּר לֵיה because he is giving him benefit²⁶

אַמָּר And one says אָמָילו even אָאָמִילו when the property of the returner נְכְסֵי מַחְזִיר is assur נְכְסֵי מַחְזִיר to the owner of the aveida על בַעַל אֲבִידָה to the owner of the aveida מותָר it (will still be) mutur אָכִי מַהְדַר לֵיה for when he returns it דְּכִי מַהְדַר לֵיה his own thing he is returning

To Summarize: In this version of the machlokes, everyone agrees that if the returner is assur to benefit, he can return the object. This is because even though in theory the returner benefits because of the 'Perutah D'Rav Yosef', this is not common and is therefore it is not considered a benefit (that is assur as a result of the neder).

But in the case that the owner is forbidden to get benefit, this is the machlokes. One shita holds that in this case it assur to return the object, as by returning the object the owner benefits as he gets his object back. The second shita holds that even in this case the object can be returned, and it is not considered as if the owner is benefiting as the owner is just getting his own object back.

The Gemara now asks a similar question to what it asked previously on the first version of the machlokes.

We learned in the Mishna קננן

The question that the Ran is coming to answer is what do to with the reasoning of the one who allows the returning the lost object. The first shita in our sugya holds that he is allowed to return the lost object as this is not considered as a benefit to the owner as the person is just returning something that already belonged to him. If so, what does the shita that holds that it is assur to return the object do with this line of reasoning?

This is the question that the Ran is coming to answer, and he says that it is still considered a benefit because if this person had not returned , it is quite possible that it would have been lost forever. Therefore, despite the fact that the object already belongs to owner, it is considered a benefit when it is returned to him. (יי היטב בדברי הרשב"א כאן, ויש לדון בככונת דבריו, ואפשר שכר"ן ביון לדבריו, אבל עי' שם).

²⁶ Why Can the Person Pay Back the Other Person's Debt but not Return His Object?

Although the Ran explains why paying back a debt is different than returning a lost object, it is not entirely clear as to Ran's intent. We will explain the Ran as we understand it, but the readers are urged to see the Ran inside for themselves

Seemingly the Ran is saying that the reason why you cannot return the lost object is because be doing do, you are directly benefiting the person (as the Ran writes, you are putting the object in the person's hand), as opposed to paying back the debt where you are only indirectly giving him benefit. Another way of explaining the difference is that with regard to paying back the debt you are just preventing a loss to him as opposed where you actually give him something.

The Ran then continues and according to our understanding he is just coming to answer a different question but is not explaining why the act of paying back a loan is not considered a benefit as opposed to returning the object which is considered a benefit (although there are those who learn that the Ran is giving two distinct answers to explain the difference between paying back a debt and returning a lost object).

פיי הרא״ש

בשלמה למ"ד בשנכסי

פרק רביעי נדרים ר״נ אין בין המודר 1127

עין משפמ מצוה <u>ن</u>ר

נדרים כלכה א סמג לאוין רמב עושיע ייד ובספרים נמנא נ"א מקום שנוטלין עליה שכרי (ג)חזרת אבידה שכר: תפול הנאה להקדשי דכיון דמודר ממנו הנאה לא מלי האי למיתב ליה שכר: בשלמא למ"ד אבידה אבו דנעו אפי׳ בשנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר נמי מהדר ליה אבידתו אנידה אם וכין על היינו דקתני מקום שנוטלין עליה שכר תפול הנאה [להקדש] כיון

דמחזיר לא מצי למישקל מיניה השכר לפי שזה בעל אבידה הדירו מנכסיו איט יכול להשתייר השכר בידו דמקום שנוטלים עליה שכר הוא(ד) לא מצי בעל אבידה למימר הואיל ואינו יכול ליטול השכר יהא שלי לפיכך תפול הנאה להקדש ואי נכסי מחזיר אסורי׳ על בעל אבידה והאי מחזיר אדם עשיר הוא ואינו רולה לקבל שכרו דזיטותא הוא לקבל השכר מכל מקום האי בעל אבידה לא מצי תפים לשלרו משום דמודר הוא מנכסי מחזיר ושכרו איתיה גביה דמקום שנוטלין עליה שכר הוא לפיכך חפול הגאה להקדש : אלא למ"ד י כשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה מהדר והתם איכא למימר תפול הנאה להקדש אבל נכסי בעל אבידה אהורים על מחזיר לא מהדר הואיל ולא מהדר ליה לא יהיב ליה אגרא אם כן מאי תפול הנאה להקדש איכא למימר הכא הואיל ולאו בר אגרא הוא : תריז אחדא קתני אחד לחוד מיירי תפול הנאה להקדש בשנכסי מחזיר

אסורין על בעל אבידה דבעל אבידה לא מלי תפים אגריה דמחזיר דלא מצי למיתהני מיניה ומתזיר כמי לא בעי ליטול שכר דעשיר הוא להכי תפול הנאה להקדש: לא שכיחא - וליכא הנאה כלל: משום דהא מהני ליה · דאע"ג דמידעם דנפשיה מהדר ליה אפ"ה מהני ליה דדמי כמאן דמהני ליה מנכסיו : מהדר ליה · משום דמידעם דנפשיה מהדר ליה ולא מהני ליה כלום: בשלמא למ"ד אף בשנכסי מחזיר אסוריו על בעל אבידה מהדר: היינו דמתרן מקום - כלומר דמשכחת ליה מהום שנוטלים עליה שכר תפול הנחה לההדש דכיון דנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מלי בעל אבידה לשייר השכר לעלמו דהא נכסי מחזיר הן ואסורין עליו ולריך לו ליתן השכר והמחזיר אי אדם עשיר (ה) ואינו רולה לקבל השכר להכי תפול הגאה להקדש: אלא למאן דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מהדר היכי מתרץ מקום · שנוטלין עליה שכר הא ליכא (ו) שכרו כלל דלא מהדר והכא ליכא לתרולי אחדא התני דהתם דכיון דקאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה קא מוקי ביה תפול הנאה להקדש דכופין לבעל אבידה שיתן השכר להקדש ואין יכול להחזיק בו דנכסי מחזיר אסורין הו עליו הבל הכא ליכא לתרולי אחדא קתני אנכסי בעל אבידה אסורין עליה דכיון דנכסי מחזיר אין אסורין על בעל אבידה מלי האי בעל אבידה מחזיר מוחרין לגעל למיתפס השכר לנפשיה ולא נפיל להקדש והיכי מתרץ מקום קשיא :

מחזיר אסורין על בעל מחזיר לא מהדר הייט דקתני מקום שנושלין עליה עכר תפול הנחה להקדם אסאין התחזיר רולה לקבל שכר אלא אמ"ד אף נכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר כמי מהדר ומתני׳ איירי נתי בכל פנין בין כשנכסי בעל אבידה אסורין על המחזיר אבל נכסי המחזיר מותרין לבעל האכידה ובין כשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה אבל נכסי בעל אבידה מותרין למחזיר התהי תפול הנהה להקדם היכא דנכסי מחזיר מומרין: החדה קתני האי תפול כנאה להקדע לא קאי אדנכסי מחזיר מוחרין לבפל אבידה אלא אדנכסי בעל אבידה מומריך למחזיר והמחזיר חינו רולה לקבל שכר וליכה למימר כמי דקאי אהיכא דנכסי בעל אבידה אסורין לתחזיר ותפול הנחה להקדע אם אין בעל אבידה רונה לפכב השכר דהא לא אילפריך למיתני דכיון דאין המחזיר יכול לימול שכר הרי הוא של בעל האבידה ואם ירצה יתוכל מתונו להקדם אבל כשאינו יכול למכב השכר הולרך לפרש מה יפשה בו : תשום דקא תהני ליהיולית ליה הרסברא מדפס דנפטיה קח מהדר ליה: חפבשנכסי מחזיר אסורין על בעל תבידה היינו דמתרן מקוס - דכיון דפניהס מודרין זה מזה מחזיר איט יכול לימול ובעל אבידהאינו יכול לפכב: בשנכסי מחזיר אסורין לא מהדרי ולא איירי מתניתין אלא בשנכסי בפל אבידה אסורין פל המחזיר אבל נכסי ממכד אבידה היכי מקום המחי לה מעכב כשכר לפותו :

רען מקום שנוטלין עליה שכר תפול הנאה להקדש בשלמא למאן וא מיי׳ פ׳ז מהלפת דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה אבל דבעל אבידה אסוריוטל מחזיר לא מהדר היינו דקתני מקום שטטליוטליה שכר תפול סימן רכא פעיף ג: הנאה להקדע אלא למאן דאמר אפילו נכסי בעל אבידה אסורים על

> תנן מקום שנומלין עליה שבר תפול הנאה להקדש בשלמא למ"ד אפילו בשנכסי בעל אבידה אסורים על מחזיר נמי מהדר היינו דקתני מקום שנומלין עליה שכר תפול הנאה להקדש אלא למ״ר כשנכסי בעל אבידה אסורים על מחזיר לא מהדר אמאי תפול הנאה להקרש אחרא קתני איכא רמתני לה בהאי לישנא פליגי בה ר׳אמי ור׳ אסי חד אמר לא שנואלא בשנכסי בעלאבירה אסורין על מחזיר ומשום פרומה דרב יוסף לא שכיח אבל נכסי מחזיר אסורים על בעל אבדה לא מהדר ליה משום רקא מהני ליה וחר אמר (6) אפי׳ נכסי מחזיר אסורים על בעל אבידה מותר דכי מהדר ליה מידי רנפישיה קמהדר ליה תנן מקום שנומלין עליה שכר תפול הנאה להקרש בשלמא למ״ר אפילו בשנכסי מחזיר אסוו ים על בעל אבידה מהדר (י) היינו רמתרץ מקום אלא למ״ד בשנכסי מחזיר אסוריז ולא מהדר היכי מתרץ מקום קשיא

מאזיר כמי מהדר אמאי תפול הנאה להקדש - כך היא עיקר הגירסא וה"פ בשלמה למ"ר דמתני׳ בשנכסי מחזיר בשלמא למהן דחמר אסורין על בעל אבידה דוקא היא בביכסי כו׳ פירוש דאילו נכסי בעל אבידה אסורין על נקרופול האה להקדש מחזיר לה מהדר משום פרוטה דרב אלה מ"ד וכו' המהי יוסףמש"ה קתני סיפא דמקום שנוטלין תפול הנאה להקדש יתן עליה שכר אם זה המחזיר גברא שלו נתחיר ביוי יקרנה וחינו רולה לקבל שכרו לה ה"ג החדה יפי׳ לגני ישהנו בעל אבידה לאותו בכר אללו חדא מינייהו קתני דהא מתהני מיניה אלא תפול הנאה חפול (עלי) הנאה להקדש אלא למ"ד דאפינו נכסי בעל אנידה שאם המחויל אבידה אכורין על המחזיר מהדר אם אינו רולה לקבל השכר כן רישה דקתני ומחזיר לו אבידהו א"כ נהנה מן המחזיר אפי׳ בשנכסי בעל אבידה אסורין על אמתני׳ בתתני׳ שלריך מחזיר כמי היה וסיפה להתני תפול שיתן הנעל אנידה הנאה להקדע אכולא מילתא קאי שכרויפול הנאה להקדע הגחה נהקדש חכונה מינחנו קנו וח"ם איכפל הנא ובשלמא בנכסי מחזיר אסורין אתי נאשמופינן באם היכא שפיר אי מחזיר גברא יקרנא הוא שאין התחזיר רולה כדפרישית הבל בשנכסי בעל הבידה לקנל וייע דהורחה אסוריןעל מחזיר למה לי דתפול הנאה חושב לקבל שכר הואיל להקדש יעכבנו בעל החבידה לעלמו דמניה הוחחש"פ שחינו

שהרי לא נאסרו נכסי מהזיר וליכא מחוייג לעשות כיון שהרי לח לחסלו לכטי מוחד וזינין למימר דהכא כשבעל אבידה גברא שהוא בעל ממלאכתו: NON יקרנא ורוצה ליחן שכר ומקבל לא מני שקיל דהא נכסי בעל אבידה קשים - ואיים ולישני אסורין עליו ומשום הכי תפול הנאה להקדש דבכהאי גוונא לא כדלעיל דמדא קחני שייך יקרנא לקבל אבידתו בחנם כך פירשו רבותי ולי נראה דהכי ורישא מייני שאין נעל האמר אמאי תפול הנאה להקדש יתן שכרו בעל אבידה למחזיר השכר לפומו ואז זריך דנהי דנכסי בעל אבידה אסורין על המחזיר אפילו הכי מותר ליקח בתפול הנאה להקדם דנהי דנכסי צעו חבידה הטורין על אניות אשש אי אייא אין המחזיר רצאי ממנו שכרו דהא *)הש"ם זבינה דרמי על אפיה אמר לעיל דהגאת שמין המחזיר רצאי מוכר הוא ולא לוקח ונפקא מינה דאי לוקח מודר ממוכר מותר ממעי שלומר דלא דמי ליקח ממנו זבינה דרמי על אפיה מהי טעמה דהה מכל מקום מודר בשלמה לשיל רגילות מיתהני מההוא מידי דמוכר אלא ודאי היינו טעמא דכיון דובינא מא באין המסזיר דרמי על אפי׳ הא משכח מינה לוקה טובא וכל כה"ג אע"ג דאתי השנת אנידה משום לידיה ממדיר לא מקריא הנאה הכא נמי במקום שנותנין עליה מנוה דנואי הוא אבל שכר דהיינו בבטל מן הסלע אע"ג דיהיב ליה כי ההוא אגרא בעל הכא לאו אור מא דמלהה שהרי הין גואי אבידה למחזיר לא מיתהני מחזיר מיניה דבעל אבידה כלל שאותו מלפכנו לפלמו : שכר כבר היה מלוי בידו וכיון שכן אמאי תפול הגאה להקדש הא מלי בעל אבידה למתביה למחזיר כנ"ל ונכון הוא: ומשני אחדא קתני - כלומר רישה דמחזיר הבידתו בין בנכסי מחזיר הכורין על בעל אבידה בין בנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר אבל סיפא (א) גם׳ על געל אנידה במקום שנותנין עליה שכר תפול הנאה להקדש אחדא בלחוד קאי מהר ליה דני מהדר דהיינו אנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה: איבא דמהני לה בהדין (כ) שם מהזר ליה היינו לישנא וכו׳ לא שנו אלא בנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר . דמתרן וכו׳ אסורים לא

ומתני׳ ללדדין קתני שוקל לו את שקלו ופורע לו את חובו מדיר (ג) רשיי ד"ה מקום ככר למודר ומחזיר לו אבידתו ")מדיר למודר ותורם לו את תרומותיו מדיר למודר ומשום דבעי תנא למיתני כולהו גווני דשרי בין מדיר למודר שנוטליו פליה שכר תנא הכי כך נראה בעיני אבל בנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מהדר ליה משום דקא מהגי ליה ועדיף טפי מפורע לו חובו שני המי י דהא קא ממטי ליה בידיה ואי לא דקא מהדר ליה אפשר דפסדא מיניה לגמרי: בשלמא למ"ד אף בשנכסי מחזיר אסורין מהדר. כלומר בשלמא וכוי ולא מי דמודר מחזיר למדיר ומדיר למודר היינו דמתרץ מקום דאיכא לתרולי דאחדא קתני כלומר היכא דמהדר מדיר למודר אלא למ"ד בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מהדר וא"כ מתני דמחזיר לו אבידתו בשככסי בעל אבידה אסורין על מחזיר בלחוד היא וא"כ היכי מתרץ מקום דבכה"ג ליכא למימר תפול הנאה להקדש וכמו שכתבתי למעלה : ולטנין הלכה קיי"ל דבין בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה בין בסנכסי בטל אבידה אהורין טל המחזיר מהדר דהא מ"ד דבנכסי מחזיר אסורין טל בעל אבידה לא מהדר אהותב ואע"ג דמ"ד בלישלא להמילי אחוא קאני קמא רנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר לא מהדר לא אתותב דאדרבה אתיא לדידיה מתניתין טפי שפיר אפ"ה כיון דהאי לישנא בתרא כדלמיל דסק ס ייחא הא והך סברא דבין בנכסי מחזיר אסורין בין בנכסי בעל אבידה אסורין מהדר איתמרא בתרתי לישני טותיה נקטינן וכן פסק הרמב"ס ז"ל : וכוי אסורין עליה) ליל מודר למדיר זכינה . זכינה יענין (* אמר

הוספות

להקדם לנבי במל והוא מודר הנאה ממנו דמילמה כוה בהיטו אבידה רולה לעכב רולה ליטול שכר על

הגהות הב״ח מהדר היכי מתרז: טוטלין על הזרת אבידה בעל: (ה) ד"ה הייט כוא ואיטי: וכו' עביר (ו) ר״ה אלא למ״ד וכו׳ הא ליכא בכר כלל כיון דלה מהדר והכה ליכה דקאמר כבוכסי מתגיר דמתאיר דכיון דנכסי :

pay this fee. Therefore, the Mishna tells us that in this case the owner must give the fee to hekdesh (in order that he should not benefit from the returner).

But according to the one that holds that the heter of the Mishna is only in a case in which the returner is assur to benefit but not the owner, why does the owner have to give the fee to hekdesh? Why can he not just keep it for himself? Even though this is a benefit to the owner, this is not a problem at all as according to this shita it is the returner who is assur to benefit and not the owner.

The Gemara concludes that indeed this is a valid question on this shita.²⁷

But according to version of the machlokes that the Gemara is now discussing, there is a shita that holds that the Mishna is only discussing when it is the returner that is assur to benefit and not the owner and on this the Gemara has its 'unanswerable' question of why the finder's fee has to be given to hekdesh. The Gemara's question is based on the fact that if the owner is allowed to benefit from the returner, then there is no circumstance that would force the owner to give the finder's fee to hekdesh. That is, we understand very well why the owner cannot give the fee to the returner as the returner is not allowed to benefit from the owner. But if so, why cannot the owner just keep the fee for himself? Even though this would cause the owner to benefit from the returner, this would not be a problem as there is no issur on the owner according to this version of the machlokes. And yet the Mishna says that the fee must be given to hekdesh, and this is why the Gemara concludes that it is difficult to understand why this is true according to this version of the machlokes.

²⁷ Understanding why the Gemara Could Not Answer as it Did Previously that the Mishna is Referring to a Particular Case

In the first version of the machlokes there was a shita that held that the case of the Mishna is only if it is the owner who was not allowed to benefit. And on this the Gemara asked that why does the finder's fee have to go to hekdesh? If the case is one in which it is the owner who is not allowed to benefit but the returner could benefit, why would the owner not be allowed to give the finder's fee to the returner? To which the Gemara answered that the Mishna is discussing a case in which the return is not willing to accept the fee, and this causes the owner to benefit as he now got his lost object back without having to pay the usual fee. Therefore, we understand very well why the owner has to give the fee to hekdesh. This is done in order to prevent him from benefiting from the returning.

פיי הרא״ש

בשלמה למ"ד בשנכסי

פרק רביעי נדרים ר״נ אין בין המודר 1127

עין משפמ מצוה <u>ن</u>ר

נדרים כלכה א סמג לאוין רמב עושיע ייד ובספרים נמנא נ"א מקום שנוטלין עליה שכרי (ג)חזרת אבידה שכר: תפול הנאה להקדשי דכיון דמודר ממנו הנאה לא מלי האי למיתב ליה שכר: בשלמא למ"ד אבידה אבו דנעו אפי׳ בשנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר נמי מהדר ליה אבידתו אנידה אם וכין על היינו דקתני מקום שנוטלין עליה שכר תפול הנאה [להקדש] כיון

דמחזיר לא מצי למישקל מיניה השכר לפי שזה בעל אבידה הדירו מנכסיו איט יכול להשתייר השכר בידו דמקום שנוטלים עליה שכר הוא(ד) לא מצי בעל אבידה למימר הואיל ואינו יכול ליטול השכר יהא שלי לפיכך תפול הנאה להקדש ואי נכסי מחזיר אסורי׳ על בעל אבידה והאי מחזיר אדם עשיר הוא ואינו רולה לקבל שכרו דזיטותא הוא לקבל השכר מכל מקום האי בעל אבידה לא מצי תפים לשלרו משום דמודר הוא מנכסי מחזיר ושכרו איתיה גביה דמקום שנוטלין עליה שכר הוא לפיכך חפול הגאה להקדש : אלא למ"ד י כשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה מהדר והתם איכא למימר תפול הנאה להקדש אבל נכסי בעל אבידה אהורים על מחזיר לא מהדר הואיל ולא מהדר ליה לא יהיב ליה אגרא אם כן מאי תפול הנאה להקדש איכא למימר הכא הואיל ולאו בר אגרא הוא : תריז אחדא קתני אחד לחוד מיירי תפול הנאה להקדש בשנכסי מחזיר

אסורין על בעל אבידה דבעל אבידה לא מלי תפים אגריה דמחזיר דלא מצי למיתהני מיניה ומתזיר כמי לא בעי ליטול שכר דעשיר הוא להכי תפול הנאה להקדש: לא שכיחא - וליכא הנאה כלל: משום דהא מהני ליה · דאע"ג דמידעם דנפשיה מהדר ליה אפ"ה מהני ליה דדמי כמאן דמהני ליה מנכסיו : מהדר ליה · משום דמידעם דנפשיה מהדר ליה ולא מהני ליה כלום: בשלמא למ"ד אף בשנכסי מחזיר אסוריו על בעל אבידה מהדר: היינו דמתרן מקום - כלומר דמשכחת ליה מהום שנוטלים עליה שכר תפול הנחה לההדש דכיון דנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מלי בעל אבידה לשייר השכר לעלמו דהא נכסי מחזיר הן ואסורין עליו ולריך לו ליתן השכר והמחזיר אי אדם עשיר (ה) ואינו רולה לקבל השכר להכי תפול הגאה להקדש: אלא למאן דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מהדר היכי מתרץ מקום · שנוטלין עליה שכר הא ליכא (ו) שכרו כלל דלא מהדר והכא ליכא לתרולי אחדא התני דהתם דכיון דקאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה קא מוקי ביה תפול הנאה להקדש דכופין לבעל אבידה שיתן השכר להקדש ואין יכול להחזיק בו דנכסי מחזיר אסורין הו עליו הבל הכא ליכא לתרולי אחדא קתני אנכסי בעל אבידה אסורין עליה דכיון דנכסי מחזיר אין אסורין על בעל אבידה מלי האי בעל אבידה מחזיר מוחרין לגעל למיתפס השכר לנפשיה ולא נפיל להקדש והיכי מתרץ מקום קשיא :

מחזיר אסורין על בעל מחזיר לא מהדר הייט דקתני מקום שנושלין עליה עכר תפול הנחה להקדם אסאין התחזיר רולה לקבל שכר אלא אמ"ד אף נכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר כמי מהדר ומתני׳ איירי נתי בכל פנין בין כשנכסי בעל אבידה אסורין על המחזיר אבל נכסי המחזיר מותרין לבעל האכידה ובין כשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה אבל נכסי בעל אבידה מותרין למחזיר התהי תפול הנהה להקדם היכא דנכסי מחזיר מומרין: החדה קתני האי תפול כנאה להקדע לא קאי אדנכסי מחזיר מוחרין לבפל אבידה אלא אדנכסי בעל אבידה מומריך למחזיר והמחזיר חינו רולה לקבל שכר וליכה למימר כמי דקאי אהיכא דנכסי בעל אבידה אסורין לתחזיר ותפול הנחה להקדע אם אין בעל אבידה רונה לפכב השכר דהא לא אילפריך למיתני דכיון דאין המחזיר יכול לימול שכר הרי הוא של בעל האבידה ואם ירצה יתוכל מתונו להקדם אבל כשאינו יכול למכב השכר הולרך לפרש מה יפשה בו : תשום דקא תהני ליהיולית ליה הרסברא מדפס דנפטיה קח מהדר ליה: חפבשנכסי מחזיר אסורין על בעל תבידה היינו דמתרן מקוס - דכיון דפניהס מודרין זה מזה מחזיר איט יכול לימול ובעל אבידהאינו יכול לפכב: בשנכסי מחזיר אסורין לא מהדרי ולא איירי מתניתין אלא בשנכסי בפל אבידה אסורין פל המחזיר אבל נכסי ממכד אבידה היכי מקום המחי לה מעכב כשכר לפותו :

רען מקום שנוטלין עליה שכר תפול הנאה להקדש בשלמא למאן וא מיי׳ פ׳ז מהלפת דאמר בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה אבל דבעל אבידה אסוריוטל מחזיר לא מהדר היינו דקתני מקום שטטליוטליה שכר תפול סימן רכא פעיף ג: הנאה להקדע אלא למאן דאמר אפילו נכסי בעל אבידה אסורים על

> תנן מקום שנומלין עליה שבר תפול הנאה להקדש בשלמא למ"ד אפילו בשנכסי בעל אבידה אסורים על מחזיר נמי מהדר היינו דקתני מקום שנומלין עליה שכר תפול הנאה להקדש אלא למ״ר כשנכסי בעל אבידה אסורים על מחזיר לא מהדר אמאי תפול הנאה להקרש אחרא קתני איכא רמתני לה בהאי לישנא פליגי בה ר׳אמי ור׳ אסי חד אמר לא שנואלא בשנכסי בעלאבירה אסורין על מחזיר ומשום פרומה דרב יוסף לא שכיח אבל נכסי מחזיר אסורים על בעל אבדה לא מהדר ליה משום רקא מהני ליה וחר אמר (6) אפי׳ נכסי מחזיר אסורים על בעל אבידה מותר דכי מהדר ליה מידי רנפישיה קמהדר ליה תנן מקום שנומלין עליה שכר תפול הנאה להקרש בשלמא למ״ר אפילו בשנכסי מחזיר אסוו ים על בעל אבידה מהדר (י) היינו רמתרץ מקום אלא למ״ד בשנכסי מחזיר אסוריז ולא מהדר היכי מתרץ מקום קשיא

מאזיר כמי מהדר אמאי תפול הנאה להקדש - כך היא עיקר הגירסא וה"פ בשלמה למ"ר דמתני׳ בשנכסי מחזיר בשלמא למהן דחמר אסורין על בעל אבידה דוקא היא בביכסי כו׳ פירוש דאילו נכסי בעל אבידה אסורין על נקרופול האה להקדש מחזיר לה מהדר משום פרוטה דרב אלה מ"ד וכו' המהי יוסףמש"ה קתני סיפא דמקום שנוטלין תפול הנאה להקדש יתן עליה שכר אם זה המחזיר גברא שלו נתחיר ביוי יקרנה וחינו רולה לקבל שכרו לה ה"ג החדה יפי׳ לגני ישהנו בעל אבידה לאותו בכר אללו חדא מינייהו קתני דהא מתהני מיניה אלא תפול הנאה חפול (עלי) הנאה להקדש אלא למ"ד דאפינו נכסי בעל אנידה שאם המחויל אבידה אכורין על המחזיר מהדר אם אינו רולה לקבל השכר כן רישה דקתני ומחזיר לו אבידהו א"כ נהנה מן המחזיר אפי׳ בשנכסי בעל אבידה אסורין על אמתני׳ בתתני׳ שלריך מחזיר כמי היה וסיפה להתני תפול שיתן הנעל אנידה הנאה להקדע אכולא מילתא קאי שכרויפול הנאה להקדע הגחה נהקדש חכונה מינחנו קנו וח"ם איכפל הנא ובשלמא בנכסי מחזיר אסורין אתי נאשמופינן באם היכא שפיר אי מחזיר גברא יקרנא הוא שאין התחזיר רולה כדפרישית הבל בשנכסי בעל הבידה לקנל וייע דהורחה אסוריןעל מחזיר למה לי דתפול הנאה חושב לקבל שכר הואיל להקדש יעכבנו בעל החבידה לעלמו דמניה הוחחש"פ שחינו

שהרי לא נאסרו נכסי מהזיר וליכא מחוייג לעשות כיון שהרי לח לחסלו לכטי מוחד וזינין למימר דהכא כשבעל אבידה גברא שהוא בעל ממלאכתו: NON יקרנא ורוצה ליחן שכר ומקבל לא מני שקיל דהא נכסי בעל אבידה קשים - ואיים ולישני אסורין עליו ומשום הכי תפול הנאה להקדש דבכהאי גוונא לא כדלעיל דמדא קחני שייך יקרנא לקבל אבידתו בחנם כך פירשו רבותי ולי נראה דהכי ורישא מייני שאין נעל האמר אמאי תפול הנאה להקדש יתן שכרו בעל אבידה למחזיר השכר לפומו ואז זריך דנהי דנכסי בעל אבידה אסורין על המחזיר אפילו הכי מותר ליקח בתפול הנאה להקדם דנהי דנכסי צעו חבידה הטורין על אניות אשש אי אייא אין המחזיר רצאי ממנו שכרו דהא *)הש"ם זבינה דרמי על אפיה אמר לעיל דהגאת שמין המחזיר רצאי מוכר הוא ולא לוקח ונפקא מינה דאי לוקח מודר ממוכר מותר ממעי שלומר דלא דמי ליקח ממנו זבינה דרמי על אפיה מהי טעמה דהה מכל מקום מודר בשלמה לשיל רגילות מיתהני מההוא מידי דמוכר אלא ודאי היינו טעמא דכיון דובינא מא באין המסזיר דרמי על אפי׳ הא משכח מינה לוקה טובא וכל כה"ג אע"ג דאתי השנת אנידה משום לידיה ממדיר לא מקריא הנאה הכא נמי במקום שנותנין עליה מנוה דנואי הוא אבל שכר דהיינו בבטל מן הסלע אע"ג דיהיב ליה כי ההוא אגרא בעל הכא לאו אור מא דמלהה שהרי הין גואי אבידה למחזיר לא מיתהני מחזיר מיניה דבעל אבידה כלל שאותו מלפכנו לפלמו : שכר כבר היה מלוי בידו וכיון שכן אמאי תפול הגאה להקדש הא מלי בעל אבידה למתביה למחזיר כנ"ל ונכון הוא: ומשני אחדא קתני - כלומר רישה דמחזיר הבידתו בין בנכסי מחזיר הכורין על בעל אבידה בין בנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר אבל סיפא (א) גם׳ על געל אנידה במקום שנותנין עליה שכר תפול הנאה להקדש אחדא בלחוד קאי מהר ליה דני מהדר דהיינו אנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה: איבא דמהני לה בהדין (כ) שם מהזר ליה היינו לישנא וכו׳ לא שנו אלא בנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר . דמתרן וכו׳ אסורים לא

ומתני׳ ללדדין קתני שוקל לו את שקלו ופורע לו את חובו מדיר (ג) רשיי ד"ה מקום ככר למודר ומחזיר לו אבידתו ")מדיר למודר ותורם לו את תרומותיו מדיר למודר ומשום דבעי תנא למיתני כולהו גווני דשרי בין מדיר למודר שנוטליו פליה שכר תנא הכי כך נראה בעיני אבל בנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מהדר ליה משום דקא מהגי ליה ועדיף טפי מפורע לו חובו שני המי י דהא קא ממטי ליה בידיה ואי לא דקא מהדר ליה אפשר דפסדא מיניה לגמרי: בשלמא למ"ד אף בשנכסי מחזיר אסורין מהדר. כלומר בשלמא וכוי ולא מי דמודר מחזיר למדיר ומדיר למודר היינו דמתרץ מקום דאיכא לתרולי דאחדא קתני כלומר היכא דמהדר מדיר למודר אלא למ"ד בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה לא מהדר וא"כ מתני דמחזיר לו אבידתו בשככסי בעל אבידה אסורין על מחזיר בלחוד היא וא"כ היכי מתרץ מקום דבכה"ג ליכא למימר תפול הנאה להקדש וכמו שכתבתי למעלה : ולטנין הלכה קיי"ל דבין בשנכסי מחזיר אסורין על בעל אבידה בין בסנכסי בטל אבידה אהורין טל המחזיר מהדר דהא מ"ד דבנכסי מחזיר אסורין טל בעל אבידה לא מהדר אהותב ואע"ג דמ"ד בלישלא להמילי אחוא קאני קמא רנכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר לא מהדר לא אתותב דאדרבה אתיא לדידיה מתניתין טפי שפיר אפ"ה כיון דהאי לישנא בתרא כדלמיל דסק ס ייחא הא והך סברא דבין בנכסי מחזיר אסורין בין בנכסי בעל אבידה אסורין מהדר איתמרא בתרתי לישני טותיה נקטינן וכן פסק הרמב"ס ז"ל : וכוי אסורין עליה) ליל מודר למדיר זכינה . זכינה יענין (* אמר

הוספות

להקדם לנבי במל והוא מודר הנאה ממנו דמילמה כוה בהיטו אבידה רולה לעכב רולה ליטול שכר על

הגהות הב״ח מהדר היכי מתרז: טוטלין על הזרת אבידה בעל: (ה) ד"ה הייט כוא ואיטי: וכו' עביר (ו) ר״ה אלא למ״ד וכו׳ הא ליכא בכר כלל כיון דלה מהדר והכה ליכה דקאמר כבוכסי מתגיר דמתאיר דכיון דנכסי :

בעא מיניה רב חייא בר אבין מרבא ככרי

עליך ונתגה לו במתנה מהו ככרי אמר לו כי

איתיה ברשותיה הוא ראסור או רלמא עליך

אמר ליה עילויה שויתיה הקדש א"ל יפשימא

ראע"ג דיהבה ליה במתנה אסור אלא ככרי

עליךלאפוקי מאילאו לאפוקי ראי גנבה מיניה

מיגנב א"ל לא לאפוקי ראי אזמניה עלה

איתיביה

מעילה הלכה ע :

ר מיי׳ שם הלכהי ופים מהלכות נדרים כלכב ד סמג לאוין רמב סוש"ע י"ר סימן רטז כעיף ה:

CHOIC תוספות

היתה לפניו ככר של הקדע וכו׳ י תימה אי איירי בהקדש מאי שייכהכהן מלחה דרבה נבי מתכי' דמיירי בקונתות ונראה דרבא מיירי בקונמות והקדש דנקע לאו דוקא אלא כהקדע קחמר וח"ה המהי נקע מל מה בקונמות כיון דבהקדע מצי למינקע וי"ל דבהקדש לא אמרי׳ משום דכיון דאמר ככר זו הקדש גלי אדעתיה דלהקדש ניחא ליה מעל לפי עובת הנאה דליקני לדידיה לא ניחא וגילויי דעתא כי האי מהני כדמוכח סוגייא שבה אם אין בו שוה דהחם ומלי למעבד הכי דה"ל כמגביה מליאה לחבירו דהנה חבירו פרועה דחין תוכל ולא הוא הכא כמי הקדש קני ואיהו מטולם לא קנה זה כ"ל ומש"ה כהקדם בפתות תשוה פרומה אכל בקונמות נטלה לאכלה מעל לפי כולה שכיון שלא זכה בו מעולם אינו כגזבר בכל דהו איכא איסור עליה ולפיכך כשנטלה הוליאה מרשות הקדש ומשום הכי מעל: הנחה : ואמר ככר זו סקדש - בלשון זה אמר המשלה המרכ לכשאזכה בה אפ"ה כי זכה בה הוי הקדם והואיל ודפתו לזכות בה וא"ת והא אין אדם מקדים דפלב"ל ולא דמי לחומר הרי פסח קדופה לאחר פלפים דהוית קדופה התם בידו להקלים מיד אבל הכא לאו בידו להקדים מיד לכ"נ שנפלה וזכה בה ולחח"כ הקדישה ובא אדם אחר ונסלה ואכלה או הוא עלמו מתחילתו שזכה בה נפלה לאוכלה זכה בכולה והלכךהקדש נמי חל פל כולה ולכך מעל לפי כולה ואם מתחלת כפילפה לזכות בה בכולה להורים לבניו לחלוק להם או לימנה למי שירצה ואין לו בה אלא סובת הנאה אבל נוף הדבר אינו שנו והקדם כמו כן שהרי

וא מיי׳ פ׳ד מהלכות אמר רבא היתה לפניו ככר של הפקר ואמר ככר זו הקדש נטלה לאכלה מעל לפי כולה · האי דנקיט לה בככר של הפקר ולא נקט ליה בככר שלו שהיתה עומדת בחלרו והקדישה משום דבכי האי גוונא נטלה לאכלה לא מעל דכיוןדמקמי הקדש שלו היתה ולאחר הקדש ג"כ ברשותו

עומדת ה"ל כגזבר של הקדש דחמרי' בסוף פ"ק דחגיגה (דף יא.) שאם נטל דבר של הקדש לזכות בו לא מעל משום דמעיקרא למי ברשותיה קאי והשתא נמי ברשותיה ואין מעילה בהקדש אלא במוליא מרשות הקדש לרשות אתר ומה לי בחלרו מה לי בידו הכא והכא לא נפיק מרשותיה להכי נקיט ליה בככר של הפקר שהיתה עומדת חוך ד' אמותיו שקוטת לו בכל מקום ומש"ה כי אמר ככר זו הקדש חייל ומקדיש זה לא זכה בו מעולם דאע"ג דאמר בפ"ק דב״מ(דף י.) דד׳ אמות של אדם קוטת לו אפי׳ כי לא אמר אקנה הכא שאני

ככר של הפקר י וכ"ש אי דנפשיה אלא רבותא קמ"ל דמלי זכי בהפקר לחליה קדושה עילויה : נטלה על מנת לאוכלה · דכיון שהחזיק(א) בו הפקר זכון ד' אמומיו קנאה ואם אכלה מעל לפי כולה ומשלם להקדש לפי טלה וחומש שהרי הוליאה לחולין : אבל כטלה על מנת להורישה לבניו ואחר כך הקדישה עסקינן דקודם לכן לא יטל להקדישה : לא מעל אלא לפי טובת אמר רבא "היתה לפניו ככר של הפקר ואמר הגאה שבה - שאיט משנם להקדש אלא ככר זו הקדש נמלה לאוכלה מעל לפי כולה להורישה לבניו מעל לפי מיבת הנאה שבה

כפי חזקת טובה שטתן לאביו אחד מן הבנים בשביל שמורישה לו והייט טובת הגאה : ככרי יהא אסור עליך וחזר ונתט למודר במתנה מהו: כי איתיה ברשותיה · כלומר כל זמן שהוא של מדיר הוא דאסור דהכי משמע ככרי כל זמן שהיה שלי: או דלמה עליך א"לי ועלויה שויתיה לאותו ככר הקדש ואט"פ שנתט לו במתנה אסור: אלא י הא קמבעיא (ג) ליה האי דאמר ככרי עליך אי אמרי׳ דכל זמן שהוא ברשותיה מרשות הקדש דהא לא

ראי אתי לידיה מיניה דיליה קאמר ליה: ולאפוקי דאי גנבה מיגנב י לאותו ככר ונתנה לו הגנב במתנה שאינו אסור בה הואיל והוא עלמו לא נתנה לו או דלמא אע"ג דאי גנבה ליה מיגנב אסירה ליה: לא לאפוקי דאי אזמניה עליה • למיכל מהתוא ככר מעיקרא והדר א"ל ככרי עליך דהתם כיון דאומניה עליה קנה חלקו כמה שהוא יכול לאכול הימנה ואינו יכול לאוסרה עליו דלאו כוליה דטהן הוא אלא גם דמזומן: 375

להורישה לבניו מעל לפי טובת הגאה שבה · דכיון דלא הגביהה אלא להורישה לבניו ולא שיקנו אותה טכשיו לא נפהא לחולין אבל מ"מ מעל לפי טובת הנאה לפי שמעכשיו יחזיקו לו בניו טובה כיון שהא מחזר להורישם ובניו מועלין לכשיוליאו והא דאייתי הכא הך מימריה דרבא משום דדמיא ליה להך בעיא דבעא מיניה רב חייא בר אבין דכי היכי דהכא הקדיש הככר ואח"כ נטלה לאכלה בדרב חייא בר אבין נמי אסר הככר ואח"כ נתנה לו : בעא מיניה רב חייא בר אבין מרבא ככרי עליך ונתנה לו במתנה מהו ככרי ח"ל כי איתיה ברשותיה אסור · דככרי בעוד שהככר שלו משמע אבל לאחר שנתנה כיון דלא הוי שלו מותר בה או דלמא עליך א"ל ועילויה שויה הקדש דה"ק ליה זו שהיא עכשיו ככרי אסורה עליך לעולם ובודאי פשיטא ליה לרב חייא דהיכא שנתן מדיר ככר זה לאדם אחר מותר המודר בו וכדתנן להמן בפרק השותפין (דף מו) ביתך שאני נכנס שדך שאני לוקח מת או שמכרן לאחר מותר אלמא כל היכא דאפסקיה אחר שרי אלא הייט טעמא דמבעיא הכא משום דלא אפסקיה אחר דממדיר למודר קאתי וכ"ת תפשוט מההיא דפ' השותפין לאיסורא מדקתני מכרן לאחר מותר משמע הא מכרן למודר אסור ליתא דאילא למימר דמשום דבעי למתנא סיפא ביתך זה שאני נכנס שדך זה שאני טוקח מת או שמכרן לאחר אסור דהתם נקט אחר לרבוחא מש"ה איכא למימר דנקט רישא נמי לאחר ולאו דוקא דה"ה ואין אדם פמין לה לו והקשה רשב"ם ז"ל מאי קמבעיא לרב חייא בר אבין מתני׳ היא דתנן בפירקין (נקמן דף מג.) המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל הולך אלל חטוני הרגיל אלט ואומר ט פלוני מודר הנאה ממני ואיני יודע מה אעשה לו הרי זה נותן לו ובא וטטל מזה היה מהלך במדבר טתן לאחר וכו' אם אין עמהם אחר מניח טל הסלע וכו' והתם ודאי לא באומר נכסים אלו טליך דבכה"ג אפילו אפסקיה אחר נמי אסור אלא ודאי באומר נכסי עליך ואפ"ה טעמא דאיכא אחר הא מידו של מדיר למודר אסור וי"ל דהתם במדירו מהנאתו וכיון שכן אם טתן מתנה בשעת מתנה הרי הוא נהנה ממנו אבל הכא דאמר ככרי איכא למימר דשרי משום דבשעה שנהגה מן הככר אינו של מדיר: אבור ליה פשיטא דאף על גב דיהבה נהליה במתנה אסור דאי לא עליך לאפוקי מאי לאפוקי דאי גנבה מיגנבי בתמיה כלומר ודאי דאף על גב דיהבה מהליה במתנה סקדוש דקישה הואיל אסר עליו ככרו דאי לא לאיזה ענין אסרה עליו ומאי נפקא ליה מן איסורו הרי בעוד שהככר שלו וברשותו אין לריך לאסרו עליו שהרי אסור וטומד הוא לו וליכא למימר דמש"ה אסרו טליו משום דאי מגנבא מיניה תחסר טליה דליכא דמסיק אדעתיה הכי אלא ידאי להכי אסרה כדי שלא יפציר בו שיתנה לי וכיון שכן על כרחיך אפילי לאחר מתנה אסרה עליה : אכזר ליה לאפוקי דאי אומניה עלה · כלומר לעולם אימא לך דאי יהיב ליה במתנה שריא ליה וכי קאמר ליה עליך לאפוקי דאי אזמניה עלה תתסר ליה דההיא שעתא נמי ככרו היא : מעל לפי טובת הגאה **איתיביה**

> אין אדם מקריב אלא מה שיש לו בה ולכך מעל לפי מובת כנאה שבה ולינ דלישנא דרבא לא תשמע הכי דקאמר ככר זה הקדע ואחר מכאן נטלה לאוכלה משמע דהאי אחר שהקדיע עלא זכה בה עני אחר מכיון שהקדישה לכייג דלפולם לא זכה בה פדיין בשפת הקדש וני הימא אין אדם מקדיש דבר שלא כא לפולם ופדיין לא זכה כה מיירי שהוא בחוך ארבע אמוחיו וארכם אמות שלו קנו לו אי נמי כיון שנידו לזכות בה שהוא קרוב ממנה יותר משום אדם הוי חשיב שפיר דבר (שלא) בא לפולם כדאמר פרק האותר בקידושין (דף סב.) כל שבידו לאו כמחוסר תכשה דתי נפלה לאכלה כלותר אחר שזכה בה והקדישה כדפרישים שהיתה מוך ארגע אמומיו והקדישה אחר מכאן: נטולה לאוכלה מעל לפי כולה לפי שנחכוון לשנוח כולה מרשות הקדש ולכך מכל לפי כולה נכלה כימה להורישה לבניו א"כ לא נחכוון לשנות בכולה ולכך לא מעל אלא לפי עובת הנאה ומידי דהוה אמשאיל קרדום של הקדע ובקע בו לא מעל אלא לפי סובת הנאה שבה : או דלמא עליך אמר ליה ועילויה דידיה שוויה הקדש לפי גירסא זו דייק מלשון עליך וקשה דא"כ מאי פריך בסמוך מפרה שאני נהנה לך הא לא אמר ליה פליך הא ליכא למימר דבלמוך פריך מנכסי פליך וכו' דהא מדגרסינן בסיפא או שניחנה לו במסנה ולא קמני שנמנה לו משמע דאפרה קאי ולא אנכסים לכינ דגרם הכא או דלמא פילוייה שוייי הקדע בלא פליך: אמר ליה פשיעא דאפריגי) דמהני נממנה אסור : ארא לאפוקי מאי לאפוקי דאי ננדה מיננב אתר ליה לאפוקי דאי אזתניה פליה - הכי גרים ר"ת וה"פ פביפא דאסור כי יהנה ליה בתתנה אלא לאפוקי מאי כלומר ומה שאסר לפנין מה אסרה פליו וכי הפלה פל דפתך לומר שאסרה פליו לפנין דאי גנבה תיגנב זהו הימה דלא אסרה פליו אלא כשבא לידו בגניבה דאין זו סברא לומר דאסיק אדעהיה דמיגנבא וכן ל"ל פ"כ דאי ס"ד דבמתנה מותרת הא ודאי כל זמן שבידו לא הוצרך לאותרה דנעיכ לא יקמנה וליל דלפנין גניבה אתרה פליו וזהו תימה כדפי' ומשני דאו אזמניה פליה זה בא נאוסרה פליו דמזה אסיק אדעתיה שפיר ולטולם אימא לך דבמתנה מותרת ואפ"ג שדחה סברא פשיטותא מ"ת רגא במילתיה דאתר רגא דאסור על ידי תתנה ולהכי פריך ליה:

*) ליל דיהביה

פרומה במה בנייו מחזיקין לו מוצה שרלה לזכוח בה ללרכם משלם פרופה וחומשה להקדש : ככרי עליך ונתנה לו במתנה מהו ׳ או אמר ככר זה אפינו אי יהנה לאחר אסורה נו כדמנן לקמן בפרק השותפין (דף מו.) לבית זה שאני נכנס מת או שמכרו לאחר אסור וכיון דלא אמר זה אם נחט לאחר פשיטא שמותר כדחנן לקמן לביתך שאני נכנס מת או שמכרו לאחר מותר ומיבעיא ליה אם נתנן למודר עלמו אי הוי כאחר דכיון דאמר ככרי ולא אמר זה דוקא כי אימיה ברשומיה אסור : או פליך א"ל ושוייה פליה כהקדש י לפולם אפילו לאחר שנחנה לו : א"ל פשימא אמ"ג דיהניה ליה בתתנה אסור דמליך לפולם משמע : אלא ככרי לאפוקי מאי. כיון דאפיני נמנה במתנה אקור י לשון ככרי דמשמע כל זמן שהוא שלי דוקא: לאפוקי דאי גנבה מגנב - בתמיה שאם גנבה ממטו שמותרת לו לפי שילתה מרשותו ולא נתנה לו במתנה ומ"ם מההוא ספמא דשרית נגנבה אית לך למשרי נמי נתנה לו במתנה כך פירש ה"ר אליפזר ממי"ך ולה נרחה דחי לה נתייאש ממנו אכתי לה נפיק מרשומים ואסורה לו ואי נתייאש ממנו הוי כמו נתנה לאחר אלא ככי קאמר פ"כ לאפוקי דאגנכה מגנב שיהיה מומר בחמיה הא לא נפק מרשוחיה כל זמן שלא נהייאש תמנה אלא פ"כ לתפופי נהנה לו במהנה והוה תני לשנויי לתפופי אם נהנה לאחר : אתר ליה לאפוקי דאומניה בילויה . באם הומינו לאכול בתו והיה ככר תונה לפניהם כל השלחן ואמר ככרי פליך ואם אמר ככר כוה משמע כל הככרות שנצית אבני הא דאמר ככרי דדוקא ככר שלפניהם אסר פליו ויש ספרים גורסים אי נמי דאומניה פילויה ולאפוקי דאגנגה מגנג שינויא סוא וכגון שנחייאש הימנה אי נמי לאפוקי דאזמניה וקשה לי אמאי נקע דאזמניה לימא כגון שהיה ככר תונה לפניהם ואמר ככרי לאפוקי שאר ככרות ועוד מה שהשיב לו פשיעא דאי יהביה במתנה אסור היינו דוקא כשהככר מונה לפניהם דאיכא למימר דכברי אתי לאפוקי שאר ככרות ונראה כפירוש הרב רבי יונה ז׳ל וכגירסתו פשימא דאי יהביה בתחנה אסור דאי לא ככרי פליך לאפוקי מאי דאי שרים לים אם נמנה לו במתנה היכי משכחת לם שאקרו פליו דסתם ככר אין

בו כי אם הנאת אכילה ומסחמא המודר לא יאכלנה אלא כן יתננה לו המדיר ומצני דאי גנבה מגנב צאם גנב לו הככר אסור המודר להטת ממט אי נמי דאאמניה פילויה לפנין זה סל קונס פליו האיכור שאסור להזמיט עליו שמיד כשהזמינו עליו הוא נהנה במה שהוא מכבדו ורונה להאכילו אף על פי שעדיין לא אכיל:

דערדות הביה (א) רשיי דה נעלה וכו׳ שהחזיק נה קנאה ואחיכ הקדישה עסקינן דקודם לכן לא יכול להקדישה ואם אלה מסל מעל וכו׳ שיי דה נעלה וכו׳ שהחזיק נה קניה אי וכו׳ מי אמרינו כו׳ האמר ליה ולאסוקי כיל והדיא י אי וכו׳ מי אמרינו כו׳ האמר ליה ולאסוקי כיל והדיא י

היתה לפניו ככר של ואמר ככל זו הקדם וכיון שהוה בתוךהלבע מתומיו מל פליו ההדפ כדאתריטן בפ"ק דב"ת (דף י.) דארבע אמות של אדם קונות לו בכל מהום : נמנה לחכלה מפל לפי כולה י דכיון שכווןלזכות בה הוליאה לחולין ומפל דמפילה הייכו שיכוי כשות פמתטין לפנותה מרשות גבוה לרשות הדיום ובלבד שיהא שונג ומשלם אותה ואת תותשה: להורישה לבניו מעל לפי טובה הנאה שבה י אבל לפי כולה לא מפל לפי שלא זכה בה אדם ולא ילמה נתכוין לזכות בה אלא לאלך בניו נעלה ובניו כמי לא זכו בה למ"ד המגביה מציאה לתבירו לא קנה הבירו ולמ"ד נתי קנה הכא לא קנה משום דאיסורא לא ניחא להו דליקני וה"ה כמי אם כפלה לזכות בה לאחר או לזכות בה תיד לבכיו אלא ארחא דמילתא נהם דכל פמל האדם לבליו והקשה ה"ר אליעזר ממי"ץ אתאי נקט ככר של הפקר נימה היתה לפניו ככר של הקדשופי׳ בשם ה"ר ילחק שבככר פל *)הקדש היתה רחוקה ממנו הרבה שיוכל לזכות הלה הוה ואמר לכשאזכה בככר זה תהיה הקדע וקת"ל דחל פליה הקדם דכיון דבידו לזכות בו כדחמר בפרק אע"פ שדה ע שמשכנתי לרלכשאפדנה ובידו לפדות : נמלה לאכלה י ובפי למהדר ביה מעל דאמירתו לגבוה כתסירתולהדיום: שנה י אס יש נה שוה

פי' הרא״ש

Although this previous halacha seems unrelated to our Gemara, the Ran explains that the reason that the Gemara brings this halacha is because it is similar to the Gemara's next question.

If a Person Forbids an Object from His Friend, Can He then Give it to His Friend as a Gift?

He asked from him רְב חְיָיא בְּר אָבִין מֵרְבָא Rav Chiya bar Avin from Rava רְב חְיָיא בָּר אָבִין מֵרְבָא (if a person says) "My loaf -כָּכְּרִי מֶט וֹש Should be (assur) to you עֶלֶידְ and he then gave it to him וּנְתָנָה לו הַמְתָנָה לו מח הוא דאַמָיר אָמַר לו my loaf" he said to him -כְּכָּרִי אָמֵר לו my loaf" he said to him הוא reshus אִיתֵיה בְּרְשׁוּתֵיה

or maybe או דלמא

"On you" he said to him עָלֶיךּ אֲמַר לֵיה

(and therefore we say that) he meant to make אַיּלָוֵיהּ הֶקְדֵּשׁ it hekdesh on him

This person said, "my bread should be onto you", and on this the Gemara has its sofek of which part of this statement is the main part. That is, when he said the word "my loaf" do we say that his intention was to limit the neder to only that time that the loaf is actually his, and if so, if he would then give the loaf to this person, it will no longer be his and therefore it would then be mutur.

Or do we say that since this person said the words "on you" his intent is to say that this loaf should be onto you like a korban, and if so, just like a korban is assur forever, so too this loaf should be assur forever as well.

The Gemara answers:

He said to them אֲמַר לֵיה

However, in the Gemara's case the person is ma'al when he eats it. The Ran explains as follows. When the person said that the object of hefker should become hekdesh, it becomes hekdesh as a person has the ability to be koneh (acquire) things that are in his daled amos. Therefore, since this loaf was in his daled amos, he has the ability to make it hekdesh, and it comes out that this person was never koneh the loaf. And therefore, when he ends up eating it, he is now ma'al as his eating takes it out of the reshus of hekdesh.

The Ran points out that even through normally we say that a person is koneh objects that are within his daled amos, this case is different as since he said that he wants the loaf to be hekdesh, he is also saying that he does not want to be koneh it (as he wants it to be hekdesh). Therefore, since it was never his, he cannot be considered as a gizbar and that is why he is ma'al on the entire loaf when he eats it.

Nedarim 34b

The Halachos of Using an Object of Hefker that One Made						
Hekdesh						
Rava said אָמַר רָבָא						
if there was before him הָיְתָּה לְפָנָיו						
a loaf of hefker ²⁸ (i.e., an ownerless loaf) פּבָּר שֶׁל הֶפְקֵר						
and he says וְאָמַר						
יקר זו הֶקְדֵּשׁ "This loaf is hekdesh" פּבָר זו הֶקְדֵּשׁ						
if he takes it to eat נְטָלָהּ לְאוֹכְלָה						
he is ma'al according to the whole thing מָעָל לְבָי בּוּלָה						
(but if the take it in order) to 'give it' as an inheritance לְהוֹרִישָׁה						
to his sonsילְבָנָיוּ						
he is ma'al מָעַל						
according to לְפִי						
the 'benefit' that is in it אוֹבַת הֲנָאָה שֶׁבָּה						
A person finds a loaf of bread that is before and makes it						

A person finds a loaf of bread that is hefker and makes it hekdesh. If the person then goes ahead and eats the loaf, he is ma'al on the entire value of the loaf as he is taking the loaf out of the reshus (domain) of hekdesh (it is forbidden for a private person to benefit from things that belong to hekdesh (see footnote for further explanation).

However, if he takes it, not to be koneh for himself but rather just to eventually give it over to his sons as an inheritance, in this case he will only be ma'al according to the value of the benefit that he gets with this that his children appreciate what he did (this type of benefit is referred to as סוֹבָת הַנָאָה – that is, benefit from this that others have feelings of gratitude towards you).

He is not ma'al according to the actual value of the loaf as he did not have in mind to be koneh the loaf, and as such, he did not remove it from the reshus of hekdesh. But he is ma'al according to the value of the סוֹבָת הֲנָאָה that he received from this that he promised his sons this loaf (i.e., he is ma'al according to the value of the benefit that he got from the bread which is the value of the value of the job from the bread which is the value of the value of the benefit that he got from the bread which is the value of the

²⁸ Why Does the Gemara Specifically Choose a Case of Hefker?

The Ran explains that the Gemara specifically chose a case in which the loaf was hefker and not that the loaf belonged to him. The Ran explains that if the loaf originally belonged to him and afterward, he ate it, the person would not be ma'al. The reason for this is that even though he ate what belonged to hekdesh, the loaf did not change from being in one reshus (domain) to being in another reshus. That is, before he made the loaf hekdesh, the loaf was in this person's reshus and even after he made it hekdesh it is still in hekdesh's reshus. This is because even after the person made the loaf hekdesh, he becomes like the gizbar (i.e., the one in charge of hekdesh) on the loaf. And the rule is that the only way a person can be ma'al is if he takes it from one reshus to a different reshus, but in this case since the object did not change reshus with his eating he will not be ma'al.

בעא מיניה רב חייא בר אבין מרבא ככרי

עליך ונתגה לו במתנה מהו ככרי אמר לו כי

איתיה ברשותיה הוא ראסור או רלמא עליך

אמר ליה עילויה שויתיה הקדש א"ל יפשימא

ראע"ג דיהבה ליה במתנה אסור אלא ככרי

עליךלאפוקי מאילאו לאפוקי ראי גנבה מיניה

מיגנב א"ל לא לאפוקי ראי אזמניה עלה

איתיביה

מעילה הלכה ע :

ר מיי׳ שם הלכהי ופים מהלכות נדרים כלכב ד סמג לאוין רמב פוש"ע י"ר סימן רטז כעיף ה:

CHOIC תוספות

היתה לפניו ככר של הקדע וכו׳ י תימה אי איירי בהקדש מאי שייכהכהן מלחה דרבה נבי מתכי' דמיירי בקונתות ונראה דרבא מיירי בקונמות והקדש דנקע לאו דוקא אלא כהקדע קחמר וח"ה המהי נקע מל מה בקונמות כיון דבהקדע מצי למינקע וי"ל דבהקדש לא אמרי׳ משום דכיון דאמר ככר זו הקדש גלי אדעתיה דלהקדש ניחא ליה מעל לפי עובת הנאה דליקני לדידיה לא ניחא וגילויי דעתא כי האי מהני כדמוכח סוגייא שבה אם אין בו שוה דהחם ומלי למעבד הכי דה"ל כמגביה מליאה לחבירו דהנה חבירו פרועה דחין תוכל ולא הוא הכא כמי הקדש קני ואיהו מטולם לא קנה זה כ"ל ומש"ה כהקדם בפתות תשוה פרומה אכל בקונמות נטלה לאכלה מעל לפי כולה שכיון שלא זכה בו מעולם אינו כגזבר בכל דהו איכא איסור עליה ולפיכך כשנטלה הוליאה מרשות הקדש ומשום הכי מעל: הנחה : ואמר ככר זו סקדש - בלשון זה אמר המשלה המרכ לכשאזכה בה אפ"ה כי זכה בה הוי הקדם והואיל ודפתו לזכות בה וא"ת והא אין אדם מקדים דפלב"ל ולא דמי לחומר הרי פסח קדופה לאחר פלפים דהוית קדופה התם בידו להקלים מיד אבל הכא לאו בידו להקדים מיד לכ"נ שנפלה וזכה בה ולחח"כ הקדישה ובא אדם אחר ונסלה ואכלה או הוא פלמו מתחילתו שזכה בה נפלה לאוכלה זכה בכולה והלכךהקדש נמי חל פל כולה ולכך מעל לפי כולה ואם מתחלת כפילפה לזכות בה בכולה להורים לבניו לחלוק להם או לימנה למי שירצה ואין לו בה אלא סובת הנאה אבל נוף הדבר אינו שנו והקדם כמו כן שהרי

וא מיי׳ פ׳ד מהלכות אמר רבא היתה לפניו ככר של הפקר ואמר ככר זו הקדש נטלה לאכלה מעל לפי כולה · האי דנקיט לה בככר של הפקר ולא נקט ליה בככר שלו שהיתה עומדת בחלרו והקדישה משום דבכי האי גוונא נטלה לאכלה לא מעל דכיוןדמקמי הקדש שלו היתה ולאחר הקדש ג"כ ברשותו

עומדת ה"ל כגזבר של הקדש דחמרי' בסוף פ"ק דחגיגה (דף יא.) שאם נטל דבר של הקדש לזכות בו לא מעל משום דמעיקרא למי ברשותיה קאי והשתא נמי ברשותיה ואין מעילה בהקדש אלא במוליא מרשות הקדש לרשות אתר ומה לי בחלרו מה לי בידו הכא והכא לא נפיק מרשותיה להכי נקיט ליה בככר של הפקר שהיתה עומדת חוך ד' אמותיו שקוטת לו בכל מקום ומש"ה כי אמר ככר זו הקדש חייל ומקדיש זה לא זכה בו מעולם דאע"ג דאמר בפ"ה דב״מ(דף י.) דד׳ אמות של אדם קוטת לו אפי׳ כי לא אמר אקנה הכא שאני

ככר של הפקר י וכ"ש אי דנפשיה אלא רבותא קמ"ל דמלי זכי בהפקר לחליה קדושה עילויה : נטלה על מנת לאוכלה · דכיון שהחזיק(א) בו הפקר זכון ד' אמומיו קנאה ואם אכלה מעל לפי כולה ומשלם להקדש לפי טלה וחומש שהרי הוליאה לחולין : אבל כטלה על מנת להורישה לבניו ואחר כך הקדישה עסקינן דקודם לכן לא יטל להקדישה : לא מעל אלא לפי טובת אמר רבא "היתה לפניו ככר של הפקר ואמר הגאה שבה - שאיט משנם להקדש אלא ככר זו הקדש נמלה לאוכלה מעל לפי כולה להורישה לבניו מעל לפי מיבת הנאה שבה

כפי חזקת טובה שטתן לאביו אחד מן הבנים בשביל שמורישה לו והייט טובת הגאה : ככרי יהא אסור עליך וחזר ונתט למודר במתנה מהו: כי איתיה ברשותיה · כלומר כל זמן שהוא של מדיר הוא דאסור דהכי משמע ככרי כל זמן שהיה שלי: או דלמה עליך א"לי ועלויה שויתיה לאותו ככר הקדש ואט"פ שנתט לו במתנה אסור: אלא י הא קמבעיא (ג) ליה האי דאמר ככרי עליך אי אמרי׳ דכל זמן שהוא ברשותיה מרשות הקדש דהא לא

ראי אתי לידיה מיניה דיליה קאמר ליה: ולאפוקי דאי גנבה מיגנב י לאותו ככר ונתנה לו הגנב במתנה שאינו אסור בה הואיל והוא עלמו לא נתנה לו או דלמא אע"ג דאי גנבה ליה מיגנב אסירה ליה: לא לאפוקי דאי אזמניה עליה • למיכל מהתוא ככר מעיקרא והדר א"ל ככרי עליך דהתם כיון דאומניה עליה קנה חלקו כמה שהוא יכול לאכול הימנה ואינו יכול לאוסרה עליו דלאו כוליה דטהן הוא אלא גם דמזומן: 375

להורישה לבניו מעל לפי טובת הגאה שבה · דכיון דלא הגביהה אלא להורישה לבניו ולא שיקנו אותה טכשיו לא נפהא לחולין אבל מ"מ מעל לפי טובת הנאה לפי שמעכשיו יחזיקו לו בניו טובה כיון שהא מחזר להורישם ובניו מועלין לכשיוליאו והא דאייתי הכא הך מימריה דרבא משום דדמיא ליה להך בעיא דבעא מיניה רב חייא בר אבין דכי היכי דהכא הקדיש הככר ואח"כ נטלה לאכלה בדרב חייא בר אבין נמי אסר הככר ואח"כ נתנה לו : בעא מיניה רב חייא בר אבין מרבא ככרי עליך ונתנה לו במתנה מהו ככרי ח"ל כי איתיה ברשותיה אסור · דככרי בעוד שהככר שלו משמע אבל לאחר שנתנה כיון דלא הוי שלו מותר בה או דלמא עליך א"ל ועילויה שויה הקדש דה"ק ליה זו שהיא עכשיו ככרי אסורה עליך לעולם ובודאי פשיטא ליה לרב חייא דהיכא שנתן מדיר ככר זה לאדם אחר מותר המודר בו וכדתנן להמן בפרק השותפין (דף מו) ביתך שאני נכנס שדך שאני לוקח מת או שמכרן לאחר מותר אלמא כל היכא דאפסקיה אחר שרי אלא הייט טעמא דמבעיא הכא משום דלא אפסקיה אחר דממדיר למודר קאתי וכ"ת תפשוט מההיא דפ' השותפין לאיסורא מדקתני מכרן לאחר מותר משמע הא מכרן למודר אסור ליתא דאילא למימר דמשום דבעי למתנא סיפא ביתך זה שאני נכנס שדך זה שאני טוקח מת או שמכרן לאחר אסור דהתם נקט אחר לרבוחא מש"ה איכא למימר דנקט רישא נמי לאחר ולאו דוקא דה"ה ואין אדם פמין לה לו והקשה רשב"ם ז"ל מאי קמבעיא לרב חייא בר אבין מתני׳ היא דתנן בפירקין (נקמן דף מג.) המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל הולך אלל חטוני הרגיל אלט ואומר ט פלוני מודר הנאה ממני ואיני יודע מה אעשה לו הרי זה נותן לו ובא וטטל מזה היה מהלך במדבר טתן לאחר וכו' אם אין עמהם אחר מניח טל הסלע וכו' והתם ודאי לא באומר נכסים אלו טליך דבכה"ג אפילו אפסקיה אחר נמי אסור אלא ודאי באומר נכסי עליך ואפ"ה טעמא דאיכא אחר הא מידו של מדיר למודר אסור וי"ל דהתם במדירו מהנאתו וכיון שכן אם טתן מתנה בשעת מתנה הרי הוא נהנה ממנו אבל הכא דאמר ככרי איכא למימר דשרי משום דבשעה שנהגה מן הככר אינו של מדיר: אבור ליה פשיטא דאף על גב דיהבה נהליה במתנה אסור דאי לא עליך לאפוקי מאי לאפוקי דאי גנבה מיגנבי בתמיה כלומר ודאי דאף על גב דיהבה מהליה במתנה סקדוש דקישה הואיל אסר עליו ככרו דאי לא לאיזה ענין אסרה עליו ומאי נפקא ליה מן איסורו הרי בעוד שהככר שלו וברשותו אין לריך לאסרו עליו שהרי אסור וטומד הוא לו וליכא למימר דמש"ה אסרו טליו משום דאי מגנבא מיניה תחסר טליה דליכא דמסיק אדעתיה הכי אלא ידאי להכי אסרה כדי שלא יפציר בו שיתנה לי וכיון שכן על כרחיך אפילי לאחר מתנה אסרה עליה : אכזר ליה לאפוקי דאי אומניה עלה · כלומר לעולם אימא לך דאי יהיב ליה במתנה שריא ליה וכי קאמר ליה עליך לאפוקי דאי אזמניה עלה תתסר ליה דההיא שעתא נמי ככרו היא : מעל לפי טובת הגאה **איתיביה**

> אין אדם מקריב אלא מה שיש לו בה ולכך מעל לפי מובת כנאה שבה ולינ דלישנא דרבא לא תשמע הכי דקאמר ככר זה הקדע ואחר מכאן נטלה לאוכלה משמע דהאי אחר שהקדיע עלא זכה בה עני אחר מכיון שהקדישה לכייג דלפולם לא זכה בה פדיין בשפת הקדש וני הימא אין אדם מקדיש דבר שלא כא לפולם ופדיין לא זכה כה מיירי שהוא בחוך ארבע אמוחיו וארכם אמות שלו קנו לו אי נמי כיון שנידו לזכות בה שהוא קרוב ממנה יותר משום אדם הוי חשיב שפיר דבר (שלא) בא לפולם כדאמר פרק האותר בקידושין (דף סב.) כל שבידו לאו כמחוסר תכשה דתי נפלה לאכלה כלותר אחר שזכה בה והקדישה כדפרישים שהיתה מוך ארגע אמומיו והקדישה אחר מכאן: נטולה לאוכלה מעל לפי כולה לפי שנחכוון לשנוח כולה מרשות הקדש ולכך מכל לפי כולה נכלה כימה להורישה לבניו א"כ לא נחכוון לשנות בכולה ולכך לא מעל אלא לפי עובת הנאה ומידי דהוה אמשאיל קרדום של הקדע ובקע בו לא מעל אלא לפי סובת הנאה שבה : או דלמא עליך אמר ליה ועילויה דידיה שוויה הקדש לפי גירסא זו דייק מלשון עליך וקשה דא"כ מאי פריך בסמוך מפרה שאני נהנה לך הא לא אמר ליה פליך הא ליכא למימר דבלמוך פריך מנכסי פליך וכו' דהא מדגרסינן בסיפא או שניחנה לו במסנה ולא קמני שנמנה לו משמע דאפרה קאי ולא אנכסים לכינ דגרם הכא או דלמא פילוייה שוייי הקדע בלא פליך: אמר ליה פשיעא דאפריגי) דמהני נממנה אסור : ארא לאפוקי מאי לאפוקי דאי ננדה מיננב אתר ליה לאפוקי דאי אזתניה פליה - הכי גרים ר"ת וה"פ פביפא דאסור כי יהנה ליה בתתנה אלא לאפוקי מאי כלומר ומה שאסר לפנין מה אסרה פליו וכי הפלה פל דפתך לומר שאסרה פליו לפנין דאי גנבה תיגנב זהו הימה דלא אסרה פליו אלא כשבא לידו בגניבה דאין זו סברא לומר דאסיק אדעהיה דמיגנבא וכן ל"ל פ"כ דאי ס"ד דבמתנה מותרת הא ודאי כל זמן שבידו לא הוצרך לאותרה דנעיכ לא יקמנה וליל דלפנין גניבה אתרה פליו וזהו תימה כדפי' ומשני דאו אזמניה פליה זה בא נאוסרה פליו דמזה אסיק אדעתיה שפיר ולטולם אימא לך דבמתנה מותרת ואפ"ג שדחה סברא פשיטותא מ"ת רגא במילתיה דאתר רגא דאסור על ידי תתנה ולהכי פריך ליה:

*) ליל דיהביה

פרומה במה בנייו מחזיקין לו מוצה שרלה לזכוח בה ללרכם משלם פרופה וחומשה להקדש : ככרי עליך ונתנה לו במתנה מהו ׳ או אמר ככר זה אפינו אי יהנה לאחר אסורה נו כדמנן לקמן בפרק השותפין (דף מו.) לבית זה שאני נכנס מת או שמכרו לאחר אסור וכיון דלא אמר זה אם נחט לאחר פשיטא שמותר כדחנן לקמן לביתך שאני נכנס מת או שמכרו לאחר מותר ומיבעיא ליה אם נתנן למודר עלמו אי הוי כאחר דכיון דאמר ככרי ולא אמר זה דוקא כי אימיה ברשומיה אסור : או פליך א"ל ושוייה פליה כהקדש י לפולם אפילו לאחר שנחנה לו : א"ל פשימא אמ"ג דיהניה ליה בתתנה אסור דמליך לפולם משמע : אלא ככרי לאפוקי מאי. כיון דאפיני נמנה במתנה אקור י לשון ככרי דמשמע כל זמן שהוא שלי דוקא: לאפוקי דאי גנבה מגנב - בתמיה שאם גנבה ממטו שמותרת לו לפי שילתה מרשותו ולא נתנה לו במתנה ומ"ם מההוא ספמא דשרית נגנבה אית לך למשרי נמי נתנה לו במתנה כך פירש ה"ר אליפזר ממי"ך ולה נרחה דחי לה נתייאש ממנו אכתי לה נפיק מרשומים ואסורה לו ואי נתייאש ממנו הוי כמו נתנה לאחר אלא ככי קאמר פ"כ לאפוקי דאגנכה מגנב שיהיה מומר בחמיה הא לא נפק מרשוחיה כל זמן שלא נהייאש תמנה אלא פ"כ לתפופי נהנה לו במהנה והוה תני לשנויי לתפופי אם נהנה לאחר : אתר ליה לאפוקי דאומניה בילויה . באם הומינו לאכול בתו והיה ככר תונה לפניהם כל השלחן ואמר ככרי פליך ואם אמר ככר כוה משמע כל הככרות שנצית אבני הא דאמר ככרי דדוקא ככר שלפניהם אסר פליו ויש ספרים גורסים אי נמי דאומניה פילויה ולאפוקי דאגנגה מגנג שינויא סוא וכגון שנחייאש הימנה אי נמי לאפוקי דאזמניה וקשה לי אמאי נקע דאזמניה לימא כגון שהיה ככר תונה לפניהם ואמר ככרי לאפוקי שאר ככרות ועוד מה שהשיב לו פשיעא דאי יהביה במתנה אסור היינו דוקא כשהככר מונה לפניהם דאיכא למימר דכברי אתי לאפוקי שאר ככרות ונראה כפירוש הרב רבי יונה ז׳ל וכגירסתו פשימא דאי יהביה בתחנה אסור דאי לא ככרי פליך לאפוקי מאי דאי שרים לים אם נמנה לו במתנה היכי משכחת לם שאקרו פליו דסתם ככר אין

בו כי אם הנאת אכילה ומסחמא המודר לא יאכלנה אלא כן יתננה לו המדיר ומצני דאי גנבה מגנב צאם גנב לו הככר אסור המודר להטת ממט אי נמי דאאמניה פילויה לפנין זה סל קונס פליו האיכור שאסור להזמיט עליו שמיד כשהזמינו עליו הוא נהנה במה שהוא מכבדו ורונה להאכילו אף על פי שעדיין לא אכיל:

דערדות הביה (א) רשיי דה נעלה וכו׳ שהחזיק נה קנאה ואחיכ הקדישה עסקינן דקודם לכן לא יכול להקדישה ואם אלה מסל מעל וכו׳ שיי דה נעלה וכו׳ שהחזיק נה קניה אי וכו׳ מי אמרינו כו׳ האמר ליה ולאסוקי כיל והדיא י אי וכו׳ מי אמרינו כו׳ האמר ליה ולאסוקי כיל והדיא י

היתה לפניו ככר של ואמר ככל זו הקדם וכיון שהוה בתוךהלבע מתומיו מל פליו ההדפ כדאתריטן בפ"ק דב"ת (דף י.) דארבע אמות של אדם קונות לו בכל מהום : נמנה לחכלה מפל לפי כולה י דכיון שכווןלזכות בה הוליאה לחולין ומפל דמפילה הייכו שיכוי כשות פמתטין לפנותה מרשות גבוה לרשות הדיום ובלבד שיהא שונג ומשלם אותה ואת תותשה: להורישה לבניו מעל לפי טובה הנאה שבה י אבל לפי כולה לא מפל לפי שלא זכה בה אדם ולא ילמה נתכוין לזכות בה אלא לאלך בניו נעלה ובניו כמי לא זכו בה למ"ד המגביה מציאה לתבירו לא קנה הבירו ולמ"ד נתי קנה הכא לא קנה משום דאיסורא לא ניחא להו דליקני וה"ה כמי אם כפלה לזכות בה לאחר או לזכות בה תיד לבכיו אלא ארחא דמילתא נהם דכל פמל האדם לבליו והקשה ה"ר אליעזר ממי"ץ אתאי נקט ככר של הפקר נימה היתה לפניו ככר של הקדשופי׳ בשם ה"ר ילחק שבככר פל *)הקדש היתה רחוקה ממנו הרבה שיוכל לזכות הלה הוה ואמר לכשאזכה בככר זה תהיה הקדע וקת"ל דחל פליה הקדם דכיון דבידו לזכות בו כדחמר בפרק אע"פ שדה ע שמשכנתי לרלכשאפדנה ובידו לפדות : נמלה לאכלה י ובעי למהדר ביה מעל דאמירתו לגבוה כתסירתולהדיום: שנה י אס יש נה שוה

פי' הרא״ש

it is obviously אָשׁיטָא that even though דְּיַהְבָה לֵיה בְּמַתְּנָה he gave him a present דְיַהְבַה לֵיה בְּמַתְנָה it is (still) assur אָסור rather (if you don't say that it is assur) אָלָא רָאָבּוֹקֵי מֵאי (this that he said) "my loaf on you" בְּכָרי עָלֶיך what is it coming to exclude לְאַבּוֹקֵי מֵאי is it not (impossible to say that that it is coming to exclude לְאַבּוֹקֵי

that if he steals it is (considered) stealing דְאִי גַּיְבָה מִיגֵיה מִיגְנָב

The Ran explains that the Gemara is asking a rhetorical question. That the Gemara is saying that it cannot be that the person made this neder in order to prevent the other person from stealing the bread because this is not a plausible possibility, as will be explained.

This person made a neder to assur the bread from his friend. But why did he do so? If the neder will only be in effect as long as this person owns the bread, then the neder will be unnecessary. Even without the neder the bread belongs to this person, and as such, the other person will not be allowed to eat it as a person is not allowed to take something that does not belong to him. This being the case, there would be no reason that this person would have to make a neder in order to stop the other person from eating the bread. The Ran continues and says that it cannot be that the person made the neder in order to prevent the person from stealing it as people do not normally think in these terms. That is, one could have thought to say that even though the bread belongs to this person, he still made a neder in order to add to the severity of the avayra of stealing from him. And to this the Gemara says that this is not a plausible possibility as people don't normally think that people will steal from them.

If so, that the neder is not coming to forbid the bread to the other person while it belongs to him (as the bread is already forbidden to the other person as the result of the bread not belonging to him) and it was not to prevent the other person from stealing it (as people don't typically think that people will steal from them), why did the person make the neder? The only conclusion that Rava says is plausible is that the person made the neder to forbid the bread for the time that he will no longer own it, that is, he made the neder to be in effect for even after he gives it away to the other person.

The Ran explains that this person is concerned that the other person will pressure him into giving his bread as a gift to him, and therefore to prevent this from happening, this person makes a neder to forbid the bread forever, that is, to forbid the bread for even after the time that he gives it to the other person as a gift. But now that this person made the neder, the other person will not pressure him to give him the bread, because even if this person would cave into the other person's pressure, it will not make a difference as the object will be assure ven after he gives it to the other person.

The Gemara answer that this point is not necessarily true.

He said to him אָמָר לֵיה no (it is not as you said) לָא לְאַפּוֹקַי (it could be that it is) to exclude לְאַפּוֹקַי זָאִי אַזְמַנֵיה עָלָה

Rava had said that it must be that the one making the neder meant to forbid the other person even after the object was given to him, because if he meant to assur the bread for the time before the object was given as a gift, the object would anyway be assur as one is not allowed to steal.

To which the Gemara now answers that this is not necessarily true. It could be that the point of the neder is to forbid the other person from going to this person's home as a guest. That is, when a person invites someone to come and eat in his home and gives his guest food, when the guest eats the food, the food still belongs to the host, not the guest. If so, it could be that the reason that this person made this neder was to forbid the possibility of the other person from eating in his home. That is, typically when a person invites his friend to eat to his home, this invitation includes the right to eat. Therefore, in order to prevent this from happening, the person makes a neder that the other person will not be allowed to eat his bread, even if he is invited to his home. (That is, although normally a neder is not needed to prevent another person from using someone else's object, in this case a neder was necessary as the invitation implied permission to eat.)

And if this is true, it could very well be that the person making the neder never had intent to assur the object for the time period after he gives away the object to the other person as a gift.

(Although we have explained the Gemara according to the shita of the Ran, there are other pshatim in the Rishonim, $\nu\nu$.)

They asked a question (from a Baraisa) אָאַמִר לוּ (in the case) that he said to him יָּהָשְׁאִילֵנִי פָּרְתְדָ "Lend me your cow" הַשְׁאִילֵנִי פָרְתָד (and the other person) said to him אָמַר לוּ קוּנָם פְּרָה שֶׁאֲנִי קַנוּי (Konam this cow that I own אָמַר שָׁאַנִי לָרָה שָׁאַנִי נo (on) you לָד (or if he says) my property יְכָסַי עֶלֶידְ טַּרָה (should be assur) on you

'besides' for this one אָלָא זו

A person asks his friend to lend him a cow. His friend responds that he can't lend him a cow as he only as one. And then to prove that he is telling the truth, the friend makes a neder that all of his property should be assur to this person if he does have another cow.

The Baraisa brings another similar case.

תָּשְׁאִילֵּנִיּשׁ (If a person says to his friend) "Lend me קַרְדּוּמְדָ "your ax" קַרְדּוּמָד (and in response his friend) says to him אָמָר לו "Konam this ax that I have אַמָּר לי that I acquired שְׁנִיּ קָנוּ my property should (be a konam) on you גְּכָסָי עֶלֵי עַרְדּוֹם My property should (be a konam) on you אָס יֵשׁ לִי קַרְדּוֹם The Baraisa continues and that the halacha in both these cases

> וְנְמְצָא (If) it is found שְׁיֵשׁ לוֹ (If) it is found לַיָּ שְׁיֵשׁ לוֹ מַר מַר לו בְּמַתָּנָה לו בְּמַתְּנָה אוֹ שְׁנְתְּנָה לו בְּמַתְּנָה לו בְּמַתְנָה אוֹ שֶׁנְתְנָה לו בְּמַתְנָה לו הַמַתְּנָה נה בי זָה מותָּר דענו או היו היו או ש

The Baraisa clearly says that even though the neder is chal (as he did have another cow or ax) this will only make the cow or ax as long as he is alive, but if the one who made the neder dies, or if the one who made the neder gives the cow or ax to this friend, then since the object is no longer in the one who made the neder's reshus, the object is going to be mutur. This is in direct contradiction to what Rava said, that in such a case the object will still be assur even after it is given away to him as a gift.

The Gemara answers:

is as follows.

Rav Acha the son of Rav Ika said אָמַר רַב אַרָיה דְרַב אִיקָא it was given to him שֶׁנִיתְנָה לוֹ

through someone elseעל יְדֵי אַחֵר

The Gemara answers that in the Baraisa's case, the person who made the neder at first gave the object to someone else and then that person gave the object to the person that the neder was made against. In this case, since the object at first leaves the reshus of the one making the neder, it will no longer be assur (as the neder can be in effect on an object that does not belong to the one who made the neder).

However, for the person who made the neder himself to give it to the subject of the neder, that would not be allowed.

The Gemara continues and says that not only is this a valid explanation of the Mishna's case, but the implication of the Mishna is like this as well.

> Rav Ashi said אָמַר רַב אָשֵׁי it is 'm'du'yik' also דַּיְקָא נָמֵי as the Baraisa said שְׁנִּיתְּנָה לו that it was given to him וְלָא קָתָנָי לו and it does not say וְלָא קָתָנָה לו that he gave to him שְׁנְתָנָה לו

The Baraisa says that it was given to him and not that he gave it to him. This would seem to indicate that indeed it was someone else who gave it to him and not that it was the one who made the neder himself that gave it to him.

Is There a Parsha of Meilah with Regard to Konamos?

They asked a question דְּשָׁא מִינֵּיה רְבָא מִירֵב נַחְמָן is there meilah יֵשׁ מְעִילָה with regard to konamos בְּקוּנְמוֹת or not אוֹ לָא לא לא

Do we say that since the term 'konam' is used to compare the object to hekdesh, the same way if a person uses an object of hekdesh he transgresses the issur of me'ilah and has to bring a korban asham, so too this person who uses an object that became assur through this type of neder transgresses this issur and has to bring a korban?

גליון השרם בהרין דים מתוכוי וקי לרמ דמסרי קיל כא רגא פשמ רק מכת הוכתה דאינו ככרי עליך לאפוקי מאי וכדמי הרץ לעיל ואהו שייך ככבר דסתם הנאת כבר רק לאבילה וכמיש הגלאים אבל בכא במרה ובקורדום ליש סוכתה או דגא לאפוקי בשוד שבסרה שלו אכור לבשאינו ליהנות ממנה אם כן יל דרגא מודה בזה דמותר בנותן במתנה וליע: בהריץ דיה דיקא נמיוכוי שאין בכתיבה שום וכוי - וכיואא בוה כתובות ב עיצ:

מקריכ (h) גם׳ קונס קרדוס לי כציל וחינה שיש נמחק: (ג) שם ככר זו עלי הקדש כציל ואות לי נמחק: (ג) רש״י ד׳ה ה׳ג וכו׳ וליסטת: (ד) ד׳ה או שנתנה נו וכו׳ נכסי עליך ומאחר שמת וכו׳ והכי נמי אם: (ה) ד׳ה וכסבור של מולין כן אמסיכ מעל הכא נמי:

פד שימפול כו והכי אמרין במעילם האומר לשלומו מן דירך למווני ורזכר בעל הבית קודם שנמנו למנוני ונזכר בעל המרין במעילם האומר לשלומו מן דירר למנוני ונזכר בעל הבית קודם שנמנו מפליך קצה מאי פריך מנחנה לו פרה וקרדום הא לא אמר פליך וי"ל דלפי פירוש ראשון גרם שניחנו ה) ליל אינו מופל ט מד שויצה. למאורי הטורי משל כשיונית . משכיך קבה מתו פריך מנחנה כו פרה וקרדום הח מו חמד פעיך וייי לפפי פירות וכחשו וברק שומנו האורי משל המשל בעיך וייי לפפי פירות וברק שומנו האורי משל המשל בעיר וייי לפפי פירות וברק שומנו האורי משל המשל המשל בעיר וייי לפפי פירות המנה בין המונה בין המונה בין המינה בין היי למשל האורי משל המשל המיורי המנה לאורי המני לבים וקאי מי אנכבים ורוחק הוא עבל הספרים גרפיי שניות לשן יחיד דמתמת דקאי דוקא המכי לשו הבים וברק שומנו שני ואינה לה משל המיורי משל המירי מביה בים הכים הואוריה משל אורי המני לא תואי לא תוא שנית לא מואי לא תואי לא מאי אוריה משל המיורי מביה בים המכים וייעה שני האינה מביה ביה מכום ביה הוא שניל המיורים ביה הוא לא מאי לאו קאי לביפא דמשי והא לימני הי ממנו היה שקר הגדו בכב בלג נכפוים הם דמותק ביו דואא מעל ומגירו לא מעל ומגירו לא מעל לפיר איז שניים המיוחק שביה לא קאי לפיפא דבשי למיות ביעי מרי מביה היים שניים הביון ומשל הפיו לא מאי קאי לפופא דבשי למיות בין היות בין היית כם הכבקים וויע מ" מנה לא מאי לאו קאי לביפא דבשי למיות ביע לימנה ביו שני או שניית לשו מיות לשני מאים ביו לא מעל ומגיר לא מעל לפיפא דבשי ומיות לימנית לה ביון המי ביבא אלא קאי לפיפא דש צי מיות בין היים ביו לאי מעל נותי מדים ביו היינה ביות המיא ביו מניא ביו מעילה של מי לו ממע האי שני מוש מאי שני מיות בין היות ביות ביש בישא לא קאי לביפא דבשי מות שלא ביש ליותי בקום שלים ביש לא מאי כבים לאות ביי ביו שנא ביש לא מאי ביו שנות ביו מעלי ביש מאורי שומנו לאי מייד בבי מתם אלא מייד בי מדיו לפווח אלמא ממת ביד ביו פריה לקומות ובייק בידא לאמר כקדש בומויד בעו משל מי מדיר בקרש מותי שלאורי בקום באמון לא מדיו בקרש בו משלא מקיני ביו שלאפר ביש לא מדי בקרש ביות לאמרי לגיד ביש ביות לאוריים ביו שלא מתירי ביו ביו מדיה בקום מותי למות לאורי ביות ממולי שירי בקרש בו משלא בית בקום בות שלא מייד ביו מדות ביו שלאר ביש לאמר מקדש בו משלא בקום בעיו ביו לפווו לא מות כביו ביו ביו ביו מיו מעויו ביו ביו מיד משלה שביחו למותו הייט קוש ולכן ביו מעילה ביו בין כרו כר בי לאי לפינו לרשל משום לאון מעילה בקדש בלשון היות מעליו בי משלה שביחו לפותות היינו ביו ביו ביו ביו היו בו שלאמרים ביו כרו מלי השום לאיו מעלה משוח לאומנה ביום לאמריו ביוייליים ביו

מתכי'

מסכיי נונעני ליהנות לך ממנה כלוי שאין לי פרה אחרת ואם יש לי תהא קונם טליך או שאמר גלפון הזה נכסי טליך קונם אם יש לי פרה אלא זו שאני פושה נה מלאכתי ונמלא שיש לו פרה אחרת ופתה נאקרה הפרה והנכסים פליו וגני קונם נמי ה"פ כדפירשתי : מת או שנתנה לו במתנה מותרתי מת דתו לא מיקרו פרה וקרדום שלו וכן שנתנה לו במתנה מותרת וקס"ד שנתנה המדיר למודר ומשני שניתנה לו על ידי אתר לפירוש שני דלעיל ניחא דפריך מנתנה לו במתנה דאפרה ואקרדום קאי ואט"ע דלא אמר טליך אבל לפי׳ ראשון דלטיל דדייק

מרשות הקדש אפשר דאפי׳ בטעות מעל שאני הכא שהוא לא הוליאה תוספות אלא חבירו הוליאה וזה לא עשה אלא שקבלה: אמר ליה מקבל מעל לכשיוליא כלומר מהשתא אין אחד מהם מועל מהגך טעמי דאמרת קונם פרה שיש ני שאני הנאה לך נכסי אלא מיהו לכשיוליא מעל נהי דגבי זכיה אמרינן דוכיה בטעות היא פניד אם יש ני פרה לכשיוליא לא אמרינן הכי מידי דהוה אכל מוליא מעות הקדש לחולין: אלא זו שני נדרים הוו ירושלמי נדר מן הככר מהו לחמם בו את ידיו ולא איפשיטא : ואי קאמר שאומר יי הונם פרהשיש לישחוכל

בהקדש *דנטל אבן או קורה של הקדש מעל אע"פ שלא הוליאה הכא [תריגה י: ושינ] כמי מכיון שזכה בה שייכה מעילה שילחה מרשות הוסר ונכנסה לרשות מקבל: למעול נותן הא לא אסרה עליה י ומכאן תשובה להרמב"כ ז"ל שכתב (בפרק) המדיר את חבירו והאכינו לוקה משום לא יחל דברו כמו שכתבתי למעלה בפי ואלו מותרים": למעול מקבל יכול דאמר ודף מו. דים כלנהן התירא בעינא איכורא לא בעינא · שאינו היה יודע שהוא של איכור

לא היה רולה לזכות בה ונמלא זכיה בטעות ואינה זכיה ואע"ג דבמוליא

כסבור של חולין הוא מועל אף זה מועל: : אכולי עלמא כהקדש תפים פדיונו מחני׳ כבר זו עלי הקדם אכלה הוא מעל י דנהי דלא מיתסרה אלא עליה כי מתהני איהו מינה מעל: חבירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון · דכיון דחבירו לא מעל לא אלים כהקדש למתפם פריונה : וחב"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקונמותי בין בקונם כללי שאסר לכל בין בקונם פרטי: ולענין הלכה קי"ל כר"מ דיש מעילה בקונמות דהא רב נחמן פשיט ליה לרבא ממתניתין שיש מעילה ובפ׳ שבועות שתים בתרא (דף כנ:) נמי מפרינן דר״מ לרבנן הלכך קי״ל דיש מעילה וקי״ל נמי דקונם כללי יש לו פדיון ומסתפקא לי מאן דמעל בקונמות אי משתרי ההוא קונם לבתר דמעיל כהקדש שיולא לחולין ע"י מעילה: כברי עליך ונתנה לו במתנה מי מעל - כלומר מי מעל בנתינה זו דכיון דיש מעילה כי היכי דאמר

ככסיו הן וקס"ד שהמדיר נתן למודר ואפ"ה שרי "וקשיא לרבא דאסר : יב ה מיי׳, שם פ׳י שנתנה לו על ידי אחר י שנתנו מדיר לאיניש דעלמא ואח"כ נתט זה למודר : דיקא נמי דקתני שניתנו לו · כלומר שכד' היתה קבלה בידם לקרות נתנו בחירק אף על פי שאיןבכתיבה שום הפרש: ולענין הלכה קיימא לן אע"ג דיהביה ניהליה במתנה אסור דהכי פשט ליה רבא ואסיקנא דיקא כמי דקתני כו' וכתב הרשב"א ז"ל דכי היכי דיהבה במתנה אסור ה"ה אם להחו מודר ממנו דחד טעמא הוא: יש מעילה בקונמות י האוסר דבר עליו בקונם ונהנה ממנו מי מחייב מעילה או לא מי אמריכן דעשאו כקרבן וחייב עליו אשם מעילה כנהנה מן הקדשים: תפול הגאה להקדש למימרא כהקדשי דאי לא דמי קוכמות להקדש הוה ליה למימר יוליך הנאה לים המלח כדקתני בכל דוכתה אלה משום דבהונמות יש בהן מעילה כהקדש כיוןדבהקדש עסיק תנא תפול הנאה להקדש: קונם ככר זו הקדשי שאסרה בקונם לכל כהקדש שהוא הסור לכל אדם: אבלה ביו הוא בין חברו מעל - דיש מעילה בקונמות : לפיכך יש לה פדיון זכיון דמתסר

מעילה הלכה ע : הרי זה מותרי משום דכי מת או שנתנה לו במתנה לא פרתו ולא קרדומו ולא

יא ד מיי׳ שם הלכהי:

: fr 0000

ו במיי׳ פ׳ד מהלכות

נדרים הלכה ד סמנ יי רחד טושיע י'ד

עין משפם מצוה 23

ה"ג הונם פרה שאני הנאה לך - והכי משמע קונם יהו עליך שאר פרות שיש לי שאני מהנה לך כלומר שאין לי פרה אחרת וזו שיש לי חיני משאילך שזו לא רלה להשאילו והאחרות אסורות עליו בנדר או שאמר נן ככסי אסורין עליך אם יש לי פרה אחרת אלא זו וגמלא שיש לו פרה נמלא שיש לו פרה אחרת או קורדום אחר: כת או שנתנה לו במתנה

יש״ אין בין המודר פרק רביעי

אחרת אסור לישאל (ג) ליהטת: קונס איתיביה אמר לו השאילני פרתך אמר לו קורדום שיש לי שאיני קטייכלומר שלא קניתי קורדום אחר וזה איני משאילך קונם פרה שאני קנוי לך נכסי עליך אם יש באני לריך לו או שאמר לו קונם נכסי לי פרה אלא זו השאילני קררומך אמר לו יהו הכורים עלי אם יש לי קורדום קונם קרדום (ה) שיש לי שאני קנוי נכסי עלי אחר אלא זה וכמצא שיש לו קורדום אם ישלי קרדום אלא זה ונמצא שישלו החר: בחייו אסור בעל הקורדוס "בחייו אסור מת או שנתנה לו במתנה הרי אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו אי זה מותר א"ר אחא בריה דרב איקא ישניתנה כמי בחייו דמדיר תסורין נכסיו על המודר : מת - המשאיל : או שנתנה לו לו על ידי אחר א״ר אשי דיקא נמי דקתני במהנה י למודר אמר לן המורה האי שניתנה לו ולא קתני שנתנה לו בעא מיניה דקתני מת לא האי אסיפא כלל דהיכי רבא מרב נחמן יש מעילה בקונמות או לא מצי קתני אסיפא [דהא] קתני נכסי אמר ליה תניתוה מקום שנומלין עליה שכר עלי מת או שנתנה לו במתנה הרי זה תיפול הנאה להקרש למימרא כי הקדש מה מותר מי מותר הרי אנפשיה קאמר אלא הקרש יש בו מעילה אף קונמות יש בהן ארישא קתני אהשאילני פרתך שאם מת מעילה כתנאי *יקונם ככר זו הקרש ואכלה ינמות פה, המדיר מותר בפרה חו בנכסים של ד׳ה אי קסנר] מדיר דהא אמר נכסי (ד) ומאחר שמת בין הוא ובין חבירו מעל לפיכך יש לה פריון כבר זו עלי(י)הקרש ואכלה הואמעל הבירו לאו נכסיה דידיה אינון והכא נמי אם ניתט לו במתנה ואמר לן המורה דכה"ג לא מעל לפינך אין לה פריון דברי ר' מאיר שאני הנאה שאיט קטי כינוי לשון בני וחכ"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקונמות א"ל רב אחא בריה דרב אדם [הן] (שרי) דהכי היו טדרים בירושלים ובנדרים הלך אחר לשון בני אויא לרב אשי ככרי עליך ונתנה לו במתנה אדם קתני שניתנו לו במתנה הרי זה מי מעל למעול נותן הא לא אסירא עליה מותר וקשיא לרבא דאמר אע"ג דיהיב למעול מקבל יכול האמר היתירא בעיתי ליה במתנה אסור : אמר לך רבא הכא איסורא לא בעיתי אמר ליה ימקבל מעל במאי עסקינן כגון שניתנה לו על ידי אחר ישבעל הפרה נתנו לאחר ואותו לכשיוציא "שכל המוציא מעות הקרש לחולי אחר נתנו לשואל ולהכי מותר שכבר נו על ידי אתרי בנתנה הוליאה משאיל מרשותו כשנתנה לאחר אבל היכא דאמר ליה ככרי עליך ולא נתנה לו על ידי תחר הואיל ולא ילאת מרשותו הודם לכן אסור ולא בנתנה לוי בעל פה דמי להיכא דאיגנבה מיניה משום דהיכא דאיגנבה מיניה הואיל ושלא מדעתו דבעל הככר ילא מרשותו כעודה בידו דמי ואסור אבל היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר ילאה מרשותו מדעתו : ולא קתני שנתנה לו - דמשמע שהוא עלמו נתנו לו : יש מעילה בקונמות היכא דאמר קונם ככר זה ואכלו מי הוי כהקדש מעליא דיש בו מעילה ומעל או לא: [תניתוה מקום] שנוטלין עליה שכר ומודר היינו דאמר קונס ומדמי ליה להקדש : קונס ככר זה הקדש · שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוא הדין כמי לה המרה הלה בלשון קונס: בין הוה בין חבירו מעל · שהרי הקדישה סתם אכולי עלמא: לפיכך י הואיל ויש בה מעילה

> מליט מפילה בדבר המותר לו לחדם : איסורא לא בפי דליקני זכל מפילה בשוגג הוא ואילו הייתי יודם שהיא אסורה לא הייתי מקבלה אבל המוזיא מעוח של הקדש בשונג מעל אע"פ שאילו היה יודע

> יות שטים של הקדש לא סיים ותנים זהל מותיא ומות א שיום שיים אות היות אות של שיום אות היות אות שיים שיים או אות ש שסיה של הקדש לא סיה רולה להכות בהם כיון שהוא פלמו לקחם כדי לזכות בהם אבל מה שטתן לו פל ידי אמר מלי למימר איסורא לא בפינא למקני: מקבל מפל לכשויליאי דכל דבר של הקדש א) אינו יוליא

שנועות כב. [עיש ובתוס' רבס ותוס' יבמות פה.

פירוש הרא"ש קונם פרה שאני קנויי כקונם יהא עליך אם ים לי פרה אלא זו ולזו אני צריך וים לו פרות התכות ונהכרו נכסיו פל המודר י או שנתנה לו במתנה הרי זה מותרי וסיובתה דרבה: שנתנה דיקה כמי דק תכי היתה הגירסא שגורה בפיהם: למימרת כהקדש כדפריבנה במתני' מדקתני דדוקה להקדם לריך ליתן השכר ואינו יכול להשליכו לאבוד אלמא כל הנאה הבאה לו מתנה הרי הוא הקדע ויע לו בה מעילה: ככר זה הקדשי פירום הקדם בתול ומילתה דפביטה היה ולא אילטריך להך בכא כלל אלא אגב סיפא נקע:הוא מעלי דקסבר ים תעילה בקונתות : מעילה לכל כמו ההדש דלא אלים לתתפס פדיוניה : והכ"ה החד זה ואחד זה לא מעלי בין הוא בין חבירו לא משל דאין מפילה בקונמות: תי מפלי מעילה בקונמות קבעי : הא לא אסירא עליה · דנותן : התירא ניחא לי דתיתיב לי איסורא לא בעיתי - כלומר דבתורת היתר הבלתיה למאן דאמר יש מטילה בקוכמות: למעול נותןי ממך ולא בתורת איסור : וכסבור של חולין הן (ה) מעלי אעפ"כ הכי כמו הטחן הקדם נשוגנ נמי אף זה המקבל אע"פ שסבור זה המקבל שהיתר הוא כי אכלה מעל : לחבירו דמעל : הא לא אסרה פילויה ולא

לאחר והוא נתנה למודר: שניתנה ולה קתני יש בה פדיון וילאה לחולין דהוי כשאר הקדש : אמר זו עלי הקדש י כיון דחמר עלי עליה דידיה שוויה הקדש והוח מעל אם אכל חייב לשלומי: חבירו לא מעלי דלא אסרה אלא על עלמו אין לה פדיון זאין נו וגבי חבירו הוי כחולין: לפיכך אין לה פדיון שהוא עלמו אין יכול לפדותה לעולם שהרי אמר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: בין כך ובין כך צין אמר סתם בין אמר עלי לא מעל בין הוא ובין הבירו אף על פי שאמר הקדש כיון דאמר כמי קולם שאין מעילה בקונמות : מי מעל אליבא דמאן דאמר יש

מכורת הש"ם

איתיביה וכו׳ השתילני פרתך הקטיה פרה המונחת בפניהם: קונם שא במיי פיה מהלי

או שאוסר עליו כל נכסיו אס יש לו פרה אלא זו: בחייו אסור אס סימן יטו סטיף ה:

פרה שאני קנוי עליך קונם עליך פרתי זו אם אני קניתי אלא פרה זו נאוין רמב טושיע י

or whether it was his friend that (ate it) ובין חבירו he (the one who ate it) is ma'al מַעָל therefore לְפִיכָד it hasיש לָה pidyon (the ability to be redeemed) אָרָיון But if the person said: "This loaf is on me like hekdesh" פּכָר זו עָלַי לְהֶקְדֵיש and it is eaten ואַכָלָה he is ma'al הוא מעל and his friend (that eats it) is not ma'al חבירו לא מעל therefore לפיכד it does not have pidyon אין לה פּדיון these are the words of R' Meir דברי רבי מאיר and the Chachamim say וחַכָּמִים אוֹמְרִים like this or like this (i.e., in either case) בין כָּד וּבִין כָּד he is ma'al לא מעל for there is no me'ilah לפי שָאין מעילה with regard to konamos בקונמות

In the first case, since the person simply said that the loaf should be hekdesh, it is assur to everyone, and as such, no matter who eats it, that person will be ma'al. And since the issur to eat it applies to everyone, it is similar to hekdesh and that is why it has the ability to be redeemed (i.e., it has pidyon).

The halacha with regard to objects that are heldesh is that one has the ability to redeem them, and therefore, since this object is similar to heldesh, it is able to be redeemed as well.

However, in the second case the person said that the loaf should only be considered as hekdesh with regard to him, i.e., only he should be assur to eat the bread. This is not similar to hekdesh and therefore it will not have pidyon but the person who made the neder will still be ma'al if he eats it.

The Baraisa concludes with the shita of the Chachamim who hold that no matter who the person includes in his neder, the object will not be subject to the halachos of me'ilah (as it is not 'really' hekdesh).

And this is the answer to the Gemara's question with regard to if there is or if there is not me'ilah with regard to konamos. As

Or do we say that since at the end of the day that object is not hekdesh, there is no issur me'ilah with regard to it?²⁹

They said to him אַמַר לֵיה תניתוּה we learned in our Mishna

in a place מקום

that they take payment שַׁנּוֹטָלִין עַלֵיהַ שַׂכָר

you should 'throw' תִּיפּוֹל הַנָּאָה

(the benefit) to hekdesh לַהֶקְדֵּשׁ

The Mishna said that in a situation in which the owner is not allowed to keep the 'finder's fee', it must be given to hekdesh. And on this the Gemara points out:

> לְמֵימְרָא This is to say כִּי הֶקְדֵּשׁ that it is like hekdesh מָה הֶקְדֵשׁ יֵשׁ בּוֹ מְעִילָה just like hekdesh there is meilah אַך קוּנְמוֹת there is meilah יֵשׁ בָּהֶן מְעִילָה

The point of the Mishna's halacha is to say that the owner cannot just keep the benefit for himself. But if so, why did the Mishna not just say that he should throw the 'finder's fee' into the Yam Hamelech (the dead sea)? This is the standard expression that the Gemara uses to describe money that has to be 'thrown away' and if so, why does the Mishna not use the same terminology?

The Gemara answers that the reason the Mishna says to give it to hekdesh is because in a sense it is already hekdesh, as the halacha is as Rav Nachman said, that there is an issur of meilah with regard to konamos (i.e., things that become assur with a neder).

The Gemara now explains that although it might be true that from our Mishna we have a proof that there is me'ilah with regard to konamos, it reality this question of me'ilah with regard to konamos is a machlokes Tannaim.

> (This question) is like the (these) Tannaim כְּתַנְאֵי (If a person says) "Konam קוּנָם this loaf should be hekdesh" כְּכָר זּו הֶקְדֵּשׁ and it was eaten וַאֲכָלָת whether it was him (that ate it) בֵּין הוּא

The Birchas Avrohom gives a beautiful explanation into the shita of the Ran. He explains that the reason that a person pays a chomesh when he is ma'al is because by being ma'al the person is stealing from hekdesh, as by using the object he takes it out of hekdesh and makes it chullin (i.e., a mundane nonhekdesh object).

This obviously will not apply to an object that became assur with a neder. Even if the object will have certain halachos of hekdesh, at that end of the day it is not hekdesh and when he uses it, he does not cause hekdesh a loss, and if so, there should be no reason why he would ever have to pay this extra fifth.

²⁹ Why Does the Ran Not Discuss the Chiyuv to Pay an Extra Fifth (קרן וחומש)?

When a person is ma'al with hekdesh, not only does he have to bring a korban asham, but he has to pay back the value of the object plus a chomesh (extra fifth). And yet when the Ran explains the sofek of the Gemara if there is me'ilah or not with regard to konamos he only discusses the question if there is a chiyuv korban but he does not mention the chiyuv to pay a chomesh. The question is why. If we treat the object as hekdesh with regard to me'ilah, why would we not say that it has all of the halachos of me'ilah? And indeed, other Rishonim do hold that if we say that he object is subject to me'ilah, if the person uses it, he will have to the extra amount in addition to bringing the korban asham.

גליון השרם בהרין דים מתוכוי וקי לרמ דמסרי קיל כא רגא פשמ רק מכת הוכתה דאינו ככרי עליך לאפוקי מאי וכדמי הרץ לעיל ואהו שייך ככבר דסתם הנאת כבר רק לאבילה וכמיש הגלאים אבל בכא במרה ובקורדום ליש סוכתה או דגא לאפוקי בשוד שבסרה שלו אכור לבשאינו ליהנות ממנה אם כן יל דרגא מודה בזה דמותר בנותן במתנה וליע: בהריץ דיה דיקא נמיוכוי שאין בכתיבה שום וכוי - וכיואא בוה כתובות ב עיצ:

מקריכ (h) גם׳ קונס קרדוס לי כציל וחינה שיש נמחק: (ג) שם ככר זו עלי הקדש כציל ואות לי נמחק: (ג) רש״י ד׳ה ה׳ג וכו׳ וליסטת: (ד) ד׳ה או שנתנה נו וכו׳ נכסי עליך ומאחר שמת וכו׳ והכי נמי אם: (ה) ד׳ה וכסבור של מולין כן אמסיכ מעל הכא נמי:

פד שימפול כו והכי אמרין במעילם האומר לשלומו מן דירך למווני ורזכר בעל הבית קודם שנמנו למנוני ונזכר בעל המרין במעילם האומר לשלומו מן דירר למנוני ונזכר בעל הבית קודם שנמנו מפליך קצה מאי פריך מנחנה לו פרה וקרדום הא לא אמר פליך וי"ל דלפי פירוש ראשון גרם שניחנו ה) ליל אינו מופל ט מד שויצה. למאורי הטורי משל כשיונית . משכיך קבה מתו פריך מנחנה כו פרה וקרדום הח מו חמד פעיך וייי לפפי פירות וכחשו וברק שומנו האורי משל המשל בעיך וייי לפפי פירות וברק שומנו האורי משל המשל בעיר וייי לפפי פירות וברק שומנו האורי משל המשל המשל בעיר וייי לפפי פירות המנה בין המונה בין המונה בין המינה בין היי למשל האורי משל המשל המיורי המנה לאורי המני לבים וקאי מי אנכבים ורוחק הוא עבל הספרים גרפיי שניות לשן יחיד דמתמת דקאי דוקא המכי לשו הבים וברק שומנו שני ואינה לה משל המיורי משל המירי מביה בים הכים הואוריה משל אורי המני לא תואי לא תוא שנית לא מואי לא תואי לא מאי אוריה משל המיורי מביה בים המכים וייעה שני האינה מביה ביה מכום ביה הוא שניל המיורים ביה הוא לא מאי לאו קאי לביפא דמשי והא לימני הי ממנו היה שקר הגדו בכב בלג נכפוים הם דמותק ביו דואא מעל ומגירו לא מעל ומגירו לא מעל לפיר איז שניים המיוחק שביה לא קאי לפיפא דבשי למיות ביעי מרי מביה היים שניים הביון ומשל הפיו לא מאי קאי לפופא דבשי למיות בין היות בין היית כם הכבקים וויע מ" מנה לא מאי לאו קאי לביפא דבשי למיות ביע לימנה ביו שני או שניית לשו מיות לשני מאים ביו לא מעל ומגיר לא מעל לפיפא דבשי ומיות לימנית לה ביון המי ביבא אלא קאי לפיפא דש צי מיות בין היים ביו לאי מעל נותי מדים ביו היינה ביות המיא ביו מניא ביו מעילה של מי לו ממע האי שני מוש מאי שני מיות בין היות ביות ביש בישא לא קאי לביפא דבשי מות שלא ביש ליותי בקום שלים ביש לא מאי כבים לאות ביי ביו שנא ביש לא מאי ביו שנות ביו מעלי ביש מאורי שומנו לאי מייד בבי מתם אלא מייד בי מדיו לפווח אלמא ממת ביד ביו פריה לקומות ובייק בידא לאמר כקדש בומויד בעו משל מי מדיר בקרש מותי שלאורי בקום באמון לא מדיו בקרש בו משלא מקיני ביו שלאפר ביש לא מדי בקרש ביות לאמרי לגיד ביש ביות לאוריים ביו שלא מתירי ביו ביו מדיה בקום מותי למות לאורי ביות ממולי שירי בקרש בו משלא בית בקום בות שלא מייד ביו מדות ביו שלאר ביש לאמר מקדש בו משלא בקום בעיו ביו לפווו לא מות כביו ביו ביו ביו מיו מעויו ביו ביו מיד משלה שביחו למותו הייט קוש ולכן ביו מעילה ביו בין כרו כר בי לאי לפינו לרשל משום לאון מעילה בקדש בלשון היות מעליו בי משלה שביחו לפותות היינו ביו ביו ביו ביו היו בו שלאמרים ביו כרו מלי השום לאיו מעלה משוח לאומנה ביום לאמריו ביוייליים ביו

מתכי'

מסכיי נונעני ליהנות לך ממנה כלוי שאין לי פרה אחרת ואם יש לי תהא קונם טליך או שאמר גלפון הזה נכסי טליך קונם אם יש לי פרה אלא זו שאני פושה נה מלאכתי ונמלא שיש לו פרה אחרת ופתה נאקרה הפרה והנכסים פליו וגני קונם נמי ה"פ כדפירשתי : מת או שנתנה לו במתנה מותרתי מת דתו לא מיקרו פרה וקרדום שלו וכן שנתנה לו במתנה מותרת וקס"ד שנתנה המדיר למודר ומשני שניתנה לו על ידי אתר לפירוש שני דלעיל ניחא דפריך מנתנה לו במתנה דאפרה ואקרדום קאי ואט"ע דלא אמר טליך אבל לפי׳ ראשון דלטיל דדייק

מרשות הקדש אפשר דאפי׳ בטעות מעל שאני הכא שהוא לא הוליאה תוספות אלא חבירו הוליאה וזה לא עשה אלא שקבלה: אמר ליה מקבל מעל לכשיוליא כלומר מהשתא אין אחד מהם מועל מהגך טעמי דאמרת קונם פרה שיש ני שאני הנאה לך נכסי אלא מיהו לכשיוליא מעל נהי דגבי זכיה אמרינן דוכיה בטעות היא פניד אם יש ני פרה לכשיוליא לא אמרינן הכי מידי דהוה אכל מוליא מעות הקדש לחולין: אלא זו שני נדרים הוו ירושלמי נדר מן הככר מהו לחמם בו את ידיו ולא איפשיטא : ואי קאמר שאומר יי הונם פרהשיש לישחוכל

בהקדש *דנטל אבן או קורה של הקדש מעל אע"פ שלא הוליאה הכא [תריגה י: ושינ] כמי מכיון שזכה בה שייכה מעילה שילחה מרשות הוסר ונכנסה לרשות מקבל: למעול נותן הא לא אסרה עליה י ומכאן תשובה להרמב"כ ז"ל שכתב (בפרק) המדיר את חבירו והאכינו לוקה משום לא יחל דברו כמו שכתבתי למעלה בפי ואלו מותרים": למעול מקבל יכול דאמר ודף מו. דים כלנהן התירא בעינא איכורא לא בעינא · שאינו היה יודע שהוא של איכור

לא היה רולה לזכות בה ונמלא זכיה בטעות ואינה זכיה ואע"ג דבמוליא

כסבור של חולין הוא מועל אף זה מועל: : אכולי עלמא כהקדש תפים פדיונו מחני׳ כבר זו עלי הקדם אכלה הוא מעל י דנהי דלא מיתסרה אלא עליה כי מתהני איהו מינה מעל: חבירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון · דכיון דחבירו לא מעל לא אלים כהקדש למתפם פריונה : וחב"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקונמותי בין בקונם כללי שאסר לכל בין בקונם פרטי: ולענין הלכה קי"ל כר"מ דיש מעילה בקונמות דהא רב נחמן פשיט ליה לרבא ממתניתין שיש מעילה ובפ׳ שבועות שתים בתרא (דף כנ:) נמי מפרינן דר״מ לרבנן הלכך קי״ל דיש מעילה וקי״ל נמי דקונם כללי יש לו פדיון ומסתפקא לי מאן דמעל בקונמות אי משתרי ההוא קונם לבתר דמעיל כהקדש שיולא לחולין ע"י מעילה: כברי עליך ונתנה לו במתנה מי מעל - כלומר מי מעל בנתינה זו דכיון דיש מעילה כי היכי דאמר

ככסיו הן וקס"ד שהמדיר נתן למודר ואפ"ה שרי "וקשיא לרבא דאסר : יב ה מיי׳, שם פ׳י שנתנה לו על ידי אחר י שנתנו מדיר לאיניש דעלמא ואח"כ נתט זה למודר : דיקא נמי דקתני שניתנו לו · כלומר שכד' היתה קבלה בידם לקרות נתנו בחירק אף על פי שאיןבכתיבה שום הפרש: ולענין הלכה קיימא לן אע"ג דיהביה ניהליה במתנה אסור דהכי פשט ליה רבא ואסיקנא דיקא כמי דקתני כו' וכתב הרשב"א ז"ל דכי היכי דיהבה במתנה אסור ה"ה אם להחו מודר ממנו דחד טעמא הוא: יש מעילה בקונמות י האוסר דבר עליו בקונם ונהנה ממנו מי מחייב מעילה או לא מי אמריכן דעשאו כקרבן וחייב עליו אשם מעילה כנהנה מן הקדשים: תפול הגאה להקדש למימרא כהקדשי דאי לא דמי קוכמות להקדש הוה ליה למימר יוליך הנאה לים המלח כדקתני בכל דוכתה אלה משום דבהונמות יש בהן מעילה כהקדש כיוןדבהקדש עסיק תנא תפול הנאה להקדש: קונם ככר זו הקדשי שאסרה בקונם לכל כהקדש שהוא הסור לכל אדם: אבלה ביו הוא בין חברו מעל - דיש מעילה בקונמות : לפיכך יש לה פדיון זכיון דמתסר

מעילה הלכה ע : הרי זה מותרי משום דכי מת או שנתנה לו במתנה לא פרתו ולא קרדומו ולא

יא ד מיי׳ שם הלכהי:

: fr 0000

ו במיי׳ פ׳ד מהלכות

נדרים הלכה ד סמנ יי רחד טושיע י'ד

עין משפם מצוה 23

ה"ג הונם פרה שאני הנאה לך - והכי משמע קונם יהו עליך שאר פרות שיש לי שאני מהנה לך כלומר שאין לי פרה אחרת וזו שיש לי חיני משאילך שזו לא רלה להשאילו והאחרות אסורות עליו בנדר או שאמר נן ככסי אסורין עליך אם יש לי פרה אחרת אלא זו וגמלא שיש לו פרה נמלא שיש לו פרה אחרת או קורדום אחר: כת או שנתנה לו במתנה

יש״ אין בין המודר פרק רביעי

אחרת אסור לישאל (ג) ליהטת: קונס איתיביה אמר לו השאילני פרתך אמר לו קורדום שיש לי שאיני קטייכלומר שלא קניתי קורדום אחר וזה איני משאילך קונם פרה שאני קנוי לך נכסי עליך אם יש באני לריך לו או שאמר לו קונם נכסי לי פרה אלא זו השאילני קררומך אמר לו יהו הכורים עלי אם יש לי קורדום קונם קרדום (ה) שיש לי שאני קנוי נכסי עלי אחר אלא זה וכמצא שיש לו קורדום אם ישלי קרדום אלא זה ונמצא שישלו החר: בחייו אסור בעל הקורדוס "בחייו אסור מת או שנתנה לו במתנה הרי אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו אי זה מותר א"ר אחא בריה דרב איקא ישניתנה כמי בחייו דמדיר תסורין נכסיו על המודר : מת - המשאיל : או שנתנה לו לו על ידי אחר א״ר אשי דיקא נמי דקתני במהנה י למודר אמר לן המורה האי שניתנה לו ולא קתני שנתנה לו בעא מיניה דקתני מת לא האי אסיפא כלל דהיכי רבא מרב נחמן יש מעילה בקונמות או לא מצי קתני אסיפא [דהא] קתני נכסי אמר ליה תניתוה מקום שנומלין עליה שכר עלי מת או שנתנה לו במתנה הרי זה תיפול הנאה להקרש למימרא כי הקדש מה מותר מי מותר הרי אנפשיה קאמר אלא הקרש יש בו מעילה אף קונמות יש בהן ארישא קתני אהשאילני פרתך שאם מת מעילה כתנאי *יקונם ככר זו הקרש ואכלה ינמות פה, המדיר מותר בפרה חו בנכסים של ד׳ה אי קסנר] מדיר דהא אמר נכסי (ד) ומאחר שמת בין הוא ובין חבירו מעל לפיכך יש לה פריון כבר זו עלי(י)הקרש ואכלה הואמעל הבירו לאו נכסיה דידיה אינון והכא נמי אם ניתט לו במתנה ואמר לן המורה דכה"ג לא מעל לפינך אין לה פריון דברי ר' מאיר שאני הנאה שאיט קטי כינוי לשון בני וחכ"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקונמות א"ל רב אחא בריה דרב אדם [הן] (שרי) דהכי היו טדרים בירושלים ובנדרים הלך אחר לשון בני אויא לרב אשי ככרי עליך ונתנה לו במתנה אדם קתני שניתנו לו במתנה הרי זה מי מעל למעול נותן הא לא אסירא עליה מותר וקשיא לרבא דאמר אע"ג דיהיב למעול מקבל יכול האמר היתירא בעיתי ליה במתנה אסור : אמר לך רבא הכא איסורא לא בעיתי אמר ליה ימקבל מעל במאי עסקינן כגון שניתנה לו על ידי אחר ישבעל הפרה נתנו לאחר ואותו לכשיוציא "שכל המוציא מעות הקרש לחולי אחר נתנו לשואל ולהכי מותר שכבר נו על ידי אתרי בנתנה הוליאה משאיל מרשותו כשנתנה לאחר אבל היכא דאמר ליה ככרי עליך ולא נתנה לו על ידי תחר הואיל ולא ילאת מרשותו הודם לכן אסור ולא בנתנה לוי בעל פה דמי להיכא דאיגנבה מיניה משום דהיכא דאיגנבה מיניה הואיל ושלא מדעתו דבעל הככר ילא מרשותו כעודה בידו דמי ואסור אבל היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר ילאה מרשותו מדעתו : ולא קתני שנתנה לו - דמשמע שהוא עלמו נתנו לו : יש מעילה בקונמות היכא דאמר קונם ככר זה ואכלו מי הוי כהקדש מעליא דיש בו מעילה ומעל או לא: [תניתוה מקום] שנוטלין עליה שכר ומודר היינו דאמר קונס ומדמי ליה להקדש : קונס ככר זה הקדש · שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוא הדין כמי לה המרה הלה בלשון קונס: בין הוה בין חבירו מעל · שהרי הקדישה סתם אכולי עלמא: לפיכך י הואיל ויש בה מעילה

> מליט מפילה בדבר המותר לו לחדם : איסורא לא בפי דליקני זכל מפילה בשוגג הוא ואילו הייתי יודם שהיא אסורה לא הייתי מקבלה אבל המוזיא מעוח של הקדש בשונג מעל אע"פ שאילו היה יודע

> יות שטים של הקדש לא סיים ותנים זהל מותיא ומות א שיום שיים אות היות אות של שיום אות היות אות שיים שיים או אות ש שסיה של הקדש לא סיה רולה להכות בהם כיון שהוא פלמו לקחם כדי לזכות בהם אבל מה שטתן לו פל ידי אמר מלי למימר איסורא לא בפינא למקני: מקבל מפל לכשויליאי דכל דבר של הקדש א) אינו יוליא

שנועות כב. [עיש ובתוס' רבס ותוס' יבמות פה.

פירוש הרא"ש קונם פרה שאני קנויי כקונם יהא עליך אם ים לי פרה אלא זו ולזו אני צריך וים לו פרות התכות ונהכרו נכסיו פל המודר י או שנתנה לו במתנה הרי זה מותרי וסיובתה דרבה: שנתנה דיקה כמי דק תכי היתה הגירסא שגורה בפיהם: למימרת כהקדש כדפריבנה במתני' מדקתני דדוקה להקדם לריך ליתן השכר ואינו יכול להשליכו לאבוד אלמא כל הנאה הבאה לו מתנה הרי הוא הקדע ויע לו בה מעילה: ככר זה הקדשי פירום הקדם בתול ומילתה דפביטה היה ולא אילטריך להך בכא כלל אלא אגב סיפא נקע:הוא מעלי דקסבר ים תעילה בקונתות : מעילה לכל כמו ההדש דלא אלים לתתפס פדיוניה : והכ"ה החד זה ואחד זה לא מעלי בין הוא בין חבירו לא משל דאין מפילה בקונמות: תי מפלי מעילה בקונמות קבעי : הא לא אסירא עליה · דנותן : התירא ניחא לי דתיתיב לי איסורא לא בעיתי - כלומר דבתורת היתר הבלתיה למאן דאמר יש מטילה בקוכמות: למעול נותןי ממך ולא בתורת איסור : וכסבור של חולין הן (ה) מעלי אעפ"כ הכי כמו הטחן הקדם נשוגנ נמי אף זה המקבל אע"פ שסבור זה המקבל שהיתר הוא כי אכלה מעל : לחבירו דמעל : הא לא אסרה פילויה ולא

לאחר והוא נתנה למודר: שניתנה ולה קתני יש בה פדיון וילאה לחולין דהוי כשאר הקדש : אמר זו עלי הקדש י כיון דחמר עלי עליה דידיה שוויה הקדש והוח מעל אם אכל חייב לשלומי: חבירו לא מעלי דלא אסרה אלא על עלמו אין לה פדיון זאין נו וגבי חבירו הוי כחולין: לפיכך אין לה פדיון שהוא עלמו אין יכול לפדותה לעולם שהרי אמר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: בין כך ובין כך צין אמר סתם בין אמר עלי לא מעל בין הוא ובין הבירו אף על פי שאמר הקדש כיון דאמר כמי קולם שאין מעילה בקונמות : מי מעל אליבא דמאן דאמר יש

מכורת הש"ם

איתיביה וכו׳ השתילני פרתך הקטיה פרה המונחת בפניהם: קונם שא במיי פיה מהלי

או שאוסר עליו כל נכסיו אס יש לו פרה אלא זו: בחייו אסור אס סימן יטו סטיף ה:

פרה שאני קנוי עליך קונם עליך פרתי זו אם אני קניתי אלא פרה זו נאוין רמב טושיע י

we see from this Baraisa, the answer is that it is a machlokes Tannaim, R' Meir holds that there is meilah by konamos and the Chachamim hold that there is not.³⁰

If a Person Makes a Loaf Assur with a "Konam Neder' to a Particular Person and then Gives the Loaf to that Person, Who is Ma'al, the Recipient or the Giver?

He said (asked) to him אָמַר לֵיה Rav Acha the son of Rav Avya רָרָב אָוְיָא בְרִיה דְרַב אָוָיָא לְרָב אָשִׁי io Rav Ashi לְרָב אָשִׁי (If a person says) "My loaf יכָּכָּרִי is (konam) to you דָּכָּרָי and (then this person) gives it to him וּיָתָנָה לו min בְּמַתְּנָה לו min as a present אָלָירָה מי מְעַל נוֹתן (to say) that the giver is ma'al לְמָעוֹל נוֹתן but he did not assur it on him(self) הָא לָא בְּרִיָר עֲלֵיה¹² (to say that) the recipient is ma'al לְמָעוֹל מְקַבָּל קיעוֹל מְקַבָּל דְאָמֵר אַבָּיִהי but he did not assur it on him(self) יָכוֹל דְאָמֵר אַבָּירָא עָלֵיה (to say that) the recipient is ma'al לְמָעוֹל מָקַבָּל but he did not assur it on him(self) אָדירָא אָבָיָרָא בָעַיָּרָי (but) something mutur I wanted אָיסוֹרָא לָא בְּעָיתָי

The Ran explains that when one causes an object of hekdesh to leave the reshus of hekdesh, the person is ma'al. That is, the very fact that the object left hekdesh requires that someone should be responsible for it. If so, the Gemara is asking that in our case as well this should also be true. The very fact that the object left the reshus of the one making the neder and entered the reshus of the one who received it should cause that someone should be ma'al, the question is just who that is going to be.

And this is where the Gemara runs into its problem. It would seem to be impossible that the one who made the neder should

³¹ The Rambam's Shita with Regard to Who One Makes a Food Assur with a 'Konam Neder' and then Forces the Subject of the Neder to Eat it

The Ran quotes the Rambam that holds that if someone made a food assur with a neder to someone and then forces that person to eat the food, the one who made the neder will receive malkus for his actions. And on this the Ran says that from our sugya we see not this way. Our sugya clearly says that in the case be ma'al. This is because even though it is true that he is the one who handed over the object to the other person, but how can he be ma'al on an object that is mutur to him!

But it would also seem impossible that the one who received the object should be ma'al. If he would have known that this object was assur, he would never have received it, and therefore this action of receiving the object was done under false pretense and as such he should not be held responsible for it.

The Ran explains that although it is true that if someone mistakenly takes an object out of the reshus of hekdesh he is ma'al despite his lack of intent to 'steal' from hekdesh, this case is different. In this case the receiver was not the one who removed the object from hekdesh (i.e., the reshus of the giver) but rather it was the giver who took the object out of his reshus and gave it to the receiver, and all the receiver did was to receive the object (i.e., he agreed to accept the object). Therefore, since it has now been determined that his acceptance was done under false pretense, his acceptance of the object should not be 'counted' as an acceptance, and as such, he should not be ma'al.

But if all this is true, we are left with the question of who should be ma'al? It can't be the one who made the neder and it can't be the one who received it!

The Gemara answers:

אַמַר לֵיה He said to him מְקַבָּל מָעַל the receiver is ma'al מְקַבָּל מָעַל when he 'uses it' (lit. takes it out) לְכְשֶׁיוֹצִיא (lit. takes it out) for anyone who takes out שָׁכָּל הַמּוֹצִיא the money of hekdesh to chullin מְעוֹת הֶקְדֵּשׁ לְחוּלִין הוּא and thinks that it is chullin so to this (person) מועל so to this (person) מועל is (also) ma'al

³⁰ If an Object Becomes Assur with a 'Konam Neder', Does it Become Mutur After it is Used?

The Ran concludes this sugya by saying that the halacha is like R' Meir that there is me'ilah with regard to konamos and asks the following question. According to the one that holds that there is me'ilah with regard to konamos, what happens when the person uses that object? Do we say that just like with regard to an object that is hekdesh, after the person uses it and is ma'al, the object loses its hekdesh status and is allowed to be used, does the same apply by konamos as well? That is, do we say that after the person violates the neder the object becomes mutur just like hekdesh or do we say that the object retains its issur?

that the loaf of bread is not assur on the one who made the neder, the one who made the neder is not ma'al. After all, how could he be ma'al if the food the food was not assur to him? The Ran concludes that our Gemara is a proof against the Rambam's shita.

However, the Machneh Efraim answers that our Gemara has no relevance to what the Rambam said. All the Rambam meant to say was that if the person forces the other person to violate the neder, then he transgresses the lav of bal t'yachel (do not desecrate your words). The reasoning of the Rambam is that even though the lav is mutur to him, if he causes his neder to be violated then he has caused his words to 'be desecrated'. However, our Gemara is discussing a different question, it is discussing the question of who is ma'al. Being ma'al is defined as using hekdesh (or something that is assur like hekdesh) for your own purposes. Therefore, since the person who made the neder is not forbidden to eat this loaf of bread, there is no way he can be ma'al with it. But he most certainly can still be held accountable for causing the neder he made to be violated.

גליון השרם בהרין דים מתוכוי וקי לרמ דמסרי קיל כא רגא פשמ רק מכת הוכתה דאינו ככרי עליך לאפוקי מאי וכדמי הרץ לעיל ואהו שייך ככבר דסתם הנאת כבר רק לאבילה וכמיש הגלאים אבל בכא במרה ובקורדום ליש סוכתה או דגא לאפוקי בשוד שבסרה שלו אכור לבשאינו ליהנות ממנה אם כן יל דרגא מודה בזה דמותר בנותן במתנה וליע: בהריץ דיה דיקא נמיוכוי שאין בכתיבה שום וכוי - וכיואא בוה כתובות ב עיצ:

מקריכ (h) גם׳ קונס קרדוס לי כציל וחינה שיש נמחק: (ג) שם ככר זו עלי הקדש כציל ואות לי נמחק: (ג) רש״י ד׳ה ה׳ג וכו׳ וליסטת: (ד) ד׳ה או שנתנה נו וכו׳ נכסי עליך ומאחר שמת וכו׳ והכי נמי אם: (ה) ד׳ה וכסבור של מולין כן אמסיכ מעל הכא נמי:

פד שימפול כו והכי אמרין במעילם האומר לשלומו מן דירך למווני ורזכר בעל הבית קודם שנמנו למנוני ונזכר בעל המרין במעילם האומר לשלומו מן דירר למנוני ונזכר בעל הבית קודם שנמנו מפליך קצה מאי פריך מנחנה לו פרה וקרדום הא לא אמר פליך וי"ל דלפי פירוש ראשון גרם שניחנו ה) ליל אינו מופל ט מד שויצה. למאורי הטורי משל לשיירים . משכיך קשה מתי פריך מנחנה טו פרה וקרדוס הח מה מתי בעיך וייי לפפי שיוש למשון להשון גרש שוימה. הא הי שניים ביש אינה לשני הייד למשות להשיירים . ממכיך קשה מנה פריך מנחנה טו פרה וקרדוס הח מה מתי מניך וייי לפפי שיוש למשו יחד למשמת דקאי דוקא השריה א שניה לגבשי לא אינו מוש יה להכביס ודוחק הוא עבל הספרים גרשי שניהן לשן יחיד דמשמת דקאי דוקא הספרי הסי השון הייד למשות שני ואילה. מתיי לשון יחיד למשות ביסי השון לבשי למשוי לא מוירי מבה גם מרכקים ודוחק הוא עבל הספרים גרשי שניהן לשן יחיד דמשמת דקאי דוקא המרי לשון הייד דמשמת דקאי דוקא המריה לשניה לא הייל היילה לימלי לא הייל המריה לשניה לא הוא שניה לא מול א מריל השוויה שניים היים ביה הולה לימל ממו מיום שניה שניה לא מיור מבה מכורים לא מריל למויר למי מדי מביו ומריא פרוש והכמים לא קאי לפיפא דבטי למימה דבי מיות לשון הייד דמשמת לא קאי לפיפא דבטי למיית דעם היים ש ממיו היים של הניית השניה ביק היו לו מדין ומיות לא מריל למומושין לא מדיחה לשנים א דבטי למיית לא מיוי שני היית המריה לקרום ביה לא קאי לפיפא דבטי למיית דעם ניית היים של היות שניי הלשנים לא מני לא מאי קאי לפיפא דבטי למיית דעות המיות לקרדום למי שלי שניית ביק היום ביה לאי קאי לכופא למים שיום ביו היית הקרש לאי לאי לאי לאי לאי לאי לאי לאי שני שניית היית בי ממילה בשוח מריו לא מעל וקשה לישנא דבין ביו בין כירשה לאמר כרים מו לאיו נותי מציע לו פצימא הקרש בועל לא מייד בט המיו שלא מאי לאי כלי לאינה ביה בקום אוש אות שלא לא מאי לא מאי למייר בהקדש המש אלא משילה בשור נשות לא ממת צידו לפדותו המיד בקו שנאסר כיל הקרש בנור ככר זה פלי הקדש דמיירי בקונם שאום לאור לארי הקדש לאתר הקדש לאתרים לאורי לאתריון ביש בו מצילה מנות שלאת ביש קום לאו מטיוי ביו מציון ביש בו מצילה כולים שלאות שליו ביום לאורים לאור מניון ביש לאתרים ביש לא לאתרים בווש שלא לאתרי לאתריו לאתרים לאתריון בשיש בו מצילה משום שאחר לאינו ביש לאת מניון ביש שלא לאינו מניון בווש שליון בית לאות מניון ביו מנה לאות מניון ביו ביוית באות מנות שלאתרים ביון כליו מנה שלא מתיים באוון מעילה ביש לאתרים ביום לאתרים ביוו מו מעליו בית מיות מנות שליו ביית מנות לאתרים ביוו מיוו מניון ביוית לאתריל מניו מניון ביויו מניוו משלה מנונים שלא לאתרים ביו כולים לא

מתכי'

מסכיי נונעני ליהנות לך ממנה כלוי שאין לי פרה אחרת ואם יש לי תהא קונם טליך או שאמר גלפון הזה נכסי טליך קונם אם יש לי פרה אלא זו שאני פושה נה מלאכתי ונמלא שיש לו פרה אחרת ופתה נאקרה הפרה והנכסים פליו וגני קונם נמי ה"פ כדפירשתי : מת או שנתנה לו במתנה מותרתי מת דתו לא מיקרו פרה וקרדום שלו וכן שנתנה לו במתנה מותרת וקס"ד שנתנה המדיר למודר ומשני שניתנה לו על ידי אתר לפירוש שני דלעיל ניחא דפריך מנתנה לו במתנה דאפרה ואקרדום קאי ואט"ע דלא אמר טליך אבל לפי׳ ראשון דלטיל דדייק

מרשות הקדש אפשר דאפי׳ בטעות מעל שאני הכא שהוא לא הוליאה תוספות אלא חבירו הוליאה וזה לא עשה אלא שקבלה: אמר ליה מקבל מעל לכשיוליא כלומר מהשתא אין אחד מהם מועל מהגך טעמי דאמרת קונם פרה שיש ני שאני הנאה לך נכסי אלא מיהו לכשיוליא מעל נהי דגבי זכיה אמרינן דוכיה בטעות היא פניד אם יש ני פרה לכשיוליא לא אמרינן הכי מידי דהוה אכל מוליא מעות הקדש לחולין: אלא זו שני נדרים הוו ירושלמי נדר מן הככר מהו לחמם בו את ידיו ולא איפשיטא : ואי קאמר שאומר יי הונם פרהשיש לישחוכל

בהקדש *דנטל אבן או קורה של הקדש מעל אע"פ שלא הוליאה הכא [תריגה י: ושינ] כמי מכיון שזכה בה שייכה מעילה שילחה מרשות הוסר ונכנסה לרשות מקבל: למעול נותן הא לא אסרה עליה י ומכאן תשובה להרמב"כ ז"ל שכתב (בפרק) המדיר את חבירו והאכינו לוקה משום לא יחל דברו כמו שכתבתי למעלה בפי ואלו מותרים": למעול מקבל יכול דאמר ודף מו. דים כלנהן התירא בעינא איכורא לא בעינא · שאינו היה יודע שהוא של איכור

לא היה רולה לזכות בה ונמלא זכיה בטעות ואינה זכיה ואע"ג דבמוליא

כסבור של חולין הוא מועל אף זה מועל: : אכולי עלמא כהקדש תפים פדיונו מחני׳ כבר זו עלי הקדם אכלה הוא מעל י דנהי דלא מיתסרה אלא עליה כי מתהני איהו מינה מעל: חבירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון · דכיון דחבירו לא מעל לא אלים כהקדש למתפם פריונה : וחב"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקונמותי בין בקונם כללי שאסר לכל בין בקונם פרטי: ולענין הלכה קי"ל כר"מ דיש מעילה בקונמות דהא רב נחמן פשיט ליה לרבא ממתניתין שיש מעילה ובפ׳ שבועות שתים בתרא (דף כנ:) נמי מפרינן דר״מ לרבנן הלכך קי״ל דיש מעילה וקי״ל נמי דקונם כללי יש לו פדיון ומסתפקא לי מאן דמעל בקונמות אי משתרי ההוא קונם לבתר דמעיל כהקדש שיולה לחולין ע"י מעילה: כברי עליך ונתנה לו במתנה מי מעל - כלומר מי מעל בנתינה זו דכיון דיש מעילה כי היכי דאמר

ככסיו הן וקס"ד שהמדיר נתן למודר ואפ"ה שרי "וקשיא לרבא דאסר : יב ה מיי׳, שם פ׳י שנתנה לו על ידי אחר י שנתנו מדיר לאיניש דעלמא ואח"כ נתט זה למודר : דיקא נמי דקתני שניתנו לו · כלומר שכד' היתה קבלה בידם לקרות נתנו בחירק אף על פי שאיןבכתיבה שום הפרש: ולענין הלכה קיימא לן אע"ג דיהביה ניהליה במתנה אסור דהכי פשט ליה רבא ואסיקנא דיקא כמי דקתני כו' וכתב הרשב"א ז"ל דכי היכי דיהבה במתנה אסור ה"ה אם להחו מודר ממנו דחד טעמא הוא: יש מעילה בקונמות י האוסר דבר עליו בקונם ונהנה ממנו מי מחייב מעילה או לא מי אמריכן דעשאו כקרבן וחייב עליו אשם מעילה כנהנה מן הקדשים: תפול הגאה להקדש למימרא כהקדשי דאי לא דמי קוכמות להקדש הוה ליה למימר יוליך הנאה לים המלח כדקתני בכל דוכתה אלה משום דבהונמות יש בהן מעילה כהקדש כיוןדבהקדש עסיק תנא תפול הנאה להקדש: קונם ככר זו הקדשי שאסרה בקונם לכל כהקדש שהוא הסור לכל אדם: אבלה ביו הוא בין חברו מעל - דיש מעילה בקונמות : לפיכך יש לה פדיון זכיון דמתסר

מעילה הלכה ע : הרי זה מותרי משום דכי מת או שנתנה לו במתנה לא פרתו ולא קרדומו ולא

יא ד מיי׳ שם הלכהי:

: fr 0000

ו במיי׳ פ׳ד מהלכות

נדרים הלכה ד סמנ יי רחד טושיע י'ד

עין משפם מצוה 23

ה"ג הונם פרה שאני הנאה לך - והכי משמע קונם יהו עליך שאר פרות שיש לי שאני מהנה לך כלומר שאין לי פרה אחרת וזו שיש לי חיני משאילך שזו לא רלה להשאילו והאחרות אסורות עליו בנדר או שאמר נן ככסי אסורין עליך אם יש לי פרה אחרת אלא זו וגמלא שיש לו פרה נמלא שיש לו פרה אחרת או קורדום אחר: כת או שנתנה לו במתנה

יש״ אין בין המודר פרק רביעי

אחרת אסור לישאל (ג) ליהטת: קונס איתיביה אמר לו השאילני פרתך אמר לו קורדום שיש לי שאיני קטייכלומר שלא קניתי קורדום אחר וזה איני משאילך קונם פרה שאני קנוי לך נכסי עליך אם יש באני לריך לו או שאמר לו קונם נכסי לי פרה אלא זו השאילני קררומך אמר לו יהו הכורים עלי אם יש לי קורדום קונם קרדום (ה) שיש לי שאני קנוי נכסי עלי אחר אלא זה וכמצא שיש לו קורדום אם ישלי קרדום אלא זה ונמצא שישלו החר: בחייו אסור בעל הקורדוס "בחייו אסור מת או שנתנה לו במתנה הרי אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו אי זה מותר א"ר אחא בריה דרב איקא ישניתנה כמי בחייו דמדיר תסורין נכסיו על המודר : מת - המשאיל : או שנתנה לו לו על ידי אחר א״ר אשי דיקא נמי דקתני במהנה י למודר אמר לן המורה האי שניתנה לו ולא קתני שנתנה לו בעא מיניה דקתני מת לא האי אסיפא כלל דהיכי רבא מרב נחמן יש מעילה בקונמות או לא מצי קתני אסיפא [דהא] קתני נכסי אמר ליה תניתוה מקום שנומלין עליה שכר עלי מת או שנתנה לו במתנה הרי זה תיפול הנאה להקרש למימרא כי הקדש מה מותר מי מותר הרי אנפשיה קאמר אלא הקרש יש בו מעילה אף קונמות יש בהן ארישא קתני אהשאילני פרתך שאם מת מעילה כתנאי *יקונם ככר זו הקרש ואכלה ינמות פה, המדיר מותר בפרה חו בנכסים של ד׳ה אי קסנר] מדיר דהא אמר נכסי (ד) ומאחר שמת בין הוא ובין חבירו מעל לפיכך יש לה פריון כבר זו עלי(י)הקרש ואכלה הואמעל הבירו לאו נכסיה דידיה אינון והכא נמי אם ניתט לו במתנה ואמר לן המורה דכה"ג לא מעל לפינך אין לה פריון דברי ר' מאיר שאני הנאה שאיט קטי כינוי לשון בני וחכ"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקונמות א"ל רב אחא בריה דרב אדם [הן] (שרי) דהכי היו טדרים בירושלים ובנדרים הלך אחר לשון בני אויא לרב אשי ככרי עליך ונתנה לו במתנה אדם קתני שניתנו לו במתנה הרי זה מי מעל למעול נותן הא לא אסירא עליה מותר וקשיא לרבא דאמר אע"ג דיהיב למעול מקבל יכול האמר היתירא בעיתי ליה במתנה אסור : אמר לך רבא הכא איסורא לא בעיתי אמר ליה ימקבל מעל במאי עסקינן כגון שניתנה לו על ידי אחר ישבעל הפרה נתנו לאחר ואותו לכשיוציא "שכל המוציא מעות הקרש לחולי אחר נתנו לשואל ולהכי מותר שכבר נו על ידי אתרי בנתנה הוליאה משאיל מרשותו כשנתנה לאחר אבל היכא דאמר ליה ככרי עליך ולא נתנה לו על ידי תחר הואיל ולא ילאת מרשותו הודם לכן אסור ולא בנתנה לוי בעל פה דמי להיכא דאיגנבה מיניה משום דהיכא דאיגנבה מיניה הואיל ושלא מדעתו דבעל הככר ילא מרשותו כעודה בידו דמי ואסור אבל היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר ילאה מרשותו מדעתו : ולא קתני שנתנה לו - דמשמע שהוא עלמו נתנו לו : יש מעילה בקונמות היכא דאמר קונם ככר זה ואכלו מי הוי כהקדש מעליא דיש בו מעילה ומעל או לא: [תניתוה מקום] שנוטלין עליה שכר ומודר היינו דאמר קונס ומדמי ליה להקדש : קונס ככר זה הקדש · שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוא הדין כמי לה המרה הלה בלשון קונס: בין הוה בין חבירו מעל · שהרי הקדישה סתם אכולי עלמא: לפיכך י הואיל ויש בה מעילה

> מליט מפילה בדבר המותר לו לחדם : איסורא לא בפי דליקני זכל מפילה בשוגג הוא ואילו הייתי יודע שהיא אסורה לא הייתי מקבלה אבל המוזיא מעוח של הקדע בשונג מעל אע"פ אאילו היה יודע

> יות שטים של הקדש לא סיים ותנים זהל מותיא ומות א שיום שיים אות היות אות של שיום אות היות אות שיים שיים או אות ש שסיה של הקדש לא סיה רולה להכות בהם כיון שהוא פלמו לקחם כדי לזכות בהם אבל מה שטתן לו פל ידי אמר מלי למימר איסורא לא בפינא למקני: מקבל מפל לכשויליאי דכל דבר של הקדש א) אינו יוליא

שנועות כב. [עיש ובתוס' רבס ותוס' יבמות פה.

פירוש הרא"ש קונם פרה שאני קנויי כקונם יהא עליך אם ים לי פרה אלא זו ולזו אני צריך וים לו פרות התכות ונהכרו נכסיו פל המודר י או שנתנה לו במתנה הרי זה מותרי וסיובתה דרבה: שנתנה דיקה כמי דק תכי היתה הגירסא שגורה בפיהם: למימרת כהקדש כדפריבות במתני' מדקתני דדוקה להקדם לריך ליתן השכר ואינו יכול להשליכו לאבוד אלמא כל הנאה הבאה לו מתנה הרי הוא הקדע ויע לו בה מעילה: ככר זה הקדשי פירום הקדם בתור ומילתה דפביטה היה ולא אילטריך להך בכא כלל אלא אגב סיפא נקע:הוא מעלי דקסבר ים תעילה בקונתות : מעילה לכל כמו ההדש דלא אלים לתתפס פדיוניה : והכ"ה החד זה ואחד זה לא מעלי בין הוא בין חבירו לא משל דאין מפילה בקונמות: תי מפלי מעילה בקונמות קבעי : הא לא אסירא עליה · דנותן : התירא ניחא לי דתיתיב לי איסורא לא בעיתי - כלומר דבתורת היתר הבלתיה למאן דאמר יש מטילה בקוכמות: למעול נותןי ממך ולא בתורת איסור : וכסבור של חולין הן (ה) מעלי אעפ"כ הכי כמו הטחן הקדם נשוגנ נמי אף זה המקבל אע"פ שסבור זה המקבל שהיתר הוא כי אכלה מעל : לחבירו דמעל : הא לא אסרה פילויה ולא

לאחר והוא נתנה למודר: שניתנה ולה קתני יש בה פדיון וילאה לחולין דהוי כשאר הקדש : אמר זו עלי הקדש י כיון דחמר עלי עליה דידיה שוויה הקדש והוח מעל אם אכל חייב לשלומי: חבירו לא מעלי דלא אסרה אלא על עלמו אין לה פדיון זאין נו וגבי חבירו הוי כחולין: לפיכך אין לה פדיון שהוא עלמו אין יכול לפדותה לעולם שהרי אמר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: בין כך ובין כך צין אמר סתם בין אמר עלי לא מעל בין הוא ובין הבירו אף על פי שאמר הקדש כיון דאמר כמי קולם שאין מעילה בקונמות : מי מעל אליבא דמאן דאמר יש

מכורת הש"ם

איתיביה וכו׳ השתילני פרתך הקטיה פרה המונחת בפניהם: קונם שא במיי פיה מהלי

או שאוסר עליו כל נכסיו אס יש לו פרה אלא זו: בחייו אסור אס סימן יטו סטיף ה:

פרה שאני קנוי עליך קונם עליך פרתי זו אם אני קניתי אלא פרה זו נאוין רמב טושיע י

The halacha is that any time a person uses something that belongs to hekdesh, his usage removes the object from hekdesh and the person is ma'al. If so, in this case as well this will be the halacha. That although it is true that this person's mere receiving of the object will not cause him to be ma'al (as this receiving was done under false pretense), if the receiver then goes ahead and uses the object, he will be ma'al even if he did not realize that it belonged to hekdesh.

גליון השרם בהרין דים מתוכוי וקי לרמ דמסרי קיל כא רגא פשמ רק מכת הוכתה דאינו ככרי עליך לאפוקי מאי וכדמי הרץ לעיל ואהו שייך ככבר דסתם הנאת כבר רק לאבילה וכמיש הגלאים אבל בכא במרה ובקורדום ליש סוכתה או דגא לאפוקי בשוד שבסרה שלו אכור לבשאינו ליהנות ממנה אם כן יל דרגא מודה בזה דמותר בנותן במתנה וליע: בהריץ דיה דיקא נמיוכוי שאין בכתיבה שום וכוי - וכיואא בוה כתובות ב עיצ:

מקריכ (h) גם׳ קונס קרדוס לי כציל וחינה שיש נמחק: (ג) שם ככר זו עלי הקדש כציל ואות לי נמחק: (ג) רש״י ד׳ה ה׳ג וכו׳ וליסטת: (ד) ד׳ה או שנתנה נו וכו׳ נכסי עליך ומאחר שמת וכו׳ והכי נמי אם: (ה) ד׳ה וכסבור של מולין כן אמסיכ מעל הכא נמי:

פד שימפול כו והכי אמרין במעילם האומר לשלומו מן דירך למווני ורזכר בעל הבית קודם שנמנו למנוני ונזכר בעל המרין במעילם האומר לשלומו מן דירר למנוני ונזכר בעל הבית קודם שנמנו מפליך קצה מאי פריך מנחנה לו פרה וקרדום הא לא אמר פליך וי"ל דלפי פירוש ראשון גרם שניחנו ה) ליל אינו מופל ט מד שויצה. למאורי הטורי משל לשיירים . משכיך קשה מתי פריך מנחנה טו פרה וקרדוס הח מה מתי בעיך וייי לפפי שיוש למשון להשון גרש שוימה. הא הי שניים ביש אינה לשני הייד למשות להשיירים . ממכיך קשה מנה פריך מנחנה טו פרה וקרדוס הח מה מתי מניך וייי לפפי שיוש למשו יחד למשמת דקאי דוקא השריה א שניה לגבשי לא אינו מוש יה להכביס ודוחק הוא עבל הספרים גרשי שניהן לשן יחיד דמשמת דקאי דוקא הספרי הסי השון הייד למשות שני ואילה. מתיי לשון יחיד למשות ביסי השון לבשי למשוי לא מוירי מבה גם מרכקים ודוחק הוא עבל הספרים גרשי שניהן לשן יחיד דמשמת דקאי דוקא המרי לשון הייד דמשמת דקאי דוקא המריה לשניה לא הייל היילה לימלי לא הייל המריה לשניה לא הוא שניה לא מול א מריל השוויה שניים היים ביה הולה לימל ממו מיום שניה שניה לא מיור מבה מכורים לא מריל למויר למי מדי מביו ומריא פרוש והכמים לא קאי לפיפא דבטי למימה דבי מיות לשון הייד דמשמת לא קאי לפיפא דבטי למיית דעם היים ש ממיו היים של הניית השניה ביק היו לו מדין ומיות לא מריל למומושין לא מדיחה לשנים א דבטי למיית לא מיוי שני היית המריה לקרום ביה לא קאי לפיפא דבטי למיית דעם ניית היים של היות שניי הלשנים לא מני לא מאי קאי לפיפא דבטי למיית דעות המיות לקרדום למי שלי שניית ביק היום ביה לאי קאי לכופא למים שיום ביו היית הקרש לאי לאי לאי לאי לאי לאי לאי לאי שני שניית היית בי ממילה בשוח מריו לא מעל וקשה לישנא דבין ביו בין כירשה לאמר כרים מו לאיו נותי מציע לו פצימא הקרש בועל לא מייד בט המיו שלא מאי לאי כלי לאינה ביה בקום אוש אות שלא לא מאי לא מאי למייר בהקדש המש אלא משילה בשור נשות לא ממת צידו לפדותו המיד בקו שנאסר כיל הקרש בנור ככר זה פלי הקדש דמיירי בקונם שאום לאור לארי הקדש לאתר הקדש לאתרים לאורי לאתריון ביש בו מצילה מנות שלאת ביש קום לאו מטיוי ביו מציון ביש בו מצילה כולים שלאות שליו ביום לאורים לאור מניון ביש לאתרים ביש לא לאתרים בווש שלא לאתרי לאתריו לאתרים לאתריון בשיש בו מצילה משום שאחר לאינו ביש לאת מניון ביש שלא לאינו מניון בווש שליון בית לאות מניון ביו מנה לאות מניון ביו ביוית באות מנות שלאתרים ביון כליו מנה שלא מתיים באוון מעילה ביש לאתרים ביום לאתרים ביוו מו מעליו בית מיות מנות שליו ביית מנות לאתרים ביוו מיוו מניון ביוית לאתריל מניו מניון ביויו מניוו משלה מנונים שלא לאתרים ביו כולים לא

מתכי'

מסכיי נונעני ליהנות לך ממנה כלוי שאין לי פרה אחרת ואם יש לי תהא קונם טליך או שאמר גלפון הזה נכסי טליך קונם אם יש לי פרה אלא זו שאני פושה נה מלאכתי ונמלא שיש לו פרה אחרת ופתה נאקרה הפרה והנכסים פליו וגני קונם נמי ה"פ כדפירשתי : מת או שנתנה לו במתנה מותרתי מת דתו לא מיקרו פרה וקרדום שלו וכן שנתנה לו במתנה מותרת וקס"ד שנתנה המדיר למודר ומשני שניתנה לו על ידי אתר לפירוש שני דלעיל ניחא דפריך מנתנה לו במתנה דאפרה ואקרדום קאי ואט"ע דלא אמר טליך אבל לפי׳ ראשון דלטיל דדייק

מרשות הקדש אפשר דאפי׳ בטעות מעל שאני הכא שהוא לא הוליאה תוספות אלא חבירו הוליאה וזה לא עשה אלא שקבלה: אמר ליה מקבל מעל לכשיוליא כלומר מהשתא אין אחד מהם מועל מהגך טעמי דאמרת קונם פרה שיש ני שאני הנאה לך נכסי אלא מיהו לכשיוליא מעל נהי דגבי זכיה אמרינן דוכיה בטעות היא פניד אם יש ני פרה לכשיוליא לא אמרינן הכי מידי דהוה אכל מוליא מעות הקדש לחולין: אלא זו שני נדרים הוו ירושלמי נדר מן הככר מהו לחמם בו את ידיו ולא איפשיטא : ואי קאמר שאומר יי הונם פרהשיש לישחוכל

בהקדש *דנטל אבן או קורה של הקדש מעל אע"פ שלא הוליאה הכא [תריגה י: ושינ] כמי מכיון שזכה בה שייכה מעילה שילחה מרשות הוסר ונכנסה לרשות מקבל: למעול נותן הא לא אסרה עליה י ומכאן תשובה להרמב"כ ז"ל שכתב (בפרק) המדיר את חבירו והאכינו לוקה משום לא יחל דברו כמו שכתבתי למעלה בפי ואלו מותרים": למעול מקבל יכול דאמר ודף מו. דים כלנהן התירא בעינא איכורא לא בעינא · שאינו היה יודע שהוא של איכור

לא היה רולה לזכות בה ונמלא זכיה בטעות ואינה זכיה ואע"ג דבמוליא

כסבור של חולין הוא מועל אף זה מועל: : אכולי עלמא כהקדש תפים פדיונו מחני׳ כבר זו עלי הקדם אכלה הוא מעל י דנהי דלא מיתסרה אלא עליה כי מתהני איהו מינה מעל: חבירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון · דכיון דחבירו לא מעל לא אלים כהקדש למתפם פריונה : וחב"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקונמותי בין בקונם כללי שאסר לכל בין בקונם פרטי: ולענין הלכה קי"ל כר"מ דיש מעילה בקונמות דהא רב נחמן פשיט ליה לרבא ממתניתין שיש מעילה ובפ׳ שבועות שתים בתרא (דף כנ:) נמי מפרינן דר״מ לרבנן הלכך קי״ל דיש מעילה וקי״ל נמי דקונם כללי יש לו פדיון ומסתפקא לי מאן דמעל בקונמות אי משתרי ההוא קונם לבתר דמעיל כהקדש שיולה לחולין ע"י מעילה: כברי עליך ונתנה לו במתנה מי מעל - כלומר מי מעל בנתינה זו דכיון דיש מעילה כי היכי דאמר

ככסיו הן וקס"ד שהמדיר נתן למודר ואפ"ה שרי "וקשיא לרבא דאסר : יב ה מיי׳, שם פ׳י שנתנה לו על ידי אחר י שנתנו מדיר לאיניש דעלמא ואח"כ נתט זה למודר : דיקא נמי דקתני שניתנו לו · כלומר שכד' היתה קבלה בידם לקרות נתנו בחירק אף על פי שאיןבכתיבה שום הפרש: ולענין הלכה קיימא לן אע"ג דיהביה ניהליה במתנה אסור דהכי פשט ליה רבא ואסיקנא דיקא כמי דקתני כו' וכתב הרשב"א ז"ל דכי היכי דיהבה במתנה אסור ה"ה אם להחו מודר ממנו דחד טעמא הוא: יש מעילה בקונמות י האוסר דבר עליו בקונם ונהנה ממנו מי מחייב מעילה או לא מי אמריכן דעשאו כקרבן וחייב עליו אשם מעילה כנהנה מן הקדשים: תפול הגאה להקדש למימרא כהקדשי דאי לא דמי קוכמות להקדש הוה ליה למימר יוליך הנאה לים המלח כדקתני בכל דוכתה אלה משום דבהונמות יש בהן מעילה כהקדש כיוןדבהקדש עסיק תנא תפול הנאה להקדש: קונם ככר זו הקדשי שאסרה בקונם לכל כהקדש שהוא הסור לכל אדם: אבלה ביו הוא בין חברו מעל - דיש מעילה בקונמות : לפיכך יש לה פדיון זכיון דמתסר

מעילה הלכה ע : הרי זה מותרי משום דכי מת או שנתנה לו במתנה לא פרתו ולא קרדומו ולא

יא ד מיי׳ שם הלכהי:

: fr 0000

ו במיי׳ פ׳ד מהלכות

נדרים הלכה ד סמנ יי רחד טושיע י'ד

עין משפם מצוה 23

ה"ג הונם פרה שאני הנאה לך - והכי משמע קונם יהו עליך שאר פרות שיש לי שאני מהנה לך כלומר שאין לי פרה אחרת וזו שיש לי חיני משאילך שזו לא רלה להשאילו והאחרות אסורות עליו בנדר או שאמר נן ככסי אסורין עליך אם יש לי פרה אחרת אלא זו וגמלא שיש לו פרה נמלא שיש לו פרה אחרת או קורדום אחר: כת או שנתנה לו במתנה

יש״ אין בין המודר פרק רביעי

אחרת אסור לישאל (ג) ליהטת: קונס איתיביה אמר לו השאילני פרתך אמר לו קורדום שיש לי שאיני קטייכלומר שלא קניתי קורדום אחר וזה איני משאילך קונם פרה שאני קנוי לך נכסי עליך אם יש באני לריך לו או שאמר לו קונם נכסי לי פרה אלא זו השאילני קררומך אמר לו יהו הכורים עלי אם יש לי קורדום קונם קרדום (ה) שיש לי שאני קנוי נכסי עלי אחר אלא זה וכמצא שיש לו קורדום אם ישלי קרדום אלא זה ונמצא שישלו החר: בחייו אסור בעל הקורדוס "בחייו אסור מת או שנתנה לו במתנה הרי אסור ליהנות מנכסיו כל ימי חייו אי זה מותר א"ר אחא בריה דרב איקא ישניתנה כמי בחייו דמדיר תסורין נכסיו על המודר : מת - המשאיל : או שנתנה לו לו על ידי אחר א״ר אשי דיקא נמי דקתני במהנה י למודר אמר לן המורה האי שניתנה לו ולא קתני שנתנה לו בעא מיניה דקתני מת לא האי אסיפא כלל דהיכי רבא מרב נחמן יש מעילה בקונמות או לא מצי קתני אסיפא [דהא] קתני נכסי אמר ליה תניתוה מקום שנומלין עליה שכר עלי מת או שנתנה לו במתנה הרי זה תיפול הנאה להקרש למימרא כי הקדש מה מותר מי מותר הרי אנפשיה קאמר אלא הקרש יש בו מעילה אף קונמות יש בהן ארישא קתני אהשאילני פרתך שאם מת מעילה כתנאי *יקונם ככר זו הקרש ואכלה ינמות פה, המדיר מותר בפרה חו בנכסים של ד׳ה אי קסנר] מדיר דהא אמר נכסי (ד) ומאחר שמת בין הוא ובין חבירו מעל לפיכך יש לה פריון כבר זו עלי(י)הקרש ואכלה הואמעל הבירו לאו נכסיה דידיה אינון והכא נמי אם ניתט לו במתנה ואמר לן המורה דכה"ג לא מעל לפינך אין לה פריון דברי ר' מאיר שאני הנאה שאיט קטי כינוי לשון בני וחכ"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקונמות א"ל רב אחא בריה דרב אדם [הן] (שרי) דהכי היו טדרים בירושלים ובנדרים הלך אחר לשון בני אויא לרב אשי ככרי עליך ונתנה לו במתנה אדם קתני שניתנו לו במתנה הרי זה מי מעל למעול נותן הא לא אסירא עליה מותר וקשיא לרבא דאמר אע"ג דיהיב למעול מקבל יכול האמר היתירא בעיתי ליה במתנה אסור : אמר לך רבא הכא איסורא לא בעיתי אמר ליה ימקבל מעל במאי עסקינן כגון שניתנה לו על ידי אחר ישבעל הפרה נתנו לאחר ואותו לכשיוציא "שכל המוציא מעות הקרש לחולי אחר נתנו לשואל ולהכי מותר שכבר נו על ידי אתרי בנתנה הוליאה משאיל מרשותו כשנתנה לאחר אבל היכא דאמר ליה ככרי עליך ולא נתנה לו על ידי תחר הואיל ולא ילאת מרשותו הודם לכן אסור ולא בנתנה לוי בעל פה דמי להיכא דאיגנבה מיניה משום דהיכא דאיגנבה מיניה הואיל ושלא מדעתו דבעל הככר ילא מרשותו כעודה בידו דמי ואסור אבל היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר ילאה מרשותו מדעתו : ולא קתני שנתנה לו - דמשמע שהוא עלמו נתנו לו : יש מעילה בקונמות היכא דאמר קונם ככר זה ואכלו מי הוי כהקדש מעליא דיש בו מעילה ומעל או לא: [תניתוה מקום] שנוטלין עליה שכר ומודר היינו דאמר קונס ומדמי ליה להקדש : קונס ככר זה הקדש · שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוא הדין כמי לה המרה הלה בלשון קונס: בין הוה בין חבירו מעל · שהרי הקדישה סתם אכולי עלמא: לפיכך י הואיל ויש בה מעילה

> מליט מפילה בדבר המותר לו לחדם : איסורא לא בפי דליקני - דכל מפילה בשוגג הוא ואילו הייתי יודע שהיא אסורה לא הייתי מקבלה אבל המוזיא מעוח של הקדע בשונג מעל אע"פ אאילו היה יודע

> יות שטים של הקדש לא סיים ותנים זהל מותיא ומות א שיום שיים אות היות אות של שיום אות היות אות שיים שיים או אות ש שסיה של הקדש לא סיה רולה להכות בהם כיון שהוא פלמו לקחם כדי לזכות בהם אבל מה שטתן לו פל ידי אמר מלי למימר איסורא לא בפינא למקני: מקבל מפל לכשויליאי דכל דבר של הקדש א) אינו יוליא

שנועות כב. [עיש ובתוס' רבס ותוס' יבמות פה.

פירוש הרא"ש קונם פרה שאני קנויי כקונם יהא עליך אם ים לי פרה אלא זו ולזו אני צריך וים לו פרות התכות ונהכרו נכסיו פל המודר י או שנתנה לו במתנה הרי זה מותרי וסיובתה דרבה: שנתנה דיקה כמי דק תכי היתה הגירסא שגורה בפיהם: למימרת כהקדש כדפריבנה במתני' מדקתני דדוקה להקדם לריך ליתן השכר ואינו יכול להשליכו לאבוד אלמא כל הנאה הבאה לו מתנה הרי הוא הקדע ויע לו בה מעילה: ככר זה הקדשי פירום הקדם בתור ומילתה דפביטה היה ולא אילטריך להך בכא כלל אלא אגב סיפא נקע:הוא מעלי דקסבר ים תעילה בקונתות : מעילה לכל כמו ההדש דלא אלים לתתפס פדיוניה : והכ"ה החד זה ואחד זה לא מעלי בין הוא בין חבירו לא משל דאין מפילה בקונמות: תי מפלי מעילה בקונמות קבעי : הא לא אסירא עליה · דנותן : התירא ניחא לי דתיתיב לי איסורא לא בעיתי - כלומר דבתורת היתר הבלתיה למאן דאמר יש מטילה בקוכמות: למעול נותןי ממך ולא בתורת איסור : וכסבור של חולין הן (ה) מעלי אעפ"כ הכי כמו הטחן הקדם נשוגנ נמי אף זה המקבל אע"פ שסבור זה המקבל שהיתר הוא כי אכלה מעל : לחבירו דמעל : הא לא אסרה פילויה ולא

לאחר והוא נתנה למודר: שניתנה ולה קתני יש בה פדיון וילאה לחולין דהוי כשאר הקדש : אמר זו עלי הקדש י כיון דחמר עלי עליה דידיה שוויה הקדש והוח מעל אם אכל חייב לשלומי: חבירו לא מעלי דלא אסרה אלא על עלמו אין לה פדיון זאין נו וגבי חבירו הוי כחולין: לפיכך אין לה פדיון שהוא עלמו אין יכול לפדותה לעולם שהרי אמר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: בין כך ובין כך צין אמר סתם בין אמר עלי לא מעל בין הוא ובין הבירו אף על פי שאמר הקדש כיון דאמר כמי קולם שאין מעילה בקונמות : מי מעל אליבא דמאן דאמר יש

מכורת הש"ם

איתיביה וכו׳ השתילני פרתך הקטיה פרה המונחת בפניהם: קונם שא במיי פיה מהלי

או שאוסר עליו כל נכסיו אס יש לו פרה אלא זו: בחייו אסור אס סימן יטו סטיף ה:

פרה שאני קנוי עליך קונם עליך פרתי זו אם אני קניתי אלא פרה זו נאוין רמב טושיע י

ממורה השים עין משפמ אין בין המודר פרק 70 רביעי ר"נ נר מצוה יב א מיי׳ פ׳ו מהלכית בורגר׳ ותורם את תרומתו וש׳ י מפרש בגמרא : [ומקריב עליו]. ברתנרי והורם את תרומתו ואת מעשרותיו לדעתו • מפרש בגמ׳ נדרים כלכה ו סמג לחוין רמב טור י׳ד אם היה כהן אותו שנדר שלא יהנה ממט יכול להקריב עליו קיני זבין לדעתו דמאן: ומקריב עליו · אי האי מדיר כהן הוא : קיני זבין וקיני זבות וכו': גמ׳ הני כהגי : שמקריבין קרבטת : שלוחי דידן וקיני זבות וקיני יולדות לפי שכל אלו מביאין שתי תורים קראם כן: כימן רכה : דבעלי קרבן : הא קא מהני ליה שליח לכפר כפרתו ואיהו הדירו שלא ומלמרו מדרש ידמנות לאו ליהנות ניתנו: ולא ילמדנו מקרא . יד ב מיי׳ שם הלכה ה: תורה אור יהגה ממט: אלא · מדקתני מקריב בגמ׳ מפרש טעמא : גמ׳ איבעיא עליו קיני זבין וכו׳ ש״מ דשלוחי דשמיח להו הגי כהגי שלוחי דידן הס אע"ג בתני יותורם את תרומתו ומעשרותיו נינהו: [וליטעמיך] אם כן דשלוחי [ויומה דף יט.] דבפ"ק דקדושין (דף כנ:*) אסיק רב לדעתו יומקריב עליו קיני זבין קיני זבות קיני דשמיא נינהו ליתני סתם מקריב עליו הונה דשנוחי דרחמנה נינהו דהי ס"ד יולדות המאות ואשמות יומלמדו מררש מן ג מיי׳ שם הלכה ו קרבטת אלא מדלא קתני אלא קיני וסמנ שם טושיע שלוחי דידן נינהו מי איכא מידי דאנן הלכות ואגדות אבל לא ילמדנו מקרא אבל זבין וכו׳ ש״מ דשלותי דידן נילהו יו׳ד סימן רכא סעיף כ: לא מליכן למיעבד ואינהו עבדי אפילו מלמד הוא את בניו ואת בנותיו מקרא: הכי בעי הכא למיפשטא "מתתני' או ודקשיא לן הא קמהגי ליה תריז לא מו דמיי שם כלי ה: יומה יט. קרושין כנ: גם׳ איבעיא להו *הני כהני שלוחי דידן הוו המהני ליה דבמחוסרי כפרה שאני כי מברייתא: הא קמהגי ליה וכיון יז ה מיי׳ פ״ח מכלכות או שלוחי רשמיא למאי נפקא מינה למודר דעביד שליחותיה מהני ליה הוא הצי דמתני': דא״ר יותנן הכל לריכין מתוכרי כפרה הלי ה: דעתי כל הקרבטת לריכין שיהו הנאה אי אמרת דשלורוי דידן הוו הא מהני דבשלמא אי שלוחי דשמיא נינהו אע"ג יח ו מיי׳ שם פ׳ג דשרי להו בהאי קרבן למיכל בקדשים מהריבים בעלים חוץ ממחוסרי וכו' : ליה ואסור ואי אמרת שלוחי דשמיא שרי מאי כלכה ו על בניו ועל בנותיו הקטנים · כשהן אין זה אלא גרמת הנחה בעלמא ושרי: ת"ש דתנן (ה) מקריב עליו קיני זבין כו׳ אי ים ו מיי׳ ס׳ מסלכות ולימועמיך. דבעית למיפשט תמתני׳ מחוסרי כפרה דכתיב זאת תורת הזב אמרת שלוחי דירן קא מהני ליה ולימעמיך שנגות הלכה ו סמג וגו׳ וכשים (ב) שמביא קרבן עליהן ליתני מקריב פליו קרבנות: אלא נשיו ריז : ליתני מקריב עליו קרבנות אלא מחוסרי אע"פ שאין להם דעת הם הכי נמי מחוסר כפרה שאני י כלומר ואדרבה כפרה שאני דא״ר יוחנז״הכל צריכין דעת חוץ תפשוט לאידך גיסא דכיון דתנא גדולים אין לריכין להביא כפרתולדעתן הלכך הואיל ומקריב עליו שלא לדעתו ממחוסרי כפרה שהרי אדם מביא קרבן על מחוסרי כפרה בלחוד דחין לריכין דעת תוספות בניו ועל בנותיו הקטנים שנאמר "זאת תורת "יקל לא מהני ליה דהא לא ידע (ג) ומותר: משמע דוקא הגי משום דכיון דאין מקריב פליו קי כין וכו׳ : אם היה אלא מעתה לר' יוחכן • דמפיק מזאת הזב בין גדול בין קמן אלא מעתה לר׳ יוחנן לריכין דעת ודאי כהן לאו שליחותן יזאת תורת היודרת וגו׳ בין קמנה וביוגרולהים ינסורת הוכ כין גדול כין קטן (ד) הכא המדיר כהן מקריב לזה קעביד אבל בשאר קרבנות הלריכין סמודר: לא ילמדטו דעות שלוחי דידן נינהו דחי לא ליתני מקרא - מפרש בגמרא כמי מלי למימר מההי קרא כמי : שמא יקטנה בת לידה היא והא *תני רב ביבי [וע׳ מוס׳ כנהדרין ספ. ד׳ה נידוע] *ינמות ינ: ק: נדה מה. דבנימוד מקרא נופנ מקריב עליו קרבטת והוה רבותא טפי תתעבר ותמות · ודאי אלמא לאו בת קמיה דרב נחמן שלש נשים משמשות במוך לידה היא: אמר לך רבי יוחנןי ההוא שכר אכל מלמדו מדרש ומיהו לא מיפשטא בטיין לגמרי דאיכא כתוכות לע. [תוספהת קטנה ומעוברת ומניקה קמנה שמא תתעבר כמו מ"כ והלכות דחין למימר דתנא מחוסרי כפרה לאשמועי׳ ואת תורת היולדת לא מרבי לה לקטנה [3"D 070 נופליןפליה שכר ובנת' ותמות ההיא זאת תורת היולדת בין פקחת אלא בגדולה מיירי וקא מרבה אפילו רבותא דאע"פ שמתירו לאכול בקדשים מפרש משמה דטמלין שרי וכל שכן בשתר קרבנות ומדרבי בין שופה שכן אדם ימביא קרבן על אשתו יולדת שוטה : שכן אדם מביא קרבן שכר על המקרה והין נופליו שכר פל התדר׳: עשיר אפילו על אשתו שוטה אדם שומה כדברי רבי יהודה דרתניא *)רבי יוחנן נמי דאמר הכל לריכין דעת לא כיומא דמילתא שכך ריתר לם כו' ליתא אבל מלמד בכיו מביא קרבן עשיר על אשתו בין פקחת מיפשטא בעייןטמר דשלוחי דידן נינהו יהודה אומר 'אדם מביא קרבן עשיר על מביח קרבן עשיר עו חשתו בין פקחת נוחבי נם כוי ויהה. בין שוטה ולא אמרינן דאע"פ שנשאת נמצנה לכן שויר גרשיי מקרא מלום קא פציד ולא הוה אלא גורם דאיכא למימר דרחמנא שוינהו לכהגי אשתו וכל קרבנות שחייבת שכך כותב ד [מי״כ] כזיר דתניה] הנאה בפלמה ואפילו לעשיר עניה היא דמה שקנתה אשה שלוחין כל היכא דאיכא דעת בעלים: לה ואחריות ראית ליך עלי מן קרמת דנא מעים פייד (* במקום נמי דנועלין קנה בעלה אלא כל הקרבנות שחייבת בימ הוץ ממחוסרי כפרה זב וזבה ומלורע שכר פליה דמיית לא היה המודל נותו שכר למלמד לכניו:איבעי׳ שאסורין ליכנס למקדש ולאכול בקדשים עד שיביאו כפרחן והני כיון עלי וכי היכי דהאי מביא קרבן על אשתו יולדת אפילו שוטה כך להו הני כהני שלוחי כל מחוסרי כפרה אין לריכין דעת ולעולם שלוחי דידן נינהו : דאין קרבנן בא לכפרה אין לריכין דעת אבל כל שלריכין כפרה טל דרחתנה נינהו וכו' י חטא לריכין דעת : שנאטר זאת תורת הזב בין גדול בין קטן . 06 וחי התכתשלוחי[דידן] כינהו הה מהני ליה וכי היכי דאדם מביא קרבן על בנו קטן שאין לי דעת הכי למי שלא מדטמו על חבירו: אלא מעתה לרבי יוחנן - דס"ל דתורת אתי לרבויי דענד שליתותהי דודהי קטן זאת תורת היולדת מאי איכא לרבויי אילימא בין גדולה בין קטנה והא תני רב ביבי וכו': משמשות במוך · חייבות לשמש במוך משום גוףהקרבן מלוה קפביד סכנה שמא תחעבר והמות אלמא לא משכחת לה יולדה שהיא קטנה וכי תימא מאי קושיא הא אסיקנא בפ"ק דיבמות (דף יב:) דשמא תמות פי׳ הרא״ש מיהו כיון דהאי כהן קאמר ואפשר נמי דלא מייתא איכא למימר מאן דסבר הכי התם ס"ל דבנים הרי הן כסימנים אי נמי עדיפי מסימנים הלכך גדולה היא ולא בותגי' ומקריג פליו שלותו בזה מסור וה"כ קיני זבין וקיני זבות אמריכן גבי מורם דאי משכחת °קטנה שחלד : ההריא זאת חורת היולדה בין פקחת בין שוטה שכן אדם מביא קרבן על אשתו כר' יהודה - כלומר אי לא אשכחן דאדם כהן בהדיר את יפראל המרת לריך דעת הה מביא קרבן על אשתו לא היה מרבינן שוטה דלמאן קא מוהר רחמנא בשלמא בקטן לאבוה קא מוהר אלא שוטה למאן אבל השתא דאמר רבי הכמה מתנויכול התהני ליה וה"ג אי יהודה דאדם מביא קרבן על אשתו איכא לאוקמי קרא דואת תורת ליולדת שוטה שאין אני לריכין דעתה אלא דעת הבעל כיון שהוא מביא להקריב קרבנימיו זב שנוחי דידן נינהו אסור וזכה מכיחין שתי תורין מיהו קשה אתאי לא קרבטמיה: ה"צ") דמניא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכל קרבטת שהיא חייבת א"ר יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב באחריותן שרך או שני בני היונה ביום פשים ליה מההוא דפי כותבת לו אתריות דחית לי טליך מן קדמת דנאי וה"פ אדם מביא קרבן עשיר על אשתו שאט"פ שכל אשה שיש לה בעל לא הויא עשירה שהרי כל מכרתם וכו יולד ת קמא דקידושין (דףכג.) מה שקנחה אשה קנה בעלה אפ"ה כיון שבעלה עשיר מביא בשבילה קרבן עשיר בקרבטת שהיא בעולה ויורד לפי שהבעל חייב בקרבטת אשתו מניה : וחורם מחמור אמר רב כהנא הני כהני וכן כל קרבנות שהיא חייבת למטוטי נדריה וגדבותיה ר' יהזה אומר לפיכך אם פטרה כנומר שגרשה אינו חייב באחריותן שכך כותבת נו בני מפרש לים: בני שלוחי דרחמנה נינהו אין כניק כמוש שיו היציא מששל מהיא השתיאר שאיט מות עצין הט בערי כמוש שבנים אין בין הציא אין שין האבינו מאות ממוסר כמרס בשובר שהיה עשה נו בשעת גירושין מכתובהה כותבה נו שהיה מוחלה כל החריות שיש לה מניו מקודם לכן ויש בכלל לשון זה הפינו קרבנות שאני. דלה במינו דמת דחי ס"ד שלוחי דידן נינהו מי היכה מידי דר׳ יהודה דריש לשון הדיוט ומהכא ילפיט לה בפ׳ המקבל(נ״מ קד.) והא דאמר הכא שכן מביא אדם קרבן על אשתו כר׳ יהודה לאו דוקא כר׳ הלכך לאו עלימותיה קא דחט לה מליט למיפרד ואינא קא ענדי וייצ יהודה דהא חני רישא סתמא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו אלא משום דלא ידעינן מאן ניהו ח"ק ור׳ יהודה אירי בה תלינן לה לדידיה : פניד כיון דיכול להקריב בלא דעתו דרונה לפשום ממשנה מתיב אבל שאר ארבטות דבעי מו מכרייתה: היש מו מכרייםה: הר"ש *) [פייון היעב כרשי בימקד. דה אדם מביא וכוי וד"ה כל הקרכאה כוי וד"ה היצ לה בתיכוטי ממלא מכוון כניי הכ"ו רכא ועי׳ ני' הר"ש במשכה י"ב פי'ד דנגעים ומקריב בליו קיטי זבים *) [פייון היעב כרשי בימקד. דלה היד היא הכוי דתולה כיי אומר אדם מביא קרבן עשיר וכוי ע"ש כל הסוביא וליע]: את אחרת נואת ודדר (פיי מויר כד. אמר ריאת רכון היא דלה היד הי יהודה היא וכוי דתולה כיי אומר אביא להכו אביש כל הסוביא וליען: דפת בלוחי דידן נינהו וחסור : הכל לריכין ותי תמרת שלותי דידן דפם אם כאבו חייב קרבו אין שמשון יכול להפרישו ולהקריט שיפשר בו לאובן חוץ מתומסר כפרה דגלי ציה קרא שהאב מניא של בניו להמירם בקרצים והכהן מקריבו אפיש באינו יודש שהוא של קטן. זאת מורם הזב בין גדול בין קשן - לפנין קרבן כתיב וקטן לאו בר דעת הוא להביא קרבן אלא אביו מניא של ידו: קשנה בת לידה הוא - וכיון דביולדת לא מאי למידרשים לבטוס קשנה בני זג מיל אדשיון לים הא מתהגי ליה - ויע להקשות דלמה דאמר כל הרואה להתריב יבוא ויקריב דכה"ג לא מהגי ליה ושמא נראה לו דמוירי במודר הנאה בכל ההיי דהאי ודאי לא מצינו למימר כי בכה"ג שאני דאו לא ילפרך דעת בסלים אזמן הוו שלומי דידן: כבררבי יומנן - דאמר הכל לריך דעת בסלים אם מחוייב אדם כולה ושלמים אינו יכול לפפור אותו הבירו שלא מדפתו : שהדרי מקריב אדם פל בניו ופל בנותיוי להחירן לאטל בקדפים דכמיב אשם סורת היוב בין גדול בין קסן וספן לאו בר דעת היא אלמא דאין לריך דעת בפלים להמירו לאכול בקדפים במחוסר כפרה יארא מפתה לרבי יומגן זאת סורת היולדת וכו׳ . קלמ לרכות קפן: שלש כשים משמשות במוך לריכות לשום מוך גאותו מקום לקלום את הזרם שלא תתמבר: בין פקחת בין שותה נהי דלא מצינן לרבויי קסנה מרכינן שופה דגם היא לאו בת דמת היא ובפלה מכיא פליה בלא דעתה להתירה בקדשים כדברי רבי יהודה דאמר הכפל חייב להביא קרבנות אשמו בנים טבייור ומשיב בקדמים בתחומר כפרים : אדא משמה צרצי יותר זחת מחת מירה זכיר קרח קשה דגלח רבי יותנו ברייחת היה בפי בנות כותים (נדה דף לד:) דכתיב זאת מולח הזב ביובדול בין קמן : וכושצ'י ההיא זאת מורה היולדת בין פקחת בין שיפה . שבף תצינו שאדה תביא קרבו כל לשמו שיפה : מביא אדה קרבן ששיב כל לשמו - אם היא מייבת קרבן לידה או מורכמת ואין יכול ומד מניה היא ואין לה שום דבר שבך כמב לה בכתובתה דאתריות דאית לך פלי מן קדמת דגא דמשמת ליה חייב לפרו שיכה לים מהיה לה היא המשמת שהוא חייב כל מה שחייבת קדם לחיו וליו לרוד לארו היו לפרו מוכור לארה חייב לפרו שיכה לים מה יש ללוח היה היו המשמת שהוא חייב כל מה שחייבת קדם היו שלוח היו כל מר שריו ביו לאר מריה לא היו לא מיו תוכזו עלים לכון עלום טהורט בקועים כאורים בקועי כני אובי אובו אובו שלים אובו שלים שלים קבום שלים קרבו שלים קרבו הלכך אפינו שופה מתוייב להביא קרבומים והא מצי למיותר פנים שלים לעים קרבן עמיא אם מיובח כבני אום כדי להקניטו: שכך כתבה לו אם הייבת אשם אבל לא אם נדרה קרבן דאם כן מדור בכל יום כדי להקניטו: שכך כתבה לו לאמריות האים לי מלך מן קדמת דגא ששם ליע מנח לים אח המתמע שלא חייב כג מה החייב כג מה הייב העדם חהי עצמוד לחדם חייב נפות דמם כן חודו לבני יום לדי לפקימו: שבך כמבי כו כג החריות לחים לי על קו קויגה לגר חובות אתכון שהיא חייבת קודם שיאלה ואל נדלה דכפרק יש טחלין (כיד דף קלבן) איבמיא אים אי בפל גבסי אתכון שהיא חייבת קודם שיאלה ואלין (כיד דף קלבן) איבמיא אים שלוחפה קודם ואפילו מנכסי מלוג שלה חוב שהי שלים מיי אל שלמים מליי באחרות הים בכבל מיי כוקדים שיברסי "א לורוק עליו מדיה מיים לעל אל לד לקיימי שלוחפה קודם ואפילו מנכסי מלוג שלה חובי שלים מיי אלי שלים מליי באחרות הים בכבל מייב קודם שיברסי "א לורוק עליו מדה מתלות ודם לאמיי לה לחייר שלוחפה קודם אפילו מנכסי מלוג שלה חוב מיי היכם מוכסי מלוג שלה כמו יודש שבורכ שלוחפה קודם אלפיו מנכסי מלוג שלה הוב מיי היכם מכסי מלוג שלה כמו יודש שבורכ מעום לבי מקרקטי ואס יוב לא מייבטי אלה מנכסי מלוג שלה להגל מרכז שורש שיש "א (שייק דף באחי") דפר יוד בי מרק היו איודם היו שיוכם היום שלוחל ביוד מנסי מול עלה מרכז מיום שלו לאיו מרש שור קודם לכן אם עת מפלטין או מובות ממשל בן בא לאו שיש ביי המכסי שלו לא מרש שורש שורש שורש שהיים איני מרשיה מלאיו היו שלה מתלות היה מכו מרשיה שלים אוביו מרסיים מות שלה לחייב שלים מיים מקרקט והיו שלה מתליו מיד מכסי שלו אליו מכסי לא מתכו מנות שים להמיין היה לכן אם על מלמו מכי לא מנכסי מלוג שלה מכסי מלוג אלה מרש שורש שורש שבכי לאמו מתחיים ובי מרשיה אינת קודם לכן אם עת מפלטין או מובות במוד שהכניק מתל מיו מנים לאחר מקטה למר מקטות להיות מה מפלטין מתקרקצי וגבה כתובה מתמלטין אמיג המתום ליו לגבות בי לי הדיו אינה שלא מיצח קודם לכן אם על מו מני שהכניק לא מובים של המיי הכנים הכנה מתלמנין ומל המר מקטות להיות מה מרוב לאו מיד מייב מיולי שישר מתקרפטי מו כן עם מסול בו כו מנים מינות מיו מיו שנות ליו מר משלמנין מים לאת מיל מרכז מו מרכז מו מנכי מוג ביו בגבה כתובהם מתמלמין אבי ביו לינו מיו לגם מיו שישר מקור מיו שיוש היוש איוכם מי מתמלמיו דכו מומל מיומ הכג לאמר מה ל כן לגיות מהם אמרכים לו לאו מרש מיו מיו לאחר

דיורם היי והמצמין סקרמנות פתה שימצודם פל אותן ככקים אין יכולת ביד הכפל להפקיפן אנל יותר מתה שהכניסה לין אינו פורסן וקרנותיה נתי דוקא קרננות חונה אכל לא נרדים ורדנות ואם לאחר נישאין [נדרה קרנן] לא ישלם נדריה דאם לא כן יסלה להחריב בפלה י והכי משמע צירושלמיי נרסא אחרת אם פפרה אינו חייב וה"ש כל קרבטים שהיא חייבה בשהיא תחתיו חייב לפרום ורדנות ואם לאחר פפרה שנידם היש היצ שכך הכנה בשובר של כתוכה והסקבלמי כחובתי ואחריות דאית לי פלך מן קדמת דנא ואינו חייב לשלם כלום מקודם לאחר אם פפרה שנידם היש היצ שכך הכנה בשובר של כתוכה והסקבלמי כחובתי ואחריות דאית לי פלך מן קדמת דנא ואינו חייב לשלם כלום מקודם נישואין : אחר הבידת הבידה (א) גםי דמנו ומקריב וכוי שלוחד דיון היה לא מכי להם על נמי שמניא וכי שאין להם דעת היא לגידם לא לדעים בלא הדע האוד הסיד (ד) דייה אלא וכוי הכי נמי זכוי מהאי קרא סביד ותיכת נמי נמתהן:

גליון הישים בררץ דה ומלמדו מדרש דמטו מורי עיין הה דף כת פיא ונטורי אבן שם דה ובשומר: דיה אינעיא להו וכו׳. מממגי אר מכרייהא. עיין לקמן דף שב עיא ברץ דה ולמנין: דיה משמשות כמון וכו׳ קטנה שהלד עיין בסדרי מהכה בחי למסכת נה דף כב עיב דה ודע דמסקיע:

משנה

Additional Actions that Are Not Considered as 'Actions of Benefit'

And he can take off his terumah אָת תְרוּמָתוֹ מַעְשְׁרוֹתָיו and his maasros וּמַעְשְׁרוֹתָיו with his knowledge לְדֵעְתוֹ

If Reuven is assur to get benefit from Shimon, Shimon can still take off terumah and maaser for Reuven (the exact case that the Mishna is referring to will be discussed in the Gemara) and this is not considered that Reuven is benefitting from Shimon.

And he can bring for him ומַקְרִיב אָלִיו

the bird-korbanos for zavin קיני זָבין

(or) the bird-korbanos for zavos קיני זָבוֹת

(or) the bird-korbanos קיני

for a woman who gave birth וילדות יילדות

(Or this person can bring) a (korban) chatas תַּטָאוֹת

(or a korban) asham (for this other person) וַאֲשָׁמוֹת (

A zav (a man who sees a certain type of tuman), a zavah (a woman who sees a certain type of tumah), or a woman who gives birth (if she is poor) brings birds as their korban. Our Mishna tells us that Shimon can bring all of these and a korban chatas and a korban asham for Reuven (Reuven is the one who is forbidden to receive benefit from Shimon). The reason why this is permitted will be explained in the Gemara.

The Mishna continues:

And he can teach him Medrash ומְלַמְדוֹ מִדְרָשׁ

הַלָכות halachos

and Aggados אַגָּדות

but he cannot teach him אֲבָל לא יְלַמְדֶנוּ

Mikra (i.e., Chumash) מִקְרָא

The Mishna says that Shimon is allowed to teach Reuven everything except for Mikra. The Ran explains that even though one could have thought that it should be assur for Shimon to

³² Why is the Teaching of One's Son Not Considered a Forbidden Benefit?

teach Reuven, as Reuven gains from this new knowledge, this is not considered as a benefit for Reuven because of the rule of מְצְוֹת נִיתְנוֹ מִצְוֹת נִיתְנוֹת נִיתְנוֹ - that mitzvohs were not given in order to benefit from them. That is, the benefit of doing a mitzvah is not considered as a benefit and therefore in our case as well this rule would apply. That even though there is a mitzvah to learn Torah, when a person does learn Torah, it is not considered as a benefit to him. Therefore, there is no problem with Shimon teaching Reuven because even though it is assur for Reuven to benefit from Shimon, this is not considered a benefit and is therefore mutur. The Gemara will explain why teaching Mikra is different and is assur in this case.

The Mishna concludes that even though it is assur to teach this person Mikra:

But he can he can teach אָבָל מְלַמֵּד הוא

his sons אֶת בְּנָיו

and daughters Mikra וְאֶת בְּנוֹתִיו מִקְרָא

The Rosh explains that even though there is a mitzvah to teach one's son (and one would have to pay someone to teach his son if he couldn't do it himself), Shimon can still teach Reuven's son. This is true because even though Reuven benefits from Shimon teaching his son, it is possible that Reuven could have found someone else to teach him (see footnote).³²

גמרא

הְנֵי כְּהֲנֵי שְׁלוּחֵי דִידֵן הָוּוּ אוֹ שְׁלוּחֵי דִשְׁמַיָּא (are the Kohanim in the Bais Hamikdosh our S'luchim or Hashem's S'luchim)?

They asked a question אִיבַּעְיָא לְהוּ

these Kohanim (that serve in the Bais Hamikdosh) הָני כָּהַנֵי

are they our messengers שְׁלוּחֵי דִידַן הָווּ

or (are they) messengers of Shamayim אוֹ שְׁלוּחֵי דָשְׁמַיָּא

'What halachic difference does it make' לְמַאי נָפְקָא מִינַה

The Gemara answers that the answer to this question makes a difference:

For someone who is under a neder למודר

Shimon, Reuven did not have to get someone to teach his son, and yet the Mishna says that this argument is sufficient to say why it is mutur.

The Rosh explains that this is true because Reuven is not benefitting directly from Shimon and therefore any argument will be sufficient to explain why it is not considered a benefit that is assur as a result to the neder.

The Rosh explains that any time that the person who is forbidden to receive benefit, benefits as a result of someone else benefitting, any reason (even a weak one) can be used to explain why this benefit is not considered a benefit, as we see in our case.

In our case, Reuven benefits when Shimon teaches his son, and yet we say that it is mutur as it is possible that Reuven could have found someone else to teach him.

Now this argument that it is not considered a benefit because he could have found someone else is a weak one, because at the end of the day because of

ממורה השים עין משפמ אין בין המודר פרק 70 רביעי ר"נ נר מצוה יב א מיי׳ פ׳ו מהלכית בורגר׳ ותורם את תרומתו וש׳ י מפרש בגמרא : [ומקריב עליו]. ברתנרי והורם את תרומתו ואת מעשרותיו לדעתו • מפרש בגמ׳ נדרים כלכה ו סמג לחוין רמב טור י׳ד אם היה כהן אותו שנדר שלא יהנה ממט יכול להקריב עליו קיני זבין לדעתו דמאן: ומקריב עליו · אי האי מדיר כהן הוא : קיני זבין וקיני זבות וכו': גמ׳ הני כהגי : שמקריבין קרבטת : שלוחי דידן וקיני זבות וקיני יולדות לפי שכל אלו מביאין שתי תורים קראם כן: כימן רכה : דבעלי קרבן : הא קא מהני ליה שליח לכפר כפרתו ואיהו הדירו שלא ומלמרו מדרש ידמנות לאו ליהנות ניתנו: ולא ילמדנו מקרא . יד ב מיי׳ שם הלכה ה: תורה אור יהגה ממט: אלא · מדקתני מקריב בגמ׳ מפרש טעמא : גמ׳ איבעיא עליו קיני זבין וכו׳ ש״מ דשלוחי דשמיח להו הגי כהגי שלוחי דידן הס אע"ג בתני יותורם את תרומתו ומעשרותיו נינהו: [וליטעמיך] אם כן דשלוחי [ויומה דף יט.] דבפ"ק דקדושין (דף כנ:*) אסיק רב לדעתו יומקריב עליו קיני זבין קיני זבות קיני דשמיא נינהו ליתני סתם מקריב עליו הונה דשנוחי דרחמנה נינהו דהי ס"ד יולדות המאות ואשמות יומלמדו מררש מן ג מיי׳ שם הלכה ו קרבטת אלא מדלא קתני אלא קיני וסמנ שם טושיע שלוחי דידן נינהו מי איכא מידי דאנן הלכות ואגדות אבל לא ילמדנו מקרא אבל זבין וכו׳ ש״מ דשלותי דידן נילהו יו׳ד סימן רכא סעיף כ: לא מליכן למיעבד ואינהו עבדי אפילו מלמד הוא את בניו ואת בנותיו מקרא: הכי בעי הכא למיפשטא "מתתני' או ודקשיא לן הא קמהגי ליה תריז לא מו דמיי שם כלי ה: יומה יט. קרושין כנ: גם׳ איבעיא להו *הני כהני שלוחי דידן הוו המהני ליה דבמחוסרי כפרה שאני כי מברייתא: הא קמהגי ליה וכיון יז ה מיי׳ פ״ח מכלכות או שלוחי רשמיא למאי נפקא מינה למודר דעביד שליחותיה מהני ליה הוא הצי דמתני': דא״ר יותנן הכל לריכין מתוכרי כפרה הלי ה: דעתי כל הקרבטת לריכין שיהו הנאה אי אמרת דשלורוי דידן הוו הא מהני דבשלמא אי שלוחי דשמיא נינהו אע"ג יח ו מיי׳ שם פ׳ג דשרי להו בהאי קרבן למיכל בקדשים מהריבים בעלים חוץ ממחוסרי וכו' : ליה ואסור ואי אמרת שלוחי דשמיא שרי מאי כלכה ו על בניו ועל בנותיו הקטנים · כשהן אין זה אלא גרמת הנחה בעלמא ושרי: ת"ש דתנן (ה) מקריב עליו קיני זבין כו׳ אי ים ו מיי׳ ס׳ מסלכות ולימועמיך. דבעית למיפשט תמתני׳ מחוסרי כפרה דכתיב זאת תורת הזב אמרת שלוחי דירן קא מהני ליה ולימעמיך שנגות הלכה ו סמג וגו׳ וכשים (ב) שמביא קרבן עליהן ליתני מקריב פליו קרבנות: אלא נשיו ריז : ליתני מקריב עליו קרבנות אלא מחוסרי אע"פ שאין להם דעת הם הכי נמי מחוסר כפרה שאני י כלומר ואדרבה כפרה שאני דא״ר יוחנז״הכל צריכין דעת חוץ תפשוט לאידך גיסא דכיון דתנא גדולים אין לריכין להביא כפרתולדעתן הלכך הואיל ומקריב עליו שלא לדעתו ממחוסרי כפרה שהרי אדם מביא קרבן על מחוסרי כפרה בלחוד דחין לריכין דעת תוספות בניו ועל בנותיו הקטנים שנאמר "זאת תורת "יקל לא מהני ליה דהא לא ידע (ג) ומותר: משמע דוקא הגי משום דכיון דאין מקריב פליו קי כין וכו׳ : אם היה אלא מעתה לר' יוחכן • דמפיק מזאת הזב בין גדול בין קמן אלא מעתה לר׳ יוחנן לריכין דעת ודאי כהן לאו שליחותן יזאת תורת היודרת וגו׳ בין קמנה וביוגרולהים ינסורת הוכ כין גדול כין קטן (ד) הכא המדיר כהן מקריב לזה קעביד אבל בשאר קרבנות הלריכין סמודר: לא ילמדטו דעות שלוחי דידן נינהו דחי לא ליתני מקרא - מפרש בגמרא כמי מלי למימר מההי קרא כמי : שמא יקטנה בת לידה היא והא *תני רב ביבי [וע׳ מוס׳ כנהדרין ספ. ד׳ה נידוע] *ינמות ינ: ק: נדה מה. דבנימוד מקרא נופנ מקריב עליו קרבטת והוה רבותא טפי תתעבר ותמות · ודאי אלמא לאו בת קמיה דרב נחמן שלש נשים משמשות במוך לידה היא: אמר לך רבי יוחנןי ההוא שכר אכל מלמדו מדרש ומיהו לא מיפשטא בטיין לגמרי דאיכא כתוכות לע. [תוספהת קטנה ומעוברת ומניקה קמנה שמא תתעבר כמו מ"כ והלכות דחין למימר דתנא מחוסרי כפרה לאשמועי׳ ואת תורת היולדת לא מרבי לה לקטנה [3"D 070 נופליןפליה שכר ובנת' ותמות ההיא זאת תורת היולדת בין פקחת אלא בגדולה מיירי וקא מרבה אפילו רבותא דאע"פ שמתירו לאכול בקדשים מפרש משתח דטמלין שרי וכל שכן בשתר קרבנות ומדרבי בין שופה שכן אדם ימביא קרבן על אשתו יולדת שוטה : שכן אדם מביא קרבן שכר על המקרה והין נופליו שכר פל התדר׳: עשיר אפילו על אשתו שוטה אדם שומה כדברי רבי יהודה דרתניא *)רבי יוחנן נמי דאמר הכל לריכין דעת לא כיומא דמילתא שכך ריתר לם כו' ליתא אבל מלמד בכיו מביא קרבן עשיר על אשתו בין פקחת מיפשטא בעייןטמר דשלוחי דידן נינהו יהודה אומר 'אדם מביא קרבן עשיר על מביח קרבן עשיר עו חשתו בין פקחת נוחב נס כוי ויהה. בין שוטה ולא אמרינן דאע"פ שנשאת נמצנה לכן שריר גרשיי מקרא מלום קא פציד ולא הוה אלא גורם דאיכא למימר דרחמנא שוינהו לכהגי אשתו וכל קרבנות שחייבת שכך כותב ד [מי״כ] כזיר דתניה] הנאה בפלמה ואפילו לעשיר עניה היא דמה שקנתה אשה שלוחין כל היכא דאיכא דעת בעלים: לה ואחריות ראית ליך עלי מן קרמת דנא מעים פייד (* במקום נמי דנועלין קנה בעלה אלא כל הקרבנות שחייבת בימ הוץ ממחוסרי כפרה זב וזבה ומלורע שכר פליה דמיית לא היה המודל נותו שכר למלמד לכניו:איבעי׳ שאסורין ליכנס למקדש ולאכול בקדשים עד שיביאו כפרחן והני כיון עלי וכי היכי דהאי מביא קרבן על אשתו יולדת אפילו שוטה כך להו הני כהני שלוחי כל מחוסרי כפרה אין לריכין דעת ולעולם שלוחי דידן נינהו : דאין קרבנן בא לכפרה אין לריכין דעת אבל כל שלריכין כפרה טל דרחתנה נינהו וכו' י חטא לריכין דעת : שנאטר זאת תורת הזב בין גדול בין קטן . 06 וחי התכתשלוחי[דידן] כינהו הה מהני ליה וכי היכי דאדם מביא קרבן על בנו קטן שאין לי דעת הכי למי שלא מדטמו על חבירו: אלא מעתה לרבי יוחנן - דס"ל דתורת אתי לרבויי דענד שליתותהי דודהי קטן זאת תורת היולדת מאי איכא לרבויי אילימא בין גדולה בין קטנה והא תני רב ביבי וכו': משמשות במוך · חייבות לשמש במוך משום גוףהקרבן מלוה קפביד סכנה שמא תחעבר והמות אלמא לא משכחת לה יולדה שהיא קטנה וכי תימא מאי קושיא הא אסיקנא בפ"ק דיבמות (דף יב:) דשמא תמות פי׳ הרא״ש מיהו כיון דהאי כהן קאמר ואפשר נמי דלא מייתא איכא למימר מאן דסבר הכי התם ס"ל דבנים הרי הן כסימנים אי נמי עדיפי מסימנים הלכך גדולה היא ולא בותגי' ומקריג פליו שלותו בזה מסור וה"כ קיני זבין וקיני זבות אמריכן גבי מורם דאי משכחת °קטנה שחלד : ההריא זאת חורת היולדה בין פקחת בין שוטה שכן אדם מביא קרבן על אשתו כר' יהודה - כלומר אי לא אשכחן דאדם כהן בהדיר את יפראל המרת לריך דעת הה מביא קרבן על אשתו לא היה מרבינן שוטה דלמאן קא מוהר רחמנא בשלמא בקטן לאבוה קא מוהר אלא שוטה למאן אבל השתא דאמר רבי הכמה מתנויכול התהני ליה וה"ג אי יהודה דאדם מביא קרבן על אשתו איכא לאוקמי קרא דואת תורת ליולדת שוטה שאין אני לריכין דעתה אלא דעת הבעל כיון שהוא מביא להקריב קרבנימיו זב שנוחי דידן נינהו אסור וזכה מכיחין שתי תורין מיהו קשה אתאי לא קרבטמיה: ה"צ") דמניא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכל קרבטת שהיא חייבת א"ר יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב באחריותן שרך או שני בני היונה ביום פשים ליה מההוא דפי כותבת לו אתריות דחית לי טליך מן קדמת דנאי וה"פ אדם מביא קרבן עשיר על אשתו שאט"פ שכל אשה שיש לה בעל לא הויא עשירה שהרי כל מכרתם וכו יולד ת קמא דקידושין (דףכג.) מה שקנחה אשה קנה בעלה אפ"ה כיון שבעלה עשיר מביא בשבילה קרבן עשיר בקרבטת שהיא בעולה ויורד לפי שהבעל חייב בקרבטת אשתו מניה : וחורם מחמור אמר רב כהנא הני כהני וכן כל קרבנות שהיא חייבת למטוטי נדריה וגדבותיה ר' יהזה אומר לפיכך אם פטרה כנומר שגרשה אינו חייב באחריותן שכך כותבת נו בני מפרש לים: בני שלוחי דרחמנה נינהו אין כניק כמוש שיו היציא מששל מהיא השתיאר אאי מותה עצין היש עבורי בעות שבע שיו משובר כמרס ממוסר כמרס בשובר שהיא עשה נו בשעת גירושין מכתובהה נו שהיא מוחלת כל אחריות שש לה מניו מקודם לכן ויש בכלל לשון זה אפילו קרבנות שאני. דלה במינו דמת דחי ס"ד שלוחי דידן נינהו מי היכה מידי דר׳ יהודה דריש לשון הדיוט ומהכא ילפיט לה בפ׳ המקבל(נ״מ קד.) והא דאמר הכא שכן מביא אדם קרבן על אשתו כר׳ יהודה לאו דוקא כר׳ הלכך לאו עלימותיה קא דחט לה מליט למיפרד ואינא קא ענדי וייצ יהודה דהא חני רישא סתמא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו אלא משום דלא ידעינן מאן ניהו ח"ק ור׳ יהודה אירי בה תלינן לה לדידיה : פניד כיון דיכול להקריב בלא דעתו דרונה לפשום ממשנה מתיב אבל שאר ארבטות דבטי מו מכרייתה: היש מו מכרייםה: הר"ש *) [פייון היעב כרשי בימקד. דה אדם מביא וכוי וד"ה כל הקרכאה כוי וד"ה היצ לה בתיכוטי ממלא מכוון כניי הכ"ו רכא ועי׳ ני' הר"ש במשכה י"ב פי'ד דנגעים ומקריב בליו קיטי זבים *) [פייון היעב כרשי בימקד. דלה היד היא הכוי דתולה כיי אומר אדם מביא קרבן עשיר וכוי ע"ש כל הסוביא וליע]: את אחרת נואת ודדר (פיי מויר כד. אמר ריאת רכון היא דלה היד הי יהודה היא וכוי דתולה כיי אומר אביא להכו אביש כל הסוביא וליען: דפת בלוחי דידן נינהו וחסור : הכל לריכין ותי תמרת שלותי דידן דפם אם כאבו חייב קרבו אין שמשון יכול להפרישו ולהקריט שיפשר בו לאובן חוץ מתומסר כפרה דגלי ציה קרא שהאב מניא של בניו להמירם בקרצים והכהן מקריבו אפיש באינו יודש שהוא של קטן. זאת מורם הזב בין גדול בין קשן - לפנין קרבן כתיב וקטן לאו בר דעת הוא להביא קרבן אלא אביו מניא של ידו: קשנה בת לידה הוא - וכיון דביולדת לא מאי למידרשים לבטוס קשנה בני זג מיל אדשיון לים הא מתהגי ליה - ויע להקשות דלמה דאמר כל הרואה להתריב יבוא ויקריב דכה"ג לא מהגי ליה ושמא נראה לו דמוירי במודר הנאה בכל ההיי דהאי ודאי לא מצינו למימר כי בכה"ג שאני דאו לא ילפרך דעת בסלים אזמן הוו שלומי דידן: כבררבי יומנן - דאמר הכל לריך דעת בסלים אם מחוייב אדם כולה ושלמים אינו יכול לפפור אותו הבירו שלא מדפתו : שהדרי מקריב אדם פל בניו ופל בנותיוי להחירן לאטל בקדפים דכמיב אשם סורת היוב בין גדול בין קסן וספן לאו בר דעת היא אלמא דאין לריך דעת בפלים להמירו לאכול בקדפים במחוסר כפרה יארא מפתה לרבי יומגן זאת סורת היולדת וכו׳ . קלמ לרכות קפן: שלש כשים משמשות במוך לריכות לשום מוך גאותו מקום לקלום את הזרם שלא תתמבר: בין פקחת בין שותה נהי דלא מצינן לרבויי קסנה מרכינן שופה דגם היא לאו בת דמת היא ובפלה מכיא פליה בלא דעתה להתירה בקדשים כדברי רבי יהודה דאמר הכפל חייב להביא קרבנות אשמו בנים טבייור ומשיב בקדמים בתחומר כפרים : אדא משמה צרצי יותר זחת מחת מירה זכיר קרח קשה דגלח רבי יותנו ברייחת היה בפי בנות כותים (נדה דף לד:) דכתיב זאת מולח הזב ביובדול בין קמן : וכושצ'י ההיא זאת מורה היולדת בין פקחת בין שיפה . שבף תצינו שאדה תביא קרבו כל לשמו שיפה : מביא אדה קרבן ששיב כל לשמו - אם היא מייבת קרבן לידה או מורכמת ואין יכול ומד מניה היא ואין לה שום דבר שבך כמב לה בכתובתה דאתריות דאית לך פלי מן קדמת דגא דמשמת ליה חייב לפרו שיכה לים מהיה לה היא המשמת שהוא חייב כל מה שחייבת קדם לחיו וליו לרוד לארו היו לפרו מוכור לארה חייב לפרו שיכה לים מה יש ללוח היה היו המשמת שהוא חייב כל מה שחייבת קדם היו שלוח היו כל מר שריו ביו לאר מריה לא היו לא מיו תוכזו עלים לכון עלום טהורט בקועים כאורים בקועי כני אובי אובו אובו שלים אובו שלים שלים קבום שלים קרבו שלים קרבו הלכך אפינו שופה מתוייב להביא קרבומים והא מצי למיותר פנים שלים לעים קרבן עמיא אם מיובח כבני אום כדי להקניטו: שכך כתבה לו אם הייבת אשם אבל לא אם נדרה קרבן דאם כן מדור בכל יום כדי להקניטו: שכך כתבה לו לאמריות האים לי מלך מן קדמת דגא ששם ליע מנח לים אח המתמע שלא חייב כג מה החייב כג מה הייב העדם חהי עצמוד לחדם חייב נפות דמם כן חודו לבני יום לדי לפקימו: שבך כמבי כו כג החריות לחים לי על קו קויגה לגר חובות אתכון שהיא חייבת קודם שיאלה ואל נדלה דכפרק יש טחלין (כיד דף קלבן) איבמיא אים אי בפל גבסי אתכון שהיא חייבת קודם שיאלה ואלין (כיד דף קלבן) איבמיא אים שלוחפה קודם ואפילו מנכסי מלוג שלה חוב שהי שלים מיי אל שלמים מליי באחרות הים בכבל מיי כוקדים שיברסי "א לורוק עליו מדיה מיים לעל אל לד לקיימי שלוחפה קודם ואפילו מנכסי מלוג שלה חובי שלים מיי אלי שלים מליי באחרות הים בכבל מייב קודם שיברסי "א לורוק עליו מדה מתלות ודם לאמיי לה לחייר שלוחפה קודם אפילו מנכסי מלוג שלה חוב מיי היכם מוכסי מלוג שלה כמו יודש שבורכ שלוחפה קודם אלפיו מנכסי מלוג שלה הוב מיי היכם מכסי מלוג שלה כמו יודש שבורכ מעום לבי מקרקטי ואס יוב לא מייבטי אלה מנכסי מלוג שלה להגל מרכז שורש שיש "א (שייק דף באחי") דפר יוד בי מרק היו איודם היו שיוכם היום שלוחל ביוד מנסי מול עלה מרכז מיום שלו לאיו מרש שור קודם לכן אם עת מפלטין או מובות ממשל בן בא לאו שיש ביי המכסי שלו לא מרש שורש שורש שורש שהיים איני מרשיה מלאיו היו שלה מתלות היה מכו מרשיה שלים אוביו מרסיים מות שלה לחייב שלים מיים מקרקט והיו שלה מתליו מיד מכסי שלו אליו מכסי לא מתכו מנות שים להמיין היה לכן אם על מלמו מכי לא מנכסי מלוג שלה מכסי מלוג אלה מרש שורש שורש שבכי לאמו מתחיים ובי מרשיה אינת קודם לכן אם עת מפלטין או מובות במוד שהכניק מתל מיו מנים לאחר מקטה למר מקטות להיות מה מפלטין מתקרקצי וגבה כתובה מתמלטין אמיג המתום ליו לגבות בי לי הדיו אינה שלא מיצח קודם לכן אם על מו מני שהכניק לא מובים של המיי הכנים הכנה מתלמנין ומל המר מקטות להיות מה מרוב לאו מיד מייב מיולי שישר מתקרפטי מו כן עם מסול בו כו מנים מינות מיו מיו שנות ליו מר משלמנין מים לאת מיל מרכז מו מרכז מו מנכי מוג ביו בגבה כתובהם מתמלמין אבי ביו לינו מיו לגם מיו שישר מקור מיו שיוש היוש איוכם מי מתמלמיו דכו מומל מיומ הכג לאמר מה ל כן לגיות מהם אמרכים לו לאו מרש מיו מיו לאחר

דיורם היי והמצמין סקרמנות פתה שימצודם פל אותן ככקים אין יכולת ביד הכפל להפקיפן אנל יותר מתה שהכניסה לין אינו פורסן וקרנותיה נתי דוקא קרננות חונה אכל לא נרדים ורדנות ואם לאחר נישאין [נדרה קרנן] לא ישלם נדריה דאם לא כן יסלה להחריב בפלה י והכי משמע צירושלמיי נרסא אחרת אם פפרה אינו חייב וה"ש כל קרבטים שהיא חייבה בשהיא תחתיו חייב לפרום ורדנות ואם לאחר פפרה שנידם היש היצ שכך הכנה בשובר של כתוכה והסקבלמי כחובתי ואחריות דאית לי פלך מן קדמת דנא ואינו חייב לשלם כלום מקודם לאחר אם פפרה שנידם היש היצ שכך הכנה בשובר של כתוכה והסקבלמי כחובתי ואחריות דאית לי פלך מן קדמת דנא ואינו חייב לשלם כלום מקודם נישואין : אחר הבידת הבידה (א) גםי דמנו ומקריב וכוי שלוחד דיון היה לא מכי להם על נמי שמניא וכי שאין להם דעת היא לגידם לא לדעים בלא הדע האוד הסיד (ד) דייה אלא וכוי הכי נמי זכוי מהאי קרא סביד ותיכת נמי נמתהן:

גליון הישים בררץ דה ומלמדו מדרש דמטו מורי עיין הה דף כת פיא ונטורי אבן שם דה ובשומר: דיה אינעיא להו וכו׳. מממגי אר מכרייהא. עיין לקמן דף שב עיא ברץ דה ולמנין: דיה משמשות כמון וכו׳ קטנה שהלד עיין בסדרי מהכה בחי למסכת נה דף כב עיב דה ודע דמסקיע: (forbidding) benefit (from a particular Kohen) הַגָּאָאָ If you say אָא אָמְרַתְּ they are our messengers דְּשְׁלוּחֵי דְידֵן הָווּ he is benefiting him הָא מְהַגֵּי לֵיה and (would therefore be) assur וְאָי אָמְרַתְ they are messengers שְׁלוּחֵי they are messengers דְשְׁמֵיָא it will be mutur

A regular Jew is not allowed to bring a korban in the Bais Hamikdosh and he must give it to the Kohanim to do so. But how do you view these Kohanim? Do we understand that they are 'working' on behalf of Hashem, or is the understanding that they are working on behalf of the people who are bringing their korbanos?

The halachic difference between these two possibilities is the case in which the person bringing the korban is assur to benefit from a particular Kohen. If that Kohen is viewed as 'working' for Hashem, then it will be mutur for him to bring this person's korban. The Ran explains that even though by the Kohen bringing this korban, this person will now be allowed to eat kodshim, i.e., this person benefits by this Kohen bringing his korban, this person benefits by this Kohen bringing his korban, this person benefits by the state benefit (דרך גרמא), as the main objective of this Kohen is not to benefit this person but rather it is 'to do his job'.

But if we view the Kohanim as 'working for us, that is, since we cannot bring korbanos ourselves, we have the Kohanim bring them on our behalf, then when the Kohen does bring this person's korban, it will be considered as if the Kohen is directly benefiting the person and it will therefore be assur for the Kohen to bring this person's korban.³³

> מַאי (What (is the halacha) מָאי קּא שְׁמַע as we learned in the Mishna דְּתְנַן he can bring for him מַקְרִיב עָלָיו 'the bird-korban) etc. יקינֵי זָבִין כּוּ (but) if you say אִי אָמְרַתְּ they are our s'luchim שׁלוחי דידן

הקא מְהַגֵּי לֵיה he is benefiting him!

The Mishna clearly says that if a person is assur to benefit from a particular Kohen, that Kohen is still allowed to bring this person 'bird-korbanos'. But why? By this Kohen bringing this person's korbanos, this person benefits from the Kohen? It must be that the reason that it is mutur is because we understand that the Kohen is not the shliach of the person bringing the korban but rather he is the shliach of Hashem.

But on this proof the Gemara asks:

And according to your reason וְלִיטַעְמָידָ לִיתְנֵי let the Mishna say מַקְרִיב עָלָיו he brings for him

his korbanos (i.e., all his korbanos) קרְבָּנוֹת

If it is really true that the Kohanim are the s'luchim of Hashem and that is why a Kohen is allowed to bring the korban of someone that is not allowed to benefit from him, why does the Mishna limit this to just specific korbanos? The Mishna should say a blanket rule that a Kohen is allowed to bring all of this person's korbanos. And yet it doesn't, and from the fact that the Mishna does not give a blanket rule for all korbanos leads the Gemara to conclude:

> Rather (you must say) אֵלָא the 'mi'chusrei kapparah' מְחוּפְּרֵי כַפָּרָה are different שָׁאני as R' Yochanan said דאמר רבי יותנן all (korbanos) הַכּּל need knowledge (i.e., consent) אַרְיכִין דָּעָת except vin for the 'mi'chusrei kapparah' מְמְחוּשֶׁרֵי כַפָּרָה for a person שֶׁהֵרִי אָדָם can bring a korban מֵרִיא קָרְבָּן for his sons and daughters על בְּנִיו וְעָל בְנוֹתֵיו who are minors (and cannot give consent) הַקְּטַגִּים as it says שׁנַאַמַר this is the law of the zav זאת תורת הַזָּב (the word zos implies) whether he is an adult בין גדול or a minor בין קטן

there concludes that indeed it must be that the Kohanim are not acting on our behalf as in reality they are 'working for Hashem' and not for us (i.e., they are the s'luchim of shamayim and not our s'luchim).

³³ Why Does Our Gemara Ask this Question if this Question Has Already Been Resolved Elsewhere?

The Ran in points out that the Gemara in meseches Yoma and in meseches Kiddushin already answer this question. There is a rule that the only time one person can act on behalf of another person (i.e., as his messenger (שליח) is when the person can do the act that he wants his messenger to do. But if this person cannot do a certain act, then he cannot make a messenger to the act instead of him. But if so, how can a Kohen act on our behalf and bring our korbanos? If we can't bring the korban, how can we ask the Kohen to do so for us? The Gemara

But if so, why is our Gemara asking a question that was already resolved by a different Gemara? The Ran answers that although it is true that the Gemara over there has already proved why logically we must say that the Kohanim are not our s'luchim, our Gemara wants to prove this point from either a Mishna or Baraisa.

ממורה השים עין משפמ אין בין המודר פרק 70 רביעי ר"נ נר מצוה יב א מיי׳ פ׳ו מהלכית בורגר׳ ותורם את תרומתו וש׳ י מפרש בגמרא : [ומקריב עליו]. ברתנרי והורם את תרומתו ואת מעשרותיו לדעתו • מפרש בגמ׳ נדרים כלכה ו סמג לחוין רמב טור י׳ד אם היה כהן אותו שנדר שלא יהנה ממט יכול להקריב עליו קיני זבין לדעתו דמאן: ומקריב עליו · אי האי מדיר כהן הוא : קיני זבין וקיני זבות וכו': גמ׳ הני כהגי : שמקריבין קרבטת : שלוחי דידן וקיני זבות וקיני יולדות לפי שכל אלו מביאין שתי תורים קראם כן: כימן רכה : דבעלי קרבן : הא קא מהני ליה שליח לכפר כפרתו ואיהו הדירו שלא ומלמרו מדרש ידמנות לאו ליהנות ניתנו: ולא ילמדנו מקרא . יד ב מיי׳ שם הלכה ה: תורה אור יהגה ממט: אלא · מדקתני מקריב בגמ׳ מפרש טעמא : גמ׳ איבעיא עליו קיני זבין וכו׳ ש״מ דשלוחי דשמיח להו הגי כהגי שלוחי דידן הס אע"ג בתני יותורם את תרומתו ומעשרותיו נינהו: [וליטעמיך] אם כן דשלוחי [ויומה דף יט.] דבפ"ק דקדושין (דף כנ:*) אסיק רב לדעתו יומקריב עליו קיני זבין קיני זבות קיני דשמיא נינהו ליתני סתם מקריב עליו הונה דשנוחי דרחמנה נינהו דהי ס"ד יולדות המאות ואשמות יומלמדו מררש מן ג מיי׳ שם הלכה ו קרבטת אלא מדלא קתני אלא קיני וסמנ שם טושיע שלוחי דידן נינהו מי איכא מידי דאנן הלכות ואגדות אבל לא ילמדנו מקרא אבל זבין וכו׳ ש״מ דשלותי דידן נילהו יו׳ד סימן רכא סעיף כ: לא מליכן למיעבד ואינהו עבדי אפילו מלמד הוא את בניו ואת בנותיו מקרא: הכי בעי הכא למיפשטא "מתתני' או ודקשיא לן הא קמהגי ליה תריז לא מו דמיי שם כלי ה: יומה יט. קרושין כנ: גם׳ איבעיא להו *הני כהני שלוחי דידן הוו המהני ליה דבמחוסרי כפרה שאני כי מברייתא: הא קמהגי ליה וכיון יז ה מיי׳ פ״ח מכלכות או שלוחי רשמיא למאי נפקא מינה למודר דעביד שליחותיה מהני ליה הוא הצי דמתני': דא״ר יותנן הכל לריכין מתוכרי כפרה הלי ה: דעתי כל הקרבטת לריכין שיהו הנאה אי אמרת דשלורוי דידן הוו הא מהני דבשלמא אי שלוחי דשמיא נינהו אע"ג יח ו מיי׳ שם פ׳ג דשרי להו בהאי קרבן למיכל בקדשים מהריבים בעלים חוץ ממחוסרי וכו' : ליה ואסור ואי אמרת שלוחי דשמיא שרי מאי כלכה ו על בניו ועל בנותיו הקטנים · כשהן אין זה אלא גרמת הנחה בעלמא ושרי: ת"ש דתנן (ה) מקריב עליו קיני זבין כו׳ אי ים ו מיי׳ ס׳ מסלכות ולימועמיך. דבעית למיפשט תמתני׳ מחוסרי כפרה דכתיב זאת תורת הזב אמרת שלוחי דירן קא מהני ליה ולימעמיך שנגות הלכה ו סמג וגו׳ וכשים (ב) שמביא קרבן עליהן ליתני מקריב עליו קרבנות: אלא נשיו ריז : ליתני מקריב עליו קרבנות אלא מחוסרי אע"פ שאין להם דעת הם הכי נמי מחוסר כפרה שאני י כלומר ואדרבה כפרה שאני דא״ר יוחנז״הכל צריכין דעת חוץ תפשוט לאידך גיסא דכיון דתנא גדולים אין לריכין להביא כפרתולדעתן הלכך הואיל ומקריב עליו שלא לדעתו ממחוסרי כפרה שהרי אדם מביא קרבן על מחוסרי כפרה בלחוד דחין לריכין דעת תוספות בניו ועל בנותיו הקטנים שנאמר "זאת תורת "יקל לא מהני ליה דהא לא ידע (ג) ומותר: משמע דוקא הגי משום דכיון דאין מקריב פליו קי כין וכו׳ : אם היה אלא מעתה לר' יוחכן • דמפיק מזאת הזב בין גדול בין קמן אלא מעתה לר׳ יוחנן לריכין דעת ודאי כהן לאו שליחותן יזאת תורת היודרת וגו׳ בין קמנה וביוגרולהים ינסורת הוכ כין גדול כין קטן (ד) הכא המדיר כהן מקריב לזה קעביד אבל בשאר קרבנות הלריכין סמודר: לא ילמדטו דעות שלוחי דידן נינהו דחי לא ליתני מקרא - מפרש בגמרא כמי מלי למימר מההי קרא כמי : שמא יקטנה בת לידה היא והא *תני רב ביבי [וע׳ מוס׳ כנהדרין ספ. ד׳ה נידוע] *ינמות ינ: ק: נדה מה. דבנימוד מקרא נופנ מקריב עליו קרבטת והוה רבותא טפי תתעבר ותמות · ודאי אלמא לאו בת קמיה דרב נחמן שלש נשים משמשות במוך לידה היא: אמר לך רבי יוחנןי ההוא שכר אכל מלמדו מדרש ומיהו לא מיפשטא בטיין לגמרי דאיכא כתוכות לע. [תוספהת קטנה ומעוברת ומניקה קמנה שמא תתעבר כמו מ"כ והלכות דחין למימר דתנא מחוסרי כפרה לאשמועי׳ ואת תורת היולדת לא מרבי לה לקטנה [3"D 070 נופליןפליה שכר ובנת' ותמות ההיא זאת תורת היולדת בין פקחת אלא בגדולה מיירי וקא מרבה אפילו רבותא דאע"פ שמתירו לאכול בקדשים מפרש משמה דטמלין שרי וכל שכן בשתר קרבנות ומדרבי בין שופה שכן אדם ימביא קרבן על אשתו יולדת שוטה : שכן אדם מביא קרבן שכר על המקרה והין נופליו שכר פל התדר׳: עשיר אפילו על אשתו שוטה אדם שומה כדברי רבי יהודה דרתניא *)רבי יוחנן נמי דאמר הכל לריכין דעת לא כיומא דמילתא שכך ריתר לם כו' ליתא אבל מלמד בכיו מביא קרבן עשיר על אשתו בין פקחת מיפשטא בעייןטמר דשלוחי דידן נינהו יהודה אומר 'אדם מביא קרבן עשיר על מביח קרבן עשיר עו חשתו בין פקחת נוחב נס כוי ויהה. בין שוטה ולא אמרינן דאע"פ שנשאת נמצנה לכן שריר גרשיי מקרא מלום קא פציד ולא הוה אלא גורם דאיכא למימר דרחמנא שוינהו לכהגי אשתו וכל קרבנות שחייבת שכך כותב ד [מי״כ] כזיר דתניה] הנאה בפלמה ואפילו לעשיר עניה היא דמה שקנתה אשה שלוחין כל היכא דאיכא דעת בעלים: לה ואחריות ראית ליך עלי מן קרמת דנא מעים פייד (* במקום נמי דנועלין קנה בעלה אלא כל הקרבנות שחייבת בימ הוץ ממחוסרי כפרה זב וזבה ומלורע שכר פליה דמיית לא היה המודל נותו שכר למלמד לכניו:איבעי׳ שאסורין ליכנס למקדש ולאכול בקדשים עד שיביאו כפרחן והני כיון עלי וכי היכי דהאי מביא קרבן על אשתו יולדת אפילו שוטה כך להו הני כהני שלוחי כל מחוסרי כפרה אין לריכין דעת ולעולם שלוחי דידן נינהו : דאין קרבנן בא לכפרה אין לריכין דעת אבל כל שלריכין כפרה טל דרחתנה נינהו וכו' י חטא לריכין דעת : שנאטר זאת תורת הזב בין גדול בין קטן . 06 וחי התכתשלוחי[דידן] כינהו הה מהני ליה וכי היכי דאדם מביא קרבן על בנו קטן שאין לי דעת הכי למי שלא מדטמו על חבירו: אלא מעתה לרבי יוחנן - דס"ל דתורת אתי לרבויי דענד שליתותהי דודהי קטן זאת תורת היולדת מאי איכא לרבויי אילימא בין גדולה בין קטנה והא תני רב ביבי וכו': משמשות במוך · חייבות לשמש במוך משום גוףהקרבן מלוה קפביד סכנה שמא תחעבר והמות אלמא לא משכחת לה יולדה שהיא קטנה וכי תימא מאי קושיא הא אסיקנא בפ"ק דיבמות (דף יב:) דשמא תמות פי׳ הרא״ש מיהו כיון דהאי כהן קאמר ואפשר נמי דלא מייתא איכא למימר מאן דסבר הכי התם ס"ל דבנים הרי הן כסימנים אי נמי עדיפי מסימנים הלכך גדולה היא ולא בותגי' ומקריג פליו שלותו בזה מסור וה"כ קיני זבין וקיני זבות אמריכן גבי מורם דאי משכחת °קטנה שחלד : ההריא זאת חורת היולדה בין פקחת בין שוטה שכן אדם מביא קרבן על אשתו כר' יהודה - כלומר אי לא אשכחן דאדם כהן בהדיר את יפראל המרת לריך דעת הה מביא קרבן על אשתו לא היה מרבינן שוטה דלמאן קא מוהר רחמנא בשלמא בקטן לאבוה קא מוהר אלא שוטה למאן אבל השתא דאמר רבי הכמה מתנויכול התהני ליה וה"ג אי יהודה דאדם מביא קרבן על אשתו איכא לאוקמי קרא דואת תורת ליולדת שוטה שאין אני לריכין דעתה אלא דעת הבעל כיון שהוא מביא להקריב קרבנימיו זב שנוחי דידן נינהו אסור וזכה מכיחין שתי תורין מיהו קשה אתאי לא קרבטמיה: ה"צ") דמניא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכל קרבטת שהיא חייבת א"ר יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב באחריותן שרך או שני בני היונה ביום פשים ליה מההוא דפי כותבת לו אתריות דחית לי טליך מן קדמת דנאי וה"פ אדם מביא קרבן עשיר על אשתו שאט"פ שכל אשה שיש לה בעל לא הויא עשירה שהרי כל מכרתם וכו יולד ת קמא דקידושין (דףכג.) מה שקנחה אשה קנה בעלה אפ"ה כיון שבעלה עשיר מביא בשבילה קרבן עשיר בקרבטת שהיא בעולה ויורד לפי שהבעל חייב בקרבטת אשתו מניה : וחורם מחמור אמר רב כהנא הני כהני וכן כל קרבנות שהיא חייבת למטוטי נדריה וגדבותיה ר' יהזה אומר לפיכך אם פטרה כנומר שגרשה אינו חייב באחריותן שכך כותבת נו בני מפרש לים: בני שלוחי דרחמנה נינהו אין כניק כמוש שיו היציא מששל מהיא השתיאר אאי מותה עצין היש עבורי בעות שבע שיו משובר כמרס ממוסר כמרס בשובר שהיא עשה נו בשעת גירושין מכתובהה נו שהיא מוחלת כל אחריות שש לה מניו מקודם לכן ויש בכלל לשון זה אפילו קרבנות שאני. דלה במינו דמת דחי ס"ד שלוחי דידן נינהו מי היכה מידי דר׳ יהודה דריש לשון הדיוט ומהכא ילפיט לה בפ׳ המקבל(נ״מ קד.) והא דאמר הכא שכן מביא אדם קרבן על אשתו כר׳ יהודה לאו דוקא כר׳ הלכך לאו עלימותיה קא דחט לה מליט למיפרד ואינא קא ענדי וייצ יהודה דהא חני רישא סתמא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו אלא משום דלא ידעינן מאן ניהו ח"ק ור׳ יהודה אירי בה תלינן לה לדידיה : פניד כיון דיכול להקריב בלא דעתו דרונה לפשום ממשנה מתיב אבל שאר ארבטות דבטי מו מכרייתה: היש מו מכרייםה: הר"ש *) [פייון היעב כרשי בימקד. דה אדם מביא וכוי וד"ה כל הקרכאה כוי וד"ה היצ לה בתיכוטי ממלא מכוון כניי הכ"ו רכא ועי׳ ני' הר"ש במשכה י"ב פי'ד דנגעים ומקריב בליו קיטי זבים *) [פייון היעב כרשי בימקד. דלה היד היא הכוי דתולה כיי אומר אדם מביא קרבן עשיר וכוי ע"ש כל הסוביא וליע]: את אחרת נואת ודדר (פיי מויר כד. אמר ריאת רכון היא דלה היד הי יהודה היא וכוי דתולה כיי אומר אביא להכו אביש כל הסוביא וליען: דפת בלוחי דידן נינהו וחסור : הכל לריכין ותי תמרת שלותי דידן דפם אם כאבו חייב קרבו אין שמשון יכול להפרישו ולהקריט שיפשר בו לאובן חוץ מתומסר כפרה דגלי ציה קרא שהאב מניא של בניו להמירם בקרצים והכהן מקריבו אפיש באינו יודש שהוא של קטן. זאת מורם הזב בין גדול בין קשן - לפנין קרבן כתיב וקטן לאו בר דעת הוא להביא קרבן אלא אביו מניא של ידו: קשנה בת לידה הוא - וכיון דביולדת לא מאי למידרשים לבטוס קשנה בני זג מיל אדשיון לים הא מתהגי ליה - ויע להקשות דלמה דאמר כל הרואה להתריב יבוא ויקריב דכה"ג לא מהגי ליה ושמא נראה לו דמוירי במודר הנאה בכל ההיי דהאי ודאי לא מצינו למימר כי בכה"ג שאני דאז לא ילפרך דעת בסלים אזמן הוו שלומי דידן: כבררבי יומנן - דאמר הכל לריך דעת בסלים אם מחוייב אדם כולה ושלמים אינו יכול לפפור אותו הבירו שלא מדפתו : שהדרי מקריב אדם פל בניו ופל בנותיוי להחירן לאטל בקדפים דכמיב אשם סורת היוב בין גדול בין קסן וספן לאו בר דעת היא אלמא דאין לריך דעת בפלים להמירו לאכול בקדפים במחוסר כפרה יארא מפתה לרבי יומגן זאת סורת היולדת וכו׳ . קלמ לרכות קפן: שלש כשים משמשות במוך לריכות לשום מוך גאותו מקום לקלום את הזרם שלא תתמבר: בין פקחת בין שותה נהי דלא מצינן לרבויי קסנה מרכינן שופה דגם היא לאו בת דמת היא ובפלה מכיא פליה בלא דעתה להתירה בקדשים כדברי רבי יהודה דאמר הכפל חייב להביא קרבנות אשמו בנים טבייור ומשיב בקדמים בתחומר כפרים : אדא משמה צרצי יותר זחת מחת מירה זכיר קרח קשה דגלח רבי יותנו ברייחת היה בפי בנות כותים (נדה דף לד:) דכתיב זאת מולח הזב ביובדול בין קמן : וכושצ'י ההיא זאת מורה היולדת בין פקחת בין שיפה . שבף תצינו שאדה תביא קרבו כל לשמו שיפה : מביא אדה קרבן ששיב כל לשמו - אם היא מייבת קרבן לידה או מורכמת ואין יכול ומד מניה היא ואין לה שום דבר שבך כמב לה בכתובתה דאתריות דאית לך פלי מן קדמת דגא דמשמת ליה חייב לפרו שיכה לים מהיה לה היא המשמת שהוא חייב כל מה שחייבת קדם לחיו וליו לרוד לארו היו לפרו מוכור לארה חייב לפרו שיכה לים מה יש ללוח היה היו המשמת שהוא חייב כל מה שחייבת קדם היו שלוח היו כל מר שריו ביו לאר מריה לא היו לא מיו תוכזו עלים לכון עלום טהורט בקועים כאורים בקועי כני אובי אובו אובו שלים אובו שלים שלים קבום שלים קרבו שלים קרבו הלכך אפינו שופה מתוייב להביא קרבומים והא מצי למיותר פנים שלים לעים קרבן עמיא אם מיובח כבני אום כדי להקניטו: שכך כתבה לו אם הייבת אשם אבל לא אם נדרה קרבן דאם כן מדור בכל יום כדי להקניטו: שכך כתבה לו לאמריות האים לי מלך מן קדמת דגא ששם ליע מנח לים אח המתמע שלא חייב כג מה החייב כג מה הייב העדם חהי עצמוד לחדם חייב נפות דמם כן חודו לבני יום לדי לפקימו: שבך כמבי כו כג החריות לחים לי על קו קויגה לגר חובות אתכון שהיא חייבת קודם שיאלה ואל נדלה דכפרק יש טחלין (כיד דף קלבן) איבמיא אים אי בפל גבסי אתכון שהיא חייבת קודם שיאלה ואלין (כיד דף קלבן) איבמיא אים שלוחפה קודם ואפילו מנכסי מלוג שלה חוב שהי שלים מיי אל שלמים מליי באחרות הים בכבל מיי כוקדים שיברסי "א לורוק עליו מדיה מיים לעל אל לד לקיימי שלוחפה קודם ואפילו מנכסי מלוג שלה חובי שלים מיי אלי שלים מליי באחרות הים בכבל מייב קודם שיברסי "א לורוק עליו מדה מתלות ודם לאמיי לה לחייר שלוחפה קודם אפילו מנכסי מלוג שלה חוב מיי היכם מוכסי מלוג שלה כמו יודש שבורכ שלוחפה קודם אלפיו מנכסי מלוג שלה הוב מיי היכם מכסי מלוג שלה כמו יודש שבורכ מעום לבי מקרקטי ואס יוב לא מייבטי אלה מנכסי מלוג שלה להגל מרכז שורש שיש "א (שייק דף באחי") דפר יוד בי מרק היו איודם היו שיוכם היום שלוחל ביוד מנסי מול עלה מרכז מיום שלו לאיו מרש שור קודם לכן אם עת מפלטין או מובות ממשל בן בא לאו שיש ביי המכסי שלו לא מרש שורש שורש שורש שהיים איני מרשיה מלאיו היו שלה מתלות היה מכו מרשיה שלים אוביו מרסיים מות שלה לחייב שלים מיים מקרקט והיו שלה מתליו מיד מכסי שלו אליו מכסי לא מתכו מנות שים להמיין היה לכן אם על מלמו מכי לא מנכסי מלוג שלה מכסי מלוג אלה מרש שורש שורש שבכי לאמו מתחיים ובי מרשיה אינת קודם לכן אם עת מפלטין או מובות במוד שהכניק מתל מיו מנים לאחר מקטה למר מקטות להיות מה מפלטין מתקרקצי וגבה כתובה מתמלטין אמיג המתום ליו לגבות בי לי הדיו אינה שלא מיצח קודם לכן אם על מו מני שהכניק לא מובים של המיי הכנים הכנה מתלמנין ומל המר מקטות להיות מה מרוב לאו מיד מייב מיולי שישר מתקרפטי מו כן עם מסול בו כו מנים מינות מיו מיו שנות ליו מר משלמנין מים לאת מיל מרכז מו מרכז מו מנכי מוג ביו בגבה כתובהם מתמלמין אבי ביו לינו מיו לגם מיו שישר מקור מיו שיוש היוש איוכם מי מתמלמיו דכו מומל מיומ הכג לאמר מה ל כן לגיות מהם אמרכים לו לאו מרש מיו מיו לאחר

דיורם היי והמצמין סקרמנות פתה שימצודם פל אותן ככקים אין יכולת ביד הכפל להפקיפן אנל יותר מתה שהכניסה לין אינו פורסן וקרנותיה נתי דוקא קרננות חונה אכל לא נרדים ורדנות ואם לאחר נישאין [נדרה קרנן] לא ישלם נדריה דאם לא כן יסלה להחריב בפלה י והכי משמע צירושלמיי נרסא אחרת אם פפרה אינו חייב וה"ש כל קרבטים שהיא חייבה בשהיא תחתיו חייב לפרום ורדנות ואם לאחר פפרה שנידם היש היצ שכך הכנה בשובר של כתוכה והסקבלמי כחובתי ואחריות דאית לי פלך מן קדמת דנא ואינו חייב לשלם כלום מקודם לאחר אם פפרה שנידם היש היצ שכך הכנה בשובר של כתוכה והסקבלמי כחובתי ואחריות דאית לי פלך מן קדמת דנא ואינו חייב לשלם כלום מקודם נישואין : אחר הבידת הבידה (א) גםי דמנו ומקריב וכוי שלוחד דיון היה לא מכי להם על נמי שמניא וכי שאין להם דעת היא לגידם לא לדעים בלא הדע האוד הסיד (ד) דייה אלא וכוי הכי נמי זכוי מהאי קרא סביד ותיכת נמי נמתהן:

גליון הישים בררץ דה ומלמדו מדרש דמטו מורי עיין הה דף כת פיא ונטורי אבן שם דה ובשומר: דיה אינעיא להו וכו׳. מממגי אר מכרייהא. עיין לקמן דף שב עיא ברץ דה ולמנין: דיה משמשות כמון וכו׳ קטנה שהלד עיין בסדרי מהכה בחי למסכת נה דף כב עיב דה ודע דמסקיע: The Gemara points out that the Mishna only allows certain types of korbanos to be brought by this Kohen. Why are only these allowed?

The Gemara answers that it must be that in reality a Kohen cannot bring a person's 'regular' korban (see footnote) and these korbanos are an exception. That is, we see from the Mishna that the Kohanim are our s'luchim, and as such, if a person is forbidden to get benefit from a particular Kohen, that Kohen will not be allowed to bring this person's korbanos. But although this would be true that the Kohen would not be allowed to bring this person's korbanos, there would be exceptions, the mi'chusrei kapparah.

All of the korbanos listed in the Mishna are what are known as mi'chusrei kapparah, lit. those missing a kapparah. That is, these people are missing a kapparah (i.e., the bringing of the korban) and as such they are not allowed to enter the mikdosh or eat kodshim (the parts of the korbanos that are mutur to a Yisroel). That is, these korbanos are not brought to bring forgiveness for the person, rather the purpose of the korban is just to allow the person to eat kodshim and to enter the mikdosh.

With regard to all of these korbanos (the mi'chusrei kapparah) the posuk uses the term π ירת – the law, and R' Yochanan says that the word אורת teaches us that a person can even bring one of these korbanos for a minor, i.e., for a person who cannot give consent.

The Gemara concludes that if we see that we can bring one of these korbanos for a minor, even though he cannot give his consent, it must be that in reality we never need a person's consent in order to bring one of the mi'chusrei kapparah on his behalf.

The Ran explains that since the mi'chusrei kapparah are not coming to bring forgiveness for the person, this is why they can be brought without the person's knowledge or consent. But if the korban is being brought in order to get forgiveness, then this will obviously require the knowledge and consent of the person (as asking for forgiveness for another person without that person's knowledge is meaningless).

And if so, perhaps this is why the Kohen can bring these korbanos for this person. That is, the Gemara understands that if the Kohanim are viewed as being our s'luchim, then it would be impossible for the Kohen to bring this person's korban. And yet, although the Kohen would not be able to bring this person's korbanos, the mi'chusrei kapparah would be an exception. Since they do not need the person's consent, when the Kohen would bring them, it would not be considered as if he is doing so on behalf of this person, and as such, it would not be considered as if he is benefitting him.³⁴

Applying R' Yochanan's Drasha that the Word 'Toras' Comes to Include Even Children

R' Yochanan said that since the posuk says the word התורת "Toras' this comes to teach us that a person can bring this korban on behalf of a katon (minor). And on this the Gemara asks:

But now אָלָא מֵעַתָּה לְרַבִּי יוֹתְנָן according to R' Yochanan לְרַבִּי יוֹתְנָן (this that the posuk says) "This זאת is the law of the yoledes (woman who gave birth) תּוֹרַת הַיֹלֶדֶת וְגוֹי (does this mean) whether she is a minor בִּין קְטַנָּה or an adult! וְבֵין גִּדוֹלָה

The Gemara quoted R' Yochanan as saying that since the posuk used the word 'toras' with regard to the mi'chusrei kapparah, this means to include that these korbanos can be brought on behalf of even minors. And on this the Gemara asks that if so, when the posuk uses the word 'toras' with regard to the korbanos that a yoledes has to bring, this should come to include a minor-girl as well. And on this the Gemara asks:

> קְּטָנֶּה קִיא !(Can you really says that) a minor בְּת לֵידָה הָיא is someone who can give birth אַבְּרָב בִּיבִי But Rav Bivi taught יְהָא תְּנֵי רַב בִּיבִי in front of Rav Nachman אַכְּמִיה דְרַב נַחְמָן three woman שָׁלָשׁ נָשִׁים three woman מְשַׁמְשׁוֹת 'do the marriage act' do the marriage act' מְשַׁמְשׁוֹת a minor הְמַנִיבָה and pregnant woman וּמְעוּבֶּרָת and a nursing woman

Rav Bivi taught that when any one of these women live with their husbands, they must use a cloth. Using a cloth prevents

³⁴ Does Our Mishna Prove that the Kohanim are Our S'luchim?

Seemingly the conclusion of our Gemara is that the Kohanim are our s'luchim and not the s'luchim of Hashem. This is seen from our Mishna that allows the Kohanim to bring the mi'chusrei kapparah, i.e., and nothing else. Now if it would be true the Kohanim are viewed as the s'luchim of shamayim, why can the Kohanim not bring all of the korbanos? It must be that indeed the mi'chusrei kapparah are the exception.

However, the Ran says that this is not necessarily true. It could be that in reality the Kohanim are the s'luchim of shamayim, and they would be allowed to

bring any korban of this person. And the reason why the Mishna specifically chose to list the mi'chusrei kapparah is because this includes a bigger chiddush. One could have thought that it is the mi'chusrei kapparah that the Kohen is not allowed to bring for this person, as the mi'chusrei kapparah offer the tangible benefit of being able to eat kodshim and enter the mikdosh. Therefore, the Mishna listed the mi'chusrei kapparah specifically in order to teach us the chiddush that the Kohen is allowed to bring even these. As such, we are left without a proof to our question.

ממורה השים עין משפמ אין בין המודר פרק 70 רביעי ר"נ נר מצוה יב א מיי׳ פ׳ו מהלכית בורגר׳ ותורם את תרומתו וש׳ י מפרש בגמרא : [ומקריב עליו]. ברתנרי והורם את תרומתו ואת מעשרותיו לדעתו • מפרש בגמ׳ נדרים כלכה ו סמג לחוין רמב טור י׳ד אם היה כהן אותו שנדר שלא יהנה ממט יכול להקריב עליו קיני זבין לדעתו דמאן: ומקריב עליו · אי האי מדיר כהן הוא : קיני זבין וקיני זבות וכו': גמ׳ הני כהגי : שמקריבין קרבטת : שלוחי דידן וקיני זבות וקיני יולדות לפי שכל אלו מביאין שתי תורים קראם כן: כימן רכה : דבעלי קרבן : הא קא מהני ליה שליח לכפר כפרתו ואיהו הדירו שלא ומלמרו מדרש ידמנות לאו ליהנות ניתנו: ולא ילמדנו מקרא . יד ב מיי׳ שם הלכה ה: תורה אור יהגה ממט: אלא · מדקתני מקריב בגמ׳ מפרש טעמא : גמ׳ איבעיא עליו קיני זבין וכו׳ ש״מ דשלוחי דשמיח להו הגי כהגי שלוחי דידן הס אע"ג בתני יותורם את תרומתו ומעשרותיו נינהו: [וליטעמיך] אם כן דשלוחי [ויומה דף יט.] דבפ"ק דקדושין (דף כנ:*) אסיק רב לדעתו יומקריב עליו קיני זבין קיני זבות קיני דשמיא נינהו ליתני סתם מקריב עליו הונה דשנוחי דרחמנה נינהו דהי ס"ד יולדות המאות ואשמות יומלמדו מררש מן ג מיי׳ שם הלכה ו קרבטת אלא מדלא קתני אלא קיני וסמנ שם טושיע שלוחי דידן נינהו מי איכא מידי דאנן הלכות ואגדות אבל לא ילמדנו מקרא אבל זבין וכו׳ ש״מ דשלותי דידן נילהו יו׳ד סימן רכא סעיף כ: לא מליכן למיעבד ואינהו עבדי אפילו מלמד הוא את בניו ואת בנותיו מקרא: הכי בעי הכא למיפשטא "מתתני' או ודקשיא לן הא קמהגי ליה תריז לא מו דמיי שם כלי ה: יומה יט. קרושין כנ: גם׳ איבעיא להו *הני כהני שלוחי דידן הוו המהני ליה דבמחוסרי כפרה שאני כי מברייתא: הא קמהגי ליה וכיון יז ה מיי׳ פ״ח מכלכות או שלוחי רשמיא למאי נפקא מינה למודר דעביד שליחותיה מהני ליה הוא הצי דמתני': דא״ר יותנן הכל לריכין מתוכרי כפרה הלי ה: דעתי כל הקרבטת לריכין שיהו הנאה אי אמרת דשלורוי דידן הוו הא מהני דבשלמא אי שלוחי דשמיא נינהו אע"ג יח ו מיי׳ שם פ׳ג דשרי להו בהאי קרבן למיכל בקדשים מהריבים בעלים חוץ ממחוסרי וכו' : ליה ואסור ואי אמרת שלוחי דשמיא שרי מאי כלכה ו על בניו ועל בנותיו הקטנים · כשהן אין זה אלא גרמת הנחה בעלמא ושרי: ת"ש דתנן (ה) מקריב עליו קיני זבין כו׳ אי ים ו מיי׳ ס׳ מסלכות ולימועמיך. דבעית למיפשט תמתני׳ מחוסרי כפרה דכתיב זאת תורת הזב אמרת שלוחי דידן קא מהני ליה ולימעמיך שנגות הלכה ו סמג וגו׳ וכשים (ב) שמביא קרבן עליהן ליתני מקריב עליו קרבנות: אלא נשיו ריז : ליתני מקריב עליו קרבנות אלא מחוסרי אע"פ שאין להם דעת הם הכי נמי מחוסר כפרה שאני י כלומר ואדרבה כפרה שאני דא״ר יוחנז״הכל צריכין דעת חוץ תפשוט לאידך גיסא דכיון דתנא גדולים אין לריכין להביא כפרתולדעתן הלכך הואיל ומקריב עליו שלא לדעתו ממחוסרי כפרה שהרי אדם מביא קרבן על מחוסרי כפרה בלחוד דחין לריכין דעת תוספות בניו ועל בנותיו הקטנים שנאמר "זאת תורת "יקל לא מהני ליה דהא לא ידע (ג) ומותר: משמע דוקא הגי משום דכיון דאין מקריב פליו קי כין וכו׳ : אם היה אלא מעתה לר' יוחכן • דמפיק מזאת הזב בין גדול בין קמן אלא מעתה לר׳ יוחנן לריכין דעת ודאי כהן לאו שליחותן יזאת תורת היודרת וגו׳ בין קמנה וביוגרולהים ינסורת הוכ כין גדול כין קטן (ד) הכא המדיר כהן מקריב לזה קעביד אבל בשאר קרבנות הלריכין סמודר: לא ילמדטו דעות שלוחי דידן נינהו דחי לא ליתני מקרא - מפרש בגמרא כמי מלי למימר מההי קרא כמי : שמא יקטנה בת לידה היא והא *תני רב ביבי [וע׳ מוס׳ כנהדרין ספ. ד׳ה נידוע] *ינמות ינ: ק: נדה מה. דבנימוד מקרא נופנ מקריב עליו קרבטת והוה רבותא טפי תתעבר ותמות · ודאי אלמא לאו בת קמיה דרב נחמן שלש נשים משמשות במוך לידה היא: אמר לך רבי יוחנןי ההוא שכר אכל מלמדו מדרש ומיהו לא מיפשטא בטיין לגמרי דאיכא כתוכות לע. [תוספהת קטנה ומעוברת ומניקה קמנה שמא תתעבר כמו מ"כ והלכות דחין למימר דתנא מחוסרי כפרה לאשמועי׳ ואת תורת היולדת לא מרבי לה לקטנה [3"D 070 נופליןפליה שכר ובנת' ותמות ההיא זאת תורת היולדת בין פקחת אלא בגדולה מיירי וקא מרבה אפילו רבותא דאע"פ שמתירו לאכול בקדשים מפרש משמה דטמלין שרי וכל שכן בשתר קרבנות ומדרבי בין שופה שכן אדם ימביא קרבן על אשתו יולדת שוטה : שכן אדם מביא קרבן שכר על המקרה והין נופליו שכר פל התדר׳: עשיר אפילו על אשתו שוטה אדם שומה כדברי רבי יהודה דרתניא *)רבי יוחנן נמי דאמר הכל לריכין דעת לא כיומא דמילתא שכך ריתר לם כו' ליתא אבל מלמד בכיו מביא קרבן עשיר על אשתו בין פקחת מיפשטא בעייןטמר דשלוחי דידן נינהו יהודה אומר 'אדם מביא קרבן עשיר על מביח קרבן עשיר עו חשתו בין פקחת נוחב נס כוי ויהה. בין שוטה ולא אמרינן דאע"פ שנשאת נמצנה לכן שריר גרשיי מקרא מלום קא פציד ולא הוה אלא גורם דאיכא למימר דרחמנא שוינהו לכהגי אשתו וכל קרבנות שחייבת שכך כותב ד [מי״כ] כזיר דתניה] הנאה בפלמה ואפילו לעשיר עניה היא דמה שקנתה אשה שלוחין כל היכא דאיכא דעת בעלים: לה ואחריות ראית ליך עלי מן קרמת דנא מעים פייד (* במקום נמי דנופלין קנה בעלה אלא כל הקרבנות שחייבת בימ הוץ ממחוסרי כפרה זב וזבה ומלורע שכר פליה דמיית לא היה המודל נותו שכר למלמד לכניו:איבעי׳ שאסורין ליכנס למקדש ולאכול בקדשים עד שיביאו כפרחן והני כיון עלי וכי היכי דהאי מביא קרבן על אשתו יולדת אפילו שוטה כך להו הני כהני שלוחי כל מחוסרי כפרה אין לריכין דעת ולעולם שלוחי דידן נינהו : דאין קרבנן בא לכפרה אין לריכין דעת אבל כל שלריכין כפרה טל דרחתנה נינהו וכו' י חטא לריכין דעת : שנאטר זאת תורת הזב בין גדול בין קטן . 06 וחי התכתשלוחי[דידן] כינהו הה מהני ליה וכי היכי דאדם מביא קרבן על בנו קטן שאין לי דעת הכי למי שלא מדטמו על חבירו: אלא מעתה לרבי יוחנן - דס"ל דתורת אתי לרבויי דענד שליתותהי דודהי קטן זאת תורת היולדת מאי איכא לרבויי אילימא בין גדולה בין קטנה והא תני רב ביבי וכו': משמשות במוך · חייבות לשמש במוך משום גוףהקרבן מלוה קפביד סכנה שמא תחעבר והמות אלמא לא משכחת לה יולדה שהיא קטנה וכי תימא מאי קושיא הא אסיקנא בפ"ק דיבמות (דף יב:) דשמא תמות פי׳ הרא״ש מיהו כיון דהאי כהן קאמר ואפשר נמי דלא מייתא איכא למימר מאן דסבר הכי התם ס"ל דבנים הרי הן כסימנים אי נמי עדיפי מסימנים הלכך גדולה היא ולא בותגי' ומקריג פליו שלותו בזה מסור וה"כ קיני זבין וקיני זבות אמריכן גבי מורם דאי משכחת °קטנה שחלד : ההריא זאת חורת היולדה בין פקחת בין שוטה שכן אדם מביא קרבן על אשתו כר' יהודה - כלומר אי לא אשכחן דאדם כהן בהדיר את יפראל המרת לריך דעת הה מביא קרבן על אשתו לא היה מרבינן שוטה דלמאן קא מוהר רחמנא בשלמא בקטן לאבוה קא מוהר אלא שוטה למאן אבל השתא דאמר רבי הכמה מתנויכול התהני ליה וה"ג אי יהודה דאדם מביא קרבן על אשתו איכא לאוקמי קרא דואת תורת ליולדת שוטה שאין אני לריכין דעתה אלא דעת הבעל כיון שהוא מביא להקריב קרבנימיו זב שנוחי דידן נינהו אסור וזכה מכיחין שתי תורין מיהו קשה אתאי לא קרבטמיה: ה"צ") דמניא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכל קרבטת שהיא חייבת א"ר יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב באחריותן שרך או שני בני היונה ביום פשים ליה מההוא דפי כותבת לו אתריות דחית לי טליך מן קדמת דנאי וה"פ אדם מביא קרבן עשיר על אשתו שאט"פ שכל אשה שיש לה בעל לא הויא עשירה שהרי כל מכרתם וכו יולד ת קמא דקידושין (דףכג.) מה שקנחה אשה קנה בעלה אפ"ה כיון שבעלה עשיר מביא בשבילה קרבן עשיר בקרבטת שהיא בעולה ויורד לפי שהבעל חייב בקרבטת אשתו מניה : וחורם מחמור אמר רב כהנא הני כהני וכן כל קרבנות שהיא חייבת למטוטי נדריה וגדבותיה ר' יהזה אומר לפיכך אם פטרה כנומר שגרשה אינו חייב באחריותן שכך כותבת נו בני מפרש לים: בני שלוחי דרחמנה נינהו אין כניק כמוש שיו היציא מששל מהיא השתיאר אאי מותה עצין היש עבורי בעות שבע שיו משובר כמרס ממוסר כמרס בשובר שהיא עשה נו בשעת גירושין מכתובהה נו שהיא מוחלת כל אחריות שש לה מניו מקודם לכן ויש בכלל לשון זה אפילו קרבנות שאני. דלה במינו דמת דחי ס"ד שלוחי דידן נינהו מי היכה מידי דר׳ יהודה דריש לשון הדיוט ומהכא ילפיט לה בפ׳ המקבל(נ״מ קד.) והא דאמר הכא שכן מביא אדם קרבן על אשתו כר׳ יהודה לאו דוקא כר׳ הלכך לאו עלימותיה קא דחט לה מליט למיפרד ואינא קא ענדי וייצ יהודה דהא חני רישא סתמא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו אלא משום דלא ידעינן מאן ניהו ח"ק ור׳ יהודה אירי בה תלינן לה לדידיה : פניד כיון דיכול להקריב בלא דעתו דרונה לפשום ממשנה מתיב אבל שאר ארבטות דבעי מו מכרייתה: היש מו מכרייםה: הר"ש *) [פייון היעב כרשי בימקד. דה אדם מביא וכוי וד"ה כל הקרכאה כוי וד"ה היצ לה בתיכוטי ממלא מכוון כניי הכ"ו רכא ועי׳ ני' הר"ש במשכה י"ב פי'ד דנגעים ומקריב בליו קיטי זבים *) [פייון היעב כרשי בימקד. דלה היד היא הכוי דתולה כיי אומר אדם מביא קרבן עשיר וכוי ע"ש כל הסוביא וליע]: את אחרת נואת ודדר (פיי מויר כד. אמר ריאת רכון היא דלה היד הי יהודה היא וכוי דתולה כיי אומר אביא להכו אביש כל הסוביא וליען: דפת בלוחי דידן נינהו וחסור : הכל לריכין ותי תמרת שלותי דידן דפם אם כאבו חייב קרבו אין שמשון יכול להפרישו ולהקריט שיפשר בו לאובן חוץ מתומסר כפרה דגלי ציה קרא שהאב מניא של בניו להמירם בקרצים והכהן מקריבו אפיש באינו יודש שהוא של קטן. זאת מורם הזב בין גדול בין קשן - לפנין קרבן כתיב וקטן לאו בר דעת הוא להביא קרבן אלא אביו מניא של ידו: קשנה בת לידה הוא - וכיון דביולדת לא מאי למידרשים לבטוס קשנה בני זג מיל אדשיון לים הא מתהגי ליה - ויע להקשות דלמה דאמר כל הרואה להתריב יבוא ויקריב דכה"ג לא מהגי ליה ושמא נראה לו דמוירי במודר הנאה בכל ההיי דהאי ודאי לא מצינו למימר כי בכה"ג שאני דאז לא ילפרך דעת בסלים אזמן הוו שלומי דידן: כבררבי יומנן - דאמר הכל לריך דעת בסלים אם מחוייב אדם כולה ושלמים אינו יכול לפפור אותו הבירו שלא מדפתו : שהדרי מקריב אדם פל בניו ופל בנותיוי להחירן לאטל בקדפים דכמיב אשם סורת היוב בין גדול בין קסן וספן לאו בר דעת היא אלמא דאין לריך דעת בפלים להמירו לאכול בקדפים במחוסר כפרה יארא מפתה לרבי יומגן זאת סורת היולדת וכו׳ . קלמ לרכות קפן: שלש כשים משמשות במוך לריכות לשום מוך גאותו מקום לקלום את הזרם שלא תתמבר: בין פקחת בין שותה נהי דלא מצינן לרבויי קסנה מרכינן שופה דגם היא לאו בת דמת היא ובפלה מכיא פליה בלא דעתה להתירה בקדשים כדברי רבי יהודה דאמר הכפל חייב להביא קרבנות אשמו בנים טבייור ומשיב בקדמים בתחומר כפרים : אדא משמה צרצי יותר זחת מחת מירה זכיר קרח קשה דגלח רבי יותנו ברייחת היה בפי בנות כותים (נדה דף לד:) דכתיב זאת מולח הזב ביובדול בין קמן : וכושצ'י ההיא זאת מורה היולדת בין פקחת בין שיפה . שבף תצינו שאדה תביא קרבו כל לשמו שיפה : מביא אדה קרבן ששיב כל לשמו - אם היא מייבת קרבן לידה או מורכמת ואין יכול ומד מניה היא ואין לה שום דבר שבך כמב לה בכתובתה דאתריות דאית לך פלי מן קדמת דגא דמשמת ליה חייב לפרו שיכה לים מהיה לה היא המשמת שהוא חייב כל מה שחייבת קדם לחיו וליו לרוד לארו היו לפרו מוכור לארה חייב לפרו שיכה לים מה יש ללוח היה היו המשמת שהוא חייב כל מה שחייבת קדם היו שלוח היו כל מר שריו ביו לאר מריה לא היו לא מיו תוכזו עלים לכון עלום טהורט בקועים כאורים בקועי כני אובי אובו אובו שלים אובו שלים שלים קבום שלים קרבו שלים קרבו הלכך אפינו שופה מתוייב להביא קרבומים והא מצי למיותר פנים שלים לעים קרבן עמיא אם מיובח כבני אום כדי להקניטו: שכך כתבה לו אם הייבת אשם אבל לא אם נדרה קרבן דאם כן מדור בכל יום כדי להקניטו: שכך כתבה לו לאמריות האים לי מלך מן קדמת דגא ששם ליע מנח לים אח המתמע שלא חייב כג מה החייב כג מה הייב העדם חהי עצמוד לחדם חייב נפות דמם כן חודו לבני יום לדי לפקימו: שבך כמבי כו כג החריות לחים לי על קו קויגה לגר חובות אתכון שהיא חייבת קודם שיאלה ואל נדלה דכפרק יש טחלין (כיד דף קלבן) איבמיא אים אי בפל גבסי אתכון שהיא חייבת קודם שיאלה ואלין (כיד דף קלבן) איבמיא אים שלוחפה קודם ואפילו מנכסי מלוג שלה חוב שהי שלים מיי אל שלמים מליי באחרות הים בכבל מיי כוקדים שיברסי "א לורוק עליו מדיה מיים לעל אל לד לקיימי שלוחפה קודם ואפילו מנכסי מלוג שלה חובי שלים מיי אלי שלים מליי באחרות הים בכבל מייב קודם שיברסי "א לורוק עליו מדה מתלות ודם לאמיי לה לחייר שלוחפה קודם אפילו מנכסי מלוג שלה חוב מיי היכם מוכסי מלוג שלה כמו יודש שבורכ שלוחפה קודם אלפיו מנכסי מלוג שלה הוב מיי היכם מכסי מלוג שלה כמו יודש שבורכ מעום לבי מקרקטי ואס יוב לא מייבטי אלה מנכסי מלוג שלה להגל מרכז שורש שיש "א (שייק דף באחי") דפר יוד בי מרק היו איודם היו שיוכם היום שלוחל ביוד מנסי מול עלה מרכז מיום שלו לאיו מרש שור קודם לכן אם עת מפלטין או מובות ממשל בן בא לאו שיש ביי המכסי שלו לא מרש שורש שורש שורש שהיים איני מרשיה מלאיו היו שלה מתלות היה מכו מרשיה שלים אוביו מרסיים מות שלה לחייב שלים מיים מקרקט והיו שלה מתליו מיד מכסי שלו אליו מכסי לא מתכו מנות שים להמיין היה לכן אם על מלמו מכי לא מנכסי מלוג שלה מכסי מלוג אלה מרש שורש שורש שבכי לאמו מתחיים ובי מרשיה אינת קודם לכן אם עת מפלטין או מובות במוד שהכניק מתל מיו מנים לאחר מקטה למר מקטות להיות מה מפלטין מתקרקצי וגבה כתובה מתמלטין אמיג המתום ליו לגבות בי לי הדיו אינה שלא מיצח קודם לכן אם על מו מני שהכניק לא מובים של המיי הכנים הכנה מתלמנין ומל המר מקטות להיות מה מרוב לאו מיד מייב מיולי שישר מתקרפטי מו כן עם מסול בו כו מנים מינות מיו מיו שנות ליו מר משלמנין מים לאת מיל מרכז מו מרכז מו מנכי מוג ביו בגבה כתובהם מתמלמין אבי ביו לינו מיו לגם מיו שישר מקור מיו שיוש היוש איוכם מי מתמלמיו דכו מומל מיומ הכג לאמר מה ל כן לגיות מהם אמרכים לו לאו מרש מיו מיו לאחר

דיורם היי והמצמין סקרמנות פתה שימצודם פל אותן ככקים אין יכולת ביד הכפל להפקיפן אנל יותר מתה שהכניסה לין אינו פורסן וקרנותיה נתי דוקא קרננות חונה אכל לא נרדים ורדנות ואם לאחר נישאין [נדרה קרנן] לא ישלם נדריה דאם לא כן יסלה להחריב בפלה י והכי משמע צירושלמיי נרסא אחרת אם פפרה אינו חייב וה"ש כל קרבטים שהיא חייבה בשהיא תחתיו חייב לפרום ורדנות ואם לאחר פפרה שנידם היש היצ שכך הכנה בשובר של כתוכה והסקבלמי כחובתי ואחריות דאית לי פלך מן קדמת דנא ואינו חייב לשלם כלום מקודם לאחר אם פפרה שנידם היש היצ שכך הכנה בשובר של כתוכה והסקבלמי כחובתי ואחריות דאית לי פלך מן קדמת דנא ואינו חייב לשלם כלום מקודם נישואין : אחר הבידת הבידה (א) גםי דמנו ומקריב וכוי שלוחד דיון היה לא מכי להם על נמי שמניא וכי שאין להם דעת היא לגידם לא לדעים בלא הדע האוד הסיד (ד) דייה אלא וכוי הכי נמי זכוי מהאי קרא סביד ותיכת נמי נמתהן:

גליון הישים בררץ דה ומלמדו מדרש דמטו מורי עיין הה דף כת פיא ונטורי אבן שם דה ובשומר: דיה אינעיא להו וכו׳. מממגי אר מכרייהא. עיין לקמן דף שב עיא ברץ דה ולמנין: דיה משמשות כמון וכו׳ קטנה שהלד עיין בסדרי מהכה בחי למסכת נה דף כב עיב דה ודע דמסקיע: them from becoming pregnant. The Gemara now explains why a minor has to do this.

A minor (has to use a cloth) קְטָנָה (because if not) maybe שֶׁמָּא she will become pregnant תִּתְעַבֵּר and die תִמִמִת

Rav Bivi taught that a minor has to use a cloth in order to prevent her from becoming pregnant. Because if she would become pregnant, her pregnancy would cause her to die.

From here we see that a minor does not have the ability to become pregnant and deliver a baby (as her pregnancy will kill her first). If so, how does R' Yochanan explain the posuk using the term 'toras'? It can't be as he explained previously that the term comes to include a minor, as a minor can never give birth.³⁵

The Gemara answers:

This (posuk of) אַזאת תּוֹרֵת הַילְדֶת "This is the 'Torah' of the yoledes" זאת תּוֹרֵת הַילְדֶת בִּין בִּקַחַת (is referring to) whether she is sane בִּין בְּקַחַת (or) whether she is insane (or) whether she is insane 'שָׁבָן אָדָם לין שׁוֹטָה for a person עָל אָשָׁתוֹ שׁוֹטָה מבִיא קַרְבָּי יְהוּדָה אוֹמָר This insane wife קַרְבָי יְהוּדָר (and this is) like the words of R' Yehuda הויד קדְבָי יְהוּדָה אוֹמָר R' Yehuda said רְבָּי יְהוּדָה אוֹמָר מבִיא קַרְבָּן עָשִׁיר N' Yehuda said בַרָּי יְהוּדָה אוֹמָר מבִיא קַרְבָּן עָשִׁיר a person מַבִיא קַרְבָּן עָשִׁיר and (the husband brings) all korbanos אוֹל she is obligated in שָׁחַיֶּיבֶת שְׁכַּדְ כּוֹתֵב לָהּ וְאַחְרָיוּת And the responsibility וְאַחְרָיוּת דְאִית לִידְ עֲלַי and the vou have on me מן קַדְמַת דְנָא from before

When a person gets married, he has to give his wife a kesubah. This is a document that outlines the various obligations that he has to her. One of the things that the husband agrees to, is to pay for any korban that she is obligated in. Therefore, when the wife gives birth, the husband is obligated to bring a korban on her behalf. And since it is the husband's responsibility to bring this korban, the korban is determined by his financial status and not hers. That is, if he is rich, he will have to bring a 'rich man's korban', even though in theory his wife is a poor person (since she has nothing as everything she has goes to her husband).

And we now have the answer as to what R' Yochanan does with the word 'Toras'. R' Yochanan had learned that the word 'Toras' comes to include the bringing of a korban on behalf of someone the does not have daas (i.e., a person who does not have the ability to give consent to the korban). But the example that R' Yochanan previously used of such a person was a katon, and as the Gemara asked, this would not be applicable with regard to a katana that is a yoledes as a katana cannot give birth to a child.

To which the Gemara answers, that now that R' Yehuda tells us that a husband can bring a korban on behalf of his wife, R' Yochanan will learn the word' toras' in the parsha of a yoledes' korban to include an insane woman (i.e., a woman that does not have the ability to give consent to having a korban being brought on her behalf).

The Ran answers that the very fact that she bore children will tell us that although we thought that this girl was a minor, in fact she is really an adult. And if so, we return to the Gemara's question. What is the word 'toras' coming to teach us? It cannot be that it is teaching us that one can bring a korban for a minor who has a child, because there would be no reason why you would not have to bring a korban for her. The moment that she gives birth, we will be able to determine that she is an adult, and as such, she will need a korban like every other adult.

³⁵ What is the Status of a Minor Who Gives Birth (is it really true that every child that gives birth will die?)?

The Ran points out that the Gemara in meseches Yevamos just says that a child has to use a cloth because if not she might become pregnant and the pregnancy might end up killing her. That is, the Gemara in Yevamos does not say that the pregnancy will certainly kill her but rather it says that the pregnancy might kill her. Therefore, even though she has to use a moch (cloth) in order not to put herself in a danger, since the Gemara does leave open the possibility of a minor giving birth, why can that not be the subject of the posuk. That is, the posuk will be referring to a case that the minor survived, and the word 'toras' will be needed to include this case.

Rav Simi bar Abba asked מַתִּיב רְב שִׁימִי בַּר אַבָּא if he was a Kohen אָם הָיָה כֹּהָן he can 'throw' for him יִזְרוֹק עָלִיו the blood of his chatas דֵּם תַּטָּאתוֹ and the blood of his asham וְדָם אַשְׁמוֹ

The Baraisa tells us that even if the person who is assur to give benefit to this person is a Kohen, that Kohen can still 'throw the blood' of this person's korban chatas or korban asham. The 'throwing of the blood' is one of the parts of bringing a korban and the Baraisa tells us that the Kohen can do this for this person. That is, from here we see that not only can the Kohen bring this person's mi'chusrei kapparah, but the Kohen can even bring other korbanos as well (i.e., the chatas and asham). And if so, we have a proof from this Baraisa that the Kohanim are the s'luchim of shamayim and not our s'luchim (because if they would be our s'luchim, they would not be allowed to do this).³⁶

The Gemara answers:

The Gemara answers that the Baraisa is only discussing the chatas and asham of a metzora. And the chatas and asham of the metzora are considered mi'chusrei kapparah and therefore a person can bring them on behalf of this friend even without that friend's knowledge. If so, even if the Kohanim would be our s'luchim, a Kohen who is forbidden to give benefit to a particular Yisroel, would still be allowed to bring these korbanos for this person. That is, since the Kohen can bring these korbanos even without this person's consent, when the Kohen does bring it, it is not considered that he is doing it on behalf of this person, and as such, it is not considered a benefit for him.

The Gemara then proves that the chatas and asham of the metzora can be brought even without the person's consent as we see that even a katon has to bring these korbanos. That is, a person would have to bring these korbanos for a katon who is a metzora even though the katon does not have the ability to give consent for the korbanos, and if so, we see that these korbanos do not need a person's consent.

When is a Kohen Chayiv to Pay for a Korban that He Made Pigul?

The Gemara continues to try and determine if the Kohanim in the Bais Hamikdosh are our s'luchim or the s'luchim of shamayim.

> עני קענן We learned in a Mishna הָּכָּן הָּכָּן הָיִם שֶׁפְּיגְלָּוּ הַכָּהַוָּיִם שֶׁפְיגְלָּוּ הַכָּהַדְיָם שָׁפְיגְלָּוּ הַמְזִידְין in the Bais Hamikdosh מְזִידְין they are chayiv (to pay for the korban) חַיָּיבְין they would have done it by mistake קּטוּרְין they would be patur (from paying) but their act of making it pigul (will still) make the korban pigul

If while bringing a korban in the Bais Hamikdosh, a Kohen has in mind to bring it during the 'wrong' time (i.e., he has in mind to bring the korban in a time that he is not allowed to), the halacha is that the korban becomes what is called 'pigul'. This korban is now pasul and must be burned.

The Mishna tells us that if the Kohen made the korban pigul purposely, then the Kohen would have to pay the owner of the animal for ruining the korban.

The Ran points out that this answer would be obvious in the Mishna, and this is why the Gemara does not bother to ask from the Mishna.

³⁶ Why Does the Gemara Not Ask from Our Mishna?

Seemingly the Gemara could have asked the same question from our Mishna. Our Mishna clearly says that the Kohen can even bring the person's chatas and asham. If so, why does the Gemara have to asks from the Baraisa if it could have asked the very same question from our Mishna?

The Ran brings that as a result of this question, there were those that said that this proves that the correct girsa (version) of our Mishna does not include the words 'chatas and asham'. And if so, we understand why the Gemara's question was only from the Baraisa and not the Mishna.

However, the Ran says that it is not necessary to change the girsa of the Mishna. That even if the Mishna would include these words, there would still be no question, as follows.

The Gemara answers that there is no proof from the Baraisa because we can say that the Baraisa is only dealing with a case of mi'chusrei kapparah.

The Mishna lists cases of mi'chusrei kapparah and immediately afterwards lists the case of a chatas and asham. If so, this would seem to indicate that the chatas and asham are also part of this category of korbanos, and as such, there would be no question from the Mishna.

It is only from the Baraisa that there is a question. The Baraisa just mentions the case of chatas and asham, and this would seem to indicate that the Baraisa is discussing the regular case of chatas and asham (and as such we would have a question).

And the Gemara answers that even in the Baraisa we can say that the reason the Kohen can bring the chatas and asham is because they are the chatas and asham of a metzora, i.e., they are also mi'chusrei kapparah, and perhaps this is the reason that they can be brought by even this Kohen (who is assur to benefit the person).

עין משפט גר מצוה	לו	ר"ג	נדרים	רביעי	פרק	המודר	ן בין	יאי	רש"	בסורת הש" ס
ב א מיי' פ"ט מהלכות טומאת זרעת הלכי א:	דם הטאתו ואשמוי זבא מברייסא ולא	זיה כהן זורק עליו תיב רב שימי בר י				חטאמו ודם אשמו דלא מחוסרי כפר				
כא ב ג מיי׳ פ׳ז מסלי חוכל ומזיק סלכ׳ד:	במות ואי מהא לא		מ דלא גרס בו	אותיב ממתני׳ ש	קתני חטאהו	נאתו ודם אשמו ד וכו' וה"ה לגדול: ו	מאי דס הא	דירן נינהו וו	לעולם שלוחי	
פסולי כמוקדשין	רחטמות והשמות		ł			תורה אור	וכי שויתיך	בעלים : לחק	לשלם קרבן ל שליח ולא לנ	
הלכי ז (ופ׳ג מהלי שגנות הלכה ג) :	אתו ואשמו משמע	שתמא זורק דם חט	רגו ניול (בא אם היה כו נשמו רם המא		VIII (11) (11) (11) (11) (11) (11) (11) (ולו פיגול:	נהו ולהכי פיג	שלוחי דידן ניי	
כנ המיי׳ פיג מכלי שגנות כלכה ת[ופסק	ו וחשמו של מצורע	יה דבכל חטאות זני ליה דדם חטאת		' מצורע דכתי ן "בין גדול וו		מעייש בחיע ווש	פי' הטחת	יביא אדם א	לא יחשב לו • אלא מעתה •	
שתוזר ונראהעיש בכימ]: כר ו מייי סיב מהלי	שמיא כינהו היינו		ין חייבין ו	י במקרש מזידי	נים שפיגלו	תגן *יהכה	הרבטת !	דמשמע כל	חלב על חביו אשתו שוטה	גיטין ע. כד: מנהות מע.
קרבן פסח הלכה ח וע"ש :	שלוחי דידן נינהו	שפגולן פגול · דרח לכל מילי: אלא א״מ	ו רדייבר י	ולא שפיגולן ו זי רשמיא ה	פפורין א זלמא שלוו	יהא שהגרין אמרת בש	קתו שומה	רבי יוחכן הג	ומתרך (ג) ו	ל"ל ותני עלה כך אימא כמנחות מנו.]
	נהי דשנוחי דידן	אמאי פגולן פגולי ש ליה בשלמא במזיך	נעלירוא	אי אמרת שלו ול לימא ליה	גול אלא א פינולז פיגו	שפיגולן פיו הוו אכואי	בן דהואיל	פסול י הקר	היכי דמי · שי דאכלה כו' :	
		נינהו פיגולן פיגול ז איט עושה שליחוי	אני נבי	לעוותי אמרי <i>ש</i>	תכוני ולא י	שויתיד *לו		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	the second second second second	[קרושין מכ: וש"ל]
		דנפשיה קעביד וק (דף מי) דאדם אוכ		יחשב לו מכל ריכין דעת חוץ ו	الله والسريحا	I. I.V. VEIT	קתו שוטה	חלב על ח:	מכיח קרבן	
		על ידי מעשה אבל דידן נינהו אמאי י	ניו ועל זהמאת ו	יא קרבן על ב ועתה יביאארי	יי אדם מבי ננים אלא כי	כפרה שהו בנותיו הקנ			וליכא למירמי דלר' יהודה הל	
	ו אדעתא דנפשיה	כיון דשוגג הוא לא קעביד שמתכוין הו	' אשתו	אדם מביא על ה א"ר אלעור	בירו ישכן	חלב על חנ	ו מלורעת:	ה או יולדת א	שוטה כגון זבי וקפריך תו יביי	
	להקוני ולא לעוותי	לימא שליח שויתיך דחי' שאני גבי פג	ז אישרו	לא עשה כלוי	: על חבירו	המאת חלנ	זבירו שלא	יש פסח על ו	רי אלעזר הפר מדעתו כו' : ו	
	א איפשיטא ומיהו	הלכך בעיין הכא לי נהי דהכא לא אינ	א שוטה ו	ראכלה כשהי: ראכלה כשהי:			ביה פסח	מע אדם מ	אבות · דמשמ ושוחט על בני	
	כת דשלוחי שמיה	רפ"ק דקידושין מוי גינהו וכמו שכתבתי	הואמר	מיה אמר ר' אב הפריש קרבן ו	זא *א״ר ירמ	ונשתמית ד	כי הפריש	הוא • (ג) לה		סנהדרין מז.[הוריות יא.]
	דעת וכו׳ · הקשו	יוחנן הכל לריכין בתום' התנן ומייתי	זה אלא	איל ונרחה ירו	זה פסול הו	וחזר ונשת	זה מדתכן	י דאורייתא י	וממאי דלאו וכו': ואי אמרי	
) בהמה שנמלאת	מקדש (קדושין נה.) מקדש (קדושין נה.) מירושלים למגדל ט	זה אמר	ז על חבירו ש ויו הקמנים אלי	ניו ועל בנור	מביא עלבו	רייתא: על	הקטנים דאו	שוחט על בניו	
	א אין צריכין דעת	כלומר ויקרבו אלמ	יר לאו	זח על חבירו ל שה לבית או°		man minan	זר שנשחט	את אחיו מאי	בישרא קאי וי יכול זה לזכות ו	
	הן שירצה להקריב	ותירנו דהתם שאני בעלים הוא שכל כי	יו הריני	נן *האומר לבנ זי ווייילד מרי	ממאי מהח	דאורייתא ו	זמוני להו	זים פס.) נמני שחט אלא א	והא תנן (פסו ידיהן עד שי	[פסחים סט. גיטין כה.]

תוספות

חלב על חבירו אלמה אמר רבי אלעזר אם היה כהן י אומו התדיר מתנו זורה וכו׳ לא עשה ולא כלום · משום דאין המהתו והשתו דתשתמ דנין אפשר משאי אפשר:אשתו שוטה ניה דמיירי בחמאת מנג היכי דמי - כלומר לעולם בכי הא דנין ודם אלמא שלותי אלא למאי דאמר לר׳ יהודה דאדם דרמתנא נינהו וה"ה דמצי לאותובי ממתניי מביא על אשתו שוטה לא חטאת חלב הקאות ואשמת : ולה למותי: אלמה מדרבי יוחגן גופים חיקשי דהכל לריכין דפת בפלים : שומה פיקחת בין שומה תיהו יביא אדם פסח פל

היה וקרמו בנות לבנים ונמצאו בנות זריזות קאמר אלא קרבן יולדת דחטאת חלב אמאי פינולו פינול ובנים לא ילאו ידי חובתו מכלל דלא אי אפשר דהיכי דמי וכו׳ וכיון שהיא לימא למיקוני שדרמיך ובנים שפלים : ותורם את תרומותיו כו׳: מחייבי מדאורייתא אלא לזרזן קאמר : פטורה אי אפשר שיביא בעלה עליה: אמר כ׳ אלטור הפריש איבעיא כיון במחוסרי כפרה אנו אלא מעתה יביא אדם פסח על הבירו לדידך דדנית אפשר משאי אפשר : לא עשה כנוס - שנריך שימנה עמהם מדעתו : המאת הלגוט׳׳ מיתה בריימה הה סיקה איר זירה שה לבית הבות לא דהורייתה . למולם בכי ההי דנין ומיהו מפסח לה מלי למידק דשה לבית הבות להו דהורייתה דמן דעמן זאייני כל התורה אין הקטנים לריכין להמטת בשה עם בני חבורה אלא אוכלין ממט אף על פי שלא נמט עליו דאף על גב דאין פסח נאכל זשת וציע וייני דמציע הכסיים שפעני שחשני אלא למטייו ה"מ בראויין להמטת אבל קטנים דלאו בני הכי לית לן בה: הריני שחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון למימר דרי יומנן מיירי באחת תארנע פנודות לירושלים · אתר לבניו הריני טולה לירושלים ולאחר שאהיה שם אשתוט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון : על בשרא קאי · נכהן התקרינ שנריך כשעלה זה כבר נשחט ואם כן היאך נמנה עליו והכתיב מהיות משה ודרשינן מחיותא דשה (פסחים שם.) : ונגובי להון - בתמיה נא בת קרע היא היאך האב מוכה לאחד מבניו אחר שחיטה א"ע האי ומוכה להם אההוא בן שעולה ראשון קאי היאך מזכה לאחיו דבשלמא איהו זכי והא דאמר לעיג את פטורים אלה שפגולן דהיכה למימר כיון שעלה ראשון הוברר שכשנשחט הפסח עליו נשחט אבל היאך מזכה לאחיו והכי מוכח סוגיין דפרק כל הגט מוכח היולדת בין פנול אלמא דמי פינול (גיסין דף כה.): כדי לורון · שיהיו רגילין להודרו במטות: ונכוצאו בטת זריזות · ולא קתני בטת זכו אלמא לא נתטיין אלא לורו בלבד : שיקום בין שיקה מיה גמור מדארייסא אבל איבעיא

שוחם את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון

לירושלים כיון שהכנים ראשון ראשו ורובו

זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו ואי

אמרת שה לבית (ה) דאורייתא על בישרא

קאי ומזכי להו אלא למה להו דאמר להון

אבוהוןכדי לזרון במצות *תניאנמי הכימעשה

ממסני' המיצ דהוי פינול דרכנן : אי אתרת בשלמא שלוחי דשמיא נינהו היינו דקתני שפגולן פגול . שהרי הפקיפה התורה קרבע מרשת בעלים ונתנו לכהן מדלא בעינן דמת בעלים: אמאי פגולן פגול . הא אין אדם אוסר דבר שחיט שלו וחי משום דעשחו שליה ליתה להקוני שדרהיך טי': המקריב *) לו לה יהשב לו מ"מ ודרשינן בזבחים (דף כפ:) קרי בים לא יחשב אלמא מחשבם המקריב הויא מחשבה לפסול אע"ג דלאו דידים מוא : אלא מעתה יביא אדם העאת מלב על הבירו . דכיון דילפת אפשר משאי אפשר א"כ בהעאת חלב נמי ניליף ויביא המאת חלב על חבירו ותשני בעל אשתו שועם נמי אי אפשר להביא העאת דכיון דלתו כר דמת היא לאו לאיתויי תמאת היא דאף פיקח שהפריע קרבן ונעתמה נפסל הקרבן ואין הבעל מקריב פליה אלא כשהיא מתוסרת כפרה להתירה בקדעים: שכן אדם מביא פל בניו ובנותיו הקטנים

לחתר שחיטה לאו דאורייתא והך

משנה משמע דבבניו הטנים מיירי:

אלא הואילולאו דאורייתא הוא למהליה

לאבוהון למימר הריני שוחט את הפסח

על מי שיעלה מכם לירושלים כדי לזרזן

במנות : תניא נמי הכי י כדי לזרזו

שמחים שע. גיעין שה. האמר מדקאמר בניםשפליםולא קאמר

תי' הרא"ש

לאוכלו או להקריבו מוז לומט או מוז

למתומו ותני עלהשוגניו

מבירו שכן אדם מביה קרבן על בניו כשהן קענים וכו' אמר רבי זירה שה לבית לא דאוריימה הוא - כלומר דקטנים אינם צריכים למנות דאם אוכלין מן הפסח לא כוי כנאכל שלא למנוייו דלא אסר רחמנא אלא להנהו דאיתנהו בתנות תטכו אבל אותם דלא שייך בהו לא מיירי מידי דהוה אנשים דקשות הן שאפ"ם שאין חייבות בפסח מוחרות לאטל מתנו ואיט נקרא עלא למנוייז וכן בקטנים : על ביערא קאי ומזכה ליינון. בתמיה כלומר לחמר שחישה יכול להמנוחם והא תנן (פסחים דף פת.) משפרין ידיהן עד שישחמו אבל לאחר שחישה לא אלמא דהממאת קטנים לא דאוריימא ובניו דקטנים מיירי : בקסובים למה לי למימר לה יל מימר להו כיון דלא המנום. לוכץ :

יקריב: אלא מעתה יביא אדם חטאת

ותולם אפ"ע שהן צריכין פסח כדכתיב שה לביה אבות ואין להם דעת להמנות ופסח אינו נאכל אלא למטייו אלא שהמנאת אביהם בלא דעתם הויא המנאה וה"ה ימנה חנירו על פסחו בלא דעתו: שה לבית לאי דאורייתאי כלכך לא ילפיט מהכא דגדול שהוא מתויב מן התורה שיוכל אחר למנותו בלא דעתו: על בשרא קאי ומזכה להו - הא חנן נמנין ומושכין את ידיהם עד שישחע דכתיב ואם ימעע הבית מסיות משה משיח על עם יטלין להתתפע ולהתרבות פליו ולא חתר שנשתט : בנות זריצת ובנים שפלים י ולא קתני בנות צבות ובנים אינוי ו יוש *) [גיל אות]

ביון כיון הגביה (ה) גם׳ שה לניח חשת האורייתא על נישרא קאו ומוכי. נ׳כ וז׳ע הסרי בגישון פ׳כל כעם דף כ׳׳ה מוקמינן ליה משום קושיה או האירי שכנר אימנה עליהם מעיקרא ודלמא לשלם דאורייתא שה אולמי קושיא זו נתוש׳ דפסמים רף פ׳ע ד׳ה הלה: (ב) רש׳ ד׳ה ומתרון לשהו שומה לג׳ יותק היכי דמי: (ג) ד׳ה לאו דארייתאל ולהכי גליון הדשרים גב׳י שכן חדם מניא על השתו שמס כר״י קשה לי הא מה האמרינן לעל גני יולדת שכן מניא על אמעו כר׳י היינט כיון דמונים להבי גריים או נתוש׳ במרכי לא מני העליה מעיקרא ודלמא לשלם דארייתא היי שלהיי שליה או נתוש׳ גליון הדשרים גב׳י שכן חדם מניא על השתו שמס כר״י קשה לי הא מי האמרינן לעל גני יולדת שכן מניא על אמעו כר׳י היי שנה הר׳ון שה אכל נחלב דלא כתיב תורת ליכא רבוא ובאמת אין מניא על אבתו שומה כיון לגין דאשרים במ׳י היי בי

This halacha would seem to imply that if the Kohen made the korban pigul by mistake, then although the Kohen would not have to pay for the owner's loss, the act of making the korban pigul would still be effective and the animal would have to be burned (that is, the difference between the two cases is only with regard to payment but not with regard to actually making the korban pigul).

And on this the Gemara asks:

If you say that it is good אָאָ אָמְרַתְּ בְּשָׁלָמָא (that) they are s'luchim of shamayim שָׁלוּחֵי דִשְׁמַיָּא הָוּ הַיְינוּ (this is (how we understand) הַיְינוּ (this that) their pigul is pigul אָאָ אָי אָמְרַתָּ but if you say שָׁלוּחֵי דִידַן הָוּ why are our s'luchim שָׁלוּחֵי דִידַן הָוּ why is their pigul, pigul שָׁלוּחֵי דִידַן let him say to him (the person to the Kohen) שְׁלִיחָא שְׁצֵיתָידָ for my benefit' (lit. to fix for me) יְלָתַקּוֹצֵי but not to 'hurt me' יַשָּׁ

The Ran explains as follows. Even if we say that the Kohanim are our s'luchim, we understand why the Kohen can purposely make the korban pigul. That is, if the Kohen did it purposely, then although it would be true that he can no longer be considered the person's shliach but that would not make a difference. The rule is that אין אָדָם אוֹסֵר דָבָרֹשֶׁאֵינוֹ A person has the ability to assur something that does not belong to him with an action. Therefore, we understand very well why this Kohen has the ability to purposely make the korban pigul. But in the case that the Kohen made the korban pigul accidentally, if we say that the Kohen is our shliach (and not the shliach of Hashem), why should the korban become pigul?

In the case that the Kohen makes it pigul accidentally, if we say that the Kohanim are our s'luchim, why is the pigul, pigul? Since this Kohen only made it pigul accidentally, we understand that he was not acting on his own but rather he was only acting as the shliach of the owner of the animal. But if so, why can't the owner say, "For this I never made you my shliach". The owner only gave the Kohen the power to act upon his behalf if the Kohen's action benefits the owner. Therefore, in the case that the Kohen made the korban pigul, the owner should be able to say, "I only made you a shliach to benefit me and not to hurt me", and if so, the pigul should not be pigul.

In other words, if the Kohanim are the s'luchim of shamayim, then we understand why the owner's protests will not make a difference and the animal will become pigul. But if the Kohen is acting as the owner's shliach, then he should not have the ability to accidentally make the animal pigul.

The Gemara answers:

They said אָמְרִי זי it is different with regard to pigul שָׁאנֵי גַּבֵּי פִיגוּל for the posuk says דְּאָמִר קְרָא 'He may not think it' לא יֵחָשֵׁב לו in any instance (lit. place)

The Gemara answers that while it is true that logically if the Kohanim are our s'luchim then they should not have the power to accidentally make a korban pigul, there is a drasha that says otherwise. The posuk says that the Kohen may not think to bring the korban in the wrong time. The Gemara learns from the words of the posuk that this applies in all circumstances, i.e., even if the Kohen does it mistakenly.

Therefore, since there is a special drasha to include this case, the fact that the Kohen can accidently make the korban pigul does not indicate whether they are our s'luchim or the s'luchim of Shamayim.

According to R' Yochanan, Which Korbanos Can be Brought Without the Owner's Consent and Which Cannot be Brought Without the Owner's Consent?

> (With regard to the actual halacha) אָמִר בִּדִּי יוֹחָנָן R' Yochanan said הָכּּל all (korbanos) אַמִר בִדּי יוֹחָנָן need (the owner's) knowledge אַרְיכִין דַּעַת except for the mi'chusrei kapparah חוּץ מִמְחוּפַר כַּכָּרָה for a person can bring a korban אָרָבָי אָדָם מֵבִיא קָרְבָן for his sons and daughters עַל בְּנִיו וְעַל בְּנוֹתָיו (that are still) children הַקָּטַנִּים

The Ran explains that R' Yochanan holds that one can be דָּנִין אַבְּשָׁר מִשָּׁאִי אָבְשָׁר Learn something that is possible from something that is impossible.

That is, R' Yochanan holds that one can bring the 'mi'chusrei kapparah' for a person even if that person did not give his consent for it. R'Yochanan learns this from the fact that a father can bring the 'mi'chusrei kapparah' for his children, even though his children are not old enough to give their consent. That is, R' Yochanan holds that the same way a father can bring the 'mi'chusrei kapparah' for his children without their consent, so too a regular person can bring the 'mi'chusrei kapparah' for his friend, even though that friend never gave his consent for this.

This is a childush as one could have said that there is a big difference between the two cases. The case of a person's children

עין משפט גר מצוה	לו	ר״נ	נדריב	רביעי	פרק	המודר	ן בין	"* X'		מסורת הש" ס
ב א מיי' פ"ט מהלכות טומאת זרעת הלכי א:	דם הטאתו ואשמוי אבא מברייתא ולא					חטאמו ודם אשמו דלא מחוסרי כפר				
כא ב ג מיי׳ פ׳ז מסלי חוכל ומזיק סלכ׳ד:		מתניתין הטאות וא	מ דלא גרס בי	אותיב ממתני' ש	יקתני חטאהו	נאתו ודם אשמו ד וכו' וה"ה לגדול: ו	מאי דם תא	י דידן נינהו וו	לעולם שלוח	
פסולי כמוקדשין		זבין ממילא מוכח				תורה אור	וכי שויתיך.	לבעלים: לחק שותי: אמר	לשלם קרבן	
הלכי ז (ופ׳ג מהלי שגנות הלכה ג) :	ואתו ואשמו משמע	סתמא זורק דם חט	ותו של	בא אם היה כ משמו הם המא		VIII (11) (11) (11) (11) (11) (11) (11) (ולו פיגול:	ינהו ולהכי פיג	שלוחי דידן כ	
כנ המיי׳ פיג מכלי שגנות כלכה ת[ופסק	קאמר ואפי' הכי זו ואשמו של מלורע	שני ליה דדם חטאר	11051	מצורע דכתי נ"בין גדול וו		מעייש בחיע ווש	פי' הטחת	פיגול יהיה מ יביא אדם א	אלא מעתה	
שתוזר ונראהעיש בכימ]: כר ו מייי סיב מהלי	גנים שפגלו במקדש דשמית נינהו היינו	וכו׳ אא״ב שלוחי	ין חייבין	י במקרש מזידי	נים שפיגלו	תגן *יהכה	קרבעת	ירו שכן מביא ; דמשמע כו	השתו שוטה	גיטין ע. מי: מנתוח מעי
קרבן פסח הלכה ח וע"ש :	זמנא שוינהו שלוחי א שלוחי דידן נינהו	לכל מילי: אלא א״	וו היינו	ולא שפיגולן (חי רשמיא ה	פטורין ייא זלמא שלוו	יהא שוגגין אמרת בש	קע שוטה	רבי יוחכן הג	ומתרך (ג)	ליל ותני עלה כך אימא כמנחות מנו.]
		ליה בשלמא במזיד	שליהא	אי אמרת שלו ול לימא ליה	גול אלא א פיגולז פיגו	שפיגולן פיו הוו אכואי	בן דהואיל	ותהא מחויבת פסול · הקר	דאכלה כו' :	
	דכיון שמפגל במזיד יתו אלא אדעתא	נינהו פיגולן פיגול י איט עושה שליחו	זאני נבי	לעוותי אמרי <i>ש</i>	תכוני ולא י	שויתיד *לו		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	to be be be be be bed	[קרושין מכ: וש"ל]
	זי"ל בפ"ב דתולין סר דבר שאיט שלו				الله السر ها	י פיגול דאמו גופא א״ר יו	סתו שוטה	חלב על ה:	מכיח קרבן	
	ל בשוגג אי שלוחי פיגולן פיגול דהא		ניו ועל ז המאת	יא קרבן על ב ועתה יביאארנ	יי אדם מבי צנים אלא כ	כפרה שהו בנותיו הקנ		מא מהכא וכ אדמביא קרב		
	או אדעתא דנפשיה אא לעשות שליחותו	כיון דשוגג הוא לא	אשתו	אדם מביא על זה א"ר אלעזר	בירו ישכן	חלב על חנ	ו מלורעת:	ה או יולדת א יא אדם כו׳ - ו	שומה כגון זו	
	להקוני ולא לעוותי גול דאמר קרא וכו׳	ולימה שליה שויהיך	ם אישתו	לא עשה כלוו	ב על חבירו	המאת חלנ	הבירו שלא	ריש פסח על ו אמר רבי זירו	ר' אלעזר הפ	
	א איפשיטא ומיהו פשיטא לה מההיא	הלכך בעיין הכא ל	א שומה א פקחת	ראכלה כשהיו ראכלה כשהיו	בן היא ואי	לאובת קרו	ביה פסח	מע אדם מ ניו ועל בנותיו	אבות י דמכ	
	כת דשלותי שמיא למעלה:בופאא"ר	דפ״ק דקידושין מו	הו אמר.	מיה אמר ר' אב הפריש קרבן ו			כי הפריש		לאו דאורייתא	זכתים יכ: כריטות . סנהדרין מז.[הריות יה.]
	דעת וכו׳ · הקשו י לה בפרק החיש	יוחכן הכל לריכין	זה אלא	איל ונרחה ירו	פה פסול הו	וחזר ונשת	זוא מדתכן	א דאורייתא ו ית שה לבית א	וממאי דלו	
) בהמה שנמנאת צדר זכרים לעולות	מקדש (קדושין נה.	זה אמר	ח על חבירו ש זיו הקמנים אלנ	ניו ועל בנור	מביא עלבו	רייתא: על	ו הקטנים דאו ומזכי להו • כל	שוחט על בני	
	זא אין לריכין דעת רכיון שנאבד דעת	כלומר ויקרבו אלנ	רות לאו	זח על הבירו ל שה לבית או°		man minan	זר שנשחט	תת תחיו מחי חים פמ.) נמנ	יכול זה לזכות	
	הן שירלה להקריב		יו הריני	גן *האומר לבו זי ויייילד מרי		ראורייתא ו	זמוכי להו	זישתט הלה ה	ידיהן עד ב	[סהים סמ. גימין כה.]

תוספות

חלב על חבירו אלמה אמר רבי אלעזר אם היה כהן י אומו התדיר מתנו זורה וכו׳ לא עשה ולא כלום · משום דאין המהתו והשתו דתשתמ דנין אפשר משאי אפשר:אשתו שוטה ניה דמיירי בחמאת מנג היכי דמי - כלומר לעולם בכי הא דנין ודם אלמא שלותי אלא למאי דאמר לר׳ יהודה דאדם דרמתנא נינהו וה"ה דמצי לאותובי ממתניי מביא על אשתו שוטה לא חטאת חלב הקאות ואשמת : ולה למותי: אלמה מדרבי יוחגן גופים חיקשי דהכל לריכין דפת בפלים : שומה פיקחת בין שומה תיהו יביא אדם פסח פל

היה וקרמו בנות לבנים ונמצאו בנות זריזות קאמר אלא קרבן יולדת דחטאת חלב אמאי פינולו פינול ובנים לא ילאו ידי חובתו מכלל דלא אי אפשר דהיכי דמי וכו׳ וכיון שהיא לימא למיקוני שדרמיך ובנים שפלים : ותורם את תרומותיו כו׳: מחייבי מדאורייתא אלא לזרזן קאמר : פטורה אי אפשר שיביא בעלה עליה: אמר כ׳ אלטור הפריש איבעיא כיון במחוסרי כפרה אנו אלא מעתה יביא אדם פסח על הבירו לדידך דדנית אפשר משאי אפשר : לא עשה כנוס - שנריך שימנה עמהם מדעתו : המאת הלגוט׳׳ מיתה בריימה הה סיקה איר זירה שה לבית הבות לא דהורייתה . למולם בכי ההי דנין ומיהו מפסח לה מלי למידק דשה לבית הבות להו דהורייתה דמן דעמן זאייני כל התורה אין הקטנים לריכין להמטת בשה עם בני חבורה אלא אוכלין ממט אף על פי שלא נמט עליו דאף על גב דאין פסח נאכל זשת וציע וייני דמציע הכסיים שפעני שחשני אלא למטייו ה"מ בראויין להמטת אבל קטנים דלאו בני הכי לית לן בה: הריני שחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון למימר דרי יומנן מיירי באחת תארנע פנודות לירושלים · אתר לבניו הריני טולה לירושלים ולאחר שאהיה שם אשתוט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון : על בשרא קאי · נכהן התקרינ שנריך כשעלה זה כבר נשחט ואם כן היאך נמנה עליו והכתיב מהיות משה ודרשינן מחיותא דשה (פסחים שם.) : ונגובי להון - בתמיה נא בת קרע היא היאך האב מוכה לאחד מבניו אחר שחיטה א"ע האי ומוכה להם אההוא בן שעולה ראשון קאי היאך מזכה לאחיו דבשלמא איהו זכי והא דאמר לעיג את פטורים אלה שפגולן דהיכה למימר כיון שעלה ראשון הוברר שכשנשחט הפסח עליו נשחט אבל היאך מזכה לאחיו והכי מוכח סוגיין דפרק כל הגט מוכח היולדת בין פנול אלמא דמי פינול (גיסין דף כה.): כדי לורון · שיהיו רגילין להודרו במטות: ונכוצאו בטת זריזות · ולא קתני בטת זכו אלמא לא נתטיין אלא לורו בלבד : שיקום בין שיקה מיה גמור מדארייסא אבל איבעיא

שוחם את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון

לירושלים כיון שהכנים ראשון ראשו ורובו

זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו ואי

אמרת שה לבית (ה) דאורייתא על בישרא

קאי ומזכי להו אלא למה להו דאמר להון

אבוהוןכדי לזרון במצות *תניאנמי הכימעשה

ממסני' המיצ דהוי פינול דרכנן : אי אתרת בשלמא שלוחי דשמיא נינהו היינו דקתני שפגולן פגול . שהרי הפקיפה התורה קרבע מרשת בעלים ונתנו לכהן מדלא בעינן דמת בעלים: אמאי פגולן פגול . הא אין אדם אוסר דבר שחיט שלו וחי משום דעשחו שליה ליתה להקוני שדרהיך טי': המקריב *) לו לה יהשב לו מ"מ ודרשינן בזבחים (דף כפ:) קרי בים לא יחשב אלמא מחשבם המקריב הויא מחשבה לפסול אע"ג דלאו דידים מוא : אלא מעתה יביא אדם העאת מלב על הבירו . דכיון דילפת אפשר משאי אפשר א"כ בהעאת חלב נמי ניליף ויביא המאת חלב על חבירו ותשני בעל אשתו שועם נמי אי אפשר להביא העאת דכיון דלתו כר דמת היא לאו לאיתויי תמאת היא דאף פיקח שהפריע קרבן ונעתמה נפסל הקרבן ואין הבעל מקריב פליה אלא כשהיא מתוסרת כפרה להתירה בקדעים: שכן אדם מביא פל בניו ובנותיו הקטנים

לחתר שחיטה לאו דאורייתא והך

משנה משמע דבבניו הטנים מיירי:

אלא הואילולאו דאורייתא הוא למהליה

לאבוהון למימר הריני שוחט את הפסח

על מי שיעלה מכם לירושלים כדי לזרזן

במנות : תניא נמי הכי י כדי לזרזו

שמחים שע. גיעין שה. האמר מדקאמר בניםשפליםולא קאמר

תי' הרא"ש

לאוכלו או להקריבו מוז לומט או מוז

למתומו ותני עלהשוגניו

מבירו שכן אדם מביה קרבן על בניו כשהן קענים וכו' אמר רבי זירה שה לבית לא דאוריימה הוא - כלומר דקטנים אינם צריכים למנות דאם אוכלין מן הפסח לא כוי כנאכל שלא למנוייו דלא אסר רחמנא אלא להנהו דאיתנהו בתנות תטכו אבל אותם דלא שייך בהו לא מיירי מידי דהוה אנשים דקשות הן שאפ"ם שאין חייבות בפסח מוחרות לאטל מתנו ואיט נקרא עלא למנוייז וכן בקטנים : על ביערא קאי ומזכה ליינון. בתמיה כלומר לחמר שחישה יכול להמנוחם והא תנן (פסחים דף פת.) משפרין ידיהן עד שישחמו אבל לאחר שחישה לא אלמא דהממאת קטנים לא דאוריימא ובניו דקטנים מיירי : בקסובים למה לי למימר לה יל מימר להו כיון דלא המנום. לוכץ :

יקריב: אלא מעתה יביא אדם חטאת

ותולם אפ"ע שהן צריכין פסח כדכתיב שה לביה אבות ואין להם דעת להמנות ופסח אינו נאכל אלא למטייו אלא שהמנאת אביהם בלא דעתם הויא המנאה וה"ה ימנה חנירו על פסחו בלא דעתו: שה לבית לאי דאורייתאי כלכך לא ילפיט מהכא דגדול שהוא מתויב מן התורה שיוכל אחר למנותו בלא דעתו: על בשרא קאי ומזכה להו - הא חנן נמנין ומושכין את ידיהם עד שישחע דכתיב ואם ימעע הבית מסיות משה משיח על עם יטלין להתתפע ולהתרבות פליו ולא חתר שנשתט : בנות זריצת ובנים שפלים י ולא קתני בנות צבות ובנים אינוי ו יוש *) [גיל אות]

ביון כיון הגביה (ה) גם׳ שה לניח חשת האורייתא על נישרא קאו ומוכי. נ׳כ וז׳ע הסרי בגישון פ׳כל כעם דף כ׳׳ה מוקמינן ליה משום קושיה או האירי שכנר אימנה עליהם מעיקרא ודלמא לשלם דאורייתא שה אולמי קושיא זו נתוש׳ דפסמים רף פ׳ע ד׳ה הלה: (ב) רש׳ ד׳ה ומתרון לשהו שומה לג׳ יותק היכי דמי: (ג) ד׳ה לאו דארייתאל ולהכי גליון הדשרים גב׳י שכן חדם מניא על השתו שמס כר״י קשה לי הא מה האמרינן לעל גני יולדת שכן מניא על אמעו כר׳י היינט כיון דמונים להבי גריים או נתוש׳ במרכי לא מני העליה מעיקרא ודלמא לשלם דארייתא היי שלהיי שליה או נתוש׳ גליון הדשרים גב׳י שכן חדם מניא על השתו שמס כר״י קשה לי הא מי האמרינן לעל גני יולדת שכן מניא על אמעו כר׳י היי שנה הר׳ון שה אכל נחלב דלא כתיב חורת ליכא רבוא ובאמת אין מניא על אבתו שומה כיון לגין דאשרים במ׳י היי בי

if she ate it (i.e., the chaylev) אִי דְאָרְלָה while she was a soteh בְּשֶׁהִיא שׁוֹטָה but she is not a 'bas korban' (i.e., someone with לַאו בָּת קַרְבַן הִיא

the ability to bring a korban)

A soteh (insane person) is not held accountable for his actions and therefore if his wife ate the chaylev while she was a soteh, she will not be chayiv to bring a korban.

> אָאִי דְּאָכְלָה if she ate it בְּשֶׁהְיא פְּקַחַת פְּשֶׁהְיא פְּקַחַת and then became a soteh וְוּשְׁתַטֵּית But R' Yirmiyah said הָא אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה (that) R' Avahu said אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה (that) R' Yochanan said אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן (that) R' Yochanan said אַמַר רַבִּי יוֹחָנָן and separated a korban אָכַל חֵלֶב and (then) became a soteh וְהַפְרִישׁ וְחָזָר it (the korban) is pasul הוֹאִיל וְנִדְחָה 'it is pushed off' הָאָיל מַרָ

The Gemara asked that according to R' Yochanan we should say that the same way a person has the ability to bring a chatas chaylev for his insane wife without her consent, so too a person should have the ability to bring a chatas chaylev for his friend without his consent. And yet R' Elazar said that a person cannot bring a chatas chaylev for his friend. If so, we need to understand why a person cannot do so according to R' Yochanan.

To which the Gemara answers that in reality there is no case of a man bringing a chatas chaylev for his wife. And once we know that this is true, we no longer have a case in which a person can bring a chatas chaylev for someone without their consent and that is why a person cannot bring a chatas chaylev for his friend.

The reason why we cannot find a case of a husband bringing a chatas chaylev for his insane wife is because a husband only brings his wife's korbanos if she is chayiv to bring the korban, but in the case that she is not chayiv, then the husband is not chayiv as well. Based on this the Gemara tells us that there is simply no case in which an insane woman will be chayiv in a chatas chaylev. The Gemara explains that if she ate the chaylev when she was a soteh then there is no obligation to bring the chatas as an insane person is never responsible for his/her actions. And even if she ate it while she was sane (and as such she became chayiv in the korban), once she becomes insane, she is then patur from the korban (as an insane person is patur from bringing korbanos).

is a case of אי אָרָשָׁר, that is, it is impossible for the father to bring the 'mi'chusrei kapparah' for them with their consent because they do not have the ability to give their consent. If so, perhaps the reason why the father has to ability to bring these korbanos for his children without their consent is because there is no other possibility (as they do not have the ability to give their consent).

But if so, what is the proof to a regular case of one adult bringing the 'mi'chusrei kapparah' for a different adult? Perhaps since an adult has the ability to give his consent, a different person cannot bring these korbanos for him unless he gets that consent.

R' Yochanan holds not this way. He holds that one can learn the case of אָפְשֶׁר (i.e., the case of one adult bringing them for a different adult) from the case of מְשָׁאִי אָפְשֶׁר (the case of bringing the 'mi'chusrei kapparah' for children who do not have the ability to give their consent).

And on this the Gemara asks:

But now יִבִּיא אָדָם גִבִּיא אָדָם חַפַּא הָעָב עַל חֲבֵירוֹ the 'chatas chaylev' for his friend חִפַּאת חֵלֶב עַל חֲבֵירוֹ for a person brings (a chatas chaylev) על אִשְׁתּוֹ שׁוֹטֶה for his insane wife על אִשְׁתּוֹ שׁוֹטֶה like the (shita of) R' Yehuda קַרְבָּי יְהוּדָה like the (shita of) R' Yehuda אַלְמָה one who separates הְבְּרִישׁ a chatas chaylev for his friend לא עָשָׂה בְּלוּם as not done anything

The Mefaraish explains the Gemara as follows. Previously the Gemara quoted the shita of R' Yehuda that says that a husband brings all of his wife's korbanos, even if she is now insane. From the fact that R' Yehuda said that he brings all of her korbanos, this would seem to imply that he brings her korban chatas, even though she is now a soteh (an insane woman who does not have the ability to give consent).

But if so, based on this R' Yochanan should hold that a person can bring his friend's chatas chaylev (the korban that one brings when he eats chaylev, the forbidden fats of an animal). That is, he should hold that the same way a person can bring his wife's korban chatas without her consent (in the case that she is a soteh), so too he should be able to bring his friend's chatas chaylev without his friend's consent. And yet, R' Elazar says that a person cannot do so, and if a person does bring his friend's chatas chaylev, what he has done will have no effect.

The Gemara answers:

(The case of) his wife being a soteh אִשְׁתוֹ שׁוֹטָה how is it היכי דמי

עין משפט גר מצוה	לו	ר״נ	נדריב	רביעי	פרק	המודר	ן בין	"* X'		מסורת הש" ס
ב א מיי' פ"ט מהלכות טומאת זרעת הלכי א:	דם הטאתו ואשמוי אבא מברייתא ולא					חטאמו ודם אשמו דלא מחוסרי כפר				
כא ב ג מיי׳ פ׳ז מסלי חוכל ומזיק סלכ׳ד:		מתניתין הטאות וא	מ דלא גרס בי	אותיב ממתני' ש	יקתני חטאהו	נאתו ודם אשמו ד וכו' וה"ה לגדול: ו	מאי דם תא	י דידן נינהו וו	לעולם שלוח	
פסולי כמוקדשין		זבין ממילא מוכח				תורה אור	וכי שויתיך.	לבעלים: לחק שותי: אמר	לשלם קרבן	
הלכי ז (ופ׳ג מהלי שגנות הלכה ג) :	ואתו ואשמו משמע	סתמא זורק דם חט	ותו של	בא אם היה כ משמו הם המא		VT 1747 19619	ולו פיגול:	ינהו ולהכי פיג	שלוחי דידן כ	
כנ המיי׳ פיג מכלי שגנות כלכה ת[ופסק	קאמר ואפי' הכי זו ואשמו של מלורע	שני ליה דדם חטאר	11051	מצורע דכתי נ"בין גדול וו		מעייש בחיע ווש	פי' הטחת	פיגול יהיה מ יביא אדם א	אלא מעתה	
שתוזר ונראהעיש בכימ]: כר ו מייי סיב מהלי	גנים שפגלו במקדש דשמית נינהו היינו	וכו׳ אא״ב שלוחי	ין חייבין	י במקרש מזידי	נים שפיגלו	תגן *יהכה	קרבעת	ירו שכן מביא ; דמשמע כו	השתו שוטה	גיטין ע. מי: מנתוח מעי
קרבן פסח הלכה ח וע"ש :	זמנא שוינהו שלוחי א שלוחי דידן נינהו	לכל מילי: אלא א״	וו היינו	ולא שפיגולן (חי רשמיא ה	פטורין ייא זלמא שלוו	יהא שוגגין אמרת בש	קע שוטה	רבי יוחכן הג	ומתרך (ג)	ליל ותני עלה כך אימא כמנחות מנו.]
		ליה בשלמא במזיד	שליהא	אי אמרת שלו ול לימא ליה	גול אלא א פיגולז פיגו	שפיגולן פיו הוו אכואי	בן דהואיל	ותהא מחויבת פסול · הקר	דאכלה כו' :	
	דכיון שמפגל במזיד יתו אלא אדעתא	נינהו פיגולן פיגול י איט עושה שליחו	זאני נבי	לעוותי אמרי <i>ש</i>	תכוני ולא י	שויתיד *לו		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	to be be be be be bed	[קרושין מכ: וש"ל]
	זי"ל בפ"ב דתולין סר דבר שאיט שלו				الله السر ها	י פיגול דאמו גופא א״ר יו	סתו שוטה	חלב על ה:	מכיח קרבן	
	ל בשוגג אי שלוחי פיגולן פיגול דהא		ניו ועל ז המאת	יא קרבן על ב ועתה יביאארנ	יי אדם מבי צנים אלא כ	כפרה שהו בנותיו הקנ		מא מהכא וכ אדמביא קרב		
	או אדעתא דנפשיה אא לעשות שליחותו	כיון דשוגג הוא לא	אשתו	אדם מביא על זה א"ר אלעזר	בירו ישכן	חלב על חנ	ו מלורעת:	ה או יולדת א יא אדם כו׳ - ו	שומה כגון זו	
	להקוני ולא לעוותי גול דאמר קרא וכו׳	ולימה שליה שויהיך	ם אישתו	לא עשה כלוו	ב על חבירו	המאת חלנ	הבירו שלא	ריש פסח על ו אמר רבי זירו	ר' אלעזר הפ	
	א איפשיטא ומיהו פשיטא לה מההיא	הלכך בעיין הכא ל	א שומה א פקחת	ראכלה כשהיו ראכלה כשהיו	בן היא ואי	לאובת קרו	ביה פסח	מע אדם מ ניו ועל בנותיו	אבות י דמכ	
	כת דשלותי שמיא למעלה:בופאא"ר	דפ״ק דקידושין מו	הו אמר.	מיה אמר ר' אב הפריש קרבן ו			כי הפריש		לאו דאורייתא	זכתים יכ: כריטות . סנהדרין מז.[הריות יה.]
	דעת וכו׳ · הקשו י לה בפרק החיש	יוחכן הכל לריכין	זה אלא	איל ונרחה ירו	פה פסול הו	וחזר ונשת	זוא מדתכן	א דאורייתא ו ית שה לבית א	וממאי דלו	
) בהמה שנמנאת צדר זכרים לעולות	מקדש (קדושין נה.	זה אמר	ח על חבירו ש זיו הקמנים אלנ	ניו ועל בנור	מביא עלבו	רייתא: על	ו הקטנים דאו ומזכי להו • כל	שוחט על בני	
	זא אין לריכין דעת רכיון שנאבד דעת	כלומר ויקרבו אלנ	רות לאו	זח על הבירו ל שה לבית או°		man minan	זר שנשחט	תת תחיו מחי חים פמ.) נמנ	יכול זה לזכות	
	הן שירלה להקריב		יו הריני	גן *האומר לבו זי ויייילד מרי		ראורייתא ו	זמוכי להו	זישתט הלה ה	ידיהן עד ב	[סהים סמ. גימין כה.]

תוספות

חלב על חבירו אלמה אמר רבי אלעזר אם היה כהן י אומו התדיר מתנו זורה וכו׳ לא עשה ולא כלום · משום דאין המהתו והשתו דתשתמ דנין אפשר משאי אפשר:אשתו שוטה ניה דמיירי בחמאת מנג היכי דמי - כלומר לעולם בכי הא דנין ודם אלמא שלותי אלא למאי דאמר לר׳ יהודה דאדם דרמתנא נינהו וה"ה דמצי לאותובי ממתניי מביא על אשתו שוטה לא חטאת חלב הקאות ואשמת : ולה למותי: אלמה מדרבי יוחגן גופים חיקשי דהכל לריכין דפת בפלים : שומה פיקחת בין שומה תיהו יביא אדם פסח פל

היה וקרמו בנות לבנים ונמצאו בנות זריזות קאמר אלא קרבן יולדת דחטאת חלב אמאי פינולו פינול ובנים לא ילאו ידי חובתו מכלל דלא אי אפשר דהיכי דמי וכו׳ וכיון שהיא לימא למיקוני שדרמיך ובנים שפלים : ותורם את תרומותיו כו׳: מחייבי מדאורייתא אלא לזרזן קאמר : פטורה אי אפשר שיביא בעלה עליה: אמר כ׳ אלטור הפריש איבעיא כיון במחוסרי כפרה אנו אלא מעתה יביא אדם פסח על הבירו לדידך דדנית אפשר משאי אפשר : לא עשה כנוס - שנריך שימנה עמהם מדעתו : המאת הלגוט׳׳ מיתה בריימה הה סיקה איר זירה שה לבית הבות לא דהורייתה . למולם בכי ההי דנין ומיהו מפסח לה מלי למידק דשה לבית הבות להו דהורייתה דמן דעמן זאייני כל התורה אין הקטנים לריכין להמטת בשה עם בני חבורה אלא אוכלין ממט אף על פי שלא נמט עליו דאף על גב דאין פסח נאכל זשת וציע וייני דמציע הכסיים שפעני שחשני אלא למטייו ה"מ בראויין להמטת אבל קטנים דלאו בני הכי לית לן בה: הריני שחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון למימר דרי יומנן מיירי באחת תארנע פנודות לירושלים · אתר לבניו הריני טולה לירושלים ולאחר שאהיה שם אשתוט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון : על בשרא קאי · נכהן התקרינ שנריך כשעלה זה כבר נשחט ואם כן היאך נמנה עליו והכתיב מהיות משה ודרשינן מחיותא דשה (פסחים שם.) : ונגובי להון - בתמיה נא בת קרע היא היאך האב מוכה לאחד מבניו אחר שחיטה א"ע האי ומוכה להם אההוא בן שעולה ראשון קאי היאך מזכה לאחיו דבשלמא איהו זכי והא דאמר לעיג את פטורים אלה שפגולן דהיכה למימר כיון שעלה ראשון הוברר שכשנשחט הפסח עליו נשחט אבל היאך מזכה לאחיו והכי מוכח סוגיין דפרק כל הגט מוכח היולדת בין פנול אלמא דמי פינול (גיסין דף כה.): כדי לורון · שיהיו רגילין להודרו במטות: ונכוצאו בטת זריזות · ולא קתני בטת זכו אלמא לא נתטיין אלא לורו בלבד : שיקום בין שיקה מיה גמור מדארייסא אבל איבעיא

שוחם את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון

לירושלים כיון שהכנים ראשון ראשו ורובו

זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו ואי

אמרת שה לבית (ה) דאורייתא על בישרא

קאי ומזכי להו אלא למה להו דאמר להון

אבוהוןכדי לזרון במצות *תניאנמי הכימעשה

ממסני' המיצ דהוי פינול דרכנן : אי אתרת בשלמא שלוחי דשמיא נינהו היינו דקתני שפגולן פגול . שהרי הפקיפה התורה קרבע מרשת בעלים ונתנו לכהן מדלא בעינן דמת בעלים: אמאי פגולן פגול . הא אין אדם אוסר דבר שחיט שלו וחי משום דעשחו שליה ליתה להקוני שדרהיך טי': המקריב *) לו לה יהשב לו מ"מ ודרשינן בזבחים (דף כפ:) קרי בים לא יחשב אלמא מחשבם המקריב הויא מחשבה לפסול אע"ג דלאו דידים מוא : אלא מעתה יביא אדם העאת מלב על הבירו . דכיון דילפת אפשר משאי אפשר א"כ בהעאת חלב נמי ניליף ויביא המאת חלב על חבירו ותשני בעל אשתו שועם נמי אי אפשר להביא העאת דכיון דלתו כר דמת היא לאו לאיתויי תמאת היא דאף פיקח שהפריע קרבן ונעתמה נפסל הקרבן ואין הבעל מקריב פליה אלא כשהיא מתוסרת כפרה להתירה בקדעים: שכן אדם מביא פל בניו ובנותיו הקטנים

לחתר שחיטה לאו דאורייתא והך

משנה משמע דבבניו הטנים מיירי:

אלא הואילולאו דאורייתא הוא למהליה

לאבוהון למימר הריני שוחט את הפסח

על מי שיעלה מכם לירושלים כדי לזרזן

במנות : תניא נמי הכי י כדי לזרזו

שמחים שע. גיעין שה. האמר מדקאמר בניםשפליםולא קאמר

תי' הרא"ש

לאוכלו או להקריבו מוז לומט או מוז

למתומו ותני עלהשוגניו

מבירו שכן אדם מביה קרבן על בניו כשהן קענים וכו' אמר רבי זירה שה לבית לא דאוריימה הוא - כלומר דקטנים אינם צריכים למנות דאם אוכלין מן הפסח לא כוי כנאכל שלא למנוייו דלא אסר רחמנא אלא להנהו דאיתנהו בתנות תטכו אבל אותם דלא שייך בהו לא מיירי מידי דהוה אנשים דקשות הן שאפ"ם שאין חייבות בפסח מוחרות לאטל מתנו ואיט נקרא עלא למנוייז וכן בקטנים : על ביערא קאי ומזכה ליינון. בתמיה כלומר לחמר שחישה יכול להמנוחם והא תנן (פסחים דף פת.) משפרין ידיהן עד שישחמו אבל לאחר שחישה לא אלמא דהממאת קטנים לא דאוריימא ובניו דקטנים מיירי : בקסובים למה לי למימר לה יל מימר להו כיון דלא המנום. לוכץ :

יקריב: אלא מעתה יביא אדם חטאת

ותולם אפ"ע שהן צריכין פסח כדכתיב שה לביה אבות ואין להם דעת להמנות ופסח אינו נאכל אלא למטייו אלא שהמנאת אביהם בלא דעתם הויא המנאה וה"ה ימנה חנירו על פסחו בלא דעתו: שה לבית לאי דאורייתאי כלכך לא ילפיט מהכא דגדול שהוא מתויב מן התורה שיוכל אחר למנותו בלא דעתו: על בשרא קאי ומזכה להו - הא חנן נמנין ומושכין את ידיהם עד שישחע דכתיב ואם ימעע הבית מסיות משה משיח על עם יטלין להתתפע ולהתרבות פליו ולא חתר שנשתט : בנות זריצת ובנים שפלים י ולא קתני בנות צבות ובנים אינוי ו יוש *) [גיל אות]

ביון כיון הגביה (ה) גם׳ שה לניח חשת האורייתא על נישרא קאו ומוכי. נ׳כ וז׳ע הסרי בגישון פ׳כל כעם דף כ׳׳ה מוקמינן ליה משום קושיה או האירי שכנר אימנה עליהם מעיקרא ודלמא לשלם דאורייתא שה אולמי קושיא זו נתוש׳ דפסמים רף פ׳ע ד׳ה הלה: (ב) רש׳ ד׳ה ומתרון לשהו שומה לג׳ יותק היכי דמי: (ג) ד׳ה לאו דארייתאל ולהכי גליון הדשרים גב׳י שכן חדם מניא על השתו שמס כר״י קשה לי הא מה האמרינן לעל גני יולדת שכן מניא על אמעו כר׳י היינט כיון דמונים להבי גריים או נתוש׳ במרכי לא מני העליה מעיקרא ודלמא לשלם דארייתא היי שלהיי שליה או נתוש׳ גליון הדשרים גב׳י שכן חדם מניא על השתו שמס כר״י קשה לי הא מי האמרינן לעל גני יולדת שכן מניא על אמעו כר׳י היי שנה הר׳ון שה אכל נחלב דלא כתיב חורת ליכא רבוא ובאמת אין מניא על אבתו שומה כיון לגין דאשרים במ׳י היי בי

And even if she later becomes sane again, she will still not be chayiv. The halacha is that once a chiyuv korban is 'pushed off (i.e., the person becomes patur from the korban), the chiyuv cannot come back. Therefore, even if she ate the chaylev when she was sane, and now she is sane, if at any time she was not sane, she will not be chayiv to bring this korban. Therefore, since she is not chayiv to bring the korban, the husband will not be chayiv either, and as such, we no longer have a case in which a husband can bring a chatas chaylev for his wife without her consent.

Separating a Korban Pesach for Someone Without their Consent (with regard to one's friend and with regard to one's children – the chiyuv שֶׁה לְבֵית אָבֹת with regard to children)

The Gemara continues to ask on R' Yochanan. But now (acc. To R' Yochanan) אָלָא מֵעָתָּה a person (should be able) to bring יְבִיא אָדָם a (korban) pesach for his friend הָפָריו brings (a korban pesach) שְׁכֵּן אָדָם for his sons and daughters עַל בְּנִיו וְעַל בְּנוֹתָיו who are minors עַל בְּנָיו וְעָל בְּנוֹתָיו (and if so) why אַמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַמַר רַבִּי אֶלְעָזָר a (korban) pesach for his friend הְבְרִישׁ a (korban) pesach for his friend בָּעַיו has not done anything

The halacha is that one is able to bring a korban pesach for his children, even though they cannot give their consent to it. But if so, according to R' Yochanan we should say that the same way you can bring it for them without their consent, you should be able to bring it for your friend without his consent as well, and yet, R' Elazar said not that way. According to R' Elazar one cannot separate a korban Pesach for his friend.

The Gemara answers:

R' Zayra said אָמַר רַבִּי זֵירָא

(the chiyuv of) "Seh L'Bais Avos" שֶׁה לְבֵית אָבֹת (with regard to children) is not לָאו M'Dorayisa דַאוֹרייתא

The posuk of "Seh L'Bais Avos" tells us that a person can only eat from a korban pesach if he was appointed to the group (chaburah) before the person schected the korban pesach. R' Zayra now tells us that while it is true that there is such a chiyuy, this chiyuv does not apply to children. Children can eat from the korban pesach even if they were not appointed to that particular group. The Ran explains that although there is a chiyuv to be appointed to a particular group, this only applies to someone who is able to be appointed, i.e., someone who has the daas (intelligence) to be appointed to a group. This comes to exclude minors who do not have this capability.

With this the Gemara answers its question on R' Yochanan. The Gemara asked that according to R' Yochanan, once we find that a father can separate a korban pesach for his children without their consent, so too a person should be able to do so for his friend as well.

To which the Gemara now answers that there is no proof. The reason why a father can include his children in the chaburah without their consent is only because in reality they do not have to be included at all and that is why he can do so without his children's consent.

If so, we never find a case in which someone has a chiyuv to be included in a chaburah, and someone else has the ability to include that person without that person's consent. And this is why even R' Yochanan agrees that a person cannot separate a korban pesach for his friend without that person's consent.

The Gemara now shows how we know that minors do not need to be included in a chaburah in order to be allowed to eat from the korban pesach.

And from what (how do we know this) אִמְמָאי מִדְּתְנַן (we know it) from this that we learned in the Mishna הָאוֹמֵר לְבָנָיו one who says to his sons הָבִינִי שׁוֹחֵט "I am shechting הְבִינִי שׁוֹחֵט the pesach אֶא הַפָּסָח that will go up from you first שְׁיַצֶלֶה מְכֶּם רְאשׁוֹן to Yerusalayim" לִירוּשָׁלִים

After the father makes this declaration, the following halacha applies:

Since gru

the first one entered שֶׁהְכְנִיס רִאשׁוֹן

his head and the majority (of his body into ראשו ורובו Yerusalayim)

(at that moment) he is zocheh זָכָה

in his portion בְּחֶלְקוֹ

and he is zocheh (he acquires for) ומְזַבֶּה

his brother with him אֶת אֶחִיו עִמּוֹ

The father tells his children that he is schecting (slaughtering) the korban pesach for the one of them that will reach Yerusalayim

עין משפט גר מצוה	לו	ר״נ	נדריב	רביעי	פרק	המודר	ן בין	"* X'		מסורת הש" ס
ב א מיי' פ"ט מהלכות טומאת זרעת הלכי א:	דם הטאתו ואשמוי אבא מברייתא ולא					חטאמו ודם אשמו דלא מחוסרי כפר				
כא ב ג מיי׳ פ׳ז מסלי חוכל ומזיק סלכ׳ד:		מתניתין הטאות וא	מ דלא גרס בי	אותיב ממתני' ש	יקתני חטאהו	נאתו ודם אשמו ד וכו' וה"ה לגדול: ו	מאי דם תא	י דידן נינהו וו	לעולם שלוח	
פסולי כמוקדשין		זבין ממילא מוכח				תורה אור	וכי שויתיך.	לבעלים: לחק שותי: אמר	לשלם קרבן	
הלכי ז (ופ׳ג מהלי שגנות הלכה ג) :	ואתו ואשמו משמע	סתמא זורק דם חט	ותו של	בא אם היה כ משמו הם המא		VIII (11) (11) (11) (11) (11) (11) (11) (ולו פיגול:	ינהו ולהכי פיג	שלוחי דידן כ	
כנ המיי׳ פיג מכלי שגנות כלכה ת[ופסק	קאמר ואפי' הכי זו ואשמו של מלורע	שני ליה דדם חטאר	11051	ל מצורע דכתי נ "בין גדול וו		מעייש בחיע ווש	פי' הטחת	פיגול יהיה מ יביא אדם א	אלא מעתה	
שתוזר ונראהעיש בכימ]: כר ו מייי סיב מהלי	גנים שפגלו במקדש דשמית נינהו היינו	וכו׳ אא״ב שלוחי	ין חייבין	י במקרש מזידי	נים שפיגלו	תגן *יהכה	קרבעת	ירו שכן מביא ; דמשמע כו	השתו שוטה	גיטין ע. מי: מנתוח מעי
קרבן פסח הלכה ח וע"ש :	זמנא שוינהו שלוחי א שלוחי דידן נינהו	לכל מילי: אלא א״	וו היינו	ולא שפיגולן (חי רשמיא ה	פטורין ייא זלמא שלוו	יהא שוגגין אמרת בש	קע שוטה	רבי יוחכן הג	ומתרך (ג)	ליל ותני עלה כך אימא כמנחות מנו.]
		ליה בשלמא במזיד	שליהא	אי אמרת שלו ול לימא ליה	גול אלא א פיגולז פיגו	שפיגולן פיו הוו אכואי	בן דהואיל	ותהא מחויבת פסול · הקר	דאכלה כו' :	
	דכיון שמפגל במזיד יתו אלא אדעתא	נינהו פיגולן פיגול י איט עושה שליחו	זאני נבי	לעוותי אמרי <i>ש</i>	תכוני ולא י	שויתיד *לו		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	to be be be be be bed	[קרושין מכ: וש׳ל]
	זי"ל בפ"ב דתולין סר דבר שאיט שלו				الله السر ها	י פיגול דאמו גופא א״ר יו	סתו שוטה	חלב על ה:	מכיח קרבן	
	ל בשוגג אי שלוחי פיגולן פיגול דהא		ניו ועל ז המאת	יא קרבן על ב ועתה יביאארנ	יי אדם מבי צנים אלא כ	כפרה שהו בנותיו הקנ		מא מהכא וכ אדמביא קרב		
	או אדעתא דנפשיה אא לעשות שליחותו	כיון דשוגג הוא לא	אשתו	אדם מביא על זה א"ר אלעזר	בירו ישכן	חלב על חנ	ו מלורעת:	ה או יולדת א יא אדם כו׳ - ו	שומה כגון זו	
	להקוני ולא לעוותי גול דאמר קרא וכו׳	ולימה שליה שויהיך	ם אישתו	לא עשה כלוו	ב על חבירו	המאת חלנ	הבירו שלא	ריש פסח על ו אמר רבי זירו	ר' אלעזר הפ	
	א איפשיטא ומיהו פשיטא לה מההיא	הלכך בעיין הכא ל	א שומה א פקחת	ראכלה כשהיו ראכלה כשהיו	בן היא ואי	לאובת קרו	ביה פסח	מע אדם מ ניו ועל בנותיו	אבות י דמכ	
	כת דשלותי שמיא למעלה:בופאא"ר	דפ״ק דקידושין מו	הו אמר.	מיה אמר ר' אב הפריש קרבן ו			כי הפריש		לאו דאורייתא	זכתים יכ: כריטות . סנהדרין מז.[הריות יה.]
	דעת וכו׳ · הקשו י לה בפרק החיש	יוחכן הכל לריכין	זה אלא	איל ונרחה ירו	פה פסול הו	וחזר ונשת	זוא מדתכן	א דאורייתא ו ית שה לבית א	וממאי דלו	
) בהמה שנמנאת צדר זכרים לעולות	מקדש (קדושין נה.	זה אמר	ח על חבירו ש זיו הקמנים אלנ	ניו ועל בנור	מביא עלבו	רייתא: על	ו הקטנים דאו ומזכי להו • כל	שוחט על בני	
	זא אין לריכין דעת רכיון שנאבד דעת	כלומר ויקרבו אלנ	רות לאו	זח על הבירו ל שה לבית או°		man minan	זר שנשחט	תת תחיו מחי חים פמ.) נמנ	יכול זה לזכות	
	הן שירלה להקריב		יו הריני	גן *האומר לבו זי ויייילד מרי		ראורייתא ו	זמוכי להו	זישתט הלה ה	ידיהן עד ב	[סהים סמ. גימין כה.]

תוספות

חלב על חבירו אלמה אמר רבי אלעזר אם היה כהן י אומו התדיר מתנו זורה וכו׳ לא עשה ולא כלום · משום דאין המהתו והשתו דתשתמ דנין אפשר משאי אפשר:אשתו שוטה ניה דמיירי בחמאת מנג היכי דמי - כלומר לעולם בכי הא דנין ודם אלמא שלותי אלא למאי דאמר לר׳ יהודה דאדם דרמתנא נינהו וה"ה דמצי לאותובי ממתניי מביא על אשתו שוטה לא חטאת חלב הקאות ואשמת : ולה למותי: אלמה מדרבי יוחגן גופים חיקשי דהכל לריכין דפת בפלים : שומה פיקחת בין שומה תיהו יביא אדם פסח פל

היה וקרמו בנות לבנים ונמצאו בנות זריזות קאמר אלא קרבן יולדת דחטאת חלב אמאי פינולו פינול ובנים לא ילאו ידי חובתו מכלל דלא אי אפשר דהיכי דמי וכו׳ וכיון שהיא לימא למיקוני שדרמיך ובנים שפלים : ותורם את תרומותיו כו׳: מחייבי מדאורייתא אלא לזרזן קאמר : פטורה אי אפשר שיביא בעלה עליה: אמר כ׳ אלטור הפריש איבעיא כיון במחוסרי כפרה אנו אלא מעתה יביא אדם פסח על הבירו לדידך דדנית אפשר משאי אפשר : לא עשה כנוס - שנריך שימנה עמהם מדעתו : המאת הלגוט׳׳ מיתה בריימה הה סיקה איר זירה שה לבית הבות לא דהורייתה . למולם בכי ההי דנין ומיהו מפסח לה מלי למידק דשה לבית הבות להו דהורייתה דמן דעמן זאייני כל התורה אין הקטנים לריכין להמטת בשה עם בני חבורה אלא אוכלין ממט אף על פי שלא נמט עליו דאף על גב דאין פסח נאכל זשת וציע וייני דמציע הכסיים שפעני שחשני אלא למטייו ה"מ בראויין להמטת אבל קטנים דלאו בני הכי לית לן בה: הריני שחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון למימר דרי יומנן מיירי באחת תארנע פנודות לירושלים · אתר לבניו הריני טולה לירושלים ולאחר שאהיה שם אשתוט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון : על בשרא קאי · נכהן התקרינ שנריך כשעלה זה כבר נשחט ואם כן היאך נמנה עליו והכתיב מהיות משה ודרשינן מחיותא דשה (פסחים שם.) : ונגובי להון - בתמיה נא בת קרע היא היאך האב מוכה לאחד מבניו אחר שחיטה א"ע האי ומוכה להם אההוא בן שעולה ראשון קאי היאך מזכה לאחיו דבשלמא איהו זכי והא דאמר לעיג את פטורים אלה שפגולן דהיכה למימר כיון שעלה ראשון הוברר שכשנשחט הפסח עליו נשחט אבל היאך מזכה לאחיו והכי מוכח סוגיין דפרק כל הגט מוכח היולדת בין פנול אלמא דמי פינול (גיסין דף כה.): כדי לורון · שיהיו רגילין להודרו במטות: ונכוצאו בטת זריזות · ולא קתני בטת זכו אלמא לא נתטיין אלא לורו בלבד : שיקום בין שיקה מיה גמור מדארייסא אבל איבעיא

שוחם את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון

לירושלים כיון שהכנים ראשון ראשו ורובו

זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו ואי

אמרת שה לבית (ה) דאורייתא על בישרא

קאי ומזכי להו אלא למה להו דאמר להון

אבוהוןכדי לזרון במצות *תניאנמי הכימעשה

ממסני' המיצ דהוי פינול דרכנן : אי אתרת בשלמא שלוחי דשמיא נינהו היינו דקתני שפגולן פגול . שהרי הפקיפה התורה קרבע מרשת בעלים ונתנו לכהן מדלא בעינן דמת בעלים: אמאי פגולן פגול . הא אין אדם אוסר דבר שחיט שלו וחי משום דעשחו שליה ליתה להקוני שדרהיך טי': המקריב *) לו לה יהשב לו מ"מ ודרשינן בזבחים (דף כפ:) קרי בים לא יחשב אלמא מחשבם המקריב הויא מחשבה לפסול אע"ג דלאו דידים מוא : אלא מעתה יביא אדם העאת מלב על הבירו . דכיון דילפת אפשר משאי אפשר א"כ בהעאת חלב נמי ניליף ויביא המאת חלב על חבירו ותשני בעל אשתו שועם נמי אי אפשר להביא העאת דכיון דלתו כר דמת היא לאו לאיתויי תמאת היא דאף פיקח שהפריע קרבן ונעתמה נפסל הקרבן ואין הבעל מקריב פליה אלא כשהיא מתוסרת כפרה להתירה בקדעים: שכן אדם מביא פל בניו ובנותיו הקטנים

לחתר שחיטה לאו דאורייתא והך

משנה משמע דבבניו הטנים מיירי:

אלא הואילולאו דאורייתא הוא למהליה

לאבוהון למימר הריני שוחט את הפסח

על מי שיעלה מכם לירושלים כדי לזרזן

במנות : תניא נמי הכי י כדי לזרזו

שמחים שע. גיעין שה. האמר מדקאמר בניםשפליםולא קאמר

תי' הרא"ש

לאוכלו או להקריבו מוז לומט או מוז

למתומו ותני עלהשוגניו

מבירו שכן אדם מביה קרבן על בניו כשהן קענים וכו' אמר רבי זירה שה לבית לא דאוריימה הוא - כלומר דקטנים אינם צריכים למנות דאם אוכלין מן הפסח לא כוי כנאכל שלא למנוייו דלא אסר רחמנא אלא להנהו דאיתנהו בתנות תטכו אבל אותם דלא שייך בהו לא מיירי מידי דהוה אנשים דקשות הן שאפ"ם שאין חייבות בפסח מוחרות לאטל מתנו ואיט נקרא עלא למנוייז וכן בקטנים : על ביערא קאי ומזכה ליינון. בתמיה כלומר לחמר שחישה יכול להמנוחם והא תנן (פסחים דף פת.) משפרין ידיהן עד שישחמו אבל לאחר שחישה לא אלמא דהממאת קטנים לא דאוריימא ובניו דקטנים מיירי : בקסובים למה לי למימר לה יל מימר להו כיון דלא המנום. לוכץ :

יקריב: אלא מעתה יביא אדם חטאת

ותולם אפ"ע שהן צריכין פסח כדכתיב שה לביה אבות ואין להם דעת להמנות ופסח אינו נאכל אלא למטייו אלא שהמנאת אביהם בלא דעתם הויא המנאה וה"ה ימנה חנירו על פסחו בלא דעתו: שה לבית לאי דאורייתאי כלכך לא ילפיט מהכא דגדול שהוא מתויב מן התורה שיוכל אחר למנותו בלא דעתו: על בשרא קאי ומזכה להו - הא חנן נמנין ומושכין את ידיהם עד שישחע דכתיב ואם ימעע הבית מסיות משה משיח על עם יטלין להתתפע ולהתרבות פליו ולא חתר שנשתט : בנות זריצת ובנים שפלים י ולא קתני בנות צבות ובנים אינוי ו יוש *) [גיל אות]

ביון כיון הגביה (ה) גם׳ שה לניח חשת האורייתא על נישרא קאו ומוכי. נ׳כ וז׳ע הסרי בגישון פ׳כל כעם דף כ׳׳ה מוקמינן ליה משום קושיה או האירי שכנר אימנה עליהם מעיקרא ודלמא לשלם דאורייתא שה אולמי קושיא זו נתוש׳ דפסמים רף פ׳ע ד׳ה הלה: (ב) רש׳ ד׳ה ומתרון לשהו שומה לג׳ יותק היכי דמי: (ג) ד׳ה לאו דארייתאל ולהכי גליון הדשרים גב׳י שכן חדם מניא על השתו שמס כר״י קשה לי הא מה האמרינן לעל גני יולדת שכן מניא על אמעו כר׳י היינט כיון דמונים להבי גריים או נתוש׳ במרכי לא מני העליה מעיקרא ודלמא לשלם דארייתא היי שלהיי שליה או נתוש׳ גליון הדשרים גב׳י שכן חדם מניא על השתו שמס כר״י קשה לי הא מי האמרינן לעל גני יולדת שכן מניא על אמעו כר׳י היי שנה הר׳ון שה אכל נחלב דלא כתיב חורת ליכא רבוא ובאמת אין מניא על אבתו שומה כיון לגין דאשרים במ׳י היי בי

first. And yet the Mishna tells us that when the first one enters, that first child is zocheh in the korban pesach and at that point the other brothers are zocheh as well (why the other brothers are zocheh will be explained shortly).

And on this the Gemara asks:

And if you say אָאָרָתְּ (that the chiyuv) of 'Seh L'Bayis' שֶׁה לְבֵית (that the chiyuv) of 'Seh L'Bayis' אָאָרָיִיָּתָא

(can a person) stand next to the basar (i.e., the flesh עַל בְּישְׂרָא קָאֵי of the shechted korban pesach)

and be zocheh for them ומְזַבֵּי לְהוּ

The Ran in his first explanation explains that the Gemara understands that what happened was that the first son was zocheh in the korban pesach because he was first and afterwards the father was zocheh in the korban pesach for the other brothers.

The Ran in his second explanation says that the Gemara understood that it was that first brother who was at first zocheh in the korban pesach for himself as he 'won the race', and afterwards he was zocheh for his other brothers.

Either way we understand the case of the Mishna, the question is the same. How can either the father or the first brother be zocheh for the other brothers? Once the korban is schected, people cannot be added to the chaburah.

That is, we understand very well why the 'winning' son is zocheh. When the father schected the korban, his said that he is including the one who will get to Yerusalayim first. Therefore, now that we know who that 'winning' son is, this tells us that retroactively this was the son that the father had in mind, and therefore that is why this son is zocheh in the korban.

But what about the other sons? How are they zocheh in the korban? If they were not included at the time of the shechita, how can the father/brother be zocheh for them afterwards?

The Gemara concludes that indeed it must be true that in reality there is no chiyuv of שֶׁה לְבֵית אָבֹת with regard to children, and therefore there is no problem with adding them afterwards.

But on this the Gemara asks:

But אֶלָא

why did he say this to them לְמָה לְהוֹן אֲבוּהוֹן

If the father all along had in mind to include all of his children in the korban pesach, why would he make this 'contest' in the first place?

The Gemara answers that he did it:

in order to 'push' them' אָדָי לְזָרְזָן (in their doing) of mitzvohs בְּמַצְוֹת

The Gemara answers that in reality there was no need to announce to them that only the first one will be zocheh in the korban pesach. However, the father made this announcement in order to train his children to do mitzvohs in the best manner possible. That is, they should not 'shlep' themselves up to Yerusalayim but rather they should run there in order to show their love for the mitzvah by demonstrating how they want to do it at the soonest time possible.

The Gemara brings another case in which a father made the same announcement as this father.

We learned like this in a Baraisa as תַּנְיָא נְמֵי הָכִי there was a story (that the father said this) מַעֲשֶׁה הָיָה and the daughters came before the sons וְקַדְמוּ בָּנוֹת לַבָּנִים and it found to be וְנִמְצָאוּ that the daughters were 'zerizim' הָרִיזוֹת and the sons were 'lazy'

In this case as well the father made an announcement that he

was going to shecht the korban pesach for the one who came first. And it came out that his daughters were shown to be zerizim and the sons were shown to be lazy, as the daughters beat the sons to Yerusalayim.

Although the Baraisa says that the daughters were found to be zerizim and the sons were found to be lazy, the Baraisa does not say that the daughters were zocheh in the korban pesach and the sons were not. The Gemara says that indeed this was not the case as the only reason why the father made this 'contest' was not to actually decide who will and who will not be included in the korban pesach but rather it was done just to encourage them to be zerizim in the doing of mitzvohs.

Taking Off Terumah for Someone Whom He is Forbidden to Give Benefit To

The Mishna said:

And he can take off his terumah'ו ותורם את הרומתו כוי

The Mishna said that even if a person is assur to get benefit from his friend, his friend can still take off terumah for this person and it is not considered that his friend has given him benefit.

עין משפט גר מצוה	לו	ר״נ	נדריב	רביעי	פרק	המודר	ן בין	"* X'		מסורת הש" ס
ב א מיי' פ"ט מהלכות טומאת זרעת הלכי א:	דם הטאתו ואשמוי אבא מברייתא ולא					חטאמו ודם אשמו דלא מחוסרי כפר				
כא ב ג מיי׳ פ׳ז מסלי חוכל ומזיק סלכ׳ד:		מתניתין הטאות וא	מ דלא גרס בי	אותיב ממתני' ש	יקתני חטאהו	נאתו ודם אשמו ד וכו' וה"ה לגדול: ו	מאי דם תא	י דידן נינהו וו	לעולם שלוח	
פסולי כמוקדשין		זבין ממילא מוכח				תורה אור	וכי שויתיך.	לבעלים: לחק שותי: אמר	לשלם קרבן	
הלכי ז (ופ׳ג מהלי שגנות הלכה ג) :	ואתו ואשמו משמע	סתמא זורק דם חט	ותו של	בא אם היה כ משמו הם המא		VIII (11) (11) (11) (11) (11) (11) (11) (ולו פיגול:	ינהו ולהכי פיג	שלוחי דידן כ	
כנ המיי׳ פיג מכלי שגנות כלכה ת[ופסק	קאמר ואפי' הכי זו ואשמו של מלורע	שני ליה דדם חטאר	11051	ל מצורע דכתי נ "בין גדול וו		מעייש בחיע ווש	פי' הטחת	פיגול יהיה מ יביא אדם א	אלא מעתה	
שתוזר ונראהעיש בכימ]: כר ו מייי סיב מהלי	גנים שפגלו במקדש דשמית נינהו היינו	וכו׳ אא״ב שלוחי	ין חייבין	י במקרש מזידי	נים שפיגלו	תגן *יהכה	קרבעת	ירו שכן מביא ; דמשמע כו	השתו שוטה	גיטין ע. מי: מנתוח מעי
קרבן פסח הלכה ח וע"ש :	זמנא שוינהו שלוחי א שלוחי דידן נינהו	לכל מילי: אלא א״	וו היינו	ולא שפיגולן (חי רשמיא ה	פטורין ייא זלמא שלוו	יהא שוגגין אמרת בש	קע שוטה	רבי יוחכן הג	ומתרך (ג)	ליל ותני עלה כך אימא כמנחות מנו.]
		ליה בשלמא במזיד	שליהא	אי אמרת שלו ול לימא ליה	גול אלא א פיגולז פיגו	שפיגולן פיו הוו אכואי	בן דהואיל	ותהא מחויבת פסול · הקר	דאכלה כו' :	
	דכיון שמפגל במזיד יתו אלא אדעתא	נינהו פיגולן פיגול י איט עושה שליחו	זאני נבי	לעוותי אמרי <i>ש</i>	תכוני ולא י	שויתיד *לו		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	to be be be be be bed	[קרושין מכ: וש׳ל]
	זי"ל בפ"ב דתולין סר דבר שאיט שלו				الله السر ها	י פיגול דאמו גופא א״ר יו	סתו שוטה	חלב על ה:	מכיח קרבן	
	ל בשוגג אי שלוחי פיגולן פיגול דהא		ניו ועל ז המאת	יא קרבן על ב ועתה יביאארנ	יי אדם מבי צנים אלא כ	כפרה שהו בנותיו הקנ		מא מהכא וכ אדמביא קרב		
	או אדעתא דנפשיה אא לעשות שליחותו	כיון דשוגג הוא לא	אשתו	אדם מביא על זה א"ר אלעזר	בירו ישכן	חלב על חנ	ו מלורעת:	ה או יולדת א יא אדם כו׳ - ו	שומה כגון זו	
	להקוני ולא לעוותי גול דאמר קרא וכו׳	ולימה שליה שויהיך	ם אישתו	לא עשה כלוו	ב על חבירו	המאת חלנ	הבירו שלא	ריש פסח על ו אמר רבי זירו	ר' אלעזר הפ	
	א איפשיטא ומיהו פשיטא לה מההיא	הלכך בעיין הכא ל	א שומה א פקחת	ראכלה כשהיו ראכלה כשהיו	בן היא ואי	לאובת קרו	ביה פסח	מע אדם מ ניו ועל בנותיו	אבות י דמכ	
	כת דשלותי שמיא למעלה:בופאא"ר	דפ״ק דקידושין מו	הו אמר.	מיה אמר ר' אב הפריש קרבן ו			כי הפריש		לאו דאורייתא	זכתים יכ: כריטות . סנהדרין מז.[הריות יה.]
	דעת וכו׳ · הקשו י לה בפרק החיש	יוחכן הכל לריכין	זה אלא	איל ונרחה ירו	פה פסול הו	וחזר ונשת	זוא מדתכן	א דאורייתא ו ית שה לבית א	וממאי דלו	
) בהמה שנמנאת צדר זכרים לעולות	מקדש (קדושין נה.	זה אמר	ח על חבירו ש זיו הקמנים אלנ	ניו ועל בנור	מביא עלבו	רייתא: על	ו הקטנים דאו ומזכי להו • כל	שוחט על בני	
	זא אין לריכין דעת רכיון שנאבד דעת	כלומר ויקרבו אלנ	רות לאו	זח על הבירו ל שה לבית או°		man minan	זר שנשחט	תת תחיו מחי חים פמ.) נמנ	יכול זה לזכות	
	הן שירלה להקריב		יו הריני	גן *האומר לבו זי ויייילד מרי		ראורייתא ו	זמוכי להו	זישתט הלה ה	ידיהן עד ב	[סהים סמ. גימין כה.]

תוספות

חלב על חבירו אלמה אמר רבי אלעזר אם היה כהן י אומו התדיר מתנו זורה וכו׳ לא עשה ולא כלום · משום דאין המהתו והשתו דתשתמ דנין אפשר משאי אפשר:אשתו שוטה ניה דמיירי בחמאת מנג היכי דמי - כלומר לעולם בכי הא דנין ודם אלמא שלותי אלא למאי דאמר לר׳ יהודה דאדם דרמתנא נינהו וה"ה דמצי לאותובי ממתניי מביא על אשתו שוטה לא חטאת חלב הקאות ואשמת : ולה למותי: אלמה מדרבי יוחגן גופים חיקשי דהכל לריכין דפת בפלים : שומה פיקחת בין שומה תיהו יביא אדם פסח פל

היה וקרמו בנות לבנים ונמצאו בנות זריזות קאמר אלא קרבן יולדת דחטאת חלב אמאי פינולו פינול ובנים לא ילאו ידי חובתו מכלל דלא אי אפשר דהיכי דמי וכו׳ וכיון שהיא לימא למיקוני שדרמיך ובנים שפלים : ותורם את תרומותיו כו׳: מחייבי מדאורייתא אלא לזרזן קאמר : פטורה אי אפשר שיביא בעלה עליה: אמר כ׳ אלטור הפריש איבעיא כיון במחוסרי כפרה אנו אלא מעתה יביא אדם פסח על הבירו לדידך דדנית אפשר משאי אפשר : לא עשה כנוס - שנריך שימנה עמהם מדעתו : המאת הלגוט׳׳ מיתה בריימה הה סיקה איר זירה שה לבית הבות לא דהורייתה . למולם בכי ההי דנין ומיהו מפסח לה מלי למידק דשה לבית הבות להו דהורייתה דמן דעמן זאייני כל התורה אין הקטנים לריכין להמטת בשה עם בני חבורה אלא אוכלין ממט אף על פי שלא נמט עליו דאף על גב דאין פסח נאכל זשת וציע וייני דמציע הכסיים שפעני שחשני אלא למטייו ה"מ בראויין להמטת אבל קטנים דלאו בני הכי לית לן בה: הריני שחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון למימר דרי יומנן מיירי באחת תארנע פנודות לירושלים · אתר לבניו הריני טולה לירושלים ולאחר שאהיה שם אשתוט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון : על בשרא קאי · נכהן התקרינ שנריך כשעלה זה כבר נשחט ואם כן היאך נמנה עליו והכתיב מהיות משה ודרשינן מחיותא דשה (פסחים שם.) : ונגובי להון - בתמיה נא בת קרע היא היאך האב מוכה לאחד מבניו אחר שחיטה א"ע האי ומוכה להם אההוא בן שעולה ראשון קאי היאך מזכה לאחיו דבשלמא איהו זכי והא דאמר לעיג את פטורים אלה שפגולן דהיכה למימר כיון שעלה ראשון הוברר שכשנשחט הפסח עליו נשחט אבל היאך מזכה לאחיו והכי מוכח סוגיין דפרק כל הגט מוכח היולדת בין פנול אלמא דמי פינול (גיסין דף כה.): כדי לורון · שיהיו רגילין להודרו במטות: ונכוצאו בטת זריזות · ולא קתני בטת זכו אלמא לא נתטיין אלא לורו בלבד : שיקום בין שיקה מיה גמור מדארייסא אבל איבעיא

שוחם את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון

לירושלים כיון שהכנים ראשון ראשו ורובו

זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו ואי

אמרת שה לבית (ה) דאורייתא על בישרא

קאי ומזכי להו אלא למה להו דאמר להון

אבוהוןכדי לזרון במצות *תניאנמי הכימעשה

ממסני' המיצ דהוי פינול דרכנן : אי אתרת בשלמא שלוחי דשמיא נינהו היינו דקתני שפגולן פגול . שהרי הפקיפה התורה קרבע מרשת בעלים ונתנו לכהן מדלא בעינן דמת בעלים: אמאי פגולן פגול . הא אין אדם אוסר דבר שחיט שלו וחי משום דעשחו שליה ליתה להקוני שדרהיך טי': המקריב *) לו לה יהשב לו מ"מ ודרשינן בזבחים (דף כפ:) קרי בים לא יחשב אלמא מחשבם המקריב הויא מחשבה לפסול אע"ג דלאו דידים מוא : אלא מעתה יביא אדם העאת מלב על הבירו . דכיון דילפת אפשר משאי אפשר א"כ בהעאת חלב נמי ניליף ויביא המאת חלב על חבירו ותשני בעל אשתו שועם נמי אי אפשר להביא העאת דכיון דלתו כר דמת היא לאו לאיתויי תמאת היא דאף פיקח שהפריע קרבן ונעתמה נפסל הקרבן ואין הבעל מקריב פליה אלא כשהיא מתוסרת כפרה להתירה בקדעים: שכן אדם מביא פל בניו ובנותיו הקטנים

לחתר שחיטה לאו דאורייתא והך

משנה משמע דבבניו הטנים מיירי:

אלא הואילולאו דאורייתא הוא למהליה

לאבוהון למימר הריני שוחט את הפסח

על מי שיעלה מכם לירושלים כדי לזרזן

במנות : תניא נמי הכי י כדי לזרזו

שמחים שע. גיעין שה. האמר מדקאמר בניםשפליםולא קאמר

תי' הרא"ש

לאוכלו או להקריבו מוז לומט או מוז

למתומו ותני עלהשוגניו

מבירו שכן אדם מביה קרבן על בניו כשהן קענים וכו' אמר רבי זירה שה לבית לא דאוריימה הוא - כלומר דקטנים אינם צריכים למנות דאם אוכלין מן הפסח לא כוי כנאכל שלא למנוייו דלא אסר רחמנא אלא להנהו דאיתנהו בתנות תטכו אבל אותם דלא שייך בהו לא מיירי מידי דהוה אנשים דקשות הן שאפ"ם שאין חייבות בפסח מוחרות לאטל מתנו ואיט נקרא עלא למנוייז וכן בקטנים : על ביערא קאי ומזכה ליינון. בתמיה כלומר לחמר שחישה יכול להמנוחם והא תנן (פסחים דף פת.) משפרין ידיהן עד שישחמו אבל לאחר שחישה לא אלמא דהממאת קטנים לא דאוריימא ובניו דקטנים מיירי : בקסובים למה לי למימר לה יל מימר להו כיון דלא המנום. לוכץ :

יקריב: אלא מעתה יביא אדם חטאת

ותולם אפ"ע שהן צריכין פסח כדכתיב שה לביה אבות ואין להם דעת להמנות ופסח אינו נאכל אלא למטייו אלא שהמנאת אביהם בלא דעתם הויא המנאה וה"ה ימנה חנירו על פסחו בלא דעתו: שה לבית לאי דאורייתאי כלכך לא ילפיט מהכא דגדול שהוא מתויב מן התורה שיוכל אחר למנותו בלא דעתו: על בשרא קאי ומזכה להו - הא חנן נמנין ומושכין את ידיהם עד שישחע דכתיב ואם ימעע הבית מסיות משה משיח על עם יטלין להתתפע ולהתרבות פליו ולא חתר שנשתט : בנות זריצת ובנים שפלים י ולא קתני בנות צבות ובנים אינוי ו יוש *) [גיל אות]

ביון כיון הגביה (ה) גם׳ שה לניח חשת האורייתא על נישרא קאו ומוכי. נ׳כ וז׳ע הסרי בגישון פ׳כל כעם דף כ׳׳ה מוקמינן ליה משום קושיה או האירי שכנר אימנה עליהם מעיקרא ודלמא לשלם דאורייתא שה אולמי קושיא זו נתוש׳ דפסמים רף פ׳ע ד׳ה הלה: (ב) רש׳ ד׳ה ומתרון לשהו שומה לג׳ יותק היכי דמי: (ג) ד׳ה לאו דארייתאל ולהכי גליון הדשרים גב׳י שכן חדם מניא על השתו שמס כר״י קשה לי הא מה האמרינן לעל גני יולדת שכן מניא על אמעו כר׳י היינט כיון דמונים להבי גריים או נתוש׳ במרכי לא מני העליה מעיקרא ודלמא לשלם דארייתא היי שלהיי שליה או נתוש׳ גליון הדשרים גב׳י שכן חדם מניא על השתו שמס כר״י קשה לי הא מי האמרינן לעל גני יולדת שכן מניא על אמעו כר׳י היי שנה הר׳ון שה אכל נחלב דלא כתיב חורת ליכא רבוא ובאמת אין מניא על אבתו שומה כיון לגין דאשרים במ׳י היי בי

אמר ליכא: פובת הנאה של מי זי שיקנל סלע מישראל כדי שימנה לבן בחו כהן : את כל מעשר תבואתן ונתת ימי שהתבואה שלו קרי ביה ונתת : ואי אמרת שובת הגאה דגעל הכרי ט׳ סד"א דאיירי בחורם משלו על של תצירו : התקדיש מוסיף תומש · כשפודה הקדשו אבל אם פדאו אמר אינו מוסיף תומש דכתיב ואם התקדיש הנקרא מחפרא שותם " בשרחה בקושו חנג אם שרמו האם מיום מרכז אם מרמי שישות בכזיב ואם התקדים ייצאל ויסף מתישית כסף שכרך: ומהכסב עושה מחודה אם אלונון הפרש בין להכוב הרשים קרגן להכפר עושה מעוד אם המיר בו שמעון מותר אבל לא ראובן: עובת הנאה שלו ישל התורם דכתיב מעשר תבואתן ומת מיו שבעה משלו חקר ביה ומת [כן אימא בממורה יוד]: א בחור ביני ממוש שמסתיט של הפשרוטיגאל יומדנו מקרא הפסוקיס: הלכות - לכלות שלה למוד הוא את בנו מקרא דמלוה קפביד ואעיש בממור שלה בל ללתד את בנש מתכוים בנתי מפרש שממאואבל מלמד הוא את בנו מקרא דמלוה קפביד ואעיש בשמיט בל אל למר את בנו שמתים האו מולא אמר שהיה מלמדו. בכל מילי המורש ביו לעפשיה דמוד בשממאל כל דא אמר לולו מיקרי הלאה שלא מיקרי מולא לאמר שהיה מלמדו. בכל מילי המורש ביו לא פביד למשיה בא מורד הביו שלים במחוד לא מור לא מת הכו המרות

הא עביד וגבי מחזיר אבידמו אוללמדו תורה אפילו לדפת יהא אסור כיון שאיך מלוה לו ושמא יש לומר דבתורם בתרומה דהדבר המדיר אשתו מליהגות לה עד ל' יום יעמיד פרנס ופריך ופרנס לאו שליתותיה קעניד ומשני באומר כל הין אינו מפסיד ופריך וכי אמר הבי לא שליחומיה קעביד והמנן מי שליה מושלך בגור ואמר כל שחומו קולו יכתוב גם לאשמו ומשני מי קאמר יאון כל הזן קאמר אלמא דאי אמר כל השומם יוון שיוך למימר שלימומיה קטביד וש לומר כל השומם משמם לשון שלימות לוווי אבל כל הרולה אינו לשון לוווי כ"א מי שימטין שלימומיה קפניד ושל ומר כל השומע משמע לשן שלימות לוווי אבל כל הכולה איט לשן לוווי כ"א מו שיחפשין בגמ׳ מפרש מסמהזהנג מנמד הוח חת בנו מקרה המנו הקפניד וחשיפשמטה שג התב נגמד מחבט שמחהיה ימרוס ור"א מהם הוא היימרפי אם אמר יצון דעלימותיה קפניד רקא תהיגי ליה שון אשוו ומוחמר לה פרטהה המנה לפרטה אתו אבל בשמתחא דמורס משל בעל הכרי לה שון לשוו ליכא דאי השוה השורה שלימר המנה בנשימת אות משל בשל הכרי ולא משלו ובדין האד איסורא ליכא דאי השוה השור הבני המתהיו ומאור לו אבירות אבל מוש רכין דמת היו בילא מיכאי לו כל הרום וביון ליכא דאי השור השור הבני המתהיו ומאור לו אבירותי משור לא משלו ובדין האר איסורא לילה דאי המשר השור הבני המתהיו מאור לו אבירותי משור לא משלו ובדין להמרולי לירן המרום ליו מרגני השור לא משלו ובדין האמריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לא שלי אות לא משור כלו היביו לא מיל וובדין האמריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לאלו ש"מ המשלו אפוי לאותר כל הרולה לירן דמת אים בייקור המריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לאלו ש"מ המשלו לאפר ליכא ליה ליכו ליכא לירל אינה ליכא לימו של משור כל הבירול לא פיל חוביל האמריטן לשול מעל מעל בעור מסור לא מימו ביים המשור לא מימו לא משור ביו המול הפויל האמריטן לשול הכרו בניק לשולם משלו ובדרכה לאלו ש"מ המשלו לא לימו כל הכי כי המו שלומו המעור שלומו לאור מעלים שלו שלימ ליו הימי שוו שלי שלו מיד מימו ל לאמריטן לשור מעל מעל מעל בעל בעו הבירב לא למשור המולי למשור לישיו המול שלימ לי מות כל הימה ליכה כי היא המדרי שהמפוס מומרים שלו שלו ישראל א מרמי מוביו שלו של אוי במות שלו שלימ לאו הכחומה א שור הינר לאמר דיגב בדי שימן לעו מעור שלימו למות ימומו למשור קס"ר המתה למו שלו של של של בעל הכרי הבעקריש מומין משלו שלו הכרותה למות לאוי הכתוב שלו שלימו למו שלימו שלו שלימו לא מרמי מעור מעור מעות שלו שלאו הכתוב שלו הכתוב שלחן לו שלאלי הכות בעור מתויה למתוח ומיירי המורה מומירה המור מני לי בעל הכרי בתוקריש מת מומי מקול אוריה במור מימ במקדש דכמו לאל הכיוו ומתופו מתור מתור המור מומיר לימין לא מינו מומי מקלה ביות לאו מנית שלו מנו מיות מתות מלא הכו הלא מתור מתור מתוי מתוח מתור מתור מתור לא מור משור מתור מתוח מתור לייו מיש מתור מת מקלא מתור מתוו מימו מת מת מקלי לו הכיו מומ

והלך אחד וזן אינו חייב לשלם דלא שוייה שליח כלל : התורם

משל כהן דאילו כהן אסור ליה למיתב מידי לישראל כדי שיתן לו תרומתו

דשת יוהא דאמרינן משלו על של חבירו טובת הנאה של מי - כלומר מי זכאי בנהינת (בני"מ כב.) מה אחם תרומה זו תורם או בעל הכרי שתהא טובת הנאה שלו טובת

לדפתהכם אף שנותכם נגרולי זו מור של לדבר מועם שיתן אותה תרומה לבן בתו גדעהכם זיע דהייט הגאה שיתן לו ישראל דבר מועט שיתן אותה תרומה לבן בתו

בעל הכרי אבל בתורס דאפילו כהן המכויע בבית הגרעות (בכורות כו:) קרינן ביה שחתם משלו אואין לריך דפת הוציט לאן אנשיע צביע אג לעי וצמאומא) קריק ציי שתונים ואית מיהו קשה לרב ברית הלוי: אי לאו פירי דהדין של סורם: תבואת זרעך ונתחי תלה ก่อา שלותכם לדעתכם: אלא וחינו מים קום נכל ההיו מים קום נכל הגתינה בבעלהורע דהיינו בעל הכריגואי אמרתטובה הנאה לבעל הכרי הא קאמהני ליה שמוכהו תורם לבעל הכרי ליתותותה תרומה למי שירלה לאו אין צריך דמת -אמתי לכיי לאותמא ושקיל מיניה טובת הנאהונמצאמהנהו ממש: הבוקדישמוסיף חומש - המקדיש בהמה לקרבט של חבירו והוממה ורוצה לפדותה מקדיש קרוי בעלים לאפילי דוסות היא לו דרפתוי אודראמי של לענין שלריך להוסוף חומש שהבעלים בלבד מוסיפין חומש כשפודין את קדשיהם: המתבפר עושה תמורה - כלומר אבל לענין תמורה הזוכה בה מימ כיון שבלא דמתו הוי כאילו שוייה שליח בהפריש ואבד אפי' בלא הפריש ואבד נתי דתלוה קפניד כי הכא לעורך קרבט קרוי בעלים ומתפים תמורה בה אבל מקריש לא ובתמורה יליף לה מקראי [ע"ש נהמורה יוד. ול"ש] : בובת הנאה שלו של תורם ולפי היה יכול לפשות לא מייא ק"ק ממי שלא גני זה קרא דכתיב עשר העשר את כל תכואת זרעך ונהת אנשר תעשר קאי וה"ק עשר העשר ונחת דמעשר זכאי בנתינה והכי מפרש לה במסי מיקרי המהיכל החודה תוכם דמליון דעת תמורה: מקרא מאי טעמא לא ילמדנו משום דקא מהני ליה · כשאינו נוטל ממנו שכר: מדריש נמי קא מהני ליה · מהאי טעמא גופיה : למלים ילא וימרים למרוםאסור דשליהומיה

ואין נומלין שכר על המדרש מאי פסקא לפיל: המקדים . שפודה את הקדשו כיון דוטת טוא ני מוסיף חומש ולא אדם אחר כדכתיב בתבואתו לא זריך דעת ברי אכל לדעמו דבעל אפשר דאפילו לגבי תרומה לא מהגי דלאו לישנא מעליא הוא ואם המקדיש יגאל את ביתו (ויקרא כו): ומתכפר עושה תמורה - דאנן סהי זייאם ניה המפרים קרבן לפטור חובתו של חבירו המתכפר עושה תמורה והי כאלו עשאו שלית: או דלמא מטוה דיליה באותו קרבן דהשתא הוי דידיה ולא המפרישו דמאחר שהפריש הוא וניחא למעבדה לנורכו קנאו המתכפר: והתורם וכו׳ טובת הנאה שלו - של תורם : ויותר הוא חפן נחסרון שטטלין שכר על לימוד המקרא וכו׳ ולהכי לא ילמדט מקרא בחנם לזה ממיני ממה שיפשה שנוטנין שכר ענ נימוד הנותר חוש יוטיטי או אווט מגר מגומו הגכך חוב דקמהני ליה השכר שהיה לו ליהן אבל מלמדו הלכות בחנם דלא קא הוא ולא היו שלות: מהני ליה כלל: מאי פסקא - דבמנהגא מליא מילתא ולאו איסורא איכא מאן שייה שליח -אפי׳ למשקל שכר של המקרא תריץ לא ודאי לאו שפיר עבד דשקל כלל: הא א מי ינן מה אפי׳ למשקל שכר של המקרא תריץ לא ודאי לאו שפיר מבד דשקל כלל:

הנאה של תורם היא : אמרי - לעולם

מהא ליכא למשמע מיניה טובת הנאה

של מי דהכא לא מיירי אלא בשל בעל

הכרי ולדעתו דבעל הכרי ולהכי טובת

הנאה שלו ואפילו הכי לא קא מהני

ליה: באומר כל הרוצה כו׳ כדאוקימנא

דדברי הר׳ן בד׳ה טובת הנאה עשר תעשר וכו׳ ליע טובא דבענין עשר תעשר לא כתיב ונתת כי [5"2 הא קא מהני ליה דשקיל טובת הכאה: יומא כי זבחים ו. auce [::] " אלא · מדתורם לו שמע מינה דטובת

פי' הרא״ש

ניל תבואתך וכן איתא [ניל כפי' הראים דהכא ודע

תורה אור לדעתושל תורסשלאהודיעו לבעלהכרי שהוא תורם עליו: מאן שוייה שליחי הא היימא לן מה אתם לדעתכם אף שלוחכם

כיון דזכות הוא לו-שמרויה שתורם עליו משלו ולא לריך ליתן לו כלום:לא

לריך דעתי שזכין לאדם שלא בפניו: או דלמאי כיון דמטוה דיליה היא י איבעיא להו התורם משלו על שלחבירו צריך דעתו או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לדעתכס: הא קא מהני ליה דעבד לא צריך דעת או דלמא מצוה דיליה היא " שליחותיה י ואיהו הדירו : הא קא וניחאליה למיעבדיה ת"ש תורםאת תרומותיו מהני ליהי האי שתורם עליו : אלא לאו ואת מעשרותיו לדעתו במאי עסקינן לדעתיה דנפשיה · שלא הידיע לבעל אילימא (ה) מן בעל הכרי על של בעל הכרי הכרי שהוא רולה לתרום עליו: וא"א ולדעתו דמאן אילימא לדעתו דיליה מאן לריך דעת הא קמהני ליהי כיון שתורם עליו בידיעתו הא קמהני ליה: אלא שוויה שליח אלא לדעתו רבעל הכרי הא לאו אין צריך דעת י ולהכי תורם עליו קמהניליה דקעביד שליחותיה אלא משלו על דכיון שתורם עליו שלא מדעתו לא של (ג) הכרי ולדעתו דמאן אילימא לדעתו מהני ליה כלל: לעולם משל בעל הכריי דבעלהכרי הא קמהני ליהאלא לאו לדעתיה מייריולדעתו דבעלהכרי ודקאמרתהא דנפשיה (י) ומשלו תורם על של חבירו וא"א המהני ליה דעביד שליחותיה ותרים : צריך רעת הא קמהני ליה אלא לאו אין צריך (ד)באומר כל הרוצ׳ לתרוםיבאויתרוםי בעל ' דכיון דלאשויה שליחממשטפי מאחריני ואתריני נמי יכולין לתרום כמותו לא הכרי כדאמר רבא יבאומר כל הרוצה לתרום מהני ליה כלל דאי לא תרים ליה האי יבא ויתרום הכא נמי באומר וכו' בעא מיניה תרים ליה איניש אחרינא ומהכא ליכא רבי ירמיה מר' זירא התורם משלו על של למשמע מינה כלל: טובת הנאה משל חבירו מובת הנאה של מי מי אמרינן אי לאו מיי אותה פרוטה שיכול לקבל מישראל פירי דהאיך מי מתקגא כריא דההוא או אחר כדי ליתנה לבן בתו כהן משל דלמא אי לאו כריא דההוא לא הויין פירי מי היא: אי לאו פירי דהאי - דתורם דהרין תרומה א"ל אמר קרא "את כליניים לא מתקן כריא דהסוא וחיהוי אותה פרוטה דתורס: או דלמא (ה) לא תבואת זרעך ונתת איתיביה תורם את* וכו׳ • ודבעל הכרי הוי טובת הגאה: תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו ואי אמרת את כל תבואת זרעך ונתת וגו׳- שמע מובת הנאה רבעל הכרי הא קא מהני ליה מינה דבעל הכרי היא טובת הנאה אלא ש"מ מובת הנאה ריליה אמרי לא משל מדכתיב זרעך ונתת: תורם את אם גאוסן וכי ירנה ממך הרומותיו ומעשרותיו לדעתו · של הדרך ונתתה נכסף וני בעל הכרי על של בעל הכרי ולדעתו דבעל תרומותיו ומעשרותיו לדעתו - של הכרי באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום תורם וקס"ד דמשלו על של בעל הכרי

איבעיא להו התורם משלו על של חבירו לריך דעתו או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לא לריך דעתי דזכין לארם שלא בפניו ומסהמא היי ליה כשלומיה: איליכא לדעמיה דיליה דהאי דבעל הכרי נימא ליה למיעבדיה שיקיים הוא את המטה לפיכך לריך [כימ כי.] תורם מאץ שוייה שליח דהא דרשיי" מה אתם לדעתכם אף שלותכם שיודיטו:אילימא משל בעל הכרי של בעל הכרי: אילימא לדעתיה דיליהי

ר*ינ* איז ביז המודר פרק רביעי

דעת לעולם משל בעל הכרי על

ת"ש *דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן 'המקריש

מוסיף חומש "ומתכפר עושה תמורה "והתורם

משלו על שאינו שלו מובת הנאה שלו :

מלמדו מדרש הלכות ואגדות אבל לא

ילמדנו מקרא : מקרא מ"מ לא ילמדנו משום

דקמהני ליה מדרש גמי קמהני ליה אמר

שמואל במקום שנומלין שכר על המקרא

כו ב מיי קיו מסלכי לדעתכס: אלא לדעתו דבעל הכרי הרים הלכה ו סמג הא מהגי ליה דעביד שליתותיה וכל שעושה שליתותו הרי מהנהו: אלא כז ג מיי׳ פיז מהלטת ארעתא רנפשיה י דתורים ולא חשבינן ליה מהכה כיון דמדעתיה עביד ולא יהיב ליה מידי למודר ואתיא מתני׳ כחנן דלרבנן אי אפשר דלא גרע כמ ה מיי׳ פ׳ד מכנ׳ מפורע חובו דחסור לרבנן הרשב״ה מרומות הלכה ב: ז"ל ולי כראה אפי׳ לרבכן שרי דכיון דאסיק לקמן דתורם משלו על של הבירו טובת הגאה של תורם איכא למימר דתורם לתת לאותו כהן שהוא רולה מתכוין ואדעתא דנפשיה קא עביד ובעל הכרי בגרמה דמדיר בעלמה מתהגי : אלא לאו אין לריך דעת י ומאי דכתוב במקלת נסחי ואי אמרת לריך דעת הא קמהני ליה לישנא יתירא הוא דכבר אמרינן אילימא לדעתו של בעל הכרי הא קמהני ליה: כדאמר רצא באומר כל הרולה וכו׳ בבעיא דר׳ ירמיה בסמוך אמר הכי: הכא נמי באומר כל הרוצה לתרום יצה ויתרום וכי ההי גוונה מהני לגבי תרומה דבגלוי דעת בלחוד דניחא ליה סגי ולגבי מודר הנאה לא חשיב מהנה כיון דלא משוי ליה אידך שליח בהדיא ומיהו דוקא מרומתו באומר כל הרולה לתרום יבא ויתרום לדפתוי בגמ' מפרש לדפת מאן : מי אבל אי אמר כל השומע קולי יתרום מפיט לומו ממן כון אמרינן כיון דזכות שליחות מעליא הוי ואסור במודר יוא לא כיוך דעת יהנאה דהא אמרינן בפי המדיר (כתובות דוכין לחדם שלח בפניו דף ע:) כל השומע קולי יזון שליחותיה וזכיה מטעם שליחות שפיר הוי שליחותה קעביד ומפקינן לה מדתנן בפ׳ התקבל שפר והא שמינון אביר געוון אים אוז ביגע מהגי אם אמר הוהא למתיון בכל (גיפין אף סו.) דגבי גע מהגי אם אמר דוכתא דוכייה מעפם שלימות מהכא מניא באומנ קולי יכתוב גע לאשתי ליה: מאן שוייה שניח. הלכך דוקא באומר כל הרולה לתרום ואממי מורס : אלא יבא ויתרוס דלאו שליחות גמור הוא גדמתי דבמל סברי הי ומיהו כי אמריק דלתרומה מיהא מהני הא מהני גיה דמבוד קא מהני ליה דעביד ומיהו כי אמרינן דנתרומה מיהח מהני שליחומיה כיון דהוא דוקאדאמריה בהאי לישנא דהא לישנא ידע הוי כמו שמנוהו מליעתא הוה ומש"ה נהי דלגבי מודר ואיכא איכורא ודאי אי לא הוי שליחות לתרומה מיהת מהני לחו בדפתו לה הוה אבל אי אמר כל התורם אינו מפסיד איפורא דמשום המצוה [הכני]מכי ידע ביה הוי כשיבה ויתרום והכי נמי מוכה דהה ההומר כל הזן הינו מפסיד

עין משפמ 72 גר מצוה תרומות הלכה 3

כה א מיי׳ ס׳ד מסלי סמנ עשין קלד טור סימן שלא :

לאוין רמב :

מרכין הלכה ד:

כה דמיי פיא מהלי המורה הלכה ד :

תוספות

כמו שתלוהו והוי שלותו:

אלא לאו אין לריך

כם תורס

ותורם

with his knowledge לְדַעְתוֹ

Nedarim 36b

Is One Allowed to Take Off Terumah for Another Person Without that Person's Knowledge?

They asked a question אִיבַּעְיָא לְהוּ one who takes off terumah הָתּוֹרִם from his own for his friend מְשָׁלוֹ עָל שֶׁל חֲבָירוֹ does he need his knowledge (consent) אַרִיךָּ דַּעְתוֹ אוֹ לָא חיז לָא בָריך since it is a zechus for him אי ניז אַרָרָין דְּזְכוּוּת הוּא לוֹ his daas (knowledge/consent) אַרָּיָעָת אוֹ דְלָמָא שָרִיךָ it is his mitzvah אי and he agreeable (i.e., desirous) וְוִיּחָא לֵיה

The Ran explains that the Gemara's sofek is based on the rule of יָרָץ לְאָדָם שָׁלָא בְּפָנָי – that one has the ability to do something for his friend's benefit even while not in front of him (i.e., without his friend's knowledge). The classic application of this rule is when a person makes a kinyan on an object with the intent to acquire the object for this friend. This rule tells us that the person has the ability to acquire the object for this friend even though his friend is unaware of what he is doing.

If so, in our case as well we should be able to say the same thing. That this person should be able to take off his grain in order to make his friend's grain patur from terumah. As the Ran explains, we can assume that the other person would be agreeable to allow this person to be his shliach to take off terumah, and as such, this person should be able to do so without the other person's knowledge.

The other side of the question says that perhaps a person does not have the power to do this. This that a person can act on behalf of his friend is only if the friend would be agreeable to this action. But in this case, since there is a mitzvah to take off terumah, perhaps the other person would specifically want to take off terumah himself in order to get this mitzvah, and therefore it would not be a zechus (benefit) for him for someone else to take off terumah for him.

The Gemara tries to answer its question from our Mishna: דָּא שְׁמַע Come and hear דָּא שְׁמַע

> he can take off his terumah אוֹרֵם אֶת תְּרוּמוֹתָיו and his maasros וְאֶת מַעְשְׁרוֹתָיו

The Mishna told us that even if this person cannot give benefit to the other person, this person can take off the other person's terumos and maasros with his knowledge. The Gemara will now determine the exact case of the Mishna and based on this the Gemara will come to his proof for the previous question.

In order to understand the exact case, the Gemara will have to determine two things:

- 1. Whose grain is being used to make the other person's grain be patur from terumah?
- 2. Whose knowledge is needed to make this happen?

For sake of simplicity, in the next Gemara we will say that Reuven is assur to receive benefit from Shimon, and Shimon is now trying to take off terumos and maasros for Reuven.

The Gemara starts:

שְּׁמָאי עָסְקִינוּ Fyou say if you say אִילֵימָא (that Shimon is taking off) from אילֵימָא שַׁל שֶׁל הַבְּרָי for the owner of the pile (i.e., from Reuven) בּעַל שֶׁל הַבְּרָי for the owner of the pile (for Reuven) עַל שֶׁל הַבְּרָי and with the knowledge of whom עַל שֶׁל אִילֵימָא with his (i.e., Shimon's) knowledge

who made him a shliach מַאן שַׁוְויֵה שָׁלִיחַ

The first possibility to explain the Mishna is to say that Shimon is using Reuven's (i.e., the owner of the pile) grain to take of terumos and maasros for Reuven's pile, and when the Mishna says that it has to be done with his knowledge, this means it has to be done with Shimon's knowledge.

But the Gemara asks that this cannot be the case of this Mishna, because if it is really the case, how would Shimon just be able to go over to Reuven's pile and use Reuven's grain to take off Reuven's terumos and maasros?

As the Ran explains, the drasha of אנם אתם - מה אתם לדעתם tells us that just like when a person takes off terumos and maasros, it is done with his knowledge (as he is the one doing it), so too when a shliach takes off terumos and maasros for him, the shliach must be with the person's knowledge.

If so, when the Mishna says that 'it must be done with his knowledge' this has to be referring to Reuven and not Shimon, because if not, there would be no way that Shimon could act as a shliach on his own.

(The one exception that might be is when Shimon uses his own grain to patur Reuven's pile. In this case (i.e., the case of the Gemara's question), since Shimon is benefiting Reuven, we might say that it works because we assume that Reuven would

אמר ליכא: פובת הנאה של מי זי שיקנל סלע מישראל כדי שימנה לבן בחו כהן : את כל מעשר תבואתן ונתת ימי שהתבואה שלו קרי ביה ונתת : ואי אמרת שובת הגאה דגעל הכרי ט׳ סד"א דאיירי בחורם משלו על של תצירו : התקדיש מוסיף תומש · כשפודה הקדשו אבל אם פדאו אמר אינו מוסיף תומש דכתיב ואם התקדיש הנקרא מחפרא שותם " בשרחה בקושו חנג אם שרמו האם מיום מרכז אם מרמי שישות בכזיב ואם התקדים ייצאל ויסף מתישית כסף שכרך: ומהכסב עושה מחודה אם אלונון הפרש בין להכוב הרשים קרגן להכפר עושה מעוד אם המיר בו שמעון מותר אבל לא ראובן: עובת הנאה שלו ישל התורם דכתיב מעשר תבואתן ומת מיו שבעה משלו חקר ביה ומת [כן אימא בממורה יוד]: א בחור ביני ממוש שמסתיט של הפשרוטיגאל יומדנו מקרא הפסוקיס: הלכות - לכלות שלה למוד הוא את בנו מקרא דמלוה קפביד ואעיש בממור שלה בל ללתד את בנש מתכוים בנתי מפרש שממאואבל מלמד הוא את בנו מקרא דמלוה קפביד ואעיש בשמיט בל אל למר את בנו שמתים האו מולא אמר שהיה מלמדו. בכל מילי המורש ביו לעפשיה דמוד בשממאל כל דא אמר לולו מיקרי הלאה שלא מיקרי מולא לאמר שהיה מלמדו. בכל מילי המורש ביו לא פביד למשיה בא מורד הביו שלים במחוד לא מור לא מת הכו המרות

הא עביד וגבי מחזיר אבידמו אוללמדו תורה אפילו לדפת יהא אסור כיון שאיך מלוה לו ושמא יש לומר דבתורם בתרומה דהדבר המדיר אשתו מליהגות לה עד ל' יום יעמיד פרנס ופריך ופרנס לאו שליתותיה קעניד ומשני באומר כל הין אינו מפסיד ופריך וכי אמר הבי לא שליחומיה קעביד והמנן מי שליה מושלך בגור ואמר כל שחומו קולו יכתוב גם לאשמו ומשני מי קאמר יאון כל הזן קאמר אלמא דאי אמר כל השומם יוון שיוך למימר שלימומיה קטביד וש לומר כל השומם משמם לשון שלימות לוווי אבל כל הרולה אינו לשון לוווי כ"א מי שימטין שלימומיה קפניד ושל ומר כל השומע משמע לשן שלימות לוווי אבל כל הכולה איט לשן לוווי כ"א מו שיחפשין בגמ׳ מפרש מסמהזהנג מנמד הוח חת בנו מקרה המנו הקפניד וחשיפשמטה שג התב נגמד מחבט שמחהיה ימרוס ור"א מהם הוא היימרפי אם אמר יצון דעלימותיה קפניד רקא תהיגי ליה שון אשוו ומוחמר לה פרטהה המנה לפרטה אתו אבל בשמתחא דמורס משל בעל הכרי לה שון לשוו ליכא דאי השוה השורה שלימר המנה בנשימת אות משל בשל הכרי ולא משלו ובדין האד איסורא ליכא דאי השוה השור הבני המתהיו ומאור לו אבירות אבל מוש רכין דמת היו בילא מיכאי לו כל הרום וביון ליכא דאי השור השור הבני המתהיו ומאור לו אבירותי משור לא משלו ובדין האר איסורא לילה דאי המשר השור הבני המתהיו מאור לו אבירותי משור לא משלו ובדין להמרולי לירן המרום ליו מרגני השור לא משלו ובדין האמריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לא שלי אות לא משור כלו היביו לא מיל וובדין האמריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לאלו ש"מ המשלו אפוי לאותר כל הרולה לירן דמת אים בייקור המריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לאלו ש"מ המשלו לאפר ליכא ליה ליכו ליכא לירל אינה ליכא לימו של משור כל הבירול לא פיל חוביל האמריטן לשול מעל מעל בעור מסור לא מימו ביים המשור לא מימו לא משור ביו המול הפויל האמריטן לשול הכרו בניק לשולם משלו ובדרכה לאלו ש"מ המשלו לא לימו כל הכי כי המו שלומו המעור שלומו לאור מעלים שלו שלימ ליו הימי שוו שלי שלו מיד מימו ל לאמריטן לשור מעל מעל מעל בעל בעו הבירב לא למשור המולי למשור לישיו המול שלימ לי מות כל הימה ליכה כי היא המדרי שהמפוס מומרים שלו שלו ישראל א מרמי מוביו שלו של אוי במות שלו שלימ לאו הכחומה א שור הינר לאמר דיגב בדי שימן לעו מעור שלימו למות ימומו למשור קס"ר המתה למו שלו של של של בעל הכרי הבעקריש מומין משלו שלו הכרותה למות לאוי הכתוב שלו שלימו למו שלימו שלו שלימו לא מרמי מעור מעור מעות שלו שלאו הכתוב שלו הכתוב שלחן לו שלאלי הכות בעור מתויה למתוח ומיירי המורה מומירה המור מני לי בעל הכרי בתוקריש מת מומי מקול אוריה במור מימ במקדש דכמו לאל הכיוו ומתופו מתור מתור המור מומיר לימין לא מינו מומי מקלה ביות לאו מנית שלו מנו מיות מתות מלא הכו הלא מתור מתור מתוי מתוח מתור מתור מתור לא מור משור מתור מתוח מתור לייו מיש מתור מת מקלא מתור מתוו מימו מת מת מקלי לו הכיו מומ

והלך אחד וזן אינו חייב לשלם דלא שוייה שליח כלל : התורם

משל כהן דאילו כהן אסור ליה למיתב מידי לישראל כדי שיתן לו תרומתו

דשת יוהא דאמרינן משלו על של חבירו טובת הנאה של מי - כלומר מי זכאי בנהינת (בני"מ כב.) מה אחם תרומה זו תורם או בעל הכרי שתהא טובת הנאה שלו טובת

לדפתהכם אף שנותכם נגרולי או מון ישראל דבר מועט שיתן אותה תרומה לבן בתו גדעהכם איז דהייט הגאה שיתן לו ישראל דבר מועט שיתן אותה תרומה לבן בתו

בעל הכרי אבל בתורס דאפילו כהן המכויע בבית הגרעות (בכורות כו:) קרינן ביה שחתם משלו אואין לריך דפת הוציט לאן אנשיע צביע אג לעי וצמאומא) קריק ציי שתוני ואית מיהו קשה לרב ברית הלוי: אי לאו פירי דהדין של תורם: תבואת ורעך ונתחי תלה ก่อา שלותכם לדעתכם: אלא וחינו מים קום נכל ההיו מים קום נכל הגתינה בבעלהורע דהיינו בעל הכריגואי אמרתטובה הנאה לבעל הכרי הא קאמהני ליה שמוכהו תורם לבעל הכרי ליתותותה תרומה למי שירלה לאו אין צריך דמת -אמתי לכיי לאותה ושקל מיניה טובת הנאהונמצאמהנהו ממש: הבוקדישמוסיף חומש - המקדיש בהמה לקרבנו של חבירו והוממה ורוצה לפדותה מקדיש קרוי בעלים לאפילי דוסות היא לו דרפתוי אודראמי של לענין שלריך להוסוף חומש שהבעלים בלבד מוסיפין חומש כשפודין את קדשיהם: המתבפר עושה תמורה - כלומר אבל לענין תמורה הזוכה בה מימ כיון שבלא דמתו הוי כאילו שוייה שליח בהפריש ואבד אפי' בלא הפריש ואבד נתי דתלוה קפניד כי הכא לעורך קרבט קרוי בעלים ומתפים תמורה בה אבל מקריש לא ובתמורה יליף לה מקראי [ע"ש נהמורה יוד. ול"ש] : בובת הנאה שלו של תורם ולפי היה יכול לפשות לא מייא ק"ק ממי שלא גני זה קרא דכתיב עשר העשר את כל תכואת זרעך ונהת אנשר תעשר קאי וה"ק עשר העשר ונחת דמעשר זכאי בנתינה והכי מפרש לה במסי מיקרי המהיכל החודה תוכם דמליון דעת תמורה: מקרא מאי טעמא לא ילמדנו משום דקא מהני ליה · כשאינו נוטל ממנו שכר: מדריש נמי קא מהני ליה · מהאי טעמא גופיה : למלים ילא וימרים למרוםאסור דשליהומיה

ואין נומלין שכר על המדרש מאי פסקא לפיל: המקדים . שפודה את הקדשו כיון דוטת טוא ני מוסיף חומש ולא אדם אחר כדכתיב בתבואתו לא זריך דעת ברי אכל לדעמו דבעל אפשר דאפילו לגבי תרומה לא מהגי דלאו לישנא מעליא הוא ואם המקדיש יגאל את ביתו (ויקרא כו): ומתכפר עושה תמורה - דאנן סהי זייאט ליה המפרים קרבן לפטור חובתו של חבירו המתכפר עושה תמורה והי כאלו עשאו שלית: או דלמא מטוה דיליה באותו קרבן דהשתא הוי דידיה ולא המפרישו דמאחר שהפריש הוא וניחא למעבדה לנורכו קנאו המתכפר: והתורם וכו׳ טובת הנאה שלו - של תורם : ויותר הוא חפן נחסרון שטטלין שכר על לימוד המקרא וכו׳ ולהכי לא ילמדט מקרא בחנם לזה ממיני ממה שיפשה שנוטנין שכר ענ נימוד הנותר חוש יוטיטי או אווט מגר מגומו הגכך חוב דקמהני ליה השכר שהיה לו ליהן אבל מלמדו הלכות בחנם דלא קא הוא ולא היו שלות: מהני ליה כלל: מאי פסקא - דבמנהגא מליא מילתא ולאו איסורא איכא מאן שייה שליח -אפי׳ למשקל שכר של המקרא תריץ לא ודאי לאו שפיר עבד דשקל כלל: הא א מי ינן מה אפי׳ למשקל שכר של המקרא תריץ לא ודאי לאו שפיר מבד דשקל כלל:

הנאה של תורם היא : אמרי - לעולם

מהא ליכא למשמע מיניה טובת הנאה

של מי דהכא לא מיירי אלא בשל בעל

הכרי ולדעתו דבעל הכרי ולהכי טובת

הנאה שלו ואפילו הכי לא קא מהני

ליה: באומר כל הרוצה כו׳ כדאוקימנא

דדברי הר׳ן בד׳ה טובת הנאה עשר תעשר וכו׳ ליע טובא דבענין עשר תעשר לא כתיב ונתת כי [5"2 הא קא מהני ליה דשקיל טובת הכאה: יומא כי זבחים ו. auce [::] " אלא · מדתורם לו שמע מינה דטובת

פי' הרא״ש

ניל תבואתך וכן איתא [ניל כפי' הראים דהכא ודע

תורה אור לדעתושל תורסשלאהודיעו לבעלהכרי שהוא תורם עליו: מאן שוייה שליחי הא היימא לן מה אתם לדעתכם אף שלוחכם

כיון דזכות הוא לו-שמרויה שתורם עליו משלו ולא לריך ליתן לו כלום:לא

לריך דעתי שזכין לאדם שלא בפניו: או דלמאי כיון דמטוה דיליה היא י איבעיא להו התורם משלו על שלחבירו צריך דעתו או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לדעתכס: הא קא מהני ליה דעבד לא צריך דעת או דלמא מצוה דיליה היא " שליחותיה י ואיהו הדירו : הא קא וניחאליה למיעבדיה ת"ש תורםאת תרומותיו מהני ליהי האי שתורם עליו : אלא לאו ואת מעשרותיו לדעתו במאי עסקינן לדעתיה דנפשיה · שלא הידיע לבעל אילימא (ה) מן בעל הכרי על של בעל הכרי הכרי שהוא רולה לתרום עליו: וא"א ולדעתו דמאן אילימא לדעתו דיליה מאן לריך דעת הא קמהני ליהי כיון שתורם עליו בידיעתו הא קמהני ליה: אלא שוויה שליח אלא לדעתו רבעל הכרי הא לאו אין צריך דעת י ולהכי תורם עליו קמהניליה דקעביד שליחותיה אלא משלו על דכיון שתורם עליו שלא מדעתו לא של (ג) הכרי ולדעתו דמאן אילימא לדעתו מהני ליה כלל: לעולם משל בעל הכריי דבעלהכרי הא קמהני ליהאלא לאו לדעתיה מייריולדעתו דבעלהכרי ודקאמרתהא דנפשיה (י) ומשלו תורם על של חבירו וא"א המהני ליה דעביד שליחותיה ותרים : צריך רעת הא קמהני ליה אלא לאו אין צריך (ד)באומר כל הרוצ׳ לתרוםיבאויתרוםי בעל ' דכיון דלאשויה שליחממשטפי מאחריני ואתריני נמי יכולין לתרום כמותו לא הכרי כדאמר רבא יבאומר כל הרוצה לתרום מהני ליה כלל דאי לא תרים ליה האי יבא ויתרום הכא נמי באומר וכו' בעא מיניה תרים ליה איניש אחרינא ומהכא ליכא רבי ירמיה מר' זירא התורם משלו על של למשמע מינה כלל: טובת הנאה משל חבירו מובת הנאה של מי מי אמרינן אי לאו מיי אותה פרוטה שיכול לקבל מישראל פירי דהאיך מי מתקגא כריא דההוא או אחר כדי ליתנה לבן בתו כהן משל דלמא אי לאו כריא דההוא לא הויין פירי מי היא: אי לאו פירי דהאי - דתורם דהרין תרומה א"ל אמר קרא "את כליניים לא מתקן כריא דהסוא וחיהוי אותה פרוטה דתורס: או דלמא (ה) לא תבואת זרעך ונתת איתיביה תורם את* וכו׳ • ודבעל הכרי הוי טובת הגאה: תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו ואי אמרת את כל תבואת זרעך ונתת וגו׳- שמע מובת הנאה רבעל הכרי הא קא מהני ליה מינה דבעל הכרי היא טובת הנאה אלא ש"מ מובת הנאה ריליה אמרי לא משל מדכתיב זרעך ונתת: תורם את אם גאוסן וכי ירנה ממך הרומותיו ומעשרותיו לדעתו · של הדרך ונתתה נכסף וני בעל הכרי על של בעל הכרי ולדעתו דבעל תרומותיו ומעשרותיו לדעתו - של הכרי באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום תורם וקס"ד דמשלו על של בעל הכרי

איבעיא להו התורם משלו על של חבירו לריך דעתו או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לא לריך דעתי דזכין לארם שלא בפניו ומסהמא היו ליה כשלומיה: איליכא לדעמיה דיליה דהאי דבעל הכרי נימא ליה למיעבדיה שיקיים הוא את המטה לפיכך לריך [כימ כי.] תורם מאץ שוייה שליח דהא דרשיי" מה אתם לדעתכם אף שלותכם שיודיטו:אילימא משל בעל הכרי של בעל הכרי: אילימא לדעתיה דיליהי

ר*ינ* איז ביז המודר פרק רביעי

דעת לעולם משל בעל הכרי על

ת"ש *דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן 'המקריש

מוסיף הומש "ומתכפר עושה תמורה "והתורם

משלו על שאינו שלו מובת הנאה שלו :

מלמדו מדרש הלכות ואגדות אבל לא

ילמדנו מקרא : מקרא מ"מ לא ילמדנו משום

דקמהני ליה מדרש גמי קמהני ליה אמר

שמואל במקום שנומלין שכר על המקרא

כו ב מיי קיו מסלכי לדעתכס: אלא לדעתו דבעל הכרי הרים הלכה ו סמג הא מהגי ליה דעביד שליתותיה וכל שעושה שליתותו הרי מהנהו: אלא כז ג מיי׳ פיז מהלטת ארעתא רנפשיה י דתורים ולא חשבינן ליה מהכה כיון דמדעתיה עביד ולא יהיב ליה מידי למודר ואתיא מתני׳ כחנן דלרבנן אי אפשר דלא גרע כמ ה מיי׳ פ׳ד מכנ׳ מפורע חובו דחסור לרבנן הרשב״ה מרומות הלכה ב: ז"ל ולי כראה אפי׳ לרבכן שרי דכיון דאסיק לקמן דתורם משלו על של הבירו טובת הגאה של תורם איכא למימר דתורם לתת לאותו כהן שהוא רולה מתכוין ואדעתא דנפשיה קא עביד ובעל הכרי בגרמה דמדיר בעלמה מתהגי : אלא לאו אין לריך דעת י ומאי דכתוב במקלת נסחי ואי אמרת לריך דעת הא קמהני ליה לישנא יתירא הוא דכבר אמרינן אילימא לדעתו של בעל הכרי הא קמהני ליה: כדאמר רצא באומר כל הרולה וכו׳ בבעיא דר׳ ירמיה בסמוך אמר הכי: הכא נמי באומר כל הרוצה לתרום יצה ויתרום וכי ההי גוונה מהני לגבי תרומה דבגלוי דעת בלחוד דניחא ליה סגי ולגבי מודר הנאה לא חשיב מהנה כיון דלא משוי ליה אידך שליח בהדיא ומיהו דוקא מרומתו באומר כל הרולה לתרום יבא ויתרום לדפתוי בגמ' מפרש לדפת מאן : מי אבל אי אמר כל השומע קולי יתרום מפיט לומו ממן כון אמרינן כיון דזכות שליחות מעליא הוי ואסור במודר יוא לא כיוך דעת יהנאה דהא אמרינן בפי המדיר (כתובות דוכין לחדם שלח בפניו דף ע:) כל השומע קולי יזון שליחותיה וזכיה מטעם שליחות שפיר הוי שליחותה קעביד ומפקינן לה מדתנן בפ׳ התקבל שפר והא שמינון אביר געוון אים אוז ביגע מהגי אם אמר הוהא למתיון בכל (גיפין אף סו.) דגבי גע מהגי אם אמר דוכתא דוכייה מעפם שלימות מהכא מניא באומנ קולי יכתוב גע לאשתי ליה: מאן שוייה שניח. הלכך דוקא באומר כל הרולה לתרום ואממי מורס : אלא יבא ויתרוס דלאו שליחות גמור הוא גדמתי דבמל סברי הי ומיהו כי אמריק דלתרומה מיהא מהני הא מהני גיה דמבוד קא מהני ליה דעביד ומיהו כי אמרינן דנתרומה מיהח מהני שליחומיה כיון דהוא דוקאדאמריה בהאי לישנא דהא לישנא ידע הוי כמו שמנוהו מליעתא הוה ומש"ה נהי דלגבי מודר ואיכא איכורא ודאי אי לא הוי שליחות לתרומה מיהת מהני לחו בדפתו לה הוה אבל אי אמר כל התורם אינו מפסיד איפורא דמשום המצוה [הכני]מטי ידע ביה הוי כשיבה ויתרום והכי נמי מוכה דהה ההומר כל הזן הינו מפסיד

עין משפמ 72 גר מצוה תרומות הלכה 3

כה א מיי׳ ס׳ד מסלי סמנ עשין קלד טור סימן שלא :

לאוין רמב :

מרכין הלכה ד:

כה דמיי פיא מהלי המורה הלכה ד :

תוספות

כמו שתלוהו והוי שלותו:

אלא לאו אין לריך

כם תורס

ותורם

make Shimon a shliach. But in this case, that Shimon is using Reuven's grain, Reuven has no benefit from what Shimon is doing, and as such there is no reason to assume that Reuven would want Shimon to be his shliach).

The Gemara therefore says:

Rather (the Mishna must mean) אֶלָא

with the knowledge לְדַעהוֹ

of the owner of the pile (i.e., Reuven) דְּבַעַל הַכְּרִי

The Gemara tells us that if the case of the Mishna is when Shimon uses Reuven's grain to patur Reuven's pile, then it must be done with Reuven's knowledge.

But on this the Gemara asks: הָא קַמְהַנֵּי לֵיה But he is benefitting him as he is doing his shlichus (i.e., job) דְּקַעְבֵיד שְׁלִיחוּתֵיה

The Gemara asks that if Reuven knows what Shimon is doing, i.e., Reuven gives Shimon his consent to take of the terumah and maasros, what this essentially means is that Shimon is doing the job that Reuven wants him to do. But if so, why is this not considered as if Shimon is giving Reuven benefit? The very act of fulfilling Reuven's desire should be considered a benefit to Reuven ,and as such it should be assur, as Reuven is not allowed to benefit from Reuven.

The Gemara therefore says:

Rather (the case of the Mishna must be) אֶלָא (that Shimon took) from his own מִשְׁלּוֹ for the pile (of Reuven) עַל שֵׁל הַכְּרָי

The Gemara determines that the case of the Mishna must be one in which Shimon used his own grain to patur the pile of Reuven.

And with regard to this that the Mishna said that it has to be done with his knowledge, the Gemara asks:

> And with the knowledge of who וּלְדַעְתּוֹ דְמַאן if you say אִילַימָא

ii you say wigi gi g

with the knowledge לְדַעְתוֹ

of the owner of the pile (i.e., Reuven) דְּבַעָל הַכְּרִי

but he has benefitted him הָא קַמְהַגֵּי לֵיה

As we said before, if Shimon is fulfilling Reuven's expressed desire, then this itself should be considered a benefit to Reuven. (Therefore) is it not אֶלָא לָאו

(that the Mishna is referring) to his own אָזַרְשְׁיה דְּנַפְשֵׁיה knowledge (with Shimon's knowledge)

and from his own ומשלו

he is taking off terumah תורם

for his friend עַל שֵׁל חֲבֵירוֹ

The Gemara has determined that the case of the Mishna must be one in which one person (Shimon) is taking off terumah for his friend (Reuven), and now the Gemara comes to its proof and says:

And if you say וְאִי אָמְרַתּ

it needs (the) knowledge (of his friend) אָרִידְ דַּעַת but he has benefitted him הַא קַמְהַנֵּי לֵיה

As the Gemara said previously, if Shimon's taking off of the terumah is done with Reuven's knowledge, then that very act of fulfilling Reuven's desire should be considered a benefit, something that is assur for Shimon to give Reuven, and yet the Mishna said that it is mutur for Shimon to take terumah for Reuven. And if so, the Gemara now comes to the point that it was trying to prove.

(Therefore) is it not (i.e., aren't we forced to say)אָלָא לָאו it does not need knowledge אַין צָריד דַּעַת

After all of this back and forth, the Gemara comes to its conclusion that the case of the Mishna must be one in which Shimon uses his own grain to take off terumah for Reuven, and it must be that Shimon does so without Reuven's knowledge.

And from this we see that indeed that a person is allowed to use his own grain to take off terumah for his friend, even if his friend is unaware of what this person is doing. 37

would come colleting. This case is similar. What Shimon did was not to give something to Reuven but rather Shimon just prevented the loss that Reuven would suffer when he would have to take off the terumos and maasros.

The Ran argues and he holds that our Gemara can even be in accordance with the shita of the Rabbanan who argue on Chanan. The Rabbanan hold that the paying back of a debt is considered a benefit, and as such, Shimon would not be allowed to pay back Reuven's loans loan.

And yet the Ran holds that even according to the Rabbanan, Shimon will be able to use his own grain to patur Reuven's grain. This is because when Shimon gives his own grain to the Kohen and Lavi, Shimon gets the benefit know as נובָת uic (lit. the good of the benefit). This refers to the benefit that comes from giving something to someone. That is, if you give something to someone, that person will now have gratitude to you, something that is beneficial (as he might reciprocate that good that you did for him one day). Therefore, it is beneficial to have the right to be the one to determine who will get the terumah and maasros. As such, therefore when Shimon uses his own grain to patur Reuven, it is considered as if Shimon is benefiting from this giving, as he is the one who gets

³⁷ Why is the Fact that Reuven's Pile is Now Patur Not Considered a Benefit?

What emerges from this entire Gemara is that the fact that although Shimon is using his own grain to patur Reuven, this is not considered a benefit for Shimon. That is, even though Shimon's actions directly save Reuven money as Reuven will now not have to use his own grain to patur his pile from terumos and maasros, this is not considered a benefit for Reuven. The way that Shimon's taking off of terumos and maasros is considered a benefit for Reuven, is when Shimon does it with Reuven's knowledge, but without this factor, the very fact itself that Shimon saved Reuven money is not considered a benefit. And of course, the question will be why this is so.

The Ran gives two answers for this question. At first, he quotes the Rashba that explains that our Gemara is in accordance with the shita of Chanan. We previously quoted the machlokes if Shimon would be allowed to pay back Reuven's loan. Chanan holds that one is allowed to pay back the loan as this is not considered as if Shimon is giving Reuven anything but rather all Shimon is doing is preventing Reuven from suffering a future loss when Reuven's creditors

אמר ליכא: פובת הנאה של מי זי שיקנל סלע מישראל כדי שימנה לבן בחו כהן : את כל מעשר תבואתן ונתת ימי שהתבואה שלו קרי ביה ונתת : ואי אמרת שובת הגאה דגעל הכרי ט׳ סד"א דאיירי בחורם משלו על של תצירו : התקדיש מוסיף תומש · כשפודה הקדשו אבל אם פדאו אמר אינו מוסיף תומש דכתיב ואם התקדיש הנקרא מחפרא שותם " בשרחה בקושו חנג אם שרמו האם מיום מרכז אם מרמי שישות בכזיב ואם התקדים ייצאל ויסף מתישית כסף שכרך: ומהכסב עושה מחודה אם אלונון הפרש בין להכוב הרשים קרגן להכפר עושה מעוד אם המיר בו שמעון מותר אבל לא ראובן: עובת הנאה שלו ישל התורם דכתיב מעשר תבואתן ומת מיו שבעה משלו חקר ביה ומת [כן אימא בממורה יוד]: א בחור ביני ממוש שמסתיט של הפשרוטיגאל יומדנו מקרא הפסוקיס: הלכות - לכלות שלה למוד הוא את בנו מקרא דמלוה קפביד ואעיש בממור שלה בל ללתד את בנש מתכוים בנתי מפרש שממאואבל מלמד הוא את בנו מקרא דמלוה קפביד ואעיש בשמיט בל אל למר את בנו שמתים האו מולא אמר שהיה מלמדו. בכל מילי המורש ביו לעפשיה דמוד בשממאל כל דא אמר לולו מיקרי הלאה שלא מיקרי מולא לאמר שהיה מלמדו. בכל מילי המורש ביו לא פביד למשיה בא מורד הביו שלים במחוד לא מור לא מת הכו המרות

הא עביד וגבי מחזיר אבידמו אוללמדו תורה אפילו לדפת יהא אסור כיון שאיך מלוה לו ושמא יש לומר דבתורם בתרומה דהדבר המדיר אשתו מליהגות לה עד ל' יום יעמיד פרנס ופריך ופרנס לאו שליתותיה קעניד ומשני באומר כל הין אינו מפסיד ופריך וכי אמר הבי לא שליחומיה קעביד והמנן מי שליה מושלך בגור ואמר כל שחומו קולו יכתוב גם לאשמו ומשני מי קאמר יאון כל הזן קאמר אלמא דאי אמר כל השומם יוון שיוך למימר שלימומיה קטביד וש לומר כל השומם משמם לשון שלימות לוווי אבל כל הרולה אינו לשון לוווי כ"א מי שימטין שלימומיה קפניד ושל ומר כל השומע משמע לשן שלימות לוווי אבל כל הכולה איט לשן לוווי כ"א מו שיחפשין בגמ׳ מפרש מסמהזהנג מנמד הוח חת בנו מקרה המנו הקפניד וחשיפשמטה שג התב נגמד מחבט שמחהיה ימרוס ור"א מהם הוא היימרפי אם אמר יצון דעלימותיה קפניד רקא תהיגי ליה שון אשוו ומוחמר לה פרטהה המנה לפרטה אתו אבל בשמתחא דמורס משל בעל הכרי לה שון לשוו ליכא דאי השוה השורה שלימר המנה בנשימת אות משל בשל הכרי ולא משלו ובדין האד איסורא ליכא דאי השוה השור הבני המתהיו ומאור לו אבירות אבל מוש רכין דמת היו בילא מיכאי לו כל הרום וביון ליכא דאי השור השור הבני המתהיו ומאור לו אבירותי משור לא משלו ובדין האר איסורא לילה דאי המשר השור הבני המתהיו מאור לו אבירותי משור לא משלו ובדין להמרולי לירן המרום ליו מרגני השור לא משלו ובדין האמריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לא שלי אות לא משור כלו היביו לא מיל וובדין האמריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לאלו ש"מ המשלו אפוי לאותר כל הרולה לירן דמת אים בייקור המריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לאלו ש"מ המשלו לאפר ליכא ליה ליכו ליכא לירל אינה ליכא לימו של משור כל הבירול לא פיל חוביל האמריטן לשול מעל מעל בעור מסור לא מימו ביים המשור לא מימו לא משור ביו המול הפויל האמריטן לשול הכרו בניק לשולם משלו ובדרכה לאלו ש"מ המשלו לא לימו כל הכי כי המו שלומו המעור שלומו לאור מעלים שלו שלימ ליו הימי שוו שלי שלו מיד מימו ל לאמריטן לשור מעל מעל מעל בעל בעו הבירב לא למשור המולי למשור לישיו המול שלימ לי מות כל הימה ליכה כי היא המדרי שהמפוס מומרים שלו שלו ישראל א מרמי מוביו שלו של אוי במות שלו שלימ לאו הכחומה א שור הינר לאמר דיגב בדי שימן לעו מעור שלימו למות ימומו למשור קס"ר המתה למו שלו של של של בעל הכרי הבעקריש מומין משלו שלו הכרותה למות לאוי הכתוב שלו שלימו למו שלימו שלו שלימו לא מרמי מעור מעור מעות שלו שלאו הכתוב שלו הכתוב שלחן לו שלאלי הכות בעור מתויה למתוח ומיירי המורה מומירה המור מני לי בעל הכרי בתוקריש מת מומי מקול אוריה במור מימ במקדש דכמו לאל הכיוו ומתופו מתור מתור המור מומיר לימין לא מינו מומי מקלה ביות לאו מנית שלו מנו מיות מתות מלא הכו הלא מתור מתור מתוי מתוח מתור מתור מתור לא מור משור מתור מתוח מתור לייו מיש מתור מת מקלא מתור מתוו מימו מת מת מקלי לו הכיו מומ

והלך אחד וזן אינו חייב לשלם דלא שוייה שליח כלל : התורם

משל כהן דאילו כהן אסור ליה למיתב מידי לישראל כדי שיתן לו תרומתו

דשת יוהא דאמרינן משלו על של חבירו טובת הנאה של מי - כלומר מי זכאי בנהינת (בני"מ כב.) מה אחם תרומה זו תורם או בעל הכרי שתהא טובת הנאה שלו טובת

לדפתהכם אף שנותכם נגרולי או מון ישראל דבר מועט שיתן אותה תרומה לבן בתו גדעהכם איז דהייט הגאה שיתן לו ישראל דבר מועט שיתן אותה תרומה לבן בתו

בעל הכרי אבל בתורס דאפילו כהן המכויע בבית הגרעות (בכורות כו:) קרינן ביה שחתם משלו אואין לריך דפת הוציט לאן אנשיע צביע אג לעי וצמאומא) קריק ציי שתוני ואית מיהו קשה לרב ברית הלוי: אי לאו פירי דהדין של תורם: תבואת ורעך ונתחי תלה ก่อา שלותכם לדעתכם: אלא וחינו מים קום נכל ההיו מים קום נכל הגתינה בבעלהורע דהיינו בעל הכריגואי אמרתטובה הנאה לבעל הכרי הא קאמהני ליה שמוכהו תורם לבעל הכרי ליתותותה תרומה למי שירלה לאו אין צריך דמת -אמתי לכיי לאותה ושקל מיניה טובת הנאהונמצאמהנהו ממש: הבוקדישמוסיף חומש - המקדיש בהמה לקרבנו של חבירו והוממה ורוצה לפדותה מקדיש קרוי בעלים לאפילי דוסות היא לו דרפתוי אודראמי של לענין שלריך להוסוף חומש שהבעלים בלבד מוסיפין חומש כשפודין את קדשיהם: המתבפר עושה תמורה - כלומר אבל לענין תמורה הזוכה בה מימ כיון שבלא דמתו הוי כאילו שוייה שליח בהפריש ואבד אפי' בלא הפריש ואבד נתי דתלוה קפניד כי הכא לעורך קרבט קרוי בעלים ומתפים תמורה בה אבל מקריש לא ובתמורה יליף לה מקראי [ע"ש נהמורה יוד. ול"ש] : בובת הנאה שלו של תורם ולפי היה יכול לפשות לא מייא ק"ק ממי שלא גני זה קרא דכתיב עשר העשר את כל תכואת זרעך ונהת אנשר תעשר קאי וה"ק עשר העשר ונחת דמעשר זכאי בנתינה והכי מפרש לה במסי מיקרי המהיכל החודה תוכם דמליון דעת תמורה: מקרא מאי טעמא לא ילמדנו משום דקא מהני ליה · כשאינו נוטל ממנו שכר: מדריש נמי קא מהני ליה · מהאי טעמא גופיה : למלים ילא וימרים למרוםאסור דשליהומיה

ואין נומלין שכר על המדרש מאי פסקא לפיל: המקדים . שפודה את הקדשו כיון דוטת טוא ני מוסיף חומש ולא אדם אחר כדכתיב בתבואתו לא זריך דעת ברי אכל לדעמו דבעל אפשר דאפילו לגבי תרומה לא מהגי דלאו לישנא מעליא הוא ואם המקדיש יגאל את ביתו (ויקרא כו): ומתכפר עושה תמורה - דאנן סהי זייאט ליה המפרים קרבן לפטור חובתו של חבירו המתכפר עושה תמורה והי כאלו עשאו שלית: או דלמא מטוה דיליה באותו קרבן דהשתא הוי דידיה ולא המפרישו דמאחר שהפריש הוא וניחא למעבדה לנורכו קנאו המתכפר: והתורם וכו׳ טובת הנאה שלו - של תורם : ויותר הוא חפן נחסרון שטטלין שכר על לימוד המקרא וכו׳ ולהכי לא ילמדט מקרא בחנם לזה ממיני ממה שיפשה שנוטנין שכר ענ נימוד הנותר חוש יוטיטי או אווט מגר מגומו הגכך חוב דקמהני ליה השכר שהיה לו ליהן אבל מלמדו הלכות בחנם דלא קא הוא ולא היו שלות: מהני ליה כלל: מאי פסקא - דבמנהגא מליא מילתא ולאו איסורא איכא מאן שייה שליח -אפי׳ למשקל שכר של המקרא תריץ לא ודאי לאו שפיר עבד דשקל כלל: הא א מי ינן מה אפי׳ למשקל שכר של המקרא תריץ לא ודאי לאו שפיר מבד דשקל כלל:

הנאה של תורם היא : אמרי - לעולם

מהא ליכא למשמע מיניה טובת הנאה

של מי דהכא לא מיירי אלא בשל בעל

הכרי ולדעתו דבעל הכרי ולהכי טובת

הנאה שלו ואפילו הכי לא קא מהני

ליה: באומר כל הרוצה כו׳ כדאוקימנא

דדברי הר׳ן בד׳ה טובת הנאה עשר תעשר וכו׳ ליע טובא דבענין עשר תעשר לא כתיב ונתת כי [5"2 הא קא מהני ליה דשקיל טובת הכאה: יומא כי זבחים ו. auce [::] " אלא · מדתורם לו שמע מינה דטובת

פי' הרא״ש

ניל תבואתך וכן איתא [ניל כפי' הראים דהכא ודע

תורה אור לדעתושל תורסשלאהודיעו לבעלהכרי שהוא תורם עליו: מאן שוייה שליחי הא היימא לן מה אתם לדעתכם אף שלוחכם

כיון דזכות הוא לו-שמרויה שתורם עליו משלו ולא לריך ליתן לו כלום:לא

לריך דעתי שזכין לאדם שלא בפניו: או דלמאי כיון דמטוה דיליה היא י איבעיא להו התורם משלו על שלחבירו צריך דעתו או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לדעתכס: הא קא מהני ליה דעבד לא צריך דעת או דלמא מצוה דיליה היא " שליחותיה י ואיהו הדירו : הא קא וניחאליה למיעבדיה ת"ש תורםאת תרומותיו מהני ליהי האי שתורם עליו : אלא לאו ואת מעשרותיו לדעתו במאי עסקינן לדעתיה דנפשיה · שלא הידיע לבעל אילימא (ה) מן בעל הכרי על של בעל הכרי הכרי שהוא רולה לתרום עליו: וא"א ולדעתו דמאן אילימא לדעתו דיליה מאן לריך דעת הא קמהני ליהי כיון שתורם עליו בידיעתו הא קמהני ליה: אלא שוויה שליח אלא לדעתו רבעל הכרי הא לאו אין צריך דעת י ולהכי תורם עליו קמהניליה דקעביד שליחותיה אלא משלו על דכיון שתורם עליו שלא מדעתו לא של (ג) הכרי ולדעתו דמאן אילימא לדעתו מהני ליה כלל: לעולם משל בעל הכריי דבעלהכרי הא קמהני ליהאלא לאו לדעתיה מייריולדעתו דבעלהכרי ודקאמרתהא דנפשיה (י) ומשלו תורם על של חבירו וא"א המהני ליה דעביד שליחותיה ותרים : צריך רעת הא קמהני ליה אלא לאו אין צריך (ד)באומר כל הרוצ׳ לתרוםיבאויתרוםי בעל ' דכיון דלאשויה שליחממשטפי מאחריני ואתריני נמי יכולין לתרום כמותו לא הכרי כדאמר רבא יבאומר כל הרוצה לתרום מהני ליה כלל דאי לא תרים ליה האי יבא ויתרום הכא נמי באומר וכו' בעא מיניה תרים ליה איניש אחרינא ומהכא ליכא רבי ירמיה מר' זירא התורם משלו על של למשמע מינה כלל: טובת הנאה משל חבירו מובת הנאה של מי מי אמרינן אי לאו מיי אותה פרוטה שיכול לקבל מישראל פירי דהאיך מי מתקגא כריא דההוא או אחר כדי ליתנה לבן בתו כהן משל דלמא אי לאו כריא דההוא לא הויין פירי מי היא: אי לאו פירי דהאי - דתורם דהרין תרומה א"ל אמר קרא "את כליניים לא מתקן כריא דהסוא וחיהוי אותה פרוטה דתורס: או דלמא (ה) לא תבואת זרעך ונתת איתיביה תורם את* וכו׳ • ודבעל הכרי הוי טובת הגאה: תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו ואי אמרת את כל תבואת זרעך ונתת וגו׳- שמע מובת הנאה רבעל הכרי הא קא מהני ליה מינה דבעל הכרי היא טובת הנאה אלא ש"מ מובת הנאה ריליה אמרי לא משל מדכתיב זרעך ונתת: תורם את אם גאוסן וכי ירנה ממך הרומותיו ומעשרותיו לדעתו · של הדרך ונתתה נכסף וני בעל הכרי על של בעל הכרי ולדעתו דבעל תרומותיו ומעשרותיו לדעתו - של הכרי באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום תורם וקס"ד דמשלו על של בעל הכרי

איבעיא להו התורם משלו על של חבירו לריך דעתו או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לא לריך דעתי דזכין לארם שלא בפניו ומסהמא היו ליה כשלומיה: איליכא לדעמיה דיליה דהאי דבעל הכרי נימא ליה למיעבדיה שיקיים הוא את המטה לפיכך לריך [כימ כי.] תורם מאץ שוייה שליח דהא דרשיי" מה אתם לדעתכם אף שלותכם שיודיטו:אילימא משל בעל הכרי של בעל הכרי: אילימא לדעתיה דיליהי

ר*ינ* איז ביז המודר פרק רביעי

דעת לעולם משל בעל הכרי על

ת"ש *דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן 'המקריש

מוסיף חומש "ומתכפר עושה תמורה "והתורם

משלו על שאינו שלו מובת הנאה שלו :

מלמדו מדרש הלכות ואגדות אבל לא

ילמדנו מקרא : מקרא מ"מ לא ילמדנו משום

דקמהני ליה מדרש גמי קמהני ליה אמר

שמואל במקום שנומלין שכר על המקרא

כו ב מיי קיו מסלכי לדעתכס: אלא לדעתו דבעל הכרי הרים הלכה ו סמג הא מהגי ליה דעביד שליתותיה וכל שעושה שליתותו הרי מהנהו: אלא כז ג מיי׳ פיז מהלטת ארעתא רנפשיה י דתורים ולא חשבינן ליה מהכה כיון דמדעתיה עביד ולא יהיב ליה מידי למודר ואתיא מתני׳ כחנן דלרבנן אי אפשר דלא גרע כמ ה מיי׳ פ׳ד מהל׳ מפורע חובו דחסור לרבנן הרשב״ה מרומות הלכה ב: ז"ל ולי כראה אפי׳ לרבכן שרי דכיון דאסיק לקמן דתורם משלו על של הבירו טובת הגאה של תורם איכא למימר דתורם לתת לאותו כהן שהוא רולה מתכוין ואדעתא דנפשיה קא עביד ובעל הכרי בגרמה דמדיר בעלמה מתהגי : אלא לאו אין לריך דעת י ומאי דכתוב במקלת נסחי ואי אמרת לריך דעת הא קמהני ליה לישנא יתירא הוא דכבר אמרינן אילימא לדעתו של בעל הכרי הא קמהני ליה: כדאמר רצא באומר כל הרולה וכו׳ בבעיא דר׳ ירמיה בסמוך אמר הכי: הכא נמי באומר כל הרוצה לתרום יצה ויתרום וכי ההי גוונה מהני לגבי תרומה דבגלוי דעת בלחוד דניחא ליה סגי ולגבי מודר הנאה לא חשיב מהנה כיון דלא משוי ליה אידך שליח בהדיא ומיהו דוקא מרומתו באומר כל הרולה לתרום יבא ויתרום לדפתוי בגמ' מפרש לדפת מאן : מי אבל אי אמר כל השומע קולי יתרום מפיט לומו ממן כון אמרינן כיון דזכות שליחות מעליא הוי ואסור במודר יוא לא כיוך דעת יהנאה דהא אמרינן בפי המדיר (כתובות דוכין לחדם שלח בפניו דף ע:) כל השומע קולי יזון שליחותיה וזכיה מטעם שליחות שפיר הוי שליחותה קעביד ומפקינן לה מדתנן בפ׳ התקבל שפר והא שמינון אביר געוון אים אוז ביגע מהגי אם אמר הוהא למתיון בכל (גיפין אף סו.) דגבי גע מהגי אם אמר דוכתא דוכייה מעפם שלימות מהכא מניא באומנ קולי יכתוב גע לאשתי ליה: מאן שוייה שניח. הלכך דוקא באומר כל הרולה לתרום ואממי מורס : אלא יבא ויתרוס דלאו שליחות גמור הוא גדמתי דבמל סברי מי ומיהו כי אמריק דלתרומה מיהא מהגי הא מהני גיה דמביד קא מהני ליה דעביד ומיהו כי אמרינן דנתרומה מיהח מהני שליחומיה כיון דהוא דוקאדאמריה בהאי לישנא דהא לישנא ידע הוי כמו שמנוהו מליעתא הוה ומש"ה נהי דלגבי מודר ואיכא איכורא ודאי אי לא הוי שליחות לתרומה מיהת מהני לחו בדפתו לה הוה אבל אי אמר כל התורם אינו מפסיד איפורא דמשום המצוה [הכני]מטי ידע ביה הוי כשיבה ויתרום והכי נמי מוכה דהה ההומר כל הזן הינו מפסיד

עין משפמ 72 גר מצוה תרומות הלכה 3

כה א מיי׳ ס׳ד מסלי סמנ עשין קלד טור סימן שלא :

לאוין רמב :

מרכין הלכה ד:

כה דמיי פיא מהלי המורה הלכה ד :

תוספות

כמו שתלוהו והוי שלותו:

אלא לאו אין לריך

כם תורס

ותורם

The Gemara answers that it is not a proof because we can say that:

Really אָעוֹלָם (he took off) from the owner of the pile מּשֶׁל בַּעַל הַכְּרִי for the owner of the pile עַל בַּעַל הַכְּרִי as Rava said עַל בַּעָל הַכָּר (the case is one in which) he (the owner) says בָּרְאָמֵר רָבָא Whoever wants to take of terumah כָּרִיֹצֶה לְתָרוֹם should come and take off terumah הָכָא נָמֵי here to also הָכָא נָמֵי (the case is one in which) he says etc. יָבָא

In order to answer a different question, Rava said that the discussed case was one in which the owner of the pile said that whoever wants can come and take off terumah from his pile. If so, we can say that this is the case of our Mishna as well.

The Gemara previously said that the case of the Mishna cannot be one in which Shimon is using Reuven's grain to patur Reuven. The Gemara said that this cannot be the case as there would be no case in which Shimon would have the ability to take off the terumah and not be considered as a benefit to Reuven. This is true because if Shimon took off the terumah without Reuven's knowledge, then the terumah would not be chal (effective). And if Shimon took off the terumah with Reuven's knowledge, then this that Shimon is fulfilling Reuven's desire would be considered as a benefit that is assur for Reuven to receive from Shimon.

The Gemara now answers that the Mishna's case can be one in which Reuven said that whoever wants can come and take off my terumah. The Ran explains that since he gave permission for anyone to take off the terumah, this allows Shimon to do so. And since Reuven did not explicitly make Shimon his shliach, when Shimon does take off the terumah, this is not considered a benefit for Reuven.

That is, in this case Reuven is giving permission but not expressing desire for someone to take off his terumah. And we now understand very well why Shimon can use Reuven's grain to take off terumah for Reuven. With his declaration, Reuven gave permission for Shimon to take off his terumah but since Reuven has no desire for the terumah to be taken off, when Shimon does

³⁸ Understanding the Gemara's Question

take it off, it is not considered that Shimon has fulfilled Reuven's' desire and that is why it is not assur.

If One Takes Off Terumah for His Friend, Who Gets the טובת הַנָאָה?

He asked from him הָּשָּׁא מִינֵיה R' Yirmiyah from R' Zayra רְבִּי יִרְמְיָה מֵרְבִּי זֵירָא הַתּוֹרֵם מִשֶּׁלוֹ none who takes off terumah from his own הַתּוֹרֵם מִשֶּׁלוֹ for that of his friend ישל שָׁל חֲבִירוֹ the 'tovas hana' goes to who טוֹבַת הָנָאָה שָׁל מִי Do we say שִי אָמְרִינַן מי אָמְרִינַן To we say מִי אָמְרִינַן if not for the produce of this one מי מִתַּקְנָא בַּרְיָא דְהָהוּא would that pile be 'fixed' אי לָאו בַּרְיָא דְהָהוּא would that pile be 'fixed' אי מי מִתַּקְנָא בַרְיָא דְהָהוּא if not for that pile be 'fixed' אי אי לָאו בַרְיָא דְהָהוּא if not for that pile according מי מִתַקְנָין בַּיְרִי דְהָדֵין לַא הָוְיָין בַּיְרִי דְהָדֵין this produce would not be הַתוּמַה תַּרוּמַה

As we previously said, one person has the ability to use his own grain to patur the pile of his friend from terumos and maasros. The question that our Gemara deals with is who gets to decide which Kohen gets it. That is, we previously mentioned the concept of tovas hana. This refers to the right to decide which Kohen will get the terumos. This ability has value as there are times that people will pay for this right.

As the Ran explains, if there is a Yisroel who has a grandson who is a Kohen (i.e., his daughter married a Kohen), then this Yisroel would be willing to pay a person who is taking off terumah a small amount to have this person give his terumah to his grandson and not to a different Kohen.

If so, we now have the Gemara's question. If one person takes off terumah for his friend, who gets this tovas hana', the owner of the pile or the one who is actually taking off the terumah?

Do we say that the owner of the pile gets it as if not for him, this tovas hana' would not exist (as one cannot take off terumah from nothing)? Or do we say that the person who is actually giving his produce as terumah should be the one to get the tovas hana, as if not for him, the owner's pile would not be patur?³⁸

to decide which Kohen will get the terumah. Therefore, even though Reuven is also benefiting as his pile is now patur, since Shimon is benefiting too, Reuven's benefit is only considered incidental (גרמא בעלמא) and that is why it is mutur.

Seemingly the Gemara's question is hard to understand. If we are dealing with the question of who has the right to decide which Kohen gets the terumah, seemingly this should have to be settled among themselves and there can't be a definitive answer.

That is, when this person takes off terumah for his friend, he is doing this on his own volition. That is, there is no chiyuv for him to do so. If so, why can't he simply say that he refuses to take off terumah for his friend unless he has the right to decide which Kohen gets it.

And this is true for the owner of the pile as well. In order for the other person to take off terumah for this pile, the owner of the pile has to give his consent. And if so, he should be able to say that he only gives his consent on condition that he gets to decide who gets the terumah.

אמר ליכא: פובת הנאה של מי זי שיקנל סלע מישראל כדי שימנה לבן בחו כהן : את כל מעשר תבואתן ונתת ימי שהתבואה שלו קרי ביה ונתת : ואי אמרת שובת הגאה דגעל הכרי ט׳ סד"א דאיירי בחורם משלו על של תצירו : התקדיש מוסיף תומש · כשפודה הקדשו אבל אם פדאו אמר אינו מוסיף תומש דכתיב ואם התקדיש הנקרא מחפרא שותם " בשרחה בקושו חנג אם שרמו האם מיום מרכז אם מרמי שישות בכזיב ואם התקדים ייצאל ויסף מתישית כסף שכרך: ומהכסב עושה מחודה אם אלונון הפרש בין להכוב הרשים קרגן להכפר עושה מעוד אם המיר בו שמעון מותר אבל לא ראובן: עובת הנאה שלו ישל התורם דכתיב מעשר תבואתן ומת מיו שבעה משלו חקר ביה ומת [כן אימא בממורה יוד]: א בחור ביני ממוש שמסתיט של הפשרוטיגאל יומדנו מקרא הפסוקיס: הלכות - לכלות שלה למוד הוא את בנו מקרא דמלוה קפביד ואעיש בממור שלה בל ללתד את בנש מתכוים בנתי מפרש שממאואבל מלמד הוא את בנו מקרא דמלוה קפביד ואעיש בשמיט בל אל למר את בנו שמתים האו מולא אמר שהיה מלמדו. בכל מילי המורש ביו לעפשיה דמוד בשממאל כל דא אמר לולו מיקרי הלאה שלא מיקרי מולא לאמר שהיה מלמדו. בכל מילי המורש ביו לא פביד למשיה בא מורד הביו שלים במחוד לא מור לא מת הכו המרות

הא עביד וגבי מחזיר אבידמו אוללמדו תורה אפילו לדפת יהא אסור כיון שאיך מלוה לו ושמא יש לומר דבתורם בתרומה דהדבר המדיר אשתו מליהגות לה עד ל' יום יעמיד פרנס ופריך ופרנס לאו שליתותיה קעניד ומשני באומר כל הין אינו מפסיד ופריך וכי אמר הבי לא שליחומיה קעביד והמנן מי שליה מושלך בגור ואמר כל שחומו קולו יכתוב גם לאשמו ומשני מי קאמר יאון כל הזן קאמר אלמא דאי אמר כל השומם יוון שיוך למימר שלימומיה קטביד וש לומר כל השומם משמם לשון שלימות לוווי אבל כל הרולה אינו לשון לוווי כ"א מי שימטין שלימומיה קפניד ושל ומר כל השומע משמע לשן שלימות לוווי אבל כל הכולה איט לשן לוווי כ"א מו שיחפשין בגמ׳ מפרש מסמהזהנג מנמד הוח חת בנו מקרה המנו הקפניד וחשיפשמטה שג התב נגמד מחבט שמחהיה ימרוס ור"א מהם הוא היימרפי אם אמר יצון דעלימותיה קפניד רקא תהיגי ליה שון אשוו ומוחמר לה פרטהה המנה לפרטה אתו אבל בשמתחא דמורס משל בעל הכרי לה שון לשוו ליכא דאי השוה השורה שלימר המנה בנשימת אות משל בשל הכרי ולא משלו ובדין האד איסורא ליכא דאי השוה השור הבני המתהיו ומאור לו אבירות אבל מוש רכין דמת היו בילא מיכאי לו כל הרום וביון ליכא דאי השור השור הבני המתהיו ומאור לו אבירותי משור לא משלו ובדין האר איסורא לילה דאי המשר השור הבני המתהיו מאור לו אבירותי משור לא משלו ובדין להמרולי לירן המרום ליו מרגני השור לא משלו ובדין האמריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לא שלי אות לא משור כלו היביו לא מיל וובדין האמריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לאלו ש"מ המשלו אפוי לאותר כל הרולה לירן דמת אים בייקור המריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לאלו ש"מ המשלו לאפר ליכא ליה ליכו ליכא לירל אינה ליכא לימו של משור כל הבירול לא פיל חוביל האמריטן לשול מעל מעל בעור מסור לא מימו ביים המשור לא מימו לא משור ביו המול הפויל האמריטן לשול הכרו בניק לשולם משלו ובדרכה לאלו ש"מ המשלו לא לימו כל הכי כי המו שלומו המעור שלומו לאור מעלים שלו שלימ ליו הימי שוו שלי שלו מיד מימו ל לאמריטן לשור מעל מעל מעל בעל בעו הבירב לא למשור המולי למשור לישיו המול שלימ לי מות כל הימה ליכה כי היא המדרי שהמפוס מומרים שלו שלו ישראל א מרמי מוביו שלו של אוי במות שלו שלימ לאו הכחומה א שור הינר לאמר דיגב בדי שימן לעו מעור שלימו למות ימומו למשור קס"ר המתה למו שלו של של של בעל הכרי הבעקריש מומין משלו שלו הכרותה למות לאוי הכתוב שלו שלימו למו שלימו שלו שלימו לא מרמי מעור מעור מעות שלו שלאו הכתוב שלו הכתוב שלחן לו שלאלי הכות בעור מתויה למתוח ומיירי המורה מומירה המור מני לי בעל הכרי בתוקריש מת מומי מקול אוריה במור מימ במקדש דכמו לאל הכיוו ומתופו מתור מתור המור מומיר לימין לא מינו מומי מקלה ביות לאו מנית שלו מנו מיות מתות מלא הכו הלא מתור מתור מתוי מתוח מתור מתור מתור לא מור משור מתור מתוח מתור לייו מיש מתור מת מקלא מתור מתוו מימו מת מת מקלי לו הכיו מומ

והלך אחד וזן אינו חייב לשלם דלא שוייה שליח כלל : התורם

משל כהן דאילו כהן אסור ליה למיתב מידי לישראל כדי שיתן לו תרומתו

דשת יוהא דאמרינן משלו על של חבירו טובת הנאה של מי - כלומר מי זכאי בנהינת (בני"מ כב.) מה אחם תרומה זו תורם או בעל הכרי שתהא טובת הנאה שלו טובת

לדפתהכם אף שנותכם נגרולי או מון ישראל דבר מועט שיתן אותה תרומה לבן בתו גדעהכם איז דהייט הגאה שיתן לו ישראל דבר מועט שיתן אותה תרומה לבן בתו

בעל הכרי אבל בתורס דאפילו כהן המכויע בבית הגרעות (בכורות כו:) קרינן ביה שחתם משלו אואין לריך דפת הוציט לאן אנשיע צביע אג לעי וצמאומא) קריק ציי שתוני ואית מיהו קשה לרב ברית הלוי: אי לאו פירי דהדין של תורם: תבואת ורעך ונתחי תלה ก่อา שלותכם לדעתכם: אלא וחינו מים קום נכל ההיו מים קום נכל הגתינה בבעלהורע דהיינו בעל הכריגואי אמרתטובה הנאה לבעל הכרי הא קאמהני ליה שמוכהו תורם לבעל הכרי ליתותותה תרומה למי שירלה לאו אין צריך דמת -אמתי לכיי לאותה ושקל מיניה טובת הנאהונמצאמהנהו ממש: הבוקדישמוסיף חומש - המקדיש בהמה לקרבנו של חבירו והוממה ורוצה לפדותה מקדיש קרוי בעלים לאפילי דוסות היא לו דרפתוי אודראמי של לענין שלריך להוסוף חומש שהבעלים בלבד מוסיפין חומש כשפודין את קדשיהם: המתבפר עושה תמורה - כלומר אבל לענין תמורה הזוכה בה מימ כיון שבלא דמתו הוי כאילו שוייה שליח בהפריש ואבד אפי' בלא הפריש ואבד נתי דתלוה קפניד כי הכא לעורך קרבט קרוי בעלים ומתפים תמורה בה אבל מקריש לא ובתמורה יליף לה מקראי [ע"ש נהמורה יוד. ול"ש] : בובת הנאה שלו של תורם ולפי היה יכול לפשות לא מייא ק"ק ממי שלא גני זה קרא דכתיב עשר העשר את כל תכואת זרעך ונהת אנשר תעשר קאי וה"ק עשר העשר ונחת דמעשר זכאי בנתינה והכי מפרש לה במסי מיקרי המהיכל החודה תוכם דמליון דעת תמורה: מקרא מאי טעמא לא ילמדנו משום דקא מהני ליה · כשאינו נוטל ממנו שכר: מדריש נמי קא מהני ליה · מהאי טעמא גופיה : למלים ילא וימרים למרוםאסור דשליהומיה

ואין נומלין שכר על המדרש מאי פסקא לפיל: המקדים . שפודה את הקדשו כיון דוטת טוא ני מוסיף חומש ולא אדם אחר כדכתיב בתבואתו לא זריך דעת ברי אכל לדעמו דבעל אפשר דאפילו לגבי תרומה לא מהגי דלאו לישנא מעליא הוא ואם המקדיש יגאל את ביתו (ויקרא כו): ומתכפר עושה תמורה - דאנן סהי זייאט ליה המפרים קרבן לפטור חובתו של חבירו המתכפר עושה תמורה והי כאלו עשאו שלית: או דלמא מטוה דיליה באותו קרבן דהשתא הוי דידיה ולא המפרישו דמאחר שהפריש הוא וניחא למעבדה לנורכו קנאו המתכפר: והתורם וכו׳ טובת הנאה שלו - של תורם : ויותר הוא חפן נחסרון שטטלין שכר על לימוד המקרא וכו׳ ולהכי לא ילמדט מקרא בחנם לזה ממיני ממה שיפשה שנוטנין שכר ענ נימוד הנותר חוש יוטיטי או אווט מגר מגומו הגכך חוב דקמהני ליה השכר שהיה לו ליהן אבל מלמדו הלכות בחנם דלא קא הוא ולא היו שלות: מהני ליה כלל: מאי פסקא - דבמנהגא מליא מילתא ולאו איסורא איכא מאן שייה שליח -אפי׳ למשקל שכר של המקרא תריץ לא ודאי לאו שפיר עבד דשקל כלל: הא א מי ינן מה אפי׳ למשקל שכר של המקרא תריץ לא ודאי לאו שפיר מבד דשקל כלל:

הנאה של תורם היא : אמרי - לעולם

מהא ליכא למשמע מיניה טובת הנאה

של מי דהכא לא מיירי אלא בשל בעל

הכרי ולדעתו דבעל הכרי ולהכי טובת

הנאה שלו ואפילו הכי לא קא מהני

ליה: באומר כל הרוצה כו׳ כדאוקימנא

דדברי הר׳ן בד׳ה טובת הנאה עשר תעשר וכו׳ ליע טובא דבענין עשר תעשר לא כתיב ונתת כי [5"2 הא קא מהני ליה דשקיל טובת הכאה: יומא כי זבחים ו. auce [::] " אלא · מדתורם לו שמע מינה דטובת

פי' הרא״ש

ניל תבואתך וכן איתא [ניל כפי' הראים דהכא ודע

תורה אור לדעתושל תורסשלאהודיעו לבעלהכרי שהוא תורם עליו: מאן שוייה שליחי הא היימא לן מה אתם לדעתכם אף שלוחכם

כיון דזכות הוא לו-שמרויה שתורם עליו משלו ולא לריך ליתן לו כלום:לא

לריך דעתי שזכין לאדם שלא בפניו: או דלמאי כיון דמטוה דיליה היא י איבעיא להו התורם משלו על שלחבירו צריך דעתו או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לדעתכס: הא קא מהני ליה דעבד לא צריך דעת או דלמא מצוה דיליה היא " שליחותיה י ואיהו הדירו : הא קא וניחאליה למיעבדיה ת"ש תורםאת תרומותיו מהני ליהי האי שתורם עליו : אלא לאו ואת מעשרותיו לדעתו במאי עסקינן לדעתיה דנפשיה · שלא הידיע לבעל אילימא (ה) מן בעל הכרי על של בעל הכרי הכרי שהוא רולה לתרום עליו: וא"א ולדעתו דמאן אילימא לדעתו דיליה מאן לריך דעת הא קמהני ליהי כיון שתורם עליו בידיעתו הא קמהני ליה: אלא שוויה שליח אלא לדעתו רבעל הכרי הא לאו אין צריך דעת י ולהכי תורם עליו קמהניליה דקעביד שליחותיה אלא משלו על דכיון שתורם עליו שלא מדעתו לא של (ג) הכרי ולדעתו דמאן אילימא לדעתו מהני ליה כלל: לעולם משל בעל הכריי דבעלהכרי הא קמהני ליהאלא לאו לדעתיה מייריולדעתו דבעלהכרי ודקאמרתהא דנפשיה (י) ומשלו תורם על של חבירו וא"א המהני ליה דעביד שליחותיה ותרים : צריך רעת הא קמהני ליה אלא לאו אין צריך (ד)באומר כל הרוצ׳ לתרוםיבאויתרוםי בעל ' דכיון דלאשויה שליחממשטפי מאחריני ואתריני נמי יכולין לתרום כמותו לא הכרי כדאמר רבא יבאומר כל הרוצה לתרום מהני ליה כלל דאי לא תרים ליה האי יבא ויתרום הכא נמי באומר וכו' בעא מיניה תרים ליה איניש אחרינא ומהכא ליכא רבי ירמיה מר' זירא התורם משלו על של למשמע מינה כלל: טובת הנאה משל חבירו מובת הנאה של מי מי אמרינן אי לאו מיי אותה פרוטה שיכול לקבל מישראל פירי דהאיך מי מתקגא כריא דההוא או אחר כדי ליתנה לבן בתו כהן משל דלמא אי לאו כריא דההוא לא הויין פירי מי היא: אי לאו פירי דהאי - דתורם דהרין תרומה א"ל אמר קרא "את כליניים לא מתקן כריא דהסוא וחיהוי אותה פרוטה דתורס: או דלמא (ה) לא תבואת זרעך ונתת איתיביה תורם את* וכו׳ • ודבעל הכרי הוי טובת הגאה: תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו ואי אמרת את כל תבואת זרעך ונתת וגו׳- שמע מובת הנאה רבעל הכרי הא קא מהני ליה מינה דבעל הכרי היא טובת הנאה אלא ש"מ מובת הנאה ריליה אמרי לא משל מדכתיב זרעך ונתת: תורם את אם גאוסן וכי ירנה ממך הרומותיו ומעשרותיו לדעתו · של הדרך ונתתה נכסף וני בעל הכרי על של בעל הכרי ולדעתו דבעל תרומותיו ומעשרותיו לדעתו - של הכרי באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום תורם וקס"ד דמשלו על של בעל הכרי

איבעיא להו התורם משלו על של חבירו לריך דעתו או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לא לריך דעתי דזכין לארם שלא בפניו ומסהמא היו ליה כשלומיה: איליכא לדעמיה דיליה דהאי דבעל הכרי נימא ליה למיעבדיה שיקיים הוא את המטה לפיכך לריך [כימ כי.] תורם מאץ שוייה שליח דהא דרשיי" מה אתם לדעתכם אף שלותכם שיודיטו:אילימא משל בעל הכרי של בעל הכרי: אילימא לדעתיה דיליהי

ר*ינ* איז ביז המודר פרק רביעי

דעת לעולם משל בעל הכרי על

ת"ש *דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן 'המקריש

מוסיף חומש "ומתכפר עושה תמורה "והתורם

משלו על שאינו שלו מובת הנאה שלו :

מלמדו מדרש הלכות ואגדות אבל לא

ילמדנו מקרא : מקרא מ"מ לא ילמדנו משום

דקמהני ליה מדרש גמי קמהני ליה אמר

שמואל במקום שנומלין שכר על המקרא

כו ב מיי קיו מסלכי לדעתכס: אלא לדעתו דבעל הכרי הרים הלכה ו סמג הא מהגי ליה דעביד שליתותיה וכל שעושה שליתותו הרי מהנהו: אלא כז ג מיי׳ פיז מהלטת ארעתא רנפשיה י דתורים ולא חשבינן ליה מהכה כיון דמדעתיה עביד ולא יהיב ליה מידי למודר ואתיא מתני׳ כחנן דלרבנן אי אפשר דלא גרע כמ ה מיי׳ פ׳ד מהל׳ מפורע חובו דחסור לרבנן הרשב״ה מרומות הלכה ב: ז"ל ולי כראה אפי׳ לרבכן שרי דכיון דאסיק לקמן דתורם משלו על של הבירו טובת הגאה של תורם איכא למימר דתורם לתת לאותו כהן שהוא רולה מתכוין ואדעתא דנפשיה קא עביד ובעל הכרי בגרמה דמדיר בעלמה מתהגי : אלא לאו אין לריך דעת י ומאי דכתוב במקלת נסחי ואי אמרת לריך דעת הא קמהני ליה לישנא יתירא הוא דכבר אמרינן אילימא לדעתו של בעל הכרי הא קמהני ליה: כדאמר רצא באומר כל הרולה וכו׳ בבעיא דר׳ ירמיה בסמוך אמר הכי: הכא נמי באומר כל הרוצה לתרום יצה ויתרום וכי ההי גוונה מהני לגבי תרומה דבגלוי דעת בלחוד דניחא ליה סגי ולגבי מודר הנאה לא חשיב מהנה כיון דלא משוי ליה אידך שליח בהדיא ומיהו דוקא מרומתו באומר כל הרולה לתרום יבא ויתרום לדפתוי בגמ' מפרש לדפת מאן : מי אבל אי אמר כל השומע קולי יתרום מפרט לוכו מיון בוי אליחות מעליא הוי ואסור במורר מורי ואסור במורר מורין ביו ליסור במורר במורר במורר במורין ביו לי ליך דעם יה אמרינן בפי המדיר (כתובות היה אמרינן בפי המדיר (כתובות דוכין לחדם שלח בפניו דף ע:) כל השומע קולי יזון שליחותיה וזכיה מטעם שליחות שפיר הוי שליחותה קעביד ומפקינן לה מדתנן בפ׳ התקבל ליה: מאן שוייה שניח. הלכך דוקא באומר כל הרולה לתרום ואממי מורס : אלא יבא ויתרוס דלאו שליחות גמור הוא גדמתי דבמל סברי מי ומיהו כי אמריק דלתרומה מיהא מהגי הא מהני גיה דמביד קא מהני ליה דעביד ומיהו כי אמרינן דנתרומה מיהח מהני שליחומיה כיון דהוא דוקאדאמריה בהאי לישנא דהא לישנא ידע הוי כמו שמנוהו מליעתא הוה ומש"ה נהי דלגבי מודר ואיכא איכורא ודאי אי לא הוי שליחות לתרומה מיהת מהני לחו בדפתו לה הוה אבל אי אמר כל התורם אינו מפסיד איפורא דמשום המצוה [הכני]מטי ידע ביה הוי כשיבה ויתרום והכי נמי מוכה דהה ההומר כל הזן הינו מפסיד

עין משפמ 72 גר מצוה תרומות הלכה 3

כה א מיי׳ ס׳ד מסלי סמנ עשין קלד טור סימן שלא :

לאוין רמב :

מרכין הלכה ד:

כה דמיי פיא מהלי המורה הלכה ד :

תוספות

כמו שתלוהו והוי שלותו:

אלא לאו אין לריך

כם תורס

ותורם

The Gemara answers:

He said to him (R' Zayra to R' Yirmiyah) אָמַר לֵיה the posuk (Devarim 14:22,25) says אָמַר קָרָא .. "And all the grain you planted... אָת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶד and you should give" וְנָתָּת

The posuk describe someone planting his grain and then two pesukim later it describes the person giving that terumah. From this we see that the right to give the terumah, i.e., the tovas hana, belongs to the one who planted the grain (the owner of the pile) and not the one who ends up giving the terumah.

But on this the Gemara asks that seemingly we see from our Mishna not this way.

They asked (from our Mishna that says) אַאיתִיבֵיה המוֹרֵם אֶת תְּרוּמוֹתִיו and his maasros וְאֶת מֵעְשְׁרוֹתִיו with his knowledge לְדֵעָתוֹ

Our Mishna told us that even if Shimon is assur to give Reuven benefit, Shimon can still take off terumos and maasros for Reuven. And on this the Gemara asks:

> And if you say וְאָי אָמְרַתְּ that the tovas hana טוּבַת הָנָאָה belongs to the owner of the pile (Reuven) דְּבַעַל הַכְּרִי but he is benefitting him הָא קָא מְהַנֵּי לֵיה rather see from here אֶלָא שְׁמַע מִינַה that the tovas hana is his (Shimon's) טוּבַת הַנָּאָה דְילֵיה

The Gemara assumes that Shimon is using his own produce to patur (exempt) Reuven's pile, and yet the Mishna says that this is still mutur. But how could that be? The Gemara just told us that in the case in which one person takes off terumah for his friend, the tovas hana goes to the owner of the pile and not the one who took off the terumah. But if so, by Shimon using his own produce to patur Reuven's pile, Shimon has benefitted Reuven with the tovas hana that Reuven now gets (Reuven gets the tovas hana as Reuven is the owner of the pile). If so, how can the Mishna say that this is mutur?

The Gemara answers:

Say אָמְרִי

it is not (a case in which Shimon used his own) לא (But rather the case is where) it belonged מִשֶּׁל to the owner of the pile (Reuven) בַּצַל הַכְּרָי (and is given) for (the pile of) of עַל שֶׁל

The Gemara answers that in reality the case of our Mishna is one in which Reuven (the owner of the pile) said that whoever wants can come and take terumah, from his pile and the Mishna tells us that in this case, Shimon can come and take off terumah from Reuven's pile.

In this case, the reason Reuven gets the tovas hana is not because Shimon causes him to get it, but rather Reuven has it because it is his grain that is being given as the terumah for his pile, and if so, there is no problem with Reuven getting the tovas hana.

The Halachas of One Who Gives an Animal to Hekdesh on Behalf of His Friend – R' Yochanan's Shita with Regard to Who Gets the Tovas Hana in the Gemara's Case

The next Gemara will discuss the halachos of person who has a chiyuv to bring a korban and his friend made an animal hekdesh on his behalf (i.e., his friend designated an animal with which this person can now bring as a korban in order to satisfy his chiyuv).

תָּא שְׁמַע Come and here הָּאַשְׁמַע for R' Abahu said הְאַמַר רַבִּי יוֹחָנָן that R' Yochanan said הַמַּקְדָישׁ the one who makes it hekdesh he adds the 'fifth' מוֹסִיף חוֹמֶשׁ and the one who gets the kapparah וּמִתְכַּבֵּר makes it temurah עוֹשֶׁה תְּמוֹרָה

The halacha is that if a person makes an animal hekdesh and it gets a mum (a blemish that disqualifies it from being a korban), the animal is redeemed and the money is used to buy another animal. However, if the owner of the animal wants to redeem the animal, he has to add an additional fifth (a אוֹמָשׁ, i.e., he has to give the value of the animal plus an additional fifth of that value).

R' Yochanan holds us that with regard to this halacha, it is the one who actually made the animal hekdesh who is considered the owner, and as such, if he is the one who is redeeming the animal, he would have to add a fifth (as opposed to the person for whom the animal is being offered for, if this person (or any other

Seemingly the case is one in which this person already gave the terumah for payment (from a different Yisroel) and now the question is who gets this money; the one who owns the pile or the one who actually took off the terumah.

Alternately, it could be that both the owner and the one taking off the terumah agree that they want this terumah to be taken off, no matter who gets the tovas hana, and they just want to know who intrinsically deserves the tovas hana.

אמר ליכא: פובת הנאה של מי זי שיקנל סלע מישראל כדי שימנה לבן בחו כהן : את כל מעשר תבואתן ונתת ימי שהתבואה שלו קרי ביה ונתת : ואי אמרת שובת הגאה דגעל הכרי ט׳ סד"א דאיירי בחורם משלו על של תצירו : התקדיש מוסיף תומש · כשפודה הקדשו אבל אם פדאו אמר אינו מוסיף תומש דכתיב ואם התקדיש הנקרא מחפרא שותם " בשרחה בקושו חנג אם שרמו האם מיום מרכז אם מרמי שישות בכזיב ואם התקדים ייצאל ויסף מתישית כסף שכרך: ומהכסב עושה מחודה אם אלונון הפרש בין להכוב הרשים קרגן להכפר עושה מעוד אם המיר בו שמעון מותר אבל לא ראובן: עובת הנאה שלו ישל התורם דכתיב מעשר תבואתן ומת מיו שבעה משלו חקר ביה ומת [כן אימא בממורה יוד]: א בחור ביני ממוש שמסתיט של הפשרוטיגאל יומדנו מקרא הפסוקיס: הלכות - לכלות שלה למוד הוא את בנו מקרא דמלוה קפביד ואעיש בממור שלה בל ללתד את בנש מתכוים בנתי מפרש שממאואבל מלמד הוא את בנו מקרא דמלוה קפביד ואעיש בשמיט בל אל למר את בנו שמתים האו מולא אמר שהיה מלמדו. בכל מילי המורש ביו לעפשיה דמוד בשממאל כל דא אמר לולו מיקרי הלאה שלא מיקרי מולא לאמר שהיה מלמדו. בכל מילי המורש ביו לא פביד למשיה בא מורד הביו שלים במחוד לא מור לא מת הכו המרות

הא עביד וגבי מחזיר אבידמו אוללמדו תורה אפילו לדפת יהא אסור כיון שאיך מלוה לו ושמא יש לומר דבתורם בתרומה דהדבר המדיר אשתו מליהגות לה עד ל' יום יעמיד פרנס ופריך ופרנס לאו שליתותיה קעניד ומשני באומר כל הין אינו מפסיד ופריך וכי אמר הבי לא שליחומיה קעביד והמנן מי שליה מושלך בגור ואמר כל שחומו קולו יכתוב גם לאשמו ומשני מי קאמר יאון כל הזן קאמר אלמא דאי אמר כל השומם יוון שיוך למימר שלימומיה קטביד וש לומר כל השומם משמם לשון שלימות לוווי אבל כל הרולה אינו לשון לוווי כ"א מי שימטין שלימומיה קפניד ושל ומר כל השומע משמע לשן שלימות לוווי אבל כל הכולה איט לשן לוווי כ"א מו שיחפשין בגמ׳ מפרש מסמהזהנג מנמד הוח חת בנו מקרה המנו הקפניד וחשיפשמטה שג התב נגמד מחבט שמחהיה ימרוס ור"א מהם הוא היימרפי אם אמר יצון דעלימותיה קפניד רקא תהיגי ליה שון אשוו ומוחמר לה פרטהה המנה לפרטה אתו אבל בשמתחא דמורס משל בעל הכרי לה שון לשוו ליכא דאי השוה השורה שלימר המנה בנשימת אות משל בשל הכרי ולא משלו ובדין האד איסורא ליכא דאי השוה השור הבני המתהיו ומאור לו אבירות אבל מוש רכין דמת היו בילא מיכאי לו כל הרום וביון ליכא דאי השור השור הבני המתהיו ומאור לו אבירותי משור לא משלו ובדין האר איסורא לילה דאי המשר השור הבני המתהיו מאור לו אבירותי משור לא משלו ובדין להמרולי לירן המרום ליו מרגני השור לא משלו ובדין האמריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לא שלי אות לא משור כלו היביו לא מיל וובדין האמריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לאלו ש"מ המשלו אפוי לאותר כל הרולה לירן דמת אים בייקור המריטן לשור מעל בעל הכרי ובדרכא ול"ק לשולם משלו ובדיבה לאלו ש"מ המשלו לאפר ליכא ליה ליכו ליכא לירל אינה ליכא לימו של משור כל הבירול לא פיל חוביל האמריטן לשול מעל מעל בעור מסור לא מימו ביים המשור לא מימו לא משור ביו המול הפויל האמריטן לשול הכרו בניק לשולם משלו ובדרכה לאלו ש"מ המשלו לא לימו כל הכי כי המו שלומו המעור שלומו לאור מעלים שלו שלימ ליו הימי שוו שלי שלו מיד מימו ל לאמריטן לשור מעל מעל מעל בעל בעו הבירב לא למשור המולי למשור לישיו המול שלימ לי מות כל הימה ליכה כי היא המדרי שהמפוס מומרים שלו שלו ישראל א מרמי מוביו שלו של אוי במות שלו שלימ לאו הכחומה א שור הינר לאמר דיגב בדי שימן לעו מעור שלימו למות ימומו למשור קס"ר המתה למו שלו של של של בעל הכרי הבעקריש מומין משלו שלו הכרותה למות לאוי הכתוב שלו שלימו למו שלימו שלו שלימו לא מרמי מעור מעור מעות שלו שלאו הכתוב שלו הכתוב שלחן לו שלאלי הכות בעור מתויה למתוח ומיירי המורה מומירה המור מני לי בעל הכרי בתוקריש מת מומי מקול אוריה במור מימ במקדש דכמו לאל הכיוו ומתופו מתור מתור המור מומיר לימין לא מינו מומי מקלה ביות לאו מנית שלו מנו מיות מתות מלא הכו הלא מתור מתור מתוי מתוח מתור מתור מתור לא מור משור מתור מתוח מתור לייו מיש מתור מת מקלא מתור מתוו מימו מת מת מקלי לו הכיו מומ

והלך אחד וזן אינו חייב לשלם דלא שוייה שליח כלל : התורם

משל כהן דאילו כהן אסור ליה למיתב מידי לישראל כדי שיתן לו תרומתו

דשת יוהא דאמרינן משלו על של חבירו טובת הנאה של מי - כלומר מי זכאי בנהינת (בני"מ כב.) מה אחם תרומה זו תורם או בעל הכרי שתהא טובת הנאה שלו טובת

לדפתהכם אף שנותכם נגרולי או מון ישראל דבר מועט שיתן אותה תרומה לבן בתו גדעהכם איז דהייט הגאה שיתן לו ישראל דבר מועט שיתן אותה תרומה לבן בתו

בעל הכרי אבל בתורס דאפילו כהן המכויע בבית הגרעות (בכורות כו:) קרינן ביה שחתם משלו אואין לריך דפת הוציט לאן אנשיע צביע אג לעי וצמאומא) קריק ציי שתוני ואית מיהו קשה לרב ברית הלוי: אי לאו פירי דהדין של תורם: תבואת ורעך ונתחי תלה ก่อา שלותכם לדעתכם: אלא וחינו מים קום נכל ההיו מים קום נכל הגתינה בבעלהורע דהיינו בעל הכריגואי אמרתטובה הנאה לבעל הכרי הא קאמהני ליה שמוכהו תורם לבעל הכרי ליתותותה תרומה למי שירלה לאו אין צריך דמת -אמתי לכיי לאותה ושקל מיניה טובת הנאהונמצאמהנהו ממש: הבוקדישמוסיף חומש - המקדיש בהמה לקרבנו של חבירו והוממה ורוצה לפדותה מקדיש קרוי בעלים לאפילי דוסות היא לו דרפתוי אודראמי של לענין שלריך להוסוף חומש שהבעלים בלבד מוסיפין חומש כשפודין את קדשיהם: המתבפר עושה תמורה - כלומר אבל לענין תמורה הזוכה בה מימ כיון שבלא דמתו הוי כאילו שוייה שליח בהפריש ואבד אפי' בלא הפריש ואבד נתי דתלוה קפניד כי הכא לעורך קרבט קרוי בעלים ומתפים תמורה בה אבל מקריש לא ובתמורה יליף לה מקראי [ע"ש נהמורה יוד. ול"ש] : בובת הנאה שלו של תורם ולפי היה יכול לפשות לא מייא ק"ק ממי שלא גני זה קרא דכתיב עשר העשר את כל תכואת זרעך ונהת אנשר תעשר קאי וה"ק עשר העשר ונחת דמעשר זכאי בנתינה והכי מפרש לה במסי מיקרי המהיכל החודה תוכם דמליון דעת תמורה: מקרא מאי טעמא לא ילמדנו משום דקא מהני ליה · כשאינו נוטל ממנו שכר: מדריש נמי קא מהני ליה · מהאי טעמא גופיה : למלים ילא וימרים למרוםאסור דשליהומיה

ואין נומלין שכר על המדרש מאי פסקא לפיל: המקדים . שפודה את הקדשו כיון דוטת טוא ני מוסיף חומש ולא אדם אחר כדכתיב בתבואתו לא זריך דעת ברי אכל לדעמו דבעל אפשר דאפילו לגבי תרומה לא מהגי דלאו לישנא מעליא הוא ואם המקדיש יגאל את ביתו (ויקרא כו): ומתכפר עושה תמורה - דאנן סהי זייאט ליה המפרים קרבן לפטור חובתו של חבירו המתכפר עושה תמורה והי כאלו עשאו שלית: או דלמא מטוה דיליה באותו קרבן דהשתא הוי דידיה ולא המפרישו דמאחר שהפריש הוא וניחא למעבדה לנורכו קנאו המתכפר: והתורם וכו׳ טובת הנאה שלו - של תורם : ויותר הוא חפן נחסרון שטטלין שכר על לימוד המקרא וכו׳ ולהכי לא ילמדט מקרא בחנם לזה ממיני ממה שיפשה שנוטנין שכר ענ נימוד הנותר חוש יוטיטי או אווט מגר מגומו הגכך חוב דקמהני ליה השכר שהיה לו ליהן אבל מלמדו הלכות בחנם דלא קא הוא ולא היו שלות: מהני ליה כלל: מאי פסקא - דבמנהגא מליא מילתא ולאו איסורא איכא מאן שייה שליח -אפי׳ למשקל שכר של המקרא תריץ לא ודאי לאו שפיר עבד דשקל כלל: הא א מי ינן מה אפי׳ למשקל שכר של המקרא תריץ לא ודאי לאו שפיר מבד דשקל כלל:

הנאה של תורם היא : אמרי - לעולם

מהא ליכא למשמע מיניה טובת הנאה

של מי דהכא לא מיירי אלא בשל בעל

הכרי ולדעתו דבעל הכרי ולהכי טובת

הנאה שלו ואפילו הכי לא קא מהני

ליה: באומר כל הרוצה כו׳ כדאוקימנא

דדברי הר׳ן בד׳ה טובת הנאה עשר תעשר וכו׳ ליע טובא דבענין עשר תעשר לא כתיב ונתת כי [5"2 הא קא מהני ליה דשקיל טובת הכאה: יומא כי זבחים ו. auce [::] " אלא · מדתורם לו שמע מינה דטובת

פי' הרא״ש

ניל תבואתך וכן איתא [ניל כפי' הראים דהכא ודע

תורה אור לדעתושל תורסשלאהודיעו לבעלהכרי שהוא תורם עליו: מאן שוייה שליחי הא היימא לן מה אתם לדעתכם אף שלוחכם

כיון דזכות הוא לו-שמרויה שתורם עליו משלו ולא לריך ליתן לו כלום:לא

לריך דעתי שזכין לאדם שלא בפניו: או דלמאי כיון דמטוה דיליה היא י איבעיא להו התורם משלו על שלחבירו צריך דעתו או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לדעתכס: הא קא מהני ליה דעבד לא צריך דעת או דלמא מצוה דיליה היא " שליחותיה י ואיהו הדירו : הא קא וניחאליה למיעבדיה ת"ש תורםאת תרומותיו מהני ליהי האי שתורם עליו : אלא לאו ואת מעשרותיו לדעתו במאי עסקינן לדעתיה דנפשיה · שלא הידיע לבעל אילימא (ה) מן בעל הכרי על של בעל הכרי הכרי שהוא רולה לתרום עליו: וא"א ולדעתו דמאן אילימא לדעתו דיליה מאן לריך דעת הא קמהני ליהי כיון שתורם עליו בידיעתו הא קמהני ליה: אלא שוויה שליח אלא לדעתו רבעל הכרי הא לאו אין צריך דעת י ולהכי תורם עליו קמהניליה דקעביד שליחותיה אלא משלו על דכיון שתורם עליו שלא מדעתו לא של (ג) הכרי ולדעתו דמאן אילימא לדעתו מהני ליה כלל: לעולם משל בעל הכריי דבעלהכרי הא קמהני ליהאלא לאו לדעתיה מייריולדעתו דבעלהכרי ודקאמרתהא דנפשיה (י) ומשלו תורם על של חבירו וא"א המהני ליה דעביד שליחותיה ותרים : צריך רעת הא קמהני ליה אלא לאו אין צריך (ד)באומר כל הרוצ׳ לתרוםיבאויתרוםי בעל ' דכיון דלאשויה שליחממשטפי מאחריני ואתריני נמי יכולין לתרום כמותו לא הכרי כדאמר רבא יבאומר כל הרוצה לתרום מהני ליה כלל דאי לא תרים ליה האי יבא ויתרום הכא נמי באומר וכו' בעא מיניה תרים ליה איניש אחרינא ומהכא ליכא רבי ירמיה מר' זירא התורם משלו על של למשמע מינה כלל: טובת הנאה משל חבירו מובת הנאה של מי מי אמרינן אי לאו מיי אותה פרוטה שיכול לקבל מישראל פירי דהאיך מי מתקגא כריא דההוא או אחר כדי ליתנה לבן בתו כהן משל דלמא אי לאו כריא דההוא לא הויין פירי מי היא: אי לאו פירי דהאי - דתורם דהרין תרומה א"ל אמר קרא "את כליניים לא מתקן כריא דהסוא וחיהוי אותה פרוטה דתורס: או דלמא (ה) לא תבואת זרעך ונתת איתיביה תורם את* וכו׳ • ודבעל הכרי הוי טובת הגאה: תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו ואי אמרת את כל תבואת זרעך ונתת וגו׳- שמע מובת הנאה רבעל הכרי הא קא מהני ליה מינה דבעל הכרי היא טובת הנאה אלא ש"מ מובת הנאה ריליה אמרי לא משל מדכתיב זרעך ונתת: תורם את אם גאוסן וכי ירנה ממך הרומותיו ומעשרותיו לדעתו · של הדרך ונתתה נכסף וני בעל הכרי על של בעל הכרי ולדעתו דבעל תרומותיו ומעשרותיו לדעתו - של הכרי באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום תורם וקס"ד דמשלו על של בעל הכרי

איבעיא להו התורם משלו על של חבירו לריך דעתו או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לא לריך דעתי דזכין לארם שלא בפניו ומסהמא היו ליה כשלומיה: איליכא לדעמיה דיליה דהאי דבעל הכרי נימא ליה למיעבדיה שיקיים הוא את המטה לפיכך לריך [כימ כי.] תורם מאץ שוייה שליח דהא דרשיי" מה אתם לדעתכם אף שלותכם שיודיטו:אילימא משל בעל הכרי של בעל הכרי: אילימא לדעתיה דיליהי

ר*ינ* איז ביז המודר פרק רביעי

דעת לעולם משל בעל הכרי על

ת"ש *דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן 'המקריש

מוסיף חומש "ומתכפר עושה תמורה "והתורם

משלו על שאינו שלו מובת הנאה שלו :

מלמדו מדרש הלכות ואגדות אבל לא

ילמדנו מקרא : מקרא מ"מ לא ילמדנו משום

דקמהני ליה מדרש גמי קמהני ליה אמר

שמואל במקום שנומלין שכר על המקרא

כו ב מיי קיו מסלכי לדעתכס: אלא לדעתו דבעל הכרי הרים הלכה ו סמג הא מהגי ליה דעביד שליתותיה וכל שעושה שליתותו הרי מהנהו: אלא כז ג מיי׳ פיז מהלטת ארעתא רנפשיה י דתורים ולא חשבינן ליה מהכה כיון דמדעתיה עביד ולא יהיב ליה מידי למודר ואתיא מתני׳ כחנן דלרבנן אי אפשר דלא גרע כמ ה מיי׳ פ׳ד מהל׳ מפורע חובו דחסור לרבנן הרשב״ה מרומות הלכה ב: ז"ל ולי כראה אפי׳ לרבכן שרי דכיון דאסיק לקמן דתורם משלו על של הבירו טובת הגאה של תורם איכא למימר דתורם לתת לאותו כהן שהוא רולה מתכוין ואדעתא דנפשיה קא עביד ובעל הכרי בגרמה דמדיר בעלמה מתהגי : אלא לאו אין לריך דעת י ומאי דכתוב במקלת נסחי ואי אמרת לריך דעת הא קמהני ליה לישנא יתירא הוא דכבר אמרינן אילימא לדעתו של בעל הכרי הא קמהני ליה: כדאמר רצא באומר כל הרולה וכו׳ בבעיא דר׳ ירמיה בסמוך אמר הכי: הכא נמי באומר כל הרוצה לתרום יצה ויתרום וכי ההי גוונה מהני לגבי תרומה דבגלוי דעת בלחוד דניחא ליה סגי ולגבי מודר הנאה לא חשיב מהנה כיון דלא משוי ליה אידך שליח בהדיא ומיהו דוקא מרומתו באומר כל הרולה לתרום יבא ויתרום לדפתוי בגמ' מפרש לדפת מאן : מי אבל אי אמר כל השומע קולי יתרום מפרט לוכו מיון בוי אליחות מעליא הוי ואסור במורר מורי ואסור במורר מורין ביו ליסור במורר במורר במורר במורין ביו לי ליך דעם יה אמרינן בפי המדיר (כתובות היה אמרינן בפי המדיר (כתובות דוכין לחדם שלח בפניו דף ע:) כל השומע קולי יזון שליחותיה וזכיה מטעם שליחות שפיר הוי שליחותה קעביד ומפקינן לה מדתנן בפ׳ התקבל ליה: מאן שוייה שניח. הלכך דוקא באומר כל הרולה לתרום ואממי מורס : אלא יבא ויתרוס דלאו שליחות גמור הוא גדמתי דבמל סברי הי ומיהו כי אמריק דלתרומה מיהא מהגי הא מהני גיה דמביד קא מהני ליה דעביד ומיהו כי אמרינן דנתרומה מיהח מהני שליחומיה כיון דהוא דוקאדאמריה בהאי לישנא דהא לישנא ידע הוי כמו שמנוהו מליעתא הוה ומש"ה נהי דלגבי מודר ואיכא איכורא ודאי אי לא הוי שליחות לתרומה מיהת מהני לחו בדפתו לה הוה אבל אי אמר כל התורם אינו מפסיד איפורא דמשום המצוה [הכני]מכי ידע ביה הוי כשיבה ויתרום והכי נמי מוכה דהה ההומר כל הזן הינו מפסיד

עין משפמ 72 גר מצוה תרומות הלכה 3

כה א מיי׳ ס׳ד מסלי סמנ עשין קלד טור סימן שלא :

לאוין רמב :

מרכין הלכה ד:

כה דמיי פיא מהלי המורה הלכה ד :

תוספות

כמו שתלוהו והוי שלותו:

אלא לאו אין לריך

כם תורס

ותורם

person redeems the animal, only the actual value of the animal has to be paid.)

However, with regard to the halachos of תְּמוּרָה – Temurah, the other person is considered the owner. That is, the halacha of temurah says that if a person makes an animal a korban and then he says this other animal should be instead of this original animal, his designation is effective as far as making the second animal hekdesh but it is ineffective with regard to making the first animal not hekdesh. That is, both animals become hekdesh. The Baraisa tells us that with regard to this halacha, the one for whom the animal was designated for is considered the owner, and as such, only he can make the other animal temurah.

The Baraisa ends off by saying:

וְהָתּוֹרֵם And one who takes off terumah וְהָתּוֹרֵם מִשְׁלוֹ from his own עַל שְׁאֵינוֹ שֶׁלוֹ on what is not his own טוֹבַת הַנְאָה שֶׁלוֹ

This Baraisa clearly tells us that when a person takes off from his own produce in order to patur the pile of this friend, the tovas hana belongs to him and not to the owner of the pile.

The Ran points out that this is not like we said before. Previously, the Gemara made a drasha to say that the tovas hana goes to the one who did the planting, i.e., to the owner of the pile.

R' Yochanan, however, holds that the tovas hana does not go to the owner of the pile but rather he holds it goes to the one who actually takes off the terumah, and if so, he will have to learn the posuk differently.

The Ran explains that R' Yochanan holds that when the posuk says עַשָּׁר תְּעַשֵּׁר אֵת כָּל תְּבוּאַת וַרְעָדָ הַיּצֵא הַשָּׁדָה שָׁנָה שָׁנָה שָׁנָה עָשָׁר י אָר אָת כָּל תְּבוּאַת וָרְעָדָ הַיּצָא הַשָּׁדָה שָׁנָה שָׁנָה שָׁנָה עָשָר ה and he will give, is not referring to the words אור וי הוו שישר מיש היא אור וי הוו הוו או איט " all the grain that you planted" (i.e., the owner of the grain) but rather it refers to the beginning of the posuk that says עַשֵּׁר תְּעַשֵּׁר תְּעַשֵּׁר מָאַד י עָשֵׁר תָּעַשֵּׁר קַעַשָּׁר הַאַנָּה person who actually takes off the maaser should be the one who has the right to give it, i.e., he should be the one to get the tovas hana.

The Difference Between Teaching Mikra and Between Teaching Medrash, Halachos, and Aggadahs

The Mishna said that even if Shimon is not allowed to give Reuven benefit:

אַלְמְדּוֹ He can (still) teach him מְלָמְדּוֹ מִדְרָשׁ Medrash הַלְכוֹת halachos וְאַנְדוֹת and Aggadahs but he cannot teach him אֲבָל לֹא יְלַמְדֶנוּ Mikra (the Torah) מִקְרָא

And on this this the Gemara asks:

מְקְרָא With regard to) mikra מַאי טַעְמָא לא יְלַמְדֶנּוּ what is the reason לא יְלַמְדֶנּוּ הי יְלַמְדֶנִי לֵיה (it is) because he is benefiting him מְדְרָשׁ be is also benefiting him נְמֵי קַמְהַנֵּי לֵיה

The Ran explains that the Gemara assumes that the reason why Shimon cannot teach Reuven Mikra is because Shimon is teaching him for free, and by doing so, Shimon is benefitting Reuven with this that Reuven is being taught for free. But if that is really true, then the same should apply to the teaching Medrash etc., as well. If the teaching is being done for free, this teaching should also be considered a benefit that should be assur for Shimon to give Reuven.

To which the Gemara answers:

אָמָר שְׁמוּאֵל Shmuel said בְּמָקוֹם (the Mishna refers to) a place in which שְׁנּוֹטְלִין שְׁכָר they take payment for על הַמְקָרָא (the teaching) of Mikra וְאֵין נוֹטְלִין שָׁכָר for (the teaching of) Medrash עַל הַמְדָרָשׁ

The Mishna refers to a place that the custom is only to charge for teaching mikra. Therefore, it is only with regard to Mikra that Shimon's teaching of Reuven for free would be considered as a benefit.

And on this the Gemara asks:

Why (did the Mishna) 'set' this case מַאי פַּקָא

According to Shmuel there is no intrinsic difference between the teaching of Mikra and the teaching of anything else. The only reason the Mishna says that Shimon cannot teach Reuven Mikra is because it happens to be that in that particular location, it was the custom to only charge for the teaching of Mikra and not for the teaching of Medrash, etc. But if so, why did the Mishna pick this particular case? The Mishna could have just as easily picked a case in which the custom was to teach Mikra for free and to charge for the teaching of Medrash. And in this case, the halacha would be the opposite, that Shimon would only be allowed to teach Reuven Mikra and not Medrash. If so, the Gemara will have to explain why the Mishna picked its particular case if seemingly there was no reason to do so.

Nedarim 37a

Why Is One Allowed to Charge for Teaching Mikra But is Not Allowed to Charge for Teaching Medrash Etc.

The Gemara established that our Mishna is discussing a case in which the custom was to charge for teaching Mikra but not for teaching Medrash etc. And on this the Gemara asked why the Mishna choose to pick this particular case.

The Gemara now answers

הָא הָא מַשְׁמָע לַן This comes to teach us דַּאֲכִילוּ בְּמְקוֹם that even in a place שְׁנוּטְלִין שֶׁכָר that they take payment לעה הַמְקָרָא for (teaching) Mikra שְׁרֵי לְמִשְׁקַל (it is permitted to take (payment for teaching Mikra) עַכָּר הָמִדְרָשׁ (but) for (teaching) Medrash

it is not permitted to take³⁹ לא שרי למשקל

The Ran explains that the entire question with regard to if Shimon is allowed to teach Reuven or not is only relevant to the question if Shimon is saving Reuven the teacher's fee or not.

However, the actual learning that Reuven is doing as a result of Shimon's teaching is not considered a benefit. That is, although one certainly benefits when he is taught Torah (as he gets the mitzvah of learning), with regard to the halachos of one who is assur to receive benefit, the learning of Torah is not considered a benefit as we have the rule of איָאָנות לָאו לֵיהָנוֹת נִיהְנוּ that the benefit that comes from a mitzvah is not considered as a benefit.

Therefore, the only reason it would be assur for Shimon to teach Reuven is as a result of the money that Shimon is saving Reuven, and if so, we understand the difference between the teaching of Mikra and the teaching of Medrash. The Gemara tells us that one is only allowed to charge for the teaching of

As such, in these places, Shimon would be allowed to teach Reuven Mikra, because by doing so, Shimon would not be saving Reuven any money.

Mikra and therefore in a town that they charge for the teaching of Mikra, Shimon would not be allowed to teach Reuven Mikra for free. Doing so will be considered as a benefit for Reuven as he is being taught without the need to pay the teacher's fee that is normally charged for this teaching.

However, although one is allowed to charge for the teaching of Mikra, one is not allowed to charge for the teaching of Medrash and therefore Shimon will be allowed to teach Medrash to Reuven in any location. Since one is not allowed to charge for this teaching, when Shimon teaches Reuven, Shimon is not saving Reuven money and therefore it is not considered as he is benefitting him.

The Gemara asks now asks why this distinction is true. If one is not allowed to charge for teaching Medrash, why is he allowed to charge for teaching Mikra?

מַּאָי שְׁנָא שָׁנָא (with regard to) Medrash מְּדְרָשׁ that no (i.e., he can't take payment) דְּלָתִיב as it is written (Devarim 4:14) "And Hashem commanded me" יְּלָמֵד מר לַמַּדָ אֶתְכֶם at that time to teach you ניְתָּיִב And it is written (ibid. 5) יְאַה לְמַדְתִּי אֶתְכֶם Chook I have taught you

and mispatim (halachos that are understood) ומִשְׁפָטִים

as Hashem commanded me" כַּאַשֶׁר צְוָנִי ה׳

Based on these two pesukim the Gemara makes the drasha and says that Moshe was saying:

Just like I was for free מָה אֲנִי בְּחִנָּם

so too you should be for free אַף אַתֶּם נָמֵי בְּחַנָּם

That is, Moshe was telling Klal Yisroel that just like he taught Klal Yisroel for free, so too every person is obligated to teach Torah for free (see footnote for how this is seen from the posuk).⁴⁰

⁴⁰ Understanding the Gemara's Drasha (how do we know that Moshe taught for free?)

³⁹ The Case of the Gemara (if the 'real' difference between the cases is if one is teaching Mikra or if one is teaching Medrash, why did the Mishna not just say this difference and not mention the locations at all?)

The Ran explains the case of the Gemara as follows. As the Gemara said, it is assur to charge for teaching Medrash but not for Mikra. However, there were places in which they were machmir to not charge even for teaching Mikra. They had this chumrah because they were afraid that if people would charge for teaching Mikra, they might come to charge for teaching Medrash as well.

The chiddush of the Mishna is that in a place that they would charge for teaching Mikra, Shimon would then not be allowed to teach Reuven (because by doing so, Shimon would be saving Reuven money). However, although Shimon would not be allowed to teach Reuven Mikra in this location, Shimon would be allowed to teach Reuven Medrash. And this is what Shmuel meant when he said that even in a place that takes payment for Mikra, you are only allowed to take payment for Mikra and not Medrash

Seemingly the Ran was bothered with this that Shmuel mentioned the word 'locations'. That is, if the difference between teaching Mikra and teaching Medrash is that for Mikra you are allowed to charge but for Medrash you are not, Shmuel should have just said so. He should have said that the Mishna is teaching us this halacha, that one can charge for Mikra but not Medrash. But Shmuel does not just do this, and he also mentions 'locations'. Therefore, the Ran explains that indeed the halacha of the Mishna will depend on the custom of each location as he explained.

The Ran explains that this is learned out from the last posuk that says that Moshe says that he taught Klal Yisroel the way that Hashem commanded him. What does it mean that he taught the way Hashem commanded him? What do the words 'as Hashem commanded him' add? The Gemara learns that it must be that Hashem commanded him to teach for free. The Ran points out that one cannot say that it means that Hashem commanded Moshe to teach them for

רש" אין בין המודר

והא'קא משמע לן • מתני׳ דאפי׳ במקום שנוטלין שכר וכו׳ • ולהכי לא ילמדט מקרא דהואיל ושרי למשקל שכר אם מלמדו בחנם מהגי ליה מן השכר שהיה לו ליתן: רב אמר י מאי טעמא התירו למשקל שכר מן המקרא מפני שאין טטלין שכר אלא על שכר שימור שמשמרין

התיטקות שחין מניחין אותן ללחת תורה אור ולעסוק בדברים בטלים ולא שכר לימוד המקרת וקטנים דלריכין שימור ילמדט מקרא לקטנים בחנם דהואיל ד ושרי למשקל עלייהו שכר קמהני (ג) השכר שהיה נו ליתן אבל מלמדו ככורות כמ. מדרש דקטנים אין טמדים מדרש אלא לגדולים וגדולים לית להו שכר שימור ולא קמהגי להו כלל ולהכי שרי: ורבי יוחנן תומר שכר פיסוק טעמים · שקיל מנייהו שמלמדם ניקוד וטעמים וההוא שכר מצי למשקל ופיסוק טעמים איט אלא במקרא ולהכי לא ילמדט מקרא: (ד) בקטן י (משום דקא מהצי ליה שמניח לו את השכר)(ה)תרין מתני׳ דקתני לאילמדט מקרא בקטן משום דקא מהני ליה שמניח לו את השכר שהיה לו ליתן: והכי קתני לא ילמדט מקרא לקטן - בחנם משום דקא מהני ליה שכר השימור אבל אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא גדול משום דאיהו לא לריך שימור ולא קמהני ליה ולבניו נמי הואיל ואביהן עמהם הוא משמרם וליכא שכר שימור: לא קורין בתחילה בשבת · אין מתחילין ללמדם כימ נח. [תיסותה דשנת בתחילה בשבת בדבר שלה למדו פי"ח פוספהא כ"מ פיח] מעולם אבל שונין בראשון כלומר בדבר שלמדוהו כבר פעם ראשונה לומדים אותן פעם שניה בשבת ולהכי קתני בראשון דרבותא קמ"ל אע"פ שלא למדוהו התינוקות אלא פעם אחת שונין: בשלמא למאן דאמר

איזר שמאל במקום שטטלין שכר על המקרא ואין טטלין שכר על המדרש על המדרש לא שרי ליה למשקלי נראה בעיני דה"פ מדינא מותר ליטול שכר על המקרא ולא על המדרש כדמפרש ואזיל מיהו יש מקומות שמחמירין על עלמם שלא ליטול שכר אפי׳ על המקרא הא קמ"ל דאפילו במקום שנומלין שכר "על המקרא שרי למשקל על המדרש לא שרי למדין מקרא ולא גדולים ולהכי לא הנייסלמשקל מאי שנא מדרש דלא דכתיב "ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמר אתכם וכתיב יי °ראה למרתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צוני ה׳ (ה) *מה אני בחנם אף אתם נמי בחנם מקרא נמי בחנם רב אמר שכר שימור ורבי יוחנן אמר שכר פיסוק מעמים תגן לא ילמרנו מקרא בשלמא למאן דאמר שכר פיסוק מעמים היינו רלא ילמרנו אלא למאן דאמר שכר שימור גדול בר שימור הוא בקמן קתני אי בקמן אימא סיפא אבל

מלמר את בניו מקרא קטן בר בנים הוא

הסורי מהסרא והכי קתני לא ילמדנו מקרא

בקמן אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא

מיתיבי יתינוקות לא קורין בתחילה בשבת

(ג) אלא שונין בראשון בשלמא למאן דאמר

שכר פיסוק מעמים היינו דאין קורין בתחילה

בשבת אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי

אין קורין בתחילה בשבת ואמאי שונין

בראשון הא איכא שכר שימור דשבת

ולימעמיך שכר פיסוק בשבת מי אסור

ירתניא השוכר את הפועל לשמור את*

התינוק לשמור את הפרה לשמור את

הזרעים אין נותנין לו שכר שבת לפיכך

הבלעה היא והבלעה מישרא

פרק רביעי

כדי שלא יבא ליטול מן המדרש ובאותן מקומות אפיט מקרא יטל ללמדו שהרי מכיון שהחמירו על עלמן למצוה איכן רשאין ליטול שכר והוה ליה מהרא כמדרש לכל המקומות אלא דמתני׳ מתוקמא במקום שטטלין שכר על המקרא כלומר שלא החמירו על עלמן ואפיטו באותו מקום על המקראדוקא הוא דשרי למשקל ומש"ה לא ילמדט דכיון שטטלין עליה שכר אם מלמדו בחנם נמלא מהגהו אבל על המדרש לא שרי למשקל דמדינא חסור כדמפרש ואזיל הלכך כי מלמדו מדרש בהנם לא מהני ליה ולא מידי דאגרא לא מחייב ביה ולימוד גופיה כמי לאו הכאה הוא דמטת לאו ליהטת נתט: ולענין הלכה קיימא לן הכי דעל המדרש לא שרי למשהל מיהו ה"מ שכר ומוד אבל אגר בטלה שרי והכי איתא בירושלמי דגרסינן התם יכול אף על מקרא ותרגום כן ת"לחוקים ומשפטים חוקים ומשפטים אתם מלמדים בהנם ואי אתם מלמדים בחנם מקרא ותרגום וכן חמי מתניא נסבין אגריהון אמר ר' יודן בר' ישמעאל שכר בטלן הס טטלין: מאי שנא מדרש דלא דכתיב ואותי טה ה׳ בעת ההיא י האי קרא מייתי לאשמעיכן דמשה נלטווה ללמוד תורה לישראל: וכתיב ראה למדתי אתכם תוקים ומשפטים כאשר לוני ה׳ - כלומר שלוני ללמוד בחנם דאי

101-תוספות הא קמ"ל דאפילי

במקום שנושלין

שכר פיסוק טעמים · שרי למשקל : הייט דאין קורין בתחילה בשבתי דהואיל ומעולם לא למדו דבר זה אלא עכשיו אינו מלמדו אלא בשכר ואתי למשקל שכר בשבת אבל שונין דעביד ליה בלא שכר : אמאי שונין בראשון אפינו שונין לא דהא איכא שכר שימור דשבת ואתי למשקל שכר בשבת: הבלעה היא · (ו) כדקתני ומישרי שרי : דתניא השוכר את הפועלי שטתן לו שכרו של כל יוס: לשמור את התיטק י מטומאה : לשמור את הזרעים י לטרך העומר : D'n

לא כאשר נוני אמאי קאי דליכא למימר בשכר דהיכי לימא כאשר לוני וכי לוהו בכך לא סגיא דלא לישקול אגרא וליכא למימר כמי דכאשר טוני הכי האמר כאשר טוני ולא מעלמי אני אומר דודאי ישראל לא היו מפקפקין בכך דהא כתיב בך יאמיט לעולם אלא ודאי ה"ק כאשר טוני ללמד בחנם : מקרא נמי בחנסי מהאי קרא גופיה : רב אמר שכר שימור · דמסתמא לומדי מקרא קטנים ולריכין שימור ומש"ה נהי דאגר לימוד אסור שכר שימור שרי: ורבי יותנן אמר שכר פיסוק טעמים · שמלמדין להם טעמים דלאו מדאורייתא נינהו הלכך לא הוו בכלל חוקים ומשפטים ואיכא בין רב לרבי יוחנן ללמד

שרי

DN

שכר על המקרא וכו׳ תפרע ואזיל מעתא דמה אני בחנם דכתיב ראה למדתי אתכס ומסתמא משה לא נפל סכר מיסראל שמשיר היה : שכר פימול י ם מסמר מלמד תינוקות שלא ילט אנה ואנה אבל מדרש אינו לריך ללמוד כ"א לגדול שתיט לריך שימור כבן פשר לתשנה : שבר פיסוק מפתים י וסבר דפיסוק אינו לריך אלא מדרבכן ולה שייך לומר מה אני בחנם אף אתם בתנם : גדול בר שימור הוא משמע ליה דמתניתין מיילי אף מיחסרא והכי קתני י וה"פ לא ילמדנו מקרא

ברגיל ללמוד תקרא

מקרא לגדול דלא בעי שימור דלרב אסור דס"ל דפיסוק טעמים דאורייתא ולרבי יוחנן שרי משום שכר פיסוק טעמים הלכך לענין הלכה כיון דקיי"ל דרב ור׳ יוחנן הלכה כר׳ יוחנן נקטינן דאפי׳ מגדול שרי ליטול שכר על המקרא וכך הם דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלטת נדרים: רגן לא ילמדט מקרא וכו׳ אלא למאן דאמל שכר שימור [גדול ברשימור] הוא והא איהו נטר נפשיה: בקצון י דהוי האי מודר קטן דאף על גב דקטן אוכל נבילות אין ב"ד מצווין להפרישו אפילו הכי לא ספינן ליה בידים וכשמלמדו הרי הוא מהנהו: ואם היה גדול מלמד לו ולבניו מקרא לו דלא בעי שימור לבניו נמי אע"ג דבעו שימור לא מהסר טפי מזן את בניו ואת בטתיו : שיתיבי תיטקות לא קורין בתחילה בשבת י מה שלא קראו מימיהם אלא שונין בראשון אם קראו פעם ראשונה לפני השבת שונין אותו בשבת אע"פ שהיא חזרה ראשונה : בשלכוא למ"ד שכר פיסוק טעמים היינו לאין קורין בתחילה בשבת לפי שעיקר השכר אינו אלא על קריאה ראשונה שטרחה מרובה ומש"ה אין קורין בתחילה בשבת דשכר שבת אסור אבל שונין בראשון משום דאחזרה לא שקלי אגרא: אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי אין קורין וכו׳ - כלומר מאי איכא בין פעם ראשונה לשניה הרי השכר אינו אלא על השימור וכי היכי דאיכא שימור בתחילה הכי נמי איכא שימור כששונין: הבלעה היא - שמכליע שכר יום השבה בכלל שכר שאר הימים: לשכור את החינוק . שהיו מגדלין תינוקות בחלרות הבנויות על דמורייתה מא גבי הסלע מפני קבר התהום כדי שימלאו מים מן המעיין לקדש אפר הפרה: לשמור הפרה י פרה אדומה: את הזרעים י לגורך שומר בגדולים: הסורי ושרי ליטול שכר פניו: היו משמרין אותם קודם הבאת העומר הכי מפרש לה רש"י ו"ל בפרק הוהב (ב"מ דף מי): לפיכך אם אבדו איט חייב באתריותן . לא ילמדט מקרא . ON.

בקטן אם הדיל קטן הקאן ממט : אם היה גדול מלמד לו ולבניו מקרא לו משום דגדול הוא ולא בפי שימור ואין נופלין פליה שכר ולבניו משום דמטה קפביד (ולא) [ני׳ לש"א אפי׳] בפי שימור ולא מהני ולא מידי: היים דאין קורין בתחילהי משום דאסור ליפול שכל בשבת אבל שונין שכבר ידעו בפעם ראשונה פיסוק המעמים ועל שאר הלימוד איט נוטל שכר אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי אין קורין בתחילה ואמאי שונין דמה לי פעם רחשונה ומה לי פעם שניה לעולם שימור איכא : לשמור את התינוק י הלרות היו בירושלים ומנדלין בהם מינוקות למלאית מים להזום על הכהן השרף את הפרה : לשמור את הפרה - פרה אדומה לשמרה שלה יעלה עליה עול : לשמור את הורעים י שדה המצוכרת שומרין אותה לצורך העומר ושתי הלהם :

דסיינין קפן אבל מלמד הוא בניו מקרא אם ראוי לבנים : אין קורין במחלה בשבת . מפני שונ שנת : אבל שונין בראשון פירוש יכולין למזר חזרה ראשונה בשבת: היינו דאין קורין בתחילה . מפני שמשתכר בשבת ותחזי כמקת ומתכר הכל שונין ברחשון דכיון דלימדו זו תערב שבת יודפין תותו תערב שבת : ראי משום שכר שימור אמאי שונין גראשון ' הא איכא שכר שימור : הבלעה היא ששכר שכת נכלפ ולא מיחזי כמקה וממכרשפוסק לו כך להלי שנה: לשומור את המינוקי לנורך מי הסאת:לשבור הזרפיםי לצורך שומר ושתי הלחם בשביעית אם שוכר ליומי אין נותנין לו שכר דמיחזי כמקח וממכר אם היה נותל: שכר

*) יופטון אנוטון דינוקא למנוחא . אם היו קורין במחילה היה חמור להם והיו לריכים להארין והאבות מלפין לקשוד עד שיבואו ומבשלין שונג שבת אבל מה שקראו מאחמול שונין ט היום כי אינן לריכין להאבמועיגן לאמירין היום ליו אינשיון אנוטוא יושיג שניו אינה ישלים לפגול המורה באיו וקמי איצמריך להשמועיגן לאממעיגן לאממעיגן להו על מה שקראו היום למיל ברמובות ומאי איצמריך להשמועיגן בי ויקיר להו עלמה יושיג ויוה שינה ישלים לכוול המורה שליו אינה ישלים למוחא יושיג שווי ברמולה היה מתור להם והיו לריכים להסריך והאבות מלפיד לקשמעיגן ביום ביום ביום לאמריך להשמעיגן להיו בכל יום ביום למנור שליו דרכן למיל ברמובות ומאי איצמריך להשמעיגן ביום להיה שינה לאון דרכן למיל בראובות ומאי איצמרין לאממעיגן לאמעיגן ביום ביום אינה שינה איצמרין לאמעיגן ל במותר בנותיו והה אין טוטנים פניהם שכר ואפינו לפנתו יכול ללמד בדבר שאין טוטנין פניו שכר ומתני קסמה קסני ומלמד לח בניו דמשמע אף בנות בכלל : דהורייתה הוא - ואין נוטנין שכר :

מטרש דעד ותי לציכן דעד ות הביח (א) גםי כאשר טיני כי אלהי מה אני: (ג) שם בהחילה נשנין בראשון: (ג) רשיי ד"ה רג אמר וכוי קמהני ליה השכר: (ד) ד"ה ר' יוחכן ודיה בקסן משום דקא מהני הו"א השכר הסיד ותיכת בקסן נמחק: (ה) ד"ה חניון וכוי בקטן קסני משום: (ו) ד"ה הבלפה היא ומישרי שרי כליל וחיבת בדקחני נמחק:

פי' הרא"ש

במקום פנוטלין פכר פל המקרא י ואם היה מלמדו בחנם הרי הוא מוחל לו על השכר ומהנהו: מאי פסקא י שלפולס נופלין שכל פל המקרא ולא על המדרש ולא קתני איפכא : מה אני בחנסי לוה חותי ללמד אתכם בחנם כמו שהוא למדני בחנה : שכר שימור י טופלין נערים קענים <u>a</u> הלומדים מקראלפתרם צלא ילכו ברתובות וכשוהיו ויזיהו ויהככו לדברים רפים: שכר פיסוק מעמים י לנגן המקראות כהלכתו 1631

עין משפט נר מצוה

לא מיי׳ פיה מכל סית הלי זופיו מהלכות כדרים הלכ׳ זסמג עשין יב וסמג לחוין רמב טוש"ע יד סי׳ רכה סעיף ב וקיי למה סעיף ו:

לאב מיי׳ פינ מהלי תית הלי ב מושיע

יד סימן רמה סעיף יד: לב ג מיי פיז מהלי

לחוץ סה מושיע איית

כימן שו סעיף ד:

שבת הלכ׳ כה סמג

But on this, the Gemara asks the obvious question.

(But) Mikra should also be for free מִקְרָא נָמֵי בְּחִנָם

If it is really true that the previous posuk teaches us that the Torah must be taught for free, why would the teaching of Mikra be different? After all, that very posuk is describing Moshe teaching Klal Yisroel all of the Torah, Mikra included.

The Gemara answers that when we say that one is allowed to charge for the teaching of Torah, this is not referring to the actual teaching of the Torah but rather to the other things that the act of teaching entails, as will be explained.

Rav said רַב אָמַר

(he received) payment for watching שְׁכַּר שִׁימּוּר and R' Yochanan said און אָמַר אַרָּבִּי יוֹחָנָן אָמַר

(he receives) payment שְׁכַּר

for (teaching) the 'trop' פִיסּוּק טְעָמִים

The Ran explains that Rav is answering that typically a person who is teaching Mikra, is teaching children. Therefore, the teacher is allowed to accept payment because although he cannot take payment for the actual learning itself, he is allowed to take payment for this that he watches the children as he teaches them.

R'Yochanan answers that the Mishna is referring to accepting payment for the teaching of the trop. R'Yochanan holds that the trop is not M'Dorayisa and is therefore not included in the issur of teaching Torah.⁴¹

The Ran points out that a practical halacha difference between Rav and R' Yochanan is if one is allowed to accept payment for teaching an adult trop. According to Rav it will be assur as Rav holds that the trop is M'Dorayisa, and as such, he holds that one can't accept payment for it. And in this case, we cannot say that the teacher is accepting the payment for the watching that he is doing because an adult does not need to be watched.

However, according to R' Yochanan it will be mutur to teach an adult trop. R' Yochanan holds that since trop is not M'Dorayisa, there is no issur to accept payment for teaching it, and it will not make a difference if he is teaching and child or if he is teaching an adult. The Gemara will now bring a proof from our Mishna to one of the two previous shitos.

תְּנַן We learned in a the Mishna אַנָּן לא יַלַמְדֶנוּ מְקָרָא you cannot teach him Mikra לא

The Mishna told us that if it is assur for Shimon to give benefit to Reuven, Shimon is not allowed to teach Mikra to Reuven. And on this the Gemara asks:

is someone who needs watching?! בר שימור הוא

The Mishna says that Shimon is not allowed to teach Reuven Mikra because normally one is allowed to charge for teaching Mikra, and therefore, when Shimon teaches Reuven Mikra for free, Reuven is saving the normal fee that he would be charged for being taught.

But if it is true that the only reason that you are ever allowed to charge for teaching Mikra, is because when you charge for the teaching of Mikra you are really charging for the watching of the one being taught, this would obviously not apply in the case of an adult.

Therefore, why would Shimon not be allowed to teach Reuven Mikra. Since Shimon is not allowed to charge for the teaching Reuven Mikra (as Reuven as an adult does not need watching), when Shimon does teach Reuven Mikra, Shimon is not saving Reuven any money.

However, according to R' Yochanan we understand the Mishna very well. According to R' Yochanan the reason why one is allowed to charge for teaching Mikra is because he is charging for the teaching of the trop. If so, this would certainly apply to an

⁴¹ What is the 'Trop' that the Gemara is referring to?

payment because we never find such a chiyuv that Moshe had to accept payment for teaching. After all, could it really be that if Moshe would not want to accept payment he would be forced to do so? This would seem to be non-sensical. How could it be that Moshe would be forced to accept payment if he wouldn't want to?

The Ran continues and says that it cannot be that the point of saying that it was "as Hashem commanded" was to assure Klal Yisroel that Moshe was really saying the word of Hashem as opposed to Moshe just saying what he wanted to. At that time, Klal Yisroel trusted Moshe and if Moshe would teach them Torah, they would believe that it was obviously from Hashem and Moshe would not have to 'certify' his words by saying 'as Hashem commanded me'.

Left with no alternative, the Gemara says that the words "as Hashem commanded me" must be coming to say that Hashem commanded him to teach the Torah for free, and once we know that Moshe taught Klal Yisroel for free, this tells us that we must teach for free as well.

Seemingly what we refer to as 'trop' includes two things, the way to 'sing' the Torah, and the way to punctuate the Torah. That is, the Torah obviously does not have punctuation marks, and as such, we will need to know how to punctuate the Torah. That is, where phrases start, end, etc.

רש" אין בין המודר

והא'קא משמע לן • מתני׳ דאפי׳ במקום שנוטלין שכר וכו׳ • ולהכי לא ילמדט מקרא דהואיל ושרי למשקל שכר אם מלמדו בחנם מהגי ליה מן השכר שהיה לו ליתן: רב אמר י מאי טעמא התירו למשקל שכר מן המקרא מפני שאין טטלין שכר אלא על שכר שימור שמשמרין

התיטקות שחין מניחין אותן ללחת תורה אור ולעסוק בדברים בטלים ולא שכר לימוד המקרת וקטנים דלריכין שימור ילמדט מקרא לקטנים בחנם דהואיל ד ושרי למשקל עלייהו שכר קמהני (ג) השכר שהיה נו ליתן אבל מלמדו ככורות כמ. מדרש דקטנים אין טמדים מדרש אלא לגדולים וגדולים לית להו שכר שימור ולא קמהגי להו כלל ולהכי שרי: ורבי יוחנן תומר שכר פיסוק טעמים · שקיל מנייהו שמלמדם ניקוד וטעמים וההוא שכר מצי למשקל ופיסוק טעמים איט אלא במקרא ולהכי לא ילמדט מקרא: (ד) בקטן י (משום דקא מהצי ליה שמניח לו את השכר)(ה)תרין מתני׳ דקתני לאילמדט מקרא בקטן משום דקא מהני ליה שמניח לו את השכר שהיה לו ליתן: והכי קתני לא ילמדט מקרא לקטן - בחנם משום דקא מהני ליה שכר השימור אבל אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא גדול משום דאיהו לא לריך שימור ולא קמהני ליה ולבניו נמי הואיל ואביהן עמהם הוא משמרם וליכא שכר שימור: לא קורין בתחילה בשבת · אין מתחילין ללמדם כימ נח. [תיסותה דשנת בתחילה בשבת בדבר שלה למדו פי"ח פוספהא כ"מ פיח] מעולם אבל שונין בראשון כלומר בדבר שלמדוהו כבר פעם ראשונה לומדים אותן פעם שניה בשבת ולהכי קתני בראשון דרבותא קמ"ל אע"פ שלא למדוהו התינוקות אלא פעם אחת שונין: בשלמא למאן דאמר

איזר שמאל במקום שטטלין שכר על המקרא ואין טטלין שכר על המדרש על המדרש לא שרי ליה למשקלי נראה בעיני דה"פ מדינא מותר ליטול שכר על המקרא ולא על המדרש כדמפרש ואזיל מיהו יש מקומות שמחמירין על עלמם שלא ליטול שכר אפי׳ על המקרא הא קמ"ל דאפילו במקום שנומלין שכר "על המקרא שרי למשקל על המדרש לא שרי למדין מקרא ולא גדולים ולהכי לא הנייסלמשקל מאי שנא מדרש דלא דכתיב "ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמר אתכם וכתיב יי °ראה למרתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צוני ה׳ (ה) *מה אני בחנם אף אתם נמי בחנם מקרא נמי בחנם רב אמר שכר שימור ורבי יוחנן אמר שכר פיסוק מעמים תגן לא ילמרנו מקרא בשלמא למאן דאמר שכר פיסוק מעמים היינו רלא ילמרנו אלא למאן דאמר שכר שימור גדול בר שימור הוא בקמן קתני אי בקמן אימא סיפא אבל

מלמר את בניו מקרא קטן בר בנים הוא

הסורי מהסרא והכי קתני לא ילמדנו מקרא

בקמן אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא

מיתיבי יתינוקות לא קורין בתחילה בשבת

(ג) אלא שונין בראשון בשלמא למאן דאמר

שכר פיסוק מעמים היינו דאין קורין בתחילה

בשבת אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי

אין קורין בתחילה בשבת ואמאי שונין

בראשון הא איכא שכר שימור דשבת

ולימעמיך שכר פיסוק בשבת מי אסור

ירתניא השוכר את הפועל לשמור את*

התינוק לשמור את הפרה לשמור את

הזרעים אין נותנין לו שכר שבת לפיכך

הבלעה היא והבלעה מישרא

פרק רביעי

כדי שלא יבא ליטול מן המדרש ובאותן מקומות אפיט מקרא יטל ללמדו שהרי מכיון שהחמירו על עלמן למצוה איכן רשאין ליטול שכר והוה ליה מהרא כמדרש לכל המקומות אלא דמתני׳ מתוקמא במקום שטטלין שכר על המקרא כלומר שלא החמירו על עלמן ואפיטו באותו מקום על המקראדוקא הוא דשרי למשקל ומש"ה לא ילמדט דכיון שטטלין עליה שכר אם מלמדו בחנם נמלא מהגהו אבל על המדרש לא שרי למשקל דמדינא חסור כדמפרש ואזיל הלכך כי מלמדו מדרש בהנם לא מהני ליה ולא מידי דאגרא לא מחייב ביה ולימוד גופיה כמי לאו הכאה הוא דמטת לאו ליהטת נתט: ולענין הלכה קיימא לן הכי דעל המדרש לאשרי למשהל מיהו ה"מ שכר ומוד אבל אגר בטלה שרי והכי איתא בירושלמי דגרסינן התם יכול אף על מקרא ותרגום כן ת"לחוקים ומשפטים חוקים ומשפטים אתם מלמדים בהנם ואי אתם מלמדים בחנם מקרא ותרגום וכן חמי מתניא נסבין אגריהון אמר ר' יודן בר' ישמעאל שכר בטלן הס טטלין: מאי שנא מדרש דלא דכתיב ואותי טה ה׳ בעת ההיא י האי קרא מייתי לאשמעיכן דמשה נלטווה ללמוד תורה לישראל: וכתיב ראה למדתי אתכם תוקים ומשפטים כאשר לוני ה׳ - כלומר שלוני ללמוד בחנם דאי

101-תוספות הא קמ"ל דאפילי

במקום שנושלין

שכר פיסוק טעמים · שרי למשקל : הייט דאין קורין בתחילה בשבתי דהואיל ומעולם לא למדו דבר זה אלא עכשיו אינו מלמדו אלא בשכר ואתי למשקל שכר בשבת אבל שונין דעביד ליה בלא שכר : אמאי שונין בראשון אפינו שונין לא דהא איכא שכר שימור דשבת ואתי למשקל שכר בשבת: הבלעה היא · (ו) כדקתני ומישרי שרי : דתניא השוכר את הפועלי שטתן לו שכרו של כל יוס: לשמור את התיטק י מטומאה : לשמור את הזרעים י לטרך העומר : D'n

לא כאשר נוני אמאי קאי דליכא למימר בשכר דהיכי לימא כאשר לוני וכי לוהו בכך לא סגיא דלא לישקול אגרא וליכא למימר כמי דכאשר טוני הכי האמר כאשר טוני ולא מעלמי אני אומר דודאי ישראל לא היו מפקפקין בכך דהא כתיב בך יאמיט לעולם אלא ודאי ה"ק כאשר טוני ללמד בחנם : מקרא נמי בחנם · מהאי קרא גופיה : רב אמר שכר שימור · דמסתמא לומדי מקרא קטנים ולריכין שימור ומש"ה נהי דאגר לימוד אסור שכר שימור שרי: ורבי יותנן אמר שכר פיסוק טעמים · שמלמדין להם טעמים דלאו מדאורייתא נינהו הלכך לא הוו בכלל חוקים ומשפטים ואיכא בין רב לרבי יוחנן ללמד

שרי

DN

שכר על המקרא וכו׳ תפרע ואזיל מעתא דמה אני בחנם דכתיב ראה למדתי אתכס ומסתמא משה לא נפל סכר מיסראל שמשיר היה : שכר פימול י ם מסמר מלמד תינוקות שלא ילט אנה ואנה אבל מדרש אינו לריך ללמוד כ"א לגדול שתיט לריך שימור כבן פשר לתשנה : שבר פיסוק מפתים י וסבר דפיסוק אינו לריך אלא מדרבכן ולה שייך לומר מה אני בחנם אף אתם בתנם : גדול בר שימור הוא משמע ליה דמתניתין מיילי אף מיחסרא והכי קתני י וה"פ לא ילמדנו מקרא

ברגיל ללמוד תקרא

מקרא לגדול דלא בעי שימור דלרב אסור דס"ל דפיסוק טעמים דאורייתא ולרבי יוחנן שרי משום שכר פיסוק טעמים הלכך לענין הלכה כיון דקיי"ל דרב ור׳ יוחנן הלכה כר׳ יוחנן נקטינן דאפי׳ מגדול שרי ליטול שכר על המקרא וכך הם דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלטת נדרים: רגן לא ילמדט מקרא וכו׳ אלא למאן דאמל שכר שימור [גדול ברשימור] הוא והא איהו נטר נפשיה: בקצון י דהוי האי מודר קטן דאף על גב דקטן אוכל נבילות אין ב"ד מצווין להפרישו אפילו הכי לא ספינן ליה בידים וכשמלמדו הרי הוא מהנהו: ואם היה גדול מלמד לו ולבניו מקרא לו דלא בעי שימור לבניו נמי אע"ג דבעו שימור לא מהסר טפי מזן את בניו ואת בטתיו : שיתיבי תיטקות לא קורין בתחילה בשבת י מה שלא קראו מימיהם אלא שונין בראשון אם קראו פעם ראשונה לפני השבת שונין אותו בשבת אע"פ שהיא חזרה ראשונה : בשלכוא למ"ד שכר פיסוק טעמים היינו לאין קורין בתחילה בשבת לפי שעיקר השכר אינו אלא על קריאה ראשונה שטרחה מרובה ומש"ה אין קורין בתחילה בשבת דשכר שבת אסור אבל שונין בראשון משום דאחזרה לא שקלי אגרא: אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי אין קורין וכו׳ - כלומר מאי איכא בין פעם ראשונה לשניה הרי השכר אינו אלא על השימור וכי היכי דאיכא שימור בתחילה הכי נמי איכא שימור כששונין: הבלעה היא - שמכליע שכר יום השבה בכלל שכר שאר הימים: לשכור את החינוק . שהיו מגדלין תינוקות בחלרות הבנויות על דמורייתה מא גבי הסלע מפני קבר התהום כדי שימלאו מים מן המעיין לקדש אפר הפרה: לשמור הפרה י פרה אדומה: את הזרעים י לגורך שומר בגדולים: הסורי ושרי ליטול שכר פניו: היו משמרין אותם קודם הבאת העומר הכי מפרש לה רש"י ו"ל בפרק הוהב (ב"מ דף מי): לפיכך אם אבדו איט חייב באתריותן . לא ילמדט מקרא . ON.

בקטן אם הדיל קטן הקאן ממט : אם היה גדול מלמד לו ולבניו מקרא לו משום דגדול הוא ולא בפי שימור ואין נופלין פליה שכר ולבניו משום דמטה קפביד (ולא) [ני׳ לש"א אפי׳] בפי שימור ולא מהני ולא מידי: היים דאין קורין בתחילהי משום דאסור ליפול שכל בשבת אבל שונין שכבר ידעו בפעם ראשונה פיסוק המעמים ועל שאר הלימוד איט נוטל שכר אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי אין קורין בתחילה ואמאי שונין דמה לי פעם רחשונה ומה לי פעם שניה לעולם שימור איכא : לשמור את התינוק י הלרות היו בירושלים ומנדלין בהם מינוקות למלאית מים להזום על הכהן השרף את הפרה : לשמור את הפרה - פרה אדומה לשמרה שלה יעלה עליה עול : לשמור את הורעים י שדה המצוכרת שומרין אותה לצורך העומר ושתי הלהם :

דסיינין קפן אבל מלמד הוא בניו מקרא אם ראוי לבנים : אין קורין במחלה בשבת . מפני שונ שנת : אבל שונין בראשון פירוש יכולין למזר חזרה ראשונה בשבת: היינו דאין קורין בתחילה . מפני שמשתכר בשבת ותחזי כמקת ומתכר הכל שונין ברחשון דכיון דלימדו זו תערב שבת יודפין תותו תערב שבת : ראי משום שכר שימור אמאי שונין גראשון ' הא איכא שכר שימור : הבלעה היא ששכר שכת נכלפ ולא מיחזי כמקה וממכרשפוסק לו כך להלי שנה: לשומור את המינוקי לנורך מי הסאת:לשבור הזרפיםי לצורך שומר ושתי הלחם בשביעית אם שוכר ליומי אין נותנין לו שכר דמיחזי כמקח וממכר אם היה נותל: שכר

*) יופטון אנוטון דינוקא למנוחא . אם היו קורין במחילה היה חמור להם והיו לריכים להארין והאבות מלפין לקשוד עד שיבואו ומבשלין שונג שבת אבל מה שקראו מאחמול שונין ט היום כי אינן לריכין להאבמועיגן לאמירין היום ליו אינשיון אנוטוא יושיג שניו אינה ישלים לפגול המורה באיו וקמי איצמריך להשמועיגן לאממעיגן לאממעיגן להו על מה שקראו היום למיל ברמובות ומאי איצמריך להשמועיגן בי ויקיר להו עלמה יושיג ויוה שינה ישלים לכוול המורה שליו אינה ישלים למוחא יושיג שווי ברמולה היה מתור להם והיו לריכים להסריך והאבות מלפיד לקשמעיגן ביום ביום ביום לאמריך להשמעיגן להיו בכל יום ביום למנור שליו דרכן למיל ברמובות ומאי איצמריך להשמעיגן ביום להיה שינה לאון דרכן למיל בראובות ומאי איצמרין לאממעיגן לאמעיגן ביום ביום אינה שינה איצמרין לאמעיגן ל במותר בנותיו והה אין טוטנים פניהם שכר ואפינו לפנתו יכול ללמד בדבר שאין טוטנין פניו שכר ומתני קסמה קסני ומלמד לח בניו דמשמע אף בנות בכלל : דהורייתה הוא - ואין נוטנין שכר :

מטרש דעד ותי לציכן דעד ות הביח (א) גםי כאשר טיני כי אלהי מה אני: (ג) שם בהחילה נשנין בראשון: (ג) רשיי ד"ה רג אמר וכוי קמהני ליה השכר: (ד) ד"ה ר' יוחכן ודיה בקסן משום דקא מהני הו"א השכר הסיד ותיכת בקסן נמחק: (ה) ד"ה חניון וכוי בקטן קסני משום: (ו) ד"ה הבלפה היא ומישרי שרי כליל וחיבת בדקחני נמחק:

פי' הרא"ש

במקום פנוטלין פכר פל המקרא י ואם היה מלמדו בחנם הרי הוא מוחל לו על השכר ומהנהו: מאי פסקא י שלפולס נופלין שכל פל המקרא ולא על המדרש ולא קתני איפכא : מה אני בחנסי לוה חותי ללמד אתכם בחנם כמו שהוא למדני בחנה : שכר שימור י טופלין נערים קענים <u>a</u> הלומדים מקראלפתרם פלא ילכו ברתובות וכשוהיו ויזיהו ויהככו לדברים רפים: שכר פיסוק מעמים י לנגן המקראות כהלכתו 1631

עין משפט נר מצוה

לא מיי׳ פיה מכל סית הלי זופיו מהלכות כדרים הלכ׳ זסמג עשין יב וסמג לחוין רמב טוש"ע יד סי׳ רכה סעיף ב וקיי למה סעיף ו:

לאב מיי׳ פינ מהלי תית הלי ב מושיע

יד סימן רמה סעיף יד: לב ג מיי פיז מהלי

לחוץ סה מושיע איית

כימן שו סעיף ד:

שבת הלכ׳ כה סמג

adult as well, and therefore we understand this that our Mishna says that Shimon cannot teach Reuven Mikra.

The Gemara answers:

The Mishna is dealing with a katon (child) בְּקָטָן קָתָנֵי

The Gemara answers that when our Mishna says that Shimon is not allowed to teach Reuven Mikra, it is referring to a case in which Reuven is a katon, and if so, normally Shimon would be allowed to charge for this, and therefore when he teaches Reuven, he will be benefiting Reuven, something that he is not allowed to do.⁴²

But on this the Gemara asks:

If (the Mishna is dealing) with a katon אִי בְּקָטָן say the sayfa אֵימָא קֵיפָא אָבָל מְלַמֵּד (the sayfa says) but you can teach his sons Mikra אֶת בְּנֵיו מְקָרָא

The sayfa of the Mishna says that although Shimon cannot teach Reuven Mikra, he can teach Reuven's sons Mikra. And on this the Gemara asks the obvious question:

(But is) a katon קָטָן

someone who can have sons?! בַּר בְּנִים הוּא

The Gemara points out that the person being discussed in the Mishna cannot be a katon because the sayfa of the Mishna discusses this person having children, something that a katon cannot do.

The Gemara answers:

It (the Mishna) is missing (words) חַסּוֹרֵי מְחַסְרָא and this is how it should be learned יְהָכִי קֶתְנֵי and he cannot teach Mikra לא יְלַמְדֶנּוּ מִקְרָא to a katon אָבַמְדָי (but) if he is a gadol אָם הָיָה גָּדוֹל he can teach him מְלַמְדוֹ לו and his children Mikra וּלְכַנֵיו מִקָרָא

The Gemara answers that the correct way to learn the Mishna is that the Mishna is saying that Shimon is not allowed to teach Reuven if Reuven is a katon, and if Reuven is a gadol, then not only can Shimon teach Reuven, but Reuven can even teach Reuven's children.

The Ran explains that Shimon is allowed to teach Reuven if Reuven is an adult, as an adult does not need watching. And Shimon is even allowed to teach Reuven's children. The Ran explains that even though in the case that Shimon will teach Reuven's children, Reuven benefits from the fact that he does not have to hire a teacher for his children, this is not considered a forbidden benefit, similar to this that the Mishna will teach us that Shimon would be allowed to give food to Reuven's children.

Even though when Shimon gives food to Reuven's children, Shimon saves Reuven the money that he would have otherwise needed to have spent to pay food for his children, this is only considered as an indirect benefit.

As the Ran will explain later on (Daf 38), since the intent of Shimon is to fulfill the mitzvah of feeding the children and not to pay up Reuven's debt, the benefit that Reuven does get is only considered incidental benefit and is therefore not assur.

If so, in our case as well, the benefit that Reuven receives from not having to hire a teacher for his children is only considered as incidental benefit as Shimon's intent is to do the mitzvah of teaching Reuven's children, and not to pay for Reuven's obligation.

TO SUMMARIZE: The Gemara answers that there are three halachos with regard to Shimon teaching Reuven Mikra.

- 1. If Reuven is an adult, Shimon is allowed to teach him.
- 2. If Reuven is a child, Shimon is not allowed to teach him.
- 3. Shimon is allowed to teach Reuven's children Mikra.
- 4.

What Can Children Be Taught on Shabbos?

מֵיתִּיבִּי They asked from a Baraisa תִּינּוֹקוֹת children לא קוֹרְין בַּתְּחִילָה cannot read for the first time בַּשְׁבָּת on Shabbos בְּרָאשׁוֹן (for the first time (on Shabbos)

The Baraisa tells us that children cannot be taught new material (i.e., material that they have never learned before) on Shabbos, but they are allowed to review for the first time on Shabbos. And on this the Gemara asks:

It is good בִּשְׁלָמָא

(according) to the one who says למאן דָּאָמַר

⁴² Why Can't Shimon Cause Reuven (the katon) to Benefit from Him?

The Ran explains that even though if we see a katon doing something that is assur we are not obligated to stop the katon, we are not allowed to be the cause of this katon doing the issur. Therefore, since it is assur for Reuven to benefit from Shimon, Shimon is not allowed to teach him Mikra, because by doing so, Shimon his causing Reuven to do an avayra (i.e., he is causing Reuven to benefit from him, something that Reuven is not allowed to do).

One might still be able to ask why this is considered as a benefit for Reuven. If Reuven is really a katon, then he would never pay for someone to teach him,

and if so, why is it considered as if Shimon is saving him money by teaching him for free? Granted Shimon might want to demand money from Reuven's father, but can he really demand money from Reuven himself?

[.] Perhaps one can answer that even if practically Shimon cannot get money from Reuven, since the service that Shimon gave Reuven is 'chargeable' this is enough to give the teaching value, and as such, that is why it would be assur for Shimon to teach Reuven, וויש לפלפל.

רש" אין בין המודר

והא'קא משמע לן • מתני׳ דאפי׳ במקום שנוטלין שכר וכו׳ • ולהכי לא ילמדט מקרא דהואיל ושרי למשקל שכר אם מלמדו בחנם מהגי ליה מן השכר שהיה לו ליתן: רב אמר י מאי טעמא התירו למשקל שכר מן המקרא מפני שאין טטלין שכר אלא על שכר שימור שמשמרין

התיטקות שחין מניחין אותן ללחת תורה אור ולעסוק בדברים בטלים ולא שכר לימוד המקרת וקטנים דלריכין שימור ילמדט מקרא לקטנים בחנם דהואיל ד ושרי למשקל עלייהו שכר קמהני (ג) השכר שהיה נו ליתן אבל מלמדו ככורות כמ. מדרש דקטנים אין טמדים מדרש אלא לגדולים וגדולים לית להו שכר שימור ולא קמהגי להו כלל ולהכי שרי: ורבי יוחנן תומר שכר פיסוק טעמים · שקיל מנייהו שמלמדם ניקוד וטעמים וההוא שכר מצי למשקל ופיסוק טעמים איט אלא במקרא ולהכי לא ילמדט מקרא: (ד) בקטן י (משום דקא מהצי ליה שמניח לו את השכר)(ה)תרין מתני׳ דקתני לאילמדט מקרא בקטן משום דקא מהני ליה שמניח לו את השכר שהיה לו ליתן: והכי קתני לא ילמדט מקרא לקטן - בחנם משום דקא מהני ליה שכר השימור אבל אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא גדול משום דאיהו לא לריך שימור ולא קמהני ליה ולבניו נמי הואיל ואביהן עמהם הוא משמרם וליכא שכר שימור: לא קורין בתחילה בשבת · אין מתחילין ללמדם כימ נח. [תיסותה דשנת בתחילה בשבת בדבר שלה למדו פי"ח פוספהא כ"מ פיח] מעולם אבל שונין בראשון כלומר בדבר שלמדוהו כבר פעם ראשונה לומדים אותן פעם שניה בשבת ולהכי קתני בראשון דרבותא קמ"ל אע"פ שלא למדוהו התינוקות אלא פעם אחת שונין: בשלמא למאן דאמר

איזר שמאל במקום שטטלין שכר על המקרא ואין טטלין שכר על המדרש על המדרש לא שרי ליה למשקלי נראה בעיני דה"פ מדינא מותר ליטול שכר על המקרא ולא על המדרש כדמפרש ואזיל מיהו יש מקומות שמחמירין על עלמם שלא ליטול שכר אפי׳ על המקרא הא קמ"ל דאפילו במקום שנומלין שכר "על המקרא שרי למשקל על המדרש לא שרי למדין מקרא ולא גדולים ולהכי לא הנייסלמשקל מאי שנא מדרש דלא דכתיב "ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמר אתכם וכתיב יי °ראה למרתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צוני ה׳ (ה) *מה אני בחנם אף אתם נמי בחנם מקרא נמי בחנם רב אמר שכר שימור ורבי יוחנן אמר שכר פיסוק מעמים תגן לא ילמרנו מקרא בשלמא למאן דאמר שכר פיסוק מעמים היינו רלא ילמרנו אלא למאן דאמר שכר שימור גדול בר שימור הוא בקמן קתני אי בקמן אימא סיפא אבל

מלמר את בניו מקרא קטן בר בנים הוא

הסורי מהסרא והכי קתני לא ילמדנו מקרא

בקמן אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא

מיתיבי יתינוקות לא קורין בתחילה בשבת

(ג) אלא שונין בראשון בשלמא למאן דאמר

שכר פיסוק מעמים היינו דאין קורין בתחילה

בשבת אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי

אין קורין בתחילה בשבת ואמאי שונין

בראשון הא איכא שכר שימור דשבת

ולימעמיך שכר פיסוק בשבת מי אסור

ירתניא השוכר את הפועל לשמור את*

התינוק לשמור את הפרה לשמור את

הזרעים אין נותנין לו שכר שבת לפיכך

הבלעה היא והבלעה מישרא

פרק רביעי

כדי שלא יבא ליטול מן המדרש ובאותן מקומות אפיט מקרא יטל ללמדו שהרי מכיון שהחמירו על עלמן למצוה איכן רשאין ליטול שכר והוה ליה מהרא כמדרש לכל המקומות אלא דמתני׳ מתוקמא במקום שטטלין שכר על המקרא כלומר שלא החמירו על עלמן ואפיטו באותו מקום על המקראדוקא הוא דשרי למשקל ומש"ה לא ילמדט דכיון שטטלין עליה שכר אם מלמדו בחנם נמלא מהגהו אבל על המדרש לא שרי למשקל דמדינא חסור כדמפרש ואזיל הלכך כי מלמדו מדרש בהנם לא מהני ליה ולא מידי דאגרא לא מחייב ביה ולימוד גופיה כמי לאו הכאה הוא דמטת לאו ליהטת נתט: ולענין הלכה קיימא לן הכי דעל המדרש לא שרי למשהל מיהו ה"מ שכר ומוד אבל אגר בטלה שרי והכי איתא בירושלמי דגרסינן התם יכול אף על מקרא ותרגום כן ת"לחוקים ומשפטים חוקים ומשפטים אתם מלמדים בהנם ואי אתם מלמדים בחנם מקרא ותרגום וכן חמי מתניא נסבין אגריהון אמר ר' יודן בר' ישמעאל שכר בטלן הס טטלין: מאי שנא מדרש דלא דכתיב ואותי טה ה׳ בעת ההיא י האי קרא מייתי לאשמעיכן דמשה נלטווה ללמוד תורה לישראל: וכתיב ראה למדתי אתכם תוקים ומשפטים כאשר לוני ה׳ - כלומר שלוני ללמוד בחנם דאי

101-תוספות הא קמ"ל דאפילי

במקום שנושלין

שכר פיסוק טעמים · שרי למשקל : הייט דאין קורין בתחילה בשבתי דהואיל ומעולם לא למדו דבר זה אלא עכשיו אינו מלמדו אלא בשכר ואתי למשקל שכר בשבת אבל שונין דעביד ליה בלא שכר : אמאי שונין בראשון אפינו שונין לא דהא איכא שכר שימור דשבת ואתי למשקל שכר בשבת: הבלעה היא · (ו) כדקתני ומישרי שרי : דתניא השוכר את הפועלי שטתן לו שכרו של כל יוס: לשמור את התיטק י מטומאה : לשמור את הזרעים י לטרך העומר : D'n

לא כאשר נוני אמאי קאי דליכא למימר בשכר דהיכי לימא כאשר לוני וכי לוהו בכך לא סגיא דלא לישקול אגרא וליכא למימר כמי דכאשר טוני הכי האמר כאשר טוני ולא מעלמי אני אומר דודאי ישראל לא היו מפקפקין בכך דהא כתיב בך יאמיט לעולם אלא ודאי ה"ק כאשר טוני ללמד בחנם : מקרא נמי בחנם · מהאי קרא גופיה : רב אמר שכר שימור · דמסתמא לומדי מקרא קטנים ולריכין שימור ומש"ה נהי דאגר לימוד אסור שכר שימור שרי: ורבי יותנן אמר שכר פיסוק טעמים · שמלמדין להם טעמים דלאו מדאורייתא נינהו הלכך לא הוו בכלל חוקים ומשפטים ואיכא בין רב לרבי יוחנן ללמד

שרי

DN

שכר על המקרא וכו׳ תפרע ואזיל מעתא דמה אני בחנם דכתיב ראה למדתי אתכס ומסתמא משה לא נפל סכר מיסראל שמשיר היה : שכר פימול י ם מסמר מלמד תינוקות שלא ילט אנה ואנה אבל מדרש אינו לריך ללמוד כ"א לגדול שתיט לריך שימור כבן פשר לתשנה : שבר פיסוק מפתים י וסבר דפיסוק אינו לריך אלא מדרבכן ולה שייך לומר מה אני בחנם אף אתם בתנם : גדול בר שימור הוא משמע ליה דמתניתין מיילי אף מיחסרא והכי קתני י וה"פ לא ילמדנו מקרא

ברגיל ללמוד תקרא

מקרא לגדול דלא בעי שימור דלרב אסור דס"ל דפיסוק טעמים דאורייתא ולרבי יוחנן שרי משום שכר פיסוק טעמים הלכך לענין הלכה כיון דקיי"ל דרב ור׳ יוחנן הלכה כר׳ יוחנן נקטינן דאפי׳ מגדול שרי ליטול שכר על המקרא וכך הם דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלטת נדרים: רגן לא ילמדט מקרא וכו׳ אלא למאן דאמל שכר שימור [גדול ברשימור] הוא והא איהו נטר נפשיה: בקצון י דהוי האי מודר קטן דאף על גב דקטן אוכל נבילות אין ב"ד מצווין להפרישו אפילו הכי לא ספינן ליה בידים וכשמלמדו הרי הוא מהנהו: ואם היה גדול מלמד לו ולבניו מקרא לו דלא בעי שימור לבניו נמי אע"ג דבעו שימור לא מהסר טפי מזן את בניו ואת בטתיו : שיתיבי תיטקות לא קורין בתחילה בשבת י מה שלא קראו מימיהם אלא שונין בראשון אם קראו פעם ראשונה לפני השבת שונין אותו בשבת אע"פ שהיא חזרה ראשונה : בשלכוא למ"ד שכר פיסוק טעמים היינו לאין קורין בתחילה בשבת לפי שעיקר השכר אינו אלא על קריאה ראשונה שטרחה מרובה ומש"ה אין קורין בתחילה בשבת דשכר שבת אסור אבל שונין בראשון משום דאחזרה לא שקלי אגרא: אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי אין קורין וכו׳ - כלומר מאי איכא בין פעם ראשונה לשניה הרי השכר אינו אלא על השימור וכי היכי דאיכא שימור בתחילה הכי נמי איכא שימור כששונין: הבלעה היא - שמכליע שכר יום השבה בכלל שכר שאר הימים: לשכור את החינוק . שהיו מגדלין תינוקות בחלרות הבנויות על דמורייתה מא גבי הסלע מפני קבר התהום כדי שימלאו מים מן המעיין לקדש אפר הפרה: לשמור הפרה י פרה אדומה: את הזרעים י לגורך שומר בגדולים: הסורי ושרי ליטול שכר פניו: היו משמרין אותם קודם הבאת העומר הכי מפרש לה רש"י ו"ל בפרק הוהב (ב"מ דף מי): לפיכך אם אבדו איט חייב באתריותן . לא ילמדט מקרא . ON.

בקטן אם הדיל קטן הקאן ממט : אם היה גדול מלמד לו ולבניו מקרא לו משום דגדול הוא ולא בפי שימור ואין נופלין פליה שכר ולבניו משום דמטה קפביד (ולא) [ני׳ לש"א אפי׳] בפי שימור ולא מהני ולא מידי: היים דאין קורין בתחילהי משום דאסור ליפול שכל בשבת אבל שונין שכבר ידעו בפעם ראשונה פיסוק המעמים ועל שאר הלימוד איט נוטל שכר אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי אין קורין בתחילה ואמאי שונין דמה לי פעם רחשונה ומה לי פעם שניה לעולם שימור איכא : לשמור את התינוק י הלרות היו בירושלים ומנדלין בהם מינוקות למלאית מים להזום על הכהן השרף את הפרה : לשמור את הפרה - פרה אדומה לשמרה שלה יעלה עליה עול : לשמור את הורעים י שדה המצוכרת שומרין אותה לצורך העומר ושתי הלהם :

דסיינין קפן אבל מלמד הוא בניו מקרא אם ראוי לבנים : אין קורין במחלה בשבת . מפני שונ שנת : אבל שונין בראשון פירוש יכולין למזר חזרה ראשונה בשבת: היינו דאין קורין בתחילה . מפני שמשתכר בשבת ותחזי כמקת ומתכר הכל שונין ברחשון דכיון דלימדו זו תערב שבת יודפין תותו תערב שבת : ראי משום שכר שימור אמאי שונין גראשון ' הא איכא שכר שימור : הבלעה היא ששכר שכת נכלפ ולא מיחזי כמקה וממכרשפוסק לו כך להלי שנה: לשומור את המינוקי לנורך מי הסאת:לשבור הזרפיםי לצורך שומר ושתי הלחם בשביעית אם שוכר ליומי אין נותנין לו שכר דמיחזי כמקח וממכר אם היה נותל: שכר

*) יופטון אנוטון דינוקא למנוחא . אם היו קורין במחילה היה חמור להם והיו לריכים להארין והאבות מלפין לקשוד עד שיבואו ומבשלין שונג שבת אבל מה שקראו מאחמול שונין ט היום כי אינן לריכין להאבמועיגן לאמירין היום ליו אינשיון אנוטוא יושיג שניו אינה ישלים לפגול המורה באיו וקמי איצמריך להשמועיגן לאממעיגן לאממעיגן להו על מה שקראו היום למיל ברמובות ומאי איצמריך להשמועיגן בי ויקיר להו עלמה יושיג ויוה שינה ישלים לכוול המורה שליו אינה ישלים למוחא יושיג שווי ברמולה היה מתור להם והיו לריכים להסריך והאבות מלפיד לקשמעיגן ביום ביום ביום לאמריך להשמעיגן להיו בכל יום ביום למנור שליו דרכן למיל ברמובות ומאי איצמריך להשמעיגן ביום להיה שינה לאון דרכן למיל בראובות ומאי איצמרין לאממעיגן לאמעיגן ביום ביום אינה שינה איצמרין לאמעיגן ל במותר בנותיו והה אין טוטנים פניהם שכר ואפינו לפנתו יכול ללמד בדבר שאין טוטנין פניו שכר ומתני קסמה קסני ומלמד לח בניו דמשמע אף בנות בכלל : דהורייתה הוא - ואין נוטנין שכר :

מטרש דעד ותי לציכן דעד ות הביח (א) גםי כאשר טיני כי אלהי מה אני: (ג) שם בהחילה נשנין בראשון: (ג) רשיי ד"ה רג אמר וכוי קמהני ליה השכר: (ד) ד"ה ר' יוחכן ודיה בקסן משום דקא מהני הו"א השכר הסיד ותיכת בקסן נמחק: (ה) ד"ה חניון וכוי בקטן קסני משום: (ו) ד"ה הבלפה היא ומישרי שרי כליל וחיבת בדקחני נמחק:

פי' הרא"ש

במקום פנוטלין פכר פל המקרא י ואם היה מלתדו בחנם הרי הוא מוחל לו על השכר ומהנהו: מאי פסקא י שלפולס נופלין שכל פל המקרא ולא על המדרש ולא קתני איפכא : מה אני בחנסי לוה חותי ללמד אתכם בחנם כמו שהוא למדני בחנה : שכר שימור י טופלין נערים קענים <u>a</u> הלומדים מקראלפתרם פלא ילכו ברתובות וכשוהיו ויזיהו ויהככו לדברים רפים: שכר פיסוק מעמים י לנגן המקראות כהלכתו 1631

עין משפט נר מצוה

לא מיי׳ פיה מכל סית הלי זופיו מהלכות כדרים הלכ׳ זסמג עשין יכ וסמג לחוין רמב טוש"ע יד סי׳ רכה סעיף ב וקיי למה סעיף ו:

לאב מיי׳ פינ מהלי תית הלי ב מושיע

יד סימן רמה סעיף יד: לב ג מיי פיז מהלי

לחוץ סה מושיע איית

כימן שו סעיף ד:

שבת הלכ׳ כה סמג

(that it is) payment שָׁכַר (for teaching) 'trop' (that one is allowed to take) פּיסוק טְעַמִים this is (what the Baraisa tells us) היינו להיינו that one cannot read (learn) דְּאֵין קוֹרִין for the first time בתחילה on Shabbos בשבת but (according) to the one that says אַלָא למאן דָאַמָר (it is the) payment שָׁכָר for watching (that one is allowed to take) שימור why אַמָאי can one not read אין קורין for the first time on Shabbos בַּתְּחִילָה בַשְׁבָּת and why ואַמָאי can one review שונין for the first time (on Shabbos) בּרָאשׁון but there is הא אינא the payment for the watching שָׁכָר שִׁימור on Shabbos דשבת

The Ran explains the Gemara's question as follows. When one teaches trop, he mainly takes payment for the first time that he teaches it but he does not charge for the review. This is because the main work that a teacher must do is to teach the student the trop for the first time. However, once the student learns the trop it is relatively easy to review it.

If so, we can understand why one is not allowed to teach Mikra for the first time on Shabbos but one is allowed to review it. This is because if he teaches it for the first time, it comes out that the teacher is taking payment for work that he is doing on Shabbos, something that he is not allowed to do. And the teacher is allowed to review with the student on Shabbos, as the teacher does not take payment for the review.

But according to Rav, the reason a teacher of Mikra is allowed to take payment is only for the watching that he is doing. But if so, what is the difference between the first time the Mikra is being learned and between the time that it is being reviewed? In both cases the child needs to be watched, and if so, both cases should be assur on Shabbos.

But on this question the Gemara asks:

אַלְיּטַאְנָירָדָּ But according to your reasoning שְׁכַּר the payment פּיסּוּק (for teaching) trop (for the first time) פּיסּוּק (for teaching) trop (for the first time) הַבְּלָעָה הִיא (but) it is 'havlaha' מי אָסוּר מִישְׁרֵא שְׁרֵי and 'havlaha' is mutur יְהַבְלָעָה מִישְׁרֵא שְׁרֵי

The root of the word 'havlaha' comes from the word to swallow and refers to the concept that one is allowed to pay for work that is to be done over many days even if one of those days is Shabbos. That is, we don't look at it as if the person is being paid for Shabbos, rather he is being paid for the complete job and the fact that one of those days happens to be Shabbos is incidental.

If so, here too as well we should say the same. This teacher is being paid for teaching this student the trop over the course of many days. If so, why can he not teach him the trop for the first time on Shabbos? Granted one is not allowed to pay someone to work for him on Shabbos, but this should be considered a case of 'halva' as he is paying him for other days as well. If so, this Baraisa is not only a question on Rav but it is a question on R' Yochanan as well.

Before the Gemara answers its question, it brings a source that 'havlaha' is indeed mutur.

The next Baraisa describes the payment of those who would guard three things: the parah adumah, the children who would draw the water in which the ashes of the parah adumah would be placed, and the grain that would be brought for the korban omer.

The Baraisa tells us:

אָקּנְנָאָ ג פּוֹעֵל As we learned in a Baraisa הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל סחפ who hires a worker לִשְׁמוֹר אֶת הַפּוֹעֵל to watch the child לִשְׁמוֹר אֶת הַפָּרָה to watch the cow לִשְׁמוֹר אֶת הַזְּרָעִים (or) to watch the plantings אַין נוֹתְנִין לוֹ we do not give him שְׁכַּר שַׁבָּת therefore

רש" אין בין המודר

והא'קא משמע לן • מתני׳ דאפי׳ במקום שנוטלין שכר וכו׳ • ולהכי לא ילמדט מקרא דהואיל ושרי למשקל שכר אם מלמדו בחנם מהגי ליה מן השכר שהיה לו ליתן: רב אמר י מאי טעמא התירו למשקל שכר מן המקרא מפני שאין טטלין שכר אלא על שכר שימור שמשמרין

התיטקות שחין מניחין אותן ללחת תורה אור ולעסוק בדברים בטלים ולא שכר לימוד המקרת וקטנים דלריכין שימור ילמדט מקרא לקטנים בחנם דהואיל ד ושרי למשקל עלייהו שכר קמהני (ג) השכר שהיה נו ליתן אבל מלמדו ככורות כמ. מדרש דקטנים אין טמדים מדרש אלא לגדולים וגדולים לית להו שכר שימור ולא קמהגי להו כלל ולהכי שרי: ורבי יוחנן תומר שכר פיסוק טעמים · שקיל מנייהו שמלמדם ניקוד וטעמים וההוא שכר מצי למשקל ופיסוק טעמים איט אלא במקרא ולהכי לא ילמדט מקרא: (ד) בקטן י (משום דקא מהצי ליה שמניח לו את השכר)(ה)תרין מתני׳ דקתני לאילמדט מקרא בקטן משום דקא מהני ליה שמניח לו את השכר שהיה לו ליתן: והכי קתני לא ילמדט מקרא לקטן - בחנם משום דקא מהני ליה שכר השימור אבל אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא גדול משום דאיהו לא לריך שימור ולא קמהני ליה ולבניו נמי הואיל ואביהן עמהם הוא משמרם וליכא שכר שימור: לא קורין בתחילה בשבת · אין מתחילין ללמדם כימ נח. [תיסותה דשנת בתחילה בשבת בדבר שלה למדו פי"ח פוספהא כ"מ פיח] מעולם אבל שונין בראשון כלומר בדבר שלמדוהו כבר פעם ראשונה לומדים אותן פעם שניה בשבת ולהכי קתני בראשון דרבותא קמ"ל אע"פ שלא למדוהו התינוקות אלא פעם אחת שונין: בשלמא למאן דאמר

איזר שמאל במקום שטטלין שכר על המקרא ואין טטלין שכר על המדרש על המדרש לא שרי ליה למשקלי נראה בעיני דה"פ מדינא מותר ליטול שכר על המקרא ולא על המדרש כדמפרש ואזיל מיהו יש מקומות שמחמירין על עלמם שלא ליטול שכר אפי׳ על המקרא הא קמ"ל דאפילו במקום שנומלין שכר "על המקרא שרי למשקל על המדרש לא שרי למדין מקרא ולא גדולים ולהכי לא הנייסלמשקל מאי שנא מדרש דלא דכתיב "ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמר אתכם וכתיב יי °ראה למרתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צוני ה׳ (ה) *מה אני בחנם אף אתם נמי בחנם מקרא נמי בחנם רב אמר שכר שימור ורבי יוחנן אמר שכר פיסוק מעמים תגן לא ילמרנו מקרא בשלמא למאן דאמר שכר פיסוק מעמים היינו רלא ילמרנו אלא למאן דאמר שכר שימור גדול בר שימור הוא בקמן קתני אי בקמן אימא סיפא אבל

מלמר את בניו מקרא קטן בר בנים הוא

הסורי מהסרא והכי קתני לא ילמדנו מקרא

בקמן אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא

מיתיבי יתינוקות לא קורין בתחילה בשבת

(ג) אלא שונין בראשון בשלמא למאן דאמר

שכר פיסוק מעמים היינו דאין קורין בתחילה

בשבת אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי

אין קורין בתחילה בשבת ואמאי שונין

בראשון הא איכא שכר שימור דשבת

ולימעמיך שכר פיסוק בשבת מי אסור

ירתניא השוכר את הפועל לשמור את*

התינוק לשמור את הפרה לשמור את

הזרעים אין נותנין לו שכר שבת לפיכך

הבלעה היא והבלעה מישרא

פרק רביעי

כדי שלא יבא ליטול מן המדרש ובאותן מקומות אפיט מקרא יטל ללמדו שהרי מכיון שהחמירו על עלמן למצוה איכן רשאין ליטול שכר והוה ליה מהרא כמדרש לכל המקומות אלא דמתני׳ מתוקמא במקום שטטלין שכר על המקרא כלומר שלא החמירו על עלמן ואפיטו באותו מקום על המקראדוקא הוא דשרי למשקל ומש"ה לא ילמדט דכיון שטטלין עליה שכר אם מלמדו בחנם נמלא מהגהו אבל על המדרש לא שרי למשקל דמדינא חסור כדמפרש ואזיל הלכך כי מלמדו מדרש בהנם לא מהני ליה ולא מידי דאגרא לא מחייב ביה ולימוד גופיה כמי לאו הכאה הוא דמטת לאו ליהטת נתט: ולענין הלכה קיימא לן הכי דעל המדרש לא שרי למשהל מיהו ה"מ שכר ומוד אבל אגר בטלה שרי והכי איתא בירושלמי דגרסינן התם יכול אף על מקרא ותרגום כן ת"לחוקים ומשפטים חוקים ומשפטים אתם מלמדים בהנם ואי אתם מלמדים בחנם מקרא ותרגום וכן חמי מתניא נסבין אגריהון אמר ר' יודן בר' ישמעאל שכר בטלן הס טטלין: מאי שנא מדרש דלא דכתיב ואותי טה ה׳ בעת ההיא י האי קרא מייתי לאשמעיכן דמשה נלטווה ללמוד תורה לישראל: וכתיב ראה למדתי אתכם תוקים ומשפטים כאשר לוני ה׳ - כלומר שלוני ללמוד בחנם דאי

101-תוספות הא קמ"ל דאפילי

במקום שנושלין

שכר פיסוק טעמים · שרי למשקל : הייט דאין קורין בתחילה בשבתי דהואיל ומעולם לא למדו דבר זה אלא עכשיו אינו מלמדו אלא בשכר ואתי למשקל שכר בשבת אבל שונין דעביד ליה בלא שכר : אמאי שונין בראשון אפינו שונין לא דהא איכא שכר שימור דשבת ואתי למשקל שכר בשבת: הבלעה היא · (ו) כדקתני ומישרי שרי : דתניא השוכר את הפועלי שטתן לו שכרו של כל יוס: לשמור את התיטק י מטומאה : לשמור את הזרעים י לטרך העומר : D'n

לא כאשר נוני אמאי קאי דליכא למימר בשכר דהיכי לימא כאשר לוני וכי לוהו בכך לא סגיא דלא לישקול אגרא וליכא למימר כמי דכאשר טוני הכי האמר כאשר טוני ולא מעלמי אני אומר דודאי ישראל לא היו מפקפקין בכך דהא כתיב בך יאמיט לעולם אלא ודאי ה"ק כאשר טוני ללמד בחנם : מקרא נמי בחנם · מהאי קרא גופיה : רב אמר שכר שימור · דמסתמא לומדי מקרא קטנים ולריכין שימור ומש"ה נהי דאגר לימוד אסור שכר שימור שרי: ורבי יותנן אמר שכר פיסוק טעמים · שמלמדין להם טעמים דלאו מדאורייתא נינהו הלכך לא הוו בכלל חוקים ומשפטים ואיכא בין רב לרבי יוחנן ללמד

שרי

DN

שכר על המקרא וכו׳ תפרע ואזיל מעתא דמה אני בחנם דכתיב ראה למדתי אתכס ומסתמא משה לא נפל פכר מיפראל פעפיר היה : שכר פימול י ם מסמר מלמד תינוקות שלא ילט אנה ואנה אבל מדרש אינו לריך ללמוד כ"א לגדול שתיט לריך שימור כבן פשר לתשנה : שבר פיסוק מפתים י וסבר דפיסוק אינו לריך אלא מדרבכן ולה שייך לומר מה אני בחנם אף אתם בתנם : גדול בר שימור הוא משמע ליה דמתניתין מיילי אף מיחסרא והכי קתני י וה"פ לא ילמדנו מקרא

ברגיל ללמוד תקרא

מקרא לגדול דלא בעי שימור דלרב אסור דס"ל דפיסוק טעמים דאורייתא ולרבי יוחנן שרי משום שכר פיסוק טעמים הלכך לענין הלכה כיון דקיי"ל דרב ור׳ יוחנן הלכה כר׳ יוחנן נקטינן דאפי׳ מגדול שרי ליטול שכר על המקרא וכך הם דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלטת נדרים: רגן לא ילמדט מקרא וכו׳ אלא למאן דאמל שכר שימור [גדול ברשימור] הוא והא איהו נטר נפשיה: בקצון י דהוי האי מודר קטן דאף על גב דקטן אוכל נבילות אין ב"ד מצווין להפרישו אפילו הכי לא ספינן ליה בידים וכשמלמדו הרי הוא מהנהו: ואם היה גדול מלמד לו ולבניו מקרא לו דלא בעי שימור לבניו נמי אע"ג דבעו שימור לא מהסר טפי מזן את בניו ואת בטתיו : שיתיבי תיטקות לא קורין בתחילה בשבת י מה שלא קראו מימיהם אלא שונין בראשון אם קראו פעם ראשונה לפני השבת שונין אותו בשבת אע"פ שהיא חזרה ראשונה : בשלכוא למ"ד שכר פיסוק טעמים היינו לאין קורין בתחילה בשבת לפי שעיקר השכר אינו אלא על קריאה ראשונה שטרחה מרובה ומש"ה אין קורין בתחילה בשבת דשכר שבת אסור אבל שונין בראשון משום דאחזרה לא שקלי אגרא: אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי אין קורין וכו׳ - כלומר מאי איכא בין פעם ראשונה לשניה הרי השכר אינו אלא על השימור וכי היכי דאיכא שימור בתחילה הכי נמי איכא שימור כששונין: הבלעה היא - שמכליע שכר יום השבה בכלל שכר שאר הימים: לשכור את החינוק . שהיו מגדלין תינוקות בחלרות הבנויות על דמורייתה מא גבי הסלע מפני קבר התהום כדי שימלאו מים מן המעיין לקדש אפר הפרה: לשמור הפרה י פרה אדומה: את הזרעים י לגורך שומר בגדולים: הסורי ושרי ליטול שכר פניו: היו משמרין אותם קודם הבאת העומר הכי מפרש לה רש"י ו"ל בפרק הוהב (ב"מ דף מי): לפיכך אם אבדו איט חייב באתריותן . לא ילמדט מקרא . ON.

בקטן אם הדיל קטן הקאן ממט : אם היה גדול מלמד לו ולבניו מקרא לו משום דגדול הוא ולא בפי שימור ואין נופלין פליה שכר ולבניו משום דמטה קפביד (ולא) [ני׳ לש"א אפי׳] בפי שימור ולא מהני ולא מידי: היים דאין קורין בתחילהי משום דאסור ליפול שכל בשבת אבל שונין שכבר ידעו בפעם ראשונה פיסוק המעמים ועל שאר הלימוד איט נוטל שכר אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי אין קורין בתחילה ואמאי שונין דמה לי פעם רחשונה ומה לי פעם שניה לעולם שימור איכא : לשמור את התינוק י הלרות היו בירושלים ומנדלין בהם מינוקות למלאית מים להזום על הכהן השרף את הפרה : לשמור את הפרה - פרה אדומה לשמרה שלה יעלה עליה עול : לשמור את הורעים י שדה המצוכרת שומרין אותה לצורך העומר ושתי הלהם :

דסיינין קפן אבל מלמד הוא בניו מקרא אם ראוי לבנים : אין קורין במחלה בשבת . מפני שונ שנת : אבל שונין בראשון פירוש יכולין למזר חזרה ראשונה בשבת: היינו דאין קורין בתחילה . מפני שמשתכר בשבת ותחזי כמקת ומתכר הכל שונין ברחשון דכיון דלימדו זו תערב שבת יודפין תותו תערב שבת : ראי משום שכר שימור אמאי שונין גראשון ' הא איכא שכר שימור : הבלעה היא ששכר שכת נכלפ ולא מיחזי כמקה וממכרשפוסק לו כך להלי שנה: לשומור את המינוקי לנורך מי הסאת:לשבור הזרפיםי לצורך שומר ושתי הלחם בשביעית אם שוכר ליומי אין נותנין לו שכר דמיחזי כמקח וממכר אם היה נותל: שכר

*) יופטון אנוטון דינוקא למנוחא . אם היו קורין במחילה היה חמור להם והיו לריכים להארין והאבות מלפין לקשוד עד שיבואו ומבשלין שונג שבת אבל מה שקראו מאחמול שונין ט היום כי אינן לריכין להאבמועיגן לאמירין היום ליו אינשיון אנוטוא יושיג שניו אינה ישלים לפגול המורה באיו וקמי איצמריך להשמועיגן לאממעיגן לאממעיגן להו על מה שקראו היום למיל ברמובות ומאי איצמריך להשמועיגן בי ויקיר להו עלמה יושיג ויוה שינה ישלים לכוול המורה שליו אינה ישלים למוחא יושיג שווי ברמולה היה מתור להם והיו לריכים להסריך והאבות מלפיד לקשמעיגן ביום ביום ביום לאמריך להשמעיגן להיו בכל יום ביום למנור שליו דרכן למיל ברמובות ומאי איצמריך להשמעיגן ביום להיה שינה לאון דרכן למיל בראובות ומאי איצמרין לאממעיגן לאמעיגן ביום ביום אינה שינה איצמרין לאמעיגן ל במותר בנותיו והה אין טוטנים פניהם שכר ואפינו לפנתו יכול ללמד בדבר שאין טוטנין פניו שכר ומתני קסמה קסני ומלמד לח בניו דמשמע אף בנות בכלל : דהורייתה הוא - ואין נוטנין שכר :

מטרש דעד ותי לציכן דעד ות הביח (א) גםי כאשר טיני כי אלהי מה אני: (ג) שם בהחילה נשנין בראשון: (ג) רשיי ד"ה רג אמר וכוי קמהני ליה השכר: (ד) ד"ה ר' יוחכן ודיה בקסן משום דקא מהני הו"א השכר הסיד ותיכת בקסן נמחק: (ה) ד"ה חניון וכוי בקטן קסני משום: (ו) ד"ה הבלפה היא ומישרי שרי כליל וחיבת בדקחני נמחק:

פי' הרא"ש

במקום פנוטלין פכר פל המקרא י ואם היה מלמדו בחנם הרי הוא מוחל לו על השכר ומהנהו: מאי פסקא י שלפולס נופלין שכל פל המקרא ולא על המדרש ולא קתני איפכא : מה אני בחנסי לוה חותי ללמד אתכם בחנם כמו שהוא למדני בחנה : שכר שימור י טופלין נערים קענים <u>a</u> הלומדים מקראלפתרם פלא ילכו ברתובות וכשוהיו ויזיהו ויהככו לדברים רפים: שכר פיסוק מעמים י לנגן המקראות כהלכתו 1631

עין משפט נר מצוה

לא מיי׳ פיה מכל סית הלי זופיו מהלכות כדרים הלכ׳ זסמג עשין יב וסמג לחוין רמב טוש"ע יד סי׳ רכה סעיף ב וקיי למה סעיף ו:

לאב מיי׳ פינ מהלי תית הלי ב מושיע

יד סימן רמה סעיף יד: לב ג מיי פיז מהלי

לחוץ סה מושיע איית

כימן שו סעיף ד:

שבת הלכ׳ כה סמג

דערות הב"ח (ל) נש׳ מקרא סופרים ארץ ארץ שעימים ביצרים וטי אחר הלט אחר: (ג) שם גאים דונננהם: (ג) רש׳ ד׳ם אם סיי שכיר וכו׳ טחנין לו שכי בני (ד) ד׳ה אלא גבי שנת בא דקתי לא קרין בתחילם לאו משום וכו׳ סופרים ארץ ארץ כלימר וכו׳ וכן נמי ארץ דלא וכו׳ וכן נמי ארץ דלא וכו׳ וכן לשמים דלא וכו׳ וכן בי דים אאם סיו וכו׳ נדגר קשם סים ערודין כליל והר׳אוסיגות אכל שונין נמחק : (ה) ד׳ה מקרא

ערים: זאת העבותים מקום שמשות תוים עם ואבורים או האבורים מישיות אות היה כי עישות שלה בי אות האות שלה משה היה אות אות היש בי אות היש בי אות אות היא אות אות היש בי אות אות היש בי אות אות אות אות אות שלה שלה מערים לאות אות היש בי אות היש בי אות אות אות שלה שלה מערים לאות היא אות היש בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי אות השלה שלה משה היה אות היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות השלה שלה השלה היש בי שלה שלה שלה מערים לאות היש היש ביות השלה משה היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות השלה השלה השלה מערים לאות היש היש בי לאות היש היש בי לאות בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי לאות השלה שלה מערים לאות היש היש בי לאות השלה שלה מערים לאות היש היש שלה היש היש שלה היש שלה היש היש ה מעבורו וכן לאות מסתכו לאת כוגנים ואחר משמע ברת דכלכמו להשיני הנגה פרת פרת פרת לאות כוג לאות ביאלי השלה שלה שלה ה באים דונכנתה האה ימים באים ונגנהה באים קרו ולא כמיב: את ההגד הגד הגד לי את שלה כאת עשית: אלי הבערן לאוי אם לאות בישאל בישאת הישאל בי אות הישאל היש בדבר האלהים ברעות הישאת הישאל בישאל היש בישאל בישאל היש בדבר האלה היש הישאל היש בדבר האלה כמים בישאל היש בדבר הישאל היש בדבר האלה כמים בישאל בישאל היש לה

הבל השתה דכתיב בלה וי"ו תשתע סעדו לבכם החר שתעבורו וכן כולם : תשפעיך תהום רבה . כים כאוי לכתוב ומשפתיך טו"י : פרת דכלכתו - בלכתו להשיב ידו על נהר פרת פרת לה כתיב וקרי : איש דכאשר ישאל איש בדבר אלהים - דאמיתופל : באים דונבנתה - הנה ימים באים ונבנתה: את דהגד הוגד

אלי (ו) דכולהו הניקריין ולא כתיבן:וכתיבן ולא קריין נא דיסלה.דנעמן: שכל אלו הפסוקים י שבשבילם מפסיקין בין דבר לדבר : ויביכו בהם : עצור סופרים אחר תעבורו אחר תלכו אחר תאסוי קדמו שרים אחר נוגנים - כל הני אחר מיוחרין הן ואיכן אלא לתפארת הלשון במקרא זה פיסוק עעמים שעל ידי דהוה ליה למכתב סעדו לבכם ותעבורו תסגר שבעת ימים ותאסף קדמו שרים נוגנים אלא שנכתבו לתפארת הלשון : צדקתך כהררי אל הכינון מכיכין להבר הוה ליה למכתב לדקתך הררי אל כדכתיב משפטיך תהום רבה טמר שההרים הרמים כלומר המלאכים לריכין ללדקת השם אלא שכתב המקרא למעלה או כהררי אל לתפארת הלשון ובדברי מורי ראיתי דעטור סופרים הייט שכותבין טעם מפסיק באחר כי היכי דלישהמע אח"כ הלך ואח"כ תעבורו למטה: אלו המסורותי ואחר כן תאסף קדמו שרים ואח"כ טגנים לדקתך כהררי נפסק בטעם כהררי ממלח אל לומר שמלח אל הפוכה כאילו היתה בתחלת הפסוק הסכות ויתרות: מקרה סופרים ארץ ארץ ופירוש אל נדקתך נגלית כהרים שהם גלויים ואלמלא ההפסק היה במשמע אחר שתלט אחר שתעבורו אחר שתאסף קדמו שרים אחר הטוגנים בתשמנה בחמנתמה שהטגנים קדמו להם לדקתך כהרים של אל וקרי ליה עטור סופרים משום דמעטרי לה למילהא בטעם הקריאה: קריין ולא כתיבן פרת וכן פתים מלרים פאין דבלכתו . בשמואל הוא להשיב ידו בנהר פרת פרת קרי ולא כתיב : איש דכאשר ישאל . בשמואל נמי הוא גבי אחיתופל כאשר ישאל איש קורין שמים מלרים בדבר האלהים איש קרי ולא כתיב: באים דונבנתה - בירמיה הוא הנה ימים באים נאם ה' [ונבנתה] העיר וגו׳ באים קרי ולא כתיב : בחירה: עמור סופריםי כמו לה הבמות לה סרו לה דפליטהי בסוף ירמיה בנבואת בבל יהי לה לפליטה לה קרי ולא כתיב: את דהגד הגדי ברות ויען בועו ויאמר לה הגד הוגד (את) [לי כל] דמתרגמינו לה פטרו אשר עשית את חמותך האי את קרי ולא כתיב מיהו בספרים שלט קרי וכתיב ואף במסרה לא מדכר ליה בהנך דקריין ולא כתיבן : אלי דהגורן. פהוסרו תן התינות אותיות הכאויות להנתן שהיה ממונה והייה אם ברות נמי הוא ותאמר אניה את כל אשר תאמרי אני אטשה והפסוק שאחריו ותרד הגורן וחטש ככל אשר צותה חמותה וקרי ליה אני דהגורן בהם: אחר מפטרו יש נהם מלמד נשכר אע"ג דבההוא קרא ליכא הגורן כיון דסמוך ליה בפסוק דלאחריו: אלי דהשעורים - ברוח נמי הוא והאמר שם השעורים האלה נתן היה ראוי לכתוב בוי"ו שאסור מהאי שממא: ניכי אמר אני אני קרי ולא כתיב: כתיבן ולא קריין נא דיסלה · במלכים בהשתתויתי בית רימון יסלח נא ה׳ לעבדך כתיב נא ולא מקרי דהוה משמע סעדו

לבכם וחח"ל תעטרו

פי׳ הרא״ש תפורש זה תרגום י שתפרב המקרה : ושום

עיטור סופרים אחר תעבורו ולא כתיב תעבורו אחר והייט עיטור שמעטרין הדיבור דהכי משמע יפה: קדמו שרים אחר טגנים .

ומת

1तत

נקודות המפסיקות בין פסוק לפסוק איש רכאשר ישאל איש בדבר האלהים: מי לאנייף ויו"ד בין רי"ש לגד"י וכן שמים וקרי להו שום שכל שעל ידיהן אדם ימים באים (ג) דגבגתה להדפליטה (ג) את דהגדימים לא כתבינן שאמים אל"ף בין שי"ן מית ג מבין המקרא כפי תטעת הטעמים וות גדוגד אלי דהגורן אלי דהישעורים הלין קריין את ג למ"ם ובין מ"ם ליו"ד וכן מלרים : ולא כתבן וכתבן ולא קריין ינא דיסלחמינה הלכה למשה מסיני זנקרחין הכי: INNI

איש רכאשר ישאל איש ברבר האלהים: (אל"ף ויו"ד נין רי"ם ללו"י וכן שמים איש רכאשר ישאל איש

ולא כתיב אחר טגנים קדמו שרים: לדקתך כהררי אלי ולא כתיב

כהררי אל לדקתך דהכי מסתבר טפי ובדווקא משתעי: איש דכאשר

ישאל איש בדבר האלהים · באחיתופל כתיב: באים דונבנתהי [קרי

ולא] כתיב: לה דפליטה · שניהן כתובין בירמיהו: את דהגד הוגד

ניטו ענימודם שכר דביון דמת ומשביים מופרים אחר ועעבון או און און אין היים ההברה גלא כתבינן וויד בין אל"ף ניהה הוו להו כתוקים ומשביים: מהניםתאסף "קרמו שרים אחר נוגנים "צדקתך היים ההברה גלא כתבינן וויד בין אל"ף מפורש זה תרגוס - דמפרש ליה פת בברבי את אררוי נלא רתורוא"מרח דרלרחו ני לרי"ש ובין רי"ש לגד"י וכן נמי ארך [מי סופרים סיו סית]

כתיבן וכתיבן ולא קריין הלכה למשה מסיני להשכיל בפסוק בין כל פיסוק ופיסוק : מקרא סופרים (ה) ארז ארז י כלומר מקרא סופרים (ה) ארץ שמים מצרים *עיטור ליטול עללימודס שכר דכיון דמדמוריי יניאש"סופרים "אדר תעבורו "אדר תלך "אדרניאשימה שקורין ארן ארן דלא כתבינן נמונר נא

כבודה בת מלך פנימה (תהלים מה) במקרא ויקראו בספר תורת האלהים זה וליכא לאוקמא בה שכר שימור : שכר מקרא מפורש זה תרגום ושום שכל אלו פיסוק טעמים דאורייתא הוא ולא הפסוקים ויבינו במקרא זה פיסוק מעמים מצי למשקל עלייהו אגרא : אנו ואמרי לה אלו המסורות אמר רבי יצחק הפסוקים י עד היכן מסיים כל פסוק מקרא סופרים ועימור סופרים וקריין ולא ופכוה ולהכי קרי להו שום שכל שיכול

ⁿ אורחייהו למיפה אבראי דכתיב כל

קנהדרין ק:] שבת להתענג בו אבל שונין הואל וכבר למדוהו לא מיטרדי בהו: דיפט י כדי שיהו פטיין: ויקיר להו עלמא -שכבד עליהם ללמוד מפני המחכל ולהכי אין קורין בתחילה בשבת דמלער להו: בטתי שמלמדין אותן מגילה ג.

טרודין בהן ולא היו פטיין למלות [כתוכות קי. כינ קמו

גבי שבתי(ד) דקתני לא קורין בתחילה אבל שונין לאו משום שכר פיסוק ולא משום שכר שימור קחמר דהח שרי בהבלעה: דיפט אבהתהון דיטקא למלוותה דלהון - שהם היו עסוקין להקרותן בתחילה בדבר חדש היו

שרי:אם אבדו - בשבת חייב באחריותן דהא טתנין לי שכר השבת: אלא

שבת: אם היה שמיר שבת - שטתנים לו ז' פשיטים שכרו לשבוע תורה אור השבוע טמנין (ג) שכר שבת דהבלעה

אם אבדו · בשבת: איט הייב באחריותן · האאיל ואיט שכיר ביום

אע"פ שמגיע ליום שבת פשוט אחד כיון דכל יום שבת נבלע עם שכירות שאר השבוע זו היא הבלעה ששכר שבת מבליע בתוך ימי

אם אבדו אינו הייב באחריותן ואם היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת לפיכך אם אבדו חייב באחריותן אלא גבי שבת היינו מעמא דאין קוראין בתחילה משום ריפנו אבהתרון רינוקי למצותא רשבתא ואיבעית אימא משום רבשבתא אכלין ושתין ויקיר עליהון עלמא כראמר *שמואל שינוי וסת תחילת חולי מעיים ולמאן דאמר שכר פיסוק מעמים מ"מ לא אמר שכר שימור קסבר בנות מי קא בעיין שימור ולמ"ד שבר שימור מ"מ לא אמר שכר פיסוק מעמים קסבר (שכר)פיסוק מעמים דאורייתא הוא *דא"ר איקא בר אבין

אמר רב הננאל אמר רב מ"ד "ויקראו בספרנחזיסתורה מי בעיין שימור אינה לא תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו

בכלל שאר הימים: לפיכך - כיון דהוי שומר שכר אם אבדו בשבת חייב באחריותן : דיפנו אבוהון D35

דיטקא למלותא דשבתא • שאבות התיטקות פונין למצות ומשתעשעין עם התיטקות וחם יקראו החיטוקות לכתחילה יחושו לבטולם : ויקיר עליהון עלמא י על התינוקות שמתוך שחכלו יותר ממה שדרכן לאכול בחול אבריהם כבדין עליהן וחין יכולין ללמוד בתחילה שלריך עיון מרובה: גדול מי בעי שימור . בתמיה כך היא הגירסא במקלת נסחאות ואתי שפיר דה"ק סתמא דמתני' דקתני ולא ילמדט מקרא בגדול היא מדקתני סיפא אבל מלמד את בניו דמאי דמשניכן לפיל חסורי מחסראשינויא דחיקא היא אלא ודאי בגדול מתוקמא וגדול מי בעי שימור · ואיכא נסחי דגרסי בנות מי בעי שימור והסג פריך ודאי כל היכא דתנא תנא המודר הגאה מחבירו בין איש בין אשה משמע והיכי פסיק ותנה לה ילמדט מקרה נהי דמוקמת לה בקטן תינח בנים קטנים דבעו שימור הכל בנות אפי׳ קטטת לא בעו

שימור שאין דרכן לנאת לחוץ: קשבר נ פיסוק טעמים דאורייתא הוא י ואסור כדאמר פרק קמא דחגיגה (דף ו:)נפקא מינה לפסוקי טעמי: המסורות מה שנמסר במסרה : אמר רבי ילחק

מקרא סופרים - הקריאה שמסרו לני הראשונים שנקראו סופרים : ועמור סופרים ליבות יתירות שנכתבו ליפות הלשון ונקראות עטור לפי שהן מעטרין את הלשון: קריין ולא כתיבן תיבות הגקראות ולא נכתבות : בתיבן ולא קריין שנכתבות ואינן נקראות: הלכה למשה מסיני · כך קבל משה בסיני ומסר לישראל: מקרא סופרים ארן ארן שכשיש בו אתנחתא נקרא ארן בקמן : שמים מגרים שאע"פ שאין בהם אל"ף נקראים כאיט היחה

כך כיון מעלמדים כנכ: למצותיה · דשנמות : ואיבעית אימה · פמתה דאין קורין משום דנשנת אולנים מפי מנמע ויקור פלייהו פלמה כלומר שכנדין הם מפני שיטי ווסת דאין יכולין לפסוק ולמרות

וללמוד ברחשון : בנות מי בפיין שימור י ומהני׳ סחמה קתני בין בנים ובין כנות ובנות ליכה יולהניות

ולא בעיא שימור איכ לא שייך בהן שכר שימור: שכר פיסוק מעמים דאורייתא י ואסור לימול שכר פליהם : אלו הפסוקים · מקום שהפסוק מסיים שם : ואמרי לה אלו המסורות. מאן דאית ליה פיסוק

כערוד ערך עטל]

תמצח פי׳ הגון מחד]

תוספות

הוא דקבלת שכר לאו חפני בתים: אלא פפמא דאיו קורין ברחשון דיפנו

אביהם של תינוקות

ולתי משום שכר שכת

כלל אלא אפי׳ כשאביהם

של תיטקות מלמדין

חוחו בתנם שיהיה נהם

פנאי שיהא פנוים

לקמודת שנת וחס

יקרתו ברחשון ישהו

אבל שונין כרחשון

דתו ליכא שהייה כל

שכר שנוע נותנין לו פכר פנת וחס הבדו מייב בהמריותן י כדין שותר שכר דתחייב בגניבה וחכידה וחין לההשות הפניי שמים

פיז היה) נני דולה הנו (שופטים כ). כן דכן המלך (שיב יה). זבאות דקנחתה׳ (מ״ב יט). בניו של מנחריב (שס): [ב] שם (את דהגד הוגד) : """

[א] גמ׳ ולה כתיכו פרת

טו׳. נ׳ב ובספרינו עוד ד׳ (וכ׳ה במס׳ סופרים

אם נאבדו בשבת דכיון דלא שקיל אגרא בשבתא הוה ליה שומר

חנס: אם היה שכיר שבתי שבוע חחת: שביר שבועי שמטה

אחת: נותן לו שכר שבת י כיון שלא הזכירו בפירוש אלא שהבליעו

if it gets lost (on Shabbos) אָם אָבְדוּ

he is not obligated אֵינוֹ חַיָּיב

for its responsibility (i.e., he does not have to pay for it) בְּאַחְרָיוּתָן

But if he was hired for the week אָאָם הָיָה שְׂכִיר שַׁבָּת

(or if) he was hired for the month שְׁכִיר חֹדֶשׁ

(or if) he was hired for the year שָׁכִיר שָׁנָה

(or if) he was hired for a 'shavua' (a seven-year period) שָׁכִיר שָׁבוּעַ

(then) we give him נותן לו

payment for Shabbos שְׁכַר שֵׁבָּת

therefore לְפִיכָדְ

if it gets lost (on Shabbos) אָם אָבִדוּ

he is chayiv in its responsibility (i.e., he has to pay חַיָּיב בְּאַחְרָיוּתָּן for it)

The Baraisa tells us that if a watchman is hired on a day-byday basis to watch one of these three items, he cannot be paid for Shabbos, as it is assur to be paid for working on Shabbos. Therefore, since this watchman is not being paid for Shabbos, he is only considered as a שוֹמֵר חָנָם – an unpaid watchman, and as such, he will not be responsible if the thing that he is watching gets lost on Shabbos (i.e., damaged or destroyed) due to anything other than his own negligence.

The Baraisa continues and says that if this person is not being hired per day but rather he is hired either to guard the object for a week, a month, a year, or for a seven-year period, in all of these cases, he can be paid for Shabbos. For example, if the going rate for a watchman is ten dollars per day, he is allowed to be paid seventy dollars for the week. That is, even though he is being paid for Shabbos, since this payment for Shabbos is not explicit but rather it is 'swallowed up' in the general payment, he is allowed to take it.

The Baraisa concludes that since he is being paid for Shabbos, he is now considered as a שוֹמָר שׁוָמָר – a paid watchman, and as such, if the item gets lost he will be responsible for it.

We see from this Baraisa what the Gemara is trying to prove, that any time one is being paid for working on Shabbos through 'havlaha' the payment for Shabbos is permitted. If so, why can this person not teach Mikra to children on Shabbos? Granted he is being paid for his watching the children on Shabbos, but this should be mutur with the concept of 'havlaha'. The teacher is certainly not just teaching the child on Shabbos, and if so, he should be able to be paid for his 'working on Shabbos' with the payment for all of his teaching.

If so, the reason he cannot teach the children for the first time on Shabbos cannot be because he is being paid for his teaching but rather this must be another reason why he cannot be taught for the first time of Shabbos.

Various Reasons Why One Cannot Teach Mikra to Children for the First Time on Shabbos

Rather with regard to Shabbos הַיִינוּ שַׁבָּת אָבָּא נָבָּי שַׁבָּת this is the reason הַיִינוּ טַעְמָא that they can't read דְּאֵין קוֹרְאִין for the first (time) בּתְּחִילָה (this is) 'so that' (lit. because) מַשׁוּם the fathers of the children should 'turn' דְיָנוֹקֵי to the mitzvah of Shabbos לְמַאְוֶתָא דְשַׁבְּתָא

The Ran explains that the reason why children cannot learn Mikra for the first time on Shabbos is in order to allow the fathers to be involved with the mitzvohs of Shabbos and to enjoy Shabbos together with their children. If children will be taught Mikra for the first time on Shabbos, their fathers will not be willing to stop them from their learning, and as such, they will not be able to spend quality time with them (however the fathers will be willing to interrupt their children if they are just reviewing old material, presumably because the review is not as important or as difficult).

Tosefos explains that one cannot teach children for the first time on Shabbos because learning new material takes a long time and by the child learning this new material the father to have to wait for him in order to start the seudah. Reviewing old material takes much less time, and as such, this would not be a concern.

And if you want I can say אַיָּבָּעֵית אֵימָא

because on Shabbos מְשׁוּם דְּבְשָׁבְּתָא

(one) eats and drinks (more than usual) אַכָּלִין וְשָׁתִין

(and therefore) "the world will be heavy on וַיַקּיר עַלִיהוֹן עָלְמָא

them" (i.e., they will be tired)

as Shmuel said בִּדְאָמַר שְׁמוּאֵל

the change of the 'vest' (i.e., usual way of doing things) שִׁינּוּי וֶסֶת is the beginning of stomach illness תְּחִילֵי מֵעֵיִים

Since we eat and drink more than usual on Shabbos, this will cause the children to become tired and therefore they will not be able to put in the effort that is needed to learn new material.

דערות הב"ח (ל) נש׳ מקרא סופרים ארץ ארץ שעימים ביצרים וטי אחר הלט אחר: (ג) שם גאים דונננהם: (ג) רש׳ ד׳ם אם סיי שכיר וכו׳ טחנין לו שכי בני (ד) ד׳ה אלא גבי שנת בא דקתי לא קרין בתחילם לאו משום וכו׳ סופרים ארץ ארץ כלימר וכו׳ וכן נמי ארץ דלא וכו׳ וכן נמי ארץ דלא וכו׳ וכן לשמים דלא וכו׳ וכן בי דים אאם סיו וכו׳ נדגר קשם סים ערודין כליל והר׳אוסיגות אכל שונין נמחק : (ה) ד׳ה מקרא

ערים: זאת העבותים מקום שמשות תוים עם ואבורים או האבורים מישיות אות היה כי עישות שלה בי אות האות שלה משה היה אות אות היש בי אות היש בי אות אות היא אות אות היש בי אות אות היש בי אות אות אות אות אות שלה שלה מערים לאות אות היש בי אות היש בי אות אות אות שלה שלה מערים לאות היא אות היש בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי אות השלה שלה משה היה אות היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות השלה שלה השלה היש בי שלה שלה שלה מערים לאות היש היש ביות השלה משה היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות השלה השלה השלה מערים לאות היש היש בי לאות היש היש בי לאות בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי לאות השלה שלה מערים לאות היש היש בי לאות השלה שלה מערים לאות היש היש שלה היש היש שלה היש שלה היש היש ה מעבורו וכן לאות מסתכו לאת כוגנים ואחר משמע ברת דכלכמו להשיני הנגה פרת פרת פרת לאות כוג לאות ביאלי השלה שלה שלה ה באים דונכנתה האה ימים באים ונגנהה באים קרו ולא כמיב: את ההגד הגד הגד לי את שלה כאת עשית: אלי הבערן לאוי אם לאות בישאל בישאת הישאל בי אות הישאל היש בדבר האלהים ברעות הישאת הישאל בישאל היש בישאל בישאל היש בדבר האלה היש הישאל היש בדבר האלה כמים בישאל היש בדבר הישאל היש בדבר האלה כמים בישאל בישאל היש לה

הבל השתה דכתיב בלה וי"ו תשתע סעדו לבכם החר שתעבורו וכן כולם : תשפעיך תהום רבה . כים כאוי לכתוב ומשפתיך טו"י : פרת דכלכתו - בלכתו להשיב ידו על נהר פרת פרת לה כתיב וקרי : איש דכאשר ישאל איש בדבר אלהים - דאמיתופל : באים דונבנתה - הנה ימים באים ונבנתה: את דהגד הוגד

אלי (ו) דכולהו הניקריין ולא כתיבן:וכתיבן ולא קריין נא דיסלה.דנעמן: שכל אלו הפסוקים י שבשבילם מפסיקין בין דבר לדבר : ויביכו בהם : עצור סופרים אחר תעבורו אחר תלכו אחר תאסוי קדמו שרים אחר נוגנים - כל הני אחר מיוחרין הן ואיכן אלא לתפארת הלשון במקרא זה פיסוק עעמים שעל ידי דהוה ליה למכתב סעדו לבכם ותעבורו תסגר שבעת ימים ותאסף קדמו שרים נוגנים אלא שנכתבו לתפארת הלשון : צדקתך כהררי אל הכינון מכיכין להבר הוה ליה למכתב לדקתך הררי אל כדכתיב משפטיך תהום רבה טמר שההרים הרמים כלומר המלאכים לריכין ללדקת השם אלא שכתב המקרא למעלה או כהררי אל לתפארת הלשון ובדברי מורי ראיתי דעטור סופרים הייט שכותבין טעם מפסיק באחר כי היכי דלישהמע אח"כ הלך ואח"כ תעבורו למטה: אלו המסורותי ואחר כן תאסף קדמו שרים ואח"כ טגנים לדקתך כהררי נפסק בטעם כהררי ממלח אל לומר שמלח אל הפוכה כאילו היתה בתחלת הפסוק הסכות ויתרות: מקרה סופרים ארץ ארץ ופירוש אל נדקתך נגלית כהרים שהם גלויים ואלמלא ההפסק היה במשמע אחר שתלט אחר שתעבורו אחר שתאסף קדמו שרים אחר הטוגנים בתשמנה בחמנתמה שהטגנים קדמו להם לדקתך כהרים של אל וקרי ליה עטור סופרים משום דמעטרי לה למילהא בטעם הקריאה: קריין ולא כתיבן פרת וכן פתים מלרים פאין דבלכתו . בשמואל הוא להשיב ידו בנהר פרת פרת קרי ולא כתיב : איש דכאשר ישאל . בשמואל נמי הוא גבי אחיתופל כאשר ישאל איש קורין שמים מלרים בדבר האלהים איש קרי ולא כתיב: באים דונבנתה - בירמיה הוא הנה ימים באים נאם ה' [ונבנתה] העיר וגו׳ באים קרי ולא כתיב : בחירה: עמור סופריםי כמו לה הבמות לה סרו לה דפליטהי בסוף ירמיה בנבואת בבל יהי לה לפליטה לה קרי ולא כתיב: את דהגד הגדי ברות ויען בועו ויאמר לה הגד הוגד (את) [לי כל] דמתרגמינו לה פטרו אשר עשית את חמותך האי את קרי ולא כתיב מיהו בספרים שלט קרי וכתיב ואף במסרה לא מדכר ליה בהנך דקריין ולא כתיבן : אלי דהגורן. פהוסרו תן התינות אותיות הכאויות להנתן שהיה ממונה והייה אם ברות נמי הוא ותאמר אניה את כל אשר תאמרי אני אטשה והפסוק שאחריו ותרד הגורן וחטש ככל אשר צותה חמותה וקרי ליה אני דהגורן בהם: אחר מפטרו יש נהם מלמד נשכר אע"ג דבההוא קרא ליכא הגורן כיון דסמוך ליה בפסוק דלאחריו: אלי דהשעורים - ברוח נמי הוא והאמר שם השעורים האלה נתן היה ראוי לכתוב בוי"ו שאסור מהאי שממא: ניכי אמר אני אני קרי ולא כתיב: כתיבן ולא קריין נא דיסלה · במלכים בהשתתויתי בית רימון יסלח נא ה׳ לעבדך כתיב נא ולא מקרי דהוה משמע סעדו

לבכם וחח"ל תעטרו

פי׳ הרא״ש תפורש זה תרגום י שתפרב המתרה : ושום

עיטור סופרים אחר תעבורו ולא כתיב תעבורו אחר והייט עיטור שמעטרין הדיבור דהכי משמע יפה: קדמו שרים אחר טגנים .

ומת

1तत

נקודות המפסיקות בין פסוק לפסוק איש רכאשר ישאל איש בדבר האלהים: מי לאנייף ויו"ד בין רי"ש לגד"י וכן שמים וקרי להו שום שכל שעל ידיהן אדם ימים באים (ג) דגבגתה להדפליטה (ג) את דהגדימים לא כתבינן שאמים אל"ף בין שי"ן מית ג מבין המקרא כפי תטעת הטעמים וות גדוגד אלי דהגורן אלי דהישעורים הלין קריין את ג למ"ם ובין מ"ם ליו"ד וכן מלרים : ולא כתבן וכתבן ולא קריין ינא דיסלחמינה הלכה למשה מסיני זנקרחין הכי: INNI

איש רכאשר ישאל איש ברבר האלהים: (אל"ף ויו"ד נין רי"ם ללו"י וכן שמים איש רכאשר ישאל איש

ולא כתיב אחר טגנים קדמו שרים: לדקתך כהררי אלי ולא כתיב

כהררי אל לדקתך דהכי מסתבר טפי ובדווקא משתעי: איש דכאשר

ישאל איש בדבר האלהים · באחיתופל כתיב: באים דונבנתהי [קרי

ולא] כתיב: לה דפליטה · שניהן כתובין בירמיהו: את דהגד הוגד

ניטו ענימודם שכר דביון דמת ומשביים מופרים אחר ועעבון או און און אין היים ההברה גלא כתבינן וויד בין אל"ף ניהה הוו להו כתוקים ומשביים: מהניםתאסף "קרמו שרים אחר נוגנים "צדקתך היים ההברה גלא כתבינן וויד בין אל"ף מפורש זה תרגוס - דמפרש ליה פת בברבי את אררוי נלא רתורוא"מרח דרלרחו ני לרי"ש ובין רי"ש לגד"י וכן נמי ארך [מי סופרים סיו סית]

כתיבן וכתיבן ולא קריין הלכה למשה מסיני להשכיל בפסוק בין כל פיסוק ופיסוק : מקרא סופרים (ה) ארז ארז י כלומר מקרא סופרים (ה) ארץ שמים מצרים *עיטור ליטול עללימודס שכר דכיון דמדמוריי יניאש"סופרים "אדר תעבורו "אדר תלך "אדרניאשימה שקורין ארן ארן דלא כתבינן נמונר נא

כבודה בת מלך פנימה (תהלים מה) במקרא ויקראו בספר תורת האלהים זה וליכא לאוקמא בה שכר שימור : שכר מקרא מפורש זה תרגום ושום שכל אלו פיסוק טעמים דאורייתא הוא ולא הפסוקים ויבינו במקרא זה פיסוק מעמים מצי למשקל עלייהו אגרא : אנו ואמרי לה אלו המסורות אמר רבי יצחק הפסוקים י עד היכן מסיים כל פסוק מקרא סופרים ועימור סופרים וקריין ולא ופכוה ולהכי קרי להו שום שכל שיכול

ⁿ אורחייהו למיפה אבראי דכתיב כל

קנהדרין ק:] שבת להתענג בו אבל שונין הואל וכבר למדוהו לא מיטרדי בהו: דיפט י כדי שיהו פטיין: ויקיר להו עלמא -שכבד עליהם ללמוד מפני המחכל ולהכי אין קורין בתחילה בשבת דמלער להו: בטתי שמלמדין אותן מגילה ג.

טרודין בהן ולא היו פטיין למלות [כתוכות קי. כינ קמו

גבי שבתי(ד) דקתני לא קורין בתחילה אבל שונין לאו משום שכר פיסוק ולא משום שכר שימור קחמר דהח שרי בהבלעה: דיפט אבהתהון דיטקא למלוותה דלהון - שהם היו עסוקין להקרותן בתחילה בדבר חדש היו

שרי:אם אבדו - בשבת חייב באחריותן דהא טתנין לי שכר השבת: אלא

שבת: אם היה שמיר שבת - שטתנים לו ז' פשיטים שכרו לשבוע תורה אור השבוע טמנין (ג) שכר שבת דהבלעה

אם אבדו · בשבת: איט הייב באחריותן · האאיל ואיט שכיר ביום

אע"פ שמגיע ליום שבת פשוט אחד כיון דכל יום שבת נבלע עם שכירות שאר השבוע זו היא הבלעה ששכר שבת מבליע בתוך ימי

אם אבדו אינו הייב באחריותן ואם היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת לפיכך אם אבדו חייב באחריותן אלא גבי שבת היינו מעמא דאין קוראין בתחילה משום ריפנו אבהתרון רינוקי למצותא רשבתא ואיבעית אימא משום רבשבתא אכלין ושתין ויקיר עליהון עלמא כראמר *שמואל שינוי וסת תחילת חולי מעיים ולמאן דאמר שכר פיסוק מעמים מ"מ לא אמר שכר שימור קסבר בנות מי קא בעיין שימור ולמ"ד שבר שימור מ"מ לא אמר שכר פיסוק מעמים קסבר (שכר)פיסוק מעמים דאורייתא הוא *דא"ר איקא בר אבין

אמר רב הננאל אמר רב מ"ד "ויקראו בספרנחזיסתורה מי בעיין שימור אינה לא תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו

בכלל שאר הימים: לפיכך - כיון דהוי שומר שכר אם אבדו בשבת חייב באחריותן : דיפנו אבוהון D35

דיטקא למלותא דשבתא • שאבות התיטקות פונין למצות ומשתעשעין עם התיטקות וחם יקראו החיטוקות לכתחילה יחושו לבטולם : ויקיר עליהון עלמא י על התינוקות שמתוך שחכלו יותר ממה שדרכן לאכול בחול אבריהם כבדין עליהן וחין יכולין ללמוד בתחילה שלריך עיון מרובה: גדול מי בעי שימור . בתמיה כך היא הגירסא במקלת נסחאות ואתי שפיר דה"ק סתמא דמתני' דקתני ולא ילמדט מקרא בגדול היא מדקתני סיפא אבל מלמד את בניו דמאי דמשניכן לפיל חסורי מחסראשינויא דחיקא היא אלא ודאי בגדול מתוקמא וגדול מי בעי שימור · ואיכא נסחי דגרסי בנות מי בעי שימור והסג פריך ודאי כל היכא דתנא תנא המודר הגאה מחבירו בין איש בין אשה משמע והיכי פסיק ותנה לה ילמדט מקרה נהי דמוקמת לה בקטן תינח בנים קטנים דבעו שימור הכל בנות אפי׳ קטטת לא בעו

שימור שאין דרכן לנאת לחוץ: קשבר נ פיסוק טעמים דאורייתא הוא י ואסור כדאמר פרק קמא דחגיגה (דף ו:)נפקא מינה לפסוקי טעמי: המסורות מה שנמסר במסרה : אמר רבי ילחק

מקרא סופרים - הקריאה שמסרו לני הראשונים שנקראו סופרים : ועמור סופרים ליבות יתירות שנכתבו ליפות הלשון ונקראות עטור לפי שהן מעטרין את הלשון: קריין ולא כתיבן תיבות הגקראות ולא נכתבות : בתיבן ולא קריין שנכתבות ואינן נקראות: הלכה למשה מסיני · כך קבל משה בסיני ומסר לישראל: מקרא סופרים ארן ארן שכשיש בו אתנחתא נקרא ארן בקמן : שמים מגרים שאע"פ שאין בהם אל"ף נקראים כאיט היחה

כך כיון מעלמדים כנכ: למצותיה · דשנמות : ואיבעית אימה · פמתה דאין קורין משום דנשנת אולנים מפי מנמע ויקור פלייהו פלמה כלומר שכנדין הם מפני שיטי ווסת דאין יכולין לפסוק ולמרות

וללמוד ברחשון : בנות מי בפיין שימור י ומהני׳ סחמה קתני בין בנים ובין כנות ובנות ליכה יולהניות

ולא בעיא שימור איכ לא שייך בהן שכר שימור: שכר פיסוק מעמים דאורייתא י ואסור לימול שכר פליהם : אלו הפסוקים · מקום שהפסוק מסיים שם : ואמרי לה אלו המסורות. מאן דאית ליה פיסוק

כערוד ערך עטל]

תמצח פי׳ הגון מחד]

תוספות

הוא דקבלת שכר לאו חפני בתים: אלא פפמא דאיו קורין ברחשון דיפנו

אביהם של תינוקות

ולתי משום שכר שכת

כלל אלא אפי׳ כשאביהם

של תיטקות מלמדין

חוחו בחנם שיהיה נהם

פנאי שיהא פנוים

לקמודת שנת וחס

יקרתו ברחשון ישהו

אבל שונין כרחשון

דתו ליכא שהייה כל

שכר שנוע נותנין לו פכר פנת וחס הבדו מייב בהמריותן י כדין שותר שכר דתחייב בגניבה וחכידה וחין לההשות הפניי שמים

פיז היה) נני דולה הנו (שופטים כ). כן דכן המלך (שיב יה). זבאות דקנחתה׳ (מ״ב יט). בניו של מנחריב (שס): [ב] שם (את דהגד הוגד) : """

[א] גמ׳ ולה כתיבו פרת

טו׳. נ׳ב ובספרינו עוד ד׳ (וכ׳ה במס׳ סופרים

אם נאבדו בשבת דכיון דלא שקיל אגרא בשבתא הוה ליה שומר

חנס: אם היה שכיר שבתי שבוע חחת: שביר שבועי שמטה

אחת: נותן לו שכר שבת י כיון שלא הזכירו בפירוש אלא שהבליעו

The Two Reasons Why One is Allowed to Charge for Teaching Mikra – Why Did Each Shita Not Want to Learn Like the Other?

Previously we brought the machlokes between Rav and R' Yochanan as to why one is allowed to charge for teaching Mikra. Rav said that one is allowed to charge for teaching Mikra as typically when one is teaching Mikra he is teaching children, and as such, the teacher needs to be paid, not for the actual teaching but for the watching of the children.

R' Yochanan held that when we say that one is allowed to charge for teaching Mikra, this is referring to charging for the teaching of the 'trop' but not for the teaching of the actual Mikra.

The Gemara now explains why each shita did not hold like the other one.

And (according) to the one that said וּלְמַאן דְּאָמַר

(it is) payment of שְׁכַר

(the teaching of) 'trop' פּיסּוּק טְעָמִים

what is the reason מַאי טַעְמָא

he did not say לָא אָמַר

(it is) payment for watching (the children) שְׁכַר שִׁימוּר

The Gemara answers:

He holds קַּסְבַר

daughters בְּנוֹת

do they need watching?! מי קא בְּעֵיין שִׁימוּר 43

R' Yochanan did not what to says that the payment is for the watching because one is allowed to pay someone to teach his daughters as well, and daughters do not need watching. If so, the payment has to be for something else.

And (according) to the one that said וּלְמַאן דְּאָמַר

(it is) payment for watching שְׁכַר שִׁימוּר

what is the reason מַאי טַעְמָא

he did not say לָא אָמַר

(that it is) payment שְׁכַר

(for the teaching of the) 'trop' פּישּוּק טְעָמִים

The Gemara answers:

קּקּבַּר (שְּׁכַּר) פִּיּשּוּק טְעָמִים 'He holds that the 'trop זַאוֹרָיִיתָא הוא is M'Dorayisa דְּאוֹרָיִיתָא

The Gemara answers that Rav holds that trop is also M'Dorayisa (i.e., it is part of Torah), and as such, it is included in the הקים ומשפטים that must be taught for free. The Gemara now brings the source that trop is M'Dorayisa . The posuk that the Gemara quotes is a posuk that describes Ezra reading the Torah to Klal Yisroel. The Gemara will first quote the entire posuk and then explain what specifically each phrase of the posuk is referring to.

As Rav Ika bar Avin said דְּאָמֵר רַב אִיקָא בּּר אָבין

that Rav Chananel said אָמַר רַב חֲנַנְאֵל

that Rav said אָמַר רַב

what (it the meaning) מַאי

of this that is written (Nechemia 8:8) דְּכְתִיב

"They read in the sefer וַיְקְרָאוּ בַּסֵּפֶר

in Hashem's Torah בּתוֹרַת הָאֵלקים

explained מפרש

and with paying attention to intelligence וְשׁוֹם שֶׁכֶל

and they understood the reading" וַיָּבִינוּ בַּמִקְרָא

The Gemara now explains each phrase of the posuk. 'And they read in the sefer, in the וַיָּקְרָאוּ בַסֵּפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלקִים

Torah of Hashem'

this refers to זָה

the (actual) Mikra (i.e., the pesukim) מִקְרָא

The next part of the posuk:

יצר (Explained' מְפֹרָשׁ

this refers to זה

the Targum (i.e., Targum Unkelos) תַּרְגוּם

The next part of the posuk:

And with paying attention to intelligence וְשׁוֹם שֶׁכָּל these are the pesukim אָאוּ הַפּסויקים

The Ran explains that this refers to the dots that would separate the words into individual pesukim, i.e., the colon that we find in between the pesukim. This is referred to as 'וְשׁוֹם שֶׁכֶל' as by separating the words into pesukim we understand their meaning.

And the last part of the posuk:

'And they understood the Mikra' וַיָּבִינוּ בַּמִקְרָא

this refers to the trop זֶה פִּישּוּק טְעָמִים

and some say וְאַמְרִי לַה

these are the Mesoros אֵלוּ הַמְסוֹרוֹת

describes this person's children. If so, it must be that the raysha is discussing a gadol, and on this the Gemara asks "Does a gadol need watching?" An adult does not need to be watched, and if so, why would one be allowed to teach him Mikra (if not for the neder)?

The Source that Trop is M'Dorayisa

⁴³ The Ran's Girsa of the Gemara's Question

The Ran has a different girsa in the Gemara. In the Ran's girsa the Gemara asks "And does an adult need watching?!". The Mishna said one is not allowed to teach an adult Mikra (in the case of a neder) and the sayfa of the Mishna

דערות הב"ח (ל) נש׳ מקרא סופרים ארץ ארץ שעימים ביצרים וטי אחר הלט אחר: (ג) שם גאים דונננהם: (ג) רש׳ ד׳ם אם סיי שכיר וכו׳ טחנין לו שכי בני (ד) ד׳ה אלא גבי שנת בא דקתי לא קרין בתחילם לאו משום וכו׳ סופרים ארץ ארץ כלימר וכו׳ וכן נמי ארץ דלא וכו׳ וכן נמי ארץ דלא וכו׳ וכן לשמים דלא וכו׳ וכן בי דים אאם סיו וכו׳ נדגר קשם סים ערודין כליל והר׳אוסיגות אכל שונין נמחק : (ה) ד׳ה מקרא

ערים: זאת העבותים מקום שמשות תוים עם ואבורים או האבורים מישיות אות היה כי עישות שלה בי אות האות שלה משה היה אות אות היש בי אות היש בי אות אות היא אות אות היש בי אות אות היש בי אות אות אות אות אות שלה שלה מערים לאות אות היש בי אות היש בי אות אות אות שלה שלה מערים לאות היא אות היש בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי אות השלה שלה משה היה אות היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות השלה שלה השלה היש בי שלה שלה שלה מערים לאות היש היש ביות השלה משה היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות השלה השלה השלה מערים לאות היש היש בי לאות היש היש בי לאות בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי לאות השלה שלה מערים לאות היש היש בי לאות השלה שלה מערים לאות היש היש שלה היש היש שלה היש שלה היש היש ה מעבורו וכן לאות מסתכו לאת כוגנים ואחר משמע ברת דכלכמו להשיני הנגה פרת פרת פרת לאות כוג לאות ביאלי השלה שלה שלה ה באים דונכנתה האה ימים באים ונגנהה באים קרו ולא כמיב: את ההגד הגד הגד לי את שלה כאת עשית: אלי הבערן לאוי אם לאות בישאל בישאת הישאל בי אות הישאל היש בדבר האלהים ברעות הישאת הישאל בישאל היש בישאל בישאל היש בדבר האלה היש הישאל היש בדבר האלה כמים בישאל היש בדבר הישאל היש בדבר האלה כמים בישאל בישאל היש לה

הבל השתה דכתיב בלה וי"ו תשתע סעדו לבכם החר שתעבורו וכן כולם : תשפעיך תהום רבה . כים כאוי לכתוב ומשפתיך טו"י : פרת דכלכתו - בלכתו להשיב ידו על נהר פרת פרת לה כתיב וקרי : איש דכאשר ישאל איש בדבר אלהים - דאמיתופל : באים דונבנתה - הנה ימים באים ונבנתה: את דהגד הוגד

אלי (ו) דכולהו הניקריין ולא כתיבן:וכתיבן ולא קריין נא דיסלה.דנעמן: שכל אלו הפסוקים י שבשבילם מפסיקין בין דבר לדבר : ויביכו בהם : עצור סופרים אחר תעבורו אחר תלכו אחר תאסוי קדמו שרים אחר נוגנים - כל הני אחר מיוחרין הן ואיכן אלא לתפארת הלשון במקרא זה פיסוק עעמים שעל ידי דהוה ליה למכתב סעדו לבכם ותעבורו תסגר שבעת ימים ותאסף קדמו שרים נוגנים אלא שנכתבו לתפארת הלשון : צדקתך כהררי אל הכינון מכיכין להבר הוה ליה למכתב לדקתך הררי אל כדכתיב משפטיך תהום רבה טמר שההרים הרמים כלומר המלאכים לריכין ללדקת השם אלא שכתב המקרא למעלה או כהררי אל לתפארת הלשון ובדברי מורי ראיתי דעטור סופרים הייט שכותבין טעם מפסיק באחר כי היכי דלישהמע אח"כ הלך ואח"כ תעבורו למטה: אלו המסורותי ואחר כן תאסף קדמו שרים ואח"כ טגנים לדקתך כהררי נפסק בטעם כהררי ממלח אל לומר שמלח אל הפוכה כאילו היתה בתחלת הפסוק הסכות ויתרות: מקרה סופרים ארץ ארץ ופירוש אל נדקתך נגלית כהרים שהם גלויים ואלמלא ההפסק היה במשמע אחר שתלט אחר שתעבורו אחר שתאסף קדמו שרים אחר הטוגנים בתשמנה בחמנתמה שהטגנים קדמו להם לדקתך כהרים של אל וקרי ליה עטור סופרים משום דמעטרי לה למילהא בטעם הקריאה: קריין ולא כתיבן פרת וכן פתים מלרים פאין דבלכתו . בשמואל הוא להשיב ידו בנהר פרת פרת קרי ולא כתיב : איש דכאשר ישאל . בשמואל נמי הוא גבי אחיתופל כאשר ישאל איש קורין שמים מלרים בדבר האלהים איש קרי ולא כתיב: באים דונבנתה - בירמיה הוא הנה ימים באים נאם ה' [ונבנתה] העיר וגו׳ באים קרי ולא כתיב : בחירה: עמור סופריםי כמו לה הבמות לה סרו לה דפליטהי בסוף ירמיה בנבואת בבל יהי לה לפליטה לה קרי ולא כתיב: את דהגד הגדי ברות ויען בועו ויאמר לה הגד הוגד (את) [לי כל] דמתרגמינו לה פטרו אשר עשית את חמותך האי את קרי ולא כתיב מיהו בספרים שלט קרי וכתיב ואף במסרה לא מדכר ליה בהנך דקריין ולא כתיבן : אלי דהגורן. פהוסרו תן התינות אותיות הכאויות להנתן שהיה ממונה והייה אם ברות נמי הוא ותאמר אניה את כל אשר תאמרי אני אטשה והפסוק שאחריו ותרד הגורן וחטש ככל אשר צותה חמותה וקרי ליה אני דהגורן בהם: אחר מפטרו יש נהם מלמד נשכר אע"ג דבההוא קרא ליכא הגורן כיון דסמוך ליה בפסוק דלאחריו: אלי דהשעורים - ברוח נמי הוא והאמר שם השעורים האלה נתן היה ראוי לכתוב בוי"ו שאסור מהאי שממא: ניכי אמר אני אני קרי ולא כתיב: כתיבן ולא קריין נא דיסלה · במלכים בהשתתויתי בית רימון יסלח נא ה׳ לעבדך כתיב נא ולא מקרי דהוה משמע סעדו

לבכם וחח"ל תעטרו

פי׳ הרא״ש תפורש זה תרגום י שתפרב המתרה : ושום

עיטור סופרים אחר תעבורו ולא כתיב תעבורו אחר והייט עיטור שמעטרין הדיבור דהכי משמע יפה: קדמו שרים אחר טגנים .

ומת

1तत

נקודות המפסיקות בין פסוק לפסוק איש רכאשר ישאל איש בדבר האלהים: מי לאנייף ויו"ד בין רי"ש לגד"י וכן שמים וקרי להו שום שכל שעל ידיהן אדם ימים באים (ג) דגבגתה להדפליטה (ג) את דהגדימים לא כתבינן שאמים אל"ף בין שי"ן מית ג מבין המקרא כפי תטעת הטעמים וות גדוגד אלי דהגורן אלי דהישעורים הלין קריין את ג למ"ם ובין מ"ם ליו"ד וכן מלרים : ולא כתבן וכתבן ולא קריין ינא דיסלחמינה הלכה למשה מסיני זנקרחין הכי: INNI

איש רכאשר ישאל איש ברבר האלהים: (אל"ף ויו"ד נין רי"ם ללו"י וכן שמים איש רכאשר ישאל איש

ולא כתיב אחר טגנים קדמו שרים: לדקתך כהררי אלי ולא כתיב

כהררי אל לדקתך דהכי מסתבר טפי ובדווקא משתעי: איש דכאשר

ישאל איש בדבר האלהים · באחיתופל כתיב: באים דונבנתהי [קרי

ולא] כתיב: לה דפליטה · שניהן כתובין בירמיהו: את דהגד הוגד

ניטו ענימודם שכר דביון דמתוני שיק סופרים אחר ועעבון או און און אין היים ההברה זלא כתבינן וויד בין אל"ף ניהה הוו להו כתוקים ומשפטים : מגיםתאסף "קרמו שרים אחר נוגנים "צדקתך היים ההברה זלא כתבינן וויד בין אל"ף מפורש זה תרגוס - דמפרש ליה פח בבריי איף אררוי נלא רתורוא"מרח דרלרחו ני לרי"ש ובין רי"ש לגד"י וכן נמי ארך [מי סו

כתיבן וכתיבן ולא קריין הלכה למשה מסיני להשכיל בפסוק בין כל פיסוק ופיסוק : מקרא סופרים (ה) ארז ארז י כלומר מקרא סופרים (ה) ארץ שמים מצרים *עיטור ליטול עללימודס שכר דכיון דמדמוריי יניאש"סופרים "אדר תעבורו "אדר תלך "אדרניאשימה שקורין ארן ארן דלא כתבינן נמונר נא

כבודה בת מלך פנימה (תהלים מה) במקרא ויקראו בספר תורת האלהים זה וליכא לאוקמא בה שכר שימור : שכר מקרא מפורש זה תרגום ושום שכל אלו פיסוק טעמים דאורייתא הוא ולא הפסוקים ויבינו במקרא זה פיסוק מעמים מצי למשקל עלייהו אגרא : אנו ואמרי לה אלו המסורות אמר רבי יצחק הפסוקים י עד היכן מסיים כל פסוק מקרא סופרים ועימור סופרים וקריין ולא ופכוה ולהכי קרי להו שום שכל שיכול

ⁿ אורחייהו למיפה אבראי דכתיב כל

קנהדרין ק:] שבת להתענג בו אבל שונין הואל וכבר למדוהו לא מיטרדי בהו: דיפט י כדי שיהו פטיין: ויקיר להו עלמא -שכבד עליהם ללמוד מפני המחכל ולהכי אין קורין בתחילה בשבת דמלער להו: בטתי שמלמדין אותן מגילה ג.

טרודין בהן ולא היו פטיין למלות [כתוכות קי. כינ קמו

גבי שבתי(ד) דקתני לא קורין בתחילה אבל שונין לאו משום שכר פיסוק ולא משום שכר שימור קחמר דהח שרי בהבלעה: דיפט אבהתהון דיטקא למלוותה דלהון - שהם היו עסוקין להקרותן בתחילה בדבר חדש היו

שרי:אם אבדו - בשבת חייב באחריותן דהא טתנין לי שכר השבת: אלא

שבת: אם היה שמיר שבת - שטתנים לו ז' פשיטים שכרו לשבוע תורה אור השבוע טמנין (ג) שכר שבת דהבלעה

אם אבדו · בשבת: איט הייב באחריותן · האאיל ואיט שכיר ביום

אע"פ שמגיע ליום שבת פשוט אחד כיון דכל יום שבת נבלע עם שכירות שאר השבוע זו היא הבלעה ששכר שבת מבליע בתוך ימי

אם אבדו אינו הייב באחריותן ואם היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת לפיכך אם אבדו חייב באחריותן אלא גבי שבת היינו מעמא דאין קוראין בתחילה משום ריפנו אבהתרון רינוקי למצותא רשבתא ואיבעית אימא משום רבשבתא אכלין ושתין ויקיר עליהון עלמא כראמר *שמואל שינוי וסת תחילת חולי מעיים ולמאן דאמר שכר פיסוק מעמים מ"מ לא אמר שכר שימור קסבר בנות מי קא בעיין שימור ולמ"ד שבר שימור מ"מ לא אמר שכר פיסוק מעמים קסבר (שכר)פיסוק מעמים דאורייתא הוא *דא"ר איקא בר אבין

אמר רב הננאל אמר רב מ"ד "ויקראו בספרנחזיסתורה מי בעיין שימור אינה לא תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו

בכלל שאר הימים: לפיכך - כיון דהוי שומר שכר אם אבדו בשבת חייב באחריותן : דיפנו אבוהון D35

דיטקא למלותא דשבתא • שאבות התיטקות פונין למצות ומשתעשעין עם התיטקות וחם יקראו החיטוקות לכתחילה יחושו לבטולם : ויקיר עליהון עלמא י על התינוקות שמתוך שחכלו יותר ממה שדרכן לאכול בחול אבריהם כבדין עליהן וחין יכולין ללמוד בתחילה שלריך עיון מרובה: גדול מי בעי שימור . בתמיה כך היא הגירסא במקלת נסחאות ואתי שפיר דה"ק סתמא דמתני' דקתני ולא ילמדט מקרא בגדול היא מדקתני סיפא אבל מלמד את בניו דמאי דמשניכן לפיל חסורי מחסראשינויא דחיקא היא אלא ודאי בגדול מתוקמא וגדול מי בעי שימור · ואיכא נסחי דגרסי בנות מי בעי שימור והסג פריך ודאי כל היכא דתנא תנא המודר הגאה מחבירו בין איש בין אשה משמע והיכי פסיק ותנה לה ילמדט מקרה נהי דמוקמת לה בקטן תינח בנים קטנים דבעו שימור הכל בנות אפי׳ קטטת לא בעו

שימור שאין דרכן לנאת לחוץ: קשבר נ פיסוק טעמים דאורייתא הוא י ואסור כדאמר פרק קמא דחגיגה (דף ו:)נפקא מינה לפסוקי טעמי: המסורות מה שנמסר במסרה : אמר רבי ילחק

מקרא סופרים - הקריאה שמסרו לני הראשונים שנקראו סופרים : ועמור סופרים ליבות יתירות שנכתבו ליפות הלשון ונקראות עטור לפי שהן מעטרין את הלשון: קריין ולא כתיבן תיבות הגקראות ולא נכתבות : בתיבן ולא קריין שנכתבות ואינן נקראות: הלכה למשה מסיני · כך קבל משה בסיני ומסר לישראל: מקרא סופרים ארן ארן שכשיש בו אתנחתא נקרא ארן בקמן : שמים מגרים שאע"פ שאין בהם אל"ף נקראים כאיט היחה

כך כיון מעלמדים כנכ: למצותיה · דשנמות : ואיבעית אימה · פמתה דאין קורין משום דנשנת אולנים מפי מנמע ויקור פלייהו פלמה כלומר שכנדין הם מפני שיטי ווסת דאין יכולין לפסוק ולמרות

וללמוד ברחשון : בנות מי בפיין שימור י ומהני׳ סחמה קתני בין בנים ובין כנות ובנות ליכה יולהניות

ולא בעיא שימור איכ לא שייך בהן שכר שימור: שכר פיסוק מעמים דאורייתא י ואסור לימול שכר פליהם : אלו הפסוקים · מקום שהפסוק מסיים שם : ואמרי לה אלו המסורות. מאן דאית ליה פיסוק

כערוד ערך עטל]

תמצח פי׳ הגון מחד]

תוספות

הוא דקבלת שכר לאו חפני בתים: אלא פפמא דאיו קורין ברחשון דיפנו

אביהם של תינוקות

ולתי משום שכר שכת

כלל אלא אפי׳ כשאביהם

של תיטקות מלמדין

חוחו בתנם שיהיה נהם

פנאי שיהא פנוים

לקמודת שנת וחס

יקרתו ברחשון ישהו

אבל שונין כרחשון

דתו ליכא שהייה כל

שכר שנוע נותנין לו פכר פנת וחס הבדו מייב בהמריותן י כדין שותר שכר דתחייב בגניבה וחכידה וחין לההשות הפניי שמים

פיז היה) נני דולה הנו (שופטים כ). כן דכן המלך (שיב יה). זבאות דקנחתה׳ (מ״ב יט). בניו של מנחריב (שס): [ב] שם (את דהגד הוגד) : """

[א] גמ׳ ולה כתיבו פרת

טו׳. נ׳ב ובספרינו עוד ד׳ (וכ׳ה במס׳ סופרים

אם נאבדו בשבת דכיון דלא שקיל אגרא בשבתא הוה ליה שומר

חנס: אם היה שכיר שבתי שבוע חחת: שביר שבועי שמטה

אחת: נותן לו שכר שבת י כיון שלא הזכירו בפירוש אלא שהבליעו

According to the first explanation of the words וַיָּבִינוּ בַּמַקָרָא this phrase refers to the trop, and as such, we have a source that the trop is M'Dorayisa.

According to the second explanation the words refer to the mesorah. This is the tradition of how to spell certain words. Certain words in the Torah are at times spelled 'fully' i.e., with all of their letters, and at times they can be spelled without all of their letters (i.e., certain letters only represent nekudos (vowels), for example the letter 'vov', and as such, they do not need to be included in the word.) Mesoros refers to the tradition that tells us when we do write all the words letters and when we do not use all of a word's letters.

Four Example of Ways to Read/Write the Pesukim That Are Only Known Through a Halacha L'Moshe M'Sinai

R' Yitzchok now brings four things that are only known from a halacha L'Moshe M'Sinai. We will first state them and then explain what each one refers to.

> אָמָר רַבִּי יִצְּחָק the reading שְׁקָרָא of the Sofrim (i.e. how to read the Torah) סּוֹפְרִים And the adding (beatification) וְעִיטּוּר of the Sofrim סּוֹפְרִים And (those words) that are read וְקָרְיָין And (those) words that are written וְקָרְיָין And (those) words that are written וְלָה קַרְיָין And (those) words that are written קַלְכָה L'Moshe M'Sinai

The four things are as follows:

- מקרא סופרים The Ran explains that this refers to the correct way to pronounce the words. This was something that the Sofrim passed down as a mesorah from the earlier Rishonim (early sages). Hence the term מְקָרָא סוֹפְרָים the reading of the Sofrim.
- עיטור סופרים The Ran explains that this refers to those extra words that were added in order to beautify the expressions of the Torah, i.e., they are not necessary in

order to understand the pesukim but rather they were added just to add to the beauty of the language of the Torah. The Ran explains that this is the meaning of the term עיטוּר סוֹפְרָים, the adoration/crowning of the Sofrim. Indeed, these words were written to crown the language of the Torah.

- קרָיָן וְלָא כְּתִיבָן Read but not written. This refers to those words that are read but not written, as will be explained.
- 4. לְתִיבָן וְלָא קַרְיָין Written and not read. This refers to those words that are written but not read, as will be explained.

The Gemara now gives example for each one of these.

The reading of the Sofrim מִקְרָא סוֹפְרִים (refers to the words) eretz אֶגֶיץ גערי אַרָא אָרָא אָרָא אָרָא אָרָא אָרָא אָרָא אָרָא אָרָא אַרָא אָרָא אָרָא

shamayim (and) Mitzrayim שָׁמַיִם מִצְרַיִם

Tosefos explains that the words ארץ שמים מצרים can be pronounced in one of two ways. If they have an אֶתְנַחְתָּא under them, or if they are at the end of a posuk, they are pronounced as אֶרֶץ שְׁמָיִם מִצְרָים אָרֶץ שָׁמָיִם מִצְרָים . And if not, they are pronounced as מִצְרָים אָרֶץ שָׁמִיִם מִצְרָים . This difference in pronunciation is what the Sofrim taught as a halacha L'Moshe M'Sinai. (See footnote for the Ran's explanation of the Gemara).⁴⁴

The Gemara continues:

(The term) the adding/beatification עיטור of the Sofrim (refers to the phrases) סופרים (The posuk Bereisis 18:5) says "after אַמר you should pass on" תַּעַברי

⁴⁴ The Ran's explanation of the what the Sofrim Taught us with Regard to How to Read the Words ארץ שמים מצרים

The Ran explains the word ארץ as Tosefos does, but with regard to the words שמים מצרים, he explains that the Sofrim taught that they should be pronounced as if they have the letter 'alef' even though they do not.

That is, the letter 'yud' can either be used just as a nekuda or it can be used a letter as well. (similar to the letter 'vov' that can either be used as an actual letter or it can be used just as a way to have the nekuda cholom).

If the letter 'yud' in the words ארץ שמים מצרים is just being used as a nekuda, then the words would be pronounced as "sha'mim" and "Mitz'rim".

But now that the Sofrim tell us that these words should be read as if there is an 'aleph' before the 'yud' this means that the cheirek is on the 'alef' and the letter 'yud' will be read as a letter, and if so, the words ארץ שמים מצרים מצרים שיח are pronounced as we pronounce them, sha'ma'yim and Mitz'ra'yim.

דערות הב"ח (ל) נש׳ מקרא סופרים ארץ ארץ שעימים ביצרים וטי אחר הלט אחר: (ג) שם גאים דונננהם: (ג) רש׳ ד׳ם אם סיי שכיר וכו׳ טחנין לו שכי בני (ד) ד׳ה אלא גבי שנת בא דקתי לא קרין בתחילם לאו משום וכו׳ סופרים ארץ ארץ כלימר וכו׳ וכן נמי ארץ דלא וכו׳ וכן נמי ארץ דלא וכו׳ וכן לשמים דלא וכו׳ וכן בי דים אאם סיו וכו׳ נדגר קשם סים ערודין כליל והר׳אוסיגות אכל שונין נמחק : (ה) ד׳ה מקרא

ערים: זאת העבותים מקום שמשות תוים עם ואבורים או האבורים מישיות אות היה כי עישות שלה בי אות האות שלה משה היה אות אות היש בי אות היש בי אות אות היא אות אות היש בי אות אות היש בי אות אות אות אות אות שלה שלה מערים לאות אות היש בי אות היש בי אות אות אות שלה שלה מערים לאות היא אות היש בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי אות השלה שלה משה היה אות היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות השלה שלה השלה היש בי שלה שלה שלה מערים לאות היש היש ביות השלה משה היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות השלה השלה השלה מערים לאות היש היש בי לאות היש היש בי לאות בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי לאות השלה שלה מערים לאות היש היש בי לאות השלה שלה מערים לאות היש היש שלה היש היש שלה היש שלה היש היש ה מעבורו וכן לאות מסתכו לאת כוגנים ואחר משמע ברת דכלכמו להשיני הנגה פרת פרת פרת לאות כוג לאות ביאלי השלה שלה שלה ה באים דונכנתה האה ימים באים ונגנהה באים קרו ולא כמיב: את ההגד הגד הגד לי את שלה כאת עשית: אלי הבערן לאוי אם לאות בישאל בישאת הישאל בי אות הישאל היש בדבר האלהים ברעות הישאת הישאל בישאל היש בישאל בישאל היש בדבר האלה היש הישאל היש בדבר האלה כמים בישאל היש בדבר הישאל היש בדבר האלה כמים בישאל בישאל היש לה

הבל השתה דכתיב בלה וי"ו תשתע סעדו לבכם החר שתעבורו וכן כולם : תשפעיך תהום רבה . כים כאוי לכתוב ומשפתיך טו"י : פרת דכלכתו - בלכתו להשיב ידו על נהר פרת פרת לה כתיב וקרי : איש דכאשר ישאל איש בדבר אלהים - דאמיתופל : באים דונבנתה - הנה ימים באים ונבנתה: את דהגד הוגד

אלי (ו) דכולהו הניקריין ולא כתיבן:וכתיבן ולא קריין נא דיסלה.דנעמן: שכל אלו הפסוקים י שבשבילם מפסיקין בין דבר לדבר : ויביכו בהם : עצור סופרים אחר תעבורו אחר תלכו אחר תאסוי קדמו שרים אחר נוגנים - כל הני אחר מיוחרין הן ואיכן אלא לתפארת הלשון במקרא זה פיסוק עעמים שעל ידי דהוה ליה למכתב סעדו לבכם ותעבורו תסגר שבעת ימים ותאסף קדמו שרים נוגנים אלא שנכתבו לתפארת הלשון : צדקתך כהררי אל הכינון מכיכין להבר הוה ליה למכתב לדקתך הררי אל כדכתיב משפטיך תהום רבה טמר שההרים הרמים כלומר המלאכים לריכין ללדקת השם אלא שכתב המקרא למעלה או כהררי אל לתפארת הלשון ובדברי מורי ראיתי דעטור סופרים הייט שכותבין טעם מפסיק באחר כי היכי דלישהמע אח"כ הלך ואח"כ תעבורו למטה: אלו המסורותי ואחר כן תאסף קדמו שרים ואח"כ טגנים לדקתך כהררי נפסק בטעם כהררי ממלח אל לומר שמלח אל הפוכה כאילו היתה בתחלת הפסוק הסכות ויתרות: מקרה סופרים ארץ ארץ ופירוש אל נדקתך נגלית כהרים שהם גלויים ואלמלא ההפסק היה במשמע אחר שתלט אחר שתעבורו אחר שתאסף קדמו שרים אחר הטוגנים בתשמנה בחמנתמה שהטגנים קדמו להם לדקתך כהרים של אל וקרי ליה עטור סופרים משום דמעטרי לה למילהא בטעם הקריאה: קריין ולא כתיבן פרת וכן פתים מלרים פאין דבלכתו . בשמואל הוא להשיב ידו בנהר פרת פרת קרי ולא כתיב : איש דכאשר ישאל . בשמואל נמי הוא גבי אחיתופל כאשר ישאל איש קורין שמים מלרים בדבר האלהים איש קרי ולא כתיב: באים דונבנתה - בירמיה הוא הנה ימים באים נאם ה' [ונבנתה] העיר וגו׳ באים קרי ולא כתיב : בחירה: עמור סופריםי כמו לה הבמות לה סרו לה דפליטהי בסוף ירמיה בנבואת בבל יהי לה לפליטה לה קרי ולא כתיב: את דהגד הגדי ברות ויען בועו ויאמר לה הגד הוגד (את) [לי כל] דמתרגמינו לה פטרו אשר עשית את חמותך האי את קרי ולא כתיב מיהו בספרים שלט קרי וכתיב ואף במסרה לא מדכר ליה בהנך דקריין ולא כתיבן : אלי דהגורן. פהוסרו תן התינות אותיות הכאויות להנתן שהיה ממונה והייה אם ברות נמי הוא ותאמר אניה את כל אשר תאמרי אני אטשה והפסוק שאחריו ותרד הגורן וחטש ככל אשר צותה חמותה וקרי ליה אני דהגורן בהם: אחר מפטרו יש נהם מלמד נשכר אע"ג דבההוא קרא ליכא הגורן כיון דסמוך ליה בפסוק דלאחריו: אלי דהשעורים - ברוח נמי הוא והאמר שם השעורים האלה נתן היה ראוי לכתוב בוי"ו שאסור מהאי שממא: ניכי אמר אני אני קרי ולא כתיב: כתיבן ולא קריין נא דיסלה · במלכים בהשתתויתי בית רימון יסלח נא ה׳ לעבדך כתיב נא ולא מקרי דהוה משמע סעדו

לבכם וחח"ל תעטרו

פי׳ הרא״ש תפורש זה תרגום י שתפרב המקרה : ושום

עיטור סופרים אחר תעבורו ולא כתיב תעבורו אחר והייט עיטור שמעטרין הדיבור דהכי משמע יפה: קדמו שרים אחר טגנים .

ומת

1तत

נקודות המפסיקות בין פסוק לפסוק איש רכאשר ישאל איש בדבר האלהים: מי לאנייף ויו"ד בין רי"ש לגד"י וכן שמים וקרי להו שום שכל שעל ידיהן אדם ימים באים (ג) דגבגתה להדפליטה (ג) את דהגדימים לא כתבינן שאמים אל"ף בין שי"ן מית ג מבין המקרא כפי תטעת הטעמים וות גדוגד אלי דהגורן אלי דהישעורים הלין קריין את ג למ"ם ובין מ"ם ליו"ד וכן מלרים : ולא כתבן וכתבן ולא קריין ינא דיסלחמינה הלכה למשה מסיני זנקרחין הכי: INNI

איש רכאשר ישאל איש ברבר האלהים: (אל"ף ויו"ד נין רי"ם ללו"י וכן שמים איש רכאשר ישאל איש

ולא כתיב אחר טגנים קדמו שרים: לדקתך כהררי אלי ולא כתיב

כהררי אל לדקתך דהכי מסתבר טפי ובדווקא משתעי: איש דכאשר

ישאל איש בדבר האלהים · באחיתופל כתיב: באים דונבנתהי [קרי

ולא] כתיב: לה דפליטה · שניהן כתובין בירמיהו: את דהגד הוגד

ניטו ענימודם שכר דביון דמתוני שיק סופרים אחר ועעבון או און און אין היים ההברה זלא כתבינן וויד בין אל"ף ניהה הוו להו כתוקים ומשפטים : מגיםתאסף "קרמו שרים אחר נוגנים "צדקתך היים ההברה זלא כתבינן וויד בין אל"ף מפורש זה תרגוס - דמפרש ליה פח בבריי איף אררוי נלא רתורוא"מרח דרלרחו ני לרי"ש ובין רי"ש לגד"י וכן נמי ארך [מי סו

כתיבן וכתיבן ולא קריין הלכה למשה מסיני להשכיל בפסוק בין כל פיסוק ופיסוק : מקרא סופרים (ה) ארז ארז י כלומר מקרא סופרים (ה) ארץ שמים מצרים *עיטור ליטול עללימודס שכר דכיון דמדמוריי יניאש"סופרים "אדר תעבורו "אדר תלך "אדרניאשימה שקורין ארן ארן דלא כתבינן נמונר נא

כבודה בת מלך פנימה (תהלים מה) במקרא ויקראו בספר תורת האלהים זה וליכא לאוקמא בה שכר שימור : שכר מקרא מפורש זה תרגום ושום שכל אלו פיסוק טעמים דאורייתא הוא ולא הפסוקים ויבינו במקרא זה פיסוק מעמים מצי למשקל עלייהו אגרא : אנו ואמרי לה אלו המסורות אמר רבי יצחק הפסוקים י עד היכן מסיים כל פסוק מקרא סופרים ועימור סופרים וקריין ולא ופכוה ולהכי קרי להו שום שכל שיכול

ⁿ אורחייהו למיפה אבראי דכתיב כל

קנהדרין ק:] שבת להתענג בו אבל שונין הואל וכבר למדוהו לא מיטרדי בהו: דיפט י כדי שיהו פטיין: ויקיר להו עלמא -שכבד עליהם ללמוד מפני המחכל ולהכי אין קורין בתחילה בשבת דמלער להו: בטתי שמלמדין אותן מגילה ג.

טרודין בהן ולא היו פטיין למלות [כתוכות קי. כינ קמו

גבי שבתי(ד) דקתני לא קורין בתחילה אבל שונין לאו משום שכר פיסוק ולא משום שכר שימור קחמר דהח שרי בהבלעה: דיפט אבהתהון דיטקא למלוותה דלהון - שהם היו עסוקין להקרותן בתחילה בדבר חדש היו

שרי:אם אבדו - בשבת חייב באחריותן דהא טתנין לי שכר השבת: אלא

שבת: אם היה שמיר שבת - שטתנים לו ז' פשיטים שכרו לשבוע תורה אור השבוע טמנין (ג) שכר שבת דהבלעה

אם אבדו · בשבת: איט הייב באחריותן · האאיל ואיט שכיר ביום

אע"פ שמגיע ליום שבת פשוט אחד כיון דכל יום שבת נבלע עם שכירות שאר השבוע זו היא הבלעה ששכר שבת מבליע בתוך ימי

אם אבדו אינו הייב באחריותן ואם היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת לפיכך אם אבדו חייב באחריותן אלא גבי שבת היינו מעמא דאין קוראין בתחילה משום ריפנו אבהתרון רינוקי למצותא רשבתא ואיבעית אימא משום רבשבתא אכלין ושתין ויקיר עליהון עלמא כראמר *שמואל שינוי וסת תחילת חולי מעיים ולמאן דאמר שכר פיסוק מעמים מ"מ לא אמר שכר שימור קסבר בנות מי קא בעיין שימור ולמ"ד שבר שימור מ"מ לא אמר שכר פיסוק מעמים קסבר (שכר)פיסוק מעמים דאורייתא הוא *דא"ר איקא בר אבין

אמר רב הננאל אמר רב מ"ד "ויקראו בספרנחזיסתורה מי בעיין שימור אינה לא תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו

בכלל שאר הימים: לפיכך - כיון דהוי שומר שכר אם אבדו בשבת חייב באחריותן : דיפנו אבוהון D35

דיטקא למלותא דשבתא • שאבות התיטקות פונין למצות ומשתעשעין עם התיטקות וחם יקראו החיטוקות לכתחילה יחושו לבטולם : ויקיר עליהון עלמא י על התינוקות שמתוך שחכלו יותר ממה שדרכן לאכול בחול אבריהם כבדין עליהן וחין יכולין ללמוד בתחילה שלריך עיון מרובה: גדול מי בעי שימור . בתמיה כך היא הגירסא במקלת נסחאות ואתי שפיר דה"ק סתמא דמתני' דקתני ולא ילמדט מקרא בגדול היא מדקתני סיפא אבל מלמד את בניו דמאי דמשניכן לפיל חסורי מחסראשינויא דחיקא היא אלא ודאי בגדול מתוקמא וגדול מי בעי שימור · ואיכא נסחי דגרסי בנות מי בעי שימור והסג פריך ודאי כל היכא דתנא תנא המודר הגאה מחבירו בין איש בין אשה משמע והיכי פסיק ותנה לה ילמדט מקרה נהי דמוקמת לה בקטן תינח בנים קטנים דבעו שימור הכל בנות אפי׳ קטטת לא בעו

שימור שאין דרכן לנאת לחוץ: קשבר נ פיסוק טעמים דאורייתא הוא י ואסור כדאמר פרק קמא דחגיגה (דף ו:)נפקא מינה לפסוקי טעמי: המסורות מה שנמסר במסרה : אמר רבי ילחק

מקרא סופרים - הקריאה שמסרו לני הראשונים שנקראו סופרים : ועמור סופרים ליבות יתירות שנכתבו ליפות הלשון ונקראות עטור לפי שהן מעטרין את הלשון: קריין ולא כתיבן תיבות הגקראות ולא נכתבות : בתיבן ולא קריין שנכתבות ואינן נקראות: הלכה למשה מסיני · כך קבל משה בסיני ומסר לישראל: מקרא סופרים ארן ארן שכשיש בו אתנחתא נקרא ארן בקמן : שמים מגרים שאע"פ שאין בהם אל"ף נקראים כאיט היחה

כך כיון מעלמדים כנכ: למצותיה · דשנמות : ואיבעית אימה · פמתה דאין קורין משום דנשנת אולנים מפי מנמע ויקור פלייהו פלמה כלומר שכנדין הם מפני שיטי ווסת דאין יכולין לפסוק ולמרות

וללמוד ברחשון : בנות מי בפיין שימור י ומהני׳ סחמה קתני בין בנים ובין כנות ובנות ליכה יולהניות

ולא בעיא שימור איכ לא שייך בהן שכר שימור: שכר פיסוק מעמים דאורייתא י ואסור לימול שכר פליהם : אלו הפסוקים · מקום שהפסוק מסיים שם : ואמרי לה אלו המסורות. מאן דאית ליה פיסוק

כערוד ערך עטל]

תמצח פי׳ הגון מחד]

תוספות

הוא דקבלת שכר לאו חפני בתים: אלא פפמא דאיו קורין ברחשון דיפנו

אביהם של תינוקות

ולתי משום שכר שכת

כלל אלא אפי׳ כשאביהם

של תיטקות מלמדין

חוחו בתנם שיהיה נהם

פנאי שיהא פנוים

לקמודת שנת וחס

יקרתו ברחשון ישהו

אבל שונין כרחשון

דתו ליכא שהייה כל

שכר שנוע נותנין לו פכר פנת וחס הבדו מייב בהמריותן י כדין שותר שכר דתחייב בגניבה וחכידה וחין לההשות הפניי שמים

פיז היה) נני דולה הנו (שופטים כ). כן דכן המלך (שיב יה). זבאות דקנחתה׳ (מ״ב יט). בניו של מנחריב (שס): [ב] שם (את דהגד הוגד) : """

[א] גמ׳ ולה כתיכו פרת

טו׳. נ׳ב ובספרינו עוד ד׳ (וכ׳ה במס׳ סופרים

אם נאבדו בשבת דכיון דלא שקיל אגרא בשבתא הוה ליה שומר

חנס: אם היה שכיר שבתי שבוע חחת: שביר שבועי שמטה

אחת: נותן לו שכר שבת י כיון שלא הזכירו בפירוש אלא שהבליעו

added just to beautify the wording of the pesukim, even though they were not strictly needed from an information standpoint.

The Gemara brings four more examples of this. For the sake of simplicity, we will just translate these examples and will only explain them in the footnotes.

> אַתִּר תִּלֵדְ "Then she will go" אַתִּר תִּלֵדְ "Then she will be gathered in" קּדְמוּ שָׁרִים "The singers went first אַרְקַמוּ שָׁרִים and then those playing instruments" אַרְקַתְדָ are like mountains of Hashem בְּקַרְרֵי קֵל

In the first three examples the word אָמָר is unnecessary as even if the posuk would not say the word אָמָר, we would know the meaning of the posuk is that the 'next thing' will happen afterwards. In the last example, the letter 'כ' is unnecessary as even without the posuk writing it, we would still know that the posuk is comparing the malachim to the mountains, see footnote for further explanation of these four examples.⁴⁵

Words of the Tanach that Are Read Even Though they Are Not Written in the Pesukim

The Gemara now brings the examples of words that are read even though they are not written in the pesukim. When these

⁴⁵ The Next Four Examples of the Gemara in which Words Are Used Not Because they are Needed but Rather they Are Used to Beautify the Language of the Pesukim

In the first example, the posuk is describing how Lavan is asking Eliezer not to take Rivka right away. Rather she should stay with them for an amount of time and only afterwards should she go to marry Yitzchok. The point of the Gemara is that even without the posuk writing the word אַחַר we would know that this was their intent.

The next posuk describes how Miriam was sent out of the camp for seven days when she contracted tzaras for speaking lashon hara against Moshe. The posuk is saying that after the seven days she will be able to come back. Once again, the point of the Gemara is that even without the word אַחַר we would know the intent of the posuk.

The next posuk is describing those singing shira to Hashem and the posuk says that first the singers went and then the musicians, something that we would have known from the posuk even if the posuk would not have used the word אַחַר.

The last example is the posuk that compares the malachim to the mighty mountains. The Ran explains that even if the posuk would not have used the letter 'ɔ', we would still know that this was the intent of the posuk. And indeed, the very next posuk makes a similar comparison without using the letter 'ɔ'. The posuk says a similar comparison without using the letter 'ɔ'. The posuk says a similar comparison without using the letter 'ɔ'. The posuk compares Hashem's judgements are like the great depths without using a 'ɔ', and if so, we see that the comparison can be made even without a 'ɔ' and if a 'ɔ' is used, it is not because it is needed but rather it is just to enhance the flow of the words.

47 The Words that are Read Even though they Are Not Written in the Pesukim

pesukim are read, they are read as if these words are written there, even though they aren't.

Once again, we will just translate the words of the Gemara and only explain the various examples in the footnotes.⁴⁶

(The examples of those words) that are read קריין but not written וְלָא כְּתִיבָן (the word) 'Paras' פרת (from the posuk) of 'that he went' דְּבְלֶכְתּוֹ (from the posuk) of 'that he went' דְּבְלֶכְתּוֹ (The word) 'Man' איש (from the posuk of) "Like דְּכָאַשֶׁר the 'man' that might ask ישאל יאיש׳ for the word of Hashem" בְּדָבָר הָאֵלקים (The word) "are coming" באים (from the posuk of) "it will be built" זְּנְבְנְתָה " (The word) "of her" לַה (from the posuk of) "leftover" דָּפְלֵיטָה (The word) "es" אֶת (from the posuk of) "it will be told" דְּהָגִד הָגָד (The word) "to me" אֵלָי (from the posuk of) "the threshing floor" דְּהַגְרָן" (The word) "to me" אלי (from the posuk of) "of barely" דָּהַשָּׁערים " these are read and not written ⁴⁷וָלָא כְּתְבָן

1. The posuk in Shmuel Bais (8:3) says [בְּרָת קרי ולא כתיב] – that is, the posuk is read as if it was saying that Dovid Hamelech was stretching his hand over the river P'ras, even though the posuk does not say the word P'ras.

2. The posuk later on in Sefer Shmuel (ibid. 16:23) says אַשָּׁר יָעָל אֲשָׁר יָעָל בַּאַשָׁר יָשָׁאַל־[אישׁ קרי ולא בתיב] בַּדְבַר הָ אֱלקים. That is, the posuk describes Achitofal asking in those days as a man that asks with regard to the word of Hashem. This is how the posuk is read even the word 'man' does not appear in the posuk.

3. The posuk in Sefer Yirmiyah (31:37) says הְנֵה יָמִים [בָּאִים קרי ולא כתיב] נְאָם קרי ולא כתיב] יְהָבָרָתָה הָעֵיר לֵה'. This posuk is read as "Behold days are coming said Hashem etc.", even though the words 'are coming' do not appear in the posuk.

4. The posuk later on in Sefer Yirmiyah (ibid. 50:29) describes how the enemies of Bavel came to destroy the city and in midst of their battle cry they said said (אַרִיהָרוֹלָא בתיב] פְלֵיטָה. This posuk is read as if it said, "And let there be no remains from her", even though the words 'from her' are not written in the posuk.

5. The next posuk is the posuk in Megillas Rus (2:11) that describes how Boaz tells Rus that he had heard about everything that she had done for her motherin-law. The posuk says הַגָּד הַגָּד לִי [אָת] הֲמוֹתֵר [אָק]. The Rishonim argue which 'es' the Gemara is referring to. The Rosh and Tosefos say that it is the first 'es' that is added, and the Ran says that it is the second 'es'.

6. The next example is also from Megillas Rus (ibid. 3:5-6) when the posuk describes how Rus told her mother-in-law that she would do all that she had commanded her, and then Rus went to the threshing floor to do as her mother-in-law said. The pesukim there say וַתָּעָשׁ: וַתָּעָשׁ: אַשָּׁר־תָּאֹמְר (אַלָין בָּעָשׁר־תָּאֹמְר (אַלָין בָּעַשׁר־תָּאֹמְר (אַלָין בָּעַשׁר-תָּאֹמָר (אַלָין בַּעַשׁר). The pesukim are read as if Rus said, "I will do as you commanded to me etc.", even though the words 'to me' are not written in the pesukim.

7. The last example is also from Megillas Rus (ibid. 17) when the posuk says וַתָּאמֶר שֵׁשִׁ־הֲשִׂעֹרִים הָאֵלֶה נָתַן לִי בִּי אֲמַר [אַלי] אַל־תְּבוֹאִי הֵיהָם אָל־חֲמוֹתֵך This posuk is read as if it says "And she said 'He gave me these six (measures) of barely, as he said to me 'Do not come empty (handed) to your mother-in-law' ". The posuk is read this way even though the words 'to me' to not appear in the posuk.

דערות הב"ח (ל) נש׳ מקרא סופרים ארץ ארץ שעימים ביצרים וטי אחר הלט אחר: (ג) שם גאים דונננהם: (ג) רש׳ ד׳ם אם סיי שכיר וכו׳ טחנין לו שכי בני (ד) ד׳ה אלא גבי שנת בא דקתי לא קרין בתחילם לאו משום וכו׳ סופרים ארץ ארץ כלימר וכו׳ וכן נמי ארץ דלא וכו׳ וכן נמי ארץ דלא וכו׳ וכן לשמים דלא וכו׳ וכן בי דים אאם סיו וכו׳ נדגר קשם סים ערודין כליל והר׳אוסיגות אכל שונין נמחק : (ה) ד׳ה מקרא

ערים: זאת העבותים מקום שמשות תוים עם ואבורים או האבורים מישיות אות היה כי עישות שלה בי אות האות שלה משה היה אות אות היש בי אות היש בי אות אות היא אות אות היש בי אות אות היש בי אות אות אות אות אות שלה שלה מערים לאות אות היש בי אות היש בי אות אות אות שלה שלה מערים לאות היא אות היש בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי אות השלה שלה משה היה אות היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות השלה שלה השלה היש בי שלה שלה שלה מערים לאות היש היש ביות השלה משה היש היש בי אות השלה שלה מערים לאות השלה השלה השלה מערים לאות היש היש בי לאות היש היש בי לאות בי אות השלה שלה מערים לאות היש היש בי לאות השלה שלה מערים לאות היש היש בי לאות השלה שלה מערים לאות היש היש שלה היש היש שלה היש שלה היש היש ה מעבורו וכן לאות מסתכו לאת כוגנים ואחר משמע ברת דכלכמו להשיני הנגה פרת פרת פרת לאות כוג לאות ביאלי השלה שלה שלה ה באים דונכנתה האה ימים באים ונגנהה באים קרו ולא כמיב: את ההגד הגד הגד לי את שלה כאת עשית: אלי הבערן לאוי אם לאות בישאל בישאת הישאל בי אות הישאל היש בדבר האלהים ברעות הישאת הישאל בישאל היש בישאל בישאל היש בדבר האלה היש הישאל היש בדבר האלה כמים בישאל היש בדבר הישאל היש בדבר האלה כמים בישאל בישאל היש לה

הבל השתה דכתיב בלה וי"ו תשתע סעדו לבכם החר שתעבורו וכן כולם : תשפעיך תהום רבה . כים כאוי לכתוב ומשפתיך טו"י : פרח דכלכתו - בלכמו להשיב ידו על נהר פרח פרח לה כחיב וקרי : איש דכאשר ישאל איש בדבר אלהים - דאמיתופל : באים דונבנתה - הנה ימים באים ונבנתה: אח דהגד הוגד

אלי (ו) דכולהו הניקריין ולא כתיבן:וכתיבן ולא קריין נא דיסלה.דנעמן: שכל אלו הפסוקים י שבשבילם מפסיקין בין דבר לדבר : ויביכו בהם : עצור סופרים אחר תעבורו אחר תלכו אחר תאסוי קדמו שרים אחר נוגנים - כל הני אחר מיוחרין הן ואיכן אלא לתפארת הלשון במקרא זה פיסוק עעמים שעל ידי דהוה ליה למכתב סעדו לבכם ותעבורו תסגר שבעת ימים ותאסף קדמו שרים נוגנים אלא שנכתבו לתפארת הלשון : צדקתך כהררי אל הכינון מכיכין להבר הוה ליה למכתב לדקתך הררי אל כדכתיב משפטיך תהום רבה טמר שההרים הרמים כלומר המלאכים לריכין ללדקת השם אלא שכתב המקרא למעלה או כהררי אל לתפארת הלשון ובדברי מורי ראיתי דעטור סופרים הייט שכותבין טעם מפסיק באחר כי היכי דלישהמע אח"כ הלך ואח"כ תעבורו למטה: אלו המסורותי ואחר כן תאסף קדמו שרים ואח"כ טגנים לדקתך כהררי נפסק בטעם כהררי ממלח אל לומר שמלח אל הפוכה כאילו היתה בתחלת הפסוק הסכות ויתרות: מקרה סופרים ארץ ארץ ופירוש אל נדקתך נגלית כהרים שהם גלויים ואלמלא ההפסק היה במשמע אחר שתלט אחר שתעבורו אחר שתאסף קדמו שרים אחר הטוגנים בתשמנה בחמנתמה שהטגנים קדמו להם לדקתך כהרים של אל וקרי ליה עטור סופרים משום דמעטרי לה למילהא בטעם הקריאה: קריין ולא כתיבן פרת וכן פתים מלרים פאין דבלכתו . בשמואל הוא להשיב ידו בנהר פרת פרת קרי ולא כתיב : איש דכאשר ישאל . בשמואל נמי הוא גבי אחיתופל כאשר ישאל איש קורין שמים מלרים בדבר האלהים איש קרי ולא כתיב: באים דונבנתה - בירמיה הוא הנה ימים באים נאם ה' [ונבנתה] העיר וגו׳ באים קרי ולא כתיב : בחירה: עמור סופריםי כמו לה הבמות לה סרו לה דפליטהי בסוף ירמיה בנבואת בבל יהי לה לפליטה לה קרי ולא כתיב: את דהגד הגדי ברות ויען בועו ויאמר לה הגד הוגד (את) [לי כל] דמתרגמינו לה פטרו אשר עשית את חמותך האי את קרי ולא כתיב מיהו בספרים שלט קרי וכתיב ואף במסרה לא מדכר ליה בהנך דקריין ולא כתיבן : אלי דהגורן. פהוסרו תן התינות אותיות הכאויות להנתן שהיה ממונה והייה אם ברות נמי הוא ותאמר אניה את כל אשר תאמרי אני אטשה והפסוק שאחריו ותרד הגורן וחטש ככל אשר צותה חמותה וקרי ליה אני דהגורן בהם: אחר מפטרו יש נהם מלמד נשכר אע"ג דבההוא קרא ליכא הגורן כיון דסמוך ליה בפסוק דלאחריו: אלי דהשעורים - ברוח נמי הוא והאמר שם השעורים האלה נתן היה ראוי לכתוב בוי"ו שאסור מהאי שממא: ניכי אמר אני אני קרי ולא כתיב: כתיבן ולא קריין נא דיסלה · במלכים בהשתתויתי בית רימון יסלח נא ה׳ לעבדך כתיב נא ולא מקרי דהוה משמע סעדו

לבכם וחח"ל תעטרו

פי׳ הרא״ש תפורש זה תרגום י שתפרב המתרה : ושום

עיטור סופרים אחר תעבורו ולא כתיב תעבורו אחר והייט עיטור שמעטרין הדיבור דהכי משמע יפה: קדמו שרים אחר טגנים .

ומת

1तत

נקודות המפסיקות בין פסוק לפסוק איש רכאשר ישאל איש בדבר האלהים: מי לאנייף ויו"ד בין רי"ש לגד"י וכן שמים וקרי להו שום שכל שעל ידיהן אדם ימים באים (ג) דגבגתה להדפליטה (ג) את דהגדימים לא כתבינן שאמים אל"ף בין שי"ן מית ג מבין המקרא כפי תטעת הטעמים וות גדוגד אלי דהגורן אלי דהישעורים הלין קריין את ג למ"ם ובין מ"ם ליו"ד וכן מלרים : ולא כתבן וכתבן ולא קריין ינא דיסלחמינה הלכה למשה מסיני זנקרחין הכי: INNI

איש רכאשר ישאל איש ברבר האלהים: (אל"ף ויו"ד נין רי"ם ללו"י וכן שמים איש רכאשר ישאל איש

ולא כתיב אחר טגנים קדמו שרים: לדקתך כהררי אלי ולא כתיב

כהררי אל לדקתך דהכי מסתבר טפי ובדווקא משתעי: איש דכאשר

ישאל איש בדבר האלהים · באחיתופל כתיב: באים דונבנתהי [קרי

ולא] כתיב: לה דפליטה · שניהן כתובין בירמיהו: את דהגד הוגד

ניטו ענימודם שכר דביון דמתוני שיק סופרים אחר ועעבון או און און אין היים ההברה זלא כתבינן וויד בין אל"ף ניהה הוו להו כתוקים ומשפטים : מגיםתאסף "קרמו שרים אחר נוגנים "צדקתך היים ההברה זלא כתבינן וויד בין אל"ף מפורש זה תרגוס - דמפרש ליה פח בבריי איף אררוי נלא רתורוא"מרח דרלרחו ני לרי"ש ובין רי"ש לגד"י וכן נמי ארך [מי סו

כתיבן וכתיבן ולא קריין הלכה למשה מסיני להשכיל בפסוק בין כל פיסוק ופיסוק : מקרא סופרים (ה) ארז ארז י כלומר מקרא סופרים (ה) ארץ שמים מצרים *עיטור ליטול עללימודס שכר דכיון דמדמוריי יניאש"סופרים "אדר תעבורו "אדר תלך "אדרניאשימה שקורין ארן ארן דלא כתבינן נמונר נא

כבודה בת מלך פנימה (תהלים מה) במקרא ויקראו בספר תורת האלהים זה וליכא לאוקמא בה שכר שימור : שכר מקרא מפורש זה תרגום ושום שכל אלו פיסוק טעמים דאורייתא הוא ולא הפסוקים ויבינו במקרא זה פיסוק מעמים מצי למשקל עלייהו אגרא : אנו ואמרי לה אלו המסורות אמר רבי יצחק הפסוקים י עד היכן מסיים כל פסוק מקרא סופרים ועימור סופרים וקריין ולא ופכוה ולהכי קרי להו שום שכל שיכול

ⁿ אורחייהו למיפה אבראי דכתיב כל

קנהדרין ק:] שבת להתענג בו אבל שונין הואל וכבר למדוהו לא מיטרדי בהו: דיפט י כדי שיהו פטיין: ויקיר להו עלמא -שכבד עליהם ללמוד מפני המחכל ולהכי אין קורין בתחילה בשבת דמלער להו: בטתי שמלמדין אותן מגילה ג.

טרודין בהן ולא היו פטיין למלות [כתוכות קי. כינ קמו

גבי שבתי(ד) דקתני לא קורין בתחילה אבל שונין לאו משום שכר פיסוק ולא משום שכר שימור קחמר דהח שרי בהבלעה: דיפט אבהתהון דיטקא למלוותה דלהון - שהם היו עסוקין להקרותן בתחילה בדבר חדש היו

שרי:אם אבדו - בשבת חייב באחריותן דהא טתנין לי שכר השבת: אלא

שבת: אם היה שמיר שבת - שטתנים לו ז' פשיטים שכרו לשבוע תורה אור השבוע טמנין (ג) שכר שבת דהבלעה

אם אבדו · בשבת: איט הייב באחריותן · האאיל ואיט שכיר ביום

אע"פ שמגיע ליום שבת פשוט אחד כיון דכל יום שבת נבלע עם שכירות שאר השבוע זו היא הבלעה ששכר שבת מבליע בתוך ימי

אם אבדו אינו הייב באחריותן ואם היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע נותן לו שכר שבת לפיכך אם אבדו חייב באחריותן אלא גבי שבת היינו מעמא דאין קוראין בתחילה משום ריפנו אבהתרון רינוקי למצותא רשבתא ואיבעית אימא משום רבשבתא אכלין ושתין ויקיר עליהון עלמא כראמר *שמואל שינוי וסת תחילת חולי מעיים ולמאן דאמר שכר פיסוק מעמים מ"מ לא אמר שכר שימור קסבר בנות מי קא בעיין שימור ולמ"ד שבר שימור מ"מ לא אמר שכר פיסוק מעמים קסבר (שכר)פיסוק מעמים דאורייתא הוא *דא"ר איקא בר אבין

אמר רב הננאל אמר רב מ"ד "ויקראו בספרנחזיסתורה מי בעיין שימור אינה לא תורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו

בכלל שאר הימים: לפיכך - כיון דהוי שומר שכר אם אבדו בשבת חייב באחריותן : דיפנו אבוהון D35

דיטקא למלותא דשבתא • שאבות התיטקות פונין למצות ומשתעשעין עם התיטקות וחם יקראו החיטוקות לכתחילה יחושו לבטולם : ויקיר עליהון עלמא י על התינוקות שמתוך שאכלו יותר ממה שדרכן לאכול בחול אבריהם כבדין עליהן וחין יכולין ללמוד בתחילה שלריך עיון מרובה: גדול מי בעי שימור . בתמיה כך היא הגירסא במקלת נסחאות ואתי שפיר דה"ק סתמא דמתני' דקתני ולא ילמדט מקרא בגדול היא מדקתני סיפא אבל מלמד את בניו דמאי דמשניכן לפיל חסורי מחסראשינויא דחיקא היא אלא ודאי בגדול מתוקמא וגדול מי בעי שימור · ואיכא נסחי דגרסי בנות מי בעי שימור והסג פריך ודאי כל היכא דתנא תנא המודר הגאה מחבירו בין איש בין אשה משמע והיכי פסיק ותנה לה ילמדט מקרה נהי דמוקמת לה בקטן תינח בנים קטנים דבעו שימור הכל בנות אפי׳ קטטת לא בעו

שימור שאין דרכן לנאת לחוץ: קשבר נ פיסוק טעמים דאורייתא הוא י ואסור כדאמר פרק קמא דחגיגה (דף ו:)נפקא מינה לפסוקי טעמי: המסורות מה שנמסר במסרה : אמר רבי ילחק

מקרא סופרים - הקריאה שמסרו לני הראשונים שנקראו סופרים : ועמור סופרים ליבות יתירות שנכתבו ליפות הלשון ונקראות עטור לפי שהן מעטרין את הלשון: קריין ולא כתיבן תיבות הגקראות ולא נכתבות : בתיבן ולא קריין שנכתבות ואינן נקראות: הלכה למשה מסיני · כך קבל משה בסיני ומסר לישראל: מקרא סופרים ארן ארן שכשיש בו אתנחתא נקרא ארן בקמן : שמים מגרים שאע"פ שאין בהם אל"ף נקראים כאיט היחה

כך כיון מעלמדים כנכ: למצותיה · דשנמות : ואיבעית אימה · פמתה דאין קורין משום דנשנת אולנים מפי מנמע ויקור פלייהו פלמה כלומר שכנדין הם מפני שיטי ווסת דאין יכולין לפסוק ולמרות

וללמוד ברחשון : בנות מי בפיין שימור י ומהני׳ סחמה קתני בין בנים ובין כנות ובנות ליכה יולהניות

ולא בעיא שימור איכ לא שייך בהן שכר שימור: שכר פיסוק מעמים דאורייתא י ואסור לימול שכר פליהם : אלו הפסוקים · מקום שהפסוק מסיים שם : ואמרי לה אלו המסורות. מאן דאית ליה פיסוק

כערוד ערך עטל]

תמצח פי׳ הגון מחד]

תוספות

הוא דקבלת שכר לאו חפני בתים: אלא פפמא דאיו קורין ברחשון דיפנו

אביהם של תינוקות

ולתי משום שכר שכת

כלל אלא אפי׳ כשאביהם

של תיטקות מלמדין

חוחו בחנם שיהיה נהם

פנאי שיהא פנוים

לקמודת שנת וחס

יקרתו ברחשון ישהו

אבל שונין כרחשון

דתו ליכא שהייה כל

שכר שנוע נותנין לו פכר פנת וחס הבדו מייב בהמריותן י כדין שותר שכר דתחייב בגניבה וחכידה וחין לההשות הפניי שמים

פיז היה) נני דולה הנו (שופטים כ). כן דכן המלך (שיב יה). זבאות דקנחתה׳ (מ״ב יט). בניו של מנחריב (שס): [ב] שם (את דהגד הוגד) : """

[א] גמ׳ ולה כתיכו פרת

טו׳. נ׳ב ובספרינו עוד ד׳ (וכ׳ה במס׳ סופרים

אם נאבדו בשבת דכיון דלא שקיל אגרא בשבתא הוה ליה שומר

חנס: אם היה שכיר שבתי שבוע חחת: שביר שבועי שמטה

אחת: נותן לו שכר שבת י כיון שלא הזכירו בפירוש אלא שהבליעו

Words of Tanach that Are Written in the Pesukim Even Though they Are Not Read

The Gemara now brings examples of words that are not read even though they are written in the pesukim. Once again, we will only bring the examples in the translation, and we will save the explanations for the footnotes.

(And the example of words that are) written וכתבן

and are not read וְלָא קַרְיָין

(the word) 'please' נָא

(from the posuk) of 'vaislach' דְּיָקְלָח

זאת (The word) 'this' זאת קַּמַמְצְוָה (of the posuk) 'hamitzvah' דְּהַמְצְוָה (The word) 'he will draw in' יִדְרֹדָ (of the posuk) 'hadoraich' יְדָרָדָ (The word) 'five' חֲמֵשׁ (of the posuk) 'd'pas hanegev' מַמַשׁ (of the posuk) 'd'pas hanegev' אָם (The word) 'if' דְּכִי גאָב (of the posuk) 'd'chi go'el' יָדָרָי these are examples הְבָין of (words) that are written יְבָאַ קַרְיָין

A Posuk that Was Divided Into Three Pesukim

⁴⁸ The Words that Are Written but Not Read

- The posuk in Melachim (2 5:18) describes how Naaman comes to Elisha to cure him of his leprosy. During this episode, Naaman starts to believe in Hashem but explains to Elisha that when he goes back home he will have to help his master, the king, serve the avodah zorah in the temple, and for this he is now asking for forgiveness, as the posuk quotes him as saying הַהָּהַשְׁתַווְיֵתִי בֵּית רָמֹן יַסְלַח [נא כתיב ולא קרי] בא ה' הַקָּהַשְׁתַחְוֵיָתִי בַּית רָמֹן יַסְלַח הַסָּשׁרָדָק בַּדְבָר הַזָּה should forgive me for this thing. Although the posuk includes the word 'בע- please', this word is not read.
- 2. The Ran quotes the posuk in V'eshchanan (6:1) that says וְאָת הַמְּצְוּה עִשָּׁה הַמַּצְוּה Dist as the Ran points out we do not find that the word אָז is not read. Later on, the Ran brings that there is mesorah that the posuk that is being referenced it the posuk in sefer Yirmiyah (38:16) that says אָמָר הַבָּפָשׁ הַזֹא (38:16) that says וֹאַת כַּמָשׁ הַזֹי ה' (אַת כתיב ולא קרי) את בולא קרין אַת בַּבָּשָׁה הַזֹא (18:16) that says וווון רבי ה' (אַת כתיב ולא קרי). It is not entirely clear what the Ran means with this. Does he mean to say that the none in sefer Yirmiyah (but if so, the same problem applies that we don't see that this word is not read). The second possibility is that the Ran means to change our Gemara from the word אָז to the word אָז. The advantage of this that indeed the posuk in Yirmiyah does have a word אָז that we don't read.
- 3. The next posuk (Yirmiyah 51: 3) describes the destruction of Bavel and tells the archer not to have mercy on those that he is shooting at. The posuk says מֹא יִדְרֹך (וִדְרֹך כתִיב ולא קרי] ידרך הַדֹרֵך קַשָׁתוֹ "To the archer who pulls back his bow". Although the word יִדְרֹך is repeated twice, it is read only once.
- 5. The posuk in Megillas Rus (3: 12) quotes Boaz as telling Rus, that while it might be true that I am a אַואַל (redeemer, i.e., a relative that should marry you after your husband has died), there is a value that is closer than me, there is a relative that is more closely related to you. The posuk says in a redeemer, there is a redeemer that is closer than I. Although the posuk is written with the word is not read.

⁴⁹ How Can the Gemara Say that the Way We Know that these Words Are Written but Not Said is From a Halacha L'Moshe M'Sinai if the Neviim and Kesuvim Were Not in Existence at the Time of Har Sinai?

Many of the Mefarshim asks on this that the Gemara says that these words are written and not read as a result of a Halacha L'Moshe M'Sinai. How can the

Rav Acha bar Ada said אָמַר רַב אַהָא בַּר אַדָּא in the West (i.e., Eretz Yisroel) בְּמַעְרְבָא divided this posuk (Shemos 19:9) פּסְקִין לְהָדֵין פָסוּקָא into three pesukim לְתָלָתָא פְּסוּקִין "And Hashem said יויאמֶר ה׳ אָל מֹשֶׁה to Moshe הְנֵה אָנֹכִי בָּא אֵלֶידָ in the thickness of the cloud"

The full posuk reads:

וַיּאמֶר ה׳ אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶידְ בְּעַב הֶעָנָן בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם

הַדַּבְרִי עִמְדָ וְגָם בְּדָ יַאָמִינוּ לְעוֹלָם וַיֵּגַּד מֹשֶׁה אֶת־דְבְרִי הָעָם אֶל ה׳: "And Hashem said to Moshe 'Behold I come before you in the thickness of the cloud so that people may hear when I speak to you and they will also trust in you forever, Moshe spoke the words of the people to Hashem.

In Eretz Yisroel they divided this posuk into three pesukim as follows (see footnote⁵⁰ for explanation as why they did this):

Gemara say that if the words that the Gemara quotes are from Nach and not the Chamisha Chumshei Torah, and if so, they were not around at the time of Har Sinai?

The Maharal (Tiferes Yisroel 66) explains that the halacha was not said with regard to particular words, but rather the halacha was said with regard to the future when the seforim of Tanach will be written down.

The halacha says they should be written down in this manner. That is, there are words that are meant to be written and read, there are words that should be read even though they are not written, and there are the words that should be written without being read. The halacha L'Moshe M'Sinai tells us that all of these should be written in this manner.

That is, the halacha L'Moshe M'Sinai tells us that there is such a concept of words that are read although they are not written and there is a concept of words that are written although they are not read. And once we have such a concept, the Neviim apply it according to their understand of which words belong in which category.

The Raadvaz (3 1020) quoted in the notes on the Maharal answers, that indeed, everything was given on Sinai, even those things that would only be learned in the future.

The footnotes on the Maharal points out an interesting observation. When the Maharal asks his question, he asks how the Gemara could say that it is an Halacha L'Moshe M'Sinai if **most** of the words discussed in the Gemara are from Nach and not the Torah.

When the Radvaz and others asks that question, they ask in a slightly different manner. They ask how the Gemara could say that it is an Halacha L'Moshe M'Sinai, if **all** of the examples of the Gemara are from Nach. That is, the Maharal asks that most of them are from Nach and the Radvaz asks that all of them are from Nach.

The footnote there answers beautifully. As we previously discussed, the first example (the 'zos' found in the parshas V'eshchanan) of the Gemara is questionable. The example is not easily understood and indeed there are those who do not have that example in their Gemara.

If so, we can understand the difference in how to ask the question beautifully. The Maharal had that example in his girsa (version) and therefore he only asked that most of the examples are from Nach. As opposed to the Radvaz that did not have that example in his girsa, and therefore he can ask, that indeed, all of the examples are from Nach and not the Torah.

⁵⁰ Why Did They Split this Posuk Into Three Pesukim?

The Maharsha in Meseches Kiddushin (30.) explains that they divided the posuk in order to avoid the following mistake. The word בְּעֲבוּר means 'in order that', and as such, one could have read the posuk to mean that Hashem told Moshe that he will appear in the cloud in order that the people should listen to you. That is, why will people listen to Moshe, because Hashem appeared to him.

: (דגרות הגרא (א) גם׳ את דכמטה . נמחק וריב את דכושב ונספריט עוד ג׳ אם דאמנון (שיב ייג) . אם דנתקום (שם שיו) . אם דכאשר (ינמיה ליש י וכים כמיש פיו היש) :

אלא פלפולה במלמאי שימת הריפות והבינה נתסר למשה רביני ונהג מובת עין ואחר משה ט' : [וכתיב משר אמת אורך הקרש] · אלמא ארוך היה וכיון דהיה ארוך נבור היה : עביין ג' ומלרך לתבען בקרקע בכח גדול: אי בנה מגרה מי הוה דשקיל בנה חנהי רכותה הלה המיו בלו בל לה שקיל דעשיר היה : דרכוא משום דעני היה וולה היה רולה לשכור מהם: ביתו עמו כלי משמיש עמו ואינו ההנה משל החמים: דאילו נמשה כתוב לה ממור המד מהם נשהמי - בעל כרמייםו מכלל קבלטן שכרה ושמא לא היו רוצים ובושים לקרב מלהשכיר ואילו בשמואל כחיב רמתי משמע לא בקשתי לשכור ממנו ואפילו בריצוי : וזן את אשמו ובניו - אי אתיא כתנן ניחא דמבריח ארי בעלמא הוא וכי אשים נמי כרכנן ניחא שפיר דמייני הכא ממעטת ימירות ואין נפרע [מכעלם] דני מליני רכנן הייט במפרכש סהם אע"פ שלא פי' לשם הלואה מ"מ לשם מתוכה לא יהיב והיו לרכנן כמו יורד למוך שדה חבירו שלא ברשות לטעל מה שבשבית ותנן ממלק בין כשבית להיכא דלא היה אלא מבריח ארי מכבי חבירו איב אם נותן מתנה לאבה דין הוא שאין יכול לתבוע לגפל כלום והכא מיירי שניתן מתנה לאשה ממכירי הגפל : לא יצן את בהתחו בין מתאה בין מהורה משום דלפעותא פנידא והוי הנאה גמורה שנהנה צ מנופה וזו תפירה: אבור להם כו' שהמתאה נפשה וגופה לשתים שאינה יכולה ליהטות אלא בעוד נפשה נה הלכך לאו הגאה היא אנל מהורה נפשה לשמים כלומר אמים שנפשה לשמים גופה שלו לשחימה :

נישראל אותי טה ואני לכם:למען ההיה השירה היאת לעד בבני ישראל י ואי בשירה למוד מאי עדות איכא:

נפשה

ושל קנפריטו היו: כול כין הוא יטרך זה משה דכתיב ביה כי מוב הוא כי נתן מלחמו לדל אין לחם אלא תורה דכתיב לכו לחמו בלחמי ישרות הישרות של אינות ביצי ביצי ביצי אינות אי האין דל אלא ישראל שלאתר וידל ישראל שד מאד: למעון ההיא לי השוירה הואתי לעל אינות להבי ואם לא וימן להם - תורה אלא ז והשכל רמוזים בכתב התורה בצורות האומיות : אין הקב"ה משרה שכינתו . בקביפות : דאריך וקטין ארך בקומה וקפין בכת תימה אמאי לא לייף מקרשים דכתיב וישם את המשכן (צ'ל קרשיו שמוס מ) : תמשים שבני בינה ורמע לו למשה מין מאחד ידכתיב מזוקק שבשמים : משום דכניו הוה י ומנהג תסידות היה שלא להפרית פליהם: ולא דלותנו י משמע אפילו מראט : ויתן שכרה י משמע של כל הספינה : בותני׳ וזן את אשתו ואת בניו אניים שחייב במצוטתיהן . הייב אאשתו קאי אבל בניו תמה הוא דאיכא וצל חיובי לבי היא היא היא בישר של יצר לא היא לא היא או אין את הגנות קל וחומר לבים דברי כדי מאיר ואל חיובל בי בי בבי יהודה אומר מצה לאון את הבנים וכל שבין לבנות ובקפנים ליכא לאוקמי דתקבת אישא היא (שם מכי). צרי אדה עות משט מון יחו משט אבי שני של וביות בעיר של הגביע את אדה אלא שאר של אביר אלא האדי של איר אביר אלא מרא שיגא אדם יו את בנית שמטים וגאו ממכימין היא הבינית הם מוקי לה בגיבא הת אשתו ואהדרה ושקתה שימא ממו לזון : את בהתחו בין ממאה כי'י דניחא ליה בפסומן וקא מהני ליה :*)נפשה לשמים י דלמלאכה קיימא ואיט מושם על שבומה: שאם ירלה מוכרה לעובדי כוכבים . לאכילה ונועל דמיה בשביל פעומה : 175 *) שייך לע"ב

רב ושמואל *דאמרי תרוייהו המשים שערי טמאה בין טהורה י דמהנהו הוא לאכילה משום הכי לא יזון אותה בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה הסר לפטומי שמהנהו הנאה מרונה מכויהאחת שנאמר יותחסרהו מעם מאלהים עניו ממש מפני שמעלה בדמים: ר' אליעזר אומר זן את הטמאה כדמפרש נמזני יוחנן מאר אמר ר׳ יוחנן ייני דכתיב יוהגיש משה עניו מאר אמר ר׳ יוחנן 253 ואזיל שכיון שאין בה למודר כל הגביאים עשירים היו מנלן ממשה ומשמואל מעמוס ומיונה משה דכתיב הנאת אכילה אינו נהנה במזונותיו של לא המור אחר מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא° מדיר : ונופה שלו · לאכילה הלכך דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוה אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל ממול " דכתיב "הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיהו את שור מי לקהתי וחמור מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל י ברגם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני הוה אלא מהכא °ותשובתו הרמתה כי שם ביתו *ואמר רבא כל ניגוס ייש מקום שהלך ביתו עמי אמר רכא גדול מה שנאמר בשמואל יותר משנאמר במשה דאילו במשה רבינו כתיב לא תמור אחד מהם נשאתי דאפי' בשכר ואילו גבי שמואל אפי' ברצון לא שכרו דכתיב °ויאמרו לא עשקתנו ולא 3' 05 ממס י רצותנו וגו׳ עמוס דכתיב °ויען עמים ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי ובולם זאת דהמנוה י פרשה שקמים כדמתרגם רב יוסף ארי מרי גיתי אנא ושקמין לי בשפלתא וגו' יונה דכתיב °ויתן שכרה וירד בה וא"ר 6 001 בשום מומש: ידרוך יוחנן שנתן שברה של ספינה כולה אמר ר' רומנוס שברה של ספינה הויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן הדורך ניכמיה 63 DWE בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה שנאמ"ויתןאל משה ככלתו לדבר אתו: **בותני**" צדקתך כהכרי אל י יזזאת אשתו ואת בניו אע"פ שהוא חייב במזונותןולא יזון את בהמתו ביןממאה בין מהור׳ ר׳ אליעזר אומר זאת אַמ לדקתך וי"א הוי"ו מולדקתך *) שאמר פי' הרא"ש הממאה ואינו זואת המהור אמרו לו מה ביוממאה למהורה אמר להו שהמהור' נפשה לשמי' וגופה שלו וממאה פסל לך עלך יהא י

אמות ארך הקרש וגו׳ אימא דאריך וקטין אלא

^מואשליכם מעל שתי ידי ואשברם ותניא

ארכן ששה ורחבן ששה ועביין*

שלשה עשיר פסל לך פסולתן שלך יהא חכם

תוספות

הנחנו ולדקתך: [אותי

מהן יכי לתל משה

ואתחכן ואיט כך

צין משפמ

נר מצוה

לגאמיי׳ פיז מהלי יסודי התורה הלי א.

לד ב מיי׳ פ׳ו מכל׳ נדרים כל׳ ד סמנ

כימן רכה סעיף נ:

טושיע י

לאוין רמכ

מח קרי ובמסרה הסיב כל הני וטפי עלייהו אחריני מיהו לא חשיב "את וזיל ואתן דהמטוה אלא "את דהנפש דכתיב (ז'י זאת) בירמיהו *גבי לדקיה תי ה׳ אשר [ס׳׳ לח פסוק עו עיש כיפנ] עשה לנו את הנפש הואת : מתיב רב חסדא ואותי לוה ה' בעת ההיא י אלמא דהשם נוהו ללמד את ישראל ומפרקינן ואני לכם וקרא ה"ק ואותי נוה ה׳ בעת ההיא ואני נחתי את לבי ללמד חוקים ומשפטים : למען תהיה לי השירה הזאת לעד י ואי שירה לבדה קאמר מאי סהדותא איכא : פלפולא בעלמא י נתן לו למשה והוא נהג בו טובת טין לישראל: וכתיב עשר אמות ארך הקרש. אלמא משה גבוה עשר אמות היה וכיון שהיה גדול כל כך מסתמא גבור היה : אריך וקטין · ארוך בקומה וקטין בכח: חוץ מאחת ידיטת הש"י על אמיתתו כדכתיב ותחסרהו מעט מאלהים: לאפוקי מאן דשקל בלא אנרא וכי משתבח היה שלא נטל בלא שכר: אלא אפילו באגראי שלא היה נהנה משל אחרים : אפילו ברצון · דזימנין מתרצו משום כסופא ולא ניחא להו : כקתבר' וזן את אשתו ואת בניו אפי׳ כרבנן אתיא רלמיל לג: דסליגי על [120 דבתורת מלוה עסקיט ולא בתורת פרעון של בעל שחייב במזונותיהם ואט"ג דהמודר מתהני שאיט לריך לתת להם מזוטת ההיא הנאה דממילא היא: ולא יזון את בהמתו בין

אם דכי גוחל - ברות ועתה כי חמנם

אין בין המודר פרק רביעי ואת (ג) המנוה כתיב בירמיהא]: ידרוך דהדורך. כתיב (ג) וקראי לא זאת דהמנוה . בסדר ואתחנן כך מנאתי כתוב ולא נמלא בספרים שלט : ידרוך ההדורך. בסוף ירמיה ידרוך הדורך את קשתו ידרוך גרם להו ידרוך דכתבן ולה קריין : דכי גוחל התה- ברות: המש דפחת נגב י וטעמייהו לא מפרש ליה : ללמד אתכם י אלמא הקב"ה לוה שני כתיב ולה הרי: חכוש דפאת נגבי בסוף יחוקאל (והנה) [ואלה] מדותיה וגו׳ המש חמש מחות וחרבעת חלפים חמש שני כתיב ולח קרי: ליתנה לישראל : כתבו לכם · אלמא שניתנה נמי להן לישראל : למען תהיה לי לעד - שילמדו כל תורה אור התולה וילמדו אותה אלמא לישראלדנרים ו[א]°ואת דהמצוה "ידרוך דהדורך" המשדפאת יחומא כי אם גואל אנכי האי אם כתיב ולא דבר מתוך דבר הוא דניתן למשה אמר רב אחא בר אדא במערבא פסקין להדין* וציהג בה טובת עין ונתנה לישראל : פירט מכנע דגטור (ד) הוא וגוף שמות פסוקא לתלתא פסוקין "ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן אמר רבי גדול: ואימא דאריך היה וקטין ישלא חמא בר׳ חנינא לא העשיר משה אלא שלם · ואפי׳ הכי שינרן : ותחסרהושם לימפסולתן של לודות שנאמר °פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים פסולתן שלך יהא אמר רבי יוסי בר׳ הנינא לא ניתנה תורה אלא מחי רנוסיה : לאפוקי ממחן דשקל שם למשה ולורעו שנאמר °כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך (*) משה נהג בה מובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר גוולין נינהו: דלמא - האי דלא שקיל "בליכניםוב עין הוא יבורך וגו׳ מתיב רב הסדא אפי׳ באגרא לאו משום עושר דלמא דנייסיואותי צוה ה׳ בעת ההיא ללמד אתכם ואותי משום דעני היה ולא הוו ליה משואות שם צוה ואני לכם °ראה למדתי אתכם הוקים ומשפמים כאשר צוני ה' אלהי אותי צוה ואני שמעיט דעשיר היה מפסל לך : כיהו שי לאכם "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת השירה לחורה למען תהיה לי השירה הואת לעד בבני ישראל אלא פילפולא בעלמא אמר ר' יותנן אין הקב"ה משרה שכינתו * אלא על גבור ועשיר וחבם ועניו וכולן ממשה שוכר לא כאונס ולא כרלון :שמומגבור דכתיב °ויפרוש את האהל על המשכן

היה גופני ולא היה בעל כח: ועוביין מעט י וזו היא אחת שאותה אחת היה הקב״ה יתירה עליו : אי בלא אגרא י בלא אגראי כל מי שהוא רולה חמורו של הבירו בלה שכר ומהי מעליותה היא דלא הוה גזלן כיע נמי (ה) לא ולהכי לא הוה לריך: אלא מהכאי טמו כלי תשמישו וזה היה מרוב עושר : לא תמור אחד מהם נשאתי י בעל כרחו אפי׳ בשכר הא ברלון בטלים היה שוכר ואילו גבי שמואל וכו' כנת לכי [ע"ם ומלוה [ייסנ] לא עשקתט ולא רטתט שלא היה מתני׳ וזן את אשתו ואת בניו שם מואמר מר *משה רבינו פרסו וכתיב °עשר [ככורות מדי] של מודר : אע"פ י שהמודר חייב ענידן ודי להן במאי שהוא מפרנסן זנניסכון הדין קרא דכתיב "ואתפוש בשני הלודות לאו הנאה מרובה עביד ליה : ולא דרי ידי] יזון את בהמתו כו' - הואיל ולפטומי עבידן עביד ליה הכאה ר׳ה כא: עיש מרובה : נפשה לשמים וגופה שלו

4"897

מסורת השים

also the writing should be yours אַאָן בְּתָבָן שֶׁלְדָ (and) Moshe acted with it משָׁה נָהַג בָּה with a good eye iv uith a good eye oit to (Klal) Yisroel איָתָנָה לְיִשְׂרָאֵל and gave it to (Klal) Yisroel וּנְתָנָה לְיִשְׂרָאֵל ind on him וְעָלָי the posuk says (Mishlei 22:9) הַכָּתוּב אוֹמֵר (The one who has) a good eye oit uit oit ב עַין הוּא יְבֹרָדְ וְגוֹי

R' Yosie makes a drasha to say that not only were the leftover carvings supposed to go to Moshe, but the writing itself, i.e., the actual Torah should have belonged to Moshe as well. However, Moshe acted with an ayin tova (a giving nature) and gave it to Klal Yisroel.

But on this the Gemara asks:

Rav Chisda asked מֵתִיב רַב חִסְדָּא

(The posuk Devarim 4:14 says) "And וְאֹתִי צְוָה ה׳ בְּעֵת הַהִיא Hashem commanded me at the time

to teach you" לְלַמֵּד אֶתְכֶם

From this posuk we see that Hashem commanded Moshe to teach the Torah to Klal Yisroel, if so, how could R' Yosie say that originally the Torah was only meant for Moshe?

The Gemara answers that the posuk could be understood to mean:

I was commanded (at that time) אוֹתִי צְוָה and I (decided later to teach them) וַאַיִי

to you לֶכֶם

The Gemara answers that one can learn the posuk to mean that Hashem commanded Moshe in the mitzvohs but it was Moshe himself who decided to teach the Torah to Klal Yisroel.

The Gemara asks a similar question from a different posuk. The posuk (ibid 4:5) says:

"See רְאֵה

that I have taught you לְמַדְתִּי אֶתְכֶם

chukim and mispatim חַקּים ומשׁפָּטִים

as Hashem my G-d commanded בַּאַשֶׁר צְוַנִי ה׳ אֱלֹקָה

The posuk seems to say explicitly that Hashem commanded Moshe to teach Klal Yisroel, and once again that Gemara will answer as it did previously, that the posuk can be understood to mean:

א) וַיּאמֶר ה׳ אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶידְ בְּעַב הֶעָנָן:

- ב) בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּדְ וְגַם בְּדָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם:
 - ג) וַיַּגֵּד מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי הָעָם אֶל ה׳

How Did Moshe Become Rich?

R' Chama bar R' Chanina אָמָר רְבָּי חָמָא בְּרְבָּי חְנִינָא Moshe did not become rich לא הֶעֲשִׁיר משָׁה only from the 'leftovers' אָלָא מִפְסוֹלְתָן of the Luchos שָׁל לּוּחוֹת as it says (Shemos 34:1) שְׁנָאֲמָר קּסְל לְדָ two stone Luchos שְׁלָן לָת אֲבָנִים like the first ones" בְּרָאשׁׁנִים should be yours אָ

Moshe was told to carve the Luchos for himself and the Gemara understands this to mean that while the actual Luchos themselves would not belong to Moshe, the leftover shards that would remain after they have been carved would belong to Moshe and this is how Moshe became wealthy.

The Maharsha explains that previously we learned how Moshe taught Klal Yisroel for free. If so, the way Moshe became wealthy was not from his teaching. But if so, how did he get his money? It was this question that R' Chanan was coming to answer.

Was the Torah Originally Only Given to Moshe Rabbinu?

The Shita M'kubetzes explains that the reason the posuk was split into three was because in Eretz Yisroel they would read the Torah once every three years and therefore they had to shorten the pesukim (נונות בזה אינו ברור כ"ב עי" שם).

However, our Gemara seems to indicate that it was only this posuk that was divided into three, and if so, it is hard to understand how this would affect the Krias HaTorah in Eretz Yisroel.

R' Yosie bar R' Chanina said אָמַר רָבָּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא לא נִיתְּנָה תּוֹרָה the Torah was not (originally) given לא נִיתְנָה תּוֹרָה פּגכבין to Moshe and his descendants לְמֹשֶׁה וּלְזָרְעוֹ as is says שֶׁנָאֲמַר "Write for yourself" (Shemos 34:27) בְּכָּב לְדָ (ibid. 34:1) בְּסָל לְדָ just like מָה the 'leftover' (carvings) are yours מָד

However, this is a mistake. The word $_ \underline{c}$ is not going on the beginning of the posuk but rather it explains the continuation of the posuk. The posuk is saying that because the people will hear Hashem talking to Moshe, they will believe in Moshe forever. Therefore, the posuk was split.

The Maharsha continues and says that the reason that the end of the posuk is divided into a separate posuk is because we do not find that in a singular posuk Hashem will talk to Moshe and Moshe will talk to Klal Yisroel.

: (דגרות הגרא (א) גם׳ את דכמטה . נמחק וריב את דכושב ונספריט עוד ג׳ אם דאמנון (שיב ייג) . אם דנתקום (שם שיו) . אם דכאשר (ינמיה ליש י וכים כמיש פיו היש) :

אלא פלפולה במלמאי שימת הריפות והבינה נתסר למשה רביני ונהג מובת עין ואחר משה ט' : [וכתיב משר אמת אורך הקרש] · אלמא ארוך היה וכיון דהיה ארוך נבור היה : עביין ג' ומלרך לתבען בקרקע בכח גדול: אי בנה מגרה מי הוה דשקיל בנה חנהי רכותה הלה המיו בלו בל לה שקיל דעשיר היה : דרכוא משום דעני היה וולה היה רולה לשכור מהם: ביתו עמו כלי משמיש עמו ואינו ההנה משל החמים: דאילו נמשה כתוב לה ממור המד מהם נשהמי - בעל כרמייםו מכלל קבלטן שכרה ושמא לא היו רוצים ובושים לקרב מלהשכיר ואילו בשמואל כחיב רמתי משמע לא בקשתי לשכור ממנו ואפילו בריצוי : וזן את אשמו ובניו - אי אתיא כתנן ניחא דמבריח ארי בעלמא הוא וכי אשים נמי כרכנן ניחא שפיר דמייני הכא ממעטת ימירות ואין נפרע [מכעלם] דכי פליגי רכנן הייט במפרכש סהם אע"פ שלא פי' לשם הלואה מ"מ לשם מתוכה לא יהיב והיו לרכנן כמו יורד למוך שדה חבירו שלא ברשות לטעל מה שבשבית ותנן ממלק בין כשבית להיכא דלא היה אלא מבריח ארי מכבי חבירו איב אם נותן מתנה לאבה דין הוא שאין יכול לתבוע לגפל כלום והכא מיירי שניתן מתנה לאשה ממכירי הגפל : לא יצן את בהתחו בין מתאה בין מהורה משום דלפעותא פנידא והוי הנאה גמורה שנהנה צ מנופה וזו תפירה: אבור להם כו' שהמתאה נפשה וגופה לשתים שאינה יכולה ליהטות אלא בעוד נפשה נה הלכך לאו הגאה היא אנל מהורה נפשה לשמים כלומר אמים שנפשה לשמים גופה שלו לשחימה :

נישראל אותי טה ואני לכם:למען ההיה השירה היאת לעד בבני ישראל י ואי בשירה למוד מאי עדות איכא:

נפשה

ושל קנפריטו היו: כול כין הוא יטרך זה משה דכתיב ביה כי מוב הוא כי נתן מלחמו לדל אין לחם אלא תורה דכתיב לכו לחמו בלחמי ישרות הישרות של אינות ביצי ביצי ביצי אינות אי האין דל אלא ישראל שלאתר וידל ישראל שד מאד: למעון ההיא לי השוירה הואתי לעל אינות להבי ואם לא וימן להם - תורה אלא ז והשכל רמוזים בכתב התורה בצורות האומיות : אין הקב"ה משרה שכינתו . בקביפות : דאריך וקטין ארך בקומה וקפין בכת תימה אמאי לא לייף מקרשים דכתיב וישם את המשכן (צ'ל קרשיו שמוס מ) : תמשים שבני בינה ורמע לו למשה מין מאחד ידכתיב מזוקק שבשמים : משום דכניו הוה י ומנהג תסידות היה שלא להפרית פליהם: ולא דלותנו י משמע אפילו מראט : ויתן שכרה י משמע של כל הספינה : בותני׳ וזן את אשתו ואת בניו אניים שחייב במצוטתיהן . הייב אאשתו קאי אבל בניו תמה הוא דאיכא וצל חיובי לבי היא היא היא בישר של יצר לא היא לא היא או אין את הגנות קל וחומר לבים דברי כדי מאיר ואל חיובל בי בי בבי יהודה אומר מצה לאון את הבנים וכל שבין לבנות ובקפנים ליכא לאוקמי דתקבת אישא היא (שם מכי). צרי אדה עות משט מון יחו משט אבי שני של וביות בעיר של הגביע את אדה אלא שאר של אביר אלא האדי של איר אביר אלא מרא שיגא אדם יו את בנית שמטים וגאו ממכימין היא הבינית הם מוקי לה בגיבא הת אשתו ואהדרה ושקתה שימא ממו לזון : את בהתחו בין ממאה כי'י דניחא ליה בפסומן וקא מהני ליה :*)נפשה לשמים י דלמלאכה קיימא ואיט מושם על שבומה: שאם ירלה מוכרה לעובדי כוכבים . לאכילה ונועל דמיה בשביל פעומה : 175 *) שייך לע"ב

רב ושמואל *דאמרי תרוייהו המשים שערי טמאה בין טהורה י דמהנהו הוא לאכילה משום הכי לא יזון אותה בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה הסר לפטומי שמהנהו הנאה מרונה מכויהאחת שנאמר יותחסרהו מעם מאלהים עניו ממש מפני שמעלה בדמים: ר' אליעזר אומר זן את הטמאה כדמפרש נמזני יוחנן מאר אמר ר׳ יוחנן ייני דכתיב יוהגיש משה עניו מאר אמר ר׳ יוחנן 253 ואזיל שכיון שאין בה למודר כל הגביאים עשירים היו מנלן ממשה ומשמואל מעמוס ומיונה משה דכתיב הנאת אכילה אינו נהנה במזונותיו של לא המור אחר מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא° מדיר : ונופה שלו · לאכילה הלכך דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוה אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל ממול " דכתיב "הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיהו את שור מי לקהתי וחמור מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל י ברגם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני הוה אלא מהכא °ותשובתו הרמתה כי שם ביתו *ואמר רבא כל ניגוס ייש מקום שהלך ביתו עמי אמר רכא גדול מה שנאמר בשמואל יותר משנאמר במשה דאילו במשה רבינו כתיב לא תמור אחד מהם נשאתי דאפי' בשכר ואילו גבי שמואל אפי' ברצון לא שכרו דכתיב °ויאמרו לא עשקתנו ולא 3' 05 ממס י רצותנו וגו׳ עמוס דכתיב °ויען עמים ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי ובולם זאת דהמנוה י פרשה שקמים כדמתרגם רב יוסף ארי מרי גיתי אנא ושקמין לי בשפלתא וגו' יונה דכתיב °ויתן שכרה וירד בה וא"ר 6 001 בשום מומש: ידרוך יוחנן שנתן שברה של ספינה כולה אמר ר' רומנוס שברה של ספינה הויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן הדורך ניכמיה 63 DWE בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה שנאמ"ויתןאל משה ככלתו לדבר אתו: **בותני**" צדקתך כהכרי אל י יזזאת אשתו ואת בניו אע"פ שהוא חייב במזונותןולא יזון את בהמתו ביןממאה בין מהור׳ ר׳ אליעזר אומר זאת אַמ לדקתך וי"א הוי"ו מולדקתך *) שאמר פי' הרא"ש הממאה ואינו זואת המהור אמרו לו מה ביוממאה למהורה אמר להו שהמהור' נפשה לשמי' וגופה שלו וממאה פסל לך עלך יהא י

אמות ארך הקרש וגו׳ אימא דאריך וקטין אלא

^מואשליכם מעל שתי ידי ואשברם ותניא

ארכן ששה ורחבן ששה ועביין*

שלשה עשיר פסל לך פסולתן שלך יהא חכם

תוספות

הנחנו ולדקתך: [אותי

מהן יכי לתל משה

ואתחכן ואיט כך

צין משפמ

נר מצוה

לגאמיי׳ פיז מהלי יסודי התורה הלי א.

לד ב מיי׳ פ׳ו מכל׳ נדרים כל׳ ד סמנ

כימן רכה סעיף נ:

טושיע י

לאוין רמכ

מח קרי ובמסרה הסיב כל הני וטפי עלייהו אחריני מיהו לא חשיב "את וזיל ואתן דהמטוה אלא "את דהנפש דכתיב (ז'י זאת) בירמיהו *גבי לדקיה תי ה׳ אשר [ס׳׳ לח פסוק עו עיש כיפנ] עשה לנו את הנפש הואת : מתיב רב חסדא ואותי לוה ה' בעת ההיא י אלמא דהשם נוהו ללמד את ישראל ומפרקינן ואני לכם וקרא ה"ק ואותי נוה ה׳ בעת ההיא ואני נחתי את לבי ללמד חוקים ומשפטים : למען תהיה לי השירה הזאת לעד י ואי שירה לבדה קאמר מאי סהדותא איכא : פלפולא בעלמא י נתן לו למשה והוא נהג בו טובת טין לישראל: וכתיב עשר אמות ארך הקרש. אלמא משה גבוה עשר אמות היה וכיון שהיה גדול כל כך מסתמא גבור היה : אריך וקטין · ארוך בקומה וקטין בכח: חוץ מאחת ידיטת הש"י על אמיתתו כדכתיב ותחסרהו מעט מאלהים: לאפוקי מאן דשקל בלא אנרא וכי משתבח היה שלא נטל בלא שכר: אלא אפילו באגראי שלא היה נהנה משל אחרים : אפילו ברצון · דזימנין מתרצו משום כסופא ולא ניחא להו : כקתבר' וזן את אשתו ואת בניו אפי׳ כרבנן אתיא רלמיל לג: דסליגי על [120 דבתורת מלוה עסקיט ולא בתורת פרעון של בעל שחייב במזונותיהם ואט"ג דהמודר מתהני שאיט לריך לתת להם מזוטת ההיא הנאה דממילא היא: ולא יזון את בהמתו בין

אם דכי גוחל - ברות ועתה כי חמנם

אין בין המודר פרק רביעי ואת (ג) המנוה כתיב בירמיהא]: ידרוך דהדורך. כתיב (ג) וקראי לא זאת דהמנוה . בסדר ואתחנן כך מנאתי כתוב ולא נמלא בספרים שלט : ידרוך ההדורך. בסוף ירמיה ידרוך הדורך את קשתו ידרוך גרם להו ידרוך דכתבן ולה קריין : דכי גוחל התה- ברות: המש דפחת נגב י וטעמייהו לא מפרש ליה : ללמד אתכם י אלמא הקב"ה לוה שני כתיב ולה הרי: חכוש דפאת נגבי בסוף יחוקאל (והנה) [ואלה] מדותיה וגו׳ המש חמש מחות וחרבעת חלפים חמש שני כתיב ולח קרי: ליתנה לישראל : כתבו לכם · אלמא שניתנה נמי להן לישראל : למען תהיה לי לעד - שילמדו כל תורה אור התולה וילמדו אותה אלמא לישראלדנרים ו[א]°ואת דהמצוה "ידרוך דהדורך" המשדפאת יחומא כי אם גואל אנכי האי אם כתיב ולא דבר מתוך דבר הוא דניתן למשה אמר רב אחא בר אדא במערבא פסקין להדין* וציהג בה טובת עין ונתנה לישראל : פירט מכנע דגטור (ד) הוא וגוף שמות פסוקא לתלתא פסוקין "ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן אמר רבי גדול: ואימא דאריך היה וקטין ישלא חמא בר׳ חנינא לא העשיר משה אלא שלם · ואפי׳ הכי שינרן : ותחסרהושם לימפסולתן של לודות שנאמר °פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים פסולתן שלך יהא אמר רבי יוסי בר׳ הנינא לא ניתנה תורה אלא מחי רנוסיה : לאפוקי ממחן דשקל שם למשה ולורעו שנאמר °כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך (*) משה נהג בה מובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר גוולין נינהו: דלמא - האי דלא שקיל "בליכניםוב עין הוא יבורך וגו׳ מתיב רב הסדא אפי׳ באגרא לאו משום עושר דלמא דנייסיואותי צוה ה׳ בעת ההיא ללמד אתכם ואותי משום דעני היה ולא הוו ליה משואות שם צוה ואני לכם °ראה למדתי אתכם הוקים ומשפמים כאשר צוני ה' אלהי אותי צוה ואני שמעיט דעשיר היה מפסל לך : כיהו שי לאכם "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת השירה לחורה למען תהיה לי השירה הואת לעד בבני ישראל אלא פילפולא בעלמא אמר ר' יותנן אין הקב"ה משרה שכינתו * אלא על גבור ועשיר וחבם ועניו וכולן ממשה שוכר לא כאונס ולא כרלון :שמומגבור דכתיב °ויפרוש את האהל על המשכן

היה גופני ולא היה בעל כח: ועוביין מעט י וזו היא אחת שאותה אחת היה הקב״ה יתירה עליו : אי בלא אגרא י בלא אגראי כל מי שהוא רולה חמורו של הבירו בלה שכר ומהי מעליותה היא דלא הוה גזלן כיע נמי (ה) לא ולהכי לא הוה לריך: אלא מהכאי טמו כלי תשמישו וזה היה מרוב עושר : לא תמור אחד מהם נשאתי י בעל כרחו אפי׳ בשכר הא ברלון בטלים היה שוכר ואילו גבי שמואל וכו' כנת לכי [ע"ם ומלוה [ייסנ] לא עשקתט ולא רטתט שלא היה מתני׳ וזן את אשתו ואת בניו שם מואמר מר *משה רבינו פרסו וכתיב °עשר [ככורות מדי] של מודר : אע"פ י שהמודר חייב ענידן ודי להן במאי שהוא מפרנסן זנניסכון הדין קרא דכתיב "ואתפוש בשני הלודות לאו הנאה מרובה עביד ליה : ולא דרי ידי] יזון את בהמתו כו' - הואיל ולפטומי עבידן עביד ליה הכחה ר׳ה כא: עיש מרובה : נפשה לשמים וגופה שלו

4"897

מסורת השים

I was commanded אותי צוָה

(but) I (gave it) to you וַאַני לָכֶם נו אַני

The Gemara asks one more question on R' Yosie. The posuk (ibid. 31:19) says:

יְעַתָּה And now יְעַתָּה

write for yourselves כָּתְבוּ לָכֶם this song אֶת הַשִּׁירָה הַזּאָת

We see that this shira was supposed to be taught to Klal Yisroel, as the continuation of the posuk says that this shira should be taught to Klal Yisroel and it should be 'put in their mouths' (וְלַמְדָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁימָה בְּנִיהֶם). If so, we have a proof that the Torah was not just given to Moshe, but it was given to Klal Yisroel as well.

To which the Gemara answers that from this posuk we do not have a proof that the entire Torah was given to Klal Yisroel because maybe the posuk refers to:

הַשִּׁירָה לְחוּדֵה The shira alone הַשִּׁירָה ל

That is, all we see from the posuk is that the shira (i.e., parshas Ha'zinu) was given to Klal Yisroel but we don't see anything with regard to the rest of the Torah.

The Gemara continues and says that it must be that the entire Torah was given to Klal Yisroel because the posuk continues and says that you should teach the shira to Klal Yisroel:

"In order לְמַעַן

that it should be for me תִּהְיֶה לִי הַשִּׁירָה הַזּאֹת as a witness in Klal Yisroel" לְעֵד בְּבְנֵי יִשְׁרָאֵל

The Ran explains that if the shira is supposed to be a witness to this that Klal Yisroel should keep the mitzvohs, it can't be that the shira is referring to just the actual shira itself. The shira does not have any of the mitzvohs, and if so, how could it serve as a witness that Klal Yisroel has to keep all the mitzvohs? Rather it must be that the posuk is indeed referring to the entire Torah, and if so, we see not as R' Yosie said. R' Yosie said that that the

As such, all of the questions that the Gemara will now ask on R' Yosie will be with regard to Moshe being commanded to teach the Torah to Klal Yisroel.

Torah was only given to Moshe and from this posuk we see otherwise

The Gemara answers that the intent of R' Yosie when he said that the Torah was originally only given to Moshe was:

Only (with reference) אֶלָא

(to) general 'pilpul' פִּילְפּוּלָא בְּעָלְמָא

That is, everyone agrees that the Torah was always meant to be given to Klal Yisroel, and this that R' Yosie said that originally it was only going to be given to Moshe, this refers to pilpul. Pilpul is the area of the Torah in which one understands the logic and reasoning of what lies behind the Torah and uses this understanding to determine the halacha of cases that are not written explicitly in the Torah (להבין דבר מתוך דבר).⁵¹

Hashem Only Rests His Shechinah on Those People Who Are Strong, Rich, Smart, and Humble (the Limud from Moshe Rabbinu)

> אָמַר רַבִּי יוּחָנָן R' Yochanan said אָמַר רַבִּי יוּחָנָן Hashem does not אָין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּדָ הוּא משׁיֶרָה שְׁכִינָתוּ (Heavenly Presence) מַשְׁרֶה שְׁכִינָתוּ only on (someone who is a) strong person אָלָא עַל גָּבּוֹר a rich person וְעָשִׁיר a smart person וְתָכָם and a humble person⁵² וְעָנָיו

> > (are learned) from Moshe מִמֹשֶׁה

We find that Hashem rested his Shechinah on Moshe and Moshe had these four attributes. If so, we see that these are the attributes that a person needs in order for the Shechinah to rest on him.

The Maharsha explains that we know that all of these characteristics were needed for the Shechinah to rest on Moshe as the posuk in Devarim (18:15) says נָבִיא מַקרַבָּך מַאַחֶיד כָּמוי יָקִים

⁵² Why Would a Navi Need to be Strong, Rich, etc.?

The Ein Yaakov and other Achronim explain that in order for the Shechinah to rest on a person, all he really needs is to be is a humble person. However, in order for his humbleness to be recognizable he needs all of these other attributes. That is, if a person has all of these attributes and is still a humble person, that person is truly humble, and is fit to have the Shechinah rest on him.

⁵¹ The Shita of the Maharsha in the Sugya (the Gemara never entertained the possibility that Klal Yisroel was originally not supposed to get the mitzvohs of the Torah)

The Maharsha points out that even in the beginning of the Gemara, R' Yosie never meant to say that the mitzvohs of the Torah were meant to be given only to Moshe, rather the Gemara at this point understands that R' Yosie was saying that the learning of the Torah was only given to Moshe.

The Gemara concludes by proving that it must be that even the learning was given to Klal Yisroel. This is seen from the fact that the posuk says that one should 'teach' the shira, and therefore we say that if the shira which is only in order to give testimony has to be learned, then certainly the mitzvohs themselves should have to be learned as well.

If so, the intent of R' Yosie must be to say that although it is true that the 'basic' learning of the mitzvohs, i.e., the learning that is done from what is written, was given to Klal Yisroel, the learning of pilpul, i.e., the learning that is

not written (i.e., the deep understanding of the Torah) was originally only given to Moshe.

How Do We See from the Pesukim that it was Pilpul that was Given to Moshe? The Maharsha explains that pilpul is that area of the Torah that lies beyond that actual Torah itself. If so, this is what the posuk is saying. Just like Moshe did not receive the actual Luchos but rather he revived the leftover shards of the Luchos, so too with regard to Torah it was this way as well. Moshe did not receive the actual Torah (by himself) but rather he received what lies beyond the Torah).

: (דגרות הגרא (א) גם׳ את דכמטה . נמחק וריב את דכושב ונספריט עוד ג׳ אם דאמנון (שיב ייג) . אם דנתקום (שם שיו) . אם דכאשר (ינמיה ליש י וכים כמיש פיו היש) :

אלא פלפולה במלמאי שימת הריפות והבינה נתסר למשה רביני ונהג מובת עין ואחר משה ט' : [וכתיב משר אמת אורך הקרש] · אלמא ארוך היה וכיון דהיה ארוך נבור היה : עביין ג' ומלרך לתבען בקרקע בכח גדול: אי בנה מגרה מי הוה דשקיל בנה חנהי רכותה הלה המיו בלו בל לה שקיל דעשיר היה : דרכוא משום דעני היה וולה היה רולה לשכור מהם: ביתו עמו כלי משמיש עמו ואינו ההנה משל החמים: דאילו נמשה כתוב לה ממור המד מהם נשהמי - בעל כרמייםו מכלל קבלטן שכרה ושמא לא היו רוצים ובושים לקרב מלהשכיר ואילו בשמואל כחיב רמתי משמע לא בקשתי לשכור ממנו ואפילו בריצוי : וזן את אשמו ובניו - אי אתיא כתנן ניחא דמבריח ארי בעלמא הוא וכי אשים נמי כרכנן ניחא שפיר דמייני הכא ממעטת ימירות ואין נפרע [מכעלם] דכי פליגי רכנן הייט במפרכש סהם אע"פ שלא פי' לשם הלואה מ"מ לשם מתוכה לא יהיב והיו לרכנן כמו יורד למוך שדה חבירו שלא ברשות לטעל מה שבשבית ותנן ממלק בין כשבית להיכא דלא היה אלא מבריח ארי מכבי חבירו איב אם נותן מתנה לאבה דין הוא שאין יכול לתבוע לגפל כלום והכא מיירי שניתן מתנה לאשה ממכירי הגפל : לא יצן את בהתתו בין מתאה בין מהורה משום דלפעותא פנידא והוי הנאה גמורה שנהנה צ מנופה וזו תפירה: אבור להם כו' שהמתאה נפשה וגופה לשתים שאינה יכולה ליהטות אלא בעוד נפשה נה הלכך לאו הגאה היא אנל מהורה נפשה לשמים כלומר אמים שנפשה לשמים גופה שלו לשחימה :

נישראל אותי טה ואני לכם:למען ההיה השירה היאת לעד בבני ישראל י ואי בשירה למוד מאי עדות איכא:

נפשה

ושל קנפריטו היו: כול כין הוא יטרך זה משה דכתיב ביה כי מוב הוא כי נתן מלחמו לדל אין לחם אלא תורה דכתיב לכו לחמו בלחמי ישרות הישרות של אינות ביצי ביצי ביצי אינות אי האין דל אלא ישראל שלאתר וידל ישראל שד מאד: למעון ההיא לי השוירה הואתי לעל אינות להבי ואם לא וימן להם - תורה אלא ז והשכל רמוזים בכתב התורה בצורות האומיות : אין הקב"ה משרה שכינתו . בקביפות : דאריך וקטין ארך בקומה וקפין בכת תימה אמאי לא לייף מקרשים דכתיב וישם את המשכן (צ'ל קרשיו שמוס מ) : תמשים שבני בינה ורמע לו למשה מין מאחד ידכתיב מזוקק שבשמים : משום דכניו הוה י ומנהג תסידות היה שלא להפרית פליהם: ולא דלותנו י משמע אפילו מראט : ויתן שכרה י משמע של כל הספינה : בותני׳ וזן את אשתו ואת בניו אניים שחייב במצוטתיהן . הייב אאשתו קאי אבל בניו תמה הוא דאיכא וצל חיובי לבי היא היא היא בישר של יצר לא היא לא היא או אין את הגנות קל וחומר לבים דברי כדי מאיר ואל חיובל בי בי בבי יהודה אומר מצה לאון את הבנים וכל שבין לבנות ובקפנים ליכא לאוקמי דתקבת אישא היא (שם מכי). צרי אדה עות משט מון יחו משט אבי שני של וביות בעיר של הגביע את אדה אלא שאר של אביר אלא האדי של איר אביר אלא מרא שיגא אדם יו את בנית שמטים וגאו ממכימין היא הבינית הם מוקי לה בגיבא הת אשתו ואהדרה ושקתה שימא ממו לזון : את בהתחו בין ממאה כי'י דניחא ליה בפסומן וקא מהני ליה :*)נפשה לשמים י דלמלאכה קיימא ואיט מושם על שבומה: שאם ירלה מוכרה לעובדי כוכבים . לאכילה ונועל דמיה בשביל פעומה : 175 *) שייך לע"ב

רב ושמואל *דאמרי תרוייהו המשים שערי טמאה בין טהורה י דמהנהו הוא לאכילה משום הכי לא יזון אותה בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה הסר לפטומי שמהנהו הנאה מרונה מכויהאחת שנאמר יותחסרהו מעם מאלהים עניו ממש מפני שמעלה בדמים: ר' אליעזר אומר זן את הטמאה כדמפרש נמזני יוחנן מאר אמר ר׳ יוחנן ייני דכתיב יוהגיש משה עניו מאר אמר ר׳ יוחנן 253 ואזיל שכיון שאין בה למודר כל הגביאים עשירים היו מנלן ממשה ומשמואל מעמוס ומיונה משה דכתיב הנאת אכילה אינו נהנה במזונותיו של לא המור אחר מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא° מדיר : ונופה שלו · לאכילה הלכך דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוה אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל ממול " דכתיב "הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיהו את שור מי לקהתי וחמור מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל י ברגם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני הוה אלא מהכא °ותשובתו הרמתה כי שם ביתו *ואמר רבא כל ניגוס ייש מקום שהלך ביתו עמי אמר רכא גדול מה שנאמר בשמואל יותר משנאמר במשה דאילו במשה רבינו כתיב לא תמור אחד מהם נשאתי דאפי' בשכר ואילו גבי שמואל אפי' ברצון לא שכרו דכתיב °ויאמרו לא עשקתנו ולא 3' 05 ממס י רצותנו וגו׳ עמוס דכתיב °ויען עמים ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי ובולם זאת דהמנוה י פרשה שקמים כדמתרגם רב יוסף ארי מרי גיתי אנא ושקמין לי בשפלתא וגו' יונה דכתיב °ויתן שכרה וירד בה וא"ר 6 001 בשום מומש: ידרוך יוחנן שנתן שברה של ספינה כולה אמר ר' רומנוס שברה של ספינה הויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן הדורך ניכמיה 63 DWE בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה שנאמ"ויתןאל משה ככלתו לדבר אתו: **בותני**" צדקתך כהכרי אל י יזזאת אשתו ואת בניו אע"פ שהוא חייב במזונותןולא יזון את בהמתו ביןממאה בין מהור׳ ר׳ אליעזר אומר זאת אַמ לדקתך וי"א הוי"ו מולדקתך *) שאמר פי' הרא"ש הממאה ואינו זואת המהור אמרו לו מה ביוממאה למהורה אמר להו שהמהור' נפשה לשמי' וגופה שלו וממאה פסל לך עלך יהא י

אמות ארך הקרש וגו׳ אימא דאריך וקטין אלא

^מואשליכם מעל שתי ידי ואשברם ותניא

ארכן ששה ורחבן ששה ועביין*

שלשה עשיר פסל לך פסולתן שלך יהא חכם

תוספות

הנחנו ולדקתך: [אותי

מהן יכי לתל משה

ואתחכן ואיט כך

צין משפמ

נר מצוה

לגאמיי׳ פיז מהלי יסודי התורה הלי א.

לד ב מיי׳ פ׳ו מכל׳ נדרים כל׳ ד סמנ

כימן רכה סעיף נ:

טושיע י

לאוין רמכ

מח קרי ובמסרה הסיב כל הני וטפי עלייהו אחריני מיהו לא חשיב "את וזיל ואתן דהמטוה אלא "את דהנפש דכתיב (ז'י זאת) בירמיהו *גבי לדקיה תי ה׳ אשר [ס׳׳ לח פסוק עו עיש כיפנ] עשה לנו את הנפש הואת : מתיב רב חסדא ואותי לוה ה' בעת ההיא י אלמא דהשם נוהו ללמד את ישראל ומפרקינן ואני לכם וקרא ה"ק ואותי נוה ה׳ בעת ההיא ואני נחתי את לבי ללמד חוקים ומשפטים : למען תהיה לי השירה הזאת לעד י ואי שירה לבדה קאמר מאי סהדותא איכא : פלפולא בעלמא י נתן לו למשה והוא נהג בו טובת טין לישראל: וכתיב עשר אמות ארך הקרש. אלמא משה גבוה עשר אמות היה וכיון שהיה גדול כל כך מסתמא גבור היה : אריך וקטין · ארוך בקומה וקטין בכח: חוץ מאחת ידיטת הש"י על אמיתתו כדכתיב ותחסרהו מעט מאלהים: לאפוקי מאן דשקל בלא אנרא וכי משתבח היה שלא נטל בלא שכר: אלא אפילו באגראי שלא היה נהנה משל אחרים : אפילו ברצון · דזימנין מתרצו משום כסופא ולא ניחא להו : כקתבר' וזן את אשתו ואת בניו אפי׳ כרבנן אתיא רלמיל לג: דסליגי על [120 דבתורת מלוה עסקיט ולא בתורת פרעון של בעל שחייב במזונותיהם ואט"ג דהמודר מתהני שאיט לריך לתת להם מזוטת ההיא הנאה דממילא היא: ולא יזון את בהמתו בין

אם דכי גוחל - ברות ועתה כי חמנם

אין בין המודר פרק רביעי ואת (ג) המנוה כתיב בירמיהא]: ידרוך דהדורך. כתיב (ג) וקראי לא זאת דהמנוה . בסדר ואתחנן כך מנאתי כתוב ולא נמלא בספרים שלט : ידרוך ההדורך. בסוף ירמיה ידרוך הדורך את קשתו ידרוך גרם להו ידרוך דכתבן ולה קריין : דכי גוחל התה- ברות: המש דפחת נגב י וטעמייהו לא מפרש ליה : ללמד אתכם י אלמא הקב"ה לוה שני כתיב ולה הרי: חכוש דפאת נגבי בסוף יחוקאל (והנה) [ואלה] מדותיה וגו׳ המש חמש מחות וחרבעת חלפים חמש שני כתיב ולח קרי: ליתנה לישראל : כתבו לכם · אלמא שניתנה נמי להן לישראל : למען תהיה לי לעד - שילמדו כל תורה אור התולה וילמדו אותה אלמא לישראלדנרים ו[א]°ואת דהמצוה "ידרוך דהדורך" המשדפאת יחומא כי אם גואל אנכי האי אם כתיב ולא דבר מתוך דבר הוא דניתן למשה אמר רב אחא בר אדא במערבא פסקין להדין* וציהג בה טובת עין ונתנה לישראל : פירט מכנע דגטור (ד) הוא וגוף שמות פסוקא לתלתא פסוקין "ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן אמר רבי גדול: ואימא דאריך היה וקטין ישלא חמא בר' חנינא לא העשיר משה אלא שלם · ואפי׳ הכי שינרן : ותחסרהושם לימפסולתן של לודות שנאמר °פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים פסולתן שלך יהא אמר רבי יוסי בר׳ הנינא לא ניתנה תורה אלא מחי רנוסיה : לאפוקי ממחן דשקל שם למשה ולורעו שנאמר °כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך (*) משה נהג בה מובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר גוולין נינהו: דלמא - האי דלא שקיל "בליכניםוב עין הוא יבורך וגו׳ מתיב רב הסדא אפי׳ באגרא לאו משום עושר דלמא דנייסיואותי צוה ה׳ בעת ההיא ללמד אתכם ואותי משום דעני היה ולא הוו ליה משואות שם צוה ואני לכם °ראה למדתי אתכם הוקים ומשפמים כאשר צוני ה' אלהי אותי צוה ואני שמעיט דעשיר היה מפסל לך : כיהו שי לאכם "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת השירה לחורה למען תהיה לי השירה הואת לעד בבני ישראל אלא פילפולא בעלמא אמר ר' יותנן אין הקב"ה משרה שכינתו * אלא על גבור ועשיר וחבם ועניו וכולן ממשה שוכר לא כאונס ולא כרלון :שמומגבור דכתיב °ויפרוש את האהל על המשכן

היה גופני ולא היה בעל כח: ועוביין מעט י וזו היא אחת שאותה אחת היה הקב״ה יתירה עליו : אי בלא אגרא י בלא אגראי כל מי שהוא רולה חמורו של הבירו בלה שכר ומהי מעליותה היא דלא הוה גזלן כיע נמי (ה) לא ולהכי לא הוה לריך: אלא מהכאי טמו כלי תשמישו וזה היה מרוב עושר : לא תמור אחד מהם נשאתי י בעל כרחו אפי׳ בשכר הא ברלון בטלים היה שוכר ואילו גבי שמואל וכו' כנת לכי [ע"ם ומלוה [ייסנ] לא עשקתט ולא רטתט שלא היה מתני׳ וזן את אשתו ואת בניו שם מואמר מר *משה רבינו פרסו וכתיב °עשר [ככורות מדי] של מודר : אע"פ י שהמודר חייב ענידן ודי להן במאי שהוא מפרנסן זנניסכון הדין קרא דכתיב "ואתפוש בשני הלודות לאו הנאה מרובה עביד ליה : ולא דרי ידי] יזון את בהמתו כו' - הואיל ולפטומי עבידן עביד ליה הכחה ר׳ה כא: עיש מרובה : נפשה לשמים וגופה שלו

4"897

מסורת השים

the Luchos הַלוּחוֹת

their length was six (tefachim) אָרְכָּן שִׁשֶּׁה וְרָחְבָּן שִׁשְׁה and their width was six (tefachim) וְרָהְבָּין שְׁלשֶׁה and its thickness was three (tefachim)

The Luchos were made of stone and were these measurements. If so, the Luchos must have weighed a tremendous amount and yet Moshe was still able to throw and break them. From this we see that indeed Moshe must have been very strong.

(How do we know that Moshe was a) rich man אָשִׁיר פְּסֶל לָדְ (we learn it from the posuk that says) carve for yourself פְסוֹלְתָן (that is) the 'leftover carvings'

should be yours שֶׁלְדְ יְהֵא

As we learned previously, Moshe was the one who got the leftover carvings from the Luchos and as a result of acquiring these precious stones, he became a wealthy man.⁵³

תָּכָם (How do we know that he was a) smart man רַב וּשִׁמוּאַל (from) Rav and Shmuel

that they both said דְּאָמְרִי תַּרְוַיִיהוּ

fifty measures of understanding הַמְשִׁים שַׁעֵרִי בִינָה

were created in the world נבראו בעולם

and all of them were given to Moshe וכולם נתנו למשה

missing (i.e., except) for one חָסֵר אַחַת

as it says (Tehillim 8:6) שַׁנָּאַמַר

"And you made missing from him ותּחַפּרֵהוּ

a little from Hashem" מְעַט מֵאֱלקֿים

The Rosh explains that we know that Moshe was given fortynine measures of understanding from the posuk in Tehillim (12:7) that says that the wisdom of Hashem was revealed to the world and was שְׁבְּעָתָיִם - "refined with 'two sevens'". These words are understood to mean seven times seven, or forty-nine, to indicate that there were forty-nine measures of wisdom that were given to the world.

The Ran explains that although forty-nine measures of understanding were given to the Moshe, one measure of understanding was not given to him, and that was the understanding of Hashem. This is the meaning of the posuk that says that a little of Hashem was missing from him. Moshe was missing that measure of understanding that includes understanding Hashem.

- A Navi from among you, from among your brothers like me Hashem will rise up etc. From this posuk we see that in order to be a Navi (i.e., have the Shechinah rest on you), you must be similar to Moshe, that is, you must have these four characteristics.

The Gemara will now show where we see that Moshe had each of these characteristics.

(The fact that Moshe was) a strong person אָבּוֹר as it is written (Shemos 40:19) יַדְּכְתִיב (He spread out the tent (the curtains) יַדְּכְתִיב (on the Mishkan אָל הַמִּשְׁכָן אַל הַמִּשְׁכָן And Mar said אָבָרבינוּ משָׁה רְבִינוּ פּרָסוּ and it is written (ibid. 26:16) יַעָּשֶׁר אַמּוֹת מוֹס מַיָּה בַרבינוּ אַשֶּׁר אַמוֹת מוֹס מַיָּה בַרבינוּ אָבָעָיר בַרַבָּינוּ (Ten amos אַבָּר

was the length of the board etc." אֹרֶדָּ הַקָּרֶשׁ וְגוֹי

The length of the boards that made up the walls of the Mishkan were ten amos long. Therefore, when they were stood up (to from the wall of the Mishkan) they were ten amos tall. And yet Moshe was still able to spread the curtains over them. If so, we see that Moshe was very tall, and the Ran explains that if he was so tall, we can assume that he was strong as well.

To which the Gemara questions and says:

But say (that maybe) אֵימָא

he was tall דַּאֲרִיד

and small (i.e., small in strength) וְקַטִין

All we see from the posuk is that Moshe must have been very tall and that is how he was able to spread the curtains over the Mishkan but that does not necessarily mean that he was strong as well. The Gemara will therefore bring another posuk to show that indeed Moshe was incredibly strong.

Rather אֶלָא

from this posuk (we know it) מִן הָדֵין קָרָא זְּכְתִּיב (And I grabbed the two Luchos גָאֶעְפּשׁ בְּשְׁנֵי הַלֵּחֹת וָאֶעְפּשׁ בְּשְׁנֵי הַלֵּחֹת and I threw them מעַל שְׁתֵּי יָדָי from my two hands וְאֵשֵׁבְּרֵם "And I broke them וְתַּנְיָא

Moshe before he became rich. But if Moshe was not rich at that time, how was Hashem able to speak to him?

The Maharsha in Baba Basra (12.) answers that our Gemara just refers to Hashem speaking to a person בְּקָבְיעוּת – in a set manner. However, Hashem would speak to a person from time to time, even if that person is not a rich person.

⁵³ How Can We Say that Moshe Became Rich from the Luchos if Hashem Talked to Him Even Before Moshe Carved Out the Luchos?

The Gemara says that the Shechinah only rests on a rich person and the Gemara also says that Moshe became rich from the leftover carvings of the Luchos. And on this the Mefarshim ask that we find many times that Hashem spoke to Moshe even before the breaking of the Luchos, i.e., Hashem spoke to

: (דגרות הגרא (א) גם׳ את דכמטה . נמחק וריב את דכושב ונספריט עוד ג׳ אם דאמנון (שיב ייג) . אם דנתקום (שם שיו) . אם דכאשר (ינמיה ליש י וכים כמיש פיו היש) :

אלא פלפולה במלמאי שימת הריפות והבינה נתסר למשה רביני ונהג מובת עין ואחר משה ט' : [וכתיב משר אמת אורך הקרש] · אלמא ארוך היה וכיון דהיה ארוך נבור היה : עביין ג' ומלרך לתבען בקרקע בכח גדול: אי בנה מגרה מי הוה דשקיל בנה חנהי רכותה הלה המיו בלו בל לה שקיל דעשיר היה : דרכוא משום דעני היה וולה היה רולה לשכור מהם: ביתו עמו כלי משמיש עמו ואינו ההנה משל החמים: דאילו נמשה כתוב לה ממור המד מהם נשהמי - בעל כרמייםו מכלל קבלטן שכרה ושמא לא היו רוצים ובושים לקרב מלהשכיר ואילו בשמואל כחיב רמתי משמע לא בקשתי לשכור ממנו ואפילו ברילוי : וזן את אשמו ובניו - אי אתיא כתנן ניחא דמבריח ארי בעלמא הוא וכי אשים נמי כרכנן ניחא שפיר דמייני הכא ממעטת ימירות ואין נפרע [מכעלם] דני מליני רכנן הייט במפרכש סהם אע"פ שלא פי' לשם הלואה מ"מ לשם מתוכה לא יהיב והיו לרכנן כמו יורד למוך שדה חבירו שלא ברשות לטעל מה שבשבית ותנן ממלק בין כשבית להיכא דלא היה אלא מבריח ארי מכבי חבירו איב אם נותן מתנה לאבה דין הוא שאין יכול לתבוע לגפל כלום והכא מיירי שניתן מתנה לאשה ממכירי הגפל : לא יצן את בהתתו בין מתאה בין מהורה משום דלפעותא פנידא והוי הנאה גמורה שנהנה צ מנופה וזו תפירה: אבור להם כו' שהמתאה נפשה וגופה לשתים שאינה יכולה ליהטות אלא בעוד נפשה נה הלכך לאו הגאה היא אנל מהורה נפשה לשמים כלומר אמים שנפשה לשמים גופה שלו לשחימה :

נישראל אותי טה ואני לכם:למען ההיה השירה היאת לעד בבני ישראל י ואי בשירה למוד מאי עדות איכא:

נפשה

ושל קנפריטו היו: כול כין הוא יטרך זה משה דכתיב ביה כי מוב הוא כי נתן מלחמו לדל אין לחם אלא תורה דכתיב לכו לחמו בלחמי ישרות הישרות של אינות ביצי ביצי ביצי אינות אי האין דל אלא ישראל שלאתר וידל ישראל שד מאד: למעון ההיא לי השוירה הואתי לעל אינות להבי ואם לא וימן להם - תורה אלא ז והשכל רמוזים בכתב התורה בצורות האומיות : אין הקב"ה משרה שכינתו . בקביפות : דאריך וקטין ארך בקומה וקפין בכת תימה אמאי לא לייף מקרשים דכתיב וישם את המשכן (צ'ל קרשיו שמוס מ) : תמשים שבני בינה ורמע לו למשה מין מאחד ידכתיב מזוקק שבפתים : משום דפניו הוה י ומנהג תסידות היה שלא להפרית פליהם: ולא דלותנו י משמע אפילו מראט : ויתן שכרה י משמע של כל הספינה : בותני׳ וזן את אשתו ואת בניו אניים שחייב במצוטתיהן . הייב אאשתו קאי אבל בניו תמה הוא דאיכא וצל חיובי לבי היא היא היא בישר של יצר לא היא לא היא או אין את הגנות קל וחומר לבים דברי כדי מאיר ואל חיובל בי בי בבי יהודה אומר מצה לאון את הבנים וכל שבין לבנות ובקפנים ליכא לאוקמי דתקנת אישא היא (שם מני:) צרי אדה עות משט מון יחו משט אבי שני של וביות בעיר של הגביע את את את את אשתו אהרי ביו של אישי שיגא אדם יו את בני מעסים ולא ממכימין היא רביני תם מויקי לה בגיבא את אשתו אהריבר ופסקה ממו לזון : את בהתחו בין מתאה כי' דניחא ליה בפסומן וקא מהני ליה :*)נפשה לשמים י דלמלאכה קיימא ואיט מושם על שבומה: שאם ירלה מוכרה לעובדי כוכבים . לאכילה ונועל דמיה בשביל פעומה : 175 *) שייך לע"ב

רב ושמואל *דאמרי תרוייהו המשים שערי טמאה בין טהורה י דמהנהו הוא לאכילה משום הכי לא יזון אותה בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה הסר לפטומי שמהנהו הנאה מרונה מכויהאחת שנאמר יותחסרהו מעם מאלהים עניו ממש מפני שמעלה בדמים: ר' אליעזר אומר זן את הטמאה כדמפרש נמזני יוחנן מאר אמר ר׳ יוחנן ייני דכתיב יוהגיש משה עניו מאר אמר ר׳ יוחנן 253 ואזיל שכיון שאין בה למודר כל הגביאים עשירים היו מנלן ממשה ומשמואל מעמוס ומיונה משה דכתיב הנאת אכילה אינו נהנה במזונותיו של לא המור אחר מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא° מדיר : ונופה שלו · לאכילה הלכך דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוה אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל ממול " דכתיב "הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיהו את שור מי לקהתי וחמור מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל י ברגם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני הוה אלא מהכא °ותשובתו הרמתה כי שם ביתו *ואמר רבא כל ניגוס ייש מקום שהלך ביתו עמי אמר רכא גדול מה שנאמר בשמואל יותר משנאמר במשה דאילו במשה רבינו כתיב לא תמור אחד מהם נשאתי דאפי' בשכר ואילו גבי שמואל אפי' ברצון לא שכרו דכתיב °ויאמרו לא עשקתנו ולא 3' 05 ממס י רצותנו וגו׳ עמוס דכתיב °ויען עמים ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי ובולם זאת דהמנוה י פרשה שקמים כדמתרגם רב יוסף ארי מרי גיתי אנא ושקמין לי בשפלתא וגו' יונה דכתיב °ויתן שכרה וירד בה וא"ר 6 001 בשום מומש: ידרוך יוחנן שנתן שברה של ספינה כולה אמר ר' רומנוס שברה של ספינה הויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן הדורך ניכמיה 63 DWE בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה שנאמ"ויתןאל משה ככלתו לדבר אתו: **בותני**" צדקתך כהכרי אל י יזזאת אשתו ואת בניו אע"פ שהוא חייב במזונותןולא יזון את בהמתו ביןממאה בין מהור׳ ר׳ אליעזר אומר זאת אַמ לדקתך וי"א הוי"ו מולדקתך *) שאמר פי' הרא"ש הממאה ואינו זואת המהור אמרו לו מה ביוממאה למהורה אמר להו שהמהור' נפשה לשמי' וגופה שלו וממאה פסל לך עלך יהא י

אמות ארך הקרש וגו׳ אימא דאריך וקטין אלא

^מואשליכם מעל שתי ידי ואשברם ותניא

ארכן ששה ורחבן ששה ועביין*

שלשה עשיר פסל לך פסולתן שלך יהא חכם

תוספות

הנחנו ולדקתך: [אותי

מהן יכי לתל משה

ואתחכן ואיט כך

צין משפמ

נר מצוה

לגאמיי׳ פיז מהלי יסודי התורה הלי א.

לד ב מיי׳ פ׳ו מכל׳ נדרים כל׳ ד סמנ

כימן רכה סעיף נ:

טושיע י

לאוין רמכ

מח קרי ובמסרה הסיב כל הני וטפי עלייהו אחריני מיהו לא חשיב "את וזיל ואתן דהמטוה אלא "את דהנפש דכתיב (ז'י זאת) בירמיהו *גבי לדקיה תי ה׳ אשר [ס׳׳ לח פסוק עו עיש כיפנ] עשה לנו את הנפש הואת : מתיב רב חסדא ואותי לוה ה' בעת ההיא י אלמא דהשם נוהו ללמד את ישראל ומפרקינן ואני לכם וקרא ה"ק ואותי נוה ה׳ בעת ההיא ואני נתתי את לבי ללמד חוקים ומשפטים : למען תהיה לי השירה הזאת לעד י ואי שירה לבדה קאמר מאי סהדותא איכא : פלפולא בעלמאי נתן לו למשה והוא נהג בו טובת טין לישראל: וכתיב עשר אמות ארך הקרש. אלמא משה גבוה עשר אמות היה וכיון שהיה גדול כל כך מסתמא גבור היה : אריך וקטין · ארוך בקומה וקטין בכח: חוץ מאחת ידיטת הש"י על אמיתתו כדכתיב ותחסרהו מעט מאלהים: לאפוקי מאן דשקל בלא אנרא וכי משתבח היה שלא נטל בלא שכר: אלא אפילו באגראי שלא היה נהנה משל אחרים : אפילו ברצון · דזימנין מתרצו משום כסופא ולא ניחא להו : כקתבר' וזן את אשתו ואת בניו אפי׳ כרבנן אתיא רלמיל לג: דסליגי על [120 דבתורת מלוה עסקיט ולא בתורת פרעון של בעל שחייב במזונותיהם ואט"ג דהמודר מתהני שאיט לריך לתת להם מזוטת ההיא הנאה דממילא היא: ולא יזון את בהמתו בין

אם דכי גוחל - ברות ועתה כי חמנם

אין בין המודר פרק רביעי ואת (ג) המנוה כתיב בירמיהא]: ידרוך דהדורך. כתיב (ג) וקראי לא זאת דהמנוה . בסדר ואתחנן כך מנאתי כתוב ולא נמלא בספרים שלט : ידרוך ההדורך. בסוף ירמיה ידרוך הדורך את קשתו ידרוך גרם להו ידרוך דכתבן ולה קריין : דכי גוחל התה- ברות: המש דפחת נגב י וטעמייהו לא מפרש ליה : ללמד אתכם י אלמא הקב"ה לוה שני כתיב ולה הרי: חכוש דפאת נגבי בסוף יחוקאל (והנה) [ואלה] מדותיה וגו׳ המש חמש מחות וחרבעת חלפים חמש שני כתיב ולח קרי: ליתנה לישראל : כתבו לכם · אלמא שניתנה נמי להן לישראל : למען תהיה לי לעד - שילמדו כל תורה אור התולה וילמדו אותה אלמא לישראלדנרים ו[א]°ואת דהמצוה "ידרוך דהדורך" המשדפאת יחומא כי אם גואל אנכי האי אם כתיב ולא דבר מתוך דבר הוא דניתן למשה אמר רב אחא בר אדא במערבא פסקין להדין* וציהג בה טובת עין ונתנה לישראל : פירט מכנע דגטור (ד) הוא וגוף שמות פסוקא לתלתא פסוקין "ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן אמר רבי גדול: ואימא דאריך היה וקטין ישלא חמא בר' חנינא לא העשיר משה אלא שלם · ואפי׳ הכי שינרן : ותחסרהושם לימפסולתן של לודות שנאמר °פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים פסולתן שלך יהא אמר רבי יוסי בר׳ הנינא לא ניתנה תורה אלא מחי רנוסיה : לאפוקי ממחן דשקל שם למשה ולורעו שנאמר °כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך (*) משה נהג בה מובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר גוולין נינהו: דלמא - האי דלא שקיל "בליכניםוב עין הוא יבורך וגו׳ מתיב רב הסדא אפי׳ באגרא לאו משום עושר דלמא דנייסיואותי צוה ה׳ בעת ההיא ללמד אתכם ואותי משום דעני היה ולא הוו ליה משואות שם צוה ואני לכם °ראה למדתי אתכם הוקים ומשפמים כאשר צוני ה' אלהי אותי צוה ואני שמעיט דעשיר היה מפסל לך : ניהו שי לאכם "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת השירה לחורה למען תהיה לי השירה הואת לעד בבני ישראל אלא פילפולא בעלמא אמר ר' יותנן אין הקב"ה משרה שכינתו * אלא על גבור ועשיר וחבם ועניו וכולן ממשה שוכר לא כאונס ולא כרלון :שמומגבור דכתיב °ויפרוש את האהל על המשכן

היה גופני ולא היה בעל כח: ועוביין מעט י וזו היא אחת שאותה אחת היה הקב״ה יתירה עליו : אי בלא אגרא י בלא אגראי כל מי שהוא רולה חמורו של הבירו בלה שכר ומהי מעליותה היא דלא הוה גזלן כיע נמי (ה) לא ולהכי לא הוה לריך: אלא מהכאי טמו כלי תשמישו וזה היה מרוב עושר : לא תמור אחד מהם נשאתי י בעל כרחו אפי׳ בשכר הא ברלון בטלים היה שוכר ואילו גבי שמואל וכו' כנת לכי [ע"ם ומלוה [ייסנ] לא עשקתט ולא רטתט שלא היה מתני׳ וזן את אשתו ואת בניו שם מואמר מר *משה רבינו פרסו וכתיב °עשר [ככורות מדי] של מודר : אע"פ י שהמודר חייב ענידן ודי להן במאי שהוא מפרנסן זנניסכון הדין קרא דכתיב "ואתפוש בשני הלודות לאו הנאה מרובה עביד ליה : ולא דרי ידי] יזון את בהמתו כו' - הואיל ולפטומי עבידן עביד ליה הכחה ר׳ה כא: עיש מרובה : נפשה לשמים וגופה שלו

4"897

מסורת השים

(How do we know that he was) a humble person אָנָיי זּרְכְתִיב (Bamidbar 12:3) מוֹן מוֹשׁה יוְהָאִישׁ מֹשֶׁה was very humble אָנָו מְאֹד

The Many Neviim that Were Wealthy

אָמַר רַבּי יוֹחָנָן R' Yochanan said כָּל הַנְּבִיאִים all the Neviim עֲשִׁירִים הָיוּ were wealthy people מְנָלַן How do we know this מַמִשְׁה וּמִשְׁמוּאֵל from Moshe and from Shmuel מֵעַמוֹס וּמִיוֹנָה from Amos and Yona

R' Yochanan tells us that all of the Neviim were wealthy, as we see from Moshe, Shmuel, Amos, and Yonah (see footnote).⁵⁴ The Gemara now shows us how we know that each one of these four were rich.

משֶׁה (Moshe (we know was rich) משֶׁה

as it is written (Bamidbar 16:15) דְּכָתִיב (

"Not one donkey did I take from them"לא הַמוֹר אֶחָד מֵהֶם נָשָׂאתִי

In response to Korach's attack on Moshe, Moshe responds that he had not even taken one donkey from Klal Yisroel (that is Moshe was saying that even though he was in power, he had no financial benefit from his position).

And on this the Gemara asks:

If (the intent of Moshe was to say) אָי (that he did not take a donkey) without בְּלָא

payment אַגְרָא

(but can this really be) to exclude לאַפּוֹקַי

one who takes without payment מַאן דְּשָׁקֵל בְּלָא אַוְרָא

A person who takes something without payment is a thief. If so, how could Moshe be saying that he never took even a donkey without payment? Of course, he never did so. Moshe was certainly not a thief, and if so, it would seem unnecessary to say that Moshe would not steal.

Rather אֵלָא

(it must be that he was saying) that even דַּאָפִילוּ with payment (he never took) אַגְרָא

The Gemara proves that it must have been that Moshe was saying that he never even took a donkey for payment. But how

⁵⁴ Maybe Just these Four Neviim Were Wealthy but the Others Were Not

Seemingly, R' Yochanan is saying that if we find that these four were wealthy, then we can assume that all Neviim were wealthy. But how does he know this? Perhaps these four Neviim were wealthy but the others were not. A certain talmid chacham suggested that perhaps the fact that the pesukim go out

could this be? If Moshe would never rent out a donkey, how would he get from place to place? The Gemara assumes that the answer must be that Moshe did not need to rent a donkey because Moshe already had plenty of donkeys to ride, i.e., it must be that Moshe was wealthy and could afford his own donkeys.

The Gemara points out:

(But) maybe דְּילְמָא

because he was poor מִשׁום דְּעָנִי הֲוָה

The Gemara points out that it could be that the reason why Moshe never rented donkeys to ride was not because he was wealthy but rather the opposite was true. Moshe never rented donkeys because he was too poor to do so. If so, since this is a possible explanation as to why Moshe never rented a donkey to ride, we do not have a proof that Moshe was rich.

The Gemara answers:

Rather אלא

(we know Moshe was rich) from מָּן (the posuk that says) 'carve' for yourself בְּסֶל לָדָּ (which means that) the leftover carvings אָמֶא שָׁלְדָּ should be yours יְהֵא שֶׁלְדָּ

The Gemara says that we know Moshe was rich from the drasha that the Gemara brought previously. Moshe became rich from the leftover carvings of the Luchos.

(And we know) Shmuel (became rich) שְׁמוּאֵל

as it is written (Shmuel 1 12:3) דְּכָתִיב (

"Behold here I am answering about me הְנִי עֵנוּ בִי

'in front of Hashem נֶגֶד ה׳

and in front of his anointed וְנֶגֶד מְשִׁיחוֹ

the ox did I take אֶת שׁוֹר מִי לַקֶּחְתָּי

and the donkey did I take" וַהַמוֹר מִי לְקַהְתִּי

Shmuel asks rhetorically, "The ox did I take and the donkey did I take"? Shmuel is praising himself that he did not even take an ox or donkey from Klal Yisroel. And once again, the Gemara asks as it did in the last Gemara.

If for free אִי בְּחִנָּם

(but was Shmuel really) coming to exclude לְאַפּוֹקֵי

one who take it for free מַאן דְּשָׁקֵל בְּחְנָם

rather (it must be that he meant to exclude) אֶלָא

that even for payment (he didn't take) דַאַפִילוּ בְּשָׁכָר

Shmuel was saying that he didn't even take an ox or donkey from Klal Yisroel. And the Gemara again points out that it must

of their way to show us that they were wealthy, shows us that they had to be wealthy in order to be a Navi, because if not, why would the pesukim tell us this.

: (דגרות הגרא (א) גם׳ את דכמטה . נמחק וריב את דכושב ונספריט עוד ג׳ אם דאמנון (שיב ייג) . אם דנתקום (שם שיו) . אם דכאשר (ינמיה ליש י וכים כמיש פיו היש) :

אלא פלפולה בעלמאי שיטת הריפות והבינה נתסר למשה רביני ונהג מובת עין ואחר משה ט' : [וכתיב משר אמת אורך הקרש] · אלמא ארוך היה וכיון דהיה ארוך נבור היה : עביין ג' ומלרך לתבען בקרקע בכח גדול: אי בנה מגרה מי הוה דשקיל בנה חנהי רכותה הלה המיו בלו בל לה שקיל דעשיר היה : דרכוא משום דעני היה וולה היה רולה לשכור מהם: ביתו עמו כלי משמיש עמו ואינו ההנה משל החמים: דאילו נמשה כתוב לה ממור המד מהם נשהמי - בעל כרמייםו מכלל קבלטן שכרה ושמא לא היו רוצים ובושים לקרב מלהשכיר ואילו בשמואל כחיב רמתי משמע לא בקשתי לשכור ממנו ואפילו ברילוי : וזן את אשמו ובניו - אי אתיא כתנן ניחא דמבריח ארי בעלמא הוא וכי אשים נמי כרכנן ניחא שפיר דמייני הכא ממעטת ימירות ואין נפרע [מכעלם] דני מליני רכנן הייט במפרכש סהם אע"פ שלא פי' לשם הלואה מ"מ לשם מתוכה לא יהיב והיו לרכנן כמו יורד למוך שדה חבירו שלא ברשות לטעל מה שבשבית ותנן ממלק בין כשבית להיכא דלא היה אלא מבריח ארי מכבי חבירו איב אם נותן מתנה לאבה דין הוא שאין יכול לתבוע לגפל כלום והכא מיירי שניתן מתנה לאשה ממכירי הגפל : לא יצן את בהתחו בין מתאה בין מהורה משום דלפעותא פנידא והוי הנאה גמורה שנהנה צ מנופה וזו תפירה: אבור להם כו' שהמתאה נפשה וגופה לשתים שאינה יכולה ליהטות אלא בעוד נפשה נה הלכך לאו הגאה היא אנל מהורה נפשה לשמים כלומר אמים שנפשה לשמים גופה שלו לשחימה :

נישראל אותי טה ואני לכם:למען ההיה השירה היאת לעד בבני ישראל י ואי בשירה למוד מאי עדות איכא:

נפשה

ושל קנפריטו היו: כול כין הוא יטרך זה משה דכתיב ביה כי מוב הוא כי נתן מלחמו לדל אין לחם אלא תורה דכתיב לכו לחמו בלחמי ישרות הישרות של אינות ביצי ביצי ביצי אינות אי האין דל אלא ישראל שלאתר וידל ישראל שד מאד: למעון ההיא לי השוירה הואתי לעל אינות להבי ואם לא וימן להם - תורה אלא ז והשכל רמוזים בכתב התורה בצורות האומיות : אין הקב"ה משרה שכינתו . בקביפות : דאריך וקטין ארך בקומה וקפין בכת תימה אמאי לא לייף מקרשים דכתיב וישם את המשכן (צ'ל קרשיו שמוס מ) : תמשים שבני בינה ורמע לו למשה מין מאחד ידכתיב מזוקק שבפתים : משום דפניו הוה י ומנהג תסידות היה שלא להפרית פליהם: ולא דלותנו י משמע אפילו מראט : ויתן שכרה י משמע של כל הספינה : בותני׳ וזן את אשתו ואת בניו אניים שחייב במצוטתיהן . הייב אאשתו קאי אבל בניו תמה הוא דאיכא וצל חיובי לבי היא היא היא בישר של יצר לא היא לא היא או אין את הגנות קל וחומר לבים דברי כדי מאיר ואל חיובל בי בי בבי יהודה אומר מצה לאון את הבנים וכל שבין לבנות ובקפנים ליכא לאוקמי דתקנת אישא היא (שם מני:) צרי אדה עות משט מון יחו משט אבי שני של וביות בעיר של הגביע את את את את אשתו אהרי ביו של אישי שיגא אדם יו את בני מעסים ולא ממכימין היא רביני תם מויקי לה בגיבא את אשתו אהריבר ופסקה ממו לזון : את בהתחו בין מתאה כי' דניחא ליה בפסומן וקא מהני ליה :*)נפשה לשמים י דלמלאכה קיימא ואיט מושם על שבומה: שאם ירלה מוכרה לעובדי כוכבים . לאכילה ונועל דמיה בשביל פעומה : 175 *) שייך לע"ב

רב ושמואל *דאמרי תרוייהו המשים שערי טמאה בין טהורה י דמהנהו הוא לאכילה משום הכי לא יזון אותה בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה הסר לפטומי שמהנהו הנאה מרונה מכויהאחת שנאמר יותחסרהו מעם מאלהים עניו ממש מפני שמעלה בדמים: ר' אליעזר אומר זן את הטמאה כדמפרש נמזני יוחנן מאר אמר ר׳ יוחנן ייני דכתיב יוהגיש משה עניו מאר אמר ר׳ יוחנן 253 ואזיל שכיון שאין בה למודר כל הגביאים עשירים היו מנלן ממשה ומשמואל מעמוס ומיונה משה דכתיב הנאת אכילה אינו נהנה במזונותיו של לא המור אחר מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא° מדיר : ונופה שלו · לאכילה הלכך דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוה אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל ממול " דכתיב "הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיהו את שור מי לקהתי וחמור מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל י ברגם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני הוה אלא מהכא °ותשובתו הרמתה כי שם ביתו *ואמר רבא כל ניגוס ייש מקום שהלך ביתו עמי אמר רכא גדול מה שנאמר בשמואל יותר משנאמר במשה דאילו במשה רבינו כתיב לא תמור אחד מהם נשאתי דאפי' בשכר ואילו גבי שמואל אפי' ברצון לא שכרו דכתיב °ויאמרו לא עשקתנו ולא 3' 05 ממס י רצותנו וגו׳ עמוס דכתיב °ויען עמים ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי ובולם זאת דהמנוה י פרשה שקמים כדמתרגם רב יוסף ארי מרי גיתי אנא ושקמין לי בשפלתא וגו' יונה דכתיב °ויתן שכרה וירד בה וא"ר 6 001 בשום מומש: ידרוך יוחנן שנתן שברה של ספינה כולה אמר ר' רומנוס שברה של ספינה הויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן הדורך ניכמיה 63 DWE בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה שנאמ"ויתןאל משה ככלתו לדבר אתו: **בותני**" צדקתך כהכרי אל י יזזאת אשתו ואת בניו אע"פ שהוא חייב במזונותןולא יזון את בהמתו ביןממאה בין מהור׳ ר׳ אליעזר אומר זאת אַמ לדקתך וי"א הוי"ו מולדקתך *) שאמר פי' הרא"ש הממאה ואינו זואת המהור אמרו לו מה ביוממאה למהורה אמר להו שהמהור' נפשה לשמי' וגופה שלו וממאה פסל לך עלך יהא י

אמות ארך הקרש וגו׳ אימא דאריך וקטין אלא

^מואשליכם מעל שתי ידי ואשברם ותניא

ארכן ששה ורחבן ששה ועביין*

שלשה עשיר פסל לך פסולתן שלך יהא חכם

תוספות

הנחנו ולדקתך: [אותי

מהן יכי לתל משה

ואתחכן ואיט כך

צין משפמ

נר מצוה

לגאמיי׳ פיז מהלי יסודי התורה הלי א.

לד ב מיי׳ פ׳ו מכל׳ נדרים כל׳ ד סמנ

כימן רכה סעיף נ:

טושיע י

לאוין רמכ

מח קרי ובמסרה הסיב כל הני וטפי עלייהו אחריני מיהו לא חשיב "את וזיל ואתן דהמטוה אלא "את דהנפש דכתיב (ז'י זאת) בירמיהו *גבי לדקיה תי ה׳ אשר [ס׳׳ לח פסוק עו עיש כיפנ] עשה לנו את הנפש הואת : מתיב רב חסדא ואותי לוה ה' בעת ההיא י אלמא דהשם נוהו ללמד את ישראל ומפרקינן ואני לכם וקרא ה"ק ואותי נוה ה׳ בעת ההיא ואני נחתי את לבי ללמד חוקים ומשפטים : למען תהיה לי השירה הזאת לעד י ואי שירה לבדה קאמר מאי סהדותא איכא : פלפולא בעלמא י נתן לו למשה והוא נהג בו טובת טין לישראל: וכתיב עשר אמות ארך הקרש. אלמא משה גבוה עשר אמות היה וכיון שהיה גדול כל כך מסתמא גבור היה : אריך וקטין · ארוך בקומה וקטין בכח: חוץ מאחת ידיטת הש"י על אמיתתו כדכתיב ותחסרהו מעט מאלהים: לאפוקי מאן דשקל בלא אנרא וכי משתבח היה שלא נטל בלא שכר: אלא אפילו באגראי שלא היה נהנה משל אחרים : אפילו ברצון · דזימנין מתרצו משום כסופא ולא ניחא להו : כקתבר' וזן את אשתו ואת בניו אפי׳ כרבנן אתיא רלמיל לג: דסליגי על [120 דבתורת מלוה עסקיט ולא בתורת פרעון של בעל שחייב במזונותיהם ואט"ג דהמודר מתהני שאיט לריך לתת להם מזוטת ההיא הנאה דממילא היא: ולא יזון את בהמתו בין

אם דכי גוחל - ברות ועתה כי חמנם

אין בין המודר פרק רביעי ואת (ג) המנוה כתיב בירמיהא]: ידרוך דהדורך. כתיב (ג) וקראי לא זאת דהמנוה . בסדר ואתחנן כך מנאתי כתוב ולא נמלא בספרים שלט : ידרוך ההדורך. בסוף ירמיה ידרוך הדורך את קשתו ידרוך גרם להו ידרוך דכתבן ולה קריין : דכי גוחל התה- ברות: המש דפחת נגב י וטעמייהו לא מפרש ליה : ללמד אתכם י אלמא הקב"ה לוה שני כתיב ולה הרי: חכוש דפאת נגבי בסוף יחוקאל (והנה) [ואלה] מדותיה וגו׳ המש חמש מחות וחרבעת חלפים חמש שני כתיב ולח קרי: ליתנה לישראל : כתבו לכם · אלמא שניתנה נמי להן לישראל : למען תהיה לי לעד - שילמדו כל תורה אור התולה וילמדו אותה אלמא לישראלדנרים ו[א]°ואת דהמצוה "ידרוך דהדורך" המשדפאת יחומא כי אם גואל אנכי האי אם כתיב ולא דבר מתוך דבר הוא דניתן למשה אמר רב אחא בר אדא במערבא פסקין להדין* וציהג בה טובת עין ונתנה לישראל : פירט מכנע דגטור (ד) הוא וגוף שמות פסוקא לתלתא פסוקין "ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן אמר רבי גדול: ואימא דאריך היה וקטין ישלא חמא בר׳ חנינא לא העשיר משה אלא שלם · ואפי׳ הכי שינרן : ותחסרהושם לימפסולתן של לודות שנאמר °פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים פסולתן שלך יהא אמר רבי יוסי בר׳ הנינא לא ניתנה תורה אלא מחי רנוסיה : לאפוקי ממחן דשקל שם למשה ולורעו שנאמר °כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך (*) משה נהג בה מובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר גוולין נינהו: דלמא - האי דלא שקיל "בליכניםוב עין הוא יבורך וגו׳ מתיב רב הסדא אפי׳ באגרא לאו משום עושר דלמא דנייסיואותי צוה ה׳ בעת ההיא ללמד אתכם ואותי משום דעני היה ולא הוו ליה משואות שם צוה ואני לכם °ראה למדתי אתכם הוקים ומשפמים כאשר צוני ה' אלהי אותי צוה ואני שמעיט דעשיר היה מפסל לך : ניהו שי לאכם "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת השירה לחורה למען תהיה לי השירה הואת לעד בבני ישראל אלא פילפולא בעלמא אמר ר' יותנן אין הקב"ה משרה שכינתו * אלא על גבור ועשיר וחבם ועניו וכולן ממשה שוכר לא כאונס ולא כרלון :שמומגבור דכתיב °ויפרוש את האהל על המשכן

היה גופני ולא היה בעל כח: ועוביין מעט י וזו היא אחת שאותה אחת היה הקב״ה יתירה עליו : אי בלא אגרא י בלא אגראי כל מי שהוא רולה חמורו של הבירו בלה שכר ומהי מעליותה היא דלא הוה גזלן כיע נמי (ה) לא ולהכי לא הוה לריך: אלא מהכאי טמו כלי תשמישו וזה היה מרוב עושר : לא תמור אחד מהם נשאתי י בעל כרחו אפי׳ בשכר הא ברלון בטלים היה שוכר ואילו גבי שמואל וכו' כנת לכי [ע"ם ומלוה [ייסנ] לא עשקתט ולא רטתט שלא היה מתני׳ וזן את אשתו ואת בניו שם מואמר מר *משה רבינו פרסו וכתיב °עשר [ככורות מדי] של מודר : אע"פ י שהמודר חייב ענידן ודי להן במאי שהוא מפרנסן זנניסכון הדין קרא דכתיב "ואתפוש בשני הלודות לאו הנאה מרובה עביד ליה : ולא דרי ידי] יזון את בהמתו כו' - הואיל ולפטומי עבידן עביד ליה הכחה ר׳ה כא: עיש מרובה : נפשה לשמים וגופה שלו

4"897

מסורת השים

be that the intent of Shmuel was to say that he never took any of these animals, even if he paid for them. Shmuel would never praise himself for not stealing, and if he didn't pay for them and took then anyway this would be stealing, something that Shmuel would never do. Rather it must be that Shmuel was saying that he never even took an animal with paying for it. But why would he never need an animal? The Gemara concludes that it must be that Shmuel was rich and had his own animals.

And once again the Gemara points out that:

Maybe he was poor דְּלָמָא דְּעָנִי הֵוָה

The Gemara asked as it did before, that perhaps the reason why Shmuel never rented animals was because he was poor. The Gemara answers:

> Rather (we know it) from here (Shmuel 1 7:17) אָאָלָא מֵהָכָא װּתְשָׁבָתוֹ הָרָמָתָה And he would return הָרָמָתָה to Ramasa הָרָמָתָה for there was his house" הָי שָׁם בֵּיתוֹ ואַמַר רָבָא in every place that he went הָּכָלַד his house was with him בִּיתוֹ עָמו

Rava explains that when the posuk says that 'there was his house', this is not referring to his returning to Ramasa, but rather it is referring to the posuk before it. In the previous posuk, it describes how Shmuel would travel from place to place, and the posuk is saying, that even as he was traveling, his house was always with him. That is, wherever he would go, he would always have his possessions (i.e., all the things that he would need) with him. This would only be possible if indeed Shmuel was rich and was able to do this.

The Maharsha explains that Rava did not want to learn like the simple explanation of the posuk, that he returned to his house that was in Ramasa, because if this was really the intent of the posuk, the posuk should have said he returned to his house in Ramasa. Why does the posuk speak out "that there was his house"? From this Rava saw that it must be as he said. See the Maharsha where he continues and brings two more reasons why Rava did not want to learn like the simple understanding of the posuk.

> Rava said אָמָר רָבָא גִדּזֹל גָדּזֹל what is said with Shmuel גָּדּוֹל more מִשְׁגָּאֲמַר בְּשְׁמוּאֵל from what is said with Moshe מְשֶׁגָּאֲמַר בְּמֹשֶׁה for with regard to Moshe Rabbinu דְּאִילוּ בְמֵשֶׁה

it is written בְּתִּיב And not one donkey from them לא חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם נְשָׁאתִי "And not one donkey from them נְשָׁאתִי "did I take" נְשָׁאתִי "that even for payment אֲבִּילּוּ בְּשָׁכָר and if with regard to Shmuel אָבְילוּ בַּבִּי שְׁמוּאֵל and if with regard to Shmuel אויי אַבְּרָצוֹן לא שְׁכָרוּ with their will he did not rent ידָרָתִיב אַבְּרָצוֹן לא שְׁכָרוּ as it is written (Shmuel 1 12:4) יַרָּא עֲשַׁקְתָּנוּ אוו you did not rob us you did not force us etc." יוֹש

The praise of Moshe was that he never forced anyone do rent him a donkey. That is, one could have thought that Moshe would have forced them to give him a donkey to ride as long as Moshe would agree to pay for it. And the praise of Moshe was that he never did this, and if he ever needed a donkey, he would rent one, but only if the person would want to rent it to Moshe.

Shmuel on the other hand would not even do this. He would never rent a donkey from anyone, even if the owner of the animal would be agreeable to do so. The Ran explains that the reason why Shmuel would not do this was because Shmuel was afraid that even if the other person would agree to rent him the donkey, it could be that the reason why that person would agree to do so, was not because he really wanted to but rather he would be embarrassed to say no to Shmuel.

Therefore, to avoid any trace of taking something against someone's will, Shmuel would never take some else's animal, even if Shmuel would pay the owner and the owner would agree to rent it to Shmuel.

> Amos (we know was rich) עָמּוֹש אָמָמִים (Amos (we know was rich) יִדְּכְתִיב מs it is written (Amos 7:14) יַדְּעָן עָמּוֹש and said to Amaziah יַרִּאַמֶּר אֶל אַמַעְיָה I am not a Navi יוּאַמֶר אָל גָבִיא אָנֹבִי and I am not the son of a Navi יןלא בֶן נָבִיא אָנֹבִי for I a cattle herder יָלָר אָנָכִי and checker of sycamore trees מול בוֹלֵס שְׁקָמִים אַרִי גִיתֵּי אָנָא and I have sycamore trees in low-lying areas etc."

R' Yosef tells us that the Targum (the Aramaic translation) of the posuk teaches us that Amos was saying that he was a cattle

: (דגרות הגרא (א) גם׳ את דכמטה . נמחק וריב את דכושב ונספריט עוד ג׳ אם דאמנון (שיב ייג) . אם דנתקום (שם שיו) . אם דכאשר (ינמיה ליש י וכים כמיש פיו היש) :

אלא פלפולה בעלמאי שיטת הריפות והבינה נתסר למשה רביני ונהג מובת עין ואחר משה ט' : [וכתיב משר אמת אורך הקרש] · אלמא ארוך היה וכיון דהיה ארוך נבור היה : עביין ג' ומלרך לתבען בקרקע בכח גדול: אי בנה מגרה מי הוה דשקיל בנה חנהי רכותה הלה המיו בלו בל לה שקיל דעשיר היה : דרכוא משום דעני היה וולה היה רולה לשכור מהם: ביתו עמו כלי משמיש עמו ואינו ההנה משל החמים: דאילו נמשה כתוב לה ממור המד מהם נשהמי - בעל כרמייםו מכלל קבלטן שכרה ושמא לא היו רוצים ובושים לקרב מלהשכיר ואילו בשמואל כחיב רמתי משמע לא בקשתי לשכור ממנו ואפילו ברילוי : וזן את אשמו ובניו - אי אתיא כתנן ניחא דמבריח ארי בעלמא הוא וכי אשים נמי כרכנן ניחא שפיר דמייני הכא ממעטת ימירות ואין נפרע [מכעלם] דני מליני רכנן הייט במפרכש סהם אע"פ שלא פי' לשם הלואה מ"מ לשם מתוכה לא יהיב והיו לרכנן כמו יורד למוך שדה חבירו שלא ברשות לטעל מה שבשבית ותנן ממלק בין כשבית להיכא דלא היה אלא מבריח ארי מכבי חבירו איב אם נותן מתנה לאבה דין הוא שאין יכול לתבוע לגפל כלום והכא מיירי שניתן מתנה לאשה ממכירי הגפל : לא יצן את בהתתו בין מתאה בין מהורה משום דלפעותא פנידא והוי הנאה גמורה שנהנה צ מנופה וזו תפירה: אבור להם כו' שהמתאה נפשה וגופה לשתים שאינה יכולה ליהטות אלא בעוד נפשה נה הלכך לאו הגאה היא אנל מהורה נפשה לשמים כלומר אמים שנפשה לשמים גופה שלו לשחימה :

נישראל אותי טה ואני לכם:למען ההיה השירה היאת לעד בבני ישראל י ואי בשירה למוד מאי עדות איכא:

נפשה

ושל קנפריטו היו: כול כין הוא יטרך זה משה דכתיב ביה כי מוב הוא כי נתן מלחמו לדל אין לחם אלא תורה דכתיב לכו לחמו בלחמי ישרות הישרות של אינות ביצי ביצי ביצי אינות אי האין דל אלא ישראל שלאתר וידל ישראל שד מאד: למעון ההיא לי השוירה הואתי לעל אינות להבי ואם לא וימן להם - תורה אלא ז והשכל רמוזים בכתב התורה בצורות האומיות : אין הקב"ה משרה שכינתו . בקביפות : דאריך וקטין ארך בקומה וקפין בכת תימה אמאי לא לייף מקרשים דכתיב וישם את המשכן (צ'ל קרשיו שמוס מ) : תמשים שבני בינה ורמע לו למשה מין מאחד ידכתיב מזוקק שבשמים : משום דכניו הוה י ומנהג תסידות היה שלא להפרית פליהם: ולא דלותנו י משמע אפילו מראט : ויתן שכרה י משמע של כל הספינה : בותני׳ וזן את אשתו ואת בניו אניים שחייב במצוטתיהן . הייב אאשתו קאי אבל בניו תמה הוא דאיכא וצל חיובי לבי היא היא היא בישר של יצר לא היא לא היא או אין את הגנות קל וחומר לבים דברי כדי מאיר ואל חיובל בי בי בבי יהודה אומר מצה לאון את הבנים וכל שבין לבנות ובקפנים ליכא לאוקמי דתקנת אישא היא (שם מני:) צרי אדה עות משט מון יחו משט אבי שני של וביות בעיר של הגביע את את את את אשתו אהרי ביו של אישי שיגא אדם יו את בני מעסים ולא ממכימין היא רביני תם מויקי לה בגיבא את אשתו אהריבר ופסקה ממו לזון : את בהתחו בין מתאה כי' דניחא ליה בפסומן וקא מהני ליה :*)נפשה לשמים י דלמלאכה קיימא ואיט מושם על שבומה: שאם ירלה מוכרה לעובדי כוכבים . לאכילה ונועל דמיה בשביל פעומה : 175 *) שייך לע"ב

רב ושמואל *דאמרי תרוייהו המשים שערי טמאה בין טהורה י דמהנהו הוא לאכילה משום הכי לא יזון אותה בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה הסר לפטומי שמהנהו הנאה מרונה מכויהאחת שנאמר יותחסרהו מעם מאלהים עניו ממש מפני שמעלה בדמים: ר' אליעזר אומר זן את הטמאה כדמפרש נמזני יוחנן מאר אמר ר׳ יוחנן ייני דכתיב יוהגיש משה עניו מאר אמר ר׳ יוחנן 253 ואזיל שכיון שאין בה למודר כל הגביאים עשירים היו מנלן ממשה ומשמואל מעמוס ומיונה משה דכתיב הנאת אכילה אינו נהנה במזונותיו של לא המור אחר מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא° מדיר : ונופה שלו · לאכילה הלכך דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוה אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל ממול " דכתיב "הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיהו את שור מי לקהתי וחמור מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל י ברגם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני הוה אלא מהכא °ותשובתו הרמתה כי שם ביתו *ואמר רבא כל ניגוס ייש מקום שהלך ביתו עמי אמר רכא גדול מה שנאמר בשמואל יותר משנאמר במשה דאילו במשה רבינו כתיב לא תמור אחד מהם נשאתי דאפי' בשכר ואילו גבי שמואל אפי' ברצון לא שכרו דכתיב °ויאמרו לא עשקתנו ולא 3' 05 ממס י רצותנו וגו׳ עמוס דכתיב °ויען עמים ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי ובולם זאת דהמנוה י פרשה שקמים כדמתרגם רב יוסף ארי מרי גיתי אנא ושקמין לי בשפלתא וגו' יונה דכתיב °ויתן שכרה וירד בה וא"ר 6 001 בשום מומש: ידרוך יוחנן שנתן שברה של ספינה כולה אמר ר' רומנוס שברה של ספינה הויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן הדורך ניכמיה 63 DWE בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה שנאמ"ויתןאל משה ככלתו לדבר אתו: **בותני**" צדקתך כהכרי אל י יזזאת אשתו ואת בניו אע"פ שהוא חייב במזונותןולא יזון את בהמתו ביןממאה בין מהור׳ ר׳ אליעזר אומר זאת אַמ לדקתך וי"א הוי"ו מולדקתך *) שאמר פי' הרא"ש הממאה ואינו זואת המהור אמרו לו מה ביוממאה למהורה אמר להו שהמהור' נפשה לשמי' וגופה שלו וממאה פסל לך עלך יהא י

אמות ארך הקרש וגו׳ אימא דאריך וקטין אלא

^מואשליכם מעל שתי ידי ואשברם ותניא

ארכן ששה ורחבן ששה ועביין*

שלשה עשיר פסל לך פסולתן שלך יהא חכם

תוספות

הנחנו ולדקתך: [אותי

מהן יכי לתל משה

ואתחכן ואיט כך

צין משפמ

נר מצוה

לגאמיי׳ פיז מהלי יסודי התורה הלי א.

לד ב מיי׳ פ׳ו מכל׳ נדרים כל׳ ד סמנ

כימן רכה סעיף נ:

טושיע י

לאוין רמכ

מח קרי ובמסרה הסיב כל הני וטפי עלייהו אחריני מיהו לא חשיב "את וזיל ואתן דהמטוה אלא "את דהנפש דכתיב (ז'י זאת) בירמיהו *גבי לדקיה תי ה׳ אשר [ס׳׳ לח פסוק עו עיש כיפנ] עשה לנו את הנפש הואת : מתיב רב חסדא ואותי לוה ה' בעת ההיא י אלמא דהשם נוהו ללמד את ישראל ומפרקינן ואני לכם וקרא ה"ק ואותי נוה ה׳ בעת ההיא ואני נחתי את לבי ללמד חוקים ומשפטים : למען תהיה לי השירה הזאת לעד י ואי שירה לבדה קאמר מאי סהדותא איכא : פלפולא בעלמא י נתן לו למשה והוא נהג בו טובת טין לישראל: וכתיב עשר אמות ארך הקרש. אלמא משה גבוה עשר אמות היה וכיון שהיה גדול כל כך מסתמא גבור היה : אריך וקטין · ארוך בקומה וקטין בכח: חוץ מאחת ידיטת הש"י על אמיתתו כדכתיב ותחסרהו מעט מאלהים: לאפוקי מאן דשקל בלא אנרא וכי משתבח היה שלא נטל בלא שכר: אלא אפילו באגראי שלא היה נהנה משל אחרים : אפילו ברצון · דזימנין מתרצו משום כסופא ולא ניחא להו : כקתבר' וזן את אשתו ואת בניו אפי׳ כרבנן אתיא רלמיל לג: דסליגי על [120 דבתורת מלוה עסקיט ולא בתורת פרעון של בעל שחייב במזונותיהם ואט"ג דהמודר מתהני שאיט לריך לתת להם מזוטת ההיא הנאה דממילא היא: ולא יזון את בהמתו בין

אם דכי גוחל - ברות ועתה כי חמנם

אין בין המודר פרק רביעי ואת (ג) המנוה כתיב בירמיהא]: ידרוך דהדורך. כתיב (ג) וקראי לא זאת דהמנוה . בסדר ואתחנן כך מנאתי כתוב ולא נמלא בספרים שלט : ידרוך ההדורך. בסוף ירמיה ידרוך הדורך את קשתו ידרוך גרם להו ידרוך דכתבן ולה קריין : דכי גוחל התה- ברות: המש דפחת נגב י וטעמייהו לא מפרש ליה : ללמד אתכם י אלמא הקב"ה לוה שני כתיב ולה הרי: חכוש דפאת נגבי בסוף יחוקאל (והנה) [ואלה] מדותיה וגו׳ המש חמש מחות וחרבעת חלפים חמש שני כתיב ולח קרי: ליתנה לישראל : כתבו לכם · אלמא שניתנה נמי להן לישראל : למען תהיה לי לעד - שילמדו כל תורה אור התולה וילמדו אותה אלמא לישראלדנרים ו[א]°ואת דהמצוה "ידרוך דהדורך" המשדפאת יחומא כי אם גואל אנכי האי אם כתיב ולא דבר מתוך דבר הוא דניתן למשה אמר רב אחא בר אדא במערבא פסקין להדין* וציהג בה טובת עין ונתנה לישראל : פירט מכנע דגטור (ד) הוא וגוף שמות פסוקא לתלתא פסוקין "ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן אמר רבי גדול: ואימא דאריך היה וקטין ישלא חמא בר׳ חנינא לא העשיר משה אלא שלם · ואפי׳ הכי שינרן : ותחסרהושם לימפסולתן של לודות שנאמר °פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים פסולתן שלך יהא אמר רבי יוסי בר׳ הנינא לא ניתנה תורה אלא מחי רנוסיה : לאפוקי ממחן דשקל שם למשה ולורעו שנאמר °כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך (*) משה נהג בה מובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר גוולין נינהו: דלמא - האי דלא שקיל "בליכניםוב עין הוא יבורך וגו׳ מתיב רב הסדא אפי׳ באגרא לאו משום עושר דלמא דנייסיואותי צוה ה׳ בעת ההיא ללמד אתכם ואותי משום דעני היה ולא הוו ליה משואות שם צוה ואני לכם °ראה למדתי אתכם הוקים ומשפמים כאשר צוני ה' אלהי אותי צוה ואני שמעיט דעשיר היה מפסל לך : ניהו שי לאכם "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת השירה לחורה למען תהיה לי השירה הואת לעד בבני ישראל אלא פילפולא בעלמא אמר ר' יותנן אין הקב"ה משרה שכינתו * אלא על גבור ועשיר וחבם ועניו וכולן ממשה שוכר לא כאונס ולא כרלון :שמומגבור דכתיב °ויפרוש את האהל על המשכן

היה גופני ולא היה בעל כח: ועוביין מעט י וזו היא אחת שאותה אחת היה הקב״ה יתירה עליו : אי בלא אגרא י בלא אגראי כל מי שהוא רולה חמורו של הבירו בלה שכר ומהי מעליותה היא דלא הוה גזלן כיע נמי (ה) לא ולהכי לא הוה לריך: אלא מהכאי טמו כלי תשמישו וזה היה מרוב עושר : לא תמור אחד מהם נשאתי י בעל כרחו אפי׳ בשכר הא ברלון בטלים היה שוכר ואילו גבי שמואל וכו' כנת לכי [ע"ם ומלוה [ייסנ] לא עשקתט ולא רטתט שלא היה מתני׳ וזן את אשתו ואת בניו שם מואמר מר *משה רבינו פרסו וכתיב °עשר [ככורות מדי] של מודר : אע"פ י שהמודר חייב ענידן ודי להן במאי שהוא מפרנסן זנניסכון הדין קרא דכתיב "ואתפוש בשני הלודות לאו הנאה מרובה עביד ליה : ולא דרי ידי] יזון את בהמתו כו' - הואיל ולפטומי עבידן עביד ליה הכחה ר׳ה כא: עיש מרובה : נפשה לשמים וגופה שלו

4"897

מסורת השים

herder and that owned sycamore trees. If so, we see that he was a person of means.

Amos was responding to Amaziah who had accused Amos of being a Navi Sheker (false prophet) who only said prophecy in order to make money. To which Amos responded that there would be no need for him to do as such as he was a cattle herder and the owner of sycamore trees (i.e., he had money and had no need to try and make more by being a Navi Sheker).

> יוֹנָה (Wonah (we know was rich) יוֹנָה as it is written (Yona 1:3) דְּכָתִיב "And he gave payment וַיִּרֶד בָּה and went down" וַיַּרֶד בָּה And R' Yochanan said וַיִּרֶד בָּה (this posuk means) that he gave וְאָמֶר רַבִּי יוֹחָנָן the payment at he gave שְׁכָרָה שֶׁל סְפִינָה כּוּלָה he payment of the ship שְׁכָרָה שֶׁל סְפִינָה קוֹנָא אַרְבַּעַת אֲלָפִים was four thousand

If Yonah was able to give such a large amount, he was obviously a rich person.

The Way Moshe Was Finally Able to Know the Torah

אָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן in the beginning בַּתְּחָלָה Moshe learned Torah הָיֶה מֹשֶׁה לָמֵד תּוֹרָה Moshe learned Torah וּמְשָׁבְּחָה מֹשֶׁה לָמֵד תּוֹרָה until it was given to him וּמְשַׁבְּחָה בַּמַתְנָה לוֹ as a gift בְּמַעָנָה as it says (Shemos 31:18) שְׁנָּאֲמֵר (And he gave it to Moshe בְּכֵלתוֹ when He finished Speaking with him" לְדָבֶר אָתוֹ The posuk implies that it was only after Hashem had finished speaking to Moshe that the Torah was given to him as a gift.

The Yerushalmi explain that this was done in order to teach the fools. The Pnei Moshe explains that the Yerushalmi was asking why the Torah was not given to Moshe as a gift in the beginning of the forty days. To which the Yerushalmi answers that this was done in order to answer the fools that ask why they should work hard to learn Torah if they will eventually forget it anyway. And the answer is from Moshe. Moshe kept learning and reviewing even though he forgot, until eventually he was given the Torah as a gift.

משנה

If Shimon is Assur to Give Benefit to Reuven, Can Shimon Feed His Wife, Children, or Animals?

We previously learned that even in a case in which Shimon is assur to give benefit to Reuven, there are many things that Shimon is still allowed to do for Reuven that are mutur. That is, there are many cases in which even though Shimon benefits Reuven, since the benefit is not considered direct benefit, it will still be mutur. The Mishna will describe more of these examples. And he can feed his wife אוני אונין אונין אוניט אוניט

and his children וְאֵת בְּנָיו

even though אַף עַל פּי

he is chayiv in their sustenance שֶׁהוֹא חַיָּיב בְּמְזוֹנוֹתָן

The Mishna tells us that Shimon is allowed to feed Reuven's wife and children, even though if Shimon would not do so, Reuven would be chayiv to feed them. That is, it is mutur even though at the end of the day Shimon is saving Reuven money. The Ran explains that the reason this is mutur is because the reason Shimon is feeding them is not in order to save Reuven money but rather Shimon wants to do the mitzvah of feeding them. Therefore, since this is his intent, the fact that Reuven benefits is only considered incidental and is therefore it is mutur.⁵⁵

The Mishna continues:

⁵⁵ The Machlokes Chanan and the Bnei Kohanim Gedolim

Previously (Daf 33) the Gemara quoted the machlokes Chanan and the Bnei Kohanim Gedolim with regard to this very case. In the case that Shimon feeds Reuven's children, the Bnei Kohanim Gedolim hold that Reuven must pay Shimon back for what Shimon spend because if Reuven does not pay Shimon back, it will come out that Shimon had benefited Reuven. Chanan, however, argued on this and he held that Reuven does not have to pay back Reuven. Chanan holds that when Shimon feeds Reuven's children it is not considered as if Shimon is benefiting Reuven, as all Shimon did was to prevent Reuven from having a loss, similar to the halacha that says that Shimon would be allowed to pay back Reuven's dept.

If so, it would seem that our Mishna would be in accordance with only the shita of Chanan, as the Bnei Kohanim Gedolim would hold that it would be assur for Shimon to feed Reuven's children. And indeed, a number of Rishonim hold this way, that the Mishna is only in accordance with Chanan.

The Ran however holds that our Mishna could be like the shita of the Bnei Kohanim Gedolim. The only time the Bnei Kohanim Gedolim hold that it would be assur for Shimon to feed Reuven's wife and children would be in a case in which Shimon is doing so in order to pay Reuven's debt (i.e., the obligation to pay for food for his wife and children). However, in the Mishna's case, the intent of Shimon is not to pay Reuven's debt but rather his intent is to just to the mitzvah of feeding them, and therefore, any benefit that Reuven might have is only considered as incidental and is therefore mutur.

: (דגרות הגרא (א) גם׳ את דכמטה . נמחק וריב את דכושב ונספריט עוד ג׳ אם דאמנון (שיב ייג) . אם דנתקום (שם שיו) . אם דכאשר (ינמיה ליש י וכים כמיש פיו היש) :

אלא פלפולה בעלמאי שיטת הריפות והבינה נתסר למשה רביני ונהג מובת עין ואחר משה ט' : [וכתיב משר אמת אורך הקרש] · אלמא ארוך היה וכיון דהיה ארוך נבור היה : עביין ג' ומלרך לתבען בקרקע בכח גדול: אי בנה מגרה מי הוה דשקיל בנה חנהי רכותה הלה המיו בלו בל לה שקיל דעשיר היה : דרכוא משום דעני היה וולה היה רולה לשכור מהם: ביתו עמו כלי משמיש עמו ואינו ההנה משל החמים: דאילו נמשה כתוב לה ממור המד מהם נשהמי - בעל כרמייםו מכלל קבלטן שכרה ושמא לא היו רוצים ובושים לקרב מלהשכיר ואילו בשמואל כחיב רמתי משמע לא בקשתי לשכור ממנו ואפילו ברילוי : וזן את אשמו ובניו - אי אתיא כתנן ניחא דמבריח ארי בעלמא הוא וכי אשים נמי כרכנן ניחא שפיר דמייני הכא ממעטת ימירות ואין נפרע [מכעלם] דני מליני רכנן הייט במפרכש סהם אע"פ שלא פי' לשם הלואה מ"מ לשם מתוכה לא יהיב והיו לרכנן כמו יורד למוך שדה חבירו שלא ברשות לטעל מה שבשבית ותנן ממלק בין כשבית להיכא דלא היה אלא מבריח ארי מכבי חבירו איב אם נותן מתנה לאבה דין הוא שאין יכול לתבוע לגפל כלום והכא מיירי שניתן מתנה לאשה ממכירי הגפל : לא יצן את בהתתו בין מתאה בין מהורה משום דלפעותא פנידא והוי הנאה גמורה שנהנה צ מנופה וזו תפירה: אבור להם כו' שהמתאה נפשה וגופה לשתים שאינה יכולה ליהטות אלא בעוד נפשה נה הלכך לאו הגאה היא אנל מהורה נפשה לשמים כלומר אמים שנפשה לשמים גופה שלו לשחימה :

נישראל אותי טה ואני לכם:למען ההיה השירה היאת לעד בבני ישראל י ואי בשירה למוד מאי עדות איכא:

נפשה

ושל קנפריטו היו: כול כין הוא יטרך זה משה דכתיב ביה כי מוב הוא כי נתן מלחמו לדל אין לחם אלא תורה דכתיב לכו לחמו בלחמי ישרות הישרות של אינות ביצי ביצי ביצי אינות אי האין דל אלא ישראל שלאתר וידל ישראל שד מאד: למעון ההיא לי השוירה הואתי לעל אינות להבי ואם לא וימן להם - תורה אלא ז והשכל רמוזים בכתב התורה בצורות האומיות : אין הקב"ה משרה שכינתו . בקביפות : דאריך וקטין ארך בקומה וקפין בכת תימה אמאי לא לייף מקרשים דכתיב וישם את המשכן (צ'ל קרשיו שמוס מ) : תמשים שבני בינה ורמע לו למשה מין מאחד ידכתיב מזוקק שבשמים : משום דכניו הוה י ומנהג תסידות היה שלא להפרית פליהם: ולא דלותנו י משמע אפילו מראט : ויתן שכרה י משמע של כל הספינה : בותני׳ וזן את אשתו ואת בניו אניים שחייב במצוטתיהן . הייב אאשתו קאי אבל בניו תמה הוא דאיכא וצל חיובי לבי היא היא היא בישר של יצר לא היא לא היא או אין את הגנות קל וחומר לבים דברי כדי מאיר ואל חיובל בי בי בבי יהודה אומר מצה לאון את הבנים וכל שבין לבנות ובקפנים ליכא לאוקמי דתקנת אישא היא (שם מני:) צרי אדה עות משט מון יחו משט אבי שני של וביות בעיר של הגביע את את את את אשתו אהרי ביו של אישי שיגא אדם יו את בני מעסים ולא ממכימין היא רביני תם מויקי לה בגיבא את אשתו אהריבר ופסקה ממו לזון : את בהתחו בין מתאה כי' דניחא ליה בפסומן וקא מהני ליה :*)נפשה לשמים י דלמלאכה קיימא ואיט מושם על שבומה: שאם ירלה מוכרה לעובדי כוכבים . לאכילה ונועל דמיה בשביל פעומה : 175 *) שייך לע"ב

רב ושמואל *דאמרי תרוייהו המשים שערי טמאה בין טהורה י דמהנהו הוא לאכילה משום הכי לא יזון אותה בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה הסר לפטומי שמהנהו הנאה מרונה מכויהאחת שנאמר יותחסרהו מעם מאלהים עניו ממש מפני שמעלה בדמים: ר' אליעזר אומר זן את הטמאה כדמפרש נמזני יוחנן מאר אמר ר׳ יוחנן ייני דכתיב יוהגיש משה עניו מאר אמר ר׳ יוחנן 253 ואזיל שכיון שאין בה למודר כל הגביאים עשירים היו מנלן ממשה ומשמואל מעמוס ומיונה משה דכתיב הנאת אכילה אינו נהנה במזונותיו של לא המור אחר מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא° מדיר : ונופה שלו · לאכילה הלכך דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוה אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל ממול " דכתיב "הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיהו את שור מי לקהתי וחמור מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל י ברגם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני הוה אלא מהכא °ותשובתו הרמתה כי שם ביתו *ואמר רבא כל ניגוס ייש מקום שהלך ביתו עמי אמר רכא גדול מה שנאמר בשמואל יותר משנאמר במשה דאילו במשה רבינו כתיב לא תמור אחד מהם נשאתי דאפי' בשכר ואילו גבי שמואל אפי' ברצון לא שכרו דכתיב °ויאמרו לא עשקתנו ולא 3' 05 ממס י רצותנו וגו׳ עמוס דכתיב °ויען עמים ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי ובולם זאת דהמנוה י פרשה שקמים כדמתרגם רב יוסף ארי מרי גיתי אנא ושקמין לי בשפלתא וגו' יונה דכתיב °ויתן שכרה וירד בה וא"ר 6 001 בשום מומש: ידרוך יוחנן שנתן שברה של ספינה כולה אמר ר' רומנוס שברה של ספינה הויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן הדורך ניכמיה 63 DWE בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה שנאמ"ויתןאל משה ככלתו לדבר אתו: **בותני**" צדקתך כהכרי אל י יזזאת אשתו ואת בניו אע"פ שהוא חייב במזונותןולא יזון את בהמתו ביןממאה בין מהור׳ ר׳ אליעזר אומר זאת אַמ לדקתך וי"א הוי"ו מולדקתך *) שאמר פי' הרא"ש הממאה ואינו זואת המהור אמרו לו מה ביוממאה למהורה אמר להו שהמהור' נפשה לשמי' וגופה שלו וממאה פסל לך עלך יהא י

אמות ארך הקרש וגו׳ אימא דאריך וקטין אלא

^מואשליכם מעל שתי ידי ואשברם ותניא

ארכן ששה ורחבן ששה ועביין*

שלשה עשיר פסל לך פסולתן שלך יהא חכם

תוספות

הנחנו ולדקתך: [אותי

מהן יכי לתל משה

ואתחכן ואיט כך

צין משפמ

נר מצוה

לגאמיי׳ פיז מהלי יסודי התורה הלי א.

לד ב מיי׳ פ׳ו מכל׳ נדרים כל׳ ד סמנ

כימן רכה סעיף נ:

טושיע י

לאוין רמכ

מח קרי ובמסרה הסיב כל הני וטפי עלייהו אחריני מיהו לא חשיב "את וזיל ואתן דהמטוה אלא "את דהנפש דכתיב (ז'י זאת) בירמיהו *גבי לדקיה תי ה׳ אשר [ס׳׳ לח פסוק עו עיש כיפנ] עשה לנו את הנפש הואת : מתיב רב חסדא ואותי לוה ה' בעת ההיא י אלמא דהשם נוהו ללמד את ישראל ומפרקינן ואני לכם וקרא ה"ק ואותי נוה ה׳ בעת ההיא ואני נחתי את לבי ללמד חוקים ומשפטים : למען תהיה לי השירה הזאת לעד י ואי שירה לבדה קאמר מאי סהדותא איכא : פלפולא בעלמאי נתן לו למשה והוא נהג בו טובת טין לישראל: וכתיב עשר אמות ארך הקרש. אלמא משה גבוה עשר אמות היה וכיון שהיה גדול כל כך מסתמא גבור היה : אריך וקטין · ארוך בקומה וקטין בכח: חוץ מאחת ידיטת הש"י על אמיתתו כדכתיב ותחסרהו מעט מאלהים: לאפוקי מאן דשקל בלא אנרא וכי משתבח היה שלא נטל בלא שכר: אלא אפילו באגראי שלא היה נהנה משל אחרים : אפילו ברצון · דזימנין מתרצו משום כסופא ולא ניחא להו : כקתבר' וזן את אשתו ואת בניו אפי׳ כרבנן אתיא רלמיל לג: דסליגי על [120 דבתורת מלוה עסקיט ולא בתורת פרעון של בעל שחייב במזונותיהם ואט"ג דהמודר מתהני שאיט לריך לתת להם מזוטת ההיא הנאה דממילא היא: ולא יזון את בהמתו בין

אם דכי גוחל - ברות ועתה כי חמנם

אין בין המודר פרק רביעי ואת (ג) המנוה כתיב בירמיהא]: ידרוך דהדורך. כתיב (ג) וקראי לא זאת דהמנוה . בסדר ואתחנן כך מנאתי כתוב ולא נמלא בספרים שלט : ידרוך ההדורך. בסוף ירמיה ידרוך הדורך את קשתו ידרוך גרם להו ידרוך דכתבן ולה קריין : דכי גוחל התה- ברות: המש דפחת נגב י וטעמייהו לא מפרש ליה : ללמד אתכם י אלמא הקב"ה לוה שני כתיב ולה הרי: חכוש דפאת נגבי בסוף יחוקאל (והנה) [ואלה] מדותיה וגו׳ המש חמש מחות וחרבעת חלפים חמש שני כתיב ולח קרי: ליתנה לישראל : כתבו לכם · אלמא שניתנה נמי להן לישראל : למען תהיה לי לעד - שילמדו כל תורה אור התולה וילמדו אותה אלמא לישראלדנרים ו[א]°ואת דהמצוה "ידרוך דהדורך" המשדפאת יחומא כי אם גואל אנכי האי אם כתיב ולא דבר מתוך דבר הוא דניתן למשה אמר רב אחא בר אדא במערבא פסקין להדין* וציהג בה טובת עין ונתנה לישראל : פירט מכנע דגטור (ד) הוא וגוף שמות פסוקא לתלתא פסוקין "ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן אמר רבי גדול: ואימא דאריך היה וקטין ישלא חמא בר׳ חנינא לא העשיר משה אלא שלם · ואפי׳ הכי שינרן : ותחסרהושם לימפסולתן של לודות שנאמר °פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים פסולתן שלך יהא אמר רבי יוסי בר׳ הנינא לא ניתנה תורה אלא מחי רנוסיה : לאפוקי ממחן דשקל שם למשה ולורעו שנאמר °כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך (*) משה נהג בה מובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר גוולין נינהו: דלמא - האי דלא שקיל "בליכניםוב עין הוא יבורך וגו׳ מתיב רב הסדא אפי׳ באגרא לאו משום עושר דלמא דנייסיואותי צוה ה׳ בעת ההיא ללמד אתכם ואותי משום דעני היה ולא הוו ליה משואות שם צוה ואני לכם °ראה למדתי אתכם הוקים ומשפמים כאשר צוני ה' אלהי אותי צוה ואני שמעיט דעשיר היה מפסל לך : ניהו שי לאכם "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת השירה לחורה למען תהיה לי השירה הואת לעד בבני ישראל אלא פילפולא בעלמא אמר ר' יותנן אין הקב"ה משרה שכינתו * אלא על גבור ועשיר וחבם ועניו וכולן ממשה שוכר לא כאונס ולא כרלון :שמומגבור דכתיב °ויפרוש את האהל על המשכן

היה גופני ולא היה בעל כח: ועוביין מעט י וזו היא אחת שאותה אחת היה הקב״ה יתירה עליו : אי בלא אגרא י בלא אגראי כל מי שהוא רולה חמורו של הבירו בלה שכר ומהי מעליותה היא דלא הוה גזלן כיע נמי (ה) לא ולהכי לא הוה לריך: אלא מהכאי טמו כלי תשמישו וזה היה מרוב עושר : לא תמור אחד מהם נשאתי י בעל כרחו אפי׳ בשכר הא ברלון בטלים היה שוכר ואילו גבי שמואל וכו' כנת לכי [ע"ם ומלוה [ייסנ] לא עשקתט ולא רטתט שלא היה מתני׳ וזן את אשתו ואת בניו שם מואמר מר *משה רבינו פרסו וכתיב °עשר [ככורות מדי] של מודר : אע"פ י שהמודר חייב ענידן ודי להן במאי שהוא מפרנסן זנניסכון הדין קרא דכתיב "ואתפוש בשני הלודות לאו הנאה מרובה עביד ליה : ולא דרי ידי] יזון את בהמתו כו' - הואיל ולפטומי עבידן עביד ליה הכחה ר׳ה כא: עיש מרובה : נפשה לשמים וגופה שלו

4"897

מסורת השים

שָּׁה בֵּין what is the difference between סְמָאָה לְטְהוּרָה a tamei animal and a tahor animal אָמַר לְהוּ He said to them שְׁהַשְׁהוֹרָה for a tahor animal שְׁהַשְׁהוֹרָה its nefesh is to shamayim נְפְשָׁמִים and its body is his שֹׁלוּ וּאַוּמָהָה שָׁלוּ shis his וּטְמַאָּה

And he cannot feed אָל יָזוּן his (Reuven's) animal אֶת בְּהֶמְתוּ whether it is tamei (impure – not kosher) בִּין טְמֵאָה whether it is tahor (pure – kosher) בִּין טְמוֹרָה גין טְמוֹרָה R' Eliezer says רְבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר he can feed the tamei animal זְן אֶת הַטְמֵאָה ithe tahor animal וְאֵינוֹ זָן אֶמְרוּ לָוֹ

: (דגרות הגרא (א) גם׳ את דכמטה . נמחק וריב את דכושב ונספריט עוד ג׳ אם דאמנון (שיב ייג) . אם דנתקום (שם שיו) . אם דכאשר (ינמיה ליש י וכים כמיש פיו היש) :

אלא פלפולה במלמאי שימת הריפות והבינה נתסר למשה רביני ונהג מובת עין ואחר משה ט' : [וכתיב משר אמת אורך הקרש] · אלמא ארוך היה וכיון דהיה ארוך נבור היה : עביין ג' ומלרך לתבען בקרקע בכח גדול: אי בנה מגרה מי הוה דשקיל בנה חנהי רכותה הלה המיו בלו בל לה שקיל דעשיר היה : דרכוא משום דעני היה וולה היה רולה לשכור מהם: ביתו עמו כלי משמיש עמו ואינו ההנה משל החמים: דאילו נמשה כתוב לה ממור המד מהם נשהמי - בעל כרמייםו מכלל קבלטן שכרה ושמא לא היו רוצים ובושים לקרב מלהשכיר ואילו בשמואל כחיב רמתי משמע לא בקשתי לשכור ממנו ואפילו בריצוי : וזן את אשמו ובניו - אי אתיא כתנן ניחא דמבריח ארי בעלמא הוא וכי אשים נמי כרכנן ניחא שפיר דמייני הכא ממעטת ימירות ואין נפרע [מכעלם] דכי פליגי רכנן הייט במפרכש סהם אע"פ שלא פי' לשם הלואה מ"מ לשם מתוכה לא יהיב והיו לרכנן כמו יורד למוך שדה חבירו שלא ברשות לטעל מה שבשבית ותנן ממלק בין כשבית להיכא דלא היה אלא מבריח ארי מכבי חבירו איב אם נותן מתנה לאבה דין הוא שאין יכול לתבוע לגפל כלום והכא מיירי שניתן מתנה לאשה ממכירי הגפל : לא יצן את בהתחו בין מתאה בין מהורה משום דלפעותא פנידא והוי הנאה גמורה שנהנה צ מנופה וזו תפירה: אבור להם כו' שהמתאה נפשה וגופה לשתים שאינה יכולה ליהטות אלא בעוד נפשה נה הלכך לאו הגאה היא אנל מהורה נפשה לשמים כלומר אמים שנפשה לשמים גופה שלו לשחימה :

נישראל אותי טה ואני לכם:למען ההיה השירה היאת לעד בבני ישראל י ואי בשירה למוד מאי עדות איכא:

נפשה

ושל קנפריטו היו: כול כין הוא יטרך זה משה דכתיב ביה כי מוב הוא כי נתן מלחמו לדל אין לחם אלא תורה דכתיב לכו לחמו בלחמי ישרות הישרות של אינות ביצי ביצי ביצי אינות אי האין דל אלא ישראל שלאתר וידל ישראל שד מאד: למעון ההיא לי השוירה הואתי לעל אינות להבי ואם לא וימן להם - תורה אלא ז והשכל רמוזים בכתב התורה בצורות האומיות : אין הקב"ה משרה שכינתו . בקביפות : דאריך וקטין ארך בקומה וקפין בכת תימה אמאי לא לייף מקרשים דכתיב וישם את המשכן (צ'ל קרשיו שמוס מ) : תמשים שבני בינה ורמע לו למשה מין מאחד ידכתיב מזוקק שבשמים : משום דכניו הוה י ומנהג תסידות היה שלא להפרית פליהם: ולא דלותנו י משמע אפילו מראט : ויתן שכרה י משמע של כל הספינה : בותני׳ וזן את אשתו ואת בניו אניים שחייב במצוטתיהן . הייב אאשתו קאי אבל בניו תמה הוא דאיכא וצל חיובי לבי היא היא היא בישר של יצר לא היא לא היא או אין את הגנות קל וחומר לבים דברי כדי מאיר ואל חיובל בי בי בבי יהודה אומר מצה לאון את הבנים וכל שבין לבנות ובקפנים ליכא לאוקמי דתקנת אישא היא (שם מני:) צרי אדה עות משט מון יחו משט אבי שני של וביות בעיר של הגביע את אל הגביב את אבת שני של איב איבו איבור באפקר. שיגה אדם יו את בנית שמטים ולא ממכימין היא הבינית הם מוקי לה בגיבא הת אשתו אהדרה ושקרה שיימא ממו לזון : את בהתחו בין שמאה כי'י דניחא ליה בפסומן וקא מהני ליה :*)נפשה לשמים י דלמלאכה קיימא ואיט מושם על שבומה: שאם ירלה מוכרה לעובדי כוכבים . לאכילה ונועל דמיה בשביל פעומה : 175 *) שייך לע"ב

רב ושמואל *דאמרי תרוייהו המשים שערי טמאה בין טהורה י דמהנהו הוא לאכילה משום הכי לא יזון אותה בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה הסר לפטומי שמהנהו הנאה מרונה מכויהאחת שנאמר יותחסרהו מעם מאלהים עניו ממש מפני שמעלה בדמים: ר' אליעזר אומר זן את הטמאה כדמפרש נמזני יוחנן יוחנן מאר אמר ר׳ יוחנן ייג דכתיב יוהגיש משה עניו מאר אמר ר׳ יוחנן 253 ואזיל שכיון שאין בה למודר כל הגביאים עשירים היו מנלן ממשה ומשמואל מעמוס ומיונה משה דכתיב הנאת אכילה אינו נהנה במזונותיו של לא המור אחר מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא° מדיר : ונופה שלו · לאכילה הלכך דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוה אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל ממול " דכתיב "הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיהו את שור מי לקהתי וחמור מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל י ברגם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני הוה אלא מהכא °ותשובתו הרמתה כי שם ביתו *ואמר רבא כל ניגוס ייש מקום שהלך ביתו עמי אמר רכא גדול מה שנאמר בשמואל יותר משנאמר במשה דאילו במשה רבינו כתיב לא תמור אחד מהם נשאתי דאפי' בשכר ואילו גבי שמואל אפי' ברצון לא שכרו דכתיב °ויאמרו לא עשקתנו ולא 3' 05 ממס י רצותנו וגו׳ עמוס דכתיב °ויען עמים ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי ובולם זאת דהמנוה י פרשה שקמים כדמתרגם רב יוסף ארי מרי גיתי אנא ושקמין לי בשפלתא וגו' יונה דכתיב °ויתן שכרה וירד בה וא"ר 6 001 בשום מומש: ידרוך יוחנן שנתן שברה של ספינה כולה אמר ר' רומנוס שברה של ספינה הויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן הדורך ניכמיה 63 DWE בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה שנאמ"ויתןאל משה ככלתו לדבר אתו: **בותני**" צדקתך כהכרי אל י יזזאת אשתו ואת בניו אע"פ שהוא חייב במזונותןולא יזון את בהמתו ביןממאה בין מהור׳ ר׳ אליעזר אומר זאת אַמ לדקתך וי"א הוי"ו מולדקתך *) שאמר פי' הרא"ש הממאה ואינו זואת המהור אמרו לו מה ביוממאה למהורה אמר להו שהמהור' נפשה לשמי' וגופה שלו וממאה פסל לך עלך יהא י

אמות ארך הקרש וגו׳ אימא דאריך וקטין אלא

^מואשליכם מעל שתי ידי ואשברם ותניא

ארכן ששה ורחבן ששה ועביין*

שלשה עשיר פסל לך פסולתן שלך יהא חכם

תוספות

הנחנו ולדקתך: [אותי

מהן יכי לתל משה

ואתחכן ואיט כך

עין משפמ

נר מצוה

לגאמיי׳ פיז מהלי יסודי התורה הלי א.

לד ב מיי׳ פ׳ו מכל׳ נדרים כל׳ ד סמנ

כימן רכה סעיף נ:

טושיע י

לאוין רמכ

מח קרי ובמסרה הסיב כל הני וטפי עלייהו אחריני מיהו לא חשיב "את וזיל ואתן דהמטוה אלא "את דהנפש דכתיב (ז'י זאת) בירמיהו *גבי לדקיה תי ה׳ אשר [ס׳׳ לח פסוק עו עיש כיפנ] עשה לנו את הנפש הואת : מתיב רב חסדא ואותי לוה ה' בעת ההיא י אלמא דהשם נוהו ללמד את ישראל ומפרקינן ואני לכם וקרא ה"ק ואותי נוה ה׳ בעת ההיא ואני נחתי את לבי ללמד חוקים ומשפטים : למען תהיה לי השירה הזאת לעד י ואי שירה לבדה קאמר מאי סהדותא איכא : פלפולא בעלמאי נתן לו למשה והוא נהג בו טובת טין לישראל: וכתיב עשר אמות ארך הקרש. אלמא משה גבוה עשר אמות היה וכיון שהיה גדול כל כך מסתמא גבור היה : אריך וקטין · ארוך בקומה וקטין בכח: חוץ מאחת ידיטת הש"י על אמיתתו כדכתיב ותחסרהו מעט מאלהים: לאפוקי מאן דשקל בלא אנרא וכי משתבח היה שלא נטל בלא שכר: אלא אפילו באגראי שלא היה נהנה משל אחרים : אפילו ברצון · דזימנין מתרצו משום כסופא ולא ניחא להו : כקתבר' וזן את אשתו ואת בניו אפי׳ כרבנן אתיא רלמיל לג: דסליגי על [120 דבתורת מלוה עסקיט ולא בתורת פרעון של בעל שחייב במזונותיהם ואט"ג דהמודר מתהני שאיט לריך לתת להם מזוטת ההיא הנאה דממילא היא: ולא יזון את בהמתו בין

אם דכי גוחל - ברות ועתה כי חמנם

אין בין המודר פרק רביעי ואת (ג) המנוה כתיב בירמיהא]: ידרוך דהדורך. כתיב (ג) וקראי לא זאת דהמנוה . בסדר ואתחנן כך מנאתי כתוב ולא נמלא בספרים שלט : ידרוך ההדורך. בסוף ירמיה ידרוך הדורך את קשתו ידרוך גרם להו ידרוך דכתבן ולה קריין : דכי גוחל התה- ברות: המש דפחת נגב י וטעמייהו לא מפרש ליה : ללמד אתכם י אלמא הקב"ה לוה שני כתיב ולה הרי: חכוש דפאת נגבי בסוף יחוקאל (והנה) [ואלה] מדותיה וגו׳ המש חמש מחות וחרבעת חלפים חמש שני כתיב ולח קרי: ליתנה לישראל : כתבו לכם · אלמא שניתנה נמי להן לישראל : למען תהיה לי לעד - שילמדו כל תורה אור התולה וילמדו אותה אלמא לישראלדנרים ו[א]°ואת דהמצוה "ידרוך דהדורך" המשדפאת יחומא כי אם גואל אנכי האי אם כתיב ולא דבר מתוך דבר הוא דניתן למשה אמר רב אחא בר אדא במערבא פסקין להדין* וציהג בה טובת עין ונתנה לישראל : פירט מכנע דגטור (ד) הוא וגוף שמות פסוקא לתלתא פסוקין "ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן אמר רבי גדול: ואימא דאריך היה וקטין ישלא חמא בר׳ חנינא לא העשיר משה אלא שלם · ואפי׳ הכי שינרן : ותחסרהושם לימפסולתן של לודות שנאמר °פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים פסולתן שלך יהא אמר רבי יוסי בר׳ הנינא לא ניתנה תורה אלא מחי רנוסיה : לאפוקי ממחן דשקל שם למשה ולורעו שנאמר °כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך (*) משה נהג בה מובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר גוולין נינהו: דלמא - האי דלא שקיל "בליכניםוב עין הוא יבורך וגו׳ מתיב רב הסדא אפי׳ באגרא לאו משום עושר דלמא דנייסיואותי צוה ה׳ בעת ההיא ללמד אתכם ואותי משום דעני היה ולא הוו ליה משואות שם צוה ואני לכם °ראה למדתי אתכם הוקים ומשפמים כאשר צוני ה' אלהי אותי צוה ואני שמעיט דעשיר היה מפסל לך : ניהו שי לאכם "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת השירה לחורה למען תהיה לי השירה הואת לעד בבני ישראל אלא פילפולא בעלמא אמר ר' יותנן אין הקב"ה משרה שכינתו * אלא על גבור ועשיר וחבם ועניו וכולן ממשה שוכר לא כאונס ולא כרלון :שמומגבור דכתיב °ויפרוש את האהל על המשכן

היה גופני ולא היה בעל כח: ועוביין מעט י וזו היא אחת שאותה אחת היה הקב״ה יתירה עליו : אי בלא אגרא י בלא אגראי כל מי שהוא רולה חמורו של הבירו בלה שכר ומהי מעליותה היא דלא הוה גזלן כיע נמי (ה) לא ולהכי לא הוה לריך: אלא מהכאי טמו כלי תשמישו וזה היה מרוב עושר : לא תמור אחד מהם נשאתי י בעל כרחו אפי׳ בשכר הא ברלון בטלים היה שוכר ואילו גבי שמואל וכו' כנת לכי [ע"ם ומלוה [ייסנ] לא עשקתט ולא רטתט שלא היה מתני׳ וזן את אשתו ואת בניו שם מואמר מר *משה רבינו פרסו וכתיב °עשר [ככורות מדי] של מודר : אע"פ י שהמודר חייב ענידן ודי להן במאי שהוא מפרנסן זנניסכון הדין קרא דכתיב "ואתפוש בשני הלודות לאו הנאה מרובה עביד ליה : ולא דרי ידי] יזון את בהמתו כו' - הואיל ולפטומי עבידן עביד ליה הכאה ר׳ה כא: עיש מרובה : נפשה לשמים וגופה שלו

4"897

מסורת השים

פי' הרא"ש

לפתשו הקל סלקא דעתך בקענה או בנפרה חיירי קבידו ידיה שלו: גדולה מע אם יביאנה לו: בבתו אלו מלאכות קטנות אביו שלא יהנה ממנו הללו: כוס של בית כוסות בבית החבל וחם שמה יין דמטה קעביד ולא ממי ליה הנאה כל כך לאבל כי מרוצים השותים: כום של בית המרמך מים חמין כדאמר בפ׳ כירה (שכת שהסיקוהו תבתוץ ולה תבפנים והנאה תועעת למנחרותה עבידן לאוסרה על החולה דמטה קא עביד ואין לטרך התולה ואין הנאת לא בעי למשקלי דוראה כמבזה מנוח ביהור ומל (ידי)הישינה הוא דבעי למשקל כי נופל שכר פרתי ובפול מלחכתו : איבעית

לה א מייי פיז מהלי אי מפטם לה מהני ליה : והמומאה נפשה וגופה לשמים - שאין לו נפשה וגופה לשמים - שאינה ראויה לאכילה לפיכך זן אותה דאיט הרי מופר לו שפחה מהנהו הנאה מרובה : מוכרה לעובדי כוכבים · וניתא ליה בפיטומא : י על החתן ישהחתן הוי מודר: הרי מוסר לו שפחה לשמשו ואמאי מותר: אלא בשנכסי חתן אסורין אלל אבי כלהיואפ"ש שהחתן למוסרה וגם מעשה מהגהו שזן את בתו אפי׳ הכי משיא ידים שנו: גדונה מע מהגהו שזן את בתו אפי׳ הכי משיא אמנו זן את אשמו לו את בתו ומשיב הש"ם משום הא ואת בניו אפ"פ באינו נפשה וגופה לשמים אמרו לו אף הממאה

נדרים

לא לריך למימר דמותר להשיא את נהנה מהם כל שכן בתו : הגדולה מיו אמרו · בשנכסיו שמותל לזון את בתו אסורים על המודר אמרט וזן את בוגרת ומדפתהי ואפ"פ אשתו: אע"פ וכו׳ ואת אמרת וכו׳ שמשיאה עלה ואינה פשיטא דמותר דהא לא מהני כלל : שונרת על דעתו שרי: פשיטה דמותר דהה נה מהני כני המדיר את בנו לחית . לעולם בשנכסי אבי כלה אסורין על הדירו שלא יהנה החתן ודקאמרת הרי מוסר לו ממלאכתו ומשימושו שפחה לשמשו תריך בבתו בוגרת כדי שיהה פנוי לח"ת עסקינן שיכול להשיתו ומדעת עלמה מומר לקבל ממנו כי דהואיל ואינו משיא אלא מדעת אינן תנפלות אותו כ"כ עלמה לאו הנאה דקא מהני ליה ממ"ת וי"מ שהדירו איהו אלא הנאה מועטת : תניא נפי שלא היה מולה כמי הכי . דהנאה מועטת מותרת: ללמוד מותר ליהנות מן המדיר את בנו · מנכסיו אם לא האב בדברים קשנים ילמוד תורה : מותר • האב למלאות האבל שרגילין לשתות כו׳ שהנחה מרובה נדר הימט ולח שם כדחמרינו (פשחים הנאה מועטת וזו הנאה מועטת קי׳ כתובות ה:) עשרה היא : כוס של בית המרתן · הגאה כוסות בנית החכי ואם היא : כוס של בית המרתן · הגאה האבל מודר הימט מועטת היא : למנחרותא עבידן · הגאה מותר להוליך לטרך עבודה עשויין ולא להתפטס: במלי

[שייך לדף שאח״י]

ר״נ

של שלום מאי ניהו הכא תרגימו לכוס של בית האבל במערבא אמרי "כוס של בית המרחץ: ולא יזון את בהמתו בין כי המתר גפי טירס נשכח כי הניא יהושע איש עוזא אומר יזן עבדיו ושפחותיו הכגענים ולא יזון מאז) נמן ולא שמה את בהמתו בין ממאה בין מהורה מאי מעמא עבדיו ושפהותיו הכנענים מיס חמין זומס למטר למנתרותא עבידן בהמה לפמומא עבידא: מתני׳ 'המודר הנאה מחבירו ונכנם לבקרו עומד אבל לא יושב ומרפאו רפואת נפשאבללארפואת ממון: (מ׳ ענדיי ושפטומיו כמאי

בכואי נמנאים הטון שנטים שנתחייב בתווטם דמדמתהיות"ע אף של אוגים נות שנטים שנתחייב בתווטם גב שהו מדבר שמה אדור דרא מדנור מיל רב הונא: ובברנו בוגרם י דלא איהו קמסר לה אלא היא עלמה י ומדעתה טעמא קא יהיב למילסיה כלומר מש"ה ולשמוד לפניי לשמש נצי שאו מוג שנים או מיות שלים שלי שלים בברה שוב אין לאביה רשות בה אי נמי כי קאמר מדעתה למעוטי דעתו דחתן שאם עשאו שליח לדבר *)אפי יושג נמי דהגאת נו הנאת דטור נא עמה על עסקי נבואין אסור דהא קא מהני ליה : הבודיר את בט לת"ת . האב הדירו שלא יהנה אביו ממט כדי שלא יהבטל מת"ת: כטד לא קשיבא הנאה כאותר הבן למלאות לאביו חבית של מים ולהדליק לי את הגר · דמסתמא ממילי זוטרי כי הני דליכא בהו בטול למוד תורה לא אדריה והכי מוכח האי פירושא בהוספתא דבטרות (פ"ו) דתניא מעשה באחד שהרלה בנו לח"ת הדירו מלעשות מלאכה והתיר לו יוסי ברבי התולה להנה מדריסת למלאות לו הבית של מים ולהדליק לו את הנר: ירושלמי במס׳ ביכורים תני המדיר את בט לה"ת מותר למלאות לו חבית של מים הנגל אף פל פישלא ולהדליק לו את הצר רבי ינוקב בר אידי בשם רבי יוחנן אף ליקח לו חפלים מן השוק מה פליגין כאן באיש כאן באשה אם היה אדם נכנם לכנאמי אלא מסויים עשו אותו כאשה כנומר דאשה ואדם מסויים אין דרכן ליקח תפלים מן השוק ואנן סהדי דאדעתא דהכי לא אדריה אבל איש דריסה שנו אפיה דבר שאינו מכויים כיון שדרכו לילך בשוק אפי׳ בהני אדריה : בזרגר להבקות לו כום של שלום . כלומר מותר לשמשו בכום של בית אבל אי נמי הימה הוא לאסור של בית המרחן מפני דרכי שלום שהיה דרכן בכך ומיהו דוקא האי כום של מודר דלשמשו בכגון זה בלבד התירו דומיא דאידך דהמדיר את בט לת"ת דריסה ע: וכמקום שהמירו לבן למלאות לאביו מים משל אב : את עבדיו ואת שפחותיו הכנענים · נ"ל דבמזונות יתרים קאמר ואדר"א קאי וה"ק ההוא שריוהא דשרי הישיבה - והוא מושה ר"א בבהמה טמאה דהיינו מזונות יתרים כמו שפירשתי במשנתנו ליתיה דאפי׳ בהמה טמאה לפטומא עבידא ולמוכרה לטובדי טכבים אבל בעבדיו במנם ומוחל לו הבכר ושפחותיו הכנענים מיהא איתיה דאינהו למנקרותא עבידן כלומר לנקר הבית ולהשמיש בלבד ואיכא דגרסי למנחרותא כלומר שאין שומדין ומהנהו: על העמידה לאכילה אלא לנחירה בעלמא שכשהן מהין מניחין אותן ואין אדם אוכלן : מרגר׳ נכנס לבקרו שומד אבל לא יושבי מפרש בגמרא : גמ׳ 16

מדרים הלי ה סמג בה היתר אכילה ונמלא שאינו נהנה בפטומה: שאם ירלה הרי זה נאין רמג טושיע "ד מוכרה לעובדי כוכבים - שאוכלין אותה וכשהיא מפוטמת לוקחין לו בג מיי׳ שם הני יו אותה ביותר או מאכילה לכלבים ונמלא נהנה בפטומה ורבוי בשרה

סגג שם טוביע ייד ונייל דרייא לה שרי בטמאה אלא לזונה מזונות יתרים כדי לפטמה משום דס"ל דכיון דאינה עומדת לאכילה שססימן רכא שניף א: אלא למלאכה אינן נהנין בעלים לח ו מיי׳ שם הני ח בפטומה דחדרבה מפנקה טפי ולה משיע שם סעיף ד: עבדה שפיר הבל במזונות הלריכין לכדי חייה לא שרי ר' אליעזר דברי האי גוונא ודאי מהנהו ומשום דת"ק פסיק ותני ולא יזון את בהמתו בין טמאה בין טהורה דמשמע דבטולהו גווני דמתסר בטהורה מתסר נמי בטמאה מהדר ליה רבי אליעזר לא כי אלא איכא גוונא דון את הטמאה אע"פ שאיט זן את הטהורה ונהי דתנא מסתם לישניה סמיך ליה אמאי דאמרו לו ודקמהדר להו ר"א דמשקלא וטריא דידהו מוכח דר"ה לה שרי בטמחה אלא במזוטת יתרים כדי לפטמה ולא בכדי חייה וראיתי להרשב"א שכתב בהפך ולא נתחוורו דבריו : גמ׳ הרי מוסר לו שפחה לשמשוי דקס"ד דבבתו נערה עסקינן : אלא בשנכסי חתן אסורין על אבי כלה וקמ"ל שאע"פ שנכסיו אסורין עליו מותר להשיא לו בתו אע"פ שיתחייב לזונה אחר כן הרי מוסר שפחה ונמלא מהנהוגדולה מזו אמרו זן את לבתשו - דס"ד אשתו ואת בניו וכו' ואת אמרת מותר דאיירי בקשנה שניסת להשיא לו בתו . כלומר אם הוא יכול מל ידו ואת אמרת לוון את בתו בעודה ברשותו שהוא הא פשיעא דאסור : הייב במזוטתיה כ"ש שיוכל לזון

רש"י

76

סימן רכא שעיף ג : כימן רכג שעיף א:

עין משפט נר מצוה

לוד הומיי בס הלי י סמנ שם טושיע

תוספות

מקרי הנאה :

הגהות הב״ה (ה) גמי הלה כשנכסי : 300

אין בין המודר פרק רביעי

נפשה לשמים וגופה שלו שאם ירצה הרי הוא

מוכרה לעובדי כוכבים או מאכילה לכלבים:

גמ׳ אמר רב יצחק בר הנגיה אמר רב הונא

המודר הנאה מחבירו מותר להשיא לו בתו

הוי בה רבי זירא במאי עסקינן אילימא

בשנכסי אבי כלה אסורין על החתן הרי מוסר

לו שפחה לשמשו אלא (י) בנכסי התן אסורין

על אבי כלה גרולה מוו אמרו זן את אשתו

ואת בניו ואע"פ שהוא חייב במזונותן ואת

אמרת מותר להשיא לו בתו לעולם בשנכסי

אבי כלה אסורים על החתן ובבתו בוגרת

ומדעתה תניא נמי הכי "המודר הנאה מחבירו

אסור להשיא לו בתו אבל משיאו בתו בוגרת

ומדעתה אמר רבי יעקב יהמדיר בנו לתלמוד

תורה מותר למלאות לו חבית של מים

ולהדליק לו את הגר ר׳ יצחק אמר ילצלות

לו דג קמן אמר ר' ירמיה אמר רבי יוהנו

המודר הנאה מחבירו מותר להשקותו כוס

Its nefesh and its body עַּשְׁמִים are to shamayim עַשְׁמִים They said to him אָמְרוּ לוֹ אַמְרוּ לוֹ אַרְ הַשְׁמֵאָה its nefesh is to shamayim עַבּשְׁמֵיָם its nefesh is to shamayim עַבּשְׁמִיָם its nefesh is to shamayim עַרְּצָה מו its body is his או קַרֵי הוּא מוֹכְרָה לַגּוֹיִם or feed it to dogs

R' Eliezer holds that Shimon is allowed to feed Reuven's animal as long as it is a non-kosher animal. The Chachamim, however hold that Shimon is not allowed to feed any of Reuven's animals, whether they are kosher or not.

R' Eliezer holds that the reason one cannot feed Reuven's animals is because when Shimon feeds them, they will get bigger, and this will mean that Reuven will have more to eat when he eats them. If so, this benefit will obviously not apply if Shimon feeds Reuven's non-kosher animals. The fact that Shimon's feeding fattens up the animal makes no difference to Reuven, as Reuven is not allowed to eat them.

To which the Chachamim answer back that it certainly does make a difference as the fatter the animals are, the greater the price Reuven can charge goyim to buy it. Additionally, Reuven benefits by having larger animals as he has more to feed his dogs.

The Ran points out the feeding that the Mishna is discussing cannot be the regular feeding that an animal needs, because if this is what he Mishna is discussing, then Shimon's feeding would certainly be considered a benefit to Reuven, as Shimon's feeding would be keeping Reuven's animals alive.

Rather the feeding that R' Eliezer allows is the extra feeding, which is the extra food that is given to the animals in order to fatten them up. With regard to this feeding, R' Eliezer and the Chachamim argue.

The Chachamim hold that since the animal can be sold for more when it is fatter, Shimon's fatting of the animal is considered a benefit to Reuven.

R' Eliezer however holds that since non-kosher animals are typically used for work, fatting them up is not considered a benefit. On the contrary, fatting them up is detrimental as this causes the animal to become 'finicky' and as a result they don't work as well.

Can Reuven Marry Shimon's Daughter?

For the sake of simplicity, when explaining the Gemara, we will do as we did previously, and we will refer to Reuven and Shimon in the context of Shimon being assur to give Reuven benefit.

Rav Yitzchok bar Chananya said אָמַר רַב יִצְחָק בַּר חֲנַנְיָה

that Rav Huna said אָמַר רַב הּוּנָא one who assurs (with a neder) הַמּוּדָּר benefit from his friend הְנָאָה מֵחֲבֵירוֹ is allowed to marry his daughter מוּתָּר לְהַשִּׁיא לוֹ בָּתוֹ

If Reuven makes a neder to forbid himself from getting benefit from Shimon, he is allowed to marry his daughter (the 'he' and the 'his' will be discussed momentarily).

R' Zayra 'was with it' (i.e., thinking about it) הָוָי בַּהּ רַבָּי זֵירָא with what are we dealing with (what is the case) בְּמַאי עָסְקִינַן if you say אִילֵימָא

that the property בְּשֶׁנְכְּסֵי

of the kallah's (bride's) father אֲבִי כֵּלָה is assur on the chosson (groom) אֲסוּרִין עַל הֶחָתָן but he is giving over to him הְרֵי מוֹפֵר לוֹ

a maid to serve him שִׁפְחָה לְשַׁמְשׁוֹ

Rav Huna said that even if Reuven is forbidden to get benefit from Shimon, he is still allowed to marry his daughter. But what is the case? If Reuven is the chosson and Shimon is the girl's father (i.e., the father of the kallah is assur to benefit the chosson), how could Reuven marry Shimon's daughter? When Shimon gives over his daughter to Reuven, in effect he is giving Reuven a 'maid to serve him'. That is, Shimon has definitely benefitted Reuven by giving his daughter over to him as a wife, and if so, why is it mutur to do so if Reuven is assur to receive benefit from Shimon?

Rather (the case must be) אֶלָא that the property of the chosson הְּנִכְםֵי חָתָן is assur on the father of the kallah אֲסוֹרְיון עַל אֲבִי כַלָה

The Gemara answers that the case must be that Shimon is the chosson and Reuven is the kallah's father (that is, the property of the chosson is assur to the kallah's father).

The Ran explains that since Shimon is assur to benefit Reuven, one could have thought that Shimon is not allowed to marry Reuven's daughter, because once Shimon marries Reuven's daughter, Reuven no longer has to support her as she is now Shimon's responsibility.

But on this the Gemara asks that this cannot be the case of R' Huna's halacha because:

גמרא

פי' הרא"ש

לפתשו הקל סלקא דעתך בקענה או בנפרה חיירי קבידו ידיה שלו: גדולה מע אם יביאנה לו: בבתו אלו מלאכות קטנות אביו שלא יהנה ממנו הללו: כוס של בית כוסות בבית החבל וחם שמה יין דמטה קעביד ולא ממי ליה הנאה כל כך לאבל כי מרוצים השותים: כום של בית המרמך מים חמין כדאמר בפ׳ כירה (שכת שהסיקוהו תבתוץ ולה תבפנים והנאה תועעת למנחרותה עבידן לאוסרה על החולה דמטה קא עביד ואין לטרך התולה ואין הנאת לא בעי למשקלי דוראה כמבזה מנוח ביהור ומל (ידי)הישינה הוא דבעי למשקל כי נופל שכר פרתי ובפול מלחכתו : איבעית

לה א מייי פיז מהלי אי מפטם לה מהני ליה : והמומאה נפשה וגופה לשמים - שאין לו נפשה וגופה לשמים - שאינה ראויה לאכילה לפיכך זן אותה דאיט הרי מופר לו שפחה מהנהו הנאה מרובה : מוכרה לעובדי כוכבים · וניתא ליה בפיטומא : י על החתן ישהחתן הוי מודר: הרי מוסר לו שפחה לשמשו ואמאי מותר: אלא בשנכסי חתן אסורין אלל אבי כלהיואפ"ש שהחתן למוסרה וגם מעשה מהגהו שזן את בתו אפי׳ הכי משיא ידים שנו: גדונה מע מהגהו שזן את בתו אפי׳ הכי משיא אמנו זן את אשמו לו את בתו ומשיב הש"ם משום הא ואת בניו אפ"פ באינו נפשה וגופה לשמים אמרו לו אף הממאה

נדרים

לא לריך למימר דמותר להשיא את נהנה מהם כל שכן בתו : הגדולה מיו אמרו · בשנכסיו שמותל לזון את בתו אסורים על המודר אמרט וזן את בוגרת ומדפתהי ואפ"פ אשתו: אע"פ וכו׳ ואת אמרת וכו׳ שמשיאה עלה ואינה פשיטא דמותר דהא לא מהני כלל : שונרת על דעתו שרי: פשיטה דמותר דהה נה מהני כני המדיר את בנו לחית . לעולם בשנכסי אבי כלה אסורין על הדירו שלא יהנה החתן ודקאמרת הרי מוסר לו ממלאכתו ומשימושו שפחה לשמשו תריך בבתו בוגרת כדי שיהה פנוי לח"ת עסקינן שיכול להשיתו ומדעת עלמה מומר לקבל ממנו כי דהואיל ואינו משיא אלא מדעת אינן תנפלות אותו כ"כ עלמה לאו הנאה דקא מהני ליה ממ"ת וי"מ שהדירו איהו אלא הנאה מועטת : תניא נפי שלא היה מולה כמי הכי . דהנאה מועטת מותרת: ללמוד מותר ליהנות מן המדיר את בנו · מנכסיו אם לא האב בדברים קשנים ילמוד תורה : מותר • האב למלאות האבל שרגילין לשתות כו׳ שהנחה מרובה נדר הימט ולח שם כדחמרינו (פשחים הנאה מועטת וזו הנאה מועטת קי׳ כתובות ת:) עשרה היא : כוס של בית המרתן · הגאה כוסות בנית החכי ואם היא : כוס של בית המרתן · הגאה האבל מודר הימט מועטת היא : למנחרותא עבידן · הגאה מותר להוליך לטרך עבודה עשויין ולא להתפטס: במלי

[שייך לדף שאח״י]

ר״נ

של שלום מאי ניהו הכא תרגימו לכוס של בית האבל במערבא אמרי "כוס של בית המרחץ: ולא יזון את בהמתו בין כי המתר גפי טירס נשכח כי הניא יהושע איש עוזא אומר יזן עבדיו ושפחותיו הכגענים ולא יזון מאז) נמן ולא שמה את בהמתו בין ממאה בין מהורה מאי מעמא עבדיו ושפהותיו הכנענים מיס חמין זומס למטר למנתרותא עבידן בהמה לפמומא עבידא: מתני׳ 'המודר הנאה מחבירו ונכנם לבקרו עומד אבל לא יושב ומרפאו רפואת נפשאבללארפואת ממון: (מ׳ ענדיי ושפטומיו כמאי

בכואי נמנאים הטון שנטים שנתחייב בתווטם דמדמתהיות"ע אף של אוגים נות שנטים שנתחייב בתווטם גב שהו מדבר שמה אדור דרא מדנור מיל רב הונא: ובברנו בוגרם י דלא איהו קמסר לה אלא היא עלמה י ומדעתה טעמא קא יהיב למילסיה כלומר מש"ה ולשמוד לפניי לשמש נצי שאו מוג שנים או מיות שלים שלי שלים בברה שוב אין לאביה רשות בה אי נמי כי קאמר מדעתה למעוטי דעתו דחתן שאם עשאו שליח לדבר *)אפי יושג נמי דהגאת נו הנאת דטור נא עמה על עסקי נבואין אסור דהא קא מהני ליה : הבודיר את בט לת"ת . האב הדירו שלא יהנה אביו ממט כדי שלא יהבטל מת"ת: כטד לא קשיבא הנאה כאותר הבן למלאות לאביו חבית של מים ולהדליק לי את הגר · דמסתמא ממילי זוטרי כי הני דליכא בהו בטול למוד תורה לא אדריה והכי מוכח האי פירושא בהוספתא דבטרות (פ"ו) דתניא מעשה באחד שהרלה בנו לח"ת הדירו מלעשות מלאכה והתיר לו יוסי ברבי התולה להנה מדריסת למלאות לו הבית של מים ולהדליק לו את הנר: ירושלמי במס׳ ביכורים תני המדיר את בט לה"ת מותר למלאות לו חבית של מים הנגל אף פל פישלא ולהדליק לו את הצר רבי ינוקב בר אידי בשם רבי יוחנן אף ליקח לו חפלים מן השוק מה פליגין כאן באיש כאן באשה אם היה אדם נכנם לכנאמי אלא מסויים עשו אותו כאשה כנומר דאשה ואדם מסויים אין דרכן ליקח תפלים מן השוק ואנן סהדי דאדעתא דהכי לא אדריה אבל איש דריסה שנו אפיה דבר שאינו מכויים כיון שדרכו לילך בשוק אפי׳ בהני אדריה : בזרגר להבקות לו כום של שלום . כלומר מותר לשמשו בכום של בית אבל אי נמי הימה הוא לאסור של בית המרחן מפני דרכי שלום שהיה דרכן בכך ומיהו דוקא האי כום של מודר דלשמשו בכגון זה בלבד התירו דומיא דאידך דהמדיר את בט לת"ת דריסה ע: וכמקום שהמירו לבן למלאות לאביו מים משל אב : את עבדיו ואת שפחותיו הכנענים · נ"ל דבמזונות יתרים קאמר ואדר"א קאי וה"ק ההוא שריוהא דשרי הישיבה - והוא מושה ר"א בבהמה טמאה דהיינו מזונות יתרים כמו שפירשתי בתשנתנו ליתיה דאפי׳ בהמה טמאה לפטומא עבידא ולמוכרה לטובדי טכבים אבל בעבדיו במנם ומוחל לו הבכר ושפחותיו הכנענים מיהא איתיה דאינהו למנקרותא עבידן כלומר לנקר הבית ולהשמיש בלבד ואיכא דגרסי למנחרותא כלומר שאין שומדין ומהנהו: על העמידה לאכילה אלא לנחירה בעלמא שכשהן מהין מניחין אותן ואין אדם אוכלן : מרגר׳ נכנס לבקרו שומד אבל לא יושבי מפרש בגמרא : גמ׳ 16

מדרים הלי ה סמג בה היתר אכילה ונמלא שאינו נהנה בפטומה: שאם ירלה הרי זה נאין רמג טושיע יד מוכרה לעובדי כוכבים - שאוכלין אותה וכשהיא מפוטמת לוקחין לו בג מיי׳ שם הני יו אותה ביותר או מאכילה לכלבים ונמלא נהנה בפטומה ורבוי בשרה

סגג שם טוביע ייד ונייל דרייא לה שרי בטמאה אלא לזונה מזונות יתרים כדי לפטמה משום דס"ל דכיון דאינה עומדת לאכילה שססימן רכא שניף א: אלא למלאכה אינן נהנין בעלים לח ו מיי׳ שם הני ח בפטומה דחדרבה מפנקה טפי ולה משיע שם סעיף ד: עבדה שפיר הבל במזונות הלריכין לכדי חייה לא שרי ר' אליעזר דברי האי גוונא ודאי מהנהו ומשום דת"ק פסיק ותני ולא יזון את בהמתו בין טמאה בין טהורה דמשמע דבטולהו גווני דמתסר בטהורה מתסר נמי בטמאה מהדר ליה רבי אליעזר לא כי אלא איכא גוונא דון את הטמאה אע"פ שאיט זן את הטהורה ונהי דתנא מסתם לישניה סמיך ליה אמאי דאמרו לו ודקמהדר להו ר"א דמשקלא וטריא דידהו מוכח דר"ה לה שרי בטמחה אלא במזוטת יתרים כדי לפטמה ולא בכדי חייה וראיתי להרשב"א שכתב בהפך ולא נתחוורו דבריו : גמ׳ הרי מוסר לו שפחה לשמשוי דקס"ד דבבתו נערה עסקינן : אלא בשנכסי חתן אסורין על אבי כלה וקמ"ל שאע"פ שנכסיו אסורין עליו מותר להשיא לו בתו אע"פ שיתחייב לזונה אחר כן הרי מוסר שפחה ונמלא מהנהוגדולה מזו אמרו זן את לבתשו - דס"ד אשתו ואת בניו וכו' ואת אמרת מותר דאיירי בקשנה שניסת להשיא לו בתו . כלומר אם הוא יכול מל ידו ואת אמרת לוון את בתו בעודה ברשותו שהוא הא פשיעא דאסור : הייב במזוטתיה כ"ש שיוכל לזון

רש"י

76

סימן רכא שעיף ג : סימן רכג שעיף א:

עין משפט נר מצוה

לוד הומיי בס הלי י סמנ שם טושיע

תוספות

מקרי הנאה :

הגהות הב״ה (ה) גמי הלה כשנכסי : 300

אין בין המודר פרק רביעי

נפשה לשמים וגופה שלו שאם ירצה הרי הוא

מוכרה לעובדי כוכבים או מאכילה לכלבים:

גמ׳ אמר רב יצחק בר הנגיה אמר רב הונא

המודר הנאה מחבירו מותר להשיא לו בתו

הוי בה רבי זירא במאי עסקינן אילימא

בשנכסי אבי כלה אסורין על החתן הרי מוסר

לו שפחה לשמשו אלא (י) בנכסי התן אסורין

על אבי כלה גרולה מוו אמרו זן את אשתו

ואת בניו ואע"פ שהוא חייב במזונותן ואת

אמרת מותר להשיא לו בתו לעולם בשנכסי

אבי כלה אסורים על החתן ובבתו בוגרת

ומדעתה תניא נמי הכי "המודר הנאה מחבירו

אסור להשיא לו בתו אבל משיאו בתו בוגרת

ומדעתה אמר רבי יעקב יהמדיר בנו לתלמוד

תורה מותר למלאות לו חבית של מים

ולהדליק לו את הגר ר׳ יצחק אמר ילצלות

לו דג קמן אמר ר' ירמיה אמר רבי יוהנו

המודר הנאה מחבירו מותר להשקותו כוס

קדזלָה מִזּא Greater than this אָמְרָּוּ they said (in the Mishna) אָמְרָּוּ he can feed his wife זָן אֶת אִשְׁתּוּ and his children וְאֵת בָּנָיו and even though וְאֵר בָּנ be is chayiv שֶׁהוּא חַיָּיב in their sustenance (i.e., to feed them) וְאַתְּ אָמְרַתְ and you say וְאַתְ אָמְרַת it is mutur אַמִּתָר

The Mishna taught us that Shimon is allowed to feed Reuven's wife and children even in a time in which Reuven is chayiv to do so. Therefore, if these is true, then certainly Shimon would be allowed to feed Reuven's daughter when Reuven is not obligated to feed her (i.e., after Shimon marries her). If so, once we know the Mishna there would be no need for R' Huna to say his halacha, as his halacha is obvious and does not need to be said. That is, if his halacha is the way we just said, it would be unnecessary, and therefore, if he did say his halacha, it must be that he was referring to a different case.

The Gemara answers:

Really (it is as we said before) לעולם

in the case that the property of the kallah's father אָאָרִי כֵּלָה is assur on the chosson אָסוּרִין עַל הֶחָתָן and it is with his daughter וּבְרַתוֹ

who is a bogeres בוֹגֶרָת

(and it is) with her knowledge (consent)ומִדַּעְתָּה

The Gemara answers that the halacha of R' Huna was said in the case that Reuven wants to marry Shimon's daughter, and the case is that the daughter is already a bogeres. A bogeres is a girl who is considered a full-fledged adult (this happens six months after she brings simanim), and at this point the father no longer is able to marry her off.

If so, if she does get married, it is done with her consent and is considered as her own doing. Therefore, when Reuven marries

The Ran in his second pshat however holds that this is the case that it is mutur. That is, the only time that Reuven would be allowed to marry Shimon's

Shimon's daughter, it is not considered as if Shimon is giving Reuven his daughter in marriage, rather it is Shimon's daughter who is marrying herself to Reuven. As such, since the marriage is her doing, Shimon has not given Reuven benefit.⁵⁶

The Gemara now brings a Baraisa that indeed in this case it will be mutur for Reuven to marry her.

We also learned like this is the Baraisa הַמִּנְיָא נְמֵי הָכִי one who forbids with a neder הַמּוּדָר benefit from his friend הַנָּאָה מֵחֲבֵירוֹ is assur to marry his daughter אָסוּר לְהַשִּׁיאוֹ בָּתוֹ but he can marry his daughter אָכָל מַשִּׁיאוֹ בָּתוֹ who is a bogeres בּוֹגֶרָת

with her knowledge (i.e., consent) ומִדַּעְתָּה

The Halachos of Someone Who Forbids Himself from Getting Benefit from His Son In Order Not to Interrupt His Son's Learning

R' Yaakov said הָפָּי יַשָּקב וַרָבָּי יַשָּקב (one who uses) a neder to forbid benefit הְמַדְּיר קמוּדְיר for talmid Torah לְמַלְמוּד תּוֹרָה It is permitted מוּתָּר (for the son) to fill up לְמַלאוֹת for him (i.e., his father) ל קבִית שֶׁל מִיִם and to light the ner (lamp) for him הָבָּי יִצְחָק אָמַר רְבִי יִצְחָק אָמַר K' Yitzchok said רָבִי יִצְחָק אָמַר לְצָלוֹת אָז הָנָוֹ הָאָ הָנָוּ הַאַר הַוּה מsmall fish for him im (i.e., him הָבָי

This person makes a neder that he will not benefit from his son. The person makes this neder in order to guarantee that he will not interrupt his son's learning. He is afraid that if he would be allowed to benefit from his son, he would come to 'use' his son,

⁵⁶ What is the Chiddush of this Halacha?

Tosefos explains that the chiddush of this halacha is that even though the father is advising his daughter to marry him, the benefit of talking is not considered a benefit.

The Rosh also says that this is mutur even though he is advising her to marry him, and the Rosh adds on, that even though she would not marry him without her father's consent, it is still not considered as if Shimon (the father) is benefitting him. (של היטב אם יש חילוק בין תוס' והרא''ש באופן שהם לומדים החידוש).

The Ran in his second explanation argues on the above. The Gemara said that in this case it is mutur מדעתה – with her consent. The Ran in his first pshat explains that this is the reason that it is mutur. That is, since the marriage can only be done with her consent, that is why it is mutur.

daughter would be in the case that it was done through her (i.e., she went to the Reuven to marry him).

But in the case that it was done n - n - with his knowledge, that is, if Reuven went to Shimon and asked him to convince his daughter to marry him this would be assur, as in this case it is considered that Shimon's actions (i.e., his talking to his daughter) benefitted Reuven.

However, accordioning to the Ran in his first pshat and according to the Rosh and Tosefos, this would not be considered a forbidden benefit, and it would be mutur (unless one could argue and say that the case of the chosson asking the father to speak to his daughter is worse that the case in which the father speaks to his daughter on his own, because perhaps the fact that the father is doing the chosson's shlichus makes it worse as the actual fulfillment of the shliach is considered a benefit, as we find earlier, איש יום.

פי' הרא"ש

לפתשו הקל סלקא דעתך בקענה או בנפרה חיירי קבידו ידיה שלו: גדולה מע אם יביאנה לו: בבתו אלו מלאכות קטנות אביו שלא יהנה ממנו הללו: כוס של בית כוסות בבית החבל וחם שמה יין דמטה קעביד ולא ממי ליה הנאה כל כך לאבל כי מרוצים השותים: כום של בית המרמך מים חמין כדאמר בפ׳ כירה (שכת שהסיקוהו תבתוץ ולה תבפנים והנאה תועעת למנחרותה עבידן לאוסרה על החולה דמטה קא עביד ואין לטרך התולה ואין הנאת לא בעי למשקלי דוראה כמבזה מנוח ביהור ומל (ידי)הישינה הוא דבעי למשקל כי נופל שכר פרתי ובפול מלחכתו : איבעית

לה א מייי פיז מהלי אי מפטם לה מהני ליה : והמומאה נפשה וגופה לשמים - שאין לו נפשה וגופה לשמים - שאינה ראויה לאכילה לפיכך זן אותה דאיט הרי מופר לו שפחה מהנהו הנאה מרובה : מוכרה לעובדי כוכבים · וניתא ליה בפיטומא : י על החתן ישהחתן הוי מודר: הרי מוסר לו שפחה לשמשו ואמאי מותר: אלא בשנכסי חתן אסורין אלל אבי כלהיואפ"ש שהחתן למוסרה וגם מעשה מהגהו שזן את בתו אפי׳ הכי משיא ידים שנו: גדונה מע מהגהו שזן את בתו אפי׳ הכי משיא אמנו זן את אשמו נו את בתו ומשיב הש"ם משום הא ואת גניו אפ"פ באיגו נפשה וגופה לשמים אמרו לו אף הממאה

נדרים

לא לריך למימר דמותר להשיא את נהנה מהם כל שכן בתו : הגדולה מיו אמרו · בשנכסיו שמותל לזון את בתו אסורים על המודר אמרט וזן את בוגרת ומדפתהי ואפ"פ אשתו: אע"פ וכו׳ ואת אמרת וכו׳ שמשיאה עלה ואינה פשיטא דמותר דהא לא מהני כלל : שונרת על דעתו שני: פשיטה דמותר דהה נה מהני כני המדיר את בנו לחית . לעולם בשנכסי אבי כלה אסורין על הדירו שלא יהנה החתן ודקאמרת הרי מוסר לו ממלאכתו ומשימושו שפחה לשמשו תריך בבתו בוגרת כדי שיהה פנוי לח"ת עסקינן שיכול להשיתו ומדעת עלמה מומר לקבל ממנו כי דהואיל ואינו משיא אלא מדעת אינן תבפלות אותו כ"כ עלמה לאו הנאה דקא מהני ליה ממ"ת וי"מ שהדירו איהו אלא הנאה מועטת : תניא נפי שלא היה מולה כמי הכי . דהנאה מועטת מותרת: ללמוד מותר ליהנות מן המדיר את בנו · מנכסיו אם לא האב בדברים קשנים ילמוד תורה : מותר • האב למלאות האבל שרגילין לשתות כו׳ שהנחה מרובה נדר הימט ולח שם כדחמרינו (פשחים הנאה מועטת וזו הנאה מועטת קי׳ כתובות ה:) עשרה היא : כוס של בית המרתן · הגאה כוסות בנית החכי ואם היא : כוס של בית המרתן · הגאה האבל מודר הימט מועטת היא : למנחרותא עבידן · הגאה מותר להוליך לטרך עבודה עשויין ולא להתפטס: במלי

[שייך לדף שאח״י]

ר״נ

של שלום מאי ניהו הכא תרגימו לכוס של בית האבל במערבא אמרי "כוס של בית המרחץ: ולא יזון את בהמתו בין כי המתר גפי טירס נשכח כי הניא יהושע איש עוזא אומר יזן עבדיו ושפחותיו הכגענים ולא יזון מאז) נמן ולא שמה את בהמתו בין ממאה בין מהורה מאי מעמא עבדיו ושפהותיו הכנענים מיס חמין זומס למטר למנתרותא עבידן בהמה לפמומא עבידא: מתני׳ 'המודר הנאה מחבירו ונכנם לבקרו עומד אבל לא יושב ומרפאו רפואת נפשאבללארפואת ממון: (מ׳ ענדיי ושפטומיו כמאי

בכואי נמנאים הטון שנטים שנתחייב בתווטם דמדמתהיות"ע אף של אוגים נות שנטים שנתחייב בתווטם גב שהו מדבר שמה אדור דרא מדנור מיל רב הונא: ובברנו בוגרם י דלא איהו קמסר לה אלא היא עלמה י ומדעתה טעמא קא יהיב למילסיה כלומר מש"ה ולשמוד לפניי לשמש נצי שאו מוג שנים או מיות שלים שלי שלים בברה שוב אין לאביה רשות בה אי נמי כי קאמר מדעתה למעוטי דעתו דחתן שאם עשאו שליח לדבר *)אפי יושג נמי דהגאת נו הנאת דטור נא עמה על עסקי נבואין אסור דהא קא מהני ליה : הבודיר את בט לת"ת . האב הדירו שלא יהנה אביו ממט כדי שלא יהבטל מת"ת: כטד לא קשיבא הנאה כאותר הבן למלאות לאביו חבית של מים ולהדליק לי את הגר · דמסתמא ממילי זוטרי כי הני דליכא בהו בטול למוד תורה לא אדריה והכי מוכח האי פירושא בהוספתא דבטרות (פ"ו) דתניא מעשה באחד שהרלה בנו לח"ת הדירו מלעשות מלאכה והתיר לו יוסי ברבי התולה להנה מדריסת למלאות לו הבית של מים ולהדליק לו את הנר: ירושלמי במס׳ ביכורים תני המדיר את בט לה"ת מותר למלאות לו חבית של מים הנגל אף פל פישלא ולהדליק לו את הצר רבי ינוקב בר אידי בשם רבי יוחנן אף ליקח לו חפלים מן השוק מה פליגין כאן באיש כאן באשה אם היה אדם נכנם לכנאמי אלא מסויים עשו אותו כאשה כנומר דאשה ואדם מסויים אין דרכן ליקח תפלים מן השוק ואנן סהדי דאדעתא דהכי לא אדריה אבל איש דריסה שנו אפיה דבר שאינו מכויים כיון שדרכו לילך בשוק אפי׳ בהני אדריה : בזרגר להבקות לו כום של שלום . כלומר מותר לשמשו בכום של בית אבל אי נמי הימה הוא לאסור של בית המרחן מפני דרכי שלום שהיה דרכן בכך ומיהו דוקא האי כום של מודר דלשמשו בכגון זה בלבד התירו דומיא דאידך דהמדיר את בט לת"ת דריסה ע: וכמקום שהמירו לבן למלאות לאביו מים משל אב : את עבדיו ואת שפחותיו הכנענים · נ"ל דבמזונות יתרים קאמר ואדר"א קאי וה"ק ההוא שריוהא דשרי הישיבה - והוא מושה ר"א בבהמה טמאה דהיינו מזונות יתרים כמו שפירשתי בתשנתנו ליתיה דאפי׳ בהמה טמאה לפטומא עבידא ולמוכרה לטובדי טכבים אבל בעבדיו במנם ומוחל לו הבכר ושפחותיו הכנענים מיהא איתיה דאינהו למנקרותא עבידן כלומר לנקר הבית ולהשמיש בלבד ואיכא דגרסי למנחרותא כלומר שאין שומדין ומהנהו: על העמידה לאכילה אלא לנחירה בעלמא שכשהן מהין מניחין אותן ואין אדם אוכלן : מרגר׳ נכנס לבקרו שומד אבל לא יושבי מפרש בגמרא : גמ׳ 16

מדרים הלי ה סמג בה היתר אכילה ונמלא שאינו נהנה בפטומה: שאם ירלה הרי זה נאין רמג טושיע יד מוכרה לעובדי כוכבים - שאוכלין אותה וכשהיא מפוטמת לוקחין לו בג מיי׳ שם הני יו אותה ביותר או מאכילה לכלבים ונמלא נהנה בפטומה ורבוי בשרה

סגג שם טוביע ייד ונייל דרייא לה שרי בטמאה אלא לזונה מזונות יתרים כדי לפטמה משום דס"ל דכיון דאינה עומדת לאכילה שססימן רכא שניף א: אלא למלאכה אינן נהנין בעלים לח ו מיי׳ שם הני ח בפטומה דחדרבה מפנקה טפי ולה משיע שם סעיף ד: עבדה שפיר הבל במזונות הלריכין לכדי חייה לא שרי ר' אליעזר דברי האי גוונא ודאי מהנהו ומשום דת"ק פסיק ותני ולא יזון את בהמתו בין טמאה בין טהורה דמשמע דבטולהו גווני דמתסר בטהורה מתסר נמי בטמאה מהדר ליה רבי אליעזר לא כי אלא איכא גוונא דון את הטמאה אע"פ שאיט זן את הטהורה ונהי דתנא מסתם לישניה סמיך ליה אמאי דאמרו לו ודקמהדר להו ר"א דמשקלא וטריא דידהו מוכח דר"ה לה שרי בטמחה אלא במזוטת יתרים כדי לפטמה ולא בכדי חייה וראיתי להרשב"א שכתב בהפך ולא נתחוורו דבריו : גמ׳ הרי מוסר לו שפחה לשמשוי דקס"ד דבבתו נערה עסקינן : אלא בשנכסי חתן אסורין על אבי כלה וקמ"ל שאע"פ שנכסיו אסורין עליו מותר להשיא לו בתו אע"פ שיתחייב לזונה אחר כן הרי מוסר שפחה ונמלא מהנהוגדולה מזו אמרו זן את לבתשו - דס"ד אשתו ואת בניו וכו' ואת אמרת מותר דאיירי בקשנה שניסת להשיא לו בתו . כלומר אם הוא יכול מל ידו ואת אמרת לוון את בתו בעודה ברשותו שהוא הא פשיעא דאסור : הייב במזוטתיה כ"ש שיוכל לזון

רש"י

76

סימן רכא שעיף ג : סימן רכג שעיף א:

עין משפט נר מצוה

לוד הומיי בס הלי י סמנ שם טושיע

תוספות

מקרי הנאה :

הגהות הב״ה (ה) גמי הלה כשנכסי : 300

אין בין המודר פרק רביעי

נפשה לשמים וגופה שלו שאם ירצה הרי הוא

מוכרה לעובדי כוכבים או מאכילה לכלבים:

גמ׳ אמר רב יצחק בר הנגיה אמר רב הונא

המודר הנאה מחבירו מותר להשיא לו בתו

הוי בה רבי זירא במאי עסקינן אילימא

בשנכסי אבי כלה אסורין על החתן הרי מוסר

לו שפחה לשמשו אלא (י) בנכסי התן אסורין

על אבי כלה גרולה מוו אמרו זן את אשתו

ואת בניו ואע"פ שהוא חייב במזונותן ואת

אמרת מותר להשיא לו בתו לעולם בשנכסי

אבי כלה אסורים על החתן ובבתו בוגרת

ומדעתה תניא נמי הכי "המודר הנאה מחבירו

אסור להשיא לו בתו אבל משיאו בתו בוגרת

ומדעתה אמר רבי יעקב יהמדיר בנו לתלמוד

תורה מותר למלאות לו חבית של מים

ולהדליק לו את הגר ר׳ יצחק אמר ילצלות

לו דג קמן אמר ר' ירמיה אמר רבי יוהנו

המודר הנאה מחבירו מותר להשקותו כוס

and this would come to him disturbing his son, something that the father does not want to happen. But although it is assur for the father to benefit from his son, the son is allowed to do these small acts for his father. The Ran explains that since the reason the father made this neder was to prevent himself from disturbing his son, these small acts are assumed to not have been included in the neder. Since these acts are so small and not time-consuming, they will not lead to bittul Torah, and as such, we assume that they were not included in the neder.

Acts that One is Allowed to Do Even For Someone that He is Not Allowed to Benefit

R' Yirmiyah said אָמָר רָבִּי יִרְמְיָה that R' Yochanan said אָמָר רַבִּי יוֹחָנָן one who is forbidden with a neder הַמּוּדָר from getting benefit from his friend הַבְּנָאָה מֵחְבֵירו it is mutur (for that person) מוּתָּר לְהַשְׁקוֹתוֹ from the kos of shalom (the cup of peace) לְהַשְׁקוֹתוֹ from the kos of shalom (the cup of peace) מוּעָר מאי נִיהוּ tis it הַבָּעָ אַמְי נִיהוּ here (in Bavel) they translated הָכָּא תַּרְגִימוּ it as the kos of the house of an aval (mourner) שֶׁל בַּיּת הָאָבָל (but) in the west (i.e., Eretz Yisroel) אָמְרָי אַמָר

of the bathhouse שֶׁל בֵּית הַמֶּרְחָא

Shimon is not allowed to give benefit to Reuven and yet Shimon is still allowed to give him the kos shel shalom. The "Kos shel Shalom" either refers to the kos that is given to the avaylim (mourners) as they are sitting shiva in order to cheer them up. Or it refers to the kos that is given to people after they go to the bath house. The Rosh explains that this refers to the hot cup of water that is given to people after they leave the bath house. The Gemara in meseches Shabbos tells us that someone who takes a hot bath but does not drink hot water afterwards is similar to a person who heats up a stove from the outside and not the inside (the benefit of doing as such is obviously minimal).

The Ran explains that the reason why Shimon is allowed to do these things for Reuven is because all of these actions are not considered as benefits for Reuven but rather they are considered as acts that are just done to preserve the peace (i.e., common courtesy). The Ran points out that his is all true if Shimon is giving Reuven, Reuven's wine or water (and the action of pouring the wine is not considered a benefit). If, however, Shimon is giving his own wine to Reuven, this would be assur as Reuven would be benefiting from what belongs to Shimon (however there are those Rishonim who hold that even if the wine belongs to Shimon, it would still be mutur, as this benefit is so minute as is only considered a courtesy).

The Difference Between Feeding a Person's Animals and Feeding a Person's Slaves

The Mishna said that if Shimon is not allowed to give benefit to Reuven, then:

And he (Shimon) אלא יזון

cannot feed his (Shimon's) animal אָת בְּהֶמְתוֹ שִּין כּוּ׳ whether etc. תַּנְיָא שִין כּוּ׳ We learned in a Baraisa קַנְיָא אוֹמֵר Says אַישׁ עוּזָא אוֹמֵר יְהוֹשָׁעַ אִישׁ עוּזָא אוֹמֵר he can feed his slaves אָן עָבָדָיו and maids וְשָׁבְחוֹתָיו who are Caananim (i.e., his non-Jewish) וְלָא יָזוּן אֶת בְּהֶמְתוֹ whether they are tamei or tahor בִין טְמֵאָה בֵּין טְמֵאָה בֵּין טְמֵאָה בֵין טְמֵאָה בֵין טְמֵאָה בֵין טְמֵאָה

Although Shimon is not allowed to feed Reuven's animals, whether they are tamei or tahor, he is allowed to feed Reuven's slaves.

> What is the reason (for this difference) אַבְדָיו וְשָׁבְחוֹתִיו slaves and maids אַבְדָיו וְשָׁבְחוֹתִיו that are Caananim תַּבְּנַצְוִים are set to be tore apart לְמַוְחֵרוּתָא צְבִידָן (but an) animal בְּהַמָּה is set to be fattened אַבְידָא

After a slave dies, there is no use for the body, i.e., it is not sold to be eaten or thrown to the dogs. As such, their bodies are said to be 'torn apart', i.e., they are thrown away without any use for them. The Ran in his first explanation, has a different girsa of the Gemara. In his girsa, the Gemara says that the slaves are קמַנְקְרוּתָא עָבְיָדָן – set for cleaning, the reason that you have slaves is for their work, and not for their meat.

If so, according to both explanations we understand the difference between a person's slaves and his animals very well. An animal is kept to be fattened in order to get a higher price for it when it is sold. Therefore, if Shimon will feed Reuven's animal, פי' הרא"ש

לפתשו הקל סלקא דעתך בקענה או בנפרה חיירי קבידו ידיה שלו: גדולה מע אם יביאנה לו: בבתו אלו מלאכות קטנות אביו שלא יהנה ממנו הללו: כוס של בית כוסות בבית החבל וחם שמה יין דמטה קעביד ולא ממי ליה הנאה כל כך לאבל כי מרוצים השותים: כום של בית המרמך מים חמין כדאמר בפ׳ כירה (שכת שהסיקוהו תבתוץ ולה תבפנים והנאה תועעת למנחרותה עבידן לאוסרה על החולה דמטה קא עביד ואין לטרך התולה ואין הנאת לא בעי למשקלי דוראה כמבזה מנוח ביהור ומל (ידי)הישינה הוא דבעי למשקל כי נופל שכר פרתי ובפול מלחכתו : איבעית

לה א מייי פיז מהלי אי מפטם לה מהני ליה : והמומאה נפשה וגופה לשמים - שאין לו נפשה וגופה לשמים - שאינה ראויה לאכילה לפיכך זן אותה דאיט הרי מופר לו שפחה מהנהו הנאה מרובה : מוכרה לעובדי כוכבים · וניתא ליה בפיטומא : י על החתן ישהחתן הוי מודר: הרי מוסר לו שפחה לשמשו ואמאי מותר: אלא בשנכסי חתן אסורין אלל אבי כלהיואפ"ש שהחתן למוסרה וגם מעשה מהגהו שזן את בתו אפי׳ הכי משיא ידים שנו: גדונה מע מהגהו שזן את בתו אפי׳ הכי משיא אמנו זן את אשמו נו את בתו ומשיב הש"ם משום הא ואת גניו אפ"פ באיגו נפשה וגופה לשמים אמרו לו אף הממאה

נדרים

לא לריך למימר דמותר להשיא את נהנה מהם כל שכן בתו : הגדולה מיו אמרו · בשנכסיו שמותל לזון את בתו אסורים על המודר אמרט וזן את בוגרת ומדפתהי ואפ"פ אשתו: אע"פ וכו׳ ואת אמרת וכו׳ שמשיאה עלה ואינה פשיטא דמותר דהא לא מהני כלל : שונרת על דעתו שני: פשיטה דמותר דהה נה מהני כני המדיר את בנו לחית . לעולם בשנכסי אבי כלה אסורין על הדירו שלא יהנה החתן ודקאמרת הרי מוסר לו ממלאכתו ומשימושו שפחה לשמשו תריך בבתו בוגרת כדי שיהה פנוי לח"ת עסקינן שיכול להשיתו ומדעת עלמה מומר לקבל ממנו כי דהואיל ואינו משיא אלא מדעת אינן תנפלות אותו כ"כ עלמה לאו הנאה דקא מהני ליה ממ"ת וי"מ שהדירו איהו אלא הנאה מועטת : תניא נפי שלא היה מולה כמי הכי . דהנאה מועטת מותרת: ללמוד מותר ליהנות מן המדיר את בנו · מנכסיו אם לא האב בדברים קשנים ילמוד תורה : מותר • האב למלאות האבל שרגילין לשתות כו׳ שהנחה מרובה נדר הימט ולח שם כדחמרינו (פשחים הנאה מועטת וזו הנאה מועטת קי׳ כתובות ה:) עשרה היא : כוס של בית המרתן · הגאה כוסות בנית החכי ואם היא : כוס של בית המרתן · הגאה האבל מודר הימט מועטת היא : למנחרותא עבידן · הגאה מותר להוליך לטרך עבודה עשויין ולא להתפטס: במלי

[שייך לדף שאח״י]

ר״נ

של שלום מאי ניהו הכא תרגימו לכוס של בית האבל במערבא אמרי "כוס של בית המרחץ: ולא יזון את בהמתו בין כי המתר גפי טירס נשכח כי הניא יהושע איש עוזא אומר יזן עבדיו ושפחותיו הכגענים ולא יזון מאז) נמן ולא שמה את בהמתו בין ממאה בין מהורה מאי מעמא עבדיו ושפהותיו הכנענים מיס חמין זומס למטר למנתרותא עבידן בהמה לפמומא עבידא: מתני׳ 'המודר הנאה מחבירו ונכנם לבקרו עומד אבל לא יושב ומרפאו רפואת נפשאבללארפואת ממון: (מ׳ ענדיי ושפטומיו כמאי

בכואי נמנאים הטון שנטים שנתחייב בתווטם דמדמתהיות"ע אף של אוגים נות שנטים שנתחייב בתווטם גב שהו מדבר שמה אדור דרא מדנור מיל רב הונא: ובברנו בוגרם י דלא איהו קמסר לה אלא היא עלמה י ומדעתה טעמא קא יהיב למילסיה כלומר מש"ה ולשמוד לפניי לשמש נצי שאו מוג שנים או מיות שלים שלי שלים בברה שוב אין לאביה רשות בה אי נמי כי קאמר מדעתה למעוטי דעתו דחתן שאם עשאו שליח לדבר *)אפי יושג נמי דהגאת נו הנאת דטור נא עמה על עסקי נבואין אסור דהא קא מהני ליה : הבודיר את בט לת"ת . האב הדירו שלא יהנה אביו ממט כדי שלא יהבטל מת"ת: כטד לא קשיבא הנאה כאותר הבן למלאות לאביו חבית של מים ולהדליק לי את הגר · דמסתמא ממילי זוטרי כי הני דליכא בהו בטול למוד תורה לא אדריה והכי מוכח האי פירושא בהוספתא דבטרות (פ"ו) דתניא מעשה באחד שהרלה בנו לח"ת הדירו מלעשות מלאכה והתיר לו יוסי ברבי התולה להנה מדריסת למלאות לו הבית של מים ולהדליק לו את הנר: ירושלמי במס׳ ביכורים תני המדיר את בט לה"ת מותר למלאות לו חבית של מים הנגל אף פל פישלא ולהדליק לו את הצר רבי ינוקב בר אידי בשם רבי יוחנן אף ליקח לו חפלים מן השוק מה פליגין כאן באיש כאן באשה אם היה אדם נכנם לכנאמי אלא מסויים עשו אותו כאשה כנומר דאשה ואדם מסויים אין דרכן ליקח תפלים מן השוק ואנן סהדי דאדעתא דהכי לא אדריה אבל איש דריסה שנו אפיה דבר שאינו מכויים כיון שדרכו לילך בשוק אפי׳ בהני אדריה : בזרגר להבקות לו כום של שלום . כלומר מותר לשמשו בכום של בית אבל אי נמי הימה הוא לאסור של בית המרחן מפני דרכי שלום שהיה דרכן בכך ומיהו דוקא האי כום של מודר דלשמשו בכגון זה בלבד התירו דומיא דאידך דהמדיר את בט לת"ת דריסה ע: וכמקום שהמירו לבן למלאות לאביו מים משל אב : את עבדיו ואת שפחותיו הכנענים · נ"ל דבמזונות יתרים קאמר ואדר"א קאי וה"ק ההוא שריוהא דשרי הישיבה - והוא מושה ר"א בבהמה טמאה דהיינו מזונות יתרים כמו שפירשתי בתשנתנו ליתיה דאפי׳ בהמה טמאה לפטומא עבידא ולמוכרה לטובדי טכבים אבל בעבדיו במנם ומוחל לו הבכר ושפחותיו הכנענים מיהא איתיה דאינהו למנקרותא עבידן כלומר לנקר הבית ולהשמיש בלבד ואיכא דגרסי למנחרותא כלומר שאין שומדין ומהנהו: על העמידה לאכילה אלא לנחירה בעלמא שכשהן מהין מניחין אותן ואין אדם אוכלן : מרגר׳ נכנס לבקרו שומד אבל לא יושבי מפרש בגמרא : גמ׳ 16

מדרים הלי ה סמג בה היתר אכילה ונמלא שאינו נהנה בפטומה: שאם ירלה הרי זה נאין רמג טושיע יד מוכרה לעובדי כוכבים - שאוכלין אותה וכשהיא מפוטמת לוקחין לו בג מיי׳ שם הני יו אותה ביותר או מאכילה לכלבים ונמלא נהנה בפטומה ורבוי בשרה

סגג שם טוביע ייד ונייל דרייא לה שרי בטמאה אלא לזונה מזונות יתרים כדי לפטמה משום דס"ל דכיון דאינה עומדת לאכילה שססימן רכא שניף א: אלא למלאכה אינן נהנין בעלים לח ו מיי׳ שם הני ח בפטומה דחדרבה מפנקה טפי ולה משיע שם סעיף ד: עבדה שפיר הבל במזונות הלריכין לכדי חייה לא שרי ר' אליעזר דברי האי גוונא ודאי מהנהו ומשום דת"ק פסיק ותני ולא יזון את בהמתו בין טמאה בין טהורה דמשמע דבטולהו גווני דמתסר בטהורה מתסר נמי בטמאה מהדר ליה רבי אליעזר לא כי אלא איכא גוונא דון את הטמאה אע"פ שאיט זן את הטהורה ונהי דתנא מסתם לישניה סמיך ליה אמאי דאמרו לו ודקמהדר להו ר"א דמשקלא וטריא דידהו מוכח דר"ה לה שרי בטמחה אלא במזוטת יתרים כדי לפטמה ולא בכדי חייה וראיתי להרשב"א שכתב בהפך ולא נתחוורו דבריו : גמ׳ הרי מוסר לו שפחה לשמשוי דקס"ד דבבתו נערה עסקינן : אלא בשנכסי חתן אסורין על אבי כלה וקמ"ל שאע"פ שנכסיו אסורין עליו מותר להשיא לו בתו אע"פ שיתחייב לזונה אחר כן הרי מוסר שפחה ונמלא מהנהוגדולה מזו אמרו זן את לבתשו - דס"ד אשתו ואת בניו וכו' ואת אמרת מותר דאיירי בקשנה שניסת להשיא לו בתו . כלומר אם הוא יכול מל ידו ואת אמרת לוון את בתו בעודה ברשותו שהוא הא פשיעא דאסור : הייב במזוטתיה כ"ש שיוכל לזון

רש"י

76

סימן רכא שעיף ג : סימן רכג שעיף א:

עין משפט נר מצוה

לוד הומיי בס הלי י סמנ שם טושיע

תוספות

מקרי הנאה :

הגהות הב״ה (ה) גמי הלה כשנכסי : 300

אין בין המודר פרק רביעי

נפשה לשמים וגופה שלו שאם ירצה הרי הוא

מוכרה לעובדי כוכבים או מאכילה לכלבים:

גמ׳ אמר רב יצחק בר הנגיה אמר רב הונא

המודר הנאה מחבירו מותר להשיא לו בתו

הוי בה רבי זירא במאי עסקינן אילימא

בשנכסי אבי כלה אסורין על החתן הרי מוסר

לו שפחה לשמשו אלא (י) בנכסי התן אסורין

על אבי כלה גרולה מוו אמרו זן את אשתו

ואת בניו ואע"פ שהוא חייב במזונותן ואת

אמרת מותר להשיא לו בתו לעולם בשנכסי

אבי כלה אסורים על החתן ובבתו בוגרת

ומדעתה תניא נמי הכי "המודר הנאה מחבירו

אסור להשיא לו בתו אבל משיאו בתו בוגרת

ומדעתה אמר רבי יעקב יהמדיר בנו לתלמוד

תורה מותר למלאות לו חבית של מים

ולהדליק לו את הגר ר׳ יצחק אמר ילצלות

לו דג קמן אמר ר' ירמיה אמר רבי יוהנו

המודר הנאה מחבירו מותר להשקותו כוס

it will be considered a benefit for Reuven, even if Shimon feeds Reuven's non-kosher animals.

But there will be no problem with Shimon feeding Reuven's slaves, as Reuven has no benefit from Reuven feeding them.

Once again, the Ran says as he did before, that all of this is only referring to the extra food that one gives to his animals and slaves, but it would certainly by assur for Shimon to give Reuven's slaves the food that they need to survive.

with regard to the food that the slaves need to survive, this would certainly be assur for Shimon to give to Reuven's slaves.

משנה

סְמִוּדְּר One who is forbidden with a neder הְנָאָה (to get) benefit מְחֲבֵירוֹ מְחֲבֵירוֹ and he enters to visits him וְנְכְנֵס לְבַקְרוֹ he stands עִוֹמֵד אָבָל לא יוֹשֵׁב and he cannot sit וּמְרַפְּאוֹ and he can heal him וּמְרַפְּאוֹ but not a healing of money אָבָל לא רְפוּאַת מְמוֹן

The Gemara will explain who is sick; the one who can give benefit or the one that cannot get benefit. The Gemara will also explain the intent of last halacha of the Mishna.